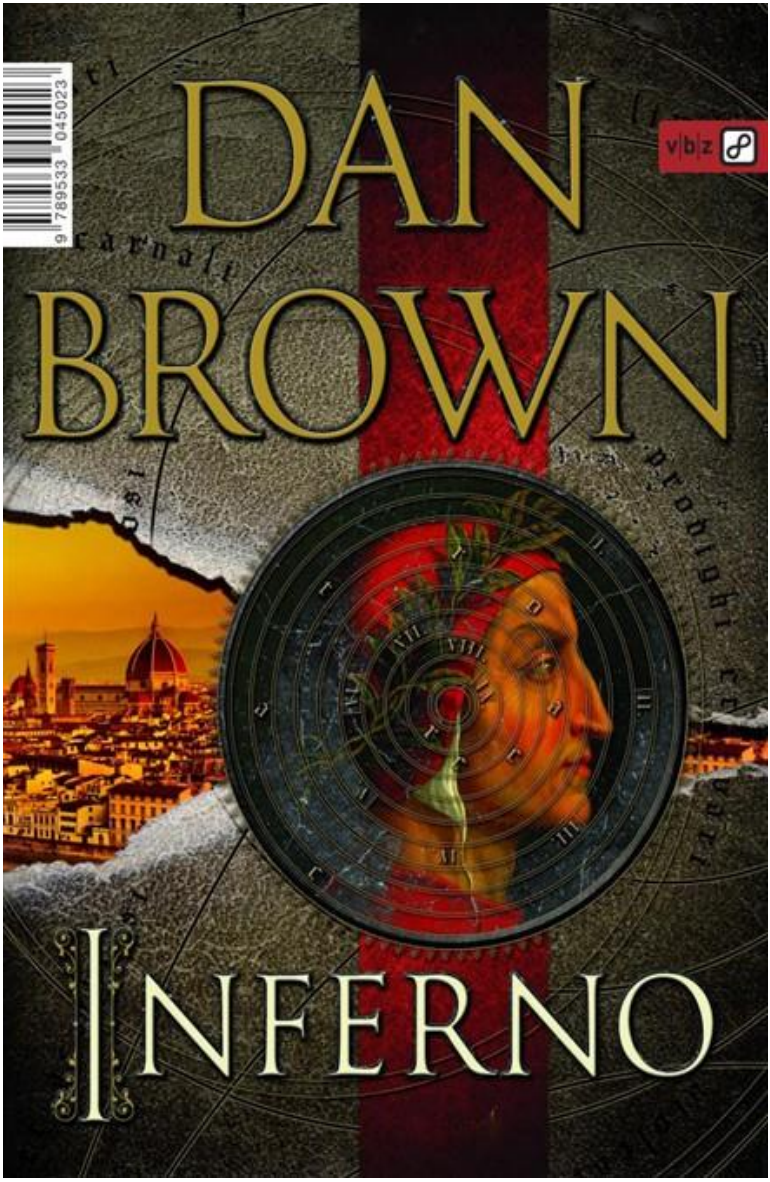
DAN
BROWN
INFERNO

Dan Brown – Inferno

Svi navodi iz Danteove Božanstvene komedije preuzeti su iz prijevoda Mihovila Kombola, izdanje »Matice hrvatske«, Zagreb 1962.
Svi biblijski navodi preuzeti su s www.hbk.hr/biblija

Mojim roditeljima

Zahvale

Najdublje i najiskrenije zahvaljujem:

Kao i uvijek, prvom i najvažnijem, svojem uredniku i dragom prijatelju Jasonu Kaufmanu za svu predanost i talent… no većinom za beskonačno dobro raspoloženje.

Svojoj neopisivo divnoj ženi Blythe, za njezinu ljubav i strpljenje kojima podnosi proces pisanja, i za njezin sjajan instinkt i otvorenost pravog 'terenskog' urednika.

Svojoj neumornoj agentici i prijateljici od povjerenja Heide Lange što je stručno vodila mnogo razgovora u više država i o više tema no što ću ikada saznati. Vječno sam joj zahvalan na njezinu umijeću i energiji.

Cjelokupnoj ekipi iz Doubledaya, na njihovu entuzijazmu, kreativnosti i naporima koje ulažu u moje knjige, s osobitom zahvalom Suzanne Herz (zato što nosi toliko šešira… i nosi ih stvarno dobro), Billu Thomasu, Michaelu Windsoru, Judy Jacoby, Joeu Gallagheru, Robu Bloomu, Nori Reichard, Beth Meister, Mariji Carelli, Lorraine Hyland te također na beskonačnoj

podršci Sonnyju Methi, Tonyju Chiricoau, Kathy Träger, Anne Messitte i Markusu Dohleu. I onoj nevjerojatnoj ekipi iz odjela za prodaju Random Housea... stvarno vam nema ravnih.

Svom mudrom savjetniku Michaelu Rudellu, na njegovu savršenom instinktu u svim pitanjima, važnim i nevažnim, kao i na prijateljstvu.

Svojoj nezamjenjivoj asistentici Susan Morehouse — bez koje bi sve završilo u kaosu - na svoj dobroti i vitalnosti.

Svim mojim prijateljima iz Transworlda, osobito Billu Scott-Kerru na kreativnosti, podršci, vedrom duhu, kao i Gail Rebuck kao sjajnoj vodilji.

Svojem talijanskom izdavaču Mondadoriju, osobito Rickyju Cavallerou, Pieri Cusani, Giovanniju Duttou, Antoniju Franchiniju i Claudiji Scheu; i svojem turskom izdavaču Altinu Kitaplaru, a osobito Oyi Alpar, Erdenu Heperu i Batuu Bozkurtu za svu osobitu pomoć koju su mi pružili u vezi s lokacijama spominjanim u ovoj knjizi.

Svojim sjajnim izdavačima diljem svijeta, za njihovu strast, naporan rad i predanost.

Za sjajno vođenje londonskog i milanskog prevoditeljskog centra, Leonu Romero-Montalvu i Lucianu Guglielmiju.

Sjajnoj doktorici Marti Alvarez Gonzalez koja je s nama u Firenci provela gomilu vremena i za nas oživjela umjetnost i arhitekturu grada.

Neusporedivom Mauriziju Pimponiju za sav trud kojim je uljepšao naš posjet Italiji.

Svim povjesničarima, vodičima i specijalistima koji su širokogrudno sa mnom trošili svoje vrijeme u Firenci i Veneciji i sa mnom dijelili znanje: Giovanni Rao i Eugeniji Antonucci iz knjižnice Medicea Laurenziana, Sereni Pini i ekipi iz Palazzo Vecchija, Giovanni Giusti iz galerije Uffizi, Barbari Fedeli iz Krstionice i Il Duoma, Ettoreu Viu i Massimu Bissonu iz bazilike svetog Marka, Giorgiu Tagliaferru iz Duždeve palače, Isabelli di Lenardo, Elizabeth Carrol Consavari i Eleni Svalduz koje su me vodile diljem Venecije i još

mnogim drugima koje nisam spomenuo u ovom skraćenom popisu - zahvalan od srca.

Rachel Dillon Fried i Stephanie Delman iz Sanford J. Greenburger Associates za sve što rade ovdje i u inozemstvu.

Iznimnim umovima dr. Georgea Abrahama, dr. Johna Treanora i dr. Boba Helma za znanstvenu ispomoć.

Svojim prvim čitateljima koji su mi tijekom rada davali primjedbe - Gregu Brownu, Dicku i Connie Brown, Rebecci Kaufman, Jerryju i Oliviji Kaufman, i Johnu Chaffeeju.

Web-majstoru Alexu Cannonu koji s ekipom iz Sanborn Media Factory zuji diljem svijeta.

Juddu i Kathy Gregg što su mi pružili mirno pribježište u Green Gablesu, gdje sam napisao posljednja poglavlja, ove knjige.

I sjajnim online-izvorima Princeton Dante Projecta, Digital Dante sa Sveučilišta Columbia te World of Dante.

Najmračniji zakuci pakla čekaju one

koji ostaju neutralni u vremenima moralne krize.

Činjenice:

Sva likovna i književna cijela, sve znanstvene činjenice i povijesni podaci u ovome romanu stvarni su.

‘Konzorcij’ je privatna organizacija s uredima u sedam država. Zbog zaštite sigurnosti i privatnosti, ime je izmijenjeno.

Pakao je podzemni svijet kakav je opisan u Danteovu epskom spjevu Božanstvena komedija u kojem je prikazan kao pomno ustrojeno kraljevstvo napučeno bićima zvanim ‘sjene’ — bestjelesnim dušama uhvaćenima između života i smrti.

Prolog

JA SAM SJENA.
Kroz grad bola hitam.
Kroz vječnu patnju bježim.

Niz obale rijeke Arno posrćem, bez daha… skrećem lijevo na Via dei Castellani, probijam se sjeverno, skrivam se u sjenama Uffizija.

A oni me i dalje progone.

Njihovi koraci sve su glasniji dok me love neumorno i odlučno.

Godinama su me pratili. Njihova upornost držala me pod zemljom… tjerala da živim u čistilištu… da radim pod zemljom poput ktoničkog monstruma.

Ja sam Sjena.

Ovdje, ponad zemlje, podižem pogled prema sjeveru, ali nisam kadar pronaći izravni put do spasenja… jer Apenini zakrivaju prvo svjetlo svitanja.

Prolazim iza palače s nazubljenom kulom i satom s jednom kazaljkom… vijugam između ranojutarnjih prodavača na Piazzi di San Firenze, ljudi grubih glasova

što vonjaju na lampredotto i pečene masline. Prelazim prije Bargella, presiječem na zapad prema tornju Badije gdje svom snagom udarim o željezna vrata na dnu stuba.

Ovdje moram za sobom ostaviti svako oklijevanje.

Okrenem ručku i uđem u prolaz, znajući da iz njega povratka nema. Tjeram svoje olovne noge uz usko stubište… kružno se uspinjem prema nebu po mekim, mramornim gazištima, izjedenima, izlizanima.

Glasovi odjekuju odozdo. Preklinju.

Iza mene su, nepopustljivi, primiču se.

Oni ne shvaćaju sto se sprema… ni ono što sam učinio za njih!

Nezahvalna zemlja!

Dok se penjem, vizije su sve jasnije… razbludna tijela izvijaju se pod vatrenom kišom, proždrljive duše plutaju u izmetu, izdajnički zločinci smrznuti u Sotoninu ledenom stisku.

Prelazim i posljednje stube, stižem na vrh, teturam blizu smrti u vlažnom jutarnjem zraku. Pojurim do zida visoka poput čovjeka, provirim kroz proreze.

Duboko poda mnom blagoslovljeni je grad gdje sam pronašao pribježište od onih koji su me prognali.

Glasovi dozivaju, pristižu mi sve bliže. »To što si učinio je bezumlje!«

Bezumlje rađa bezumlje.

»Za ljubav Božju«, dovikuju, »reci gdje si ga sakrio!«

Baš za ljubav Božju, neću reci.

Stojim stjeran u kut, leđima na hladnom kamenu. Oni prodorno zure u moje bistre zelene oči, lica im se smrkavaju, više ne uvjeravaju, sad prijete. »Znaš da imamo načina. Možemo te natjerati da nam kažeš gdje je.«

Upravo zbog toga uspeo sam se na pola puta do nebesa.

Bez upozorenja okrenem se, ispružim ruke i prstima se hvatam za visoku istaku, podižem se, pridižem na koljena i onda ustajem… nestabilno, na rubu provalije. Vodi me, dragi Vergilije, preko ove pustoši.

Oni u nevjerici pojure, žele me zgrabiti za noge, ali strahuju da će mi poremetiti ravnotežu i srušiti me. Sad već mole u pritajenom očaju, no ja sam okrenuo leđa. Znam što mi je činiti.

Ispod mene, vrtoglavo duboko ispod mene, crveni crjepovi krovova šire se poput mora vatre na poljima i obasjavaju lijepu zemlju kojom su nekoć kročili divovi… Giotto, Donatello, Brunelleschi, Michelangelo, Botticelli.

Prstima stajem na sam rub.

»Siđi!« dovikuju mi. »Nije prekasno!«

O, tvrdoglava neukosti! Zar ne vidite budućnost? Zar ne poimate sav sjaj moje kreacije? Njezinu potrebitost?

Rado ću prinijeti i ovu najveću žrtvu… i njome vam ugasiti i posljednju nadu da ćete pronaći to što tražite.

Nikad to nećete pronaći na vrijeme.

Stotinama stopa ispod, kamenom popločana piazza doziva me poput spokojne oaze. Koliko čeznem za još vremena… no vrijeme je ono jedino što mi moje golemo bogatstvo ne može priskrbiti.

U tim posljednjim sekundama zurim nadolje, gledam piazzu i tad spazim nešto od čega ostajem bez daha.

Ugledam tvoje lice.

Zuriš uvis u mene, iz sjena. Oči su ti žalosne, a ipak u njima osjećam poštovanje spram onoga što sam postigao. Ti razumiješ

da nisam imao izbora. Za ljubav Čovječanstva, moram zaštititi svoje remek-djelo.

A ono raste čak i sad… čeka… ključa ispod krvavocrvenih voda lagune u kojoj se ne zrcale zvijezde.

I tako, skrećem pogled s tvojih očiju i promatram obzor. Visoko iznad ovog tegobnog svijeta, upućujem svoju konačnu molbu.

Dragi Bože, molim te da svijet moje ime ne pamti kao čudovišnog grešnika nego kao sjajnog spasitelja, kakvog me ti poznaješ. Molim se da Čovječanstvo shvati dar koji ostavljam za sobom.

Moj dar je budućnost.

Moj dar je spasenje.

Moj dar je Pakao.

Nakon toga, izgovorim posljednji amen'… i načinim posljednji korak, ravno u bezdan.

01.

SJEĆANJA SU POLAGANO POPRIMALA oblik… kao mjehurići što na površinu izviru iz bezdanog izvora.

Žena pod velom.

Robert Langdon zurio je u nju preko rijeke čije su uskipjele vode kuljale crvene od krvi. Na drugoj obali sučelice mu je stajala žena, nepomična, svečana, lica skrivena pokrovom. Šakom je čvrsto stezala modru vrpcu, tainiu, koju je podigla u čast moru trupala pod nogama. Vonj smrti širio se posvuda.

Traži, prošaptala je žena. I naći ćeš.

Langdon je riječi čuo kao da mu ih je izgovorila u nutrini glave. »Tko ste vi?« povikao je, ali mu grlo nije ispustilo glas.

Sve je manje vremena, prošaptala je. Traži, i naći ćeš.

Langdon je zakoračio prema rijeci, ali je shvatio da su vode krvavocrvene i preduboke da ih prijeđe. Kad je ponovno pogled podigao prema ženi pod velom, trupla pod njezinim nogama umnogostručila

su se. Sad ih je bilo na stotine, možda tisuće, neka još živa što su se trzala u agoniji, umirući nezamislivim smrtima... progutana vatrom, zakopana u izmet, proždirući se međusobno. Čuo je turobne krike ljudske patnje kako odjekuju preko voda.

Žena je krenula prema njemu pružajući vitke ruke kao da traži pomoć.

»Tko ste vi!?« ponovno je povikao Langdon.

Umjesto odgovora, žena je polagano podigla ruke i lagano smaknula veo s lica. Bila je zapanjujuće lijepa, ali starija nego što je Langdon zamišljao - negdje u šezdesetima, dostojanstvena, snažna, poput bezvremene statue. Imala je čvrstu čeljust, duboke, produhovljene oči i dugačku, srebrnosivu kosu koja joj se u kovrčama spuštala niz ramena. Oko vrata visio joj je amulet načinjen od lapis lazulija - zmija omotana oko itapa.

Langdon je naslutio da je poznaje... da joj vjeruje. Samo, kako? Zašto?

Tada je pokazala na par nogu što su se trzale stršeći iz zemlje; očito su pripadale nekoj jadnoj duši zakopanoj naglavačke do

struka. Na muškarčevu blijedom bedru stajalo je jedno slovo - ispisano blatom - R.

R? Langdon je pomislio, nesigurno. R kao... Robert? »Jesam li to... ja?.«

Ženino lice nije otkrivalo ništa. Traži, i naći ćeš, ponovila je.

Bez ikakvog upozorenja bljesnula je bijelim svjetlom... sve blistavijim i blistavijim. Cijelo joj se tijelo počelo snažno tresti, a onda je, uz provalu grmljavine, eksplodirala u tisuću krhotina svjetlosti.

Langdon se naglo trgnuo iz sna; zavikao je.

Soba je bila svijetla. Bio je sam. Prodoran miris medicinskog alkohola lebdio je u zraku, a negdje je neki stroj pištao u tihom ritmu njegova srca. Langdon je pokušao pomaknuti desnu ruku, no zaustavio ga je oštar bol. Pogledao je dolje i spazio cijev infuzije pričvršćenu za kožu njegove podlaktice.

Bilo mu je ubrzalo, a bolnički uređaj hvatao je ritam i pištao sve brže.

Gdje sam? Što se dogodilo?

Langdonu je zatiljak bubnjao; bol ga je kinjila. Nevoljko je posegnuo slobodnom rukom i dodirnuo tjeme trudeći se otkriti

izvor glavobolje. Ispod raščupane kose otkrio je izbočenja desetak šavova slijepljenih osušenom krvlju.

Sklopio je oči i pokušao se prisjetiti nesreće.

Ništa. Totalno ništavilo.

Misli malo!

Samo tama.

U sobu je žurno ušao muškarac u kirurškoj odjeći, očito ga je uzbunio ubrzani ritam Langdonova EKG-a. Imao je čupavu bradu, guste brkove i blage oči koje su zračile misaonim spokojem ispod grmolikih obrva.

»Što se… dogodilo?« uspio je propentati Langdon. »Jesam li doživio nesreću?«

Bradati je prislonio prst na usne i onda izjurio, dozivajući još nekoga u hodniku.

Langdon je okrenuo glavu, ali je taj pokret izazvao užasan bol koji mu se širio lubanjom. Duboko je disao i čekao da bol umine. Zatim je, polagano i metodično, počeo razgledavati svoj sterilni okoliš.

U bolničkoj sobi nalazio se samo jedan krevet. Nije bilo cvijeća. Ni čestitki. Langdon je svoju odjeću ugledao na obližnjem pultu,

složenu u prozirnoj plastičnoj vreći. Bila je prekrivena krvlju.

Moj Bože. Sigurno je bilo grozno,

A onda je Langdon jako polagano glavu okrenuo prema prozoru pokraj kreveta. Vani je bilo mračno. Noć. Langdon je u staklu vidio samo vlastiti odraz - pepeljasti neznanac, blijed i umoran, pričvršćen na cijevi i žice, okružen medicinskom opremom.

Glasovi su se primicali iz hodnika i Langdon je pogled skrenuo ponovno prema sobi. Vratio se liječnik u pratnji neke žene.

Činilo se da je ona u tridesetima. Na sebi je imala modru odjeću, a plavu kosu svezala je u debeli konjski rep koji se za njom njihao u hodu.

»Ja sam doktorica Sienna Brooks«, rekla je i još s ulaza nasmiješila se Langdonu. »Večeras ću raditi s doktorom Marconijem.«

Langdon je nemoćno kimnuo.

Visoka i vitka, doktorica Brooks kretala se samouvjerenim koracima sportaša. Čak i u toj bezobličnoj kirurškoj odjeći, bila je nježno elegantna. Usprkos odsutnosti bilo kakve Langdonu primjetne

šminke, put joj je izgledala neobično glatko; jedina mana bio je sićušni madež tik iznad usana. Njezine, iako nježno smeđe oči, djelovale su neobično prodorno, kao da su proživjele iskustva na koja rijetko nailaze njezini vršnjaci.

»Doktor Marconi slabo govori engleski«, rekla je i sjela pokraj njega, »pa me zamolio da ispunim vaše formulare.« I ponovno mu se nasmiješila.

»Hvala«, prosiktao je Langdon.

»Dobro«, započela je, zvučeći službeno. »Kako se zovete?«

Trebao mu je trenutak. »Robert... Langdon.«

Baterijom je osvijetlila Langdonove oči. »Profesija?«

Taj je podatak još dulje izranjao na površinu. »Profesor. Povijest umjetnosti... i simbologija. Sveučilište Harvard.«

Doktorica Brooks spustila je bateriju; djelovala je zatečeno. Liječnik čupavih obrva izgledao je jednako iznenađeno.

»Vi ste... Amerikanac?«

Langdon ju je zbunjeno pogledao.

»Ovaj...« Oklijevala je. »Kad ste sinoć pristigli, niste imali nikakve dokumente.

Imali ste odijelo od haris-tvida i Somersetove mokasinke pa smo pretpostavili da ste Britanac.«

»Ja sam Amerikanac«, uvjeravao ju je Langdon, previše iscrpljen da objašnjava svoju sklonost dobro krojenoj odjeći.

»Osjećate li bolove?«

»Glava«, odvratio je Langdon kojemu je svjetlo svjetiljke samo pojačalo tutnjavu u glavi. Na sreću pa ju je dotad već spremila u džep i onda Langdona primila za zapešće da mu izmjeri puls.

»Probudili ste se vičući«, rekla je. »Sjećate se zašto?«

Langdonu je ponovno bljesnula čudna vizija žene pod velom okružene tijelima što se trzaju. Traži, i naći ćes. »Noćna mora.«

»Kakva?«

Langdon joj je ispričao.

Izraz lica doktorice Brooks ostao je neutralan dok je bilježila u karton. »Imate li pojma što bi moglo potaknuti takvu strahotnu viziju?«

Langdon je pročešljao sjećanje i onda odmahnuo glavom koja je odmah uvrijeđeno zatutnjala.

»Dobro, gospodine Langdone«, rekla je pišući, »još nekoliko rutinskih pitanja. Koji je dan?«

Langdon je malo razmislio. »Subota. Sjećam se da sam ranije danas pješačio kroz kampus… imao sam popodnevna predavanja i onda… to je otprilike posljednje čega se sjećam. Jesam li pao?«

»Doći ćemo i do toga. Znate li gdje ste?«

Langdon je dao sve od sebe: »Opća bolnica Massachusetts?«

Doktorica Brooks zabilježila je još nešto. »Imate li nekoga koga bismo trebali obavijestiti? Suprugu? Djecu?«

»Nikoga«, nagonski je odvratio Langdon. Oduvijek je uživao u samoći i neovisnosti koje mu je osigurao život neženje što ga je odabrao, iako je morao priznati da bi, u ovome stanju, rado uza se imao obitelj. »Mogao bih se javiti nekim kolegama, ali sam dobro.«

Doktorica Brooks završila je s bilješkama te mu je prišao stariji liječnik. Gladeći čupave obrve, iz džepa je izvukao mali diktafon i pokazao ga doktorici Brooks.

Ona je kimnula s razumijevanjem i okrenula se pacijentu.

»Gospodine Langdone, kad ste sinoć stigli, bez prekida ste nešto mrmljali.« Pogledala je doktora Marconija koji je podigao digitalni diktafon i pritisnuo gumb.

Začula se snimka i Langdon je čuo vlastito mumljanje, neprekidno ponavljanje iste fraze: Ve... sorry, ve... sorry !

»Meni zvuči«, rekla je žena, »kao da govorite: Very sorry. Very sorry.«

Langdon se složio, iako se nije sjećao ničega.

Doktorica Brooks promatrala ga je upravo neugodno prodornim pogledom. »Imate li ikakvog pojma zašto biste takvo i to govorili? Zašto se ispričavate?«

Langdon je pretražio mračne zakutke sjećanja i onda ponovno ugledao ženu pod velom. Stajala je na obalama krvavocrvene rijeke, okružena tijelima. Vratio se zadah smrti.

Langdona je u trenu preplavio neočekivan, nagonski osjećaj pogibelji... ne samo za njega... za sve. Pištanje EKG-a u trenu se ubrzalo. Mišići su mu se zgrčili i pokušao se uspraviti.

Doktorica Brooks brzo je dlanom čvrsto pritisnula Langdonovu prsnu kost i pogurnula ga nadolje. Letimice je pogledala bradatog doktora koji je prišao obližnjem pultu i počeo nešto pripremati.

Doktorica Brooks nadvila se nad Langdona i govorila mu šaptom: »Gospodine Langdone, anksioznost je česta pojava pri ozljedama mozga, i morate odmah smiriti puls. Ne mičite se. Nemojte se uzbuđivati. Samo mirno ležite i odmarajte. Bit ćete dobro. Pamćenje će vam se polagano vraćati.«

Doktor se vratio sa špricom i pružio je doktorici Brooks. Ona je sadržaj ubrizgala u Langdonovu infuziju.

»Samo blagi sedativ da vas smiri«, objasnila je, »i da vam ublaži bolove.« Ustala je i spremila se krenuti. »Gospodine Langdone, bit ćete dobro. Samo spavajte. Ako vam išta zatreba, pritisnite prekidač pokraj kreveta.«

Pogasila je svjetla i izišla s bradatim liječnikom.

U tami, Langdon je osjetio kako mu lijek gotovo trenutačno prodire u sistem i povlači mu tijelo natrag u duboki zdenac iz

kojeg se izvukao. Opirao se tomu, tjerao da oči održi otvorenima u zamračenoj sobi. Pokušao se uspraviti, ali tijelo kao da mu je bilo od betona.

Kad se Langdon pomaknuo, uhvatio se da ponovno leži sučelice prozoru. Svjetla su bila pogašena te je njegov odraz nestao s mračnog stakla; zamijenila ga je osvijetljena panorama u daljini.

Usred obrisa tornjeva i kupola, Langdonovim vidnim poljem dominiralo je jedno veličanstveno pročelje. Zgrada je bila golema kamena tvrđava s nazubljenim kruništem i stotinu metara visokom kulom koja se širila pri vrhu u izbačeni bedem.

Langdon se u trenu uspravio u krevetu; bol mu je eksplodirala u glavi. Borio se protiv prodorne tutnjave i pogled prikovao za toranj.

Langdon je dobro poznavao tu srednjovjekovnu građevinu.

Bila je jedinstvena na svijetu.

Na nesreću, nalazila se šest tisuća kilometara daleko od Massachusettsa.

* * *

S druge strane prozora, skrivena u sjenama Via Torregalli, snažno građena žena s lakoćom je sišla s BMW-ova motocikla i pošla poput pantere koja slijedi plijen. Pogled joj je bio oštar. Kratko ošišana kosa — oblikovana u šiljke - stršila je iznad podignutog ovratnika crnog, kožnog, vozačkog odijela. Provjerila je pištolj s prigušivačem i zagledala se u prozor gdje se u Langdonovoj sobi trenutak prije ugasilo svjetlo.

Nešto prije, te iste večeri, njezin prvotni zadatak pošao je strahovito po zlu.

Gugutanje samo jedne grlice promijenilo je sve.

Sada je morala sve to popravljati.

02.

»JA SAM U FIRENCI?«

Robertu Langdonu tutnjalo je u glavi. Sjedio je uspravan u bolničkom krevetu i neprekidno pritiskao prekidač. Usprkos sedativima u tijelu, srce mu je luđački tuklo.

Doktorica Brooks dojurila je u sobu dok joj je rep poskakivao. »Jeste li dobro?«

Langdon je zapanjen odmahnuo glavom. »Ja sam… u Italiji?«

»Sjajno«, rekla je. »Sjećate se.«

»Ne!« Langdon je pokazao kroz prostor na veličanstvenu zgradu u daljini. »Prepoznajem Palazzo Vecchio.«

Doktorica Brooks ponovno je upalila svjetla i nestala je panorama Firence. Prišla je njegovu krevetu i umirujuće prošaptala: »Gospodine Langdone, nemate razloga za zabrinutost. Patite od blage amnezije, ali je doktor Marconi potvrdio da su vam sve moždane funkcije u redu.«

Dojurio je i bradati liječnik; očito je i on čuo poziv. Provjerio je Langdonov EKG

dok mu je mlada liječnica nešto govorila brzim, tečnim talijanskim - nešto o tome kako je Langdon agitato spoznajom da se nalazi u Italiji.

Uznemiren? Langdon je bijesno pomislio - možda više zapanjen! Adrenalin koji mu je strujao tijelom borio se sa sedativima. »Što mi se dogodilo?« želio je znati. »Koji je dan?«

»Sve je u redu«, odvratila je. »Ponedjeljak je, rano ujutro, osamnaestog ožujka.«

Ponedjeljak Langdon je natjerao svoj bolni um da se vrati na posljednje slike kojih se prisjećao - hladno i mračno - sam je hodao harvardskim kampusom i išao na večernja subotnja predavanja. To je bilo prije dva dana? Obuzela ga je snažna panika dok se pokušavao prisjetiti ičega s predavanja ili poslije njih. Ništa. Pištanje EKG-a ubrzalo se.

Stariji doktor češkao je bradu i nastavio prilagođavati opremu, dok je doktorica Brooks sjela pokraj Langdona.

»Bit ćete dobro«, umirivala ga je blagim glasom. »Dijagnosticirali smo vam retrogradnu amneziju, što je česta pojava

pri ozljedama glave. Vaša sjećanja na posljednjih nekoliko dana možda će biti mutna ili ih nećete imati, ali nemate nikakvih trajnih oštećenja.« Zastala je. »Sjećate li se mog imena? Predstavila sam se kad sam ušla.«

Langdon je načas razmislio. »Sienna.« Doktorica Sienna Brooks.

Nasmiješila se. »Vidite? Već stvarate nova sjećanja.«

Bol u Langdonovoj glavi bila je gotovo nepodnošljiva, a na blizinu je vidio mutno. »Što se… dogodilo? Kako sam stigao ovamo?«

»Mislim da biste se trebali odmarati i možda…«

»Kako sam stigao ovamo?« zatražio je odgovor, a EKG je još više ubrzao.

»No, dobro, samo mirno dišite«, rekla je doktorica Brooks, nervozno se pogledavajući s kolegom. »Reći ću vam.« Glas joj je poprimio čujno ozbiljniji prizvuk. »Gospodine Langdone, prije tri sata uteturali ste u hitnu, krvarili ste iz rane na glavi i istog trenutka kolabirali. Nitko nije imao pojma tko ste ni kako ste došli ovamo. Mrmljali ste na engleskom, pa me doktor

Marconi zamolio da mu asistiram. Došla sam ovamo iz Engleske na studijsku godinu.«

Langdon se osjećao kao da se probudio u slici Maxa Ernsta. Kog vraga radim u Italiji? Langdon bi obično ovamo dolazio na kongres svake druge godine u lipnju, no bio je ožujak.

Sedativi su ga napali još jače i osjećao se kao da Zemljina gravitacija jača iz časa u čas, trudeći se provući ga kroz madrac. Langdon se opirao, pridizao glavu, trudio se ostati pri svijesti.

Doktorica Brooks nadvila se nad njega kao kakav anđeo. »Gospodine Langdone, molim vas«, prošaptala je. »Ozljeda glave jako je rizična u prva dvadeset četiri sata. Morate se odmarati jer bi moglo doći do ozbiljnih oštećenja.«

Oglasio se interfon u sobi: »Doktore Marconi?«

Bradati doktor pritisnuo je gumb i javio se: »Si?«

Glas iz interfona progovorio je brzim talijanskim. Langdon nije shvatio, ali je primijetio da se dvoje liječnika iznenađeno pogledava. Ili je to uzbuna?

»Momento«, odgovorio je Marconi i prekinuo razgovor.

»Što se zbiva?« upitao je Langdon.

Doktorica Brooks kao da je malo stisnula oči. »Zvali su s recepcije hitne. Netko vas je došao posjetiti.«

Tračak nade probio se kroz Langdonov polusan, »Dobre vijesti! Možda će taj znati što mi se dogodilo.«

Ona je izgledala kao da se nećka. »Čudno što je itko došao. Nismo vam saznali ime, još vas nisu uveli ni u sustav.«

Langdon se borio sa sedativima i s naporom se pridigao u krevetu. »Ako netko zna da sam ovdje, onda taj sigurno zna i što se dogodilo.«

Doktorica Brooks pogledala je doktora Marconija koji je smjesta odmahnuo glavom i pokazao svoj sat. Okrenula se Langdonu.

»Ovo je intenzivna njega«, objasnila je. »Nitko ne ulazi prije devet sati - to je najranije. Za trenutak će doktor Marconi provjeriti tko je posjetitelj i što on ili ona želi.«

»Što je s onim što ja želim?« upitao je uvrijeđeno Langdon.

Doktorica Brooks strpljivo se nasmiješila i spustila glas; primaknula mu se. »Gospodine Langdone, ne znate što se sve događalo sinoć… što se dogodilo vama. I prije nego što razgovarate i s kim, mislim kako je pošteno da znate sve činjenice. Nažalost, mislim da niste još dovoljno snažni da…«

»Koje to činjenice?« želio je saznati Langdon, trudeći se uspraviti još više. Probadala ga je igla infuzije u ruci, i osjećao se kao da teži nekoliko stotina kilograma. »Samo znam da sam u bolnici u Firenci i da sam pristigao ponavljajući riječi Very sorry…«

Tada mu je na pamet palo nešto strašno.

»Jesam li uzrokovao nesreću?« upitao je Langdon. »Jesam li koga ozlijedio?«

»Ne, ne«, odvratila je. »Ne vjerujem da je to u pitanju.«

»Onda, što je?« Langdon se nije predavao, bijesno je promatrao oboje liječnika. »Imam pravo znati što se događa!«

Uslijedila je duga šutnja, a onda je doktor Marconi konačno nevoljko kimnuo svojoj privlačnoj mladoj kolegici. Doktorica

Brooks izdahnula je i prišla bliže krevetu. »U redu, reći ću vam što znam… a vi ćete to mirno saslušati, vrijedi?«

Langdon je kimnuo, a pokret glavom izazvao je munju boli što mu je prostrujala glavom. Nije mario; želio je odgovore.

»Kao prvo… rana na vašoj glavi nije posljedica nesreće.«

»Pa, to je lijepo čuti.«

»Zapravo i nije. Ranu na vašoj glavi prouzročio je metak.«

Langdonov EKG zapištao je brže. »Kako, molim?«

Doktorica Brooks govorila je mirno, ali brzo: »Zrno vas jc okrznulo po tjemenu i najvjerojatnije prouzročilo potres mozga. Stvarno imate sreće što ste živi. Centimetar niže i…« Odmahnula je glavom.

Langdon je s nevjericom zurio u nju. Netko me upucao?

Iz hodnika su doprli bijesni glasovi; izbila je svađa. Zvučalo je kao da taj, tko god bio, koji je došao vidjeti Langdona, ne želi čekati. Gotovo istog trenutka Langdon je čuo kako su se bučno otvorila teška vrata na donjem kraju hodnika. Gledao je sve dok nije spazio neku pojavu u hodniku.

Žena je bila od glave do pete odjevena u crnu kožu. Bila je osunčana i snažna, tamne, u šiljke usukane kose. Kretala se bez napora, kao da joj noge ne dodiruju tlo i uputila se ravno prema Langdonovoj sobi.

Ne oklijevajući, doktor Marconi izišao je na vrata kako bi posjetiteljici zapriječio put. »Ferma!« zapovjedio je i poput policajca podigao dlan.

Neznanka je, ne zastajući ni trena, izvukla pištolj s prigušivačem. Naciljala je ravno u prsa doktora Marconija i opalila.

Začulo se prodorno šištanje.

Langdon je užasnut promatrao kako je doktor Marconi zateturao unatrag u sobu, pao na pod pritišćući grudi, dok mu je krv natapala bijelu doktorsku kutu.

03.

PET MILJA OD TALIJANSKE OBALE, sedamdesetak metara duga jahta Mendacium plovila je kroz maglicu svitanja što se dizala iz blagog talasanja Jadranskog mora. Teško primjetan trup broda bio je metalnosive boje što mu je davalo nimalo ugodan izgled vojnog plovila.

Uz cijenu višu od tristo milijuna dolara, jahta se mogla pohvaliti svim uobičajenim pogodnostima - saunom, bazenom, kinodvoranom, privatnom podmornicom i helidromom. No sav taj luksuz malo je zanimao njezina vlasnika, koji ju je prije pet godina preuzeo i odmah ispraznio veći dio tih prostora te ugradio olovom obložen, vojni elektronički zapovjedni centar.

Povezana trima satelitskim vezama i stalnom mrežom zemaljskih repetitora, kontrolna soba Mendaciuma udomljavala je više od dvadeset tehničara, analitičara i operativnih koordinatora koji su živjeli na brodu i bili u neprekidnom kontaktu s

raznim operativnim centrima organizacije, smještenima na kopnu.

Brodsko osiguranje uključivalo je i manju jedinicu profesionalno obučenih vojnika, dva sustava za otkrivanje raketa i arsenal najsuvremenijeg oružja što ga se dalo pribaviti. S ostalom pomoćnom posadom - kuhari, čistači i posluga - ukupan broj ljudi narastao je na više od četrdeset. Mendacium je zapravo bio ploveća poslovna zgrada iz koje je vlasnik vladao svojim imperijem.

Svojim zaposlenicima poznat kao Starješina, bio je omanji, kržljavi muškarac potamnjele kože i duboko usađenih očiju. Njegova nimalo zamjetna pojava i otvorenost djelovali su prikladno osobi koja je zgrnula golemo bogatstvo pružajući lepezu tajnih usluga po sjenovitim marginama društva.

Zvali su ga mnogim imenima - 'bešćutnim plaćenikom', asistentom zla, Vražjim pomoćnikom' - no nije bio nijedno od toga. Starješina je samo svojim klijentima pružao priliku da bez posljedica ostvare vlastita stremljenja i želje; činjenica da je čovječanstvo po prirodi grešno nije bila njegov problem.

Usprkos svim protivnicima i njihovim moralnim ogradama, Starješinin moralni kompas nikada nije zatitrao. Svoju slavu - kao i onu Konzorcija - izgradio je na dva zlatna pravila.

Nikad ne obećavaj ono što ne možeš ispuniti.

Nikad ne laži klijentu.

Nikada.

U svojoj profesionalnoj karijeri Starješina nikad nije prekršio obećanje, niti se povukao iz dogovora. Njegova riječ bila je njegovo jamstvo - apsolutno jamstvo — i premda je, istini za volju, požalio zbog nekih sklopljenih ugovora, bijeg od njih nikad nije dolazio u pitanje.

Kad je tog jutra izišao na privatni balkon svoje kabine na jahti, Starješina se zagledao u uzburkano more i pokušao umiriti nelagodu što mu se ugnijezdila u utrobi.

Odluke donesene u prošlosti arhitekti su naše budućnosti.

Odluke Starješinine prošlosti pružile su mu mogućnost da se izvuče iz gotovo svih minskih polja i iz svega iziđe kao pobjednik. No danas, zagledavši se kroz

prozor u daleka svjetla talijanskog kopna, osjećao se nesvakidašnje nervozno.

Prije godinu dana, upravo na toj jahti, donio je odluku čiji je razvoj zaprijetio razaranjem svega što je stvorio. Pristao sam pružiti usluge pogrešnom čovjeku. To Starješina tada nipošto nije mogao znati, a sad je ta pogreška izrodila lavinu nepredviđenih izazova i natjerala ga da neke od svojih najboljih agenata pošalje na teren, s naredbom da učine 'sve što je potrebno' i time njegov brod sačuvaju od brodoloma.

U tom trenutku Starješina je čekao vijesti jednog osobitog agenta.

Vayentha, pomislio je, zamišljajući mišićavu specijalku sa šiljcima od kose. Vayentha, koja ga je savršeno služila sve do ove misije, sinoć je počinila pogrešku koja je izrodila opasnim posljedicama. Posljednjih šest sati pretvorilo se u zbrku, u očajnički pokušaj da se situacija obuzda.

Vayentha je tvrdila da je pogreška posljedica loše sreće - grlica je zagugutala u krivom trenutku.

Starješina nije vjerovao u sreću. Sve što je radio bilo je smišljeno kako bi se satrla nasumičnost i uklonila slučajnost.

Njegova specijalnost bila je kontrola - predvidjeti svaku mogućnost, osmisliti svaku reakciju i stvarnost skrenuti u pravcu željenog ishoda. Imao je bezgrešan popis uspjeha i tajni, a s njim i zapanjujuće klijente — milijardere, političare, šeikove, čak i cijele vlade.

Na istoku jc prvo, slabo svjetlo jutra počelo proždirati one najniže zvijezde na obzoru. Starješina je stajao na palubi i strpljivo čekao da mu Vayentha javi kako je svoj zadatak obavila točno po planu.

04.

LANGDON SE NA TRENUTAK osjećao kao da je vrijeme stalo.

Doktor Marconi ležao je nepomično na podu dok mu je iz prsa kuljala krv. Boreći se sa sedativima u organizmu, Langdon je podigao pogled prema ubojici šiljastih kosa koja se i dalje približavala hodnikom, prelazeći onih posljednjih nekoliko metara do njegovih otvorenih vrata. Prilazeći pragu, pogledala je prema Langdonu i u trenutku podigla oružje prema njemu… naciljala mu je u glavu.

Umrijet ću, shvatio je Langdon. Ovdje i sada.

Prasak je zaglušio malu bolničku sobu.

Langdon je ustuknuo, uvjeren da je nastrijeljen, ali buku nije proizveo ubojičin pištolj. Umjesto toga, tresnula su teška metalna vrata na koja se bacila doktorica Brooks i zatim ih zaključala.

Pogleda divljeg od straha, doktorica Brooks odmah se okrenula i kleknula uza svog okrvavljenog kolegu, opipavajući mu

puls. Doktor Marconi iskašljao je krv iz usta, a ona je potekla niz obraz, preko guste brade. I tad je klonuo.

»Enrico, no! Ti prego!« vrištala je.

S druge strane rafal metaka zatutnjao je po metalnoj oblozi vrata. Tuljenje alarma ispunilo je hodnik.

Langdonovo tijelo nekako se pokrenulo; panika i nagoni nadjačali su sedative. Dok se nespretno izvlačio iz postelje, vreo i prodoran bol zaorao mu je podlakticom. Na trenutak je pomislio da je metak probio vrata i pogodio ga, ali kad je spustio pogled, shvatio je da mu se infuzija istrgnula iz ruke. Plastični kateter stršio je iz nepravilne rupe na podlaktici, dok je topla krv već potekla iz cijevi.

Langdon je bio potpuno budan.

Klečeći pokraj Marconijeva tijela, doktorica Brooks i dalje je opipavala puls dok su joj u očima bujale suze. A onda, kao da je netko u njezinoj nutrini prebacio prekidač, ustala je i okrenula se Langdonu. Njezin izraz preobrazio se pred njegovim očima; mladenačke crte otvrdnute su bešćutnim spokojem iskusnog liječnika iz hitne koji se suočio s krizom.

»Za mnom«, naredila je.

Doktorica Brooks zgrabila je Langdonovu ruku i povukla ga preko sobe. Zvuci pucnjave i kaosa i dalje su vladali hodnikom dok je Langdon pogrbljen hodao na nesigurnim nogama. Um mu je bio budan, ali je drogirano tijelo odbijalo suradnju. Kreći se! Osjećao je hladnoću podnih pločica pod nogama, a tanka bolnička košulja jedva je uspijevala pokriti njegovih sto osamdeset centimetara visine. Osjećao je kako mu krv curi niz podlakticu i skuplja mu se na dlanu.

Meci su i dalje udarali u tešku kvaku, a doktorica Brooks grubo je Langdona gurnula u malenu kupaonicu. Pošla je za njim, no tada je zastala, okrenula se i potrčala do pulta odakle je zgrabila njegov krvavi sako.

Pusti sad prokleti sako!

Vratila se stežući sako i brzo zaključala vrata kupaonice. U tom trenu vrata sobe otvorila su se s treskom.

Mlada liječnica preuzela je vodstvo. Kroz kupaonicu uputila se do drugih vrata, povukla ih, otvorila i Langdona uvela u susjednu sobu za oporavak. Paljba je

odjekivala iza njih dok je doktorica Brooks glavom provirila u hodnik i brzo Langdona zgrabila za ruku povukavši ga preko hodnika na stubište. Taj nagli pokret Langdonu je izazvao vrtoglavicu; činilo mu se da će se svakog trenutka onesvijestiti.

Sljedećih petnaest sekundi prošlo je u magli… silazak stubama… posrtanje… padanje. Tutnjava u Langdonovoj glavi bila je gotovo nepodnošljiva. Vid kao da mu se još više zamutio, mišići su mu omlohavili, a svaki pokret osjećao je kao zakašnjelu reakciju.

A onda je osjetio hladan zrak.

Vani sam.

Dok ga je doktorica Brooks vukla niz mračnu uličicu što dalje od zgrade, Langdon je nagazio na nešto oštro i pao, svom težinom udarivši u pločnik. S mukom ga je pridigla na noge i glasno proklinjala to što je pod sedativima.

Približavajući se kraju uličice, Langdon je ponovno posrnuo. Ovaj put ostavila ga je na tlu, istrčala na cestu i doviknula nekom u daljini. Langdon je razabirao slabo zeleno svjetlo taksija parkiranog pred bolnicom. Auto se nije ni

pomaknuo, vozač je sigurno spavao. Doktorica Brooks je zaurlala, divlje mašući rukama. Taksi je konačno upalio farove i lijeno se uputio prema njima.

U uličici iza Langdona bučno su se otvorila vrata, a zatim je slijedio zvuk brzih koraka koji su se primicali. Okrenuo se i ugledao tamnu pojavu kako hita prema njima. Langdon se pokušavao pridići na noge, ali ga je liječnica već zgrabila i ugurala na stražnje sjedalo Fiata. Završio je napola na sjedalu, napola na podu, a doktorica Brooks bacila se na njega i snažno povukla vrata.

Polusneni vozač okrenuo se i zagledao u taj bizarni dvojac koji mu je doslovno uletio u taksi - mlada žena s konjskim repom u kirurškoj odjeći i muškarac u napola poderanoj bolničkoj košulji, krvave ruke. Očito se spremao poslati ih kvragu i izbaciti iz auta kad se rasprsnuo bočni retrovizor. Žena u crnoj koži istrčala je iz uličice, držeći podignut pištolj. Pištolj je ponovno zasiktao baš kad je doktorica Brooks Langdona zgrabila za glavu i gurnula ga nadolje. Stražnje staklo rasprsnulo se i zasulo ih krhotinama.

Vozaču nije trebao nikakav novi poticaj. Nagazio je gas i taksi je poletio.

Langdon je lebdio na rubu svijesti. Netko me pokušava ubiti?

Kad su zamaknuli za ugao, doktorica Brooks se uspravila i zgrabila Langdonovu krvavu ruku. Kanila je ružno stršala iz rupe u njegovu mesu.

»Pogledajte kroz prozor«, naredila je.

Langdon se pokorio. Vani su u tami prolijetale sablasne nadgrobne ploče. Činilo mu se nekako prikladnim što prolaze pokraj groblja. Langdon je osjetio liječničine prste kako nježno tragaju za kateterom koji je, bez upozorenja, tren nakon toga istrgnula iz ruke.

Prodorna munja boli provalila je ravno u Langdonovu glavu. Osjetio je da je zakolutao očima i zatim se sve zacrnjelo.

05.

PRODORNA ZVONJAVA TELEFONA skrenula je Starješini pogled sa spokojne izmaglice Jadrana i on se brzo vratio u radnu sobu svoje kabine.

Bilo bi i vrijeme,pomislio je, željan vijesti.

Računalni ekran na radnom stolu odjednom je zatreperio i oživio, javljajući mu da mu je poziv upućen sa švedskog osobnog enkriptiranog telefona Sectra Tiger XS, preusmjerenog četiri puta preko rutera - kojima nije moguće ući u trag, prije nego što je dopro do njegova broda.

Stavio je slušalice. »Govori Starješina«, javio se polaganim i smirenim glasom. »Slušam.«

»Ovdje Vayentha«, odvratio je glas.

Starješina je u njezinu glasu osjetio neobičnu nervozu. Terenski agenti rijetko su se direktno javljali Starješini, a još rjeđe bi uspjeli zadržati posao nakon debakla ravnog onom sinoćnjem. Unatoč tome, Starješini je trebao agent na mjestu zbivanja da ublaži

krizu, a Vayentha je bila najbolja za taj posao.

»Imam novosti«, rekla je Vayentha.

Starješina je šutio, što joj je bio znak da nastavi.

Kad je progovorila, glas joj je zvučao bešćutno, što je bio očit pokušaj da zadrži profesionalizam. »Langdon je pobjegao«, rekla je. »On drži objekt.«

Starješina je sjeo za stol i jako dugo šutio. »Razumijem«, odgovorio je konačno. »Pretpostavljam da će se obratiti vlastima što prije uzmogne.«

* * *

Dvije palube ispod Starješine, u zaštićenom brodskom centru za vezu, viši asistent Laurence Knowlton sjedio je u svom odjeljku i primijetio da je Starješina završio svoj kriptirani razgovor. Nadao se da su vijesti bile dobre. Starješininu napetost posljednja dva dana moglo se doslovno napipati, i svaki operativac na palubi naslućivao je da je riječ o nekoj iznimno rizičnoj operaciji.

Rizik je nezamislivo velik a Vayenthi bi bilo bolje da ovaj put sredi stvari.

Knowlton je bio navikao na vođenje brižno ustrojenih planova igre, no ovaj scenarij doslovno se dezintegrirao u kaos te je Starješina osobno preuzeo nadzor.

Skrenuli smo u nepoznata područja.

Iako se diljem svijeta odvijalo još nekih pet-šest misija, sve njih nadzirali su razni terenski uredi Konzorcija što je Starješini i njegovoj posadi na Mendaciumu omogućilo da se usredotoče samo na ovaj.

Njihov se klijent prije nekoliko dana u Firenci bacio u smrt, no Konzorcij je imao još lijep broj nesvakidašnjih usluga u njegovu dosjeu - vrlo specifičnih zadaća koje je klijent povjerio organizaciji bez obzira na okolnosti - a Konzorcij je, kao i uvijek, namjeravao izvršiti sve bez pitanja.

Imam svoje naredbe, razmišljao je Knowlton, potpuno spreman pokoriti se. Izišao je iz svog zvučno izoliranog odjeljka, prošao pokraj pet-šest drugih soba - nekih providnih, nekih neprovidnih - gdje su dežurni časnici nadzirali druge segmente iste misije.

Knowlton je hodao kroz rijedak, filtriran zrak glavne kontrolne sobe, kimanjem pozdravio tehničare te ušao u maleni trezor gdje se nalazilo desetak blindiranih sanduka. Otvorio je jedan od njih i izvukao sadržaj - u ovom slučaju bio je to žarkocrveni memorijski stick. Na kartici je stajalo da stick sadrži veliku videosnimku za koju im je klijent naložio da je dostave glavnim medijskim kućama u određeno vrijeme sljedećeg jutra.

Sutrašnje prebacivanje podataka bit će jednostavno, no sukladno protokolu za sve digitalne dokumente, ovaj je bio označen za pregled danas - dvadeset četiri sata prije emitiranja - kako bi se provjerilo ima li Konzorcij dovoljno vremena da izvede moguće neophodno dekriptiranje, kompiliranje ili druge pripreme za kojima bi se prije emitiranja u predviđeno vrijeme možda ukazala potreba.

Ništa ne prepustiti slučaju.

Knowlton se vratio u svoj prozirni odjeljak i zatvorio teška staklena vrata, odvajajući se od vanjskog svijeta.

Okrenuo je prekidač i stakleni zidovi su se istog trenutka zamutili. Zbog

privatnosti, svi uredi na Mendaciumu bili su načinjeni od stakla s 'lebdećim česticama'. Prozirnost takvog stakla lako se kontrolirala puštanjem ili prekidanjem električne struje koja je ili poravnavala ili raspršivala milijune sićušnih štapićastih čestica koje su lebdjele unutar staklene ploče.

Rad u sektorima bio je kamen temeljac uspješnosti Konzorcija.

Znam samo svoju misiju. Ne dijelim ništa.

I tako je sada, učahuren u svom privatnom prostoru, Knowlton ubacio stick u računalo i otvorio dokument da započne procjenu.

Zaslon se odmah zacrnio... a iz zvučnika je dopro tih zvuk bućkanja vode. Na zaslonu se polagano pojavila slika... bezoblična i zasjenjena. Izranjajući iz tame, prizor je počeo poprimati oblik... unutrašnjost špilje... ili neke divovske dvorane. Dno špilje prekrivala je voda, nešto poput podzemnog jezera. Čudno, ali voda kao da je bila osvijetljena... kao iz dubine.

Knowlton nikad nije vidio ništa slično. Cijela špilja sjala je sablasnim crvenkastim odsjajem, blijede stijenke zapljuskivali su

pipcima slični odrazi mreškanja vode. Što je… što je to mjesto?

Mreškanje se nastavilo, a kamera se počela nagibati prema dolje i okomito spuštati ravno prema vodi, sve dok nije prošla kroz osvijetljenu površinu. Nestali su zvuci bućkanja; zamijenio ih je sablasni muk podmorja. Uronjena, kamera se nastavila spuštati, prešla nekoliko stopa vode te se zaustavila i fokusirala na muljevitom dnu špilje.

Na dnu je ležala pričvršćena četverokutna pločica od sjajnog titana.

Na njoj se nalazio natpis.

NA OVOME MJESTU, NA OVAJ DAN,
SVIJET SE ZAUVIJEK PROMIJENIO.

Na dnu pločice stajali su ugravirani ime i datum.

Ime njihova klijenta.

Datum… sutrašnji.

06.

LANGDON JE OSJETIO kako ga podižu čvrste ruke… tjeraju ga iz delirija, pomažu mu da se izvuče iz taksija. Pod bosim nogama pločnik je bio hladan.

Napola se oslanjajući na vitku figuru doktorice Brooks, Langdon je teturao niz pusti prolaz između dviju stambenih zgrada. Jutarnji je zrak treperio, podizao mu bolničku pidžamu i Langdon je osjećao hladan zrak ondje gdje ga sigurno nije smjelo biti.

Zaboravio je da je u bolnici dobio sedativ, a vid mu se mutio. Langdon se osjećao kao pod vodom, kao da se pokušava probiti kroz ljepljiv, polumračan svijet. Sienna Brooks vukla ga je naprijed i podržavala ga iznenađujućom snagom.

»Stubište«, rekla je i Langdon je shvatio da su došli do bočnog ulaza u zgradu.

Langdon je zgrabio ogradu i omamljeno se vukao nagore, korak po korak. Tijelo mu se činilo nevjerojatno teškim. Doktorica Brooks sad ga je doslovno

gurala. Kad su stigli do odmorišta, ukucala je neke brojke u staru zahrđalu tipkovnicu, a vrata su zazujala i otvorila se.

Zrak unutra nije bio mnogo topliji, ali su podne pločice u usporedbi s hrapavim pločnikom vani bile poput najmekšeg saga pod nogama. Doktorica Brooks povela je Langdona do sićušnog dizala i otvorila harmonika-vrata te utjerala Langdona u kabinu veličine one telefonske. Unutra je vonjalo na cigarete MS - slatko-gorki miris sveprisutan u Italiji jednako kao i aroma svježeg espressa. Doktorica Brooks pritisnula je gumb i negdje visoko iznad njih hrpa starih zupčanika zaškljocala je i pokrenula se…

Uvis…

Škriputava kabina podrhtavala je i tresla se otpočinjući svoj uspon. Budući da su stijenke bile načinjene od metalnih rešetki, Langdon se uhvatio kako promatra unutrašnjost okna dizala, koje je ritmično prolazilo pokraj njih. Čak i u tom polusvjesnom stanju, Langdonov dugogodišnji strah od stiješnjenih prostora bio je živ i zdrav.

Ne gledaj.

Naslonio se na zid i pokušavao doći do daha. Podlaktica ga je boljela, a kad je spustio pogled, shvatio je da je rukav njegova sakoa od haris-tvida nespretno vezan oko ruke umjesto zavoja. Ostatak sakoa vukao se za njim po tlu, pohaban i prljav.

Sklopio je oči boreći se s neopisivom glavoboljom, ali ga je tama ponovno progutala.

Pojavila se otprije mu poznata vizija - dostojanstvena žena pod velom, s medaljonom i srebrnom kovrčavom kosom. Kao i prije, stajala je na obali krvavocrvene rijeke, okružena tijelima koja su se izvijala. Obratila se Langdonu molećivim glasom. Traži, i naći ćeš.

Langdona je preplavio osjećaj da je mora spasiti… spasiti sve njih. Napola zakopane noge što su stršile uvis postajale su mlohave… jedna po jedna.

Tko si ti? nijemo je povikao. Što želiš?

Njezina blistava srebrna kosa zavijorila je na vrelom vjetru. Ostaje nam sve manje vremena, prošaptala je i dodirnula medaljon na ogrlici. A onda je, bez trunke upozorenja, eksplodirala kao zasljepljujući vatreni stup

koji je prohujao preko rijeke i oboje ih progutao.

Langdon je povikao i naglo otvorio oči.

Doktorica Brooks zabrinuto ga je promatrala. »Što se događa?«

»I dalje haluciniram!« uzviknuo je Langdon. »Isti onaj prizor.«

»Srebrnokosa žena? I ona mrtva tijela?«

Langdon je kimnuo dok mu se znoj skupljao na obrvama.

»Bit ćete dobro«, umirivala ga je iako je i sama zvučala potreseno. »Repeticije vizija uobičajene su kod amnezija. Funkcija mozga koja slaže i katalogizira sjećanja privremeno je izbačena iz takta i zato sve ubacuje u jednu jedinstvenu sliku.«

»Nije baš neka slika«, uspio je odvratiti.

»Znam, ali sve dok ne ozdravite, sjećanja će vam biti mutna i nesređena - prošlost, sadašnjost i mašta bit će pomiješane. Isto se događa i u snovima.«

Dizalo se s trzajem zaustavilo i doktorica Brooks otvorila je harmonika-vrata. Ponovno su hodali, ovaj put mračnim, uskim hodnikom. Prošli su pokraj prozora

na kojem su mutni obrisi firentinskih krovova počeli izranjati u svjetlu praskozorja. Na drugom kraju hodnika prignula se i izvukla ključ ispod napola uvenule lončanice te otključala vrata.

Stan je bio sićušan, a zrak unutra pričao je priču o neprekidnom boju između svijeće s mirisom vanilije i starih sagova. Namještaj i ukrasi u najboljem slučaju bili su skromni - kao da je stan opremila na krupnom otpadu. Doktorica Brooks okrenula je termostat i radijatori su bučno oživjeli.

Zastala je načas i sklopila oči, izdahnula teško kao da se pokušava pribrati. Zatim se okrenula i pomogla Langdonu da dohoda do skromne kuhinjice gdje su, pokraj stola presvučena melaminom, stajale dvije krhke stolice.

Langdon je pošao prema jednoj nadajući se sjesti, ali ga je doktorica Brooks zgrabila za ruku, dok je drugom rukom otvorila ormarić. On je bio gotovo pust... krekeri, nekoliko vrećica tjestenine, limenka Coca-Cole i bočica tableta protiv spavanja.

Uzela je bočicu i Langdonu na dlan istresla šest kapsula. »Kofein«, rekla je. »Za dane kad imam noćno dežurstvo.«

Langdon je ubacio tablete u usta i osvrnuo se tražeći vodu.

»Zvačite«, rekla je. »Brže će vam ući u organizam i pomoći neutralizirati sedativ.«

Langdon je zagrizao i istog trenutka protrnuo. Tablete su bile gorke, očito je bilo predviđeno da se gutaju cijele. Doktorica Brooks otvorila je frižider i Langdonu pružila polupraznu bocu mineralne vode. Zahvalno je otpio dugačak gutljaj.

Liječnica s konjskim repom primila ga je tada za desnu ruku i skinula priručni zavoj načinjen od sakoa koji je spustila na kuhinjski stol. Nakon toga pomno mu je pregledala ranu. Dok je držala njegovu golu ruku, Langdon je osjetio kako drhte njezine malene šake.

»Preživjet ćete«, objavila je.

Langdon se nadao da će i ona biti dobro. Jedva da je shvaćao što su upravo prošli. »Doktorice Brooks«, rekao je, »moramo nazvati nekoga. Konzulat… policiju. Nekoga.«

Ona je kimnula. »Isto tako, možete me prestati zvati ‘doktorice Brooks’. Zovem se Sienna.«

Langdon je kimnuo. »Hvala. Ja sam Robert.« Činilo mu se kako je povezanost koju su maločas u bijegu osjetili bila dobar razlog da se počinju oslovljavati imenima. »Rekli ste da ste Britanka?«

»Rođenjem.«

»Ne primjećujem naglasak.«

»Sjajno«, odvratila je. »Jako sam se trudila da ga izgubim.«

Langdon se spremao upitati zašto, ali mu je Sienna dala znak da je slijedi. Povela ga je uskim hodnikom do malene, polumračne kupaonice. U zrcalu iznad umivaonika Langdon je vlastiti odraz spazio prvi put nakon što ga je vidio u prozoru bolničke sobe.

Nije dobro. Langdonova gusta tamna kosa bila je raščupana, a oči su mu bile krvave i umorne. Čeljust su mu prekrile čekinje.

Sienna je otvorila slavinu i Langdonovu ozlijeđenu podlakticu stavila pod ledenu vodu. Strašno ga je peklo, ali je izdržao, iako grčeći se.

Izvukla je čisti ručnik i natopila ga antibakterijskim sapunom. »Možda bi bilo bolje da gledate na drugu stranu.«

»Sve je u redu. Ne smeta mi...«

Sienna je počela divljački ribati, a usijana bol prostrujala je Langdonovom rukom. Stisnuo je zube kako iz protesta ne bi zavrištao.

»Ne želite navući infekciju«, rekla je, trljajući još snažnije. »Uostalom, ako već želite nazvati vlasti, bilo bi vam bolje da ste budniji nego sada. Bol najbolje potiče stvaranje adrenalina.«

Langdon je izdržao, činilo mu se, punih deset sekundi tog ribanja prije nego što je silovito trgnuo ruku. Dosta! Istini za volju, osjećao se snažnijim i budnijim, a i bol u ruci u potpunosti je nadjačala glavobolju.

»Dobro«, rekla je, zatvorila vodu i čistim ručnikom osušila mu ruku. Zatim mu je podlakticu previla malim zavojem, no dok je to radila, Langdonu je pozornost privuklo nešto što je netom primijetio - nešto što ga je duboko uznemirilo.

Gotovo četiri desetljeća Langdon je nosio antikni kolekcionarski primjerak sata

s Mickeyjem Mouseom - dar od roditelja. Mickeyjevo nasmiješeno lice i njegovo mahanje rukama svakodnevno su ga podsjećali da se češće smije i da život ne shvaća mrtvački ozbiljno.

»Moj… sat«, propentao je Langdon. »Nestao je!« Bez njega odjednom se osjetio nepotpunim. »Jesam li ga imao kad sam došao u bolnicu?«

Sienna ga je pogledala s nevjericom, očito zbunjena time što toliko razbija glavu nečim tako trivijalnim. »Ne sjećam se nikakva sata. Sredite se. Vratit ću se za par minuta i onda ćemo razmisliti kako da vam pružimo pomoć.« Okrenula se da pođe, ali je zastala u dovratku i uhvatila odraz njegovih očiju u zrcalu. »Dok me nema, predlažem vam da stvarno dobro razmislite zašto vas netko želi ubiti. Nekako mislim da će vas prvo to pitati.«

»Čekajte, kamo ćete?«

»Ne možete na policiju polugoli. Idem vam potražiti neku odjeću. Moj susjed je otprilike vaše veličine. Nema ga, a ja mu hranim mačku. Dakle, dužan mi je.«

Izrekavši to, Sienna je izišla.

Robert Langdon okrenuo se prema malenom zrcalu iznad umivaonika i jedva prepoznao lik koji je zurio u njega. Netko me želi ubiti. U mislima je ponovno začuo odjek svojih bezumnih mumljanja.

Very sorry. Very sorry.

Češljao je pamćenje trudeći se prisjetiti… bilo čega. Ništa, samo praznina. Langdon je znao samo to da je u Firenci, i da ga je metak okrznuo po glavi.

Dok je Langdon zurio u svoje umorne oči, napola se pitao hoće li se u sljedećem trenutku probuditi doma u svom naslonjaču za čitanje, s praznom čašom za martini u ruci i primjerkom Mrtvih duša, samo kako bi shvatio da se Bombay Sapphire nikad ne smije miješati s Gogoljem.

07.

LANGDON JE SVUKAO KRVAVU bolničku košulju i oko struka omotao ručnik. Nakon što se umio, oprezno je dodirnuo šavove na zatiljku. Koža je boljela, ali kad je zalizao raščupanu kosu preko nje, rana je bila gotovo neuočljiva. Tablete kofeina očito su proradile, pa se maglica konačno počela dizati.

Misli, Roberte. Pokušaj se sjetiti.

U kupaonici bez prozora odjednom je osjetio klaustrofobiju i izišao je u hodnik, nagonski se uputivši prema traku prirodnog svjetla koje je prodiralo kroz pritvorena vrata na drugom kraju hodnika. Soba je bila priručni studio s jeftinim stolom, ofucanom uredskom stolicom, kolekcijom knjiga na podu i, bogu hvala, prozorom.

Langdon je krenuo prema dnevnom svjetlu.

U daljini je izlazeće toskansko sunce počelo ljubiti najviše tornjeve grada koji se budio - zvonik, Badiu, Bargello. Langdon je čelo prislonio na hladno staklo. Ožujski zrak bio je svjež i hladan i kroz njega se još više

isticao puni spektar sunčevih zraka koje su počele provirivati iznad brda.

Slikarsko svjetlo, da, tako su ga zvali.

U samom središtu panorame uzdizala se divovska kupola od crvenih crjepova, vrha urešenog pozlaćenom bakrenom kuglom što je blještala poput svjetionika. Il Duomo. Brunelleschi je ušao u povijest arhitekture projektom masivne kupole bazilike, koja je i sada, više od petsto godina poslije, i dalje čvrsto stajala, sto četrnaest metara visoka kao nepomičan div na Piazzi del Duomo.

Kako sam se našao u Firenci?

Langdonu je, kao dugogodišnjem ljubitelju talijanske umjetnosti, Firenca postala jednim od najomiljenijih europskih odredišta. Bio je to grad po čijim se ulicama u djetinjstvu igrao Michelangelo i u čijim je ateljeima buknula talijanska renesansa. Bila je to Firenca čije su galerije milijune putnika mamile da se dive Botticellijevu Rođenju Venere, Leonardovu Navještenju i firentinskom ponosu i diki - Il Daviden.

Langdona je Michelangelov David očarao kad ga je prvi put vidio, još kao tinejdžer... ušao je u Accademiju delle Belle

Arti… polagano prolazio kroz mračni špalir skulptura iz grubo klesana kamena Michelangelova ciklusa Robovi… i onda osjetio kako mu se pogled nezaustavljivo podiže prema pet metara visokom remek-djelu. Već sama veličina Davida i definirano mišićje zapanjili bi većinu onih koji bi ga vidjeli prvi put, no Langdona je najviše privukla čista genijalnost Davidove poze. Michelangelo se poslužio klasičnom tradicijom contrapposta i njome stvorio privid da se David oslanja na desnu nogu dok mu lijeva gotovo da i ne nosi nikakvu težinu iako je, zapravo, upravo ta lijeva podržavala tone mramora.

David je u Langdonu razbudio prvotno divljenje moći veličanstvene skulpture. Sada se Langdon pitao je li remek-djelo posjetio i posljednjih dana, no jedino sjećanje koje je mogao izvući bilo je buđenje u bolnici i ubojstvo nevinog doktora njemu pred očima. Very sorry. Very sorry.

Krivnja koju je osjećao gotovo da je izazivala mučninu? Što sam to učinio?

Dok je stajao pred prozorom, krajičkom oka primijetio je laptop koji je ležao na stolu pokraj njega. U času je

shvatio da bi ono što mu se dogodilo, što god to bilo, moglo doprijeti u vijesti.

Ako se uspijem spojiti na internet, možda pronađem odgovore.

Langdon se okrenuo prema vratima i doviknuo: »Sienna?«

Tišina. Još je u susjedovu stanu i traži odjeću.

Nimalo ne sumnjajući da će Sienna shvatiti takav nedopušten upad, Langdon je otvorio laptop i uključio ga.

Bljesnuo je Sienin desktop - uobičajena pozadina Windowsa s modrim oblacima. Langdon je odmah otvorio Google Italia i ukucao Robert Langdon.

Da me studenti sada vide, pomislio je otpočinjući pretraživanje. Landgon je neprekidno korio studente što sami sebe traže na Googleu - nova i čudna razbibriga koja je odražavala opsesiju osobnom slavom koja kao da je očarala američku mladež.

Pojavila se stranica s rezultatima pretrage - stotine natuknica povezanih s Langdonom, njegovim knjigama i predavanjima. Što bas i ne tražim.

Ograničio je pretraživanje odabravši samo ‘novosti’.

Pojavila se nova stranica: najnoviji rezultati za 'Robert Langdon.

Potpisivanje knjige: Robert Langdon pojavit će se…

Langdonov govor diplomcima…

Robert Langdon objavio Uvod u simbologiju…

Popis je zauzimao nekoliko stranica, no Langdon nije našao ništa novo - osobito ništa što bi objasnilo njegovo trenutačno stanje, što se sinoć dogodilo? Langdon se nije predavao; otvorio je stranicu The Florentinea engleskih novina koje su izlazile u Firenci. Pregledao je naslove, dio s najnovijim vijestima, policijski blog gdje je našao napise o požaru u apartmanu, o skandalu vezanom uz pronevjeru sredstava i nekoliko slučajeva manjih prekršaja.

Da nema bas ništa?

Zastao je na vijesti o gradskom dužnosniku koji je sinoć umro od srčanog udara na trgu ispred katedrale. Ime još nije objavljeno, ali smrt po sebi nije bila sumnjiva.

Naposljetku, ne znajući što bi više, Langdon se ulogirao u svoju harvardsku poštu i provjerio poruke, pitajući se bi li

među njima mogao pronaći odgovor. Ondje ga je dočekala uobičajena bujica mejlova od kolega, studenata i prijatelja, što su se odnosili na dogovore za idući tjedan.

Kao da nitko ne zna da sam nestao.

Osjećajući sve veći nemir, Langdon je isključio računalo i spustio poklopac. Spremao se ustati kad mu je nešto privuklo pogled. Na rubu Siennina stola, na hrpi starih medicinskih časopisa i papira stajala je polaroidna fotografija. Na njoj su bili Sienna Brooks i njezin bradati kolega liječnik - smijali su se zajedno u bolničkom hodniku.

Doktor Marconi, pomislio je Langdon i, osjećajući krivnju, uzeo fotografiju i proučavao je.

Kad je fotografiju vraćao na hrpu knjiga, iznenadio se ugledavši na vrhu žutu knjižicu - ofucani kazališni program londonskog kazališta Globe. Na omotu je pisalo da je riječ o Shakespeareovu Snu ivanjske noći… postavljenom prije gotovo dvadeset pet godina.

Nažvrljana na koricama programa stajala je flomasterom napisana poruka:

Sunaice, nikad ne zaboravi da si ti pravo čudo.

Langdon je uzeo programsku knjižicu iz koje je na stol ispala hrpa novinskih izrezaka. Pokušao ih je na brzinu vratiti, no kad je knjižicu otvorio na izlizanoj stranici gdje su izresci bili umetnuti, ostao je skamenjen.

Gledao je glumačku fotografiju djeteta-glumca koje je igralo Shakespeareova zlobnog vilenjaka Pucka. Na slici je bila mlada djevojka kojoj nije moglo biti više od pet godina; plava kosa bila je vezana u poznati konjski rep.

Tekst pod slikom glasio je: Zvijezda je rođena.

Biografija je bila zbijena povijest kazališnog čuda od djeteta - Sienne Brooks - čiji je kvocijent inteligencije probijao sve granice, koje je, u jednoj noći, zapamtilo sve replike svih lica i, tijekom prvih pokusa, često davalo šlagvorte svojim kolegama. Među hobijima te petogodišnjakinje bili su violina, šah, biologija i kemija. Dijete bogatog bračnog para iz londonskog predgrađa Blackheath već se bilo proslavilo u znanstvenim krugovima; s četiri godine

potukla je šahovskog velemajstora i čitala na trima jezicima.

Bože moj, pomislio je Langdon. Sienna. To objašnjava štošta.

Langdon se prisjetio jednog od najslavnijih harvardskih diplomaca, čuda od djeteta Saula Kripkea, koji je sa šest godina sam naučio hebrejski, a do dvanaeste pročitao sva Descartesova djela. Zatim se prisjetio kako je ne tako davno čitao o mladom fenomenu Mosheu Kaiu Cavalinu koji je s jedanaest godina diplomirao s prosjekom 4,0 i osvojio nacionalno prvenstvo u borilačkim vještinama, da bi s četrnaest objavio knjigu Mi to možemo.

Langdon je uzeo drugi izrezak, novinski članak sa Sienninom fotografijom kad joj je bilo sedam godina: genijalno dijete ima kvocijent INTELIGENCIJE 208.

Langdon nije znao da se kvocijent penje toliko visoko. U članku je stajalo da je Sienna Brooks virtuozna violinistica, da za mjesec dana može svladati novi jezik, i da sama uči anatomiju i fiziologiju.

Onda je pogledao izrezak iz medicinskog časopisa: budućnost misli — nisu svi umovi stvoreni jednaki.

Članak je bio popraćen Sienninom fotografijom s možda deset godina, i dalje plavokosom, kako stoji pokraj nekog velikog medicinskog uređaja. Bio je to intervju s liječnikom koji je objašnjavao kako PET skenovi Siennina malog mozga otkrivaju fizičke različitosti u usporedbi s drugim malim mozgovima - u njezinu slučaju bio je to veći, usavršeniji organ kadar nadzirati vizualno-prostorne sadržaje na način o kojem većina ljudskih bića nije mogla ni sanjati. Liječnik je Sienninu fiziološku prednost povezao s neobično ubrzanim staničnim rastom u mozgu - u velikoj mjeri sličnom raku, samo što je taj rast obuhvaćao razvoj dobroćudnog moždanog tkiva, a ne malignih tumorskih stanica.

Langdon je pronašao i isječak iz lokalnih novina.

PROKLETSTVO GENIJALNOSTI.

Taj put nije bilo fotografije, ali se otkrivala priča o mladoj genijalki Sienni Brooks, koja je pokušala pohađati redovne škole, ali su je drugi učenici izvrgavali ruglu

jer se nije uklapala. Članak je govorio o izolaciji koju doživljavaju nadareni mladi ljudi čije se socijalne vještine nisu mogle nositi s intelektom te su često završavali kao izopćenici.

U članku je stajalo da je Sienna s osam godina pobjegla od kuće i bila dovoljno pametna da neotkrivena proživi deset dana. Pronašli su je u skupom londonskom hotelu gdje se pravila da je kći hotelskoga gosta i naručivala dostavu u sobu preko nečijeg tuđeg računa. Čini se da je tih tjedan dana provela čitajući svih 1600 stranica Grayeve anatomije. Kad su je vlasti upitale zašto čita medicinsku literaturu, odgovorila im je da želi shvatiti što joj nije u redu s mozgom.

Langdon je svim srcem žalio tu djevojčicu. Nije mogao zamisliti koliku samoću može osjećati toliko različito dijete. Složio je izreske i posljednji put pogledao fotografiju Sienne u ulozi Pucka. Langdon je morao priznati, prisjećajući se nadrealističke atmosfere jutrošnjeg susreta sa Siennom, da joj na neki čudan način savršeno pristaje ta uloga zlobnog vilenjaka koji donosi snove. Samo je poželio da se,

kao i likovi u drami, može tek tako probuditi i hiniti da su sva ova najnovija iskustva bila samo san.

Langdon je pažljivo poslagao sve izreske na njihovu stranicu i zatvorio knjižicu, osjećajući neočekivanu melankoliju ponovno ugledavši poruku na koricama: Sunašce, nikad ne zaboravi da si ti pravo čudo.

Pogled mu je kliznuo na poznati simbol koji je ukrašavao omot knjižice. Bio je to isti onaj antički grčki piktogram koji je urešavao većinu kazališnih programa diljem svijeta - 2500 godina star simbol koji je postao sinonimom dramskog kazališta.

Le maschere.

Langdon se zagledao u ikonička lica Komedije i Tragedije što su zurila u njega, i odjednom začuo čudan šum u ušima — kao da mu se u umu polagano zateže žica. U lubanji mu je eksplodirala bol. Vizije maski zalebdjele su mu pred očima. Langdon je ostao bez daha, podigao je ruke, zavalio se u

radni stolac i čvrsto stisnuo oči, dlanovima zgrabio tjeme.

U njegovoj tami, bizarne vizije vratile su se bjesomučno... ogoljene i žive.

Srebrnokosa žena s medaljonom ponovno ga je dozivala s druge obale krvavocrvene rijeke. Njezini očajnički povici parali su kužan zrak i jasno su se čuli među krikovima mučenih i umirućih koji su se trzali u agoniji dokle god je dopirao pogled. Langdon je ponovno vidio noge što strše u vis, one urešene slovom R, čije je napola zakopano tijelo svojim nogama divljački i beznadno pedaliralo u zraku.

Traži, i naći ćeš! doviknula je žena Langdonu. Vremena je sve manje!

Langdon je ponovno osjetio neodoljiv poriv da joj pomogne... da pomogne svima. Bjesomučno joj je dovikivao preko krvavocrvene rijeke: Tko si ti?

Žena je još jednom pružila ruke i podigla veo otkrivajući isto ono zapanjujuće lijepo lice koje je Langdon već vidio.

Ja sam život, rekla je.

Bez upozorenja, divovska prilika stvorila se na nebu iznad nje - strahotna maska dugog, kljunastog nosa, s dva

plamenozelena oka koja su mrtvo zurila u Langdona.

A... ja sam smrt, zatutnjao je glas.

08.

Langdon je naglo otvorio oči i silovito udahnuo.

I dalje je sjedio za Sienninim stolom, dlanovima pritiskao glavu dok mu je srce divljački tuklo.

Koji mi se to vrag događa?

Slike srebrnokose žene i maske s kljunom zadržale su mu se u mislima. Ja sam život. Ja sam smrt. Pokušao se otresti te vizije, ali kao da mu je bila za vječnost utisnuta u um. Na stolu pred njim, dvije maske promatrale su ga s omota knjižice.

Sjećanja će vam biti smućena i nesređena, bila mu je rekla Sienna. Prošlost, sadašnjost i mašta smiješat će se u jedno.

Langdon je osjetio vrtoglavicu.

Negdje u stanu zazvonio je telefon. Prodornim, starinskim zvonom koji je dopirao iz kuhinje.

»Sienna!« povikao je Langdon ustajući.

Odgovora nije bilo. Još se nije vratila. Nakon samo dva zvona, javila se sekretarica.

»Ciao, sono io«, veselo je objavio Siennin glas sa snimke. »Lasciatemi un messaggio e vi richiamero.«

Sekretarica je zapištala, a neka uspaničena žena počela je govoriti teškim istočnoeuropskim naglaskom. Glas joj je odjekivao hodnikom.

»Sienna, ovo ti je Danikova! Gdje si ti? Prestravno je! Tvoj ti prijatelj doktor Marconi je mrtav! U bolnici ludnica. Došla i policija. Ljudi im rekli da si odjurila htjela spasiti pacijenta! Zašto? Ti ga ni ne znadeš, Sad policija hoće s tobom pričati. Uzeli ti tvoj dosje! Znam da su informacije ukrivo - loša adresa, nema brojki, lažirana radna viza - pa ako te ne nađu danas, nađu te jako brzo! Hoću da te upozorim. Jako mi žao, Sienna.«

Poruka je završila.

Langdon je osjetio kako ga preplavljuje novi val grizodušja. Sudeći po tonu poruke, doktor Marconi dopustio je Sienni da radi u bolnici.

Langdonov dolazak stajao ga je života, a Siennin nagon da spasi neznanca nanio je veliku štetu njezinoj budućnosti.

U tom času glasno su se zatvorila vrata na drugom kraju strana.

Vratila se.

Trenutak poslije, zagrmjela je telefonska sekretarica. »Sienna, ovo ti je Danikova! Gdje si ti?«

Langdon je protrnuo znajući što se Sienna sprema čuti. Dok se poruka vrtjela, Langdon je brzo pospremio knjižicu i sredio stol. Onda je hodnikom kliznuo do kupaonice osjećajući nelagodu zbog zadiranja u Sienninu prošlost.

Deset sekundi poslije toga odjeknulo je tiho kucanje po vratima kupaonice.

»Odjeću ću vam ostaviti na kvaki«, rekla je Sienna, glasa hrapava od emocija.

»Puno vam hvala«, odvratio je Langdon.

»Kad završite, molim vas, dođite u kuhinju«, dodala je. »Moram vam pokazati nešto važno prije nego što ikoga nazovemo.«

* * *

Sienna se umornim korakom uputila hodnikom do skromne spavaće sobe. Iz

ladice je izvukla traperice i vestu koje je ponijela u kupaonicu.

Prikovavši pogled na vlastiti odraz u zrcalu, podigla je ruku, zgrabila debeli konjski rep i snažno povukla, skinuvši periku s ćelavog tjemena.

Iz zrcala ju je promatrala potpuno ćelava tridesetdvogodišnja žena.

Sienni u životu nije manjkalo izazova, i premda je naučila oslanjati se na intelekt pri svladavanju zapreka, njezino prokletstvo potreslo ju je na duboko emocionalnoj razini.

Spustila je periku i oprala lice i ruke. Nakon što se osušila, preodjenula se i ponovno pažljivo namjestila i zagladila periku. Samosažaljenje je bilo poriv što ga je Sienna rijetko trpjela, no sad je, dok su joj suze bujale iz nutrine, znala da joj preostaje tek pustiti ih van.

Tako je i učinila.

Plakala je za životom kojim nije mogla vladati.

Plakala je za mentorom koji joj je umro pred očima.

Plakala je zbog iskonske samoće što joj je ispunjavala srce.

No, iznad svega, plakala je zbog budućnosti... koja se odjednom učinila neopisivo neizvjesnom.

09.

NA DONJIM PALUBAMA luksuzne jahte Mendacium, viši asistent Laurence Knowlton sjedio je u svom hermetički zatvorenom staklenom odjeljku i s nevjericom zurio u računalni monitor, netom pregledavši video koji im je ostavio njihov klijent.

I ja bih ovo sutra ujutro trebao poslati medijima?

U svojih deset godina rada u Konzorciju, Knowlton je izvršavao najrazličitije moguće čudne zadatke za koje je znao kako spadaju negdje između nečasnih i protuzakonitih. Raditi unutar sive zone morala bilo je uobičajeno u Konzorciju - organizaciji čiji je jedini etos glasio da moraju učiniti sve kako bi održali obećanje dano klijentu.

Mi idemo do kraja. Nema pitanja. Bez obzira na sve.

Ipak, činjenica da mora medijima dostaviti taj video u Knowltonu je izazivala nemir. U prošlosti je, bez obzira na to kakve bizarne poslove obavljao, uvijek shvaćao

razloge… nazirao motive… poimao željeni ishod.

A ovaj video zbunjivao ga je do krajnosti.

Nešto je bilo drugačije.

Jako drugačije.

Sjedeći za računalom, Knowlton je ponovo pokrenuo video u nadi da će mu repriza razjasniti bar nešto. Pojačao je zvuk i smjestio se za početak devetominutne predstave.

Kao i prije, snimka je otpočela tihim grgorenjem u sablasnoj špilji punoj vode gdje je sve bilo okupano nekakvim natprirodnim crvenim svjetlom. Kamera je ponovno zaronila kroz površinu osvijetljene vode i otkrila muljem prekriveno dno špilje. Knowlton je ponovno pročitao tekst na pločici pod vodom:

NA OVOME MJESTU, NA OVAJ DAN,
SVIJET SE ZAUVIJEK PROMIJENIO.

Uznemirila ga je spoznaja da je uglačana pločica nosila potpis klijenta Konzorcija. A sutrašnji datum… samo je osnažio Knowltonove zebnje. Ali upravo ono što je slijedilo stjeralo je Knowltona do samoga ruba.

Kamera je skrenula u lijevo i počela otkrivati neobičan predmet što je lebdio u vodi tik iza pločice.

Tankom niti pričvršćena za dno, plutala je i blago se zibala kugla od tanke plastike. Nježno i treperavo poput prevelikog mjehura od sapunice, prozirno obličje lebdjelo je kao kakav podvodni balon… samo što u njemu nije bio helij nego nekakva želatinozna, žućkastosmeđa tekućina. Bezoblična vreća bila je razvučena i činilo se da u promjeru ima oko trideset centimetara, a iza njezinih prozirnih stijenki mutan oblak tekućine kao da se polako vrtložio, nalik na 'oko' oluje koja se sprema.

Isuse, pomislio je Knowlton i osjetio da ga je oblio znoj. Na drugi pogled ta vreća izgledala je još strašnije.

Slika se polagano zatamnila.

I pojavila se nova - vlažan zid špilje po kojem su plesali titravi odrazi osvijetljene lagune. Na zidu se pojavila sjena… sjena čovjeka… stajao je u špilji.

Samo njegova glava bila je… strašno izobličena.

Umjesto nosa, imao je dugačak kljun… kao da je napola ptica.

A kad je progovorio, glas mu je bio prigušen… govorio je sablasno rječito… odmjerenih završetaka… kao da je recitator u kakvom klasičnom koru.

Knowlton je nepomično sjedio, jedva dišući, kad je kljunasta sjena prozborila:

Ja sam Sjena.

Ako ovo gledate, to znači da je moja duša konačno pronašla spokoj.

Stjeran u podzemlje, moram se svijetu obratiti duboko iz nutrine zemlje, prognan u ovu polumračnu špilju gdje se krvavocrvene vode skupljaju u laguni u kojoj se ne zrcale zvijezde.

Ali, to je moj raj… savršena utroba za moje krhko dijete.

Za Inferno.

Ubrzo ćete saznati što sam ostavio za sobom.

Ipak, čak i ovdje, osjećam korake neukih duša koje me progone… i koje neće prezati ni od čega kako bi mi pomrsile račune.

Oprostite im, može se reći, jer ne znaju što čine.

No dolazi trenutak u povijest! kad neznanje više neće biti grleh vrijedan

praštanja… trenutak kada će samo mudrost imati moć oprosta.

Čiste savjesti, zaviještao sam svima vama dar Nade, spasenja, sutrašnjice.

A ipak, ima još onih koji me progone kao psa, gonjeni vjerovanjem u vlastitu pravičnost, uvjerenjem da sam bezumnik. Ona srebrnokosa ljepotica drznula me se prozvati čudovištem! Kao slijepi klerici koji su glasovali za Kopernikovu smrt, prezire me kao demona, strahujući da sam nazro istinu.

No ja nisam prorok.

Ja sam vaše spasenje.

Ja sam Sjena.

10.

»SJEDNITE«, rekla je Sienna. »Imam za vas nekoliko pitanja.«

Dok je Langdon ulazio u kuhinju, osjećao se znatno sigurniji na nogama. Na sebi je imao susjedovo Brionijevo odijelo koje mu je prilično dobro pristajalo. Čak su mu i mokasinke bile udobne i Langdon je načinio mentalnu zabilješku da se, nakon povratka kući, prebaci na talijansku obuću.

Ako se vratim kući, pomislio je.

Sienna se preobrazila - prirodna ljepotica - preodjenula se u pripijene traperice i bež vestu što su laskali njezinoj vitkoj pojavi. Kosa joj je i dalje bila stegnuta u konjski rep, a bez autoritarne aure kirurške kute, djelovala je nekako ranjivije. Langdon je primijetio da su joj oči crvene, kao da je plakala, i ponovno ga je preplavio osjećaj krivnje.

»Sienna, strašno mi je žao. Čuo sam poruku na sekretarici. Ne znam što bih rekao.«

»Hvala«, odgovorila je. »Sad se moramo fokusirati na vas. Molim vas, sjednite.«

Glas joj je djelovao još čvršći, prizivajući sjećanja na napise o njezinu intelektu i prekratkom djetinjstvu što ih je Langdon netom pročitao.

»Morate razmisliti«, rekla je Sienna i pokazala mu da sjedne. »Možete li se sjetiti kako smo stigli do stana?«

Langdonu nije bilo jasno zašto je to važno. »Taksijem«, rekao je i sjeo za stol. »Netko je pucao na nas.«

»Pucao na vas, profesore. Da ne bi bilo zabune.«

»Da. Oprostite.«

»Sjećate li se je li bilo pucnjave dok ste bili u taksiju?«

Čudno pitanje. »Da, dva hica. Jedan je pogodio bočni retrovizor, drugi je razbio stražnje staklo.«

»Dobro, sad zatvorite oči.«

Langdon je shvatio da mu ispituje pamćenje. Zatvorio je oči.

»Što imam na sebi?«

Langdon ju je vidio savršeno. »Crne balerinke, traperice i bež vestu s V-izrezom. Kosa vam je plava, do ramena, zategnuta u rep. Oči su vam smeđe.«

Langdon je otvorio oči i pogledao ju je zadovoljan što mu fotografsko pamćenje funkcionira normalno.

»Dobro. Vizualno kognitivno pamćenje je savršeno, što dokazuje da je amnezija potpuno retrogradna i da procesi stvaranja sjećanja nisu pretrpjeli nikakvu trajnu štetu. Sjećate li se ičeg novog u posljednjih nekoliko dana?«

»Ne, nažalost. Doduše, dok vas nije bilo, doživio sam novi val vizija.«

Langdon joj je ispričao o povratku halucinacija o ženi pod velom, o hrpama mrtvaca, o trzavim, napola zakopanim nogama obilježenim slovom R. Zatim joj je ispričao o čudnoj, kljunastoj maski koja je lebdjela na nebu.

»'Ja sam smrt?« upitala je Sienna zvučeći zabrinuto.

»Da, to je rekla.«

»Dobro… mislim da je to bolje od 'ja sam Višnu, razarač svjetova.«

Mlada žena upravo je citirala riječi što ih je izrekao Robert Oppenheimer u trenutku testiranja prve atomske bombe.

»A ta kljunasta… zelenooka maska?« upitala je pomalo zbunjeno Sienna. »Imate li pojma zašto bi vam um stvorio takvu sliku?«

»Blage veze, ali takav je oblik maske bio prilično čest u srednjem vijeku.« Langdon je zastao. »Zovu je još i 'kuginom maskom'.«

Sienna je izgledala neobično uznemireno. »Kugina maska?«

Langdon je na brzinu objasnio kako je u njegovu svijetu simbola taj jedinstven oblik dugokljune maske gotovo sinonim za Crnu smrt - smrtonosnu kugu koja je harala Europom u četrnaestom stoljeću i u nekim područjima pobila čak trećinu stanovništva. Većina je vjerovala da je crno' u Crnoj kugi referenca na tamnjenje bolesnikova tijela uzrokovano gangrenom i potkožnim krvarenjem, dok je ustvari crno označivalo iskonski emocionalnu stravu koju je pandemija širila među stanovništvom.

»Masku dugoga kljuna«, govorio je Langdon, »nosili su srednjovjekovni doktori za kugu kako bi zarazu držali što dalje od nosnica dok su liječili oboljele. Sada je uobičajena kao kostim na Venecijanskom

karnevalu - sablasni podsjetnik na mračno razdoblje talijanske povijesti.«

»I sigurni ste da ste u svojim vizijama vidjeli takvu masku?« upitala je Sienna sad već drhtavim glasom. »Masku srednjovjekovnog doktora za kugu?«

Langdon je kimnuo. Kljunastu masku teško je previdjeti.

Mršteći se Sienna je nastojala dati Langdonu do znanja kako traži najbolji način da mu prenese loše vijesti. »A ženu koja vam neprekidno ponavlja 'traži i naći ćeš'?«

»Da. Kao i prije. Samo što je problem u tome da nemam pojma za čim to trebam tragati.«

Sienna je polagano ispustila dah; lice joj je bilo mračno. »Mislim da bih ja mogla znati. Štoviše... mislim da ste to već pronašli.«

Langdon se zagledao u nju. »O čemu to govorite?«

»Roberte, kad ste sinoć stigli u bolnicu, u džepu sakoa nosili ste nešto neobično. Sjećate li se o čemu je riječ?«

Langdon je odmahnuo glavom.

»Nosili ste predmet... prilično nesvakidašnji predmet. Slučajno sam ga pronašla dok smo vam čistili ranu.« Pokazala je na Langdonov okrvavljeni sako od tvida koji je ležao na stolu. »Ako želite pogledati, još vam je u džepu.«

Langdon je s nevjericom promatrao vlastiti sako. To barem objašnjava zašto se vratila po sako. Zgrabio je krvavi sako i jedan po jedan, pretražio sve džepove. Ništa. Ponovno. Naposljetku se okrenuo prema njoj i slegnuo ramenima. »Nema ničega.«

»A što je s tajnim džepom?«

»Što? U sakou nemam tajne džepove.«

»Ne?« To kao da ju je smelo. »Onda ovaj sako... pripada nekom drugom?«

Langdon je ponovno osjetio kako mu se misli mute. »Ne, sako je moj.«

»Sigurni ste?«

Itekako sam siguran, pomislio je. Štoviše, bio je to moj najdraži Camberley.

Presavio je podstavu i Sienni pokazao etiketu s njemu najdražim simbolom u modnome svijetu - legendarnu sferu Harris Tweeda urešenu s trinaest okruglih dragulja i malteškim križem iznad nje.

Škoti stvarno znaju prizvati kršćanske ratnike na komad tkanine.

»Pogledajte ovo«, rekao je Langdon pokazujući rukom izvezene inicijale - R. L. - pridodane etiketi. Uvijek se volio počastiti ručno krojenim odijelima Harris Tweeda, i upravo je zato plaćao više da mu oni inicijale izvezu na etiketi. U sveučilišnom kampusu, gdje se danonoćno svlačilo i oblačilo stotine sakoa od tvida, Langdon nije imao namjeru izvući kraći kraj iz kakve nehotične trampe.

»Vjerujem vam«, rekla je i uzela mu sako. »Sada vi gledajte.«

Sienna je još više rastvorila sako i otkrila podstavu uz rub leđa. Ondje se, dobro prikriven podstavom, nalazio velik, uredno skrojen džep.

Koji je to vrag?

Langdon je bio siguran da ga nikad prije nije vidio.

Džep je bio unutar skrivenog, savršeno sašivenog šava.

»Prije ga nije bilo!« uzviknuo je Langdon.

»Onda pretpostavljam da nikad niste vidjeli ni… ovo?« Sienna je posegnula u džep

i izvukla uzak metalan predmet te ga nježno položila Langdonu na dlanove.

Langdon je potpuno zapanjen zurio u predmet.

»Znate li što je to?« upitala je Sienna.

»Ne…«, promucao je. »Nikad nisam vidio ništa slično.«

»Dakle, na nesreću, ja dobro znam o čemu je riječ. I prilično sam sigurna da je to razlog zašto vas netko pokušava ubiti.«

* * *

Dok je koračao svojim odjeljkom na Mendaciumu, viši asistent Knowlton osjećao je sve veći nemir razmišljajući o videu koji je sutra ujutro trebao podijeliti sa svijetom.

Ja sam Sjena?

Kružile su glasine da je taj klijent prije nekoliko mjeseci pretrpio psihički slom, a ovaj video kao da ih je potvrđivao bez i najmanje-sumnje.

Knowlton je znao da ima dva izbora. Ili može video pripremiti za sutrašnju isporuku kao što je dogovoreno, ili ga može odnijeti gore Starješini i zatražiti njegovo mišljenje.

Već znam njegovo mišljenje, pomislio je Knowlton, jer nikad nije doživio da bi Starješina učinio išta osim onoga što je obećao klijentu. Reći će mi da pustim snimku u svijet i ne pitam ništa... i bit će bijesan što sam se usudio pitati.

Knowlton se vratio videu koji je prebacio na osobito neugodan kadar. Pokrenuo je snimku i ponovno se pojavila sablasno osvijetljena špilja u pratnji malenih valova. Čovjekolika sjena sterala se po vlažnome zidu - visok muškarac dugog, ptičjeg kljuna.

Prigušenim glasom, izobličena sjena je progovorila:

Ovo je novo mračno doba.

Prije mnogo stoljeća Europa se našla na samome dnu vlastita jada - stanovništvo se smrzavalo, skapavalo od gladi, utapalo u grijehu i beznađu. Bili su poput zagušene šume, davljene mrtvim stablima u očekivanju Božje munje - iskre koja će konačno zapaliti vatru što će bjesnjeti diljem zemlje i počistiti mrtvo drvo, ponovno donoseći sunčev sjaj zdravome korijenju.

Žetva je Božji prirodni poredak.

Upitajte se - što se zbilo poslije Crne smrti?

Svi znademo odgovor.

Renesansa.

Ponovno rođenje.

Tako je bilo oduvijek. Nakon smrti slijedi rođenje.

Da bi dostigao Raj, čovjek mora proći kroz Pakao.

Tako nas je učio meštar.

A ona srebrnokosa nevježa usuđuje se mene nazvati čudovištem? Zar još ne poima matematiku budućnosti? Užase što ih sa sobom nosi?

Ja sam Sjena.

Ja sam vaše spasenje.

Stoga stojim, duboko u ovoj špilji, zurim preko lagune u kojoj se ne zrcale zvijezde. Ovdje, u ovoj potonuloj palači, Interno tinja ispod vode.

Ubrzo će planuti.

A kad plane, ništa na zemlji neće ga moći zaustaviti.

11.

PREDMET U LANGDONOVOJ ruci bio je, za svoju veličinu, iznenađujuće težak. Uzak, gladak, uglačani metalni valjak bio je petnaestak centimetara dug i zaobljen na oba kraja, kao kakav minijaturni torpedo.

»Prije nego što s tim krenete grubo«, javila se Sienna, »možda biste trebali pogledati drugu stranu.« I usiljeno mu se nasmiješila. »Kažete da predajete simbologiju…«

Langdon se ponovno okrenuo valjku, okretao ga u rukama sve dok nije ugledao žarkocrveni simbol ugraviran na boku.

Tijelo mu se istog časa ukočilo.

Kao proučavatelj ikonografije Langdon je znao da jako malo slika ima moć da u ljudskome umu izazove trenutačnu navalu straha… simbol pred njegovim očima definitivno je bio na tom popisu. Reakcija mu je bila iskonska i trenutačna - spustio je valjak na stol i odmaknuo stolac.

Sienna je kimnula. »Tako sam reagirala i ja.«

Oznaka na valjku bila je jednostavna, trostrana ikona.

Langdon je nekom prilikom pročitao da je taj zloglasni simbol tijekom šezdesetih godina razvila tvrtka Dow Chemical s ciljem da njime zamijeni cijeli niz nemoćnih znakova upozorenja koji se dotad koristio. Kao i svi uspješni simboli, i ovaj je bio jednostavan, isticao se i bilo ga je lako reproducirati. Smišljeno budeći asocijacije u rasponu od rakovih kliješta do nindžinih noževa za bacanje, suvremeni simbol 'biološke opasnosti' postao je svjetski prihvaćen znak koji je označavao opasnost na svim jezicima.

»Ovaj mali spremnik je biotuba«, rekla je Sienna. »Upotrebljava se za transport opasnih tvari. Povremeno ih viđamo u medicini. Unutra je pjenom obložena šupljina u koju se sprema epruveta s uzorcima za siguran transport.

U ovom slučaju…« Pokazala je znak biološke opasnosti. »Pretpostavljam da je neki smrtonosni kemijski agens… ili moguće… virus?« Zastala je. »Prvi uzorci

ebole iz Afrike dopremljeni su u sličnim spremnicima.«

Rekla je upravo ono što Langdon nikako nije želio čuti. »Kog vraga to onda radi u mom sakou? Ja predajem povijest umjetnosti, zašto nosim takvo što?«

Mislima su mu proletjele silovite slike tijela koja se trzaju… a nad njima lebdi maska kuge.

Very sorry… Very sorry.

»Odakle god da jest«, rekla je Sienna, »ovo je stvarno usavršeni tip spremnika. Titan s olovnim oblogom. Doslovno neprobojan, čak i za radijaciju. Pretpostavljam da je iz državnih zaliha.« Pokazala je na crni kvadrat veličine poštanske marke uz bok simbolu biološke opasnosti. »Identifikacija otiskom prsta. Zaštita za slučaj krađe ili gubitka. Ovakve spremnike mogu otvoriti samo određeni pojedinci.«

Iako je Langdon osjetio da mu um radi normalnom brzinom, i dalje mu se činilo kao da s mukom pokušava uloviti tempo. Na sebi sam nosio biometrijski zapečaćeni spremnik.

»Kad sam spremnik pronašla u vašem sakou, htjela sam ga nasamo pokazati doktoru Marconiju, ali nisam imala priliku prije nego što ste se probudili. Čak sam pomišljala da bravu iskušam vašim palcem dok ste ležali u nesvijesti, no nisam imala pojma što je u njemu pa...«

»Moj palac?« Langdon je odmahnuo glavom. »Nema šanse da je ovo programirano za mene. Nemam pojma o biokemiji. I nikad nisam imao ništa slično.«

»Jeste li sigurni?«

Langdon je bio apsolutno siguran. Ispružio je ruku i palcem dodirnuo senzor. Ništa. »Vidite? Rekao sam...«

Titanijski valjak glasno je škljocnuo, a Langdon je naglo povukao ruku kao da se opekao. Pas mater. Zagledao se u spremnik kao da će se svakog časa otvoriti i početi ispuštati smrtonosan plin. Nakon tri sekunde ponovno je škljocnuo - očito se zaključao.

Langdon se nijemo okrenuo Sienni.

Mlada doktorica ispustila je zrak; djelovala je nervozno. »Pa, prilično je jasno da ste vi taj odabrani nositelj.«

Langdonu je cijeli taj scenarij zvučao neuvjerljivo. »To je nemoguće. Kao prvo, kako bih tu hrgu metala provukao pokraj osiguranja u zračnoj luci?«

»Možda ste doletjeli privatnim mlažnjakom? Možda su vam ga dali kad ste stigli u Italiju?«

»Sienna. Moram nazvati Konzulat. I to odmah.«

»Ne mislite da bismo ga prvo trebali otvoriti?«

Langdon je nekoliko puta u životu postupio nepromišljeno - no otvaranje spremnika za opasne tvari u kuhinji ove žene neće doći na taj popis. »To ću predati vlastima, i to odmah.«

Sienna je napućila usne, očito je mozgala o mogućnostima. »U redu, ali čim nazovete, prepušteni ste sami sebi. Ne mogu se miješati. Nipošto se s njima ne možete sastati ovdje. Moj imigracijski status u Italiji je… kompliciran.«

Langdon je Siennu pogledao u oči. »Sienna, sve što znam je činjenica da ste mi spasili život. A ovo dalje ću rješavati točno kako vi to želite.«

Zahvalno mu je kimnula i prišla prozoru zagledavši se u ulicu ispod njih. »Dobro, mislim da bismo trebali ovako...«

Sienna je brzo iznijela plan. Bio je jednostavan, logičan i siguran.

Langdon je čekao dok je blokirala broj mobitela i zatim nazvala. Prsti su joj bili nježni, ali su se kretali sa sigurnošću.

»Infarmazioni abbonati?« javila se Sienna govoreći savršenim talijanskim naglaskom. »Per Favore, puo darmi ii numero del Consolato americano di Firenze?«

Malo je pričekala i zatim brzo zapisala broj.

»Grazie mille«, rekla je i prekinula vezu.

Sienna je Langdonu dodala broj i svoj mobitel. »Vi ste na redu. Jeste li zapamtili što ćete reći?«

»Pamćenje mi je dobro«, rekao je s osmijehom dok je birao broj zapisan na papiriću. Zazvonilo je.

No, što je, tu je.

Uključio je zvučnik i mobitel položio na stol da i Sienna može čuti. Javila se sekretarica, izdiktirala opće informacije o

konzularnim službama i radno vrijeme - počinjalo je tek u pola devet.

Langdon je pogledao sat na mobitelu. Tek je šest ujutro.

»Ako je riječ o hitnom slučaju«, nastavila je snimka, »nazovite kućni sedam-sedam-sedam kako biste razgovarali s dežurnim.«

Langdon je odmah nazvao.

Ponovno je zazvonilo.

»Consolato americano«, javio se pospani glas. »Sono il funzionario di turno.«

»Lei parla inglese?« upitao je Langdon.

»Naravno«, odvratio je čovjek američkim engleskim. Zvučao je pomalo zlovoljno što su ga probudili. »Kako vam mogu pomoći?«

»Amerikanac sam u posjetu Firenci i napadnut sam. Zovem se Robert Langdon.«

»Molim broj putovnice.« Čovjek je zvučno zijevnuo.

»Putovnica mi je nestala. Mislim da je ukradena. Nastrijeljen sam u glavu. Bio sam u bolnici i potrebna mi je pomoć.«

Dežurni se u trenu razbudio. »Gospodine? Rekli ste da ste bili nastrijeljeni? Molim vas, još jednom, ime i prezime?«

»Robert Langdon.«

Čulo se šuškanje na drugom kraju veze, i Langdon je čuo kako njegov sugovornik lupa po tipkovnici. Računalo je zapištalo. Stanka. Ponovno prsti na tipkama. Još jedno pištanje. I još tri prodorna, visoka piska.

Podulja stanka.

»Gospodine?« javio se dežurni. »Vaše je ime Robert Langdon?«

»Da, tako je. I u nevolji sam.«

»Dobro, uz vaše ime stoji oznaka važnosti koja mi nalaže da vas odmah prebacim glavnom pomoćniku generalnog konzula.«

»Čekajte! Možete mi reći…«

Na vezi je već zazvonilo.

»Ovdje Collins«, javio se promukli glas.

Langdon je duboko udahnuo i progovorio najmirnije i najrazgovjetnije moguće. »Gospodine Collinse, moje ime je Robert Langdon. Ja sam Amerikanac u posjetu Firenci. Nastrijeljen sam i potrebna mi je pomoć. Želim odmah doći u Američki konzulat. Možete li mi pomoći?«

Bez oklijevanja, duboki je glas odvratio: »Nebesima hvala da ste živi, gospodine Langdone. Tražili smo vas.«

12.

U KONZULATU ZNAJU DA SAM OVDJE?

Langdona je ta vijest u trenutku preplavila olakšanjem. Gospodin Collins - koji se predstavio kao glavni pomoćnik generalnog konzula - govorio je čvrsto i profesionalno, ali mu se u glasu nazirao prizvuk hitnje. »Gospodine Langdone, nas dvojica moramo odmah razgovarati. I to očito ne telefonom.«

Langdonu u tom trenutku ništa nije bilo očito, ali nije bio spreman prekidati.

»Poslat ću odmah nekoga po vas«, rekao je Collins. »Gdje ste?«

Sienna se nervozno meškoljila slušajući razgovor preko zvučnika. Langdon joj je umirujuće kimnuo - namjeravao je do kraja ispoštovati njezin plan.

»Nalazim se u malom hotelu, Pensione la Fiorentina«, rekao je Langdon gledajući preko ceste na ofucani hotel koji mu je Sienna pokazala prije nekoliko trenutaka. Collinsu je izdiktirao adresu.

»Zapisao«, odvratio je on. »Ne mičite se. Ostanite u sobi. Netko odmah dolazi po vašu Broj sobe?«

Langdon ga je izmislio: »Trideset devet.«

»Dobro. Za dvadeset minuta.« Collins je spustio glas. »I, gospodine Langdone, zvučite kao da biste mogli biti ozlijeđeni i zbunjeni, ali moram znati… jeste li još u posjedu?«

U posjedu… Langdon je shvatio da pitanje, iako kriptično, može imati samo jedno značenje. Pogledao je valjak na kuhinjskom stolu. »Da, gospodine, još sam u posjedu.«

Collins je glasno uzdahnuo. »Kad nam se niste javili, pretpostavljali smo… no, istini za volju, pretpostavili smo ono najgore. Sad mi je laknulo. Ostanite gdje jeste. Ne mičite se. Dvadeset minuta. Netko će vam pokucati na vrata.«

Collins je prekinuo vezu.

Langdon je osjetio da mu se ramena opuštaju prvi put otkako se probudio u bolnici. U Konzulatu znaju što se zbiva i ubrzo ću dobiti odgovore.

Langdon je sklopio oči i polagano izdahnuo osjećajući se konačno kao čovjek. Glavobolja samo što mu nije minula.

»Dakle, ovo je sve bilo nalik na MI6«, rekla je Sienna napola podrugljivo. »Jeste li špijun?«

U tom trenutku Langdon nije imao pojma tko je. Sama ideja da je mogao izgubiti dva dana sjećanja i naći se u neprepoznatljivoj situaciji djelovala mu je neshvatljivo, a ipak, imao je… dvadeset minuta do sastanka s američkim konzularnim dužnosnikom u trošnom hotelu.

Što se ovdje zbiva?

Letimice je pogledao Siennu shvativši da se spremaju rastati, ali je ipak osjećao da imaju neka nedovršena posla. Prisjetio se bradatog doktora koji joj je pred očima umirao na bolničkom podu. »Sienna«, prošaptao je, »tvoj prijatelj… doktor Marconi… osjećam se jezivo.«

Kimnula je potpuno odsutno.

»Žao mi je što sam te uvukao u sve ovo. Znam da je tvoj status u bolnici neuobičajen i ako dođe do istrage…« Zašutio je.

»Sve u redu«, rekla je. »Nije mi strano neprekidno se seliti.«

Langdon je po Sienninu odsutnom pogledu naslutio da se ovoga jutra i njoj sve iz temelja preokrenulo. Langdonov život trenutačno je bio kaotičan, ali osjećao je da mu srce bježi k toj ženi.

Spasila mi je život… a ja sam upropastio njezin.

Sjedili su šutke cijelu minutu; zrak između njih otežao je kao da oboje žele progovoriti a nemaju što reći. Uostalom, bili su stranci na kratkom i bizarnom putovanju koje je došlo do raskrižja na kojemu oboje mora pronaći vlastiti put.

»Sienna«, konačno je prozborio Langdon, »kad riješim ovo u Konzulatu, molim te, ako ti ikako mogu pomoći…«

»Hvala«, prošaptala je i tužno skrenula pogled k prozoru.

* * *

Kako su minute prolazile, Sienna Brooks rastreseno je zurila kroz kuhinjski prozor i pitala se kamo će je dan odvesti.

Gdje god to bilo, nije nimalo sumnjala da će do večeri svijet izgledati znatno drugačije.

Znala je da je to samo adrenalin u igri, ali je osjetila kako je taj američki profesor jako privlači. Osim što je zgodan, činilo se da ima dobro srce. U nekom dalekom, drugom životu, Robert Langdon mogao bi čak biti netko s kim bi mogla živjeti.

Samo me nikad ne bi poželio, pomislila je. Ja sam oštećena. Dok je gušila osjećaje, pogled joj je privuklo nešto vani. Naglo se uspravila, lice pritisnula uza staklo i zagledala se na ulicu. »Roberte, pogledaj!«

Langdon je pogledao na ulicu i spazio uzak, crn BMW-ov motocikl koji se netom bučno zaustavio ispred Pensione la Fiorentina. Kad je vozač spretno sjahao s motora i skinuo sjajnu crnu kacigu, Sienna je shvatila da je Langdon gotovo prestao disati.

Ženine šiljke od kose nije se moglo ne primijetiti.

Izvukla je već viđeni pištolj, provjerila prigušivač i vratila ga u džep jakne. A onda je, smrtonosno meko, kliznula u hotel.

»Roberte«, prošaptala je Sienna, glasom napetim od straha. »Američka vlada upravo je poslala nekoga da te ubije.«

13.

ROBERT LANGDON OSJETIO je navalu panike dok je gledao kroz prozor, ne skidajući pogled s hotela preko puta. Žena sa šiljcima od kose upravo je ušla, no Langdonu nije bilo jasno kako se dočepala adrese.

Adrenalin mu je jurio tijelom, ponovno mu razarajući tok misli. »Moja vlastita vlada poslala je nekoga da me ubije?«

Sienna je izgledala jednako zaprepašteno. »Roberte, to znači da je tvoja vlada također blagoslovila i onaj prvi pokušaj ubojstva u bolnici.« Ustala je i pomno provjerila brave na ulaznim vratima. »Ako je Američki konzulat dobio dopuštenje da te ubije…« Nije dovršila misao, nije ni trebala. Značenje je bilo zastrašujuće.

Kog vraga misle da sam učinio? Zašto me progoni vlastita vlada?

Langdonu su u mislima ponovno odjeknule riječi koje je očito mrmljao kad je uteturao u bolnicu.

Very sorry… Very sorry.

»Ovdje nisi siguran«, rekla je Sienna. »Mi nismo ovdje sigurni.« Pokazala je preko ceste. »Ta žena je vidjela da zajedno bježimo iz bolnice, i kladim se da me i tvoja vlast i policija već pokušavaju pronaći. Stan sam uzela u podnajam na tuđe ime, ali će me naposljetku pronaći.« Skrenula je pogled na valjak na stolu. »Moraš ga otvoriti i to odmah.«

Langdon je promatrao titanijsku napravu, no vidio je samo simbol biološke opasnosti.

»Što god da je u njoj«, rekla je Sienna, »vjerojatno ima identifikacijski kod, neku naljepnicu, telefonski broj, mora biti nešto. Potrebni su ti podaci. Meni su potrebni podaci! Tvoja vlada ubila je mog prijatelja!«

Patnja u Sienninu glasu Langdona je udaljila od njegovih razmišljanja te je kimnuo znajući da je ona u pravu. »Da, ja... jako mi je žao.« Langdon je protrnuo ponovno čuvši te riječi. Okrenuo se spremniku na stolu pitajući se kakve odgovore skriva u svojoj nutrini. »Otvoriti ga moglo bi biti nevjerojatno opasno.«

Sienna je malo razmislila, »Što god bilo unutra, bit će savršeno dobro zaštićeno,

vjerojatno u neprobojnoj epruveti od pleksiglasa. Spremnik je samo vanjski sloj koji pruža dodatnu sigurnost tijekom transporta.«

Langdon je kroz prozor pogledao crni motocikl parkiran ispred hotela. Žena još nije izišla, ali će ubrzo shvatiti da Langdon nije ondje. Pitao se što će joj biti sljedeći potez... i koliko još imaju vremena prije nego što im počne lupati po vratima stana.

Langdon je odlučio. Uzeo je titanijski valjak i nevoljko palcem pritisnuo senzor. Trenutak poslije spremnik je zapištao i zatim glasno škljocnuo.

Prije nego što se valjak ponovno mogao zatvoriti, Langdon je zavrnuo dvije polovice u suprotnim smjerovima. Nakon četvrt okreta, spremnik je zapištao i drugi put, i Langdon je znao da je gotovo.

Dlanovi su mu bili znojni dok je odvrtao spremnik. Dvije polovice glatko su se okretale na savršeno tokarenim navojima. Vrtio je dalje, osjećajući se kao da otvara rusku babušku, samo što nije imao pojma što bi točno moglo ispasti iz nje.

Nakon pet okreta, polovice su se razdvojile. Langdon je duboko udahnuo i

razmaknuo ih. Razmak se povećao i van je kliznuo unutrašnji omotač od pjenaste gume. Langdon ga je spustio na stol. Zaštitna oplata oblikom je podsjećala na loptu za ragbi.

No, što je, tu je.

Langdon je nježno povukao vrh zaštitnog sloja i napokon otkrio predmet što se unutra ugnijezdio.

Sienna je zurila u sadržaj, naherila glavu i izgledala zbunjeno. »Ovo definitivno nisam očekivala.«

Langdon je očekivao nekakvu epruvetu futurističkog oblika, no sadržaj spremnika bio je sve samo ne moderan. Bogato urešen predmet izgledao je kao da je načinjen od bjelokosti i bio je velik poput ovalnog bombona.

»Izgleda staro«, prošaptala je Sienna. »Nekakav…«

»Cilindrični pečat«, rekao joj je Langdon konačno si dopustivši da ispusti zrak.

Cilindrične pečate izumili su Sumerani 3500. godine prije Krista kao preteču intaglio gravure. U pečatu izrezbarenom dekorativnim slikama nalazila se šupljina

kroz koju se provlačila osovina, tako da izrezbareni valjak može služiti kao suvremeni ličilački valjak kojim se u vlažnoj glini ili terakoti utiskuje niz simbola, slika ili pismena.

Langdon je pretpostavljao da je ovaj pečat nesumnjivo rijedak i vrijedan, no i dalje mu nije bilo jasno zašto bi ga itko zaključao u titanijski spremnik, kao kakvo biološko oružje.

Dok je Langdon prstima oprezno okretao pečat, shvatio je da su rezbarije na ovome osobito jezive - troglavi, rogati Sotona koji je istodobno proždirao trojicu muškaraca, svakoga jednim ustima.

Čista divota.

Langdonov pogled skrenuo je na sedam slova urezanih ispod đavla. Kaligrafska slova bila su urezana zrcalno, ali Langdon ih je pročitao bez problema - saligia.

Sienna je žmirkala čitajući tekst; pročitala je naglas: »Saligia?«

Langdon je kimnuo osjetivši trnce kad je čuo naglas izgovorenu riječ. »Latinska mnemotehnika koju je Vatikan izumio u srednjem vijeku da kršćane podsjeti na

sedam smrtnih grijeha. Saligia je akronim za: superbia, avaritia, luxuria, invidia, gula, ira i acedia.«

Sienna se namrštila. »Oholost, škrtost, bludnost, zavist, neumjerenost u jelu i piću, srditost i lijenost.«

Langdona je to zadivilo. »Znate latinski.«

»Odgojena sam kao katolkinja. Poznajem grijeh.«

Langdon se uspio nasmiješiti dok je ponovno skretao pogled na pečat, pitajući se zašto je zaključan u biospremniku kao da je opasan.

»Mislila sam da je načinjen od bjelokosti«, rekla je Sienna. »No to je kost.« Pomaknula je predmet pod sunčevo svjetlo i pokazala crte. »Bjelokost je romboidno mrežaste strukture s prozirnim strijacijama, dok su kod kosti strijacije paralelne i srž potamnjela.«

Langdon je nježno podigao pečat i još pomnije razgledavao rezbarije. Originalni sumerski pečati bili su izrezbareni rudimentarnim figurama i klinastim pismom. Ovaj je, pak, bio kudikamo detaljnije izrađen. Srednjovjekovni, nagađao

je Langdon. Nadalje, svi ukrasi budili su uznemirujuću povezanost s njegovim halucinacijama.

Sienna ga je zabrinuto promatrala. »Što je to?«

»Tema koja se ponavlja«, mračno je odvratio Langdon i pokazao jednu rezbariju na pečatu. »Vidite li troglavog Sotonu koji proždire ljude? Česta slika iz srednjeg vijeka - ikona povezana s Crnom kugom. Troja razjapljena usta simboliziraju učinkovitost kojom je kuga izjedala stanovništvo.«

Sienna je s nelagodom pogledala simbol biološke opasnosti na valjku.

Aluzije na kugu jutros su se pojavljivale znatno učestalije nego što je Langdon bio spreman prihvatiti, pa se nevoljko pomirio i s onom sljedećom. »Saligia je prikaz kolektivnih grijeha čovječanstva... koji su, kako tvrdi srednjovjekovna vjerska doktrina...«

»Razlog što je Bog svijet kaznio Crnom kugom«, rekla je Sienna dovršavajući mu misao.

»Da.« Langdon je zastao i načas izgubio tok misli. Upravo je primijetio nešto u vezi s valjkom što mu se učinilo

neobičnim. Uobičajeno bi se, kao kroz kakvu vodovodnu cijev, moglo pogledati kroz šuplje središte valjka, no ovaj je bio začepljen. Nešto je ubačeno u kost. Vršak je ulovio svjetlo i bljesnuo.

»Nešto je unutra«, rekao je Langdon. »I čini se kao da je od stakla.« Okrenuo je valjak naopačke kako bi pogledao i drugi kraj, no tada je unutra zaklepetao neki sićušan predmet kotrljajući se s kraja na kraj kao kakav kuglični ležaj.

Langdon se skamenio i čuo da je Sienna naglo uzdahnula pokraj njega.

Koji je sad to vrag?

»Jeste li čuli taj zvuk?« prošaptala je Sienna.

Langdon je kimnuo i oprezno provirio kroz vršak spremnika. »Otvor kao da blokira… nešto načinjeno od metala.« Vršak epruvete, moguće?

Sienna je uzmaknula. »Čini li vam se… razbijeno?«

»Mislim da ne.« Pažljivo je opet okrenuo kost kako bi pregledao stakleni kraj, zveket se ponovio. Trenutak poslije, staklo u valjku proizvelo je nešto potpuno neočekivano.

Zasjalo je.

Sienna je raskolačila oči. »Roberte, stani! Ne miči se!«

14.

LANGDON JE STAJAO SAVRŠENO nepomičan s rukom u zraku, mirno držeći koštani cilindar. Stakleni kraj valjka emitirao je svjetlo, u to nije bilo sumnje… sjao je kao da se sadržaj odjednom probudio.

No, svjetlo unutra ubrzo je ugasilo.

Sienna je prišla bliže, brzo dišući. Naherila je glavu i proučavala vidljivi dio stakla unutar kosti.

»Još jednom ga obrni«, prošaptala je. »Jako polagano.«

Langdon je nježno okrenuo kost naopačke. Maleni predmet ponovno je zaklepetao uzduž kosti i zaustavio se.

»I još jednom«, rekla je. »Nježno.«

Langdon je ponovio postupak i valjak je zaklepetao. Taj je put staklo blago zatitralo, načas zasjalo i ponovno se zatamnjelo.

»To je sigurno epruveta«, izjavila je Sienna, »s kuglom za miješanje.«

Langdonu su takve kuglice bile poznate iz limenki s bojom u spreju - uronjene loptice kojima se miješala boja protresanjem limenke.

»Vjerojatno sadrži neku vrstu fosforescentnog kemijskog spoja«, rekla je Sienna, »ili bioluminescentni organizam koji na podražaj ispušta svjetlo.«

Langdonu je na pamet palo nešto drugo. Iako je vidio i kemijske svjetiljke, pa čak i bioluminescentni plankton koji je sjajio kad bi mu brod propelerima uzburkao stanište, bio je gotovo siguran da se u cilindru ne nalazi ni jedno, a ni drugo. Nježno je još nekoliko puta okrenuo valjak dok on nije zasjao, a onda je osvijetljeni kraj okrenuo prema dlanu. Kao što je i očekivao, na koži mu je bljesnulo slabo crvenkasto svjetlo.

Lijepo je znati da je moguće biti u krivu i s kvocijentom inteligencije 208.

»Gledajte ovo«, rekao je Langdon i počeo bjesomučno tresti valjak. Predmet u njemu klepetao je amo-tamo, sve brže i brže.

Sienna je odskočila od njega. »Što to radiš?«

I dalje tresući valjak, Langdon je prišao prekidaču i ugasio svjetlo; kuhinja se našla u polutami. »Ovo nije epruveta«, rekao je tresući najsnažnije što je mogao. »Ovo je Faradayev pokazivač.«

Langdonu je jednom prilikom jedan od njegovih studenata dao sličnu napravu - laserski pokazivač za predavače kojima je bilo mrsko trošiti beskonačne količine baterija i nije im smetalo da nekoliko sekundi tresu pokazivač kako bi, kad im ustreba, vlastitu kinetičku energiju pretvorili u elektricitet. Kad bi se uređaj zatresao, metalna kuglica u njemu kotrljala bi se po nizu lopatica i tako pokretala sićušni generator. Očito je netko odlučio takav pokazivač ubaciti u šuplju, izrezbarenu kost - drevni oklop skrivao je modernu elektronsku igračku.

Vršak pokazivača u njegovoj ruci snažno je sjao te se Langdon pomalo mlako nasmiješio Sienni. »Predstava počinje.«

Okrenuo je pokazivač u koštanom ovoju prema golom kuhinjskom zidu. Kad je zid zasvijetlio, Sienna je zapanjeno udahnula. No Langdon je, zatečen, doslovno uzmaknuo.

Svjetlo na zidu nije bila malena crvena točka lasera. Bila je to vjerna fotografija visoke rezolucije koju je cijev projicirala poput starog dijaprojektora.

Moj Bože! Langdonova ruka lagano je zadrhtala dok je upijao taj mračni prizor projiciran na zidu pred njim. Stvarno, nikakvo čudo što sam vidio prizore smrti.

Pokraj njega Sienna je pokrila usta i bojažljivo zakoračila naprijed, očito zatravljena onim što je vidjela.

Prizor koji je projicirala izrezbarena kost bila je mračna uljana slika ljudske patnje - tisuće duša trpe strašne muke u raznim krugovima pakla. Podzemni svijet bio je prikazan kao odrezan presjek zemlje što je stvarao ljevkastu jamu nepojmljivih dubina. Paklena jama bila je podijeljena u silazne terase sve dubljeg jaza, a svaku su napučivali izmučeni grešnici svih vrsta.

Langdon je odmah prepoznao sliku.

Remek-djelo pred njim - La Mappa dell Inferno - naslikao je jedan od istinskih velikana talijanske renesanse, Sandro Botticelli. Detaljan nacrt podzemnog svijeta, Zemljovid pakla jedna je od najstrašnijih vizija zagrobnog života ikad stvorenih.

Mračna, prijeteća, zastrašujuća, zaprepašćuje gledatelje još i danas. Za razliku od njegovih živih i bojama bogatih slika Primavera ili Rođenje Venere, Botticelli je svoj Zemljovid pakla stvorio služeći se depresivnom paletom crvene, sepije i smeđe.

Langdonu se u trenu vratila ubitačna glavobolja, ali je prvi put nakon buđenja u nepoznatoj bolnici shvatio da je komadić slagalice sjeo na svoje mjesto. Mračne halucinacije očito je potaknula ova slavna slika.

Sigurno sam proučavao Botticellijev "Zemljovid pakla" pomislio je, iako se nije sjećao zašto.

Dok je i sama slika bila dovoljno uznemirujuća, njezina provenijencija u Langdonu je budila sve veći nemir. Bio je potpuno svjestan da se nadahnuće za to prijeteće remek-djelo nije izrodilo u Botticellijevu umu... nego u umu nekoga tko je živio dvije stotine godina prije.

Jedno remek-djelo nadahnuto drugim.

Botticellijev Zemljovid pakla bio je zapravo poklonstvo književnom djelu iz četrnaestog stoljeća, koje je postalo jednim od najslavnijih djela u povijesti... zloćudno

mračna vizija pakla koja odjekuje još i danas.

Danteov Pakao.

* * *

Preko puta Vayentha se tiho uspinjala pomoćnim stubištem i skrila se na krovnoj terasi usnulog i malog Pensione la Fiorentina. Langdon je svojoj vezi iz Konzulata dao nepostojeći broj sobe i lažno mjesto sastanka - 'zrcalni susret' kako se to nazivalo u njezinu poslu - uobičajena zanatska tehnika koja će mu omogućiti da procijeni stanje prije nego što razotkrije vlastiti položaj. U svim slučajevima lažna ili 'zrcalna' lokacija birala se tako da je savršeno vidljiva s prave lokacije.

Vayentha je pronašla skrivenu promatračnicu na krovu iz koje se otvarala ptičja perspektiva na cijelo područje. Polagano se pogledom uspinjala po stambenoj zgradi preko puta.

Gospodine Langdone, na potezu ste.

* * *

U tom trenutku na palubi Mendaciuma Starješina je izišao na palubu obloženu mahagonijem i duboko udahnuo uživajući u slankastom zraku Jadranskoga mora. Brod mu je već godinama bio dom, a sad je niz događaja što su se zbivali u Firenci prijetio uništiti sve što je stvorio.

Njegova agentica Vayentha stavila je sve na kocku i, iako će nakon završetka misije morati proći istragu, u ovom ju je trenutku Starješina još trebao.

Bilo bi joj bolje da zauzda cijelu tu ludnicu.

Začuo je žustre korake te se okrenuo i spazio kako mu jedna od analitičarki prilazi gotovo trkom.

»Gospodine«, rekla je zadihano. »Imamo nove podatke.« Glas joj je oštro rezao jutarnji zrak. »Izgleda da se Robert Langdon upravo logirao na svoj sveučilišni mejl s nezaštićene IP adrese.« Zastala je i Starješinu pogledala u oči. »Moguće je precizno odrediti Langdonovu lokaciju.«

Starješinu je zapanjila spoznaja da netko može biti toliko nepromišljen. Ovo mijenja sve. Prepleo je prste i zagledao se

prema obali razmišljajući o važnosti toga.
»Imamo li status SRS ekipe?«

»Da, gospodine. Ni četiri kilometra od Langdonova položaja.«

Starješini je trebao samo trenutak da donese odluku.

15.

»L INFERNO DI DANTE«, prošaptala je Sienna, napeta izraza lica dok se približavala okrutnom prikazu podzemnog svijeta, sada projekciji na zidu njezine kuhinje.

Danteova vizija pakla, pomislio je Langdon, prikaz u tehnikoloru.

Slavljen kao jedno od temeljnih djela svjetske književnosti, Pakao je prva od triju knjiga što sačinjavaju Danteovu Božanstvenu komediju - epski spjev od 14.233 stiha u kojoj se opisuje Danteov okrutni silazak u podzemni svijet, putovanje čistilištem i konačni dolazak u raj. Od triju dijelova Komedije - Pakla, Čistilišta i Raja — Pakao je nadaleko najčitaniji i najupečatljiviji.

Kad ga je Dante Alighieri stvorio početkom četrnaestoga stoljeća, Pakao je gotovo doslovno redefinirao srednjovjekovno shvaćanje prokletstva. Nikad prije ideja pakla nije privukla mase na tako zabavan način. Preko noći, Danteovo je djelo apstraktno poimanje pakla otjelovilo u

jasnoj i zastrašujućoj viziji — iskonskoj, opipljivoj i nezaboravnoj. Ne iznenađuje što je, nakon objavljivanja spjeva, Katolička crkva doživjela neviđen porast posjeta prestravljenih grešnika koji su pokušavali izbjeći Danteovoj osuvremenjenoj inačici podzemnoga svijeta.

Ovdje prikazana Botticellijevom rukom, Danteova strahotna vizija pakla ustrojena je kao podzemni lijevak patnji - mučan podzemni krajobraz vatre, sumpora, kanalizacije, čudovišta i Sotone glavom koji čeka u samome središtu. Jama je sastavljena od devet razdvojenih razina, Devet krugova Pakla u koje se grešnike baca sukladno težini njihova grijeha. Pri vrhu su pohotni puteni zločinci koji lete nošeni vječnim olujnim vjetrom, simbolom nemoći da obuzdaju vlastitu žudnju. Pod njima su proždrljivci prisiljeni ležati lica prema tlu u odvratnoj baruštini otpadnih voda, usta punih plodova vlastite neumjerenosti. Još dublje, heretici leže zatočeni u zapaljenim ljesovima, osuđeni na vječni plamen. I tako to ide… sve gore i gore što se dublje silazi.

Tijekom sedam stoljeća nakon objavljivanja, Danteova trajna vizija pakla

nadahnula je odavanje počasti, prijevode pa čak i varijacije što su ih načinili neki od najvećih kreativnih umova u povijest!. Longfellow, Chaucer, Marx, Milton, Balzac, Borges, pa čak i nekoliko papa pisali su djela temeljena na Danteovu Paklu. Monteverdi, Liszt, Wagner, Čajkovski i Puccini skladali su glazbu nadahnutu Danteovim djelom, kao i jedna od Langdonu najdražih živućih umjetnica - Loreena McKennitt. Čak ni u suvremenom svijetu videoigara i aplikacija za iPad nije nedostajalo ponude bazirane na Danteu.

Langdon, željan da sa studentima podijeli živo simboličko bogatstvo Danteove vizije, ponekad je predavao o pojavnosti imaginarija i u Dantea i u djelima što ih je nadahnuo tijekom stoljeća.

»Roberte«, javila se Sienna, približivši se projekciji na zidu. »Pogledaj ovo!« Pokazala je područje tik do dna ljevkastog pakla.

Područje koje je pokazivala bilo je poznato kao Malebolge - što je značilo Zle jaruge. Bio je to osmi i pretposljednji krug pakla, podijeljen u deset zasebnih jaruga, svaku za određen tip prijevare.

Sienna je pokazivala uzbuđeno. »Gledaj! Nisi li rekao da si ovo vidio u svojoj viziji?«

Langdon je zažmirkao prema mjestu koje je Sienna pokazivala, no nije vidio ništa. Sićušni projektor gubio je snagu i slika je počela blijedjeti. Brzo ga je protresao pa je opet bljesnuo punim sjajem. Tada ga je oprezno položio dalje od zida kako bi odande bacao još veću sliku. Langdon je prišao Sienni postrance s namjerom da prouči sjajni zemljovid.

Sienna je ponovno pokazala na osmi krug pakla. »Gledaj. Nisi li rekao da se u halucinacijama pojavljuju noge što strše iz zemlje, obilježene slovom R?« Dodirnula je upravo to mjesto na zidu. »Evo ih.«

Kao što je Langdon već mnogo puta vidio na slici, deseta jaruga Malebolgea bila je natrpana grešnicima zakopanima do struka s nogama u zraku. No, neobično je bilo da je u ovoj inačici jedan par nogu na sebi nosio slovo R, točno kao što je Langdon vidio u viziji.

Bože moj!Langdon se zabuljio u sićušni detalj. »To slovo R… definitivno nije u Botticellijevu originalu!«

»Još jedno slovo«, rekla je Sienna i pokazala.

Langdon je pratio njezin ispružen prst do druge od deset jaruga Malebolgea, gdje je slovo E bilo ispisano na lažnom proroku komu je glava stajala naopačke.

Koji je to vrag? Netko je preradio sliku.

Pojavila su se i ostala slova, nažvrljana po grešnicima diljem svih deset jaruga Malebolgea. Uočio je C na zavodniku koga su bičevali demoni… još jedno R na lopovu koga su vječno grizle zmije… A na korumpiranom političaru uronjenom u ključalo jezero katrana.

»Ta slova«, samouvjereno je izjavio Langdon, »definitivno nisu dio Botticellijeva originala. Slika je digitalno izmijenjena.«

Ponovno je pogledao najvišu jarugu Malebolgea i počeo čitati nadolje, svih deset jaruga, odozgo prema dolje.

C… A… T.. R… O… V… A… C… E… R…

»Catrovacer?« rekao je Langdon. »Je li to talijanski?«

Sienna je odmahnula glavom. »Nije ni latinski. Ne prepoznajem.«

»Možda… potpis?«

»Catrovacer?« Nije izgledala uvjereno. »Meni ne zvuči kao ime. Pogledaj ovamo.« Pokazala je jedan od mnogih likova u trećoj jaruzi Malebolgea.

Kad je Langdonov pogled pronašao lik, odmah su ga prošli trnci. Među gomilom grešnika u trećoj jaruzi nalazio se klasični srednjovjekovni motiv - zakukuljeni čovjek s dugim, pticolikim kljunom, mrtvih očiju.

Maska kuge.

»Postoji li doktor za kugu na Botticellijevu originalu?« upitala je Sienna.

»Nikako ne. Ovaj lik je dodan.«

»Je li Botticelli potpisao original?«

Langdon se nije mogao sjetiti, no dok mu je pogled skretao u donji desni kut gdje se obično nalazi potpis, shvatio je zašto ga je to pitala. Potpisa nije bilo, no jedva vidljiv, paralelno s tamnosmeđim rubom Zemljovida, stajao je redak sićušnih tiskanih slova: la verità è visibile solo attraverso gli occhi délia morte.

Langdon je znao dovoljno talijanskoga da shvati smisao. »Istina se može nazrijeti samo kroz oči smrti.«

Sienna je kimnula. »Bizarno.«

Zatim su šutke stajali dok je mračna slika pred njima polagano počela blijedjeti. Danteov Pakao, pomislio je Langdon. Nadahnuće za zlokobna umjetnička djela jos od 1330. godine.

Langdonova predavanja o Danteu uvijek su jednim dijelom obuhvaćala golem opus nastao nadahnut Paklom. Osim Botticellijeva čuvenog Zemljovida Pakla, tu se našla i Rodinova svevremenska skulptura Tri sjene iz ciklusa Dveri pakla... Stradanusova ilustracija Flegija koji rijekom Stiks vesla kroz uronjena tjelesa... pohotni grešnici Williama Blakea koji se obrću u vječnom vihoru... Bouguereauova neobično erotična vizija Dantea i Vergilija koji promatraju borbu dvojice golih muškaraca... Bayrosove izmučene duše koje se skrivaju od strahotne tuče užarenog grumenja i vatrenih kapi... ekscentrični ciklusi akvarela i drvoreza Salvadora Dalija... i Doréova golema zbirka crno-bijelih bakroreza koji oslikavaju sve od tunela na ulazu u Had... pa do samog krilatog Sotone.

Činilo se kako Danteova poetska vizija pakla nije samo utjecala na one najslavnije umjetnike tijekom povijesti - očito je

nadahnula još nekoga - izopačenu dušu koja je digitalno izmijenila Botticellijevu slavnu sliku, dodala deset slova, doktora kuge i onda je potpisala prijetećom frazom o traženju istine kroz oči smrti. Zatim je taj umjetnik pospremio sliku u najmoderniji projektor zaštićen čudnovato izrezbarenom kosti.

Langdon nije mogao zamisliti tko bi bio kadar načiniti takav predmet, ali mu se to, u ovom trenutku, činilo manje važnim od pitanja koje ga je neusporedivo više živciralo.

Za koga vraga ja to nosim sa sobom?

* * *

Dok je Sienna s Langdonom stajala u kuhinji i razmatrala sljedeći potez, neočekivana grmljavina snažnog motora odjeknula je odozdo s ulice. Popratilo ju je isprekidano škripanje guma i lupa automobilskih vrata. Zatečena, Sienna je požurila do prozora i pogledala van.

Crni, neobilježeni kombi naglo je zakočio u ulici ispod njih. Iz njega je izjurila ekipa muškaraca u crnim odorama s

kružnim, zelenim medaljonom na lijevom ramenu. Nosili su automatske puške i kretali se energično, vojnički učinkovito. Ne oklijevajući, četiri vojnika pojurila su prema ulazu stambene zgrade.

Sienna je osjetila kako joj se krv ledi. »Roberte!« povikala je. »Ne znam tko su, ali su nas pronašli.«

* * *

Dolje na ulici, agent Christoph Brüder izvikivao je naredbe svojim ljudima dok su ovi hitali u zgradu. Bio je snažno građen muškarac i njegova mu je vojnička prošlost zaviještala bešćutan osjećaj dužnosti i poštovanje prema zapovjednom lancu. Znao je svoju misiju i znao je rizike.

Organizacija za koju je radio imala je brojne odjele, ali je onaj Brüderov - Nadzor i terenska podrška - dobivao poziv samo kada bi stanje došlo do razine "krize".

Dok su njegovi nestajali u stambenoj zgradi, Brüder je stražario na ulaznim vratima; izvukao je komunikator i javio se zapovjedniku operacije.

»Brüder«, rekao je. »Uspješno smo pronašli Langdona preko IP adrese njegova računala. Ekipa ulazi. Javit ću vam kad ga budemo imali.«

* * *

Visoko iznad Brüdera, na krovnoj terasi hotela Pensione la Fiorentina, Vayentha je s prestravljenom nevjericom zurila u agente koji su jurili u stambenu zgradu.

Koga vraga pak ONI rade ovdje?

Rukom je prošla kroz šiljke u kosi, i odjednom shvatila teške posljedice svog sinoćnjeg neuspjeha. Zbog jednog gukanja grlice sve se bjesomučno izmaknulo nadzoru. Ono što je počelo kao jednostavna misija… pretvorilo se u totalnu noćnu moru.

Ako je NTP-ova ekipa ovdje, onda je za mene sve gotovo.

Vayentha je očajnički zgrabila svoj komunikator Sectra Tiger XS i nazvala Starješinu.

»Gospodine«, mucala je. »NTP je ovdje! Brüderovi ljudi preplavili su zgradu preko puta!«

Čekala je odgovor, no kad je taj pristigao, začula je samo prodorno škljocanje na vezi i zatim elektronički glas koji je mirno objavio: »Otpočinje otkazni protokol.«

Vayentha je spustila telefon i pogledala zaslon baš u trenutku kad je uređaj krepao.

Dok joj je krv nestajala s lica, Vayentha se natjerala da prihvati ono što se događalo. Konzorcij je upravo presjekao sve veze s njom.

Nema veza. Nema poveznica.

Odrekli su me se.

Šok je potrajao samo jedan trenutak.

Zatim se probudio strah.

16.

»ROBERTE BRZO!« požurivala je Sienna. »Za mnom!«

Langdonove misli još su preplavljivale mračne slike Danteova podzemnog svijeta kad je kroz vrata izjurio u hodnik stambene zgrade. Sve do tog časa Sienna Brooks se s jutarnjom priličnom količinom stresa uspijevala nositi s nekom vrstom odmaka, ali sad se njezina spokojna vanjština skamenila emocijom koju je Langdon tek trebao vidjeti na njoj - iskonskim strahom.

U hodniku je Sienna potrčala pred njim, projurila pokraj dizala koje se već spuštalo - nesumnjivo su ga pozvali oni koji su ulazili u predvorje. Otrčala je do kraja hodnika i, ne osvrćući se, nestala na stubištu.

Langdon ju je pratio u stopu, kližući se na glatkim potplatima posuđenih mokasinki. Sićušni projektor u džepu na prsima njegova Brionijeva sakoa u trku mu je udarao po prsima. Misli su mu skrenule na čudna slova što su ukrašavala osmi krug pakla: catrovacer. Zamislio je masku kuge i

neobičnu posvetu: Istina se može nazrijeti samo kroz oči smrti.

Langdon se naprezao povezati te nepovezane elemente, no u tom času ništa nije imalo smisla. Kad je naposljetku zastao na polukatu, ondje je zatekao Siennu kako pažljivo osluškuje. Langdon je začuo korake koji su tutnjali uza stube.

»Postoji još koji izlaz?« šaptom je upitao.

»Za mnom«, procijedila je.

Sienna je Langdona danas već jednom uspjela održali na životu, a kako mu je preostalo samo vjerovati joj, Langdon je duboko udahnuo i požurio se za njom stubištem.

Spustili su se kat niže, a zvuk sve bližih čizama bivao je sve glasniji; odjekivao je samo kat ili dva ispod njih.

Zašto trči ravno na njih?

Prije nego što se Langdon stigao pobuniti, Sienna ga je zgrabila za ruku i izvukla ga sa stubišta u pust hodnik sa stanovima - dugačak koridor zaključanih vrata.

Nemamo se gdje sakriti!

Sienna je okrenula prekidač i nekoliko žarulja se pogasilo, ali ih polumračni hodnik baš i nije najbolje sakrio. Sienna i Langdon bili su jasno vidljivi. Grmljavina koraka gotovo ih je dostigla i Langdon je znao da će njihovi progonitelji u svakom trenutku izroniti na stubištu i imati savršen pregled hodnika.

»Daj mi sako«, šapnula je Sienna i grubo mu ga svukla. Onda je Langdona natjerala da čučne iza nje u usađeni okvir vrata. »Ne miči se.«

Što to radi? Uopće se ne skriva.

Vojnici su se pojavili na stubištu, trčali su prema gore, ali su se zaustavili ugledavši Siennu u polumračnom hodniku.

»Per lamore di Dio!« zaurlala je Sienna na njih otrovnim glasom. »Cos'è questa confusione?«

Dvojica su zažmirkala, očito im nije bilo jasno što to vide.

A Sienna je i dalje vikala na njih. »Tanto chiasso a quesfora!« Kakva je to buka u ovo doba!

Langdon je tek tada shvatio da je Sienna njegov sako prebacila preko glave i ramena poput kakve starice sa šalom.

Zgrbila se i namjestila tako da sakrije Langdona koji se skutrio u sjeni te je sad, potpuno preobražena, šepajući zakoračila prema njima urlajući poput kakve senilne stare žene.

Jedan vojnik podigao je ruku, dajući joj znak da se vrati u stan. »Signora! Rientri subito in casa!«

Sienna je još jednom nesigurno zakoračila, gnjevno mašući šakom. »Avete svegliato mio marito, ehe è malato!«

Langdon je zaprepašteno slušao. Probudili ste mi bolesnog muža?

Drugi vojnik podigao je automat i naciljao ravno na nju. »Ferma o sparo!«

Sienna se skamenila, ali ih je i dalje bjesomučno proklinjala dok se šepajući udaljavala od njih.

Vojnici su pojurili dalje i nestali na stubama.

Baš nije šekspirijanski, pomislio je Langdon, ali kapa dolje. Glumačko iskustvo očito je moglo biti korisno oružje.

Sienna je svukla sako s glave i dobacila ga Langdonu. »Dobro, za mnom.«

Prvi put Langdon je za njom pošao bez oklijevanja.

Spustili su se do odmorišta iznad predvorja gdje su dva vojnika upravo ulazila u dizalo. Vani na cesti, vojnik je stražario pokraj kombija; crna odora napela mu se na mišićavu tijelu. Sienna i Langdon nečujno su se požurili prema podrumu.

Podzemna garaža bila je mračna i vonjala je na mokraću. Sienna je pritrčala uglu gdje su se nagurali skuteri i motori. Zastala je pred srebrnim Trikeom - motornom trokolicom koja je izgledala kao neugledno čedo talijanske vespe i tricikla za odrasle. Vitkom rukom posegnula je ispod prednjeg blatobrana i izvukla malenu kutiju s magnetom. Iz nje je izvadila ključ, ubacila ga u bravu i pokrenula motor.

Nekoliko sekundi poslije, Langdon je sjedio na motoru iza nje. Nespretno balansirajući na malenom sjedalu, Langdon je naslijepo s obiju strana tražio rukohvat ili nešto za što će se primiti.

»Nije vrijeme za pristojnost«, rekla je Sienna, zgrabila ga za ruke i omotala ih oko vitkog struka. »Bolje da se uhvatiš.«

Langdon je učinio upravo to kad je Sienna s Trikeom pojurila uz rampu. Motor je bio snažniji nego što je zamišljao i gotovo

da su poletjeli na izlazu iz garaže; izjurili su u ranojutarnje svjetlo, pedesetak metara od glavnog ulaza. Krupni vojnik ispred zgrade odmah se okrenuo i spazio Langdona i Siennu u bijegu; trokolica je ispustila vrištav zvuk kad je dodala gas.

Straga, Langdon se osvrnuo preko ramena prema vojniku koji je podigao oružje i pažljivo naciljao. Langdon se skutrio. Odjeknuo je samo jedan hitac i odbio se od blatobrana trokolice, zamalo pogodivši Langdona u križa.

Isuse!

Sienna je na raskrižju skrenula oštro u lijevo, a Langdon je osjetio da klizi i borio se da održi ravnotežu.

»Nagni se na mene!« povikala je.

Langdon se nagnuo naprijed, ravno na Siennu dok je ona Trikeom jurila niz širu ulicu. Prošli su cijeli ulični blok prije nego što je Langdon uspio doći do daha.

Tko su, kvragu, ti tipovi?

Sienna nije skretala pogled s ceste dok je jurila avenijom, vijugajući kroz rijedak jutarnji promet. Nekoliko prolaznika nasmijalo se ugledavši ih, očito zbunjeni što

vide visokog muškarca u odijelu kako se vozi iza vitke žene.

Langdon i Sienna prešli su tri ulična bloka i primicali se velikom križanju kad su odjednom pred njima zatulile automobilske trube. Uski crni kombi skrenuo je na dva kotača iza ugla, uklizao u raskršće i onda pojurio cestom ravno na njih. Bio je jednak onom kojim su se vojnici dovezli do zgrade.

Sienna je odmah skrenula oštro u desno i nagazila kočnice. Langdon je svom težinom nalegao na njezina leđa dok se kližući zaustavljala iza parkiranog dostavnog kamiona. Smjestila je Trike tik do stražnjeg odbojnika i ugasila motor.

Jesu li nas vidjeli?

Ona i Langdon skutrili su se i čekali... bez daha.

Kombi je ne zastajući projurio pokraj njih - očito ih nisu zamijetili. Dok je vozilo jurilo, Langdon je u kabini spazio neku priliku.

Na stražnjem sjedalu, privlačna starija žena sjedila je uklještena između dvojice vojnika poput zatvorenice. Kapci su joj se spuštali, a glava njihala kao da je u deliriju ili možda drogirana. Imala je medaljon, i

dugu srebrnu kosu koja je padala u kovrčama.

Langdonu se na trenutak stegnulo grlo - pomislio je da je vidio duha.

Bila je to žena iz njegovih vizija.

17.

STARJEŠINA JE IZJURIO IZ kontrolne sobe i uputio se dugačkom desnom palubom Mendaciuma trudeći se sabrati misli. Ono što se upravo dogodilo u stambenoj zgradi u Firenci bilo je nezamislivo.

Dvaput je načinio krug oko broda prije nego što se vratio u ured i izvukao bocu pedeset godina starog malt-viskija Highland Park. Nije natočio piće; samo je spustio bocu i okrenuo joj leđa - osobni podsjetnik da je i dalje kadar kontrolirati stanje.

Pogled mu je nagonski skrenuo na debelu, staru knjigu na polici - klijentov dar... klijenta za kojega je poželio da ga nikada nije sreo.

Prije godinu dana... kako sam mogao znati?

Starješina nije običavao osobno intervjuirati moguće klijente, no ovaj mu je došao s preporukom povjerljivog izvora pa je stoga napravio iznimku.

More je bilo poput ulja toga dana kad je klijent privatnim helikopterom stigao na

Mendacium. Gost, istaknuti pojedinac u svom području, imao je četrdeset šest godina, bio je uredan, iznimno visok, prodornih zelenih očiju.

»Kao što znate«, otpočeo je, »vaše usluge preporučio mi 'je zajednički prijatelj.« Posjetitelj je ispružio duge noge i očito se u Starješininu bogato namještenom uredu osjećao kao kod kuće. »Dakle, reći ću vam što mi je potrebno.«

»Zapravo, nećete«, prekinuo ga je Starješina, pokazujući mu tko je glavni. »Moj protokol nalaže da mi ne govorite ništa. Objasnit ću vam koje usluge pružam, a vi ćete reći koje su vam, ako će vam uopće biti, zanimljive.«

Posjetitelja kao da je to malo zateklo, ali se pokorio i pomno slušao. Na kraju se pokazalo da koščati pridošlica zapravo traži potpuno standardne usluge Konzorcija - u biti, priliku da privremeno postane nevidljiv' kako bi na miru mogao raditi svoje, daleko od radoznalih očiju.

Mačji kašalj.

Konzorcij će to ostvariti dajući mu lažni identitet i zaštićeni smještaj, daleko izvan svih dosega, mjesto gdje može raditi u

posvemašnjoj tajnosti - čime god da se bavio. Konzorcij se nikad nije zanimao za razloge zahtjeva klijenata; radije su znali što manje moguće o onima za koje su radili.

Cijelu godinu, uz vrtoglavu zaradu, Starješina je zelenookom pružao sigurno utočište - a taj se pokazao kao idealni klijent. Starješina nije imao nikakva dodira s njim, i svi računi bili su plaćani na vrijeme.

A onda se, prije dva tjedna, promijenilo sve.

Klijent je neočekivano kontaktirao s njima i zatražio privatni sastanak sa Starješinom. S obzirom na svotu koju je klijent platio, Starješina je pristao.

Taj uneređeni tip koji je stigao na jahtu nije bio ni sjena smirenog, urednog muškarca s kojim je Starješina poslovao prije godinu dana. U nekoć bistrim zelenim očima sjao je bjesomučan pogled. Djelovao je gotovo… bolesno.

Što mu se dogodilo? Što je radio?

Starješina je nervoznog čovjeka uveo u svoj ured.

»Srebrnokosi đavo«, izmucao je klijent. »Svakim danom sve je bliža.«

Starješina je prelistao klijentov dosje i ugledao fotografiju privlačne srebrnokose žene. »Da«, rekao je Starješina. »Vaš srebrnokosi đavo. Mi dobro poznajemo vaše neprijatelje. Ma koliko bila moćna, cijelu godinu držali smo je podalje od vas, što ćemo i dalje činiti.«

Zelenooki je nervozno pleo pramenje masne kose oko prstiju. »Ne dajte da vas zavara njezina ljepota, ona je opasna protivnica.«

Istina, pomislio je Starješina, i dalje nezadovoljan što je klijent privukao pozornost nekog toliko utjecajnog. Srebrnokosa je imala neopisive dosege i sredstva - nije nipošto bila protivnica kakvu bi Starješina ometao sa zadovoljstvom.

»Ako me pronađu ona ili njezini demoni…«, progovorio je klijent.

»Neće«, uvjeravao ga je Starješina. »Zar vas nismo dosad skrivali i dobavljali vam sve što ste zatražili?«

»Da«, odvratio je. »Ipak, mirnije ću spavati ako…« Zastao je i pribrao se. »Moram biti siguran da ćete ispuniti moje konačne zahtjeve u slučaju da mi se nešto dogodi.«

»A ti bi bili?«

Muškarac je posegnuo u torbu i izvukao malenu, zapečaćenu omotnicu. »Sadržaj omotnice daje pravo pristupa sefu u Firenci. U kutiji ćete pronaći maleni predmet. Ako mi se išta dogodi, morate ga dostaviti umjesto mene. To je dar, neke vrste.«

»Dobro.« Starješina je uzeo nalivpero i zapisao. »A kome ga moram dostaviti?«

»Srebrnokosom đavlu.«

Starješina je podigao pogled. »Dar vašoj mučiteljici?«

»Više trn u guzicu.« Oči su mu divlje zasjale. »Zgodna zvrčka načinjena od kosti. Otkrit će da je riječ o karti… o njezinu osobnom Vergiliju… pratnji do središta privatnog pakla.«

Starješina ga je dugo promatrao. »Kako želite. Smatrajte to riješenim.«

»Najvažniji je pravi trenutak«, tjerao je dalje sugovornik. »Dar ne smije biti uručen prerano. Morate ga skrivati do…« Zastao je, odjednom utonuvši u misli.

»Do kada?« potaknuo ga je Starješina.

Muškarac je naglo ustao, obišao Starješinin stol, zgrabio crveni marker i

bjesomučno zaokružio datum na Starješininu stolnom kalendaru. »Do ovog datuma.«

Starješina je stisnuo čeljusti i ispustio zrak, progutavši sve nezadovoljstvo što ga je sugovornik izazvao tim bezočnim činom. »Shvatio sam«, rekao je. »Neću činiti ništa sve do označenog datuma, kada će predmet iz sefa, što god bio, biti dostavljen srebrnokosoj ženi. Dajem vam riječ.« Prebrojio je dane na kalendaru do neuredno zaokruženog datuma. »Vaše zahtjeve ispunit ću točno četrnaest dana od danas.«

»Ni dan ranije!« grozničavo je upozorio klijent.

»Razumijem«, uvjeravao ga je Starješina. »Ni dan ranije.«

Starješina je uzeo omotnicu, ubacio je u klijentov dosje i načinio bilješke kao jamstvo da će se klijentove želje doslovno poštovati. Iako klijent nije točno opisao prirodu predmeta u sefu, Starješini je tako bilo draže. Odalečenost je bila kamen temeljac filozofije Konzorcija. Ispuni zahtjeve. Ne pitaj ništa. Ne sudi.

Klijent je opustio ramena i glasno uzdahnuo. »Hvala vam.«

»Još štogod?« upitao je Starješina željan otarasiti se svog preobraženog klijenta.

»Da, zapravo, još nešto.« Posegnuo je u džep i izvukao mali, grimizni USB -stick. »Ovo je videosnimka.« Spustio je stick pred Starješinu. »Molim vas, dostavite ga svjetskim medijima.«

Starješina je upitno promatrao sugovornika. Konzorcij je često za klijente dostavljao podatke u masovnim razmjerima, no ovaj je put klijentov zahtjev izazvao zebnju. »Istoga dana?« upitao je Starješina pokazujući zaokruženi datum na kalendaru.

»Istoga dana«, odvratio je klijent. »Ni trenutka ranije.«

»Jasno,« Starješina je pohranio stick zajedno s dodatnim podacima. »Dakle, to bi bilo sve?« Ustao je pokušavajući okončati sastanak.

Klijent je ostao sjediti. »Ne. Na kraju još samo jedno.«

Starješina je sjeo.

Klijentove zelene oči sjale su gotovo zvjerskim sjajem. »Nedugo nakon što objavite snimku, postat ću jako slavan.«

Već jeste slavni, pomislio je Starješina, prisjećajući se klijentovih zadivljujućih postignuća.

»I vi zaslužujete zahvalu«, odvratio je klijent. »Usluge koje ste mi pružili omogućile su mi stvoriti moje remek-djelo… djelo koje će promijeniti svijet. Trebali biste se ponositi svojom ulogom.«

»Kakvo god to remek-djelo bilo«, odvratio je Starješina koga je izdavalo strpljenje, »drago mi je što ste imali mira da ga načinite.«

»U znak zahvalnosti, donio sam vam oproštajni dar.« Neuredni muškarac posegnuo je u torbu. »Knjigu.«

Starješina se upitao nije li ta knjiga upravo ono tajno djelo na kojem je klijent radio sve to vrijeme. »Jeste li je vi napisali?«

»Ne.« Muškarac je položio teški svezak na stol. »Upravo suprotno… knjiga je napisana za mene.«

Starješina je zbunjeno promatrao izdanje koje mu je klijent pružio. Misli da je napisano za njega? Bio je to književni klasik… nastao u četrnaestom stoljeću.

»Pročitajte«, nukao ga je klijent, sablasno se smiješeći. »Pomoći će vam da shvatite sve što sam učinio.«

Izrekavši to, neuredni posjetitelj je ustao, oprostio se i brzo otišao. Starješina je kroz prozor ureda gledao kako helikopter polijeće s palube i vraća se prema talijanskoj obali.

I tada se posvetio velikoj knjizi pred sobom. Oklijevajući, podigao je kožnu koricu i prelistao knjigu do početka. Početna strofa bila je ispisana velikim kaligrafskim slovima i zauzimala cijelu prvu stranicu.

PAKAO
Na pola našeg životnoga puta
U mračnoj mi se šumi noga stvori
Jer s ravne staze skrenuvši zaluta.

Na suprotnoj stranici, klijent je svojeručno ispisao posvetu:

Dragi prijatelju, hvala Vam što ste mi pomogli pronaći put
Zahvaljuje Vam i svijet

Starješina nije imao pojma što to znači, ali je pročitao dovoljno. Zatvorio je knjigu i spremio je na policu. Nasreću pa će njegov osobni odnos s tim čudakom ubrzo završiti. Još četrnaest dana, pomislio je Starješina i skrenuo pogled na divljački nažvrljan crveni krug na svom kalendaru.

U danima što su slijedili Starješinu je mučio neobičan nemir kad god bi pomislio na klijenta. Tip kao da je potpuno prolupao. Unatoč tomu i usprkos Starješininim slutnjama, vrijeme je proteklo posve mirno.

A onda, netom prije zaokruženog datuma, u Firenci je uslijedio brz niz vratolomnih zbivanja. Starješina je pokušao riješiti krizu, ali je ona munjevito izmakla svakom nadzoru. Vrhunac je dostigla kad se njegov klijent, bez daha, uspeo na Badiju.

I s tornja skočio u smrt

Unatoč užasu zbog gubitka klijenta, Starješina je ostao čovjek od riječi. Brzo je počeo pripreme da ispuni posljednje obećanje pokojniku - da srebrnokosoj dostavi sadržaj sefa iz Firence - sukladno upozorenju da je izbor pravog trenutka od životne važnosti.

Nikako prije datuma obilježenog u vašem kalendaru.

Starješina je Vayenthi predao omotnicu sa šiframa sefa, ona je otputovala u Firencu da pokupi predmet - tu ‘zgodnu zvrčku. Kad se Vayentha javila, vijesti su bile iznenađujuće i uzdrmale su ga do temelja. Netko je već podigao sadržaj sefa, a Vayentha je jedva izbjegla uhićenje. Srebrnokosa je nekako doznala šifre i poslužila se utjecajem da dopre do sefa i naredi da se uhiti svatko tko se pojavi u banci i zatraži da ga se otvori.

Bilo je to prije tri dana.

Klijent je očito namjeravao predmet iskoristiti kao konačno poniženje srebrnokosoj - podrugljiv glas iz groba.

Nekim čudom, javio se prerano.

Otad je u Konzorciju zavladala beznadna zbrka - svim sredstvima trudili su se zaštititi posljednje klijentove zahtjeve, kao i sebe, Tijekom toga Konzorcij je prekoračio niz granica nakon kojih, Starješina je to znao, povratka nije bilo. Dok se sve raspadalo u Firenci, Starješina je zurio u svoj stol i pitao se što nosi budućnost.

S kalendara ga je promatrao divljački nažvrljan krug - suludi prsten crvene tinte što je okruživao očigledno osobit datum.

Sutra.

Starješina je neodlučno promatrao bocu viskija na stolu pred sobom. A onda je, prvi put u četrnaest godina, natočio piće i iskapio ga jednim gutljajem.

* * *

U potpalublju je viši asistent Laurence Knowlton iz računala izvukao maleni crveni stick i stavio ga na stol. Taj video bio je nešto najčudnije što je ikad gledao.

Točno devet minuta... u sekundu.

Osjećajući neobičnu zebnju, ustao je i ushodao se sićušnim odjeljkom, pitajući se ponovno bi li tu bizarnu snimku trebao pokazati Starješini. Obavi svoj posao, rekao si je Knowlton. Ne pitaj. Ne sudi.

Tjerajući sjećanje na snimku iz misli, u planer je zabilježio obavljen posao. Sutra će, kao što je klijent zatražio, videosnimku poslati medijima.

18.

VIALE NICCOLÖ MACHIAVELLI nazivala se još i najotmjenijom od svih firentinskih avenija. Širokim zavojima što vijugaju kroz gusto pošumljen okoliš prepun živica i bjelogorice, vožnja je jednako omiljena i biciklistima i ljubiteljima Ferrarija.

Sienna je spretno manevrirala trokolicom kroz široke zavoje, nakon što su za sobom ostavili trošnu stambenu četvrt i stigli do čistog zraka otmjene zapadne obale grada, koji je mirisao na cedrovinu. Prošli su pokraj sata na kapeli koji je upravo otkucavao osam.

Langdon se držao čvrsto dok mu je um ključao zagonetnim slikama Danteova pakla... i misterioznim licem prelijepe srebrnokose žene koju je netom ugledao ukliještenu između dvojice golemih vojnika na stražnjem sjedalu kombija.

Tko god da jest, pomislio je Langdon, sad im je u šakama.

»Žena iz kombija«, nadvikivala se Sienna s bukom Trikeova motora. »Siguran si da je to ona ista iz tvojih vizija?«

»Apsolutno.«

»Onda si je sigurno sreo u nekom trenutku u protekla dva dana. Ostaje pitanje zašto je i dalje viđaš... i zašto ti ponavlja da tražiš i pronađeš.«

Langdon se složio. »Ne znam... ne sjećam se da smo se susreli, ali svaki put kad joj ugledam lice preplavi me slutnja da joj moram pomoći.«

Very sorry. Very sorry.

Langdonu je tog trenutka palo na pamet da bi se to čudno ponavljanje moglo odnositi na srebrnokosu ženu. Jesam li je propustio zaštititi? Na tu pomisao želudac mu se stegnuo.

Langdon se osjećao kao da mu je iz arsenala nestalo ono životno važno oružje. Nemam sjećanja. Fotografsko pamćenje kojim je bio obdaren još od djetinjstva, Langdonu je bilo intelektualno oruđe na koje se najviše oslanjao. Za čovjeka naviknutog prisjećati se svake i najmanje pojedinosti svijeta oko sebe, živjeti bez

sjećanja bilo je kao pokušaj da avionom sleti u mrkloj tami bez radara.

»Čini se da odgovore možeš pronaći jedino tako da dešifriraš La Mappm, rekla je Sienna. »Kakvu god tajnu skrivala... čini se da te zbog toga gone.«

Langdon je kimnuo, misleći na riječ catrovacer, ispisanu na tijelima što su se izvijala u Danteovu Paklu.

Odjednom mu je u glavi bljesnula kristalno jasna misao.

Probudio sam se u Firenci...

Nijedan grad na svijetu Danteu nije bio bliskiji od Firence. Dante Alighieri rodio se u Firenci, odrastao je u Firenci, zaljubio se, kako govori legenda, u Beatrice u Firenci, okrutno je prognan iz svoga doma u Firenci i osuđen da godinama luta talijanskim prostranstvima, svom dušom žudeći za domom.

Pustit ćeš sve što ljubljahu ti oči, pisao je Dante o progonstvu. I to je prva strijela koja vreba s luka kad netko u progonstvo kroči.

Dok se prisjećao tih riječi iz sedamnaestog pjevanja Raja, pogledao je

nadesno preko rijeke Arno, prema dalekim tornjevima stare Firence.

Langdon je zamišljao tlocrt staroga grada - labirint turista, gužve i prometnih čepova u uskim ulicama oko slavne firentinske katedrale, muzeja, kapela i trgovačkih četvrti. Činilo mu se da bi on i Sienna, ako se riješe Trikea, mogli nestati u masi ljudi.

»Moramo u stari grad«, izjavio je Langdon. »Ako odgovori postoje, vjerojatno ćemo ih ondje pronaći. Stara Firenca bila je cijeli Danteov svijet.«

Sienna je potvrdno kimnula i doviknula preko ramena: »Bit će sigurnije - bezbroj skrovišta. Idem prema Rimskim vratima, Porta Romana, a odande možemo preko rijeke.«

Rijeka, pomislio je Langdon i osjetio blagu zebnju. Danteovo čuveno putovanje u pakao isto je tako otpočelo prelaskom rijeke.

Sienna je dala gas i dok je krajolik letio pokraj njih, Langdon je u mislima premetao imaginarij pakla, mrtve i umiruće, deset jaruga Malebolgea, doktora kuge i čudnu riječ — catrovacer. Razmišljao je o riječima nažvrljanima u dnu La Mappe -

Istina se može nazrijeti samo kroz oči smrti — i pitao se bi li taj mračni navod mogao biti citat iz Dantea.

Ne prepoznajem ga.

Langdon je dobro poznavao Danteova djela, a njegov poziv povjesničara umjetnosti specijaliziranoga za ikonografiju značio je da su ga povremeno pozivali tumačiti golemu mrežu simbola što su nastanjivali Danteov svijet. Slučajno je, možda i ne posve slučajno, prije dvije godine predavao i o Danteovu Paklu.

»Božanstveni Dante - simboli Pakla.«

Dante Alighieri izrastao je u jednu od istinskih ikona povijest! I potaknuo nastanak klubova i drudava diljem svijeta. Najstariju američku udrugu osnovao je 1881. u Cambridgeu, u državi Massachusetts, Henry Wadsworth Longfellow, Legendarni novoengleski Pjesnik ognjišta bio je prvi Amerikanac koji je preveo Božanstvenu komediju, a njegov je prijevod ostao među najčuvenijima i najčitanijma sve do danas.

Kao istaknuti proučavatelj Danteova opusa, Langdon je dobio poziv da govori na važnom skupu koji je organiziralo jedno od

najstarijih Danteovih društava na svijetu - bečki Società Dante Alighieri. Skup se trebao održati u Bečkoj akademiji znanosti. Glavni sponzor - bogati znanstvenik i član Danteova društva - uspio je osigurati Akademijinu predavaonicu s dvije tisuće sjedala.

Kad je Langdon pristigao na skup, dočekao ga je direktor kongresa i uveo unutra. Dok su prolazili predvorjem, Langdon nije mogao previdjeti pet riječi ispisanih divovskim slovima na stražnjem zidu: ŠTO AKO SE BOG PREVARIO?

»Lukas Troberg«, došapnuo mu je direktor. »Naša najnovija umjetnička instalacija. Što mislite?«

Langdon je promatrao masivan tekst, ne znajući što bi rekao. »Ovaj... potezi su mu bogati, no sadržaj poruke malo škripi.«

Direktor ga je pogledao pomalo zbunjeno. Langdon se nadao da će kod publike naići na bolji prijem.

Kad je napokon stao na podij, Langdona je dočekao gromoglasan pljesak publike koja je mogla dobiti samo stajaća mjesta.

»Meine Damen und Herren«, progovorio je Langdon, glasom koji je grmio iz zvučnika. »Willkomen, bienvenue, welcome.«

Čuvena replika iz Cabareta dočekana je smijehom publike.

»Čuo sam da se u večerašnjoj publici ne nalaze samo članovi Danteova društva, nego i mnogi gostujući znanstvenici i studenti koji možda prvi put istražuju Dantea. Dakle, za one u publici koji imaju previše posla da bi čitali srednjovjekovne talijanske epove, mislio sam otpočeti s kratkim pregledom Dantea - život, opus i zašto se smatra jednom od najutjecajnijih pojava u cjelokupnoj povijesti.«

Novi pljesak.

Malenim daljinskim Langdon je pokrenuo niz Danteovih slika - od kojih je prvi bio Del Castagnov portret pjesnika u vratima, s filozofskom knjigom u ruci.

»Dante Alighieri«, otpočeo je Langdon. »Ovaj firentinski pisac i filozof živio je od 1265. do 1321. Na ovom portretu, kao i na gotovo svim ostalima, na glavi ima crveni cappuccio - tijesnu, pletenu kapu s naušnjacima - što je, zajedno s grimiznom

haljom iz Lucce, najčešća reprodukcija Dantea.«

Langdon se prebacio na Botticellijev portret Dantea iz galerije Uffizi, portret koji je naglašavao Danteove najistaknutije crte lica; masivnu čeljust i kukasti nos. »Ovdje je Danteovo jedinstveno lice također uokvireno crvenim cappucciom, ali je Botticelli dodao i lovorov vijenac kao simbol umijeća - u njegovu slučaju pjesničkog umijeća - što je tradicionalni simbol posuđen iz antičke Grčke, te se i danas koristi na svečanostima kao znak počasti pjesnicima i nobelovcima.«

Langdon je brzo prešao još nekoliko slika koje su sve redom prikazivale Dantea s crvenom kapom, u crvenoj tunici, s lovorovim vijencem i istaknutim nosom. »Da bismo zaokružili Danteov portret, ovo je statua s Piazze di Santa Croce... i, naravno, legendarna freska iz kapelice Bargello, koja se pripisuje Giottu.«

Langdon je ostavio dijapozitiv s Giottovom freskom i uputio se do sredine podija.

»Kao što nedvojbeno znate, Dante je najpoznatiji po svom monumentalnom književnom remek-djelu - Božanstvenoj

komediji - okrutno živopisnoj povijesti autorovog silaska u pakao, prolaska kroz čistilište i konačnog uzašašća do raja, gdje razgovara s Bogom. Po suvremenim mjerilima u Božanstvenoj komediji nema ni traga komičnomu. Nazvana je komedijom iz potpuno drugih razloga. U četrnaestom stoljeću bilo je propisano da se talijanska književnost dijeli na dvije vrste - tragediju koja je predstavljala visoku književnost, pisanu standardnim talijanskim; i komediju koja predstavlja nisku književnost, pisanu dijalektom i okrenutu široj publici.«

Langdon je prebacio sliku na slavnu Michelinovu fresku na kojoj Dante stoji pred zidinama Firence, držeći u ruci primjerak Božanstvene komedije. U pozadini se stepenasta planina čistilišta visoko uzdiže iznad paklenih dveri. Slika se nalazi u firentinskoj katedrali Santa Maria del Fiore - poznatijoj kao Il Duomo.

»Kao što ste vjerojatno pogodili po naslovu«, nastavio je Langdon, »Božanstvena komedija pisana je dijalektom - narodnim jezikom. Unatoč tomu, ona genijalno spaja religiju, povijest, politiku, filozofiju i društveni komentar u tapiseriju fikcije koja,

iako učena, i dalje ostaje potpuno pristupačna masama. Djelo je postalo toliko važan stup talijanske kulture da je Danteov stil dobio čast, ni manje ni više, nego postati standardom suvremenog talijanskog jezika.«

Langdon je nakratko zastao i onda prošaptao. »Prijatelji moji, nemoguće je preuveličati utjecaj opusa Dantea Alighieria. Tijekom cjelokupne povijesti, s moguće Svetim pismom kao jedinom iznimkom, nijedno drugo djelo iz književnosti, slikarstva, glazbe, nije nadahnulo više sljedbenika, imitatora, varijacija i komentatora od Božanstvene komedije.«

Nakon što je nabrojio golem popis slavnih skladatelja, slikara i pisaca koji su djela stvarali na temelju Danteova epa, Langdon je pogledao okupljene. »Dakle, recite, ima li večeras ovdje pisaca?«

Podigla se gotovo trećina ruku. Langdon je zapanjeno gledao. Bemti, ovo je ili najuspješnija publika na svijetu, ili književnost na internetu stvarno uzima maha.

»Dakle, kao što svi pisci znaju, piscu ništa nije milije od blurba - onih kratkih komplimenata moćnih pojedinaca koji

ostale tjeraju da kupuju djela. Blurbovi su postojali i u srednjem vijeku. A Dante ih je nadobivao priličan broj.«

Langdon je promijenio dijapozitiv. »Biste li voljeli pročitati ovo na svome omotu?«

Svijetom nije kročio nitko veći od njega.

Michelangelo

Začuo se zapanjeni mrmor.

»Tako je«, rekao je Langdon, »onaj isti Michelangelo koga svi poznate po Sikstinskoj kapeli i Davidu. Osim što je bio genijalan slikar i kipar, Michelangelo je bio velik pjesnik koji je objavio gotovo tristo pjesama - među njima i onu naslovljenu 'Dante', posvećenu čovjeku čija je okrutna vizija pakla nadahnula Michelangelov Posljednji sud. Ako mi ne vjerujete, pročitajte treće pjevanje Danteova Pakla i nakon toga posjetite Sikstinsku kapelu — tik iznad oltara ugledat ćete poznatu sliku.«

Langdon se prebacio na dijapozitiv sa strahotnim detaljem mišićave zvijeri koja je iznad prestravljenih ljudi mahala divovskim veslom. »Ovo je Danteov pakleni lađar Haron, koji veslom tuče izmučene putnike.«

Langdon je prebacio novi dijapozitiv - drugi detalj Michelangelova Posljednjeg suda - raspeće. »Ovo je Haman Agađanin koji je, kako tvrdi Sveto pismo, obješen. Međutim, u Danteovu spjevu bio je razapet. Kao što vidite, u Sikstinskoj kapeli Michelangelo se odlučio za Danteovu inačicu umjesto one biblijske.« Langdon se nacerio i dodao šaptom: »Nemojte reći Papi.«

Publika se nasmijala.

»Danteov Pakao stvorio je svijet boli i patnji koji nadilazi svu raniju ljudsku imaginaciju, a njegovo je pisanje doslovno odredilo našu suvremenu viziju pakla.« Langdon je zastao. »Vjerujte mi, Katolička crkva može do groba biti zahvalna Danteu. Njegov Pakao stoljećima je plašio vjernike i nesumnjivo utrostručio broj vjernika među prestravljenima.«

Langdon je prebacio na novi dijapozitiv. »A to nas vodi do razloga zašto smo večeras svi ovdje.«

Na zaslonu se pokazao naslov predavanja:

božanstveni Dante - SIMBOLI PAKLA.

»Danteov Pakao krajobraz je nevjerojatno bogat simbolikom i

ikonografijom tako da mu često posvećujem cijeli semestar. Večeras sam mislio kako je najbolji način razotkrivanja simbola Danteova Pakla proći njemu uz bok... kroz dveri paklene.«

Langdon je prišao rubu podija i pogledao okupljene. »Dakle, ako već planiramo prošetati paklom, preporučujem da se poslužimo zemljovidom - ne postoji potpuniji i točniji od onoga što ga je naslikao Sandro Botticelli.«

Dodirnuo je daljinski i pred očima okupljenih bljesnula je prijeteća Botticellijeva Mappa dell Inferno. Začuo je nekoliko jecaja dok su ljudi upijali razne užase što su se zbivali u ljevkastoj podzemnoj pećini.

»Za razliku od nekih slikara, Botticelli je do krajnosti vjerno interpretirao Danteov predložak. Točnije, toliko je vremena proveo čitajući Dantea da je veliki povjesničar umjetnosti Giorgio Vasari rekao da je Botticellijeva opsjednutost Danteom dovela do ozbiljnih poremećaja u njegovu životu'. Botticelli je stvorio više od dvadeset djela povezanih s Danteom, no ovaj zemljovid je svakako najslavnije od njih.«

Langdon se okrenuo i pokazao na gornji lijevi kut slike. »Naše putovanje počinje ondje, iznad zemlje, gdje vidite Dantea u crvenom, uz vodiča Vergilija, kako stoji pred vratima pakla. Odande ćemo putovati nadolje, kroz devet krugova Danteova pakla i naposljetku se naći lica u lice sa...«

Langdon je brzo prebacio na novi dijapozitiv - divovsko uvećanje Sotone kakvog ga je upravo na toj slici prikazao Botticelli — strahotnog, troglavog Lucifera koji istodobno proždire trojicu, jednoga svakim ustima.

Svjetina je ostala bez daha.

»Samo letimičan pogled na zanimljivosti koje dolaze«, najavio je Langdon. »Ovaj zastrašujući lik kraj je večerašnjeg putovanja. Ovo je deveti krug pakla gdje stoluje Sotona glavom. Ipak...« Langdon je zastao. »Put do tamo bitno je zabavniji, pa ćemo se malo vratiti... do dveri paklenih, gdje započinje naše putovanje.«

Langdon je prebacio na novi dijapozitiv - litografiju Gustavea Doréa koja je prikazivala mračan tunel na ulazu, usječen u zastrašujuću liticu. Natpis nad dverima

glasio je: TKO UĐE, NEK SE KANI SVAKE NAĐE.

»Dakle...« javio se Langdon smiješeći se. »Hoćemo unutra?«

Negdje su glasno zaškripale gume i publika je nestala ispred Langdonovih očiju. Osjetio je da je poletio prema naprijed i udario Siennu u leđa kad se Trike naglo zaustavio nasred Viale Machiavelli.

Langdonu se vrtjelo u glavi; još je razmišljao o dverima paklenim što su se nadvile nad njim. Kad se pribrao, shvatio je gdje je.

»Što se zbiva?« želio je znati.

Sienna je pokazala na Rimska vrata, tristotinjak metara ispred njih - bio je to stari, kameni slavoluk koji je služio kao ulaz u staru Firencu. »Roberte, imamo problema.«

19.

AGENT BRÜDER STAJAO JE U skromno namještenom stanu i pokušavao shvatiti što točno promatra. Kvragu, tko živi ovdje? Stan je bio skromno namješten i sve je bilo razbacano - podsjećao je na studentsku sobu namještenu s najmanje moguće sredstava.

»Agente Brüder?« pozvao ga je jedan od njegovih iz hodnika. »Ovo ćete htjeti vidjeti.«

Dok se Brüder probijao niz hodnik, pitao se je li lokalna policija već uhvatila Langdona. Brüderu bi bilo draže krizu riješiti 'interno', no Langdonov bijeg natjerao ga je da zatraži pomoć policije koja je na cestama postavila blokade. Brzi motor u labirintu firentinskih ulica lako bi umakao Brüderovim kombijima čija su teška polikarbonatna okna i krute gume bili neprobojni, ali i nespretni. Talijanska policija bila je poznata po odbijanju suradnje sa strancima, ali je Brüderova organizacija imala velik utjecaj - na policiju, konzulate, veleposlanstva. Kad nešto zatražimo, nitko se ne usudi propitivati.

Brüder je ušao u malenu radnu sobu gdje je njegov čovjek stajao iznad otvorenog kompjutora i tipkao u gumenim rukavicama. »Služio se ovim strojem«, rekao je. »Langdon je preko njega otvorio svoju poštu i tražio nešto. Dokumenti su još u memoriji.«

Brüder je prišao stolu.

»To nije Langdonov kompjutor«, rekao je tehničar. »Registriran je na nekoga tko se zove S. C. - ubrzo ću izvući puno ime.«

Dok je Brüder čekao, pogled mu je privukla hrpa papira na stolu. Podigao ih je i prelistavao tu neobičnu zbirku - stari program iz londonskog Globea i niz novinskih članaka. Što je više čitao, oči su mu se više širile.

Brüder je uzeo dokumente, vratio se u hodnik i nazvao šefa. »Brüder«, rekao je. »Mislim da smo identificirali osobu koja pomaže Langdonu.«

»O kome je riječ?« odvratio je šef.

Brüder je polagano izdahnuo. »Ovo nećete vjerovati.«

* * *

Tri kilometra dalje, Vayentha se zgrbila na svom BMW-u i bježala iz tog područja. U suprotnom pravcu projurili su policijski automobili s uključenim sirenama.

Odrekli su me se, pomislila je.

Obično bi joj nježna vibracija četverotaktnog motora smirivala živce. Danas nije bilo tako.

Vayentha je za Konzorcij radila već dvanaest godina; penjala se na ljestvici od terenske podrške preko strateške koordinacije, sve do terenskog agenta visokog ranga. Imam samo svoju karijeru. Terenski agenti trpjeli su život prepun tajnosti, putovanja i dugih misija, što je isključivalo bilo kakav izvanjski život ili veze.

Na ovoj misiji sam već godinu dana, pomislila je, i dalje ne vjerujući da je Starješina prekinuo vezu i tako je glatko otpisao.

Vayentha je dvanaest mjeseci nadzirala podršku onom klijentu Konzorcija - onom ekscentričnom, zelenookom geniju koji je želio samo privremeno nestati' kako bi mogao raditi neometan od suparnika i protivnika. Putovao je jako rijetko, uvijek

neprimjetno, većinom je radio. Što je radio, Vayenthi nije bilo poznato - njezin zadatak bio je klijenta držati skrivenoga od moćnika koji su ga pokušavali pronaći.

Vayentha je savršeno profesionalno obavila svoj posao i sve je išlo kao po loju.

Kao po loju... sve do sinoć.

Otad su se Vayenthino emocionalno stanje i karijera počeli nepovratno urušavati.

Sad sam vani.

Protokol odricanja - ako bi se pokrenuo - zahtijevao je da agent odmah prekine trenutačni zadatak i što brže iziđe iz područja'. Ako bi agent bio uhvaćen, Konzorcij bi porekao svaku vezu s njim. Agenti su znali da ne smiju riskirati s organizacijom, jer su osobno svjedočili njezinoj zastrašujućoj sposobnosti da stvarnost preobrati sukladno vlastitim potrebama.

Vayentha je znala za samo dvoje odbačenih agenata. Čudno, ali nijednog nije više vidjela. Oduvijek je pretpostavljala da su ih pozvali na službeno očitovanje i onda otpustili, s naredbom da nikad više ne

stupaju u dodir sa zaposlenicima Konzorcija.

Sad Vayentha nije više bila toliko sigurna u to.

Pretjeruješ trudila se samu sebe uvjeriti. Konzorcij ima elegantnije načine od hladnokrvnog ubojstva.

Unatoč tome, osjetila je kako joj se studen širi tijelom.

Nagon ju je potjerao da neprimjetno pobjegne s hotelskog krova onoga trenutka kada je ugledala Brüderovu ekipu. Pitala se nije li je taj nagon spasio.

Nitko ne zna gdje sam sad.

Dok je jurila prema sjeveru, uskom i ravnom Viale del Poggio Imperiale, shvatila je kakvu su joj promjenu donijeli posljednji sati. Sinoć se brinula hoće li uspjeti sačuvati posao. Sad ju je zabrinjavalo hoće li izvući živu glavu.

20.

FIRENCA JE NEKOĆ BILA utvrđeni grad čiji su glavni ulaz bile kamene dveri, Porta Romana, podignute 1326. Iako je najveći dio gradskih zidina uništen prije više stoljeća, Porta Romana stoji i dalje te još danas promet u grad ulazi provlačeći se kroz duboke, lukovima nadsvođene tunele te divovske utvrde.

Sama vrata su petnaest metara visoka barijera načinjena od prastare cigle i kamena čiji je glavni ulaz još i danas zadržao velika, okovana drvena vrata, vječno otvorena da propuste promet. Šest glavnih cesta spaja se pred tim dverima u kružni tok čijim travnatim humkom dominira veliki Pistolettov kip žene koja odlazi iz grada s golemim svežnjem na glavi.

Iako su danas više nalik na treštav prometni košmar, firentinske mračne gradske dveri nekoć su bile stjecište Fiera dei Contratti - Sajma zaruka - gdje su očevi prodavali kćeri u dogovorene brakove, često ih tjerajući da izazovno plešu ne bi li tako osigurale boljeg prosca.

Tog je jutra, nekoliko stotina metara ispred ulaza, Sienna bučno zakočila i uzbuđeno pokazivala pred sebe. Na stražnjem sjedištu Trikea, Langdon je pogledao nàprijed i odmah osjetio istu zebnju. Pred njima je duga kolona automobila stajala s motorima u praznom hodu. Na kružnom toku promet je zaustavila policijska barikada, a pristizala su i nova policijska vozila. Naoružani policajci išli su od auta do auta i ispitivali.

To ne može biti zbog nas, pomislio je Langdon. Ili može?

Znojni biciklist pedalirao je prema njima uz Viale Machiavelli, udaljavajući se od gužve. Vozio je ležeći bicikl i golim nogama okretao pedale pred sobom.

Sienna mu je doviknula: »Cos'è successo?«

»E chi lo sa!« odviknuo joj je djelujući pomalo zabrinuto. »Carabinieri!«

I projurio je pokraj njih, očito željan što prije nestati odande.

Sienna se okrenula Langdonu, lice joj je bilo mračno. »Blokada. Vojna policija.«

Sirene su zatulile daleko iza njih, a Sienna se okrenula na sjedalu i zagledala se

uz Viale Machiavelli; na licu joj se jasno vidio strah.

Zapeli smo u sredini, Langdon je pomislio, pogledom tražeći bilo kakav izlaz — poprečnu cestu, park, prolaz - no vidio je samo privatne kuće slijeva i visoki kameni zid s desne strane.

Sirene su tulile sve glasnije.

»Onamo«, žurno je protisnuo Langdon pokazujući tridesetak metara naprijed, prema pustom gradilištu gdje je miješalica za beton nudila barem nekakav zaklon.

Sienna je dala gas, prešla na pločnik i uletjela na gradilište. Parkirali su se iza miješalice i brzo shvatili da iza nje jedva stane trokolica.

»Za mnom«, rekla je Sienna i pohitala prema maloj, prijenosnoj alatnici smještenoj u grmlju pokraj kamenog zida.

To nije alatnica, shvatio je Langdon kojega je zapekao nos kad su se približili. To je kemijski WC.

Kad su Langdon i Sienna zastali ispred kemijskog WC-a na gradilištu, čuli su policijska vozila kako im se primiču straga. Sienna je povukla ručku, ali se ona nije pomaknula. Osiguravali su je debeli lanac i

lokot. Langdon ju je zgrabio za ruku i povukao iza kućice, stjeravši je u uski prostor između zahoda i kamenog zida. Jedva su stali, a zrak je bio težak i smrdljiv.

Langdon je kliznuo pokraj nje baš kad je ugledao potpuno crni Subaru Forester s natpisom carabinieri na boku. Vozilo se polagano provezlo pokraj njihova skrovišta.

Talijanska vojna policija, s nevjericom je pomislio Langdon. Pitao se imaju li policajci naredbu da pucaju čim ih spaze.

»Netko nas jako želi pronaći«, prošaptala je Sienna. »Nekako im je to uspjelo.«

»GPS?« na glas je razmišljao Langdon. »Možda projektor ima odašiljač u sebi.«

Sienna je odmahnula glavom. »Vjeruj, da ga je moguće pronaći, policija bi nam već bila za vratom.«

Langdon se promeškoljio svom svojom visinom, trudeći se udobnije smjestiti u tijesnom prostoru. Našao se sučelice kolaža vješto iscrtanih grafita na stražnjem zidu kemijskog WC-a.

To prepustimo Talijanima.

Većina američkih kemijskih WC-a bila je prekrivena jednostavnim crtežima koji su

mutno podsjećali na goleme grudi ili penise. No grafiti na ovom više su podsjećali na studentski blok za skiciranje - ljudsko oko, znalački nacrtana šaka, profil muškarca i fantastični zmaj.

»Uništavanje imovine ne izgleda ovako u cijeloj Italiji«, javila se Sienna očito mu čitajući misli. »Firentinska Likovna akademija je s druge strane zida.«

Kao da želi potvrditi njezine riječi, skupina studenata pojavila se u daljini i uputila prema njima noseći mape pod rukom. Čavrljali su, palili cigarete i očito razbijali glave blokadom Rimskih vrata.

Langdon i Sienna skutrili su se kako ih studenti ne bi primijetili i dok su to činili Langdonu je, potpuno neočekivano, nešto palo na pamet.

Napola ukopani grešnici s nogama u zraku.

Možda je za to bio zaslužan smrad ljudskog izmeta, ili možda onaj polegnuti biciklist koji je lamatao golim nogama pred sobom, no bez obzira na to koji bio poticaj, Langdonu je pred očima bljesnuo smradan svijet Malebolgea i gole noge što strše iz zemlje.

Odjednom se okrenuo svojoj pratiteljici. »Sienna, na našoj verziji La Mappe, noge u zraku bile su u desetoj jaruzi, točno? Najnižoj razini Malebolgea?«

Sienna ga je pogledala pomalo upitno, kao da stvarno nije vrijeme. »Da, na dnu.«

Langdon se u djeliću sekunde vratio svom bečkom predavanju. Stajao je na podiju, samo nekoliko trenutaka od velikog finala - čas prije publici je pokazao Doréovu gravuru Geriona - krilatog čudovišta s otrovnim bodljama na repu što živi točno iznad Malebolgea.

»Prije nego što sretnemo Sotonu«, objavio je Langdon čiji je duboki glas odjekivao iz zvučnika, »moramo proći deset jaruga, Malebolge, u kojima se kažnjavaju prijetvorni - oni što su zlo počinili smišljeno.«

Langdon je na dijapozitivu pokazao detalj Malebolgea, a onda publiku proveo redom kroz jaruge. »Od vrha prema dnu; dakle, zavodnici koje bičuju demoni... laskavci koji plutaju u ljudskom izmetu... simonisti zakopani do struka s nogama u zraku... čarobnjaci zavrnutih vratova... korumpirani političari u ključalom

katranu… licemjeri nose teške, olovne plašteve… lopovi koje izjedaju zmije… lažni savjetnici koje proždire plamen… sijači nesloge koje čereče demoni… i, na kraju, lažljivci, oboljeli do neprepoznatljivosti.« Langdon je publici okrenuo leđa. »Dante je posljednju jarugu namijenio lažljivcima najvjerojatnije zbog niza laži koje su dovele do njegova progonstva iz voljene Firence.«

»Roberte?« začuo je Siennin glas.

Langdon se naglo vratio u sadašnjost.

Sienna ga je upitno gledala. »Što je?«

»Naša verzija La Mappe«, uzbuđeno je rekao. »Slika je izmijenjena!« Izvukao je projektor iz džepa na sakou i protresao ga što je bolje mogao u tom tijesnom prostoru. Loptica agitatora glasno je klepetala, ali su je sirene zaglušivale. »Tko god da je načinio ovu sliku, ispremiješao je poredak razina u Malebolgeu!«

Kad je sprava zasjala, Langdon ju je okrenuo prema ravnoj površini pred njima. Pojavila se La Mappa de li'Inferno, blješteći u slabom svjetlu.

Botticelli na kemijcu, pomislio je posramljeno Langdon. Najmanje dostojno mjesto gdje je Botticelli ikada bio izložen.

Langdon je pogledom prešao preko deset jaruga i počeo uzbuđeno kimati glavom.

»Da!« povikao je. »Pogrešno je! Posljednja jaruga Malebolgea trebala bi biti puna bolesnika, a ne onih s nogama u zraku. Deseta razina je rezervirana za lažljivce, ne za simoniste.«

Sienna je izgledala začuđeno. »Ali… zašto bi netko to mijenjao?«

»Catrovacer«, prošaptao je Langdon gledajući malena slova pridodana svakoj razini. »Mislim da to zapravo nije točno.«

Unatoč ozljedi koja je izbrisala Langdonova sjećanja na posljednja dva dana, osjećao je da mu memorija radi savršeno. Sklopio je oči i u mislima prizvao dvije verzije La Mappe kako bi analizirao razlike. Preinake u Malebolgeu bile su manje nego što je Langdon zamišljao… ipak, osjetio je kao da se podigla neka koprena.

Odjednom mu je bilo savršeno jasno.

Traži, i naći ćeš.

»Što je?« htjela je saznati Sienna.

Langdonu su se usta osušila. »Znam zašto sam ovdje, u Firenci.«

»Stvarno?«

»Da, i znam kamo trebam poći.«

Sienna ga je zgrabila za ruku. »Kamo?«

Langdon se osjećao kao da je nogama netom dodirnuo čvrsto tlo prvi put nakon buđenja u bolnici. »Tih deset slova«, prošaptao je, »precizno otkriva lokaciju u starom gradu. Ondje su odgovori.«

»Gdje u starom gradu?« upitala je Sienna. »Što si to shvatio?«

Glasan smijeh odjeknuo je s druge strane kemijskog WC-a. Još jedna skupina studenata prolazila je, šaleći se i razgovarajući na raznim jezicima. Langdon je oprezno provirio iza kućice i gledao ih kako odlaze. Onda je pogledom potražio policiju. »Moramo krenuti. Objasnit ću ti putem.«

»Putem?« Sienna je odmahnula glavom. »Nikad nećemo proći kroz Rimska vrata.«

»Ostani ovdje trideset sekundi«, rekao joj je. »Onda kreni za mnom.« Rekavši to, Langdon je kliznuo, ostavljajući svoju novu prijateljicu zatečenu i samu.

21.

» SCUSI! « Robert Langdon potrčao je za studentima. »Scusate!«

Okrenuli su se svi, a Langdon je izveo šou, osvrćući se uokolo kao izgubljeni turist.

»Dov è l Istituto statale d'arte?« upitao je lošim talijanskim.

Tetorvirani klinac frajerski je otpuhnuo dim cigarete i lukavo odgovorio: »Non parliamo italiano«. Naglasak mu je bio francuski.

Jedna od djevojaka prekorila je svog tetoviranog drugara i uljudno pokazala niz dugački zid prema Rimskim vratima. »Piu avanti, sempre dritto.«

Ravno naprijed, preveo si je Langdon. »Grazie.«

Točno na vrijeme Sienna se neprimjetno izvukla iza WC-a i prišla im. Vitka tridesetdvogodišnjakinja prišla je skupini, a Langdon ju je nježno zagrlio oko ramena. »Ovo je moja sestra Sienna. Ona predaje likovni.«

Tetovirani je promrmljao: »T-I-L-F« , a njegovi muški prijatelji su se nasmijali.

Langdon ih je ignorirao. »Došli smo u Firencu u potrazi za mogućim predavačkim poslom na godinu dana. Možemo s vama?«

»Ma certo«, odvratila je Talijanka i nasmiješila se.

Dok se skupina kretala prema policiji na Rimskim vratima, Sienna se uplela u razgovor sa studentima, a Langdon se uvalio u sredinu skupine, zgrbio i trudio ostati izvan vidokruga.

Traži, i naći ćeš, pomislio je Langdon, a srce mu je uzbuđeno tuklo dok je zamišljao deset jaruga Malebolgea.

Catrovacer. Langdon je shvatio da se tih deset slova nalazi u središtu jedne od najvećih zagonetki i misterija svijeta umjetnosti - nikad riješena stoljećima stara zagonetka. Godine 1563., tih deset slova ispisala su poruku visoko na zidu u unutrašnjosti slavne firentinske Palazzo Vecchije, oko trinaest metara iznad zemlje, jedva vidljivu bez dalekozora. Iako svima pred očima, ostala je skrivena stoljećima, sve do sedamdesetih godina kad ju je spazio sada već slavni proučavatelj umjetnosti koji

je potrošio desetljeća trudeći se razotkriti njezino značenje. Unatoč brojnim teorijama, značenje poruke ostalo je zagonetno sve do danas.

Langdon se među kodovima osjećao kao kod kuće - bili su sigurna luka na tom čudnom, uzburkanom moru. Uostalom, povijest umjetnosti i drevne tajne Langdonu su bile znatno bliže od spremnika za biološki opasne tvari i pucnjave vatrenog oružja.

Pred njima je još policijskih vozila dojurilo pred Rimska vrata.

»Isuse«, izvalio je tetovirani. »Koga god traže, taj je sigurno izveo neku strahotu.«

Skupina je stigla do glavnog ulaza u Likovnu akademiju; nalazio se zdesna i ondje se skupina studenata okupila i promatrala zbivanja na gradskim vratima. Akademijin definitivno potplaćeni čuvar bezvoljno je pregledavao iskaznice dok su klinci kuljali unutra - očito ga je više zanimalo ono što je radila policija.

Glasno škripanje kočnica odjeknulo je trgom kad je i predobro poznati crni kombi doletio na Rimska vrata.

Langdon nije morao gledati dvaput.

Bez riječi, on i Sienna iskoristili su trenutak i kliznuli unutra s novim prijateljima.

Prilazni put prema Državnom institutu za umjetnost bio je zapanjujuće lijep, gotovo kraljevski. Golemi hrastovi lagano su se prigibali s obiju strana, stvarajući kupolu koja je uokvirivala udaljenu zgradu - golemu, blijedožutu građevinu s trodijelnim trijemom i širokim ovalom tratine.

Langdon je znao da je tu zgradu, kao i mnoge druge u ovom gradu, naručila ista ona velikaška dinastija koja je firentinskom politikom dominirala u petnaestom, šesnaestom i sedamnaestom stoljeću.

Medicu

Samo ime postalo je simbolom Firence. Tijekom tri stoljeća vladavine, kraljevska kuća Mediječjaca zgrnula je nezamislivo blago i utjecaj te iznjedrila četiri pape, dvije francuske kraljice i najveću financijsku instituciju u cijeloj Europi. Još se i današnje banke koriste računovodstvenim sustavom što su ga izmislili Medicejci - sustav dvostrukih ulaza kredita i dugovanja.

No najveća ostavština Medicija nisu bile ni financije ni politika nego umjetnost. Možda najdarežljiviji mecene koje je svijet umjetnosti ikada poznavao, Medici su osigurali zamašan dotok narudžbi koji je pokretao renesansu. Popis lumena koji pod mediječjskim patronatom seže od Da Vincija preko Galilea do Botticellija - čija je najslavnija slika, Rođenje Venere, nastala kao plod narudžbe Lorenza de Medicija koji je zatražio seksualno izazovnu sliku koju će, kao vjenčani dar, objesiti rođaku iznad bračne postelje.

Lorenzo de' Medici - u svoje vrijeme zbog svoje dobrohotnosti poznat i kao Lorenzo Veličanstveni - bio je uspješan slikar i pjesnik, i govorilo se da ima nepogrešivo oko. Godine 1489. Lorenzu su se svidjeli radovi mladog firentinskog kipara te je mladića pozvao da se preseli u palaču Medicija gdje bi mogao tesati svoje umijeće okružen remek-djelima, sjajnom poezijom i istančanom kulturom. Pod patronatom Medicija pubertetlija je procvao i poslije isklesao dvije najslavnije skulpture u cijeloj povijesti - Pietu i Davida. Danas ga znamo kao Michelangela - stvaralačkoga giganta

kojeg ponekad nazivaju i najvećim mediječjskim darom čovječanstvu.

S obzirom na strast koju su Mediciji gajili prema umjetnosti, Langdon je pomišljao da bi Obitelji bilo drago znati da se zgrada ispred njega - izvorno podignuta kao glavne mediječjske konjušnice - preobrazila u živu Likovnu akademiju. To spokojno mjesto koje danas nadahnjuje mlade slikare prikladno je odabrano za mediječjske konjušnice zbog blizine jednog od najljepših terena za jahanje u cijeloj Firenci.

Vrtovi Boboli.

Langdon se osvrnuo nalijevo, gdje se preko zida mogla nazrijeti gusta šuma krošnji. Veliko prostranstvo vrtova Boboli danas je bilo omiljena turistička meka. Langdon nije sumnjao da bi, ako njemu i Sienni uspije dočepati se ulaza u vrt, mogli prijeći i neotkriveni zaobići Rimska vrata. Vrtovi su bili golemi i ondje nije manjkalo skrovišta - šumaraka, labirinata, špilja, jezeraca s lopočima. I još važnije, ako bi prešli vrtove Boboli, naposljetku bi izbili na Palazzo Pitti, kamenu citadelu u kojoj su stolovali velike vojvode Medici, i čijih je 140

soba i dalje bilo jedna od najposjećenijih turističkih atrakcija Firence.

Ako se dočepamo palače Pitti, mislio je Langdon, most za stari grad nam je nadomak ruke.

Langdon je najmirnije moguće pokazao visoki zid koji je zatvarao vrtove. »Kako ćemo ući u vrtove?« upitao je. »Volio bih ih pokazati sestri prije nego što obiđemo Akademiju.«

Tetovirani je odmahnuo glavom. »Odavde ne možete u vrt. Ulaz je prijeko, kod palače Pitti. Morate proći Rimska vrata i zaobići sve.«

»Pas mater«, ispalila je Sienna.

Svi su se, pa i Langdon, okrenuli i zagledali u nju.

»Dajte, molim vas«, rekla je, prepredeno se cerekajući studentima dok je milovala plavi konjski rep. »Želite reći da se ne švercate u vrtove i tamo ne pušite travu i ne natežete se?«

Klinci su se međusobno pogledali i prasnuli u smijeh.

Tetovirani tip izgledao je zaljubljen do ušiju. »Gospođo, stvarno biste morali ovdje predavati.« Poveo je Siennu do ugla zgrade i

pokazao prema stražnjem parkiralištu. »Vidite onu šupu lijevo? Iza nje je stara platforma. Popnete se na krov i odande preskačete preko zida.«

Sienna je već krenula. Svisoka se nasmiješila Langdonu. »Bobe, buraz, idemo. Osim ako nisi prestar za preskakanje ograda…«

22.

SREBRNOKOSA ŽENAU kombiju prislonila je glavu o neprobojno staklo i sklopila oči. Osjećala se kao da joj svijet izmiče pod nogama. Lijekovi koje su joj dali izazivali su mučninu.

Trebam liječnika, pomislila je.

Unatoč tome, naoružani stražar pokraj nje imao je stroge naredbe - njezine potrebe moraju se zanemariti sve dok uspješno ne dovrše svoj zadatak. S obzirom na kaotičnu buku oko nje, bilo je jasno da se to neće dogoditi ubrzo.

Vrtoglavica je jačala, disala je s naporom. Dok se borila protiv novog vala mučnine, pitala se kako je život uspio dovesti je do ovog potpuno nadrealnog raskrižja. Odgovor je bio previše složen da ga razotkrije u svom trenutačnom deliriju, ali je savršeno dobro znala gdje je sve to počelo.

New York.

Prije dvije godine.

Na Manhattan je doletjela iz Ženeve gdje je radila kao direktorica Svjetske

zdravstvene organizacije - bio je to strašno poželjan i prestižan položaj na kojem je stolovala skoro cijelo desetljeće. Specijalistica za zarazne bolesti i epidemiologiju, dobila je poziv da u Ujedinjenim narodima održi predavanje o procjeni pandemija u zemljama Trećeg svijeta. Govorila je optimistično i umirujuće, opisala nove sustave ranog otkrivanja i planove liječenja što su ih razvili Svjetska zdravstvena organizacija i drugi. Nagradili su je gromoglasnim pljeskom.

Nakon predavanja, dok je u predvorju razgovarala s nekoliko zaostalih akademičara, zaposlenik UN-a s oznakom visokog diplomatskog statusa prišao im je i prekinuo razgovor.

»Doktorice Sinskey, upravo su nam se javili iz Savjeta za međunarodne odnose. Ondje bi netko rado razgovarao s vama. Auto vas čeka vani.«

Zbunjena i pomalo iznervirana, doktorica Elizabeth Sinskey ispričala se i uzela putnu torbu. Dok je limuzina jurila Prvom avenijom, počela je osjećati neobičan nemir.

Savjet za međunarodne odnose?

Elizabeth Sinskey, kao i većina, čula je samo priče.

Osnovan u dvadesetim godinama dvadesetoga stoljeća kao privatni trust mozgova, SMO je među svojim članovima imao gotovo sve državne tajnike, pet ili šest predsjednika, većinu šefova CIA-e, senatore, suce te dinastičke legende poput Morgana, Rotschilda i Rockefellera. Neopisiva zbirka mentalnih moći, političkih utjecaja i bogatstva Savjetu za međunarodne odnose donijela je reputaciju 'najutjecajnijeg zatvorenog kluba na svijetu.

Kao direktorici Svjetske zdravstvene organizacije, Elizabeth nije bilo strano natezanje s velikim ribama. Njezin dugogodišnji mandat u SZO, u kombinaciji s otvorenim karakterom, osigurao joj je nedavno priznanje prestižnog časopisa koji ju je uvrstio na popis dvadeset najutjecajnijih pojedinaca na svijetu. Lice svjetskog zdravlja — tako su joj potpisali fotografiju, što je Elizabeth smatrala ironičnim s obzirom na djetinjstvo protkano teškim bolestima.

Teški slučaj astme u šestoj godini liječili su joj velikim dozama obećavajućeg

novog lijeka - prvog među svjetskim glukokortikoidima, dakle, steroidnim hormonima - koji je na doslovno čudesan način uklonio simptome astme. Nažalost, nepredviđene nuspojave lijeka pokazale su se tek godinama poslije kad je Sinskey prošla pubertet... i nikad nije dobila menstruaciju. Nikad neće zaboraviti taj mračni trenutak u ordinaciji kad je, s devetnaest godina, saznala da je preživjela nepopravljiva oštećenja reproduktivnog sustava.

Elizabeth Sinskey nikada neće imati djecu.

Vrijeme će zaliječiti prazninu, uvjeravao ju je liječnik, no u njoj su bujali samo tuga i gnjev. Okrutno je bilo to što joj lijekovi koji su joj oduzeli sposobnost da začne, nisu oduzeli i životinjski nagon koji ju je na to tjerao. Desetljećima se borila s vlastitom žudnjom da ostvari tu nemoguću želju. Čak je i sada, sa šezdeset jednom godinom, osjećala žalac praznine svaki put kad bi ugledala majku s djetetom.

»Još samo malo, doktorice Sinskey«, uputio ju je vozač limuzine.

Elizabeth je brzo uredila svoje dugačke, srebrnaste kovrče i provjerila izgled u zrcalu. Prije nego se snašla, auto se zaustavio i vozač joj je pomagao da iziđe na pločnik u otmjenoj četvrti Manhattana.

»Pričekat ću vas ovdje«, rekao joj je. »Kad završite, možemo ravno u zračnu luku.«

Njujorška ispostava Savjeta za međunarodne odnose smjestila se u neupadljivu neoklasičnu zgradu na uglu Avenije park i Šezdeset osme ulice - nekadašnji dom tajkuna tvrtke Standard Oil. Vanjština se savršeno uklapala u otmjeni okoliš, ničim ne otkrivajući njezinu jedinstvenu svrhu.

»Doktorice Sinskey«, pozdravila ju je krupna recepcionarka. »Ovamo, molim vas. On vas očekuje.«

Dobro , samo tko je on? Pošla je za ženom niz otmjeno uređen hodnik, sve do zatvorenih vrata na koja je ova brzo pokucala prije nego što ih je otvorila i doktorici pokazala da uđe.

Ušla je, a vrata su se za njom zatvorila.

Malenu, mračnu sobu za sastanke osvjetljavao je samo odsjaj videoekrana. Pred ekranom, sučelice njoj stajala je izrazito visoka i mršava silueta. Iako nije razaznavala njegovo lice, u tom prostoru osjećala je moć.

»Doktorice Sinskey«, oglasio se prodoran muškarčev glas. »Hvala vam što ste mi se pridružili.« Čovjekov umjetno precizan izgovor Elizabeth je otkrio da je podrijetlom iz Švicarske ili možda Njemačke.

»Molim, sjednite«, rekao je i pokazao stolac blizu gornjega kraja prostorije.

Bez upoznavanja? Elizabeth je sjela. Bizarna slika projicirana na ekranu nije joj nimalo umirivala živce. Koji je pa to vrag?

»Jutros sam bio nazočan vašem izlaganju«, izjavila je silueta. »Prešao sam velik put da čujem vaš govor. Impresivan nastup.«

»Hvala«, odgovorila je.

»Smijem li dodati da ste kudikamo ljepši nego što sam zamišljao… usprkos godinama i kratkovidnosti kojom sagledavate zdravlje svijeta.«

Elizabeth je osjetila da joj se usta otvaraju. Primjedba je bila uvredljiva na sve

moguće načine. »Kako, molim?« upitala je zagledana u tamu. »Tko ste vi? I zašto ste me pozvali ovamo?«

»Oprostite mi na neuspješnom pokušaju da se našalim«, odvratila je koščata sjena. »Slika na zaslonu objasnit će vam razlog vašeg dolaska.«

Sinskey je promatrala strahotan prikaz - slika je prikazivala beskrajno more čovječanstva, gomile bolesnika kako se penju jedni preko drugih u neprohodnom guštiku golih tijela.

»Veliki slikar Doré«, objasnio je muškarac. »A ovo je njegova legendarno mračna interpretacija Danteove vizije pakla. Nadam se da vam izgleda primamljivo… jer uputili smo se upravo onamo.« Zastao je i polako zalebdio prema njoj. »Dopustite mi da vam objasnim zašto.«

Prilazio joj je, naizgled rastući svakim korakom. »Kada bih ovaj list papira razderao napola…« Na to je prišao stolu, uzeo list papira i prepolovio ga. »A onda, kad bih dvije polovice položio jednu na drugu…« To je i učinio. »I kad bih ponovio taj proces…« Ponovno je razderao papire i složio ih jedne na druge. »Dobio bih hrpu papira

četiri puta deblju od izvornika, točno?« Njegove oči kao da su tinjale u mračnoj prostoriji.

Elizabeth nije bio drag njegov pokroviteljski ton i agresivan stav. Šutjela je.

»Hipotetički uzevši«, nastavio je, prilazeći još bliže, »ako bi izvorni list papira bio debeo tek desetinu milimetra, i kad bih postupak ponovio… recimo, pedeset puta… znate li koliko bi visoka bila hrpa?«

Elizabeth se narogušila. »Znam«, rekla je kudikamo odbojnije nego što je namjeravala. »Desetina milimetra puta dva na pedesetu. Što se naziva geometrijskom progresijom. Smijem li pitati što ovdje radim?«

Muškarac se nacerio i kimnuo s poštovanjem. »Da; možete li pretpostaviti stvarnu vrijednost? Desetina milimetra puta dva na pedesetu. Znate li koliko je visoka naša hrpa papira?« Zastao je samo na čas. »Naša hrpa papira, nakon samo pedeset puta, dosiže gotovo do… samog sunca.«

Elizabeth to nije iznenadilo. Zastrašujuća moć geometrijskog rasta bila je konstanta njezina rada. Krugovi

kontaminacije… replikacija zaraženih stanica… procjena stope smrtnosti. »Ispričavam se ako djelujem naivno«, rekla je ne trudeći se prikriti zlovolju. »No, promiče mi bit.«

»Bit?« Tiho se nasmijao. »Moja bit glasi da je povijest rasta ljudske populacije još drastičnija. Jednako kao i naša hrpa papira, ljudski rod je imao skromne početke… i neugodan potencijal.«

Ponovno se počeo šetati. »Razmislite. Ljudskoj populaciji trebale su tisuće godina — od samog početka čovjeka do početka devetnaestoga stoljeća - da dostigne jednu milijardu. A onda je, gle čuda, trebalo samo stotinjak godina da se stanovništvo udvostruči na dvije milijarde u dvadesetim godinama dvadesetoga stoljeća. Poslije toga, samo pedeset godina da se ponovno udvostruči, na četiri milijarde tijekom sedamdesetih. Kao što i sami možete zamisliti, jako smo blizu da ubrzo dostignemo osam milijardi. Samo danas, ljudska rasa podarila je planetu Zemlji još četvrt milijuna jedinki. Četvrt milijuna.

I to se događa svakodnevno - bez obzira na sve. Trenutačno, svake godine

dodajemo broj stanovnika jednak broju stanovnika Njemačke.«

Visoki je naglo zastao i nadvio se nad Elizabeth. »Koliko vam je godina?«

Još jedno uvredljivo pitanje, iako je kao direktorica SZO-a bila navikla da diplomatski rješava uvrede. »Šezdeset jedna.«

»Jeste li znali da ćete, ako poživite još devetnaest godina, dakle do osamdesete, doživjeti utrostručenje populacije još za života. Jedan životni vijek - utrostručenje. Razmislite o značenju. Kao što znate, vaša Svjetska zdravstvena organizacija ponovno je povisila prognoze i predviđanja da će prije sredine stoljeća na Zemlji živjeti devet milijardi ljudi. Životinjske vrste izumiru sve bržim tempom. Potražnja za iscrpljenim prirodnim bogatstvima dostiže neviđene razmjere. Sve je teže pribaviti čistu vodu. Po svakom biološkom standardu, naša vrsta premašila je održive količine. A sučeljena s tom katastrofom, Svjetska zdravstvena organizacija - ta čuvarica planetarnog zdravlja — ulaže u liječenje dijabetesa, opskrbu banaka krvi i borbu protiv raka.« Zastao je i zagledao joj se ravno u oči.

»Stoga sam vas doveo ovamo da vas izravno pitam za koga vraga Svjetska zdravstvena organizacija nema muda otvoreno se pozabaviti ovim problemom?«

Elizabeth je ključala. »Tko god da ste, jako dobro znate da SZO demografsku eksploziju shvaća izrazito ozbiljno. Nedavno smo potrošili milijune dolara šaljući liječnike u Afriku da dijele besplatne prezervative i obrazuju stanovništvo o kontroli rađanja.«

»A, da!« Koščati se izrugivao: »A još brojnija armija katoličkih misionara marširala vam je za petama i Afrikancima popovala da će završiti u paklu ako se koriste kondomima. Afrika se suočava s novim problemom zagađenja - smetlišta su zatrpana neupotrijebljenim kondomima.«

Elizabeth se s mukom obuzdavala. Imao je pravo - no suvremeni katolici počeli su se boriti protiv vatikanskog upletanja u pitanja reprodukcije. Osobito Melinda Gates, i sama predana katolkinja, hrabro se izložila gnjevu vlastite crkve ulažući 560 milijuna dolara u svrhu olakšavanja pristupa kontracepcijskim sredstvima diljem svijeta. Elizabeth Sinskey mnogo je

puta službeno izjavila da Bill i Melinda Gates zaslužuju da ih se kanonizira za sve što su putem zaklada učinili za poboljšanje zdravlja u svijetu. Nažalost, jedina institucija koja može podariti svetost nekako je previdjela kršćansku prirodu njihovih napora.

»Doktorice Sinskey«, nastavila je sjena. »Svjetska zdravstvena organizacija propušta shvatiti da postoji samo jedan globalni zdravstveni problem.« Ponovno je pokazao na mračnu sliku na zaslonu - more isprepletenog, naguranog čovječanstva. »A to je ovaj.« Zastao je. »Shvaćam da ste znanstvenica i stoga možda ne poznajete klasike ili slikarstvo, pa mi dopustite da vam prikažem još jednu sliku koja će vam se obratiti vama razumljivijim jezikom.«

Prostorija se na trenutak potpuno zamračila, a onda je zaslon ponovno bljesnuo.

Tu novu sliku Elizabeth je vidjela mnogo puta... i uvijek je u njoj budila jeziv predosjećaj neizbježnosti.

Rast populacije kroz povijest 2-5 milijuna 7000 6000 5000 4000 3000 2000 1000 1 1000 2050 godina pr. Kr. pr. Kr. pr.

Kr. pr. Kr. pr. Kr. pr. Kr. pr. Kr. po. Kr. po. Kr. po. Kr.

Prostorija je utonula u mučnu tišinu.

»Da«, konačno se javio koščati. »Nijemi užas prikladna je reakcija na ovaj grafikon. Kad ga čovjek pogleda, osjeća se kao da zuri u farove brzog vlaka.« Polagano se okrenuo prema njoj i uputio joj hinjen, preziran smiješak. »Imate li pitanja, doktorice Sinskey?«

»Samo jedno«, ispalila je. »Jeste li me dovukli ovamo da mi popujete i da me vrijeđate?«

»Ni jedno ni drugo.« Glas mu je postao sablasno zavodljiv. »Doveo sam vas ovamo kako bih radio s vama. Ne sumnjam da shvaćate kako je eksplozija populacije zdravstveni problem. No strahujem da ne poimate kako će ona utjecati na samu ljudsku dušu. Pod bremenom prekomjernog broja stanovnika, oni koji nisu ni pomišljali na krađu postat će lopovi kako bi prehranili Obitelji. Oni kojima ubojstvo ne bi palo na pamet, ubijat će da opskrbe svoje mlade. Svi Danteovi smrtni grijesi - pohlepa, neumjerenost, izdajstvo, ubojstvo i tako dalje - prokljućat će... i isplivati na površinu

čovječanstva, ojačani nestankom naše vlastite udobnosti. Suočavamo se s bitkom za samu čovječju dušu.«

»Ja sam biologinja. Spašavam živote… ne duše.«

»Ovako; uvjeravam vas da će spašavanje života u godinama što slijede postati iznimno naporno. Eksplozija populacije rezultira i posljedicama mnogo ozbiljnijim od duhovnog nezadovoljstva. Postoji odlomak kod Machiavellija…«

»Da«, prekinula ga je i po sjećanju izdeklamirala taj čuveni navod. »Kad svaka provincija svijeta postane preplavljena stanovnicima što ne mogu preživjeti gdje jesu, niti se mogu preseliti drugamo… svijet će se sam očistiti.« Zagledala se u njega. »Svi mi u SZO dobro znamo taj citat.«

»Dobro, onda znate i to da je Machiavelli o kugi pisao kao o prirodnom načinu čišćenja svijeta.«

»Da, i kao što sam spomenula u predavanju, jako smo svjesni izravne korelacije između gustoće naseljenosti i učestalosti masovnih epidemija, no neprekidno razvijamo nove metode otkrivanja i liječenja. SZO je i dalje uvjeren

da smo sposobni spriječiti buduće pandemije.«

»Šteta.«

Elizabeth ga je gledala u nevjerici. »Što ste rekli?«

»Doktorice Sinskey«, javio se muškarac, smijući se pomalo čudno, »o obuzdavanju epidemija govorite kao o nečem pozitivnom.«

Ostala je bez riječi i zurila u njega.

»Eto, tako vam je to«, izjavio je koščati, zvučeći pritom poput odvjetnika koji zaključuje izlaganje na sudu. »Našao sam se ovdje s direktoricom Svjetske zdravstvene organizacije — najboljim što SZO može ponuditi. Ako bolje razmislite, zastrašujuća pomisao. Pokazao sam vam sliku jada što se sprema.« Ponovno je na zaslonu bljesnula slika tijela. »Podsjetio sam vas na zastrašujuću moć neobuzdanog rasta populacije.« Pokazao je na malenu hrpu papira. »Upoznao sam vas s činjenicom da se nalazimo na rubu duhovnog raspada.« Zastao je i okrenuo se ravno k njoj. »Vaša reakcija? Besplatni kondomi u Africi.« Prezirno se nasmijao. »Kao da asteroid uništavate mlatilicom za muhe. Tempirana

bomba više ne otkucava. Već je eksplodirala i bez radikalnih mjera eksponencijalna matematika postat će vaš novi Bog... a On je osvetoljubiv Bog. Stvorit će vam Danteovu viziju pakla točno ovdje na Aveniji park... skutrene mase valjaju se u vlastitom izmetu. Globalno istrebljenje koje će pokrenuti sama Priroda.«

»I to je tako?« odsjekla je Elizabeth. »Pa onda mi recite, po vašoj viziji održive budućnosti, koja je idealna populacija zemlje? Koji je to čaroban broj kojem se čovječanstvo može nadati kako bi trajalo unedogled... u relativnoj udobnosti?«

Visoki se nasmiješio, očito mu se svidjelo pitanje. »Svaki biolog specijaliziran za okoliš ili pak statističar reći će vam da čovječanstvo najveću mogućnost dugoročnog opstanka ima u slučaju da se svjetska populacija kreće oko četiri milijarde.«

»Četiri milijarde?« ispalila je Elizabeth. »Sad nas je sedam milijardi, pa je malo prekasno za to.«

Zelene oči visokog muškarca doslovno su plamtjele. »Stvarno?«

23.

ROBERT LANGDON SVOM JE TEŽINOM sletio na meku zemlju tik do zaštitnog zida gusto pošumljenog južnog kraja vrtova Boboli. Sienna je doskočila pokraj njega, ustala, otresla zemlju i razgledala okoliš.

Stajali su u guštiku mahovine i paprati na rubu malene šume. S tog mjesta Palazzo Pitti bila im je potpuno skrivena i Langdon je pretpostavljao da su se našli na najdaljoj mogućoj točki od palače. No, ondje bar nije bilo ni radnika ni turista u ovaj rani sat.

Langdon se zagledao prema pošljunčanoj stazi koja je blago vijugala nizbrdo u šumu pred njima. Na mjestu gdje je staza nestajala među drvećem stajala je savršeno smještena mramorna statua koja je privlačila pogled. Langdona to nije iznenadilo. Vrtovi Boboli uživali su u nesvakidašnjim dizajnerskim talentima Niccoloa Tribola, Giorgia Vasarija i Bernarda Buontalentija - trusta mozgova estetičkih genijalaca koji je na platnu

površine 111 jutara stvorio remek-djelo po kojem se moglo šetati.

»Ako se uputimo prema sjeveroistoku, doći ćemo do palače«, rekao je Langdon pokazujući put. »Tamo se možemo izgubiti među turistima i izići neprimijećeno. Pretpostavljam da se palača otvara u devet sati.«

Langdon je bacio pogled na svoju ruku kako bi provjerio koliko je sati, ali vidio je samo prazan zglob na kojem je nekad stajao sat s Mickeyjem Mouseom. Pitao se je li sat još uvijek u bolnici s ostatkom njegove odjeće i hoće li ga ikad dobiti natrag.

Sienna se prkosno ustobočila. »Roberte, prije nego što zakoračimo, želim znati kamo smo se uputili. Što si to shvatio ondje? Malebolge? Rekao si da je niz promijenjen?«

Langdon je pokazao na šumarak pred njima. »Prvo se sklonimo iz vida.« Poveo ju je stazom koja je skretala u zakrivenu udolinu - sobu u slengu vrtne arhitekture - gdje su zatekli nekoliko klupa od lažnog drva i malenu fontanu. Pod stablima zrak je bio osjetno svježiji.

Langdon je izvukao projektor iz džepa i počeo ga tresti. »Sienna, tko god da je načinio ovu digitalnu sliku, ne samo što je grešnicima u Malebolgeu pridodao slova, nego je i izmijenio poredak grijeha.« Uspeo se na klupu iznad Sienne i naciljao projektorom između nogu. Botticeilijeva Mappa dell Inferno slabašno je zasjala na sjedalici klupe pokraj Sienne.

Langdon je pokazao na terase pri dnu lijevka. »Vidiš li slova u deset jaruga Malebolgea?«

Sienna ih je pronašla i pročitala ih odozgo nadolje: »Catrovacer.«

»Točno. Besmisleno.«

»No ti si shvatio da je deset jaruga ispremiješano?«

»Zapravo, još je jednostavnije. Ako tih deset razina zamisliš kao špil od deset karata, onda on nije promiješan, nego samo jednom presječen. Nakon toga, karte ostaju točno poredane, ali započinju pogrešnom kartom.« Langdon je pokazao na deset jaruga Malebolgea. »Prema Danteovu tekstu, na prvoj razini trebaju biti zavodnici koje bičuju demoni. A u ovoj inačici, zavodnici se pojavljuju… daleko dolje, u sedmoj jaruzi.«

Sienna je proučavala sve bljeđu sliku i kimnula je. »Dobro, to vidim. Prva jaruga je postala sedma.« Langdon je spremio projektor i spustio se na tlo. Grančicom je ispisivao slova na goloj zemlji uza stazu. »Dakle, ovo su slova kako se pojavljuju u našoj modificiranoj verziji pakla.«

C
A
T
R
O
V
A
C
E
R

»Catrovacer«, pročitala je Sienna.

»Da. A ovdje je 'špil' prerezan.« Langdon je povukao crtu ispod sedmog slova i čekao dok Sienna prouči njegovo djelo.

C
A
T
R
O

V
A
—
C
E
R

»Dobro«, brzo je rekla. »Catrova. Cer.«

»Točno, a da vratimo karte u red, samo dno špila premjestimo na vrh. Dvije polovice mijenjaju mjesta.«

Sienna je promatrala slova. »Cer. Catrova.« Slegnula je ramenima, pomalo ravnodušno. »I dalje nema smisla...«

»Cer catrova«, ponovio je Langdon. Malo je zastao i ponovno izgovorio riječi, ovaj ih put vezujući. »Cercatrova.« I naposljetku, izgovorio ih je sa stankom u sredini. »Cerca... trova.«

Sienna je glasno uzdahnula i naglo Langdona pogledala u oči.

»Da«, rekao je Langdon sa smiješkom. »Cerca trova.«

Dvije talijanske riječi cerca i trova doslovno znače ‘tražiti’ i ‘pronaći’. Kad se spoje u frazu - cerca trova - postaju sinonim biblijskog aforizma: »Traži, i naći ćeš.«

»Tvoje halucinacije!« povikala je Sienna bez daha. »Žena s velom. Ona ti je neprekidno govorila da tražiš i da ćeš naći!« Skočila je na noge. »Roberte, je li ti jasno što to znači? Znači da su ti riječi cerca i trova već otprije u podsvijesti? Nije ti jasno? Sigurno si dešifrirao frazu i prije dolaska u bolnicu! Vjerojatno si već prije vidio sliku iz projektora… samo si zaboravio!«

U pravu je, shvatio je on - bio je toliko usredotočen na samu šifru da mu nije palo na pamet kako je sve to možda već jednom prošao.

»Roberte, rekao si već da La Mappa ukazuje na određenu lokaciju u starom gradu. Ali mi još nije jasno gdje točno.«

»Cerca trova - to ti ne znači ništa?«

Slegnula je ramenima.

Langdon se krišom nasmiješio. Konačno nešto što Sienna ne zna. »Dakle, ta fraza vrlo određeno vodi do slavnog murala koji visi u Palazzo Vecchiju - Bitka kod Marciana Giorgia Vasarija, izloženog u Dvorani Pet stotina. Uz sam gornji rub slike, jedva primjetno, Vasari je sićušnim slovima ispisao riječi cerca trova. Brojne su teorije o

razlozima zašto je to učinio, no nije se otkrilo ništa određeno.«

Vrištavo zujanje malene letjelice odjednom im je proletjelo nad glavama; stvorilo se niotkuda i okrznulo lisnatu kupolu tik iznad njih. Zvuk je dopirao iz velike blizine te su se Langdon i Sienna skamenili dok je stroj projurio pored njih.

Kad je letjelica nestala, Langdon je provirio kroz lišće. »Helikopter-igračka«, rekao je i izdahnuo gledajući kako metar dugačak helikopter na daljinsko upravljanje nestaje u daljini. Zvučao je kao divovski, bijesni komarac.

Unatoč tomu, Sienna je i dalje izgledala zabrinuto. »Ne izviruj.«

Naravno - maleni helikopter načinio je poluokret i vraćao se prema njima; dodirivao je vrhove krošanja, ponovno poletio prema njima, ovaj puta njima slijeva, prema drugom šumarku.

»To nije igračka«, prošaptala je. »To je izviđačka letjelica. Vjerojatno na sebi ima kameru koja šalje slike… nekomu.«

Langdonu se čeljust stegnula dok je promatrao kako helikopter nestaje u pravcu

odakle je došao - prema Rimskim vratima i Likovnoj akademiji.

»Ne znam što si učinio«, rekla je Sienna, »ali neke velike ribe očito te žele što prije pronaći.«

Helikopter se ponovno okrenuo i polagano počeo nadlijetati zid koji su oni maloprije prešli.

»Netko nas je sigurno vidio na Likovnoj akademiji i nešto izlanuo«, rekla je Sienna idući stazom. »Moramo odavde. Odmah.«

Dok je sonda letjela prema drugom kraju vrtova, Langdon je stopalom prebrisao slova ispisana na stazi i onda požurio za Siennom. U umu su mu se kovitlale misli o cerca trova, o muralu Giorgia Vasarija kao i o Sienninu otkriću da je Langdon zasigurno već i prije dešifrirao poruku iz projektora. Traži, i naći ćeš.

Odjednom, baš kad su ušli u drugi šumarak, Langdonu je na pamet palo nešto nezamislivo. Naglo se zaustavio na šumskoj stazi, zbunjena izraza lica.

Sienna je također stala. »Roberte? Što je?«

»Ja sam nevin«, izjavio je.

»O čemu to govoriš?«

»Ljudi me progone... pretpostavljao sam zato što sam skrivio neku nesreću.«

»Da, u bolnici si neprekidno ponavljao very sorry.«

»Znam. Samo sam mislio da govorim engleski.«

Sienna ga je zapanjeno pogledala. »Pa i jesi govorio engleski.«

Langdonove modre oči bljesnule su uzbuđenjem. »Sienna, kad sam ponavljao 'very sorry ' nisam se ispričavao. Mrmljao sam nešto o tajnoj poruci na muralu u Palazzo Vecchiju.« Jasno je čuo-snimku vlastitoga glasa u deliriju. Ve... sorry. Ve... sorry.

Sienna je izgledala potpuno smeteno.

»Nije ti jasno?« Langdon se cerekao. »Nisam govorio very sorry, very sorry. Izgovarao sam slikarevo ime —Va... sari, Vasari!«

24.

VAYENTHA JE SVOM SNAGOM nagazila kočnice.

Motor joj se zanio i glasno zaškripao ostavljajući za sobom dugačak trag na Viale del Poggio Imperiale da bi se napokon naglo zaustavio na kraju neočekivanog zastoja. Promet u Viale del Poggio bio je blokiran.

Nemam ja vremena za ovo!

Vayentha je izvijala vrat preko automobila, trudeći se otkriti što je uzrok zastoju. Već je morala načiniti širok krug kako bi zaobišla specijalce i cijeli onaj kaos u stambenoj zgradi, a sad se morala uvući u stari grad i isprazniti hotelsku sobu gdje je bila odsjela posljednjih nekoliko dana misije.

Otpisali su me — moram što prije nestati iz grada!

No, loša sreća kao da je nije prestajala pratiti. Put koji je odabrala za ulazak u stari grad očito je bio blokiran. Nimalo raspoložena za čekanje, Vayentha je motor skrenula do ruba ceste i pojurila uskim zaustavnim trakom sve dok nije ugledala

zakrčeno raskrižje. Pred njom se pokazao zatrpani kružni tok u kojem se spajalo šest glavnih cesta. Bila je to Porta Romana — jedno od najgušćih firentinskih raskrižja — kao i ulaz u stari grad.

Koji se vrag ovdje dešava?

Vayentha je tad shvatila da je policija preplavila cijelo područje - postavili su blokadu ili nekakvu kontrolnu točku. Trenutak poslije u središtu zbivanja ugledala je nešto što ju je ostavilo potpuno smetenom - poznati crni kombi, i nekoliko u crno odjevenih agenata koji su lokalnim vlastima izvikivali naredbe.

Ti su, bez imalo sumnje, bili pripadnici ekipe za nadzor i terensku podršku, no Vayenthi nije padalo na pamet što bi ondje mogli raditi.

Osim ako…

Vayentha je progutala knedlu, jedva se usudivši zamisliti tu mogućnost. Je li Langdon pobjegao i Brüderu? Činilo se nezamislivim; šanse za bijeg bile su gotovo ravne nuli. Ipak, Langdon nije bio sam, a Vayentha je na vlastitoj koži iskusila koliko snalažljiva ona plavuša može biti.

U blizini se pojavio policajac, hodao je od vozila do vozila i pokazivao fotografiju privlačnog muškarca guste smeđe kose. Vayentha je fotografiju odmah prepoznala kao novinski snimak Roberta Langdona. Srce joj je poskočilo.

Izmaknuo je i Brüderu…

Langdon je još u igri!

Kao iskusni strateg, Vayentha je istog trena počela procjenjivati kako takav razvoj događaja mijenja njezinu situaciju.

Prva mogućnost — bježi kao što se traži od tebe.

Vayentha je Starješini upropastila životno važan projekt i zbog toga su je se odrekli. Ako joj se posreći, čekat će je službena istraga i vjerojatan kraj karijere. No, ako je sreća ne posluži, i ako podcijeni strogost svog poslodavca, mogla bi ostatak života provesti osvrćući se preko ramena, pitajući se prati li je neprimjetno tkogod iz Konzorcija.

U ovom trenutku postoji i druga mogućnost.

Dovršiti misiju.

Nastaviti s misijom bilo je otvoreno kršenje protokola raskida, no ako je

Langdon još u bijegu, Vayentha je sad imala priliku nastaviti s izvornim planom.

Ako Brüder ne uspije uloviti Langdona…, razmišljala je dok joj je srce brzo udaralo. Ako ja uspijem…

Vayentha je znala da su šanse izrazito male, no ako Langdon uspije potpuno izmaknuti Brüderu, i ako se Vayentha uspije umiješati i dovršiti posao, sama samcata spasila bi Konzorcij i Starješini ne bi preostalo ništa nego da bude blag.

Zadržat ću posao, mislila je. Možda me i promaknu.

U jednom trenutku Vayentha je shvatila da joj se cijela budućnost vrti oko jednog, životno važnog zadatka. Moram pronaći Langdona… prije nego što to učini Brüder.

Što neće biti lako. Brüder je na raspolaganju imao beskonačne snage kao i goleme količine najnovije opreme za nadzor. Vayentha je radila sama. Ali bila je u posjedu podatka kojim ni Brüder, ni Starješina, ni policija nisu raspolagali.

Jako dobro znam kamo će se Langdon zaputiti.

Dala je gas i BMW okrenula za 180 stupnjeva te se zaputila u smjeru iz kojega je i došla. Ponte alle Grazie, mislila je, zamišljajući most sjevernije od nje. U stari grad ulazilo se s više strana.

25.

NIKAKVE ISPRIKE, razmišljao je Langdon. Ime jednog slikara.

»Vasari«, promucala je Sienna uzmaknuvši na stazi čitav korak. »Slikar koji je u svom muralu sakrio riječi cerca trova.«

Langdon nije mogao suspregnuti osmijeh. Vasari. Vasari. Osim što je osvijetlilo njegov čudan put, to otkriće značilo je da Langdon ne treba više razbijati glavu mislima o nesreći koju je eventualno skrivio... zbog čega je neprekidno spominjao kako mu je žao.

»Roberte, očito je da si Botticellijevu sliku vidio iz projektora prije nego što si ozlijeđen i znao si da sadrži šifru koja vodi do Vasarijeva murala. Zato si se probudio i neprekidno ponavljao njegovo ime.«

Langdon je pokušao procijeniti što sve to znači. Giorgio Vasari - slikar, arhitekt i pisac iz šesnaestog stoljeća - bio je čovjek kojega je Langdon često spominjao kao prvog povjesničara umjetnosti na svijetu. Unatoč stotinama slika koje je Vasari

stvorio, desecima zgrada što ih je projektirao, njegova najvažnija ostavština bila je legendarna knjiga Životi slavnih slikara, kipara i arhitekata - zbirka životopisa talijanskih umjetnika koja do danas ostaje obveznom literaturom svih studenata povijesti umjetnosti.

Riječi cerca trova Vasarija su vratile u središte zanimanja prije tridesetak godina kad je 'tajna poruka' otkrivena visoko na velikom muralu u Dvorani Pet stotina u Palazzo Vecchiju. Sićušna slova pojavila su se na zelenom bojnom stijegu, jedva vidljiva u kaosu prizora rata. Iako se tek morao postići konsenzus zašto je Vasari svom muralu pridodao tu zagonetnu poruku, vodeća je teorija iznosila pretpostavku kako je riječ o ključu koji budućim naraštajima otkriva postojanje nestale Da Vincijeve freske, skrivene u tri centimetra dubokom otvoru iza tog zida.

Sienna je nervozno pogledavala kroz stabla. »Još nešto ne shvaćam. Ako nisi govorio to što si govorio... zašto te onda ti ljudi pokušavaju ubiti?«

Langdon se pitao isto to.

Udaljeno zujanje nadzorne letjelice postajalo je glasnije i Langdon je znao da je došao čas da se odluči. Nije mu uspijevalo pojmiti kako bi se Vasarijeva Bitka kod Marciana mogla ikako povezati s Danteovim Paklom, ili pak s ranom od vatrenog oružja koju je zadobio sinoć, no uspio je pred sobom konačno ugledati otvoreni put.

Cerca trova.

Traži, i naći ćeš.

Langdon je ponovno ugledao srebrnokosu ženu kako ga doziva s druge obale rijeke. Vrijeme istječe! Langdon je naslućivao da će odgovore, ako oni postoje, pronaći u Palazzo Vecchiju.

U mislima se vratio na izreku starogrčkih ronilaca na dah koji su lovili jastoge u koralnim špiljama Egejskoga otočja. Kad plivaš u mračnom tunelu, dođeš do točke s koje nema povratka kad nemaš dovoljno daha za povratak. Jedino ti preostaje plivati dalje u nepoznato… i moliti boga da postoji izlaz.

Langdon se pitao jesu li stigli do te točke.

Promatrao je labirint vrtnih staza pred njima. Ako bi on i Sienna mogli stići do

palače Pitti i izaći iz vrtova, onda do staroga grada moraju prijeći samo najslavniji pješački most na svijetu — Ponte Vecchio. Na njemu je uvijek vladala gužva tako da će im pružiti dobar zaklon. Odande do Pallazo Vecchija moraju prijeći samo nekoliko blokova.

Robot je zujao sve bliže, a Langdon je načas osjetio posvemašnju iscrpljenost. Saznanje da nije spominjao kako mu je žao otvaralo je pitanje bijega pred policijom.

»Sienna, na kraju će me ipak uloviti«, rekao je Langdon. »Možda bi bilo bolje da prestanem bježati.«

Sienna ga je panično pogledala. »Roberte, svaki put kad zastaneš, netko puca po tebi! Moraš otkriti u što si se to uvalio. Moraš vidjeti taj Vasarijev mural i nadati se da će ti on potaknuti pamćenje. Možda će ti pomoći da otkriješ odakle ti projektor i zašto ga nosiš.«

Langdon je zamislio ženu sa šiljcima u kosi kako hladnokrvno ubija doktora Marconija… vojnike koji pucaju po njemu… talijansku vojnu policiju što se okupila na Rimskim vratima… a sad i helikopter koji ih

traži po vrtovima Boboli. Utihnuo je, trljao umorne oči i odvagivao mogućnosti.

»Roberte?« Sienna je podigla glas. »Još nešto… nešto što se nije činilo važnim, no sad više nije tako.«

Langdon je podigao pogled, reagirajući na ozbiljnost u njezinu glasu.

»Htjela sam ti reći još u stanu«, rekla je, »ali…«

»O čemu je riječ?«

Sienna je napućila usne, kao da joj je neugodno. »Kad si pristigao u bolnicu bio si u deliriju i pokušavao si komunicirati.«

»Da«, rekao je Langdon, »mrmljao sam Vasari, Vasari.«

»Da, ali prije toga… prije nego što smo izvukli snimač, netom nakon što si došao, rekao si nešto što sam zapamtila. Rekao si to samo jednom, ali sam sigurna da sam shvatila.«

»Što sam to rekao?«

Sienna je pogledala u vis prema helikopteru i onda ponovno Langdona. »Rekao si: držim ključ kojim ću to pronaći., ako ne uspijem, onda je sve smrt.«

Langdon ju je nijemo gledao.

Sienna je nastavila: »Mislila sam da govoriš o predmetu u džepu, no sad nisam više toliko sigurna.«

Ako ne uspijem, sve je smrt? Riječi su teško pogodile Langdona. Strašne slike smrti treperile su mu pred očima... Danteov pakao, simbol biološke opasnosti, doktor kuge. Usprkos tomu, lice prelijepe srebrnokose žene preklinjalo ga je s druge obale krvavocrvene rijeke. Traži, i naći ćeš! Vremena je sve manje!

Siennin glas vratio ga je u stvarnost. »Nije važno na što taj projektor u konačnici ukazuje... ili što već pokušavaš pronaći - riječ je o nečem krajnje opasnom. Činjenica da nas pokušavaju ubiti...« Glas joj je zadrhtao, no brzo se pribrala. »Razmisli o tome. Pucaju po tebi usred dana... pucaju na mene - slučajnog prolaznika. Čini se da nitko ne razmišlja o pregovorima. Tvoja vlada okrenula se protiv tebe... od nje si tražio pomoć, a poslala je nekoga da te ubije.«

Langdon je tupo buljio u zemlju. Je li Američki konzulat ubojici dojavio Langdonovu adresu ili su sami poslali

ubojicu, nije bilo važno. Rezultat je bio isti. Vlastita vlada nije uz mene.

Langdon se zagledao u Siennine smeđe oči i u njima prepoznao hrabrost. U što sam se to upleo? »Kad bih bar znao što tražimo. To bi nam pomoglo da sagledamo cjelinu.«

Sienna je kimnula. »Bilo što bilo, mislim da to moramo pronaći. Time ćemo barem dobiti nekakve adute.«

Logiku joj je bilo teško pobiti. No Langdon je i dalje osjećao kako ga nešto kinji. Ako ne uspijem, sve je smrt. Cijelo jutro sukobljavao se s mračnim simbolima biološke opasnosti, kugom i Danteovim paklom. Istini za volju, nije imao jasnih tragova koji bi sugerirali što točno traži, no bilo bi naivno ne uzeti u obzir mogućnost da je ova situacija povezana sa smrtonosnom bolesti ili biološkom prijetnjom velikih razmjera. No ako je to istina, zašto bi se njegova vlastita vlada trudila ukloniti ga?

Zar pomišljaju da sam nekako umiješan u mogući napad?

To nije imalo nikakvog smisla. Zbivalo se još nešto.

Langdon je ponovno pomislio na srebrnokosu ženu. »Imamo i onu ženu iz mojih vizija. Osjećam poriv da je pronađem.«

»Onda vjeruj svojim osjećajima«, rekla je Sienna. »U tvojem stanju, najbolji ti je vodič vlastita podsvijest. To su osnove psihologije - ako ti nutrina govori da vjeruješ toj ženi, onda mislim da bi trebao uraditi točno što ti ona kaže.«

»Traži, i naći ćeš«, izgovorili su u glas.

Langdon je ispustio zrak; znao je da mu je put čist.

Mogu samo nastaviti plivati niz tunel.

Osnaživši odlučnost, okrenuo se i počeo promatrati okolinu; pokušavao se snaći. Kojim putem iz vrtova?

Stajali su pod drvećem na rubu otvorenoga trga gdje se sastajalo nekoliko staza. U daljini, njima slijeva, Langdon je spazio ovalnu lagunu s otočićem ukrašenim stablima limuna i kipovima. Isolotto, pomislio je prepoznavši slavni kip Perzeja na napola uronjenom konju kako se probija kroz vodu.

»Palazzo Pitti je ondje«, rekao je Langdon i pokazao prema istoku, suprotno od Isolotta, prema glavnoj stazi vrtova -

Viottolone - koja se cijelom dužinom vrtova protezala s istoka na zapad. Viottolone je bila široka kao dvotračna cesta i obrubljena nizom vitkih, četiri stotine godina starih čempresa.

»Nema zaklona«, rekla je Sienna promatrajući otkrivenu aveniju i pokazujući prema helikopteru.

»U pravu si«, rekao je Langdon smiješeći se iskosa. »Zato ćemo tunelom pokraj nje.«

Ponovno je pokazao, ovaj put na gustu živicu što se uzdizala pokraj ulaza na Viottolone. U zidu gustog zelenila stajao je urezani maleni otvor nadsvođen lukom. Iza otvora, uska staza protezala se u daljinu - tunel je ležao usporedo s Viottoloneom. S obje strane zatvarali su ga redovi obrezanih stabala crnike, još od sedamnaestog stoljeća pažljivo njegovanih kako bi prepletenim granama stvorili trijem iznad staze. Staza se zvala La Cherchiata - doslovno 'kružna' - što je potjecalo od oble kupole stabala koja su podsjećala na obruče bačava ili cerchi.

Sienna je brzo prišla ulazu i zavirila u sjenoviti prolaz. Odmah mu se okrenula sa smiješkom i rekla: »Ovo je već bolje.«

Ne gubeći vrijeme, kliznula je kroz otvor i požurila se među drveće.

Langdon je La Ccrchiatu oduvijek smatrao jednim od najmirnijih mjesta u Firenci. No danas, dok je gledao kako Sienna nestaje u polumračnoj aleji, ponovno je pomislio na grčke ronioce koji plivaju podvodnim tunelima i mole se da pronađu izlaz.

Langdon se na brzinu pomolio i požurio za njom.

* * *

Osamstotinjak metara iza njih, ispred Likovne akademije, agent Brüder probijao se kroz masu policije i studenata, ledenim pogledom razdvajajući svjetinu pred sobom. Dopro je do improviziranog zapovjednog mjesta koje je njegov specijalist za nadzor postavio na haubi crnog kombija.

»Ovo je snimio robot«, rekao je specijalist i Brüderu pružio tablet. »Prije nekoliko minuta.«

Brüder je pregledao snimke i zastao na mutnom povećanju dvaju lica - tamnokosog muškarca i plavokose žene s konjskim

repom - skutreni u sjeni gledali su u nebo kroz kupole krošanja.

Robert Langdon.

Sienna Brooks.

Nema sumnje.

Brüder se okrenuo tlocrtu vrtova Boboli, razmotanom na haubi. Loše su odabrali, pomislio je razgledavajući plan vrtova. Iako su vrtovi bili razvedeni i zakučasti s bezbroj skrovišta, također se činilo da ih sa svih strana okružuju visoke zidine. Vrtovi Boboli bili su najbliže prirodnoj zoni ubijanja kakvih se Brüder nagledao na terenu.

Nikad se neće izvući.

»Lokalne vlasti zatvaraju sve izlaze«, rekao je agent. »I počinju pretragu.«

»Izvještavaj me«, odvratio je Brüder.

Polagano je podigao pogled prema debelom neprobojnom staklu iza kojeg je vidio srebrnokosu ženu koja je sjedila na stražnjem sjedalu vozila.

Lijekovi koje su joj dali očito su joj umrtvili osjetila - više nego što je Brüder mogao zamisliti. Unatoč tome, po strahu u očima bilo mu je jasno da ona savršeno dobro shvaća sve što se zbiva.

Baš i ne djeluje previše sretno, pomislio je Brüder. Doduše, i nema nekih razloga za to.

26.

VODA je šiknula šest metara u zrak.

Langdon ju je promatrao kako se nježno vraća na zemlju i znao je da se približavaju. Stigli su do kraja lisnatog tunela La Cerchiate i pohitali preko otvorene tratine do šumarka hrasta plutnjaka. Sad su promatrali najslavniji vodoskok u Boboliju - brončanu skulpturu Stolda Lorenzija koja prikazuje Neptuna s trozubim ostima. Firentinci su je, pomalo nepristojno, krstili 'Fontanom od vila', no unatoč tome taj vodoskok smatrao se središnjom točkom vrtova.

Sienna je zastala na rubu šumarka i gledala uvis kroz drveće. »Ne vidim letjelicu.«

Langdon je isto tako nije više čuo, no fontana je bila prilično glasna.

»Sigurno su morali dotočiti gorivo«, rekla je Sienna. »To nam je prilika. Kamo?«

Langdon ju je poveo u lijevo te su se počeli spuštati strmim obronkom. Kad su izišli iz šumice, ugledali su Palazzo Pitti.

»Zgodan kućerak«, prošaptala je Sienna.

»Uobičajeno medičejski skromna«, ironično je odvratio.

Četiristotinjak metara od njih, kameno pročelje palače Pitti dominiralo je okolicom protežući se u lijevo i u desno od njih. Vanjština od ispupčenog rustičnog kamena građevini je davala izgled neupitnog autoriteta još više naglašenog moćnim repeticijama prozora s kapcima i otvorima nadsvođenim lukovima. Tradicionalno su se službene palače gradile na uzvisinama, kako bi svi iz vrtova morali podizati pogled prema njima. No palača Pitti smjestila se u plitkoj udolini uz rijeku Arno, što je značilo da se iz vrtova Boboli na palaču gledalo odozgo.

To je samo pojačavalo dramatičnost prizora. Jedan arhitekt palaču je opisao kao da ju je načinila sama priroda... kao da se golemo kamenje u lavini otkotrljalo niz dugu padinu i smjestilo u elegantnoj, barikadi sličnoj hrpi na dnu. Iako je se iz udoline nije

moglo toliko dobro braniti, čvrsta kamena građevina bila je toliko markantna da se Napoleon, boraveći u Firenci, koristio njome kao svojim stožerom.

»Gledaj«, rekla je Sienna pokazujući prema najbližim vratima palače. »Dobre vijesti.«

Langdon je vidio to isto. Tog neobičnog jutra, najljepši prizor nije bila sama palača, nego turisti koji su iz zgrade kuljali u donje vrtove. Palača je bila otvorena što je značilo da će Langdon i Sienna bez muke kliznuti unutra i proći kroz nju kako bi se izvukli iz vrtova. Nakon što se nađu izvan palače Langdon je znao da će zdesna ugledati rijeku Arno, a iza nje tornjeve staroga grada.

Nastavili su se kretati, napola trčeći niz strmu padinu. Silazeći prošli su preko amfiteatra Boboli — mjesta gdje je prvi put u povijesti izvedena opera - koji se poput potkove ugnijezdio na padini brda. Poslije toga prošli su pokraj obeliska Ramzesa II. i onog nesretnog 'umjetničkog' djela smještenog u njegovu podnožju. Vodiči su ga nazivali 'divovskim kamenim bazenom iz rimskih Karakalinih termi', no Langdon je vidio njegovo pravo lice — najveća kada na

svijetu. Stvarno su to trebali strpati negdje drugdje.

Konačno su pristigli do stražnjeg dijela palače, usporili do mirnoga hoda i neprimjetno se pomiješali s prvim turistima toga dana. Krećući se protiv struje, kroz uski tunel prošli su do cortile, unutarnjeg dvorišta gdje su posjetitelji sjedili i uživali ispijajući jutarnji espresso u priručnom kafiću palače. Miris svježe mljevene kave lebdio je u zraku i Langdon je osjetio navalu čežnje da sjedne i uživa u civiliziranom doručku. Danas nije dan, pomislio je te su produžili i ušli u široki kameni prolaz koji je vodio prema glavnom ulazu u palaču.

Dok su se primicali vratima, Langdon i Sienna sudarili su se s rastućim čepom zastalih turista koji su se, činilo se, skupljali na vratima i promatrali nešto vani. Langdon je provirio kroz skupinu i pregledao područje ispred palače.

Glavni ulaz u Pitti bio je surov i odbojan, kako ga je i pamtio. Umjesto uređene tratine i vrtova, prednje dvorište svodilo se na golemu kamenom obrubljenu površinu što se sterala preko cijele padine i

spuštala prema Via dei Guicciardini kao kakvo divovsko, popločano skijalište.

U dnu brežuljka Langdon je ugledao razlog zbog kojeg su se sjatili svi ti promatrači.

Dolje na Piazzi dei Pitti, pet-šest policijskih automobila pristizalo je iz svih pravaca. Mala vojska policajaca uspinjala se padinom, vadila oružje i širila redove kako bi pokrila pročelje palače.

27.

DOK je policija prodirala u Palazzo Pitti, Sienna i Langdon već su bili u pokretu i vraćali se istim putom kroz unutrašnjost palače te što dalje od policije. Pohitali su kroz cortile i pokraj kafića gdje su se već širile glasine i turisti istezali vratove pokušavajući odrediti izvor te pomutnje.

Sienna se zaprepastila što su ih vlasti pronašle tako brzo. Helikopter je sigurno nestao zato što nas je opazio.

Ona i Langdon pronašli su isti onaj uski tunel kroz koji su ušli iz vrtova i ne oklijevajući pojurili kroz prolaz i uza stube. Na vrhu stubišta skrenuli su lijevo uz visoki obrambeni zid. Dok su hitali uza zid, on se sve više spuštao dok konačno preko njega nisu ugledali golemu površinu vrtova Boboli.

Langdon je u trenu zgrabio Siennu za ruku i povukao je natrag, skrivajući se iza zidina. Primijetila je to i Sienna.

Tristo metara od njih, padinom iznad amfiteatra spuštala se falanga policije,

pretraživala šumarke, ispitivala turiste, koordinirala potragu s pomoću voki-tokija.

U zamci smo!

Sienna nije ni pomišljala da će, kad su se ona i Robert Langdon prvi put susreli, sve to završiti ovako. Ovo je više nego što sam očekivala. Kad je Sienna s Langdonom otišla iz bolnice, mislila je da bježe od žene sa šiljcima od kose i pištoljem. Sad su bježali pred profesionalnim vojnicima i talijanskim vlastima. Svitalo joj je da su im šanse za bijeg gotovo ravne nuli.

»Postoji li još koji izlaz?« upitala je zadihana Sienna.

»Mislim da ne«, rekao je Langdon. »Vrt je kao utvrđeni grad, baš kao...« Odjednom je umuknuo, okrenuo se i pogledao istočno. »Baš kao... Vatikan.« Licem mu je preletio čudan bljesak nade.

Sienna nije imala blage veze što Vatikan ima s njihovom trenutačnom situacijom, ali je Langdon odjednom počeo kimati gledajući prema istoku, uza stražnji zid palače.

»Jako je riskantno«, rekao je povlačeći je za sobom. »Ali moguće je da postoji još jedan izlaz odavde.«

Pred njima su izronile dvije pojave zaobišavši ugao zidina, zamalo se zaletjevši u Siennu i Langdona. Obje su bile odjevene u crno i u trenutku strave Sienna je pomislila da su vojnici koje je vidjela kod svoje zgrade. Dok su prolazili, shvatila je da su to samo turisti - vjerojatno Talijani, sudeći po svoj toj šminkerskoj crnoj koži.

Sienna se u času dosjetila, zgrabila turista za ruku i nasmiješila mu se što je srdačnije mogla. »Puo dirci dovè la Galleria del costume?« upitala je brzim talijanskim, tražeći upute kako doći do slavne galerije kostima. »Io e mio fratello siamo in ritardo per una vista privata.« Brat i ja kasnimo na privatnu turu.

»Certo!« Muškarac im se osmjehnuo, očito željan pomoći. »Proseguite dritto per il sentiero!« Okrenuo se i pokazao prema zapadu, niz zidine, točno suprotno od pravca u kojem je gledao Langdon.

»Molte grazie!« zacvrkutala je Sienna još jednom se osmjehnuvši dok su se dvojica udaljavala.

Langdon je s divljenjem kimnuo Sienni, očito shvativši njezinu namjeru. Ako policija počne ispitivati turiste, možda

načuju da su se Langdon i Sienna zaputili prema galeriji kostima koja se, prema planu na zidu pred njima, nalazila na najzapadnijem kraju palače... najdalje moguće od pravca kojim su se uputili.

»Moramo doći do one staze ondje«, rekao je Langdon pokazujući preko otvorenog trga na prolaz koji se spuštao niz još jednu padinu i vodio od palače. Pošljunčanu stazu sa strane brda štitile su visoke živice, dajući obilje zaklona pred vlastima koje su silazile nizbrdo, samo stotinjak metara dalje.

Sienna je procijenila kako su im šanse da se provuku preko otvorenog prostora do zakrivene staze iznimno slabe. Ondje su se skupljali turisti i znatiželjno promatrali policiju. Jedva čujno zujanje letjelice ponovno je postalo glasnije; približavala im se.

»Sad ili nikad«, rekao je Langdon, zgrabio je za ruku i povukao je za sobom preko trga gdje su počeli vijugati između skupina turista. Sienna se opirala porivu da potrči, a i Langdon ju je čvrsto držao; hodao je brzo, ali smireno kroz svjetinu.

Kad su konačno došli do ulaza na stazu, Sienna se osvrnula preko ramena da vidi jesu li ih otkrili. Jedini policajci u vidokrugu gledali su na drugu stranu i uvis, prema sve glasnijem zvuku letjelice.

Okrenula se naprijed i s Langdonom požurila niz stazu.

U daljini ravno pred njima panorama Firence izvirila je iznad krošnji. Ugledala je crveni crijep kupole Duoma i zeleno-crveno-bijeli toranj Giottova zvonika. Na trenutak je uspjela razaznati i nazubljeni toranj Palazzo Vecchija - njihov naizgled nedostižan cilj - no dok su se spuštali stazom, visoke zidine priječile su pogled ponovno ih štiteći.

Kad su stigli do podnožja, Sienna je ostala bez daha i pitala se ima li Langdon pojma kamo su se zaputili. Staza je vodila ravno u labirint vrta, no Langdon je samouvjereno skrenuo lijevo na široko pošljunčano dvorište gdje se skrio iza živice i u sjenama visokih stabala. Dvorište je bilo pusto - bilo je više službeno parkiralište nego turističko područje.

»Kamo idemo?« naposljetku je, bez daha, upitala Sienna.

»Skoro smo stigli.«

Skoro smo gdje? Cijelo dvorište obrubljivali su zidovi visoki najmanje tri kata. Jedini izlaz koji je Sienna vidjela bio je izlaz za vozila slijeva, no zatvoren masivnim željeznim vratima koja su izgledala kao da potječu iz izvorne palače i doba ratnih haranja. Iza barikade vidjela je policiju koja se okupila na Piazzi dei Pitti.

Držeći se rubnog raslinja Langdon je nastavio hodati, uputivši se ravno prema zidu pred njima. Sienna je pogledom tražila bilo kakav otvor na glatkoj površini, no vidjela je samo nišu u kojoj se ugnijezdio najgrozniji kip što ga je ikad vidjela.

Blagi Bože, Medici su si mogli priuštiti bilo koje umjetničko djelo, a oni su se odlučili za ovo?

Kip pred njima prikazivao je pretilog, golog patuljka koji je jahao na divovskoj kornjači. Patuljkovi testisi bili su se spljoštili na kornjačinom oklopu dok je kornjači iz usta curila voda — kao da je bolesna.

»Znam«, rekao je Langdon ne zastajući ni trena. »To je Braccio di Bartolo - čuveni dvorski patuljak. Ako mene pitaš, trebali su ga smjestiti straga, u onu divovsku kadu.«

Langdon je oštro skrenuo u desno i uputio se niz stubište koje Sienna dotad nije primijetila.

Izlaz?

Bljesak nade bio je kratkog vijeka.

Kad je skrenula i za Langdonom pošla stubama, shvatila je da srljaju u slijepu ulicu - zidova dvostruko viših od ostalih.

Nadalje, Sienna je sad predosjećala da će njihovo dugo putovanje skončati pred razjapljenim ždrijelom špilje... duboke grote uklesane u stražnji zid. Ne vodi nas valjda onamo?

Iznad širokog ulaza zlokobno su se nadvili bodežima slični stalaktiti. U prostoru iza ulaza meki geološki oblici izvijali su se i curili niza zidove kao da se kamen topi... i pretvara u obličja među kojima i, što je u Sienni izazvalo nemir, u stijenu napola ukopana ljudska obličja koja kao da je proždirao sam kamen. Cijeli taj prizor Siennu je podsjetio na nešto iz Botticellijeve Mappe dell Inferno.

Langdona, zbog nečega, sve to nije ni najmanje diralo te je nastavio trčati ravno prema ulazu u špilju. Prethodno je rekao nešto o Vatikanu, no Sienna je bila prilično

sigurna da među zidinama Svete Stolice ne postoje ovakve nakazne kaverne.

Dok su se približavali, Siennin pogled skrenuo je na raskošnu trabeaciju iznad ulaza - sablasnu nakupinu stalaktita i nebulozne kamene istake koje kao da su obuhvaćale dvije ispružene žene kojima se s boka uzdizao štit urešen sa šest kugli, palle, slavni grb Obitelji Medici.

Langdon je naglo skrenuo u lijevo, dalje od ulaza i prema nečemu što je Sienna prije previdjela - malenim sivim vratima lijevo od špilje. Stara, drvena, djelovala su beznačajno, podsjećajući na ormar za metle ili šupu za vrtlarski alat.

Langdon je pritrčao vratima, očito u nadi da će ih otvoriti, no na vratima nije bilo kvake - samo mjedena ključanica - očito su se mogla otvoriti samo s druge strane.

»Pas mater!« Langdonov pogled odavao je strepnju; sve njegove prijašnje nade potpuno su iščeznule. »Nadao sam se...«

Bez upozorenja vrištavi je pisak letjelice glasno odjeknuo visokim zidovima oko njih. Sienna se okrenula i ugledala je kako leti iznad palače i probija se prema njima.

Očito ju je ugledao i Langdon, jer je Siennu zgrabio za ruku i pojurio prema špilji. Izmaknuli su iz vida u posljednji čas, ispod stalaktitne zavjese špilje.

Prikladan svršetak, pomislila je. Protrčati kroz paklene dveri.

28.

PETSTOTINJAK METARA ISTOČNO, Vayentha je parkirala svoj motor. U stari grad ušla je preko Ponte alle Grazie i onda načinila krug do Ponte Vecchija - slavnog pješačkog mosta koji Palazzo Pitti povezuje sa starim gradom. Nakon što je kacigu zaključala na motor, uputila se na most i umiješala među ranojutarnje turiste.

Svjež ožujski povjetarac puhao je jednolično uz rijeku, mrsio Vayenthinu kratku, ušiljenu kosu i podsjećao je na to da Langdon znade kako ona izgleda. Zastala je pred štandom jednog od brojnih prodavača na mostu i kupila šilt-kapu s natpisom AMO FIRENZE, te je natukla nisko na oči.

Poravnala je kožnu jaknu preko izbočine što ju je stvarao pištolj i zauzela položaj nedaleko od sredine mosta, nehajno se naslonivši na stup sučelice palači Pitti. S tog je mjesta mogla nadzirati sve pješake koji su prelazili Arno putem do srca Firence.

Langdon ide pješice, pomislila je. Ako nekako zaobiđe Rimska vrata, ovaj most mu je najlogičniji ulaz u stari grad.

Prema zapadu, iz pravca palače Pitti, čula je sirene i pitala se jesu li to dobre ili loše vijesti »Još ga traže? Ili su ga već uhvatili? Dok je napinjala uši ne bi li ulovila bilo kakvu naznaku onoga što se zbiva, začula je novi zvuk - negdje iznad glave dopiralo je prodorno cviljenje. Nagonski je pogledala uvis i odmah ga spazila — maleni helikopter na daljinsko upravljanje koji se brzo dizao iznad palače i obrušavao preko krošanja u pravcu sjeveroistočnog kuta vrtova Boboli.

Nadzorna letjelica, Vayentha je pomislila osjećajući navalu nade. Ako je u zraku, Brüder tek mora pronaći Langdona.

Helikopter se brzo primicao. Očito je pretraživao sjeveroistočni kut vrtova, područje najbliže Ponte Vecchiju i Vayenthinu položaju, što ju je dodatno ohrabrilo.

Ako je Langdon pobjegao Brüderu, onda će se zasigurno uputiti ovamo.

No dok ga je Vayentha promatrala, helikopter se naglo obrušio, nestajući iz vida

preko visokog kamenog zida. Čula ga je kako lebdi u mjestu negdje ispod ruba krošanja... očito je otkrio nešto zanimljivo.

29.

TRAŽI, I NAĆI ĆEŠ, pomislio je Langdon skutren uza Siennu u polumračnoj groti. Tražili smo izlaz... i pronašli slijepu ulicu.

Bezoblična fontana u središtu špilje pružala je dobar zaklon, ali kad je Langdon provirio iza nje shvatio je da je prekasno.

Helikopter se netom obrušio u obzidanu slijepu ulicu, naglo se zaustavio ispred špilje gdje je sad nepomično lebdio tek tri metra iznad zemlje, okrenut prema špilji, zujeći uporno kao kakav pobješnjeli insekt... što čeka plijen.

Langdon je uzmaknuo i šaptom dojavio Sienni loše vijesti. »Mislim da znaju da smo ovdje.«

Pištavo zujanje helikoptera u špilji je bilo gotovo zaglušujuće, jer se buka oštro odbijala od kamenih zidova. Langdonu je bilo teško povjerovati da ih kao taoce drži minijaturni helikopter, no znao je da je jalovo pokušati pobjeći mu. Dakle, što sad? Samo čekati? Njegov prvotni plan da dopru do onoga što je ležalo iza malenih sivih vrata

bio je razuman, osim što nije predvidio da se vrata otvaraju samo iznutra.

Dok su se Langdonu oči privikavale na mračnu unutrašnjost grote, razgledavao je taj neuobičajeni okoliš i pitao se postoji li još neki izlaz. Ništa što je vidio nije obećavalo. Unutrašnjost špilje bila je ukrašena isklesanim životinjama i ljudima, sve redom u raznim fazama 'potonuća u čudne, blatne zidove. Langdon je beznadno podigao pogled prema svodu s kojeg su se prijeteći nadvili stalaktiti.

Dobro mjesto za umiranje.

Buontalentijeva grota - ime je dobila po arhitektu Bernardu Buontalentiju - bila je nedvojbeno najčudnije mjesto u cijeloj Firenci. Sagrađene kao prostor za zabavu mladih gostiju palače Pitti, tri dvorane špilje ukrašene su mješavinom naturalističke fantazije i gotičkog pretjerivanja, načinjene od naizgled tekućih minerala i plutajućeg plovučca koji kao da su ili gutali ili rigali mnoštvo isklesanih pojava. U doba Medicija, dodatnu atrakciju špilji davao je vodeni tok koji se slijevao unutarnjim zidovima služeći istodobno da hladi prostor za vrelih

toskanskih ljeta i stvara privid stvarne špilje.

Langdon i Sienna skrivali su se u prvoj i najvećoj dvorani iza neupadljive središnje fontane. Okruživale su ih živopisne figure pastira, seljaka, glazbenika, životinja, pa čak i kopije Michelagelovih četvorice zatočenika koji su se, svi redom, naizgled mučili da se oslobode stijena tekućeg izgleda koje su ih okružile. Visoko iznad njih, jutarnje svjetlo probijalo se kroz otvor na svodu gdje je nekoć stajala divovska staklena kugla napunjena vodom u kojoj je, pod suncem, plivao žarkocrveni šaran.

Langdon se pitao kako bi renesansni posjetitelji reagirali ugledavši pravi helikopter - taj fantastični san Talijana Leonarda da Vincija — dok lebdi ispred špilje.

U tom je času pištava tutnjava helikoptera umuknula. Nije utihnula; zapravo, kao da se... naglo prekinula.

Langdon je zbunjen izvirio iza fontane i primijetio da je helikopter sletio. Mirno je stajao na pošljunčanom trgu - takav je izgledao kudikamo manje prijeteći, osobito zato što je žalcu slična leća sprijeda bila

okrenuta od njih, u stranu, prema malim sivim vratima.

Langdonov osjećaj olakšanja kopnio je. Stotinjak metara iza helikoptera, nedaleko od kipa patuljka i kornjače, trojica teško naoružanih vojnika brzo su se spuštala stubama, ravno prema groti.

Vojnici su na sebi imali već poznate crne odore s medaljonima na ramenima. Njihov mišićavi vođa imao je prazan pogled koji je Langdona podsjetio na masku kuge iz njegovih vizija.

Ja sam smrt.

Langdon nigdje nije primjećivao ni njihov kombi, ni zagonetnu srebrnokosu ženu.

Ja sam život.

Dok su se vojnici primicali, jedan od njih zastao je u dnu stuba i osvrnuo se oko sebe, okrenuvši im leđa kako bi, očito, spriječio da se itko spusti ovamo. Preostala dvojica nastavila su hodati prema špilji.

Langdon i Sienna ponovno su se pokrenuli — iako su time samo odgađali ono neizbježno - na sve četiri povukli su se u drugu špilju, manju, dublju i mračniju. I njome je dominiralo središnje umjetničko

djelo - u ovom slučaju, kip dvoje isprepletenih ljubavnika - iza kojih su se Langdon i Sienna ponovno sakrili.

Skriven sjenama, Langdon je oprezno provirio pokraj podnožja kipa i promatrao napadače kako im prilaze. Kad su vojnici prišli helikopteru, jedan je zastao i čučnuo da se pobrine za stroj; podigao ga je i pregledao kameru.

Je li nas helikopter opazio? pitao se Langdon, strepeći da znade odgovor.

Treći i posljednji vojnik, onaj mišićavi hladnih očiju, ledenom sigurnošću kretao se prema Langdonu. Muškarac je prilazio sve dok nije stigao gotovo do ulaza u špilju. Langdon se pripremio povući iza kipa i Sienni priopćiti da je sve gotovo, no u tom trenutku bio je očevidac neočekivanom događaju.

Umjesto da uđe u špilju, vojnik je naglo skrenuo u lijevo i nestao.

Kamo je pošao? Zar ne zna da smo ovdje?

Nekoliko trenutaka poslije Langdon je začuo udarce - šaka je lupala po drvu.

Mala siva vrata, pomislio je Langdon. Taj sigurno zna kamo vode.

* * *

Čuvar palače Pitti, Ernesto Russo, oduvijek je priželjkivao igrati nogomet, no s dvadeset devet godina i viškom kilograma, konačno je počeo prihvaćati činjenicu da mu se djetinji san nikada neće ostvariti. Protekle tri godine Ernesto je radio kao čuvar u palači Pitti, vječno u istom uredu veličine ormarića, vječno isti, dosadan posao.

Ernestu nisu bili nepoznati turisti koji su izvana kucali na malena siva vrata pred uredom u kojem je bio smješten, a on bi ih obično ignorirao dok ne bi prestali. No danas je lupa bila snažna i neprekidna.

Ozlovoljen, vratio se televizoru na kojem se glasno vrtjela repriza utakmice - Fiorentina protiv Juventusa. Kucanje je postalo glasnije. Naposljetku, proklinjući turiste, izišao je iz ureda na uski hodnik i uputio se prema buci. Na polovici puta, zastao je pred teškom čeličnom rešetkom koja je priječila prolaz hodnikom, osim tijekom nekoliko određenih sati.

Upisao je šifru i otključao rešetku, povukavši je u stranu. Provukao se, ispoštovao protokol i zaključao je za sobom. Tada je prišao sivim drvenim vratima.

»E chiuso!« povikao je kroz vrata nadajući se da ga onaj s druge strane čuje. »Non si puo entrare!«

Lupa se nastavila.

Ernesto je zaškrgutao zubima. Njujorčani, bio je spreman kladiti se. Oni hoće što god hoće. Jedini razlog zašto su nogometaši Red Bulla imali imalo uspjeha na svjetskoj sceni bio je taj što su maznuli jednog od najboljih europskih trenera.

Udaranje se nastavilo i Ernesto je nevoljko otključao vrata te ih malo odškrinuo. »È chiuso!"

Udarci su konačno prestali i Ernesto se zatekao lica u lice s vojnikom čije su oči bile toliko ledene da su Ernesta doslovno natjerale da ustukne. Muškarac je podigao službenu iskaznicu s Ernestu nepoznatim akronimom.

»Cosa succédé?« uznemireno je želio znati Ernesto. Što se zbiva?

Iza vojnika čučao je još jedan i petljao s nečim što je izgledalo kao model

helikoptera. Podalje od njih, treći vojnik stražario je na stubištu. Ernesto je iz blizine začuo policijske sirene.

»Govorite li engleski?« Vojnikov izgovor definitivno nije bio njujorški. Možda Europa?

Ernesto je kimnuo. »Da, malo.«

»Je li jutros itko prošao kroz ova vrata?«

»No, signore. Nessuno.«

»Sjajno. Zaključajte ih. Nitko ne ulazi, nitko ne izlazi. Jasno?«

Ernesto je slegnuo ramenima. Ionako mu je to bio posao. »Si, jasno. Non deve entrare, né uscire nessuno.«

»Molim vas, recite mi, ova vrata su jedini ulaz?«

Ernesto je razmislio o pitanju. Tehnički gledano, danas su se ta vrata smatrala izlazom i zato s vanjske strane nije bilo kvake, no shvatio je što ga vojnik pita. »Da, Vaccesso samo kroz ova vrata. Nema drugog puta.« Originalni ulaz unutar palače zatvoren je prije mnogo godina.

»Postoje li ikakvi tajni izlazi iz vrtova Boboli? Osim službenih vrata?« »No, signore. Posvuda veliki zidovi. Ovo jedini tajni izlaz.«

Vojnik je kimnuo. »Hvala vam na pomoći.« Ernestu je rukom dao znak da zatvori i zaključa vrata.

Ernesto je, zbunjen, poslušao. Nakon toga vratio se hodnikom, otključao čeličnu rešetku, prošao, zaključao je za sobom i vratio se svom nogometu.

30.

LANGDON I SIENNA ISKORISTILI SU priliku.

Dok je mišićavi vojnik nabijao po vratima, otplazili su još dublje u špilju i stisnuli se u zadnjoj komori. Maleni prostor urešavali su grubo izrađeni mozaici i satiri. U središtu je stajao kip Venere na kupanju u prirodnoj veličini, a ona se, što se činilo prikladnim, nervozno osvrtala preko ramena.

Langdon i Sienna stisnuli su se iza stražnje strane uskog podnožja kipa i ondje čekali, zureći u jedan jedini kuglasti Stalagmit koji se izdizao do najdubljeg zida špilje.

»Svi izlazi osigurani!« doviknuo je vojnik odnekud izvana. Govorio je engleski, no s jedva primjetnim naglaskom koji Langdon nije uspijevao smjestiti. »Dignite helikopter. Ja ću provjeriti ovu pećinu.«

Langdon je osjetio kako se Sienna ukočila pokraj njega.

Nekoliko sekundi poslije teške čizme ušetale su u špilju. Koraci su hitro

napredovali kroz prvu komoru, bivali sve glasniji prolazeći drugom - išli su ravno na njih.

Langdon i Sienna skutrili su se još bliže jedno drugome.

»Hej!« doviknuo je neki glas iz daljine. »Imamo ih!«

Koraci su se naglo zaustavili.

Langdon je tada čuo nekoga kako glasno trči niz šljunčani prilaz prema špilji. »Identificirali smo ih!« izjavio je netko zadihan. »Sad smo razgovarali s nekim turistima. Prije par minuta, muškarac i žena pitali su ih kako se dolazi do galerije kostima... a ta je u zapadnom kraju palače.«

Langdon je načas pogledao Siennu, a ona se jedva primjetno smijuljila.

Vojnik je došao do daha i nastavio. »Zapadni izlazi prvi su blokirani... gotovo smo sto posto sigurni da smo ih okružili u vrtovima.«

»Izvršite zadatak«, odgovorio je onaj bliži. »I javite se čim uspijete.«

Začuo se topot koraka koji su se udaljavali po šljunku, zvuk helikoptera koji je ponovno uzletio i onda, bogu hvala... potpuna tišina.

Langdon se spremao izviti na bok kako bi provirio iza podnožja kada ga je Sienna zgrabila za ruku i zaustavila. Podigla je prst do usana i glavom pokazala prema jedva primjetnoj čovjekolikoj sjeni na stražnjem zidu. Vođa je još uvijek nečujno stajao na ulazu u špilju.

Kog vraga sad čeka?

»Brüder«, odjednom se oglasio. »Stjerali smo ih u kut. Ubrzo ću vam moći potvrditi.«

Vojnik je obavio razgovor, a glas mu je pritom zvučao neugodno blizu, kao da stoji tik do njih. Špilja se ponašala kao parabolični mikrofon - hvatala je sve zvukove i fokusirala ih straga.

»To nije sve«, nastavio je Brüder. »Upravo sam primio novosti od forenzičara. Žena je, čini se, stan uzela u podnajam. Stan je gotovo nenamješten. Očito kratkoročno. Pronašli smo spremnik, ali projektor nije bio u njemu. Ponavljam, projektor nije bio u spremniku. Pretpostavljamo da je još u Langdonovu posjedu.«

Langdona je prošla jeza kad je čuo kako vojnik izgovara njegovo ime.

Koraci su postali glasniji i Langdon je shvatio da vojnik ulazi u špilju. Korak mu nije bio toliko odlučan kao malo prije; zvučalo je kao da se samo šeće, da istražuje špilju dok razgovara.

»Točno«, odgovorio je. »Forenzičari su također potvrdili jedan odlazni poziv prije nego što smo upali u stan.«

Američki konzulat, pomislio je Langdon sjetivši se telefonskog razgovora i brzog dolaska ubojice sa šiljcima od kose. Žena kao da je nestala, samo da bi je zamijenila cijela ekipa uvježbanih vojnika.

Ne možemo im bježati zauvijek.

Zvuk vojnikovih čizama na kamenom podu bio je od njih udaljen samo šest-sedam metara i primicao se. Ušao je u drugu komoru, a ako produži do kraja sigurno će spaziti njih dvoje kako čuče iza uskog podnožja Venere.

»Sienna Brooks«, odjednom je izjavio vojnik, savršeno razgovijetno.

Sienna se trgnula pokraj Langdona, oči su joj poletjele uvis očito očekujući da ugleda vojnika kako je promatra. No, nije bilo nikoga.

»Sad joj pretražuju laptop«, nastavio je glas, tri metra od njih. »Nemam još izvješće, ali riječ je o istom stroju koji smo identificirali kada je Langdon otvarao svoju poštu na sveučilišnoj adresi.«

Čuvši te novosti, Sienna se s nevjericom okrenula Langdonu gledajući ga potpuno šokirano… a zatim, kao da je prevarena.

Langdon je bio jednako zapanjen. Tako su nas pronašli? To mu tada nije palo na pamet. Samo sam trebao podatke! Prije nego što je Langdon uspio sklepati nekakvu ispriku, Sienna mu je, kamena lica, okrenula leđa.

»To je točno«, rekao je vojnik stigavši do ulaza u treću komoru, samo dva metra od Langdona i Sienne. Još dva koraka i sigurno će ih ugledati.

»Upravo tako«, rekao je i načinio još jedan korak. Odjednom je zastao. »Samo malo.«

Langdon se skamenio, spremio se biti razotkriven.

»Samo malo, gubim signal«, rekao je vojnik i onda se povukao nekoliko koraka prema drugoj komori. »Loša veza.

Nastavite…« Slušao je nekoliko trenutaka i onda odgovorio: »Da, slažem se, no bar znamo s kim imamo posla.«

Nakon toga, koraci su nestali iz špilje, prešli po šljunčanoj površini i potpuno utihnuli.

Langdon je opustio ramena i okrenuo se Sienni čije su oči plamtjele pomiješanim strahom i gnjevom.

»S mog laptopa«, progovorila je, »išao si provjeravati poštu?«

»Oprosti… mislio sam da ćeš razumjeti. Morao sam pronaći…«

»Tako su nas pronašli! Sad mi znaju ime!«

»Sienna, ispričavam se. Nisam shvatio…« Langdona je razdirala krivnja.

Sienna se okrenula i rastreseno zagledala u kuglasti Stalagmit na stražnjem zidu. Šutjeli su, oboje, gotovo cijelu minutu. Langdon se pitao sjeća li se Sienna osobnih stvari koje su joj ležale na stolu - programska knjižica Sna ljetne noći i novinski izresci o njezinu životu mladog čuda,od djeteta. Misli li da sam ih vidio? Ako je i bilo tako, nije ga ispitivala, a

Langdon je s njom imao i previše problema da bi spominjao još i to.

»Oni znaju tko sam«, ponovila je Sienna glasom tako tihim da ju je Langdon jedva čuo. U sljedećih desetak sekundi Sienna je nekoliko puta polagano udahnula kao da se trudi prihvatiti tu novu stvarnost. Dok je to činila, Langdon je osjećao da joj odlučnost polagano jača.

Bez upozorenja pridigla se na noge. »Moramo krenuti«, rekla je. »Neće im trebati dugo da shvate kako nismo u galeriji kostima.«

Langdon je također ustao. »Da, ali kamo ćemo ići?«

»U Vatikan?«

»Kako molim?«

»Konačno sam shvatila što si želio reći… što Vatikan ima zajedničko s vrtovima Boboli.« Pokazala je prema malim sivim vratima. »Ovo je ulaz, točno?«

Langdon je uspio kimnuti. »Zapravo je riječ o izlazu, ali sam mislio da vrijedi pokušati. Nažalost, ne možemo proći.« Langdon je čuo dovoljno iz razgovora vojnika i čuvara da shvati kako je taj prolaz zatvoren.

»No, ako bismo mogli proći«, rekla je Sienna u čiji se glas vratio prizvuk sitne zloće. »Znaš što bi to značilo?« Na usnama joj je zatitrao blijedi smiješak. »Značilo bi da nam je danas dvaput pomogao isti renesansni slikar.«

Langdon se morao nasmijati, jer je prije nekoliko minuta i sam pomislio isto. »Vasari. Vasari.«

Sienna je razvukla osmijeh i Langdon je shvatio da mu je oprostila, bar na trenutak. »Mislim da je to znamen s neba«, izjavila je, poluozbiljno. »Moramo proći kroz ta vrata.«

»Dobro… samo tako ćemo promaršírati pokraj čuvara?«

Sienna je zapucketala člancima i uputila se prema izlazu iz špilje. »Ne, popričat ću s njim.« Letimice je pogledala Langdona i plamen se vratio u njezine oči. »Profesore, vjerujte mi, kad pritisnem, mogu biti jako uvjerljiva.«

* * *

Opet netko nabija po malim sivim vratima.

Čvrsto i neumorno.

Čuvar Ernesto Russo zastenjao je od zlovolje. Onaj čudni vojnik hladnih očiju očito se vratio, ali nije mogao odabrati gori trenutak. Nogometna utakmica ušla je u produžetke, a Fiorentina je igrala s čovjekom manje i visila na niti.

Lupanje se nastavilo.

Ernesto nije bio glup. Znao je da je jutros došlo do neke zbrke - sve te sirene i vojnici - no nikad se nije petljao u ono što ga se izravno nije doticalo.

Pazzo è colui che bada ai fatti altrui.

Ipak, vojnik je očito bio netko važan, pa bi bilo nepromišljeno ignorirati ga. U Italiji je ovih dana bilo teško pronaći posao, čak i dosadan. Bacivši posljednji pogled na utakmicu, Ernesto se uputio prema udarcima.

I dalje nije mogao povjerovati kako ga plaćaju da cijeli dan sjedi u tom svom sobičku od ureda i gleda televiziju. Dvaput dnevno neki bi uglednici pristigli do njega nakon cjelodnevne šetnje galerijom Uffizi. Ernesto bi ih dočekao, otključao rešetku i skupini dopustio da prođe kroz malena siva

vrata, gdje bi svoj obilazak dovršili u vrtovima Boboli.

Budući da je buka postajala sve jača, Ernesto je otvorio čeličnu rešetku, prošao i onda je za sobom zatvorio i zaključao.

»Si?« povikao je nadglasavajući udarce, Jureći prema sivim vratima. Odgovora nije bilo. Lupa se nastavila.

Insomma! Konačno je otključao vrata i otvorio ih, očekujući isti onaj beživotni pogled od maloprije.

No lice na pragu bilo je neizmjerno privlačnije.

»Ciao«, rekla je zgodna plavuša i slatko mu se nasmiješila. Pružila mu je presavijen list papira koji je nagonski krenuo uzeti. U trenutku kad je prihvatio papir i shvatio da je to samo komad smeća sa zemlje, žena mu je nježnim rukama zgrabila zapešće i palcem zaorala po koščatom, karpalnom području tik ispod dlana.

Ernesto se osjećao kao da mu je netko nožem presjekao zapešće. Prodoran ubod prerastao je u nabijenu tupost. Žena mu je prišla i pritisak se eksponencijalno povećao ponovno pokrenuvši ciklus bola. Zateturao

je unatrag, pokušao istrgnuti ruku, ali su ga noge izdale, zaklecao je i pao na koljena.

Ostatak je slijedio u trenu.

Visoki muškarac u tamnom odijelu pojavio se u dovratku, uvukao se unutra i brzo za sobom zatvorio siva vrata. Ernesto je posegnuo za radijem, ali mu je nježna ruka jednom stisnula zatiljak i mišići su mu se zgrčili ostavljajući ga da se bori za dah. Žena je uzela radio dok joj je prilazio visoki, kojega su, činilo se, njezini potezi uznemirili jednako kao i Ernesta.

»Dim mak«, nehajno je visokom objasnila plavuša. »Kineske akupresurne točke. S razlogom su se održale već tri milenija.«

Muškarac je promatrao u čudu.

»Non vogliamo farti del male«, prošaptala je Ernestu smanjujući pritisak na vratu. Ne želimo te ozlijediti.

U trenutku kad je pritisak minuo, Ernesto se pokušao istrgnuti, ali se pritisak odmah pojačao i mišići su mu se ponovno zgrčili. Dahtao je od bola, jedva je mogao disati.

»Dobbiamo passare«, rekla je. Moramo proći. Pokazala je na čeličnu rešetku koju je

Ernesto, bogu hvala, zaključao za sobom. »Dovè la chiave?«

»Non ce l ho«, propentao je. Nemam ključ.

Visoki je prošao pokraj njih, prišao rešetki i pregledao mehanizam. »Brava sa šifrom«, doviknuo je ženi - naglasak je odavao Amerikanca.

Žena je kleknula pokraj Ernesta, a smeđe oči bile su joj hladne kao led. »Qual è la combinazione?« upitala je.

»Non posso!« odvratio je. Ne smijem...

Neico se dogodilo na vršku kralježnice i Ernesto je osjetio kako mu je čitavo tijelo omlohavilo. Časak poslije, sve se zacrnjelo.

* * *

Kad se probudio, Ernesto je osjetio da polusvjestan lebdi nekoliko minuta. Prisjećao se nekakve rasprave... bolnih grčeva... možda su ga vukli? Sve mu je bilo mutno.

Dok se maglica dizala, ugledao je čudan prizor - cipele su ležale na podu pokraj njega, ali je netko izvukao vezice. Tada je shvatio da se jedva može micati.

Ležao je na boku, ruku i nogu vezanih iza — očito vezicama. Pokušao je povikati, ali zvuka nije bilo. Netko mu je u usta ugurao čarapu. No istinski strah rodio se trenutak poslije kad je podigao pogled i spazio televizor i nogometnu utakmicu. Ja sam u svom uredu... IZA rešetke?

U daljini Ernesto je čuo zvuk koraka u trku koji se udaljavao hodnikom... i onda, polagano, utonuo u tišinu. Non è possibile! Plavuša je nekako Ernesta natjerala da učini ono za što su ga plaćali da ne učini nikad — otkrije šifru ulaza u slavni Vasarijev hodnik.

31.

DOKTORICA ELIZABETH SINSKEY osjećala je kako valovi mučnine i vrtoglavice nailaze sve brže. Utonula je u stražnje sjedalo kombija parkiranog ispred palače Pitti. Vojnik koji je sjedio pokraj nje promatrao ju je sa sve većom zebnjom.

Prije nekoliko trenutaka zapištao mu je radio - nešto o galeriji kostima - i probudio Elizabeth iz tame njezina uma gdje je sanjala o zelenookom čudovištu.

Bila se vratila u zamračenu sobu u Savjetu za međunarodne odnose u New Yorku i slušala bezumno blebetanje zagonetnog stranca koji ju je onamo pozvao. Čovjek iz sjene hodao je prednjim krajem sobe - koščata silueta ispred strašne projekcije slike golih i umirućih hordi, nadahnute Danteovim Paklom.

»Netko mora voditi taj rat«, zaključila je spodoba, »ili nam je budućnost ovo. Matematika to jamči. Čovječanstvo lebdi u čistilištu odugovlačenja, neodlučnosti i osobne pohlepe... no krugovi pakla čekaju,

tik pod našim nogama, čekaju da nas proždru sve.«

Elizabeth se još vrtjelo u glavi od čudovišnih ideja što ih je taj čovjek maločas iznio. Više nije mogla to trpjeti; skočila je na noge. »Ono što tvrdite je…«

»Naša jedina preostala mogućnost«, prekinuo ju je on.

»Zapravo«, odvratila je, »mislila sam reći 'zločin !«

A on je samo slegnuo ramenima. »Put u raj prolazi ravno kroz pakao. To nas je naučio Dante.«

»Ludi ste!«

»Lud?« ponovio je, pomalo uvrijeđeno. »Ja? Mislim da nisam. Lud je SZO koji zuri u bezdan i poriče da on postoji. Ludilo je noj koji gura glavu u pijesak dok mu se primiče čopor hijena.«

Prije nego što je Elizabeth uspjela obraniti svoju organizaciju, muškarac je promijenio sliku.

»Kad smo već kod hijena«, rekao je pokazujući novu projekciju. »Ovo je čopor hijena koji u ovom trenutku kruži oko čovječanstva… i brzo se približava.«

Elizabeth se iznenadila ugledavši pred sobom poznatu sliku. Bio je to grafikon što ga je SZO objavio lani, i koji je prikazivao ključne probleme okoliša koji su, po tvrdnjama SZO-a, imali najveći utjecaj na globalno zdravlje.

Na popisu su se našli, među ostalima:

Potreba za čistom vodom, globalne temperature na površini Zemlje, manjak ozona, potrošnja oceanskih resursa, izumiranje vrsta, koncentracije CO2, nestanak šuma i porast globalne razine mora.

Svi ti negativni indikatori tijekom posljednjeg stoljeća bili su u porastu. Sada su rasli zastrašujućim tempom.

Elizabeth je osjetila ono što je osjećala svaki put kad bi ugledala taj grafikon — osjećala se bespomoćno. Kao znanstvenica vjerovala je u korisnost statistike, a ovaj je grafikon otkrivao zastrašujuću sliku ne tako daleke budućnosti... zapravo, jako bliske budućnosti.

Kao i mnogo puta u životu, Elizabeth Sinskey progonila je vlastita nesposobnost da začne. No kad je ugledala grafikon,

gotovo da je osjetila olakšanje što na svijet nije donijela dijete.

Takvu bih budućnost predala svom djetetu?

»Tijekom posljednjih pedeset godina«, izjavio je visoki, »naši grijesi protiv majke prirode eksponencijalno rastu.« Zastao je. »Strepim za dušu čovječanstva. Kad je SZO objavio ovaj grafikon, svjetski političari, moćnici, ekolozi sazvali su hitne samite, svi redom trudeći se procijeniti koji je od tih problema najteži i za koje se možemo nadati da smo ih u stanju riješiti. Ishod? Potajno su zarili lica u dlanove i plakali. U javnosti su nas uvjeravali da svi redom rade na rješenjima, no da su problemi složeni.«

»Ali ti problemi i jesu složeni!«

»Sranje!« provalilo je iz njega. »Jako dobro znate da ovaj grafikon opisuje najjednostavnije relacije - funkciju koja se temelji na jednoj varijabli! Svaka pojedina crta na grafikonu uspinje se upravno proporcionalno samo jednoj vrijednosti - vrijednosti o kojoj se svi skanjuju raspravljati.

O svjetskoj populaciji!«

»Zapravo, mislim da je to malo više...«

»Malo kompliciranije? Zapravo i nije! Ne postoji ništa jednostavnije. Ako želite veću količinu pitke vode po glavi stanovnika, onda na zemlji mora biti manje ljudi. Ako želite smanjiti emisiju plinova iz vozila, potrebno je manje vozača. Ako želite da oceani povećaju riblji fond, onda manje ljudi mora jesti ribu!«

Bijesno je zurio u nju, a bijes u glasu sve mu je više jačao. »Otvorite oči! Na rubu smo propasti čovječanstva, a naši svjetski vođe sastanče i naručuju studije o solarnoj energiji, recikliranju i hibridnim automobilima? Kako da vi - visoko obrazovana znanstvenica - to ne uviđate? Manjak ozona, manjak vode, zagađenje nisu bolest - to su sve simptomi. Bolest je prekomjeran broj stanovnika. I ako se otvoreno ne suočimo s pitanjem svjetske populacije, onda je to kao da flasterom liječimo brzo rastući kancerozni tumor.«

»Vi ljudsku rasu doživljavate kao rak?« upitala je Elizabeth.

»Rak je samo zdrava stanica koja se nekontrolirano razmnožava. Jasno mi je da su vam moje ideje odbojne, no uvjeravam vas da će alternativa biti još odbojnija kad

pristigne. Ako ne poduzmemo nešto radikalno, onda...«

»Radikalno?« ispalila je. »Radikalno je potpuno krivi pojam. Suludo vam bolje pristaje.«

»Doktorice Sinskey«, sablasno mirno progovorio je čovjek. »Pozvao sam vas ovamo samo zato što sam se nadao da ćete vi — glas razuma u Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji - možda biti voljni surađivati sa mnom i istražiti moguće rješenje.«

Elizabeth ga je zaprepašteno promatrala. »Mislite da bi Svjetska zdravstvena organizacija surađivala s vama i... istraživala takve ideje?«

»Zapravo, da«, odvratio je. »Vaša organizacija sastavljena je od liječnika, a kad liječnici dobiju oboljeloga od gangrene, ne oklijevaju amputirati nogu da bi mu spasili život. Ponekad je jedino moguće odabrati manje zlo.«

»Ovo je prilično drugačije.«

»Nije. Identično je. Razlika je samo u razmjerima.«

Elizabeth je čula dovoljno. Naglo je ustala. »Moram na avion.«

Visoki je prijeteći zakoračio prema njoj i zapriječio joj izlaz. »Pošteno vas upozoravam - s vašom suradnjom ili bez nje, vrlo lako mogu sam istražiti tu ideju.«

»Pošteno upozorenje«, odrapila mu je. »Ovo smatram terorističkom prijetnjom te ću se prema njoj tako i odnositi.« Izvukla je mobitel.

A on se samo nasmijao. »Prijavit ćete me zbog toga što sam iznio hipoteze? Na nesreću, morat ćete pričekati da nazovete. Ova prostorija je elektronički blokirana. Nemate signal.«

Ne treba mi signal, luđače. Elizabeth je podigla mobitel i prije nego što je muškarac shvatio što se događa, snimila mu lice. Bljeskalica se zrcalila u njegovim zelenim očima i načas joj se učinilo da ga poznaje.

»Tko god bili«, rekla je, »pogriješili ste što ste me pozvali ovamo. Kad stignem u zračnu luku znat ću tko ste i onda ću vas staviti na sve popise sumnjivaca u SZO-u, u CDC-u, u ECDC-u kao mogućeg bioterorista. Pratit će vas danju i noću. Ako pokušate nabaviti sirovine, znat ćemo. Ako

izgradite laboratorij, znat ćemo. Ne možete se sakriti.«

A on je ukočeno stajao, šutke, kao da joj namjerava oteti mobitel. Naposljetku se opustio i, sablasno se smiješeći, otkoračio u stranu. »U tom slučaju, čini se da naša igra počinje.«

32.

Il CORRIDOIO VASARIANO - Vasarijev hodnik - projektirao je Giorgio Vasari godine 1564. po nalogu mediječjskog vladara, velikog vojvode Cosima I., kako bi načinio siguran prolaz iz njegove rezidencije u palači Pitti do upravnih zgrada, na drugoj obali rijeke Arno, u Palazzo Vecchio.

Sličan vatikanskom slavnom Passetu, Vasarijev hodnik u biti je bio tajni prolaz. Protezao se gotovo čitav kilometar, od istočnoga ugla vrtova Boboli do samog središta stare palače, zatim preko Ponte Vecchija i vijugajući galerijom Uflizi.

Danas Vasarijev hodnik i dalje služi kao sigurno skrovište, ali ne mediječjskim velikašima nego umjetničkim djelima; naizgled beskonačnom površinom zaštićenih zidova, hodnik je udomio bezbrojne rijetke slike - višak iz svjetski poznate galerije Uflizi kroz koju je prolazio.

Langdon je njime prošao prije nekoliko godina u sklopu neslužbene, privatne ture. Toga popodneva zastajao je diviti se zapanjujućem nizu slika u hodniku - među

njima i najvećoj svjetskoj zbirci autoportreta. Nekoliko je puta zastao i da proviri kroz proreze u zidovima koji su prolaznicima omogućivali da procijene napredak tom uzdignutom šetnicom.

No ovog jutra Langdon i Sienna hodnikom su prolazili trkom, željni što više udaljiti se od svojih progonitelja na drugome kraju. Langdon se pitao koliko će trebati da otkriju vezanog čuvara. Dok se tunel protezao pred njima, Langdon je naslutio da ih svakim korakom vodi sve bliže onome za čime tragaju.

Cerca trova… oci smrti… i odgovor na pitanje: tko me to progoni.

Udaljeni cvilež nadzornog helikoptera ostao je daleko iza njih. Što su dublje zalazili u tunel, Langdonu je sve više bilo jasno koliko je ambiciozan bio cijeli taj arhitektonski poduhvat. Izdignut iznad grada gotovo cijelom dužinom, Vasarijev hodnik nalikovao je na široku zmiju što vijuga kroza zgrade cijelim putom od palače Pitti, preko Arna, ravno u srce stare Firence. Uski, obijeljeni prolaz kao da se protezao do vječnosti, samo bi ponekad skrenuo u lijevo

ili u desno kako bi izbjegao prepreku, no vječno je išao prema istoku… preko Arna.

Neočekivani zvuk glasova odjeknuo je u hodniku ispred njih i Sienna se naglo zaustavila. Langdon je i sam zastao, no odmah ju je umirujuće primio za rame i pokazao na obližnji otvor.

Turisti ispod nas.

Langdon i Sienna prišli su otvoru, provirili i shvatili da se nalaze iznad Ponte Vecchija — srednjovjekovnog kamenog mosta koji služi kao pješački prijelaz u stari grad. Ispod njih, prvi turisti toga dana uživali su na sajmu koji se na mostu održava još od petnaestoga stoljeća. Današnji prodavači većinom su zlatari i draguljari, što nije uvijek bio slučaj. U početku je most udomljavao golemu firentinsku tržnicu mesa na otvorenom, ali su mesare prognali 1593., nakon što je jedak vonj pokvarenog mesa prodro u Vasarijev hodnik i uvrijedio tankoćutne nosnice velikog vojvode.

Langdon se prisjećao da je negdje dolje na mostu mjesto gdje se zbio jedan od najmračnijih zločina u Firenci. Godine 1216., mladi plemić imenom Buondelmonte

odbio je pokoriti se od Obitelji ugovorenom braku u ime prave ljubavi i zato je okrutno ubijen upravo na ovome mostu.

Njegova smrt koja se još dugo smatrala najkrvavijim firentinskim umorstvom', nazvana je tako zbog raskola koji je stvorila između dviju moćnih političkih frakcija - gvelfa i gibelina - koje su nakon toga stoljećima nemilosrdno međusobno ratovale. Budući da je politička zavada bila uzrokom Danteova progonstva iz Firence, pjesnik je gorko tom događaju podario besmrtnost u svojoj Božanstvenoj komediji: O, Buondelmonte, štujući savjet tuđi, pobježe od vjenčanog zavjeta i nanese si toliko zlo!

„ Sve do danas, tri spomen-ploče — svaka sa stihom iz 16. pjevanja Danteova Raja — mogu se pronaći nedaleko od poprišta zločina. Jedna je smještena na samom ulazu na Ponte Vecchio i zlokobno proriče:

AL FIRENCA MORA SE KUMIRU
ŠTO KRNJ NA MOSTU STRAŽI ŽRTVU DATI
KAD ZADNJI KUCNU ČAS... NJEZINU MIRU.

Langdon je skrenuo pogled s mosta i zagledao se u mutne vode nad kojima se nadvio. Istočno od njih, dozivao ih je samotni toranj Pallazo Vecchija.

Iako su se Langdon i Sienna našli tek na polovici rijeke Arno, nije ni najmanje sumnjao da su već odavno prešli točku s koje povratka nema.

* * *

Desetak metara ispod njih, na kamenim pločama Ponte Vecchija, Vayentha je nervozno promatrala prolaznike, i ne pomišljajući da joj je njezin jedini spas, nekoliko trenutaka prije, prošao ravno iznad glave.

33.

DUBOKO U NUTRINI usidrenog broda Mendacium, viši asistent Knowlton sjedio je sam u odjeljku i uzaludno se trudio usredotočiti na posao. Obuzet strepnjama, ponovno se vratio videu i cijeli je protekli sat analizirao devetominutni monolog koji je lebdio negdje između genijalnosti i ludila.

Knowlton je brzo premotavao od početka, tražeći sve što je možda previdio. Preskočio je uronjenu pločicu… premotao i lebdeću vreću punu blatne žutosmeđe tekućine… i došao do trenutka kad se pojavila sjena kljunastog nosa - izobličena silueta na vlažnom zidu špilje… osvijetljena blagim crvenim sjajem.

Knowlton je slušao taj prigušeni glas, trudeći se dešifrirati složeni stil. Otprilike na pola govora, sjena na zidu odjednom je narasla, a glas je dobio na snazi.

Danteov pakao nije fikcija… on je proročanstvo!

Jad i nevolja. Muke i patnje. To je krajobraz sutrašnjice.

Ako nije pod nadzorom, čovječanstvo se ponaša poput kuge, raka… naša brojnost jača svakom sljedećom generacijom sve dok sva zemaljska blaga koja su nekoć hranila našu vrlinu i bratstvo potpuno ne iščeznu… i tako razotkriju čudovište u našoj nutrini… koje će se do smrti boriti kako bi prehranilo podmladak.

Ovo je Danteov pakao s devet krugova.

To nas očekuje.

Dok budućnost hita prema nama, pogonjena nemilosrdnom Malthusovom matematikom, zibamo se iznad prvog kruga pakla… spremajući se pasti brže nego što smo ikad pomišljali.

Knowlton je pritisnuo pauzu. Malthusova matematika? Brzinsko pretraživanje interneta otkrilo mu je podatke o istaknutom devetnaestostoljetnom engleskom matematičaru i demografu Thomasu Robertu Malthusu i njegovu legendarnom predviđanju kolapsa svjetskih razmjera uzrokovanog pretjeranim rastom populacije.

Knowlton je osjetio nemir kad je u Malthusovoj biografiji pronašao i onaj mučni izvadak iz njegove knjige O načelu populacije:

Moć populacije neizmjerno je snažnija od moći zemlje da proizvede hranu za čovjeka, stoga prerana smrt u nekom obliku mora poharati ljudsku rasu. Grijesi čovječanstva djelatni su i sposobni čimbenici depopulacije. Oni su prethodnica velikoj armiji razaranja; no često i sami dovršavaju ta strahotna djela. No ako posustanu u tom ratu do istrebljenja, onda

će jalove godine, epidemije, kuga i boleštine navrijeti u strahotnom nizu i pokositi tisuće i desetke tisuća. Ako će uspjeh i tada biti nepotpun, divovska i neizbježna glad čuči u pozadini i jednim snažnim udarcem sravnjuje populaciju zalihama hrane na svijetu.

Dok mu je srce udaralo, Knowlton je skrenuo pogled na zamrznutu sliku sjene kljunastog nosa.

Ako nije pod nadzorom, čovječanstvo se ponaša poput raka...

Ako nije pod nadzorom. Knowltonu se nije sviđalo kako to zvuči.

Nevoljko je ponovno pokrenuo snimku.

Prigušeni glas je nastavio:

Ne činiti ništa znači raskriljenih ruku dočekati Danteov pakao... zgrčen, izgladnio, valjajući se u Grijehu.

Stoga sam se hrabro bacio na djelo.

Neki će užasnuti ustuknuti, no svako spasenje ima svoju cijenu.

Jednoga dana svijet će pojmiti ljepotu moje žrtve.

Jer, ja sam vaše Spasenje.

Ja sam Sjena.

Ja sam dveri u Posthumano doba.

34.

PALAZZO VECCHIO PODSJEĆA na divovsku šahovsku figuru. Robusnim, četverokutnim pročeljem i rustikalnim oštro rezanim bedemima, masivna građevina nalik na šahovski top savršeno je smještena kako bi branila jugoistočni kut Piazze della Signoria.

Neobičan, jedini toranj zgrade što se izdiže izvan središta unutrašnjosti kvadratne utvrde, uklapa se svojim izrazitim profilom u panoramu i predstavlja jedinstveni simbol Firence.

Podignuta kao sjedište moći gradske vlasti, građevina posjetiteljima nameće zastrašujući niz muževnih statua. Ammannatijev mišićavi Neptun stoji gol na četiri morska konja kao simbol firentinske prevlasti na moru. Replika Michelangelova Davida - neupitno najomiljeniji muški akt na svijetu - stoji u svom sjaju na ulazu u palaču. Davidu su se pridružili Herkul i Kako - još dva divovska gola muškarca - koji, uz pratnju Neptunovih satira, daju

ukupno više od dvanaest izloženih penisa što dočekuju posjetitelje palače.

Langdon bi svoje posjete Palazzo Vecchiju otpočeo ovdje na Piazzi della Signoria koja je, usprkos preobilju falusa, bila jedan od njegovih najdražih trgova u cijeloj Europi. Nijedan posjet trgu nije bio potpun bez ispijanja espressa u Caffé Rivoire i razgledavanja medičejskih lavova u Loggi dei Lanzi — otvorenoj galeriji kipova na trgu.

No danas su Langdon i njegova pratiteljica planirali u Palazzo Vecchio ući kroz Vasarijev hodnik, baš kao što bi medičejski vojvode činili u svoje doba - zaobilazeći slavnu galeriju Uffizi i prateći hodnik koji je vijugao iznad mostova, cesta i kroza zgrade, vodeći ravno u srce stare palače. Dosad nisu čuli zvuk koraka iza sebe, no Langdon je i dalje žarko želio izići iz hodnika.

Sada smo stigli, shvatio je gledajući teška drvena vrata pred njima. Ulaz u staru palaču.

Vrata su, unatoč masivnim bravama, bila opremljena vodoravnom šipkom obveznom kod izlaza u nuždi, no svima s

druge strane priječila su ulaz u Vasarijev hodnik bez kodirane kartice.

Langdon je prislonio uho na vrata i osluškivao. Ne čuvši ništa s druge strane, prihvatio je šipku i blago gurnuo.

Brava je škljocnula.

Kada se drveni portal odškrinuo nekoliko centimetara, Langdon je provirio u svijet onkraj njega. Malena niša. Pusta. Tiha.

Tiho uzdahnuvši s olakšanjem, Langdon se provukao i Sienni dao znak da ga slijedi.

Ušli smo.

Stojeći u tihoj niši negdje u unutrašnjosti Palazzo Vecchija, Langdon je pričekao trenutak i pokušao se snaći. Pred njima se prostirao dugačak hodnik okomito prema niši. Slijeva su iz hodnika dopirali daleki glasovi; mirni i veseli. Palazzo Vecchio, jednako kao i zgrada Kapitola Sjedinjenih Država, bila je i turistička atrakcija i državni ured. U ovo vrijeme glasovi koje su čuli vjerojatno su pripadali službenicima koji su ulazili u ured i izlazili van, spremajući se za taj dan.

Langdon i Sienna polako su prilazili hodniku i izvirili iza ugla. Na kraju se nalazio atrij gdje je desetak državnih službenika stajalo, pijuckalo jutarnji espresso i čavrljalo s kolegama prije posla.

»Vasarijev mural«, prošaptala je Sienna, »rekao si da se nalazi u Dvorani Pet stotina.«

Langdon je kimnuo i preko ispunjenog atrija pogledao prema portalu koji je vodio u kameni hodnik. »Na nesreću, put vodi kroz atrij.«

»Siguran si?«

Langdon je kimnuo. »Nikad nećemo proći nezamijećeni.«

»To su državni službenici. Mi ih ne zanimamo. Samo hodaj kao da ti je ovdje mjesto.«

Sienna je rukom nježno zagladila Langdonov Brionijev sako i popravila mu ovratnik. »Roberte, izgledaš vrlo naočito.« Stidljivo mu se nasmiješila, popravila vestu i krenula.

Langdon je požurio za njom; oboje je odlučno kročilo prema atriju. Kad su ušli, Sienna mu se obratila brzim talijanskim - nešto o subvencijama za farmere - i pritom

strastveno gestikulirala. Držali su se vanjskog zida, podalje od drugih. Langdon se zapanjio kad ih ni jedan jedini zaposlenik nije ni pogledao.

Kada su prošli atrij, požurili su se niz hodnik. Langdon se sjetio programske knjižice iz kazališta. Vragolasti Puck. »Stvarno si glumica«, prošaptao je.

»Morala sam biti«, nagonski je odvratila, no čudno odsutnim glasom.

Langdon je ponovno osjetio da u prošlosti ove mlade žene ima više boli nego što je znao te je osjetio sve snažnije grizodušje što ju je upetljao u svoju pogibeljnu sudbinu. No podsjetio se da se sad više ništa ne može učiniti, osim stići do kraja.

Plivaj dalje kroz tunel… i boga moli da ugledaš svjetlo.

Dok su se približavali portalu, Langdonu je laknulo kad je shvatio da ga je pamćenje dobro poslužilo. Malena ploča sa strelicom usmjeravala je iza ugla u hodnik i najavljivala: IL SALONE DEI CINQUECENTO. Dvorana Pet stotina, pomislio je Langdon pitajući se kakvi ga odgovori ondje čekaju. Istina se može

nazrijeti samo kroz oči smrti. Što bi to moglo značiti?

»Dvorana je možda još zaključana«, upozorio je Langdon dok su prilazili skretanju. Iako je Dvorana Pet stotina bila omiljeno turističko odredište, činilo mu se da palača jutros još nije otvorena za turiste,

»Čuješ li to?« upitala je Sienna i naglo se zaustavila.

Langdon je čuo. Glasno zujanje dopiralo je odmah iza ugla. Nemoj mi reći da je to još jedan helikopter. Langdon je oprezno provirio iza ugla portala. Tridesetak metara dalje stajala su neobično jednostavna drvena vrata koja su vodila u Dvoranu Pet stotina. Nažalost, točno u sredini stajao je krupni čuvar i lijeno kružeći električnom polirkom prelazio po podu.

Čuvar dveri.

* * *

Langdon je pozornost posvetio trima simbolima na plastičnom znaku pred vratima. Jasne čak i najneiskusnijem simbologu, tri univerzalne ikone bile su - prekrižena videokamera, prekrižena čaša i

par kockastih figura, jedna muška, jedna ženska.

Langdon je preuzeo inicijativu; hitro je pošao prema čuvaru i gotovo prešao u trk dok se približavao. Sienna je trčala za njim trudeći ga se dostići.

Čuvar je zatečen podigao pogled. »Signori?« Podigao je ruke da zaustavi Langdona i Siennu.

Langdon mu se patnički osmjehnuo — bilo je to sličnije grču - i pokajnički mahnuo prema simbolima uz vrata. »Toalet«, izjavio je stisnuta grla. Nije zvučalo kao da pita. Čuvar je načas oklijevao, naizgled spreman odbiti njihov zahtjev, ali je konačno, gledajući Langdona kako se s mukom meškolji pred njim, sućutno kimnuo i propustio ih.

Kad su stigli do vrata, Langdon je krišom namignuo Sienni.

»Suosjećanje je univerzalni jezik.«

35.

SVOJEDOBNO JE DVORANA Pet stotina bila najveća prostorija na svijetu. Izgrađena je 1494. godine kao dvorana za sastanke cjelokupnog Consiglio Maggiorea - Velikog vijeća Republike koje je činilo točno pet stotina članova, i po kojima je dvorana dobila ime. Nekoliko godina poslije, po nalogu Cosima I. dvorana je obnovljena i znatno proširena. Cosimo I., najmoćniji čovjek u Italiji, Giorgia Vasarija odabrao je za nadzornika radova i arhitekta.

Jednim nesvakidašnjim graditeljskim poduhvatom Vasari je u velikoj mjeri podigao originalni krov i omogućio da prirodno svjetlo prodire kroz visoke nadvratnike sa svih četiriju strana prostorije, što je za ishod imalo otmjenu izložbenu dvoranu za neke od najljepših primjera firentinske arhitekture, kiparstva i slikarstva.

Langdonu je oduvijek pogled privlačio prvo pod dvorane, odmah dajući na znanje kako nije riječ o običnoj prostoriji. Grimizni kameni pod bio je prekriven crnom mrežom

dajući površini od tisuću sto četvornih metara izgled čvrstoće, dubine i ravnoteže.

Langdon je polagano podigao pogled prema drugom kraju dvorane, gdje je šest dinamičnih kipova - Herkulovi podvizi - stajalo uza zid poput skupine vojnika. Langdon je namjerno zanemario često ocrnjivanog Herkula i Diomeda čija su gola tijela bila prepletena u nespretnom hrvačkom sukobu s onim kreativnim 'hvatom penisa koji je u Langdonu uvijek izazivao nelagodu.

Kudikamo oku ugodniji bio je Michelangelov zadivljujući Genij pobjede koji je stajao zdesna i dominirao središnjom nišom južnog zida. Gotovo tri metra visok, taj kip bio je namijenjen grobnici ultrakonzervativnog pape Julija II. — II Papa Terribile - čiju je narudžbu Langdon oduvijek smatrao ironičnom znajući vatikanski stav prema homoseksualnosti. Kip je prikazivao Tommasa dei Cavalierija, mladića u kojeg je Michelangelo bio zaljubljen veći dio životnoga vijeka i za kojeg je spjevao više od tristo soneta.

»Ne mogu vjerovati da nikad nisam bila ovdje«, prošaptala je Sienna pored

njega, neočekivano tihim i pokornim glasom. »Ovo je… prelijepo.«

Langdon je kimnuo prisjećajući se svog prvog posjeta dvorani - prilika je bila spektakularni koncert klasične glazbe na kojem je nastupala svjetski slavna pijanistica Mariele Keymel. Iako je ova veličanstvena dvorana izvorno namijenjena privatnim političkim susretima i prijemima kod velikog vojvode, danas već uobičajeno ugošćuje popularne glazbenike, predavače i svečane večere - redom od povjesničara umjetnosti Maurizija Seracinija do zvjezdanog, otmjenog i svečanog otvorenja muzeja Gucci. Langdon se ponekad pitao kako bi se Cosimo I. osjećao dijeleći svoju strogu privatnu dvoranu s direktorima i manekenkama.

Langdon je pogled skrenuo prema golemim muralima koji su ukrašavali zidove. Njihova neobična povijest uključivala je i neuspjelu eksperimentalnu slikarsku tehniku Leonarda da Vincija koje je rezultat bio ‘rastopljeno remek-djelo’. Zatim je došlo i do slikarskog obračuna’ koji su potpirili Piero Soderini i Machiavelli, nahuškavši jednog na drugoga dvojicu titana renesanse

- Michelangela i Leonarda - naredivši im da naslikaju murale na suprotnim zidovima iste prostorije.

Danas je Langdona ipak više zanimala druga povijesna neobičnost dvorane.

Cerca trova.

»Koji je Vasari?« upitala je Sienna razgledavajući murale.

»Gotovo sve«, odvratio je Langdon znajući da su, obnavljajući dvoranu, Vasari i njegovi pomoćnici prebojili gotovo sve u njoj - od izvornih murala sve do trideset devet kazetiranih panela što ukrašavaju njezin legendarni 'spušteni' strop.

»No, onaj mural ondje«, rekao je Langdon pokazujući onaj krajnje desni, »taj smo došli vidjeti - Vasarijevu Bitku kod Marciana.«

Vojni sukob bio je apsolutno masovan - osamnaest metara dugačak i više od tri kata visok. Naslikan je prigušenim nijansama smeđe i zelene — bjesomučna panorama vojnika, konja, kopalja i stjegova što se sudaraju na pastoralnim brežuljcima.

»Vasari, Vasari«, prošaptala je Sienna. »I ondje negdje skrivena je njegova tajna poruka?«

Langdon je kimnuo dok je škiljio prema gornjem kraju golema murala, trudeći se pronaći onaj osobiti zeleni stijeg na kojem je Vasari ispisao svoju misterioznu poruku — cerca trova. »Gotovo ga je nemoguće uočiti odozdo bez dalekozora«, rekao je, pokazujući, Langdon, »no u sredini gore, ako pogledaš točno ispod dvije seoske kuće na brijegu, nalazi se sićušan, nakošen zeleni stijeg i…«

»Vidim ga!« rekla je Sienna pokazujući gornji desni kvadrant točno gdje se stijeg nalazio.

Langdon je požalio što mu oči nisu mlađe.

Njih dvoje primaklo se golemom muralu i Langdon je promatrao svu njegovu ljepotu. Konačno su se našli ondje. Jedini problem bio je taj što Langdon nije točno znao zašto su ondje. Šutke je stajao neko vrijeme i promatrao detalje Vasarijeva remek-djela.

Ako podbacim… sve je smrt.

Iza njih zaškripala su vrata i provirio je čuvar s polirkom; gledao ih je upitno. Sienna mu je srdačno mahnula. Čuvar ih je

promatrao još trenutak i onda zatvorio vrata.

»Roberte, nemamo mnogo vremena«, požurivala ga je Sienna. »Moraš razmisliti. Govori li ti ta slika nešto? Neka sjećanja?«

Langdon je promatrao kaotičan prizor bitke pred njima.

Istina se može nazrijeti samo kroz oči smrti?

Pokušao je vizualizirati linije koje bi povezivale trupla, pitajući se hoće li se pojaviti kakvo obličje, ali nije vidio ništa.

Langdona je ponovno zaboljela glava dok je očajnički prekapao dubine vlastitog pamćenja. Negdje dolje, glas srebrnokose žene neprekidno je šaptao: Traži, i naći ćeš.

»Što ću naći?« poželio je povikati Langdon.

Natjerao se da sklopi oči i polagano izdahne. Nekoliko puta je podigao ramena i pokušao se otarasiti svih svjesnih misli, nadajući se da će tako doprijeti do nagona.

Very sorry.

Vasari.

Cerca trova.

Istina se može nazrijeti samo kroz oči smrti.

Njegov nagon govorio mu je da bez ikakve sumnje stoji na pravom mjestu. Iako još nije dokraja znao zašto, nešto mu je govorilo da ga samo trenuci dijele od onoga što je ovamo došao pronaći.

* * *

Agent Brüder tupo je zurio u crvene baršunaste hlače i tuniku u vitrini ispred sebe i psovao ispod glasa. Njegova ekipa pretražila je cijelu galeriju kostima, no Langdona i Siennu Brooks nisu pronašli.

Nadzor i terenska podrška, bijesno je pomislio. Otkad to sveučilišni profesor uspije izmaknuti NTP-u? Kvragu, gdje su samo nestali?

»Svi izlazi bili su zatvoreni«, nije se predavao jedan od njegovih. »Jedina je mogućnost da su još u vrtovima.«

Iako je to zvučalo logično, Brüdera je kinjila slutnja da su Langdon i Sienna Brooks pronašli neki drugi izlaz.

»Podigni helikopter«, zarežao je Brüder. »I lokalnim vlastima poruči da prošire potragu izvan zidina.« Pas majku!

Kad su njegovi odjurili, Brüder je zgrabio mobitel i nazvao glavnoga. »Brüder«, rekao je. »Bojim se da smo naišli na ozbiljan problem. Točnije, više njih.«

36.

ISTINA SE MOŽE NAZRIJETI samo kroz oči smrti.

Sienna je sebi u bradu ponavljala te riječi nastavljajući pretraživati svaki pedalj Vasarijeva brutalnog ratnog prizora nadajući se da će joj nešto upasti u oči.

A posvuda je vidjela oči smrti.

Za kojima točno tragamo?

Pitala se nisu li možda oči smrti referenca na sve trule leševe što ih je za sobom, diljem Europe, ostavila Crna smrt.

To bi barem objasnilo masku kuge…

S neba pa u rebra, dječja pjesmica uvukla se u Siennine misli: Plešem oko cvijeća, nek te prati sreća. Prah prahu. Svi padamo ničice.

Tu je pjesmicu znala recitirati dok je pohađala školu u Engleskoj — sve dok nije saznala da je nastala u vrijeme kad je, 1665. godine, velika kuga poharala London. Navodno se 'kolo oko cvijeća' odnosilo na ružičaste čireve na koži, oko kojih se stvarao prsten i otkrivao zaražene. Oboljeli bi nosili kitice cvijeća ne bi li tako prikrili vonj

vlastite truleži i zadah samoga grada, u kojem je kuga svakodnevno kosila stotine žrtava čija su trupla zatim kremirali. Prah prahu. Svi padamo ničice.

»Za ljubav Božju«, iznebuha se javio Langdon, hitajući prema suprotnom zidu.

Sienna ga je pogledala. »Nešto nije u redu?«

»To je ime umjetničkog djela što je nekoć bilo ovdje izloženo. Za ljubav Božju.«

Sienna je zapanjeno promatrala Langdona koji je pritrčao malenim staklenim vratima i pokušao ih otvoriti. Bila su zaključana. Priljubio je lice uza staklo, dlanovima zaštitio oči i zavirio unutra.

Što god da je Langdon tražio, Sienna se nadala da će to pronaći u trenu - čuvar se ponovno pojavio i s iskrenom sumnjom pogledao Langdona koji je trčao kako bi zavirivao kroza zaključana vrata.

Sienna mu je veselo domahnula, ali ju je čovjek hladno pogledao i zatim nestao.

* * *

Lo Studiolo.

Smještena iza staklenih vrata, točno nasuprot skrivenim riječima cerca trova u Dvorani Pet stotina, ugnijezdila se malena soba bez prozora. Vasari ju je projektirao kao tajni studio za Francesca I. - četverokutni Studiolo uzdizao se do zaobljena, bačvasta svoda koji je onima unutra stvarao dojam da se nalaze u divovskoj škrinji s blagom.

Sukladno tome, unutrašnjost je blistala prelijepim predmetima. Više od trideset rijetkih slika ukrašavalo je zidove i strop, postavljene toliko blizu jedna drugoj da su zauzele svaki pedalj slobodnog prostora. Ikarov pad... Alegorija ljudskog života... Priroda Prometeju daruje neopisive dragulje...

Dok je Langdon zurio kroza staklo u prelijep prostor s druge strane, šapnuo si je u bradu: »Oči smrti.«

Langdon je u Lo Studiolo prvi put kročio tijekom šetnje tajnim prolazima palače prije nekoliko godina i iznenadio se saznavši za mnoštvo tajnih vrata, stubišta i prolaza koji su od palače stvarali prave saće - među njima i nekoliko skrivenih iza slika u Lo Studiolu.

Ali tajni prolazi nisu bili ono što je probudilo Langdonovo zanimanje. Umjesto toga, zalijepio se za radikalno djelo moderne umjetnosti koje je jednom prilikom ovdje vidio izloženo - Za ljubav Božju — kontroverzno djelo Damiena Hirsta koje je izazvalo gnušanje nakon izlaganja u Vasarijevu čuvenom Studiolu.

Platinski odljev ljudske lubanje u prirodnoj veličini, površine potpuno prekrivene s više od osam tisuća sjajnih, u pavestilu ugrađenih dijamanata. Učinak je bio impresivan. Šuplje očne duplje lubanje blistale su svjetlom i životom stvarajući mučan spoj suprotnih simbola - života i smrti... ljepote i užasa. Iako je Hirstova dijamantna lubanja već odavno uklonjena iz Lo Studiola, Langdonovo sjećanje potaknulo ga je na ideju.

Oči smrti, pomislio je. Lubanja se svakako ubraja u to?

Lubanje se neprekidno javljaju kao tema u Danteovu Paklu - od njih je najslavnija ona iz okrutne kazne grofa Ugolina u najdonjem krugu pakla - osuđen je da vječno grize lubanju pokvarenog biskupa.

Tražimo li možda lubanju?

Langdon je znao da je tajanstveni Studiolo izgrađen u tradiciji 'kabineta čuda'. Gotovo sve slike visjele su na nevidljivim šarkama i otvarale se otkrivajući skrivene ormare u kojima je vojvoda čuvao neobične stvari što su ga zanimale - primjerke rijetkih minerala, prelijepa pera, savršeno očuvan fosil nautilusa pa čak i, navodno, isposnikovu goljeničnu kost ukrašenu ručno kovanim srebrom.

Langdon je pretpostavio da su, na nesreću svi predmeti iz ormara još odavno uklonjeni i nikad nije čuo ni za jednu ondje izloženu lubanju osim one Hirstove.

Misli mu je naglo prekinuo glasni tresak vrata na drugom kraju dvorane. Brzi topot koraka primicao im se uzduž salona.

»Signore!« povikao je neki bijesni glas. »II salone non è aperto!«

Langdon se okrenuo i ugledao zaposlenicu kako maršira prema njemu. Bila je sitna, kratke smeđe kose. I u iznimno visokoj trudnoći. Žena je nabusito krenula prema njima, prstom udarala po ručnom satu i vikala nešto o tome da dvorana još nije otvorena. Kako im se približavala,

pogledala je Langdona u oči i u trenu se zaustavila, u šoku prekrivši usta.

»Profesore Langdone!« povikala je, s očitom nelagodom. »Užasno mi je žao! Nisam znala da ste ovdje. Dobro nam došli, opet!«

Langdon se skamenio.

Bio je gotovo siguran da tu ženu nikada prije nije vidio.

37.

»PROFESORE, ZAMALO VAS NISAM prepoznala«, ushićeno je rekla žena na engleskom s izrazitim naglaskom dok je prilazila Langdonu. »Vaša odjeća, znate.« Toplo se nasmiješila i s divljenjem kimnula gledajući Langdonovo Brionijevo odijelo. »Jako moderno. Izgledate skoro kao Talijan.«

Langdonu su se usta osušila, no uspio se uljudno nasmiješiti dok mu se žena približavala. »Dobro… jutro«, izmucao je. »Kako ste?«

Ona se nasmijala i uhvatila za trbuh. »Krepana. Mala Catalina ritala se cijelu noć.«

Žena se osvrnula po sobi, pomalo zbunjeno. »Il Duomino nije spomenuo da ćete se danas vratiti. Zar nije s vama?«

Il Duomino? Langdon nije imao pojma o čemu to ona govori.

Žena je očito primijetila zbunjenost i umirujuće se nasmijala. »Sve u redu, svi u Firenci znaju ga po tom nadimku. Njemu ne smeta.« Osvrnula se oko sebe. »On vas je pustio?«

»Da«, ubacila se Sienna pristižući preko dvorane, »ali je otišao na sastanak. Rekao je da se nećete ljutiti ako ostanemo i malo razgledamo.« Sienna je žustro ispružila ruku. »Ja sam Sienna. Robertova sestra.«

Žena se sa Siennom rukovala pretjerano službeno. »Marta Alvarez. Stvarno ste srećkovićka - imate profesora Langdona za privatnog vodiča.«

»Da«, živo je uzvratila Sienna, jedva uspijevajući prikriti kolutanje očima. »Stvarno je genijalan!«

Nastala je neugodna tišina dok je žena proučavala Siennu. »Smiješno«, rekla je, »ali ne vidim nikakvu obiteljsku sličnost. Osim, možda, visine.«

Langdon je osjetio katastrofu koja se spremala. Sad ili nikad.

»Marta«, ubacio se, nadajući se da je točno čuo ime. »Žao mi je što vas gnjavim, no… pretpostavljam da vjerojatno znate zašto sam ovdje.«

»Zapravo i ne«, odvratila je zaškiljivši prema njemu. »Nemam blage veze što biste ovdje mogli raditi.«

Langdonu je puls ubrzao, a u neugodnoj tišini koja je uslijedila shvatio je da mu ovaj riskantni pothvat klizi u propast. No Marta se široko osmjehnula i zatim glasno nasmijala.

»Profesore, šalim se! Naravno da znam zašto ste se vratili. Iskreno, nije mi jasno zašto vas to toliko fascinira, no kako ste vi i Il Duomino sinoć ovdje proveli gotovo cijeli sat, pretpostavljam da ste se vratili pokazati sestri…«

»Da… tako je«, uspio je izustiti. »Upravo tako. Volio bih pokazati Sienni, ako nije… ovaj, nezgodno?«

Marta je bacila pogled prema balkonu na katu i slegnula ramenima. »Nema problema. Ionako sam pošla onamo.«

Langdonu je srce tuklo dok je promatrao balkon na katu u dnu dvorane. Sinoć sam bio ondje? Nije se sjećao ničega. Znao je da balkon, osim što je u istoj visini kao i riječi cerca trova, služi kao ulaz u muzej palače koji je Langdon posjećivao kad god bi se zatekao u gradu.

Marta ih se spremila povesti dvoranom, no tada je zastala kao da se premišlja. »Zapravo, profesore, sigurni ste da ne možete pronaći ništa manje mračno što biste pokazali svojoj ljupkoj sestri?«

Langdon nije imao pojma kako na to odgovoriti.

»Idemo gledati mračne stvari?« upitala je Sienna. »O čemu je riječ? Nije mi rekao.«

Marta se lukavo nasmiješila i pogledala Langdona. »Profesore, želite li da ja objasnim vašoj sestri, ili ćete to radije obaviti sami?«

Langdon je zgrabio priliku. »Marta, bez imalo sumnje, vi joj recite sve o tome.«

Marta se okrenula Sienni i progovorila jako polagano: »Ne znam što vam je rekao brat, no idemo u muzej vidjeti iznimno neobičnu masku.«

Sienna je malo raskolačila oči. »Kakvu masku? Jednu od onih ružnih maski kuge kakve se nose na karnevalu?«

»Nije loše«, rekla je Marta, »ali ne, nije riječ o maski kuge. To je drugačija vrsta maske. Takozvana posmrtna maska.«

Langdon je glasno uzdahnuo shvativši, a Marta ga je prezrivo pogledala očito misleći da pretjerano drami pokušavajući preplašiti sestru.

»Ne slušajte brata«, rekla je. »Posmrtne maske bile su uobičajene. U biti, radi se o gipsanom odljevu nečijeg lica, načinjenom nedugo nakon smrti.«

Posmrtna maska. Langdon je osjetio prvi trenutak jasnoće otkako se probudio u Firenci. Danteov Pakao… cerca trova… gledati kroz oči smrti. Maska!

Sienna je zapitala: »Od čijeg je lica načinjena maska?«

Langdon je položio ruku Sienni na rame i odgovorio što je mirnije mogao: »Slavnog talijanskog pjesnika. Zvao se Dante Alighieri.«

38.

MEDITERANSKO SUNCE BLJEŠTALO JE po palubama Mendaciuma dok se jahta ljuljala na jadranskim valovima. Osjećajući se umorno, Starješina je iskapio viski i tupo se zagledao kroz prozor ureda.

Vijesti iz Firence nisu bile dobre.

Možda i zbog toga što je prvi put okusio alkohol nakon dugo vremena, osjećao se čudno izgubljen i onemoćao... kao da mu je brod ostao bez motora i sad besciljno pluta nošen plimom.

Taj osjećaj Starješini je bio stran. U njegovu svijetu uvijek je postojao pouzdani kompas - protokol - koji nikad nije propustio pokazati mu put. Protokol mu je omogućavao donositi teške odluke, a da se ni na trenutak nije dvoumio.

Protokol je zahtijevao da otpiše Vayenthu te je Starješina zadaću izvršio bez oklijevanja. S njom ću se pozabaviti kad prođe ova kriza.

Upravo je protokol Starješini nalagao da o klijentima zna što je manje moguće.

Već je odavno zaključio kako Konzorcij nema moralnu obvezu suditi o njima.

Budi na usluzi.

Vjeruj klijentu.

Ne pitaj ništa.

Kao i većina kompanija, i Starješina je samo nudio usluge pod pretpostavkom da će se koristiti unutar zakonskih okvira. Uostalom, Volvo nije bio odgovoran osigurati da mame što klince voze s treninga ne jure u blizini škola, kao što ni Dell nije bio odgovoran ako se netko njihovim računalom poslužio da provali bankovne račune.

No sad, kad se sve rasplitalo, Starješina je ispod glasa proklinjao sigurnu vezu koja je Konzorciju preporučila ovog klijenta.

»S njim će biti malo problema, a zarada je laka«, uvjeravao ga je kontakt. »Tip je briljantan, zvijezda u svom području i neopisivo je bogat. Jednostavno, mora nestati na godinu ili dvije. Želi si pribaviti vrijeme kako bi nesmetano radio na važnom projektu.«

Starješina je pristao, ne razmišljajući previše. Dugotrajna preseljenja uvijek su

jamčila laku zaradu, a Starješina je vjerovao predosjećaju svog kontakta.

Kao što se i očekivalo, posao je zajamčio laku zaradu.

Točnije rečeno, sve do prošlog tjedna.

A sad, nakon kaosa koji je tip stvorio, Starješina se zatekao kako kruži oko boce viskija i broji dane preostale do isteka obveza prema klijentu.

Zazvonio mu je telefon na stolu i Starješina je po broju vidio da ga zove Knowlton, jedan od glavnih viših asistenata - javljao se iz potpalublja.

»Slušam«, javio se.

»Gospodine«, prozborio je Knowlton u čijem se glasu čuo prizvuk nemira. »Žao mi je što vas ometam, no kako znate, sutra moramo medijima dostaviti videosnimku.«

»Da«, odvratio je Starješina. »Je li spremna?«

»Spremna je, ali sam mislio da biste je možda trebali pregledati prije dostave.«

Starješina je zastao, zbunjen tom primjedbom. »Spominje li snimka nas poimence, ili nas ugrožava na bilo koji drugi način?«

»Ne, gospodine, ali je sadržaj prilično problematičan. Klijent se pojavljuje na snimci i govori…«

»Prestanite odmah«, naredio je Starješina, zapanjen što se viši asistent usuđuje predložiti takvo besramno kršenje protokola. »Sadržaj je nevažan. Što god bilo na snimci, on bi je pustio s nama ili bez nas. Klijent je jednako tako mogao snimku dostaviti elektroničkim putem, ali se odlučio unajmiti nas. Platio nas je. Vjerovao nam je.«

»Da, gospodine.«

»Nisam vas zaposlio kao filmskog kritičara«, prekorio ga je Starješina. »Zaposlio sam vas da održite obećano. Radite svoj posao.«

* * *

Vayentha je čekala na Ponte Vecchiju, oštrim pogledom pretražujući lica na mostu. Bila je na oprezu i uvjerena da Langdon još nije prošao, no helikopter je utihnuo - očito za potragu više nije bio potreban.

Brüder ga je sigurno uhvatio.

Nevoljko, počela je razmišljati o mračnim posljedicama istrage u Konzorciju.

I gorem od toga.

Vayentha se ponovno prisjetila dvoje otpisanih agenata… o njima više nije čula ni riječ. Sigurno su našli drugi posao, uvjeravala se. Unatoč tome, uhvatila se kako razmišlja treba li jednostavno odjuriti u toskanska brda, nestati i svoje sposobnosti iskoristiti da si stvori novi život.

Samo, koliko se dugo mogu skrivati od njih?

Bezbrojne mete iz prve ruke naučile su da ti privatnost postaje čisti privid nakon što te Konzorcij uzme na zub. Dakle, bilo je samo pitanje vremena.

Zar će mi karijera stvarno ovako okončati? pitala se, i dalje nesposobna prihvatiti da će joj dvanaest godina rada za Konzorcij propasti zbog niza nesretnih slučajnosti. Cijelu godinu budno je nadzirala sve potrebe zelenookog klijenta Konzorcija. Nisam ja kriva što se bacio u smrt… no čini se da sam pala zajedno s njim.

Jedina prilika za iskupljenje bila je da nadmudri Brüdera... ali je od početka znala da su šanse gotovo nikakve.

Sinoć sam imala priliku i uprskala sam je.

Dok se Vayentha neodlučno vraćala motociklu, odjednom je začula zvuk u daljini... poznato, pištavo cviljenje.

Zbunjena, podigla je pogled. Iznenadila se ugledavši helikopter ponovno u letu - ovaj put nedaleko od donjega kraja palače Pitti. Vayentha je promatrala kako sićušni stroj očajnički počinje kružiti iznad palače.

Što je moglo značiti samo jedno.

Još se nisu dočepali Langdona!

Kvragu, samo gdje je on?

* * *

Prodorno pištanje iznad glava trgnulo je doktoricu Elizabeth Sinskey iz delirija. Ponovno su poslali helikopter? Ali, mislila sam...

Promeškoljila se na sjedalu gdje je pokraj nje i dalje sjedio onaj isti mladi agent. Ponovno je sklopila oči, boreći se

protiv bolova i mučnine. Ipak, najvećim se dijelom borila sa strahom.

Vrijeme nam istječe.

Unatoč tome što je njezin neprijatelj skočio u smrt, u snovima je i dalje vidjela njegovu siluetu kako joj popuje u polutami Savjeta za međunarodne odnose.

Neizbježno netko mora povući radikalan potez , izjavio je dok su mu zelene oči blještale. Tko će, ako nećemo mi? Kada, ako ne sada?

Elizabeth je znala da ga je morala zaustaviti u trenutku kada je za to imala priliku. Nikad neće zaboraviti kako je izjurila sa sastanka i bijesno uletjela na stražnje sjedalo limuzine što ju je povezla preko Manhattana prema međunarodnoj zračnoj luci JFK. Željna saznati tko bi mogao biti taj manijak, izvukla je mobitel kako bi pogledala njegovu sliku što ju je na prijevaru snimila.

Kad je ugledala sliku, ostala je bez daha. Doktoricä Elizabeth Sinskey savršeno je dobro znala tko je taj čovjek. Dobre vijesti bile su te što će ga biti jako lako pratiti. Loše, da je bio genij u svom području - i iznimno opasan ako bi tako odlučio.

Ništa nije kreativnije… ni razornije… od genijalnog uma koji je pronašao svoj cilj.

Kad je pola sata poslije stigla u zračnu luku, nazvala je svoju ekipu i ubacila ga na popise bioterorista svim važnijim službama na svijetu - CIA-i, CDC-u, ECDC-u i svim organizacijama što su s njima surađivale diljem svijeta.

To je sve što mogu do povratka u Ženevu, pomislila je.

Iscrpljena, uzela je torbu i ponijela je do šaltera te službenici pružila putovnicu i kartu.

»O, doktorice Sinskey«, obratila joj se ova sa smiješkom. »Jako drag gospodin maločas je za vas ostavio poruku.«

»Oprostite, kako?« Elizabeth nije znala ikoga tko bi imao podatke o njezinu letu.

»Je li jako visok?« upitala je službenicu. »Zelenih očiju?«

Elizabeth je ispustila torbu. Ovdje je? Sada? Okrenula se naglo i pogledala lica iza sebe.

»Već je otišao«, rekla je službenica, »no želio je da dobijete ovo.« Pružila je Elizabeth presavijeni memorandum.

Drhtavih ruku, Elizabeth je rastvorila papir i pročitala rukom napisanu poruku.

Bio je to legendarni citat izveden iz Danteovih djela.

Najmračniji zakuci pakla
čekaju one
Koji ostaju neutralni
u vremenima moralne krize.

39.

MARTA ALVAREZ UMORNO JE POGLEDALA strmo stubište koje se iz Dvorane Pet stotina uspinjalo na drugi kat muzeja.

Posso facerla, rekla je sebi. Mogu ja to.

Kao ravnateljica za umjetnost i kulturu u Palazzo Vecchiju, Marta se bezbroj puta uspela tim stubištem, no odnedavna, od osmog mjeseca trudnoće, otkrila je kako je uspon neizmjerno zahtjevnija zadaća.

»Marta, sigurni ste da ne bismo radije dizalom?« Robert Langdon izgledao je zabrinuto i pokazao na malo, službeno dizalo koje su u palači instalirali za invalide.

Marta se nasmiješila s poštovanjem, ali je odmahnula glavom. »Kao što sam vam rekla sinoć, doktor mi kaže da je vježba dobra za bebu. Uostalom, profesore, znam da patite od klaustrofobije.«

Langdon je djelovao neobično dirnut njezinim riječima. »O, da. Zaboravio sam da sam to spomenuo.«

Zaboravio je da je spomenuo? Marta se začudila. Nije prošlo ni dvanaest sati što smo nadugo raspravljali o onoj nesreći iz djetinjstva koja je potaknula strah.

Dok je sinoć Langdonov morbidno pretili pratilac Il Duomino odlučio poći dizalom, Langdon je Martu pratio pješice. Putem je s njom podijelio živopisan opis svog pada u napušten bunar čija je posljedica bila gotovo paralizirajući strah od skučenih prostora.

No sad, dok je Langdonova mlađa sestra hitala naprijed mašući konjskim repom za sobom, Langdon i Marta uspinjali su se polagano i nekoliko puta zastali kako bi ona mogla doći do daha. »Iznenađena sam što ponovno želite vidjeti masku«, rekla je. »S obzirom na sva djela u Firenci, ona,

bar ja tako mislim, spada među najmanje zanimljiva.«

Langdon je samo slegnuo ramenima. »Uglavnom, vratio sam se da bi je Sienna mogla vidjeti. I, da, hvala vam što ste nas ponovno pustili.«

»Kako ne bih.«

Langdonova reputacija dostajala je da Marta sinoć za njega otvori galeriju, no činjenica da ga je dopratio Il Duomino značila je kako zapravo nije imala izbora.

Ignazio Busoni — poznat kao Il Duomino — bio je neka vrsta zvijezde kulturnog svijeta Firence. Dugogodišnji direktor Musea dell'Opera del Duomo, Ignazio je nadzirao sve vidove najistaknutijeg firentinskog povijesnog zdanja — Il Duoma — goleme katedrale crvene kupole koja je dominirala i firentinskom poviješću i njezinom panoramom. Njegova strast prema njoj, zajedno s tjelesnom težinom od gotovo dvjesto kilograma i vječno zajapurenim licem izrodila je dobrohotnim nadimkom Il Duomino — 'malena kupola.

Marta nije imala pojma kako se Langdon upoznao s Il Duominom, no on ju

je sinoć nazvao i rekao da želi dovesti gosta koji bi u miru pogledao Danteovu posmrtnu masku. Kad se pokazalo da je tajanstveni gost zapravo slavni američki simbolog i povjesničar umjetnosti Robert Langdon, Marta je osjetila ushit što je dobila priliku tu dvojicu slavnih uvesti u galeriju palače.

No sad, kad su pristizali na vrh stuba, Marta je dlanove položila na kukove i duboko disala. Sienna je već stajala uz ogradu balkona i promatrala Dvoranu Pet stotina.

»Moj omiljeni pogled na dvoranu«, rekla je Marta. »Potpuno druga perspektiva murala. Pretpostavljam da vam je brat ispričao o tajanstvenoj poruci skrivenoj na jednom od njih?« Pokazala je prema njemu.

Sienna je živo kimala. »Cerca trova.«

Dok je Langdon promatrao dvoranu, Marta je promatrala njega. U svjetlu prozora s polukata nije mogla previdjeti da ne izgleda onako dobro kao sinoć. Sviđalo joj se njegovo novo odijelo, no trebao je brijanje i lice mu je izgledalo blijedo i umorno. Također i kosa, sinoć gusta i sjajna, jutros je izgledala raščupano, kao da se tek treba istuširati.

Marta se okrenula muralu prije nego što ju je uhvatio kako zuri u njega. »Stojimo na gotovo istoj visini kao cerca trova«, rekla je Marta. »Gotovo je moguće golim okom vidjeti riječi.«

Langdonova sestra izgledala je ravnodušno. »Pričajte mi o Danteovoj posmrtnoj maski. Zašto se nalazi u Palazzo Vecchiju?«

Kakav brat, takva i sestra, pomislila je Marta i zaječala u sebi, i dalje zbunjena time što ih maska toliko privlači. Ipak, Danteova posmrtna maska imala je čudnu povijest, osobito onu noviju, a Langdon nije bio prvi koji je prema njoj iskazivao gotovo bezumno divljenje. »Onda mi recite što znate o Danteu?«

Zgodna, mlada plavuša slegnula je ramenima. »Samo ono što svi nauče u školi. Dante je talijanski pjesnik najslavniji po svojoj Božanstvenoj komediji u kojoj opisuje svoje imaginarno putovanje kroz pakao.«

»Djelomično točno«, odvratila je Marta. »U svom spjevu Dante uspijeva izići iz pakla, prolazi čistilištem i naposljetku pristiže u raj. Da ste ikad čitali Božanstvenu komediju, vidjeli biste da je njegovo

putovanje podijeljeno na tri dijela - Pakao, Čistilište i Raj.« Marta im je domahnula da pođu za njom po balkonu prema ulazu u muzej. »Razlog zašto se maska nalazi u Palazzo Vecchiju nema nikakve veze s Božanstvenom komedijom. Povezan je sa stvarnom poviješću. Dante je živio u Firenci i volio je ovaj grad najviše što ga čovjek može voljeti. Bio je iznimno istaknut i moćan Firentinac, no došlo je do promjene političke ravnoteže u kojoj je podržavao pogrešnu stranu, te je morao u progonstvo - istjerali su ga izvan gradskih zidina i poručili mu da se nikad ne može vratiti.«

Marta je zastala da uhvati dah dok su prilazili ulazu u muzej. Ponovno s rukama na bokovima, nagnula se natrag i nastavila predavanje: »Neki tvrde da je Danteovo progonstvo razlog zašto njegova maska djeluje toliko tužno, ali ja imam drugu teoriju. Pomalo sam romantična i mislim da tužno lice ima više veze sa ženom imenom Beatrice. Znate, Dante je cijeli život proživio očajnički ljubeći mladu ženu imenom Beatrice Portinari. No nažalost, Beatrice je pošla za drugoga, što je značilo da je Dante morao ne samo živjeti bez svoje voljene

Firence nego i bez žene koju je iskreno volio. Njegova ljubav prema Beatrice postala je središnjom temom Božanstvene komedije.«

»Zanimljivo«, odvratila je Sienna tonom koji je otkrivao da nije čula ni riječ. »Ipak, još mi nije jasno zašto se maska čuva baš u palači?«

Marta je upornost mlade žene doživjela kao mješavinu neobičnog i granično nepristojnog. »Dakle«, nastavila je, ponovno krenuvši, »kad je Dante umro, još se nije smio vratiti u Firencu te mu je tijelo ukopano u Raveni. No budući da je njegova prava ljubav Beatrice pokopana u Firenci, i budući da je Dante toliko volio Firencu, dopremiti ovamo njegovu posmrtnu masku činilo se kao dobro djelo.«

»Tako«, rekla je Sienna. »A zašto se odabralo baš ovu zgradu?«

»Palazzo Vecchio je najstariji simbol Firence, a u Danteovo vrijeme bila je samo srce grada. Zapravo, u katedrali se nalazi čuvena slika koja prikazuje Dantea izvan gradskih zidina, prognanog, dok je u pozadini vidljiv toranj njegove voljene palače. Po mnogočemu, čuvajući ovdje njegovu posmrtnu masku, osjećamo kao da

je Danteu konačno dopušteno vratiti se kući.«

»To je lijepo«, rekla je Sienna, naizgled konačno zadovoljna. »Hvala vam.«

Marta je stigla do vrata muzeja i pokucala triput. »Sono io, Marta! Buon giorno!«

S druge strane zazveckali su ključevi i vrata su se otvorila. Postariji čuvar umorno joj se nasmiješio i pogledao na sat. »È un po'p esto«, rekao je s osmijehom. Malo smo uranili.

Umjesto objašnjenja, Marta je pokazala Langdona na što se čuvar odmah rascvao. »Signore! Buontornato!« Dobro nam se vratili.

»Grazie«, srdačno je odvratio Langdon i čuvar ih je sve propustio unutra.

Prošli su kroz maleno predvorje gdje je čuvar deaktivirao alarm i zatim otključao druga, teža vrata. Kad su se otvorila, zakoračio je u stranu i kićeno zamahnuo rukom. »Ecco il museo!«

Marta se zahvalno nasmiješila i povela goste.

Prostor u koji se muzej smjestio izvorno je bio namijenjen vladinim uredima

što je značilo da je, umjesto prostranog, otvorenog galerijskog prostora, bio labirint nevelikih soba i hodnika koji je zauzimao polovicu zgrade.

»Danteova posmrtna maska odmah je iza ugla«, Marta je rekla Sienni. »Izložena je u uskom prostoru zvanom landito, što je zapravo samo prolaz između dviju većih prostorija. Maska se čuva u antiknoj vitrini postavljenoj uz bočni zid, a ona je čini nevidljivom čak i kad stanete ravno pred nju. Zbog toga mnogi posjetitelji prođu pokraj nje, a da je i ne zamijete!«

Langdon je koračao brže, gledao je ravno pred sebe kao da maska nad njim ima neku čudnu moć. Marta je laktom pogurnula Siennu i prošaptala: »Vašeg brata očito ne zanima nijedan drugi izložak - no kad ste ovdje, ne biste smjeli propustiti Machiavellijevu bistu ili Mappu Mundi u Dvorani zemljovida.«

Sienna je uljudno kimnula i produžila, također ne skrećući pogled. Marta je jedva hvatala korak s njom. Kad su stigli do treće sobe, zaostala je za njima i naposljetku se zaustavila.

»Profesore?« doviknula je zadahtano. »Možda biste vi… vašoj sestri… pokazali bar malo galerije… prije nego što vidimo masku?«

Langdon se okrenuo, pomalo zatečen, kao da se iz dubokih razmišljanja vraća u sadašnjost. »Oprostite?«

Marta je zadihano pokazala na obližnju vitrinu. »Jedan od najranijih… tiskanih primjeraka Božanstvene komedije…«

Kad je Langdon konačno primijetio da Marta briše znoj s čela i trudi se doći do daha, skamenio se. »Marta, oprostite! Naravno, bit će sjajno na brzinu pogledati tekst.«

Langdon se požurio natrag i Marti dopustio da ih dovede do antikne vitrine. Unutra je ležala izlizana, u kožu uvezana knjiga, rastvorena na kitnjastoj naslovnici: La Divina Commedia - Dante Alighieri.

»Nevjerojatno«, rekao je Langdon iznenađeno. »Prepoznajem naslovni list. Nisam znao da posjedujete primjerak izvornog Numeisterova izdanja.«

Naravno da ste znali, zbunjeno je pomislila Marta. Pokazala sam vam je sinoć!

»Sredinom petnaestog stoljeća«, na brzinu je Langdon objašnjavao Sienni, »Johann Numeister načinio je prvo tiskano izdanje ovog djela. Otisnuto je nekoliko stotina primjeraka, ali je preživjelo desetak. Jako su rijetki.«

Marti se činilo da se Langdon pravi glup kako bi se mogao šepuriti pred mlađom sestrom. Bilo je to neskromno i nije priličilo profesoru koga je pratio glas akademske poniznosti.

»Ovaj primjerak je na posudbi iz Laurentiane«, objasnila je Marta. »Ako vi i Robert još niste posjetili knjižnicu, svakako trebate. Ondje se nalazi veličanstveno stubište koje je projektirao Michelangelo, i koje vodi do prve javne čitaonice na svijetu. Knjige su lancima pričvršćene za stolove kako ih nitko ne bi mogao iznijeti. Naravno - mnoge od njih jedini su primjerci na svijetu.«

»Sjajno«, rekla je Sienna, gledajući dublje u muzej. »A do maske se ide ovamo?«

Čemu žurba? Marti je trebala još minuta da dođe do daha. »Da, ali možda će vas zanimati da čujete o ovome.« Pokazala je preko puta na nišu i maleno stubište koje je

nestajalo u stropu. »Stube vode do vidikovca među gredama, odakle se odozgo može razgledavati čuveni Vasarijev spušteni strop. Bit će mi zadovoljstvo pričekati vas ovdje, ako želite…«

»Marta, molim vas«, prekinula ju je Sienna. »Rado bih vidjela masku. A i malo smo kratki s vremenom.«

Marta se smućeno zagledala u lijepu mladu ženu. Nimalo joj nije bila draga ta nova moda po kojoj su se stranci međusobno oslovljavali imenima. Ja sam gospođa Alvarez, nijemo ju je prekorila. I činim vam uslugu.

»U redu, Sienna«, suho je odvratila Marta. »Ravno ovamo.«

Marta nije više gubila vrijeme nudeći Langdonu i njegovoj sestri stručne komentare dok su se probijali kroz zavojit niz soba prema maski. Sinoć su Langdon i Il Duomino proveli gotovo pola sata razgledavajući masku u uskom anditu. Martu je zainteresirala njegova znatiželja pa se zapitala ima li njihovo oduševljenje nekakve veze s lanjskim nizom neobičnih događaja povezanih s maskom. Langdon i Il

Duomino ostali su nijemi, ne dajući nikakav određen odgovor.

Dok su se sad približavali anditu Langdon je svojoj sestri počeo objašnjavati jednostavan postupak izrade posmrtne maske. Marti je bilo drago čuti da je njegovo objašnjenje bilo savršeno točno — za razliku od potpuno hinjene tvrdnje da dotad nikad nije vidio rijetki primjerak Božanstvene komedije.

»Netom nakon smrti«, objašnjavao je Langdon, »pokojnik se položi na leđa i lice mu se premaže maslinovim uljem. Zatim se koža prekrije slojem mokroga gipsa - prekriva se sve; i usta, i nos, i kapci - od ruba kose do vrata. Nakon što se stvrdne, gips se lagano odvaja i upotrebljava kao kalup u koji se lijeva svježi gips. Taj gips stvrdnjivanjem stvara savršeno detaljnu repliku pokojnikova lica. Što se često običavalo činiti u znak počasti istaknutim pojedincima i genijima - Danteu, Shakespeareu, Voltaireu, Tassu, Keatsu; svima su im načinjene posmrtne maske.«

»Eto, konačno smo stigli«, najavila je Marta kad je trojka stigla pred andito. Koraknula je u stranu i Langdonovoj sestri

dala znak da uđe prva. »Maska je u vitrini do zida vama slijeva. Molim vas, nemojte ulaziti iza stupića.«

»Hvala.« Sienna je ušla u uski hodnik, prišla vitrini i zavirila. Odmah je raskolačila oči, i užasnuta lica pogledala u brata.

Marta je takvu reakciju vidjela već tisuću puta; posjetitelje bi prvi susret s maskom često trgnuo te izazvao odbojnost - Danteovo sablasno naborano lice, kukasti nos i sklopljene oči.

Langdon je ušao odmah za Siennom, stao pokraj nje i zagledao se u vitrinu. Istog je časa uzmaknuo, a na licu mu se također ukazalo iznenađenje.

Marta je zastenjala. Che esagerato. Pošla je za njima. No kad je sama pogledala, i ona je ostala bez daha. Oh mio Dio!

Marta Alvarez očekivala je da će ugledati Danteovo poznato mrtvo lice kako zuri u nju, no umjesto toga vidjela je samo crvenu satensku oblogu vitrine i klin na kojem je maska obično visjela.

Marta je pokrila usta i užasnuto zurila u praznu vitrinu. Disanje joj se ubrzalo i zgrabila je jedan od stupića da se zadrži na nogama. Naposljetku je skrenula pogled s

prazne vitrine i okrenula se prema noćnim čuvarima na glavnom ulazu.

»La masehera di Dante!« urlala je kao kakva luđakinja. »La masehera di Dante è sparita!«

40.

MARTA ALVAREZ TRESLA SE ispred prazne vitrine. Nadala se da je grč koji joj se širio abdomenom izazvan panikom, a ne trudovima.

Nestala je Danteova posmrtna maska!

Dvojica čuvara bila su u punoj pripravnosti - pristigli su u andito, vidjeli praznu vitrinu i bacili se na posao. Jedan je pohitao do obližnje nadzorne sobe kako bi pregledao sinoćnje snimke sigurnosnih kamera, dok je drugi netom policiji bio prijavio krađu.

»La polizia arrivera tra venti minuti!« rekao je čuvar Marti završivši razgovor.

»Venti minuti?« ponovila je. Dvadeset minuta? »Ovo je teška krađa umjetničkog djela!«

Čuvar je objasnio kako su mu rekli da je najveći dio gradske policije posvećen rješavanju kudikamo ozbiljnije krize i da pokušavaju pronaći slobodnog policajca koji će doći i uzeti izjavu.

»Che cosa potrebbe esserci di più grave!?« urlikala je. Što može biti ozbiljnije!?

Langdon i Sienna bojažljivo su se pogledavali, a Marta je naslutila da njeno dvoje gostiju pati od prenadraženosti osjetila. Što i ne iznenađuje. Nakon što su navratili kako bi bacili pogled na masku, pretvorili su se u očevice teške krađe umjetničkog djela. Sinoć se netko nekako uvukao u galeriju i ukrao Danteovu posmrtnu masku.

Marta je znala da u muzeju ima neizmjerno vrednijih komada koji su također mogli biti ukradeni, pa se trudila sagledati sve s vedrije strane. Ipak, bila je ovo prva krađa u povijesti muzeja. Ne znam čak ni kakav je protokol!

Marta je osjetila trenutnu slabost pa se ponovno poslužila stupićem kao potporom.

Oba čuvara galerije djelovala su smeteno dok su Marti prepričavali što su sinoć radili i što se zbivalo - oko deset sati Marta je ušla s Il Duominom i Langdonom. Ubrzo nakon toga, njih troje zajedno su izišli. Čuvari su ponovno zaključali, uključili alarm i koliko znaju, nitko otada niti je ušao u galeriju niti izišao iz nje.

»Nemoguće!« režala je Marta na talijanskom. »Maska je bila u vitrini kad smo nas troje sinoć otišli, dakle, očito je netko nakon toga bio u galeriji!«

Čuvari su podizali dlanove i izgledali potpuno zapanjeno. »Noi non abbiamo visto nessuno!«

Budući da je policija pristizala, Marta je, najbrže što joj je trudno tijelo dopuštalo, krenula u pravcu kontrolne sobe. Langdon i Sienna nervozno su pošli za njom.

Snimke nadzornih kamera, mislila je Marta. One će nam točno pokazati tko se sinoć zatekao ovdje!

* * *

Tri ulice dalje, na Ponte Vecchiju, Vayentha se sklonila u sjenu dok se par policajaca probijao kroz svjetinu i pretraživao područje noseći Langdonovu fotografiju.

Dok su se približavali Vayenthi, jednom je zakrčao radio - uobičajena objava potjernice. Poruka je bila kratka, na talijanskom, ali je Vayentha shvatila bit - svi slobodni policajci u području Palazzo

Vecchija odmah neka se jave da uzmu izjave u muzeju palače.

Policajci jedva da su trepnuli na to, ali je Vayentha naćulila uši.

Il Muse o di Palazzo Vecchio?

Sinoćnja katastrofa - fijasko koji joj je gotovo potpuno uništio karijeru - zbila se u uličicama tik do Palazzo Vecchija.

Radijska poruka se nastavila na smetnjama prepunom talijanskom i bila je najvećim dijelom nerazumljiva, osim dvije riječi koje su jasno zazvonile - ime Dantea Alighierija.

Tijelo joj se napelo u trenu? Dante Alighieri? Ovo nikako nije mogla biti slučajnost. Naglo se okrenula prema Palazzo Vecchiju i ugledala nazubljeni toranj koji je stršio iznad krovova obližnjih zgrada.

Što se to zbilo u muzeju? pitala se. I kada?

Istinu govoreći, Vayentha je bila terenski analitičar dovoljno dugo da zna kako se slučajnost događa znatno rjeđe nego što se to obično zamišlja. Muzej Palazzo Vecchio... i Dante? To je moralo imati veze s Langdonom.

Vayentha je cijelo vrijeme pretpostavljala da će se Langdon vratiti u stari grad. To je jedino imalo smisla - Langdon se sinoć našao u starom gradu, u trenutku kad se sve počelo raspadati.

Vayentha se sada, po danu, pitala nije li se Langdon nekako vratio u područje oko Palazzo Vecchija kako bi pronašao to za čim traga. Bila je sigurna da Langdon u stari grad nije ušao preko mosta. Međutim bilo je još mnogo mostova, no bili su, barem za pješake, nemoguće daleko od vrtova Boboli.

Ispod sebe primijetila je četverac koji je klizio prolazeći pod mostom. Na boku čamca pisalo je SOCIETA CANOTTIERI FIRENZE - FIRENTINSKI VESLAČKI KLUB. Upadljiva crveno-bijela vesla zaranjala su i izranjala savršeno usklađeno.

Možda je Langdon prešao brodom... činilo se malo vjerojatnim, no nešto joj je govorilo da je policijska obavijest vezana uz Palazzo Vecchio bila trag koji mora slijediti.

»Aparati van, per favore", povikala je žena na engleskom s jakim naglaskom.

Vayentha se okrenula i ugledala kuštravi narančasti pompon kako vijuga na štapu dok je žena, očito turistički vodič,

pokušavala svoje turiste-pačiće potjerati preko Ponte Vecchija.

»Iznad vas je najveće Vasarijevo remek-djelo!« vikala je već uvježbano oduševljeno, podigla štap i tako svima skrenula poglede u vis.

Vayentha to dotad nije primijetila, no činilo se da postoji neka struktura na drugome katu koja se protezala iznad prodavaonica što su nalikovale na uske stanove.

»Vasarijev hodnik«, objavila je. »Dug je gotovo čitav kilometar te je Obitelji Medici osiguravao siguran prolaz između palača Pitti i Vecchio.«

Vayentha je raskolačila oči promatrajući tunel nad glavom. Čula je za taj hodnik, ali je o njemu znala malo.

Vodi u Palazzo Vecchio?

»Oni rijetki, s debelim vezama«, nastavila je, »hodnikom mogu proći i danas. Hodnik je veličanstvena galerija koja se proteže cijelim putem od Palazzo Vecchija do sjeveroistočnog ugla vrtova Boboli.«

Što god da je žena dodala, Vayentha nije čula.

Tada je već hitala prema motociklu.

41.

U LANGDONOVOJ GLAVI ponovno je zatutnjalo i šavovi su se napeli kad su se Sienna i on u kontrolnoj sobi stisnuli uz Martu i dvojicu čuvara. Taj tijesni prostor bila je zapravo preinačena garderoba s policom prepunom zujećih tvrdih diskova i računalnih monitora. Zrak je bio zagušljiv i vruć, i vonjao na ustajao dim cigareta.

Langdon je odmah osjetio kako se zidovi obrušavaju na njega.

Marta se smjestila ispred monitora već spremnog za reprodukciju na kojem se vidjela zrnata crno-bijela snimka andita, snimljena odozgo iznad vrata. Vremenski kod na zaslonu odavao je da je materijal prebačen na jučer prijepodne - prije točno dvadeset četiri sata - i očito nedugo prije nego što se muzej otvorio, i davno prije nego što su te večeri onamo pristigli Langdon i tajanstveni U Duomino.

Čuvar je brzo premotao snimku i Langdon je promatrao rijeku turista koja je brzo kuljala kroz andito, užurbanim, trzavim kretnjama. Samu masku nije se

moglo vidjeti iz tog kuta, no očito je još bila u vitrini jer su turisti neprekidno zastajali poviriti unutra ili snimiti masku prije nego što bi krenuli dalje.

Daj, požuri se malo, pomislio je Langdon znajući da je policija na putu. Pitao se bi li se on i Sienna mogli samo ispričati i odjuriti, no morali su pogledati video — što god bilo na snimci, odgovorit će na brojna pitanja o tome koji se vrag zapravo tu zbiva.

Snimka se nastavila, još brže, te su se popodnevne sjene počele kretati preko dvorane. Turisti su ulijetali i izlijetali sve dok se rijeka ljudi nije počela smanjivati i onda je, naglo, potpuno presahnula. Kad je vremenski kod pokazao 17 sati, svjetla u muzeju pogasila su se i sve je utihnulo.

Pet sati popodne. Zatvaranje.

»Aumenti la velocitä«, naredila je Marta, nagnuvši se naprijed u stolici, zagledana u ekran.

Čuvar je ubrzao snimku, vrijeme je brzo protjecalo sve dok se, oko deset sati uvečer, svjetla u muzeju nisu ponovno upalila.

Čuvar je hitro usporio snimku na normalnu brzinu.

Trenutak poslije, poznata, trudnička pojava Marte Alvarez iskrsnula je u kadru. Tik uz nju išao je Langdon u svojem poznatom sakou od tvida, izglačanim hlačama i vlastitim mokasinama od meke kože. Primijetio je čak i bljesak sata s Mickeyjem Mouseom što mu je u hodu izvirivao ispod manšete.

Eto mene… prije nego sto su me ustrijelili.

Langdon je s velikim nemirom gledao samoga sebe kako radi nešto čega se uopće nije sjećao. Dakle, sinoć sam bio ovdje… i razgledavao posmrtnu masku? Nekim čudom je, između tada i sada, uspio ostati bez odjeće, ručnoga sata i dva dana života.

Dok se snimka nastavljala on i Sienna nagurali su se tik do Marte i čuvara kako bi bolje vidjeli. Nijema snimka tekla je dalje; pojavili su se Langdon i Marta, prišli vitrini i divili se maski. Dok su to činili, otvor vrata iza njih zamračila je krupna sjena, i u kadar se ušetao grozomorno pretili muškarac. Bio je odjeven u smeđe odijelo, nosio je aktovku i jedva se provukao kroz vrata. U usporedbi

s njegovom nabreklom trbušinom, čak je i Marta izgledala vitko.

Langdon ga je prepoznao u trenu. Ignazio?

»Ovo je Ignazio Busoni«, prošaptao je Sienni na uho. »Direktor Musea dell Opera del Duomo. Poznajemo se već nekoliko godina. Samo nikad nisam čuo da ga zovu Il Duomino.«

»Nadimak mu dobro pristaje«, tiho je odgovorila Sienna.

Tijekom prošlih godina Langdon se s Ignaziom savjetovao o umjetničkim djelima i povijesti Il Duoma - bazilike koju je ovaj nadzirao - no posjet Palazzo Vecchiju naizgled je bio izvan Ignazijeve ingerencije. Ipak, Ignazio Busoni, osim što je bio utjecajna pojava u firentinskim umjetničkim krugovima, bio je i ljubitelj Dantea i stručnjak za njega.

Logičan izvor podataka o Danteovoj posmrtnoj maski.

Langdon se ponovno vratio videu; sad se vidjela Marta kako strpljivo čeka naslonjena na stražnji zid andita dok su se Langdon i Ignazio naginjali preko ograde ne bi li iz što veće blizine promotrili masku.

Dok su muškarci i dalje raspravljali i istraživali, minute su tekle i vidjelo se kako Marta njima za leđima krišom pogledava na sat.

Langdon je požalio što se ne snima i ton. O čemu smo to Ignazio i ja razgovarali? Što točno tražimo?

U tom je trenu, na ekranu, Langdon prekoračio ogradu i zgrbio se točno ispred vitrine; lice mu je bilo tek nekoliko centimetara udaljeno od stakla.

Marta se odmah umiješala - očito ga je prekorila i Langdon se pokorno vratio natrag.

»Oprostite što sam toliko stroga«, rekla je sad, pogledavajući ga preko ramena. »No, kako sam vam rekla, vitrina je antikna i nevjerojatno osjetljiva. Vlasnik maske inzistira da posjetitelji ne prelaze ogradu. Čak ni osoblju ne dopušta da otvori vitrinu bez njegove nazočnosti.«

Trebalo im je nekoliko trenutaka da shvate te riječi. Vlasnik maske? Langdon je pretpostavljao da je maska vlasništvo muzeja.

Sienna je izgledala jednako zatečeno, ali se odmah ubacila: »Muzej nije vlasnik maske?«

Marta je odmahnula glavom i ponovno se zagledala u zaslon. »Bogati mecena ponudio je da će otkupiti Danteovu masku iz naše zbirke, ali da će nam je ostaviti kao trajni izložak. Ponudio je čitavo bogatstvo, što smo mi sa zadovoljstvom prihvatili.«

»Samo malo«, javila se Sienna. »Platio je... i onda vam je prepustio?«

»Što je uobičajeno«, ubacio se Langdon. »Riječ je o filantropskoj akviziciji - donatori tako mogu muzejima davati značajnije priloge, a da ih ne prijave kao dobrotvorne.«

»Donator je neobičan čovjek«, rekla je Marta. »Istinski poznavatelj Dantea, no ipak pomalo... kako vi kažete... fanatico?«

»Tko je on?« željela je saznati Sienna, nehajnošću glasa prikrivajući hitnju.

»Tko?« namrštila se Marta i dalje zagledana u ekran. »Ovaj, vjerojatno ste nedavno o njemu čitali u vijestima — švicarski milijarder Bertrand Zobrist.«

Langdonu je ime zvučalo nekako poznato, no Sienna je Langdona zgrabila za

ruku i stisnula je čvrsto - izgledala je kao da je ugledala sablast.

»O, da...«, neodlučno je progovorila Sienna, pepeljasta lica. »Bertrand Zobrist. Slavni biokemičar. Zgrnuo je bogatstvo biološkim patentima još u mladosti.« Zastala je i progutala knedlu. Nagnula se prema Langdonu i prošaptala mu: »Zobrist je zapravo izumio cijelo područje manipulacije zametnom lozom.«

Langdon nije imao pojma što je to manipulacija zametnom lozom, ali mu je zvučalo prijeteće, osobito nakon one nedavne bujice slika prepunih kuge i smrti. Pitao se zna li Sienna toliko o Zobristu zato što je dobro potkovana u medicini... ili zato što su oboje bili čuda od djece. Prate li genijalci jedan drugoga?

»Za Zobrista sam prvi put čula prije nekoliko godina«, objašnjavala je Sienna, »kad je u medijima iznio neke izrazito provokativne postavke o porastu populacije.« Zastala je, lice joj se smrknulo. »Zobrist je zagovornik Jednadžbe populacijske apokalipse.«

»Kako, molim?«

»U biti se radi o matematičkom priznavanju činjenice da broj stanovnika zemlje raste, da ljudi žive dulje i da su prirodni resursi gotovo iscrpljeni. Jednadžba predviđa da takav trend može prouzrokovati samo apokaliptičko urušavanje društva. Zobrist je javno predvidio kako ljudska rasa neće preživjeti iduće stoljeće... osim ako nas ne zadesi nekakav događaj koji će uroditi masovnim istrebljenjem.« Sienna je mučno uzdahnula i Langdona pogledala ravno u oči. »Zapravo, navodi se da je Zobrist jednom izjavio kako je 'Crna kuga najbolje što se ikada dogodilo Europi'.«

Langdon se skamenjen zagledao u nju. Dlačice na vratu su mu se naježile - ponovno - kad mu je u mislima opet bljesnula maska kuge. Cijelo se jutro trudio oprijeti primisli da je njegova trenutačna dilema povezana sa smrtonosnom kugom... no sada je tu misao bilo sve teže i teže potiskivati.

To što je Bertrand Zobrist opisao Crnu smrt kao nešto najbolje što je zadesilo Europu bilo je u svakom slučaju odvratno, ali je Langdon znao da su brojni

povjesničari zabilježili dugoročne socioekonomske prednosti do kojih je došlo u Europi četrnaestoga stoljeća. Prije kuge, prekobrojno stanovništvo, glad i ekonomske teškoće definirale su 'mračno doba. Nenadan dolazak Crne smrti - iako strahotan — doslovno je 'skresao ljudsko stado' stvarajući obilje hrane i mogućnosti koji su, kako su tvrdili mnogi povjesničari, bili temeljni katalizator dolaska renesanse.

Dok se Langdon prisjećao simbola za biološku opasnost na spremniku s preinačenim zemljovidom Danteova pakla, na um mu je pala strašna primisao; netko je načinio taj sablasni mali projektor... a Bertrand Zobrist - biokemičar i fanatični obožavatelj Dantea - činio se logičnim kandidatom.

Otac genetske manipulacije zametne loze. Langdon je osjetio kako dijelovi slagalice padaju na svoja mjesta. Nažalost, slika koja se rađala bivala je sve strašnija i strašnija.

»Premotajte ovaj dio«, naredila je Marta čuvaru, očito željna da što prije završi s gledanjem Langdona i Busonija kako

proučavaju masku, i konačno otkrije tko je provalio u muzej i ukrao je.

Čuvar je ubrzao i vrijeme je pojurilo.

Tri minute… šest minuta… osam minuta.

Marta na ekranu stajala je iza muškaraca, sve češće prebacivala težinu s noge na nogu i neprekidno pogledavala na sat.

»Žao mi je što smo toliko oduljili«, rekao je Langdon. »Izgledate kao da vam nije dobro.«

»Sama sam si kriva«, rekla je Marta. »Obojica ste mi govorili da odem doma i da će vas čuvari pustiti van, no mislila sam da bi to bilo nepristojno.«

Odjednom je Marta nestala s ekrana. Čuvar je usporio na normalnu brzinu.

»Sve u redu«, rekla je. »Sjetila sam se, otišla sam u toalet.«

Čuvar je kimnuo i ponovno krenuo prema prekidaču za premotavanje, no prije nego što ga je pritisnuo, Marta ga je zgrabila za ruku. »Aspetti!«

Naherila je glavu i zbunjeno se zagledala u monitor.

I Langdon je gledao. Isuse, što je to sad?

Langdon na ekranu upravo je posegnuo u džep sakoa od tvida, izvukao kirurške rukavice i navlačio ih.

Istodobno se Il Duomino smjestio iza Langdona i promatrao niz hodnik kojim je Marta maločas oteturala do toaleta. Trenutak poslije, pretili je kimnuo Langdonu kao da mu želi poručiti da je sve čisto.

Koga vraga to radimo?

Langdon se promatrao na videu kako pruža ruku u rukavici, njome napipava rub vrata vitrine i onda… nevjerojatno nježno povlači sve dok se antikne šarke nisu pokrenule i vrata lagano otvorila… otkrivajući Danteovu posmrtnu masku.

Marta Alvarez prestravljeno je uzdahnula i dlanovima pokrila lice.

Osjećajući se užasnuto kao i ona, Langdon je s posvemašnjom nevjericom promatrao sebe kako poseže u vitrinu, objema rukama nježno grabi Danteovu posmrtnu masku i vadi je.

»Dio mi salvi!« zaurlala je Marta, s naporom se pridigla i naglo okrenula sučelice Langdonu. »Cos'ha fatto? Perché?«

Prije nego što je Langdon stigao odgovoriti, jedan od čuvara izvukao je crnu Berettu i njome naciljao ravno Langdonu u prsa.

Isusa ti!

Robert Langdon zurio je niz cijev čuvareva pištolja i osjećao kako se sićušna prostorija još više sabija oko njega. Marta Alvarez stajala je i promatrala ga s nevjericom prisutnom kod onih koje je netko izdao. Na monitoru iza nje Langdon je podigao masku prema svjetlu i proučavao je.

»Izvukao sam je samo načas«, uvjeravao ju je Langdon, moleći se da govori istinu. »Ignazio me uvjeravao da se nećete ljutiti!«

Marta nije odgovorila. Bila je kao skamenjena, očito se trudila shvatiti zašto joj je Langdon lagao… i, uistinu, kako bi, zaboga, Langdon mogao tako mirno stajati i gledati snimku znajući što će se otkriti.

Nisam imao pojma da sam otvorio vitrinu!

»Roberte«, šapnula je Sienna. »Gledaj! Pronašao si nešto!« Sienna nije skidala pogled sa snimke; usprkos onome što ih je čekalo trudila se pronaći odgovore.

Langdon na ekranu podigao je masku i nagnuo je prema svjetlu; pozornost mu je očito privuklo nešto s njezine unutarnje strane.

Iz kuta kamere, u djeliću sekunde, podignuta maska djelomično je prekrila Langdonovo lice tako da su Danteove mrtve oči bile poravnate s Langdonovima. Prisjetio se objave - Istina se može nazrijeti samo kroz oči smrti. Osjetio je hladnu jezu.

Langdon nije imao pojma što je to mogao proučavati na stražnjoj strani maske, no u tom trenutku na snimci svoje je otkriće podijelio s Ignaziom - pretili je ustuknuo, odmah potražio naočale i ponovno pogledao... i ponovno. Živo je odmahivao glavom i počeo koračati anditom u očito pojačanom raspoloženju.

Odjednom su obojica podigla pogled; očito su čuli nešto iz hodnika - Marta se vjerojatno vraćala iz toaleta. Langdon je žurno iz džepa izvukao plastičnu vrećicu sa zatvaračem i u nju zatvorio posmrtnu

masku prije nego što ju je pružio Ignazijukoji ju je smjestio, naizgled nevoljko, u svoju aktovku. Langdon je brzo zatvorio sada praznu antiknu vitrinu te su njih dvojica žurno izišla u hodnik kako bi Martu presreli prije nego što uzmogne otkriti krađu.

Obojica čuvara naciljala su pištoljima u Langdona.

Marta se zateturala i uhvatila se za stol da ne padne. »Ne razumijem!« ispalila je. »Vi i Ignazio Busoni ukrali ste Danteovu posmrtnu masku?«

»Ne!« branio se Langdon blefirajući najbolje što može. »Vlasnik maske dao nam je dopuštenje da je preko noći iznesemo iz zgrade.«

»Vlasnik dao dopuštenje?« upitala je. »Bertrand Zobrist?«

»Da! Gospodin Zobrist dopustio nam je da ispitamo neke oznake na stražnjoj strani. Sastali smo se s njim jučer popodne.«

Marta ga je prostrijelila pogledom. »Profesore, apsolutno sam sigurna da se jučer popodne niste sastali s Bertrandom Zobristom.«

»Kako nismo…«

Sienna je Langdona primila za ruku i zaustavila ga. »Roberte...« Mračno je uzdahnula. »Prije šest dana, Bertrand Zobrist bacio se s vrha tornja Badije; to je samo nekoliko ulica udaljeno odavde.«

42.

VAYENTHA JE OSTAVILA MOTOCIKL malo sjevernije od Palazzo Vecchija i pješice prilazila rubom Piazze della Signoria. Dok se probijala između kipova postavljenih ispred Loggie dei Lanzi, nije mogla previdjeti da gotovo sve skulpture prikazuju varijaciju samo jedne teme - siloviti prikazi dominacije muškarca nad ženom.

Otmica Sabinjanki.

Žrtvovanje Poliksene.

Perzej drži odrezanu Meduzinu glavu.

Zgodno, pomislila je Vayentha, navukla kapu nisko nad oči i probijala se kroz jutarnju gužvu prema ulazu u palaču koja je prihvaćala prve turiste toga dana. Po svemu sudeći, u Palazzo Vecchiju bio je uobičajen radni dan.

Nema policije, pomislila je Vayentha. Barem ne još.

Zakopčala je jaknu visoko oko vrata, provjerila je li joj oružje dobro skriveno i prošla kroz ulaz. Prateći putokaze za Museo di Palazzo, prošla je kroz dva bogato

ukrašena predvorja i zatim se velikim stubištem uputila na kat.

Dok se penjala, u glavi je vrtjela policijsko izvješće.

Il Museo di Palazzo Vecchio… Dante Alighieri.

Langdon mora biti ovdje.

Putokazi za muzej doveli su Vayenthu do goleme, veličanstveno ukrašene galerije — Dvorane Pet stotina - gdje su se motali turisti i divili se divovskim muralima. Vayenthu nije zanimalo razgledavanje umjetničkih djela te je brzo pronašla novi putokaz u donjem desnom kutu dvorane, koji je vodio prema stubištu.

Dok se probijala dvoranom, primijetila je skupinu studenata okupljenu oko jednog kipa — svi su ga redom slikali i smijali se.

Na pločici je pisalo: Heraklo i Diomed.

Vayentha je pogledala i uzdahnula.

Skulptura je prikazivala dvojicu junaka grčke mitologije - potpuno golih - kako se hrvaju. Heraklo je Diomeda okrenuo nogama u vis i spremao ga se baciti, dok je Diomed čvrsto stezao Heraklov penis kao da pita: »Siguran si da me želiš baciti?«

Vayentha je protrnula. To se zove zgrabiti nekog za jaja.

Skrenula je pogled s te neobične statue i brzo se popela stubama prema muzeju.

Stigla je do balkona i pogledala dvoranu. Desetak turista čekalo je pred ulazom u muzej.

»Kasne s otvaranjem«, nagađao je raspoloženi turist, vireći iza video-kamere.

»Zna li se zašto?« upitala je.

»Ne, ali je pogled sjajan — dok čekamo!« Rukom je zaokružio preko Dvorane Pet stotina.

Vayentha je prišla rubu i pogledala veliku dvoranu ispod njih. Dolje je pristizao usamljeni policajac, ne privlačeći gotovo nikakvu pozornost - nije se žurio prijeći dvoranu do stubišta.

Dolazi uzeti izjavu, pomislila je Vayentha. Tegobno uspinjanje stubama otkrilo joj je da je riječ o rutinskoj provjeri prijave - ni najmanje nalik na kaotičnu potjeru za Langdonom oko Rimskih vrata.

Ako je Langdon ovdje, zašto već nisu preplavili zgradu?

Ili je Vayentha pogrešno pretpostavila da se Langdon nalazi ovdje, ili lokalna policija i Brüder još nisu zbrojili jedan i jedan.

Kad je policajac pristigao na vrh stuba i uputio se prema ulazu u muzej, Vayentha mu je nehajno okrenula leđa i pravila se da gleda kroz prozor. S obzirom na to da su je otpisali i da Starješina ima dugačku ruku, nije željela riskirati da je itko prepozna.

»Aspetta!« odnekud je dopro povik.

Vayenthi je zastalo srce kad se policajac zaustavio točno iza nje. Tada je shvatila da glas dopire iz njegova voki-tokija.

»Attendi i rinforzi!« ponovno se javio glas.

Čekaj pojačanja? Vayentha je naslutila kako se nešto netom promijenilo.

A onda je, točno nasuprot prozoru, Vayentha ugledala crni predmet koji je rastao približavajući se. Letio je prema Palazzo Vecchiju iz pravca vrtova Boboli.

Helikopter, shvatila je Vayentha. Brüder zna. I krenuo je ovamo.

* * *

Viši asistent Konzorcija Lawrence Knowlton i dalje se grizao zbog poziva Starješini. Znao je da bi bilo glupo predložiti mu da pregleda klijentov video prije nego što ga sutra dostave medijima.

Sadržaj nije važan.

Protokol je bog.

Knowlton se još prisjećao mantre koju su u glavu utuvljivali mlađim asistentima kad su ovi počeli odrađivati zadatke za organizaciju. Pitanja strše. Zadaće se vrše.

Nevoljko je pripremio crveni stick za sutra ujutro, pitajući se kako će mediji primiti tu bizarnu poruku. Hoće li je uopće emitirati?

Naravno da hoće. Autor je Bertrand Zobrist.

Zobrist ne samo što je bio zapanjujuće uspješna pojava u svijetu medicine, nego je već bio u vijestima zbog prošlotjednog samoubojstva. Ovaj devetominutni video emitirat će se kao poruka iz groba, a njegova zlokobna i mračna atmosfera gledatelje će gotovo sigurno spriječiti da isključe televizore.

Proširit će se brzinom virusa.

43.

MARTA ALVAREZ BJESNILA JE izlazeći iz tijesne sobe za nadzor, ostavivši Langdona i njegovu neodgojenu mlađu sestru s čuvarima koji su ih držali na nišanu. Prišla je prozoru i pogledala na Piazzu della Signoria - laknulo joj je kad je ugledala policijski auto parkiran ispred.

Bilo je i vrijeme.

Marti i dalje nije bilo jasno zašto bi je netko, toliko cijenjen u svojem području kao Robert Langdon, toliko besramno prevario, iskoristio njezinu profesionalnu uljudnost i ukrao neprocjenjiv izložak.

A Ignazio Busoni pritom mu je pomogao? Nezamislivo!

Odlučna da Ignaziju priopći što misli o tome, Marta je izvukla mobitel i nazvala Il Duominov ured u Museu dell'Opera del Duomo, nekoliko ulica dalje.

Zazvonilo je samo jednom.

»Ufficio di Ignazio Busoni«, javio se poznati ženski glas.

Marta je bila dobra s Ignazijevom tajnicom, no nije bila raspoložena za

čavrljanje. »Eugenia, sono Marta. Devo parlare con Ignazio.«

Nastala je čudna stanka, a onda je tajnica briznula u histeričan plač.

» Cos a succédé?« upitala je Marta. Što se zbilo?

Eugenia je kroz suze Marti ispričala kako je maločas stigla u ured i saznala da je Ignazio sinoć doživio teški srčani udar u uličici blizu Duoma. Oko ponoći nazvao je hitnu, ali ona nije stigla na vrijeme. Busoni je umro.

Martu su zamalo izdale noge. Tog jutra na vijestima je čula da je sinoć preminuo neimenovani gradski dužnosnik, no nije ni pomišljala kako je riječ o Ignaziju.

»Eugenia, ascoltami«, nastavila je Marta trudeći se ostati mirna; na brzinu je objasnila što je netom vidjela na snimkama nadzornih kamera palače - da su Danteovu posmrtnu masku ukrali Ignazio i Robert Langdon koga sad drže na nišanu.

Marta nije imala pojma što će joj odgovoriti Eugenia, no nije ni sanjala da će čuti ono što je slijedilo:

»Roberto Langdon?« upitala je Eugenia. »Sei con Langdon ora?« Sad si s Langdonom?

Eugenija kao da nije shvaćala bit. Da, ali maska…

»Devo parlare con lui!« zavikala je Eugenia. Moram govoriti s njim!

* * *

U čuvarskoj sobi, Langdonu je i dalje tutnjalo u glavi dok su čuvari pištolje držali uperene ravno u njega. Vrata su se naglo otvorila i pojavila se Marta Alvarez.

Kroz otvorena vrata Langdon je odnekud čuo cviljenje helikoptera; to prijeteće zujanje pratilo je tuljenje sirena što su se primicale. Otkrili su da smo ovdje.

»È arrivata la polizia«, Marta je rekla čuvarima i poslala jednoga da policajce pusti u muzej. Drugi je ostao, i dalje pištoljem ciljajući u Langdona.

Na Langdonovo iznenađenje, Marta mu je pružila mobitel. »Netko želi govoriti s vama«, rekla je pomalo zbunjeno. »Morate van, ovdje nema signala.«

Skupina se iz zagušljive sobice premjestila u prostor galerije, točno ispred vrata, a ondje je sunce prodiralo kroz velike prozore koji su pružali veličanstven pogled na Piazzu della Signoria ispod njih. Iako i dalje na nišanu, Langdonu je laknulo što je izišao iz tog skučenog prostora.

Marta mu je pokazala da stane pokraj prozora i pružila mu mobitel.

Langdon ga je, oklijevajući, primio i podigao na uho. »Da? Robert Langdon.«

»Signore«, javio se ženski glas i nastavio nesigurnim engleskim s primjetnim naglaskom. »Ja sam Eugenia Antonucci, tajnica Ignazija Busonija. Vi i ja sreli smo se sinoć kad ste došli k njemu u ured.«

Langdon se nije ničega sjećao. »Da?«

»Žao mi je što vam moram javiti, ali Ignazio, on je sinoć umro od infarkta.«

Langdon je čvrsto stegnuo mobitel. Ignazio Busoni je mrtav?

Žena je plakala, glas joj je bio pun tuge. »Ignazio me nazvao prije smrti. Ostavio mi je poruku i rekao da je svakako morate poslušati. Ja ću vam je pustiti.«

Langdon je čuo nekakvo šuškanje i za nekoliko trenutaka, tiha, zadihana snimka

glasa Ignazija Busonija doprla mu je do uha.

»Eugenia«, dahtao je, očito trpeći bolove. »Molim te, svakako se pobrini da Robert Langdon čuje ovu poruku. U nevolji sam. Mislim da se neću uspjeti vratiti do ureda.« Ignazio je zaječao i uslijedila je duga stanka. »Roberte, nadam se da si pobjegao. Meni su još za petama… i nisam… ja nisam dobro. Pokušat ću doći do doktora, ali…« Još jedna duga stanka, kao da je Il Duomino prikupljao posljednje atome snage. Onda: »… Roberte, pažljivo slušaj. Ono što tražiš, skriveno je na sigurnome. Dveri su ti otvorene, ali moraš požuriti. Raj, dvadeset pet.« Dugo je šutio i onda prošaptao: »Sretno.«

Poruka je završila.

Langdonu je srce tuklo i znao je da je upravo čuo posljednje riječi umirućega. A te riječi, upućene njemu, ničim nisu uspjele ublažiti njegovu zebnju. Raj 25? Dveri su mi otvorene? Langdon je razmišljao. Na koje dveri točno misli? Jedino što je imalo smisla bile su Ignazijeve riječi da je maska na sigurnom.

Eugenia je opet bila na liniji.
»Profesore, razumijete li ovo?«

»Dijelom.«

»Mogu li ja nešto učiniti?«

Langdon je razmišljao malo dulje.
»Pobrinite se da nitko drugi ne čuje ovu poruku.«

»Čak ni policija? Ubrzo će doći detektivi da im dadem izjavu.«

Langdon se ukočio. Pogledao je na čuvara koji ga je i dalje držao na nišanu. Langdon se hitro okrenuo prema prozoru i spustio glas: »Eugenia… možda vam zvuči čudno, ali zbog Ignazija morate obrisati poruku i policiji ne spominjati da ste razgovarali sa mnom. Je li to jasno? Stanje je strašno komplicirano i…«

Langdon je osjetio da mu se u bok zabila cijev pištolja; okrenuo se i ugledao naoružanog stražara kako stoji tik do njega ispružene ruke i traži da mu preda Martin mobitel.

Na vezi je nastala duga tišina i Eugenia je napokon rekla: »Gospodine Langdone… moj šef vam je vjerovao, pa ću i ja.«

Zatim je prekinula.

Langdon je čuvaru vratio mobitel. »Ignazio Busoni je mrtav«, rekao je Sienni. »Umro je od srčanog udara sinoć nakon odlaska iz muzeja.« Zastao je. »Maska je na sigurnom. Ignazio ju je sakrio prije smrti. I ostavio mi trag gdje ću je naći.« Raj 25.

U Sienninim očima bljesnula je nada, no kad se Langdon okrenuo Marti, ona je djelovala sumnjičavo.

»Marta«, obratio joj se Langdon. »Mogu vam vratiti Danteovu masku, ali nas morate pustiti. I to odmah.«

Marta se glasno nasmijala. »Ni u snu! Vi ste ukrali masku! Policija pristiže…«

»Signora Alvarez«, glasno se umiješala Sienna. »Mi dispiace, ma non le abbiamo detto la verità.«

Langdonu se prevrnuo želudac. Što Sienna radi? Razumio je njezine riječi. Gospođo Alvarez, oprostite, ali nismo vam rekli istinu.

Martu kao da su jednako zatekle Siennine riječi, iako ju je, izgleda, najviše šokiralo saznanje da je Sienna iznebuha progovorila tečnim talijanskim, bez traga naglaska.

»Innanzitutto, non sono la sorella di Robert Langdon«, izjavila je Sienna ispričavajući se. Kao prvo, nisam sestra Roberta Langdona.

44.

MARTA ALVAREZ NESIGURNO je uzmaknula i prekrižila ruke promatrajući mlađu plavokosu ženu pred sobom.

»Mi dispiace«, nastavila je Sienna i dalje tečnim talijanskim. »Le abbiamo mentito su molte cose.« Slagali smo vam mnogo toga.

Čuvar je izgledao zbunjen jednako kao i Marta - iako nije spuštao ruke.

Sienna je nastavila govoriti brzo, talijanskim, objašnjavajući Marti kako je radila u firentinskoj bolnici gdje je Langdon sinoć pristigao s ranom od vatrenog oružja na glavi. Rekla je da Langdon ne pamti kako je dospio ovamo i da ga je, jednako kao i Martu, iznenadila snimka nadzornih kamera.

»Pokaži joj ranu«, naredila je Sienna Langdonu.

Kad je Marta ugledala šavove ispod Langdonove raščupane kose, sjela je na prozorsku dasku i na nekoliko trenutaka zarila lice u dlanove.

U proteklih deset minuta Marta je otkrila da ne samo što je za njezina dežurstva ukradena Danteova posmrtna maska nego su lopovi bili poštovani američki profesor i njezin bliski, sada pokojni, firentinski kolega. Nadalje, mlada Sienna Brooks koju je Marta smatrala naivnom Amerikankom i sestrom Roberta Langdona, otkrila se kao liječnica i priznala laž... sve to na tečnom talijanskom.

»Marta«, javio se Langdon, glasom dubokim i punim razumijevanja. »Znam da je teško vjerovati, ali se stvarno ne sjećam ničega od sinoć. Nemam blage veze zašto smo Ignazio i ja uzeli masku.«

Marta mu je po očima vidjela da govori istinu.

»Vratit ću vam masku«, rekao je Langdon. »Dajem vam riječ. No ne mogu je uzeti, ako nas ne pustite. Situacija je komplicirana. Morate nas pustiti i to odmah.«

Usprkos tomu što je željela vratiti neprocjenjivo vrijednu masku, Marta nije imala namjeru nikoga pustiti. Gdje je policija? Pogledala je onaj samotni policijski auto na Piazzi della Signoria. Činilo joj se

čudnim što policajci još nisu došli do muzeja. Također je čula i čudno zujanje u daljini - kao da netko pili električnom pilom. Zujanje je bivalo glasnije.

Što je to?

Langdon je zvučao molećivo: »Marta, znate Ignazija. On nikad bez dobrog razloga ne bi uklonio masku. Ovo je samo djelić. Vlasnik maske, Bertrand Zobrist, bio je jako poremećen čovjek. Uvjereni smo da se upleo u neku strahotu. Nemam vremena da vam sve objasnim, ali vas molim da nam vjerujete.«

Marta je samo nijemo zurila. Ništa od svega toga nije joj imalo smisla.

»Gospođo Alvarez«, javila se Sienna i netremice gledala Martu. »Ako vam je stalo do vlastite budućnosti, kao i budućnosti vaše bebe, onda nas morate pustiti i to odmah.«

Marta je zaštitnički rukama prekrila trbuh, nimalo zadovoljna tom prikrivenom prijetnjom njezinu nerođenom djetetu.

Pištavo zujanje izvana bivalo je sve glasnije, a kad je Marta pogledala kroz prozor, nije ugledala izvor zvuka, ali je vidjela nešto drugo.

Isto je vidio i čuvar te je raskolačio oči.

Dolje na Piazzi della Signoria okupljeni su se razdvojili da propuste dugi niz policijskih automobila s isključenim sirenama na čelu kojeg su bila dva crna kombija što su se naglo zaustavila tik pred ulazom u palaču. Iz njih su iskočili vojnici u crnim odorama, s velikim puškama, i utrčali u palaču.

Marta je osjetila navalu straha. Koji je sad to vrag?

Čuvar je izgledao jednako uplašen.

Prodorno pištanje i zujanje počelo im je parati uši te se Marta u strahu povukla ugledavši maleni helikopter koji se uzdizao ispred prozora.

Stroj je lebdio tek desetak metara od njih, kao da zuri u ljude u sobi. Bio je malen, možda metar dugačak, s dugim, crnim valjkom pričvršćenim sprijeda. Valjak je bio usmjeren ravno u njih.

»Pucat će!« povikala je Sienna. »Sta per sparare! Svi dolje! Tutti a terra!« Bacila se na koljena ispod prozorske daske, a Marta se, skamenjena od strave, nagonski sagnula za njom. Bacio se i čuvar, refleksno nanišanivši pištoljem u maleni stroj.

Onako neugodno skutrena ispod prozora, Marta je vidjela da Langdon i dalje stoji pomalo začuđeno promatrajući Siennu, očito uvjeren kako nema nikakve opasnosti. Sienna je bila na tlu samo na trenutak prije nego što je skočila na noge, Langdona zgrabila za zapešće i povukla ga u pravcu hodnika. Trenutak poslije već su bježali zajedno prema glavnom ulazu u zgradu.

Čuvar se okrenuo na koljenima i skutrio poput snajperista - podigao je oružje prema dvojcu koji se udaljavao.

»Non spari!« naredila mu je Marta. »Non possono scapare.« Ne pucaj! Ne mogu pobjeći!

Langdon i Sienna nestali su iza ugla, a Marta je znala da će se za samo nekoliko sekundi sudariti s policijom koja je nadirala iz suprotnog smjera.

* * *

»Brže!« vikala je Sienna jureći s Langdonom putem kojim su došli. Nadala se da će stići do glavnog ulaza prije nego što nalete na policiju, no sad je shvatila da su šanse za to ravne nuli.

Langdon je očito gajio slične dvojbe. Bez upozorenja naglo se zaustavio na širokom križanju hodnika. »Ovim putem se nikad nećemo izvući.«

»Idemo!« Sienna mu je silovito mahnula da je slijedi. »Roberte, ne možemo samo tako stajati ovdje.«

Langdon kao da se smeo, pogledao je nalijevo niz kratki hodnik koji, činilo se, završava u malenoj, slabo osvijetljenoj komori. Zidove te prostorije prekrivali su stari zemljovidi, a u njezinu središtu stajao je masivni željezni globus. Langdon je gledao golemu metalnu sferu i polako kimnuo glavom. Zatim je živo zakimao.

»Ovamo«, izjavio je i pohitao prema željeznom globusu.

Roberte! Sienna je pošla za njim protiv volje. Hodnik je očito vodio dublje u muzej, sve dalje od izlaza.

»Roberte?« propentala je, konačno ga dostižući. »Kamo nas to vodiš?«

»Kroz Armeniju«, odvratio je.

»Što?«

»Armenija«, ponovio je Langdon ne skrećući pogled. »Vjeruj mi.«

* * *

Kat ispod njih, skrivena između preplašenih turista na balkonu Dvorane Pet stotina, Vayentha je pognula glavu dok je Brüderova ekipa pokraj nje jurila u muzej. Odozdo je tresak zatvaranja vrata odjeknuo dvoranom kad je policija zapečatila područje.

Ako je Langdon ovdje, onda je u zamci.

Na nesreću, u njoj se zatekla i Vayentha.

45.

S TOPLIM HRASTOVIM zidnim oblogama i kazetiranim drvenim stropom, Dvorana zemljovida djelovala je kao da je svjetovima daleko od golog kamena i gipsa u unutrašnjosti Palazzo Vecchija. Izvorno garderoba, velika prostorija u sebi sadrži desetke ormara i komoda u koje se nekoć odlagala pokretna imovina velikog vojvode. Danas zidove urešavaju zemljovidi - pedeset tri rukom na koži iscrtane iluminacije - koji prikazuju svijet kakav je bio poznat polovicom šesnaestoga stoljeća.

Tom uzbudljivom zbirkom kartografije dominira masivni globus koji stoji u sredini prostorije. Poznat i kao Mappa Mundi, dva metra visoka sfera bila je najveći rotirajući globus svoga doba, za koji se govorilo da ga se može pokrenuti bez imalo napora, pukim dodirom prsta. Danas služi većinom kao posljednja postaja turistima koji su se probili kroz dugi niz galerija i stigli do kraja, gdje obiđu globus i vrate se istim putem.

Langdon i Sienna zadihani su stigli u Dvoranu zemljovida. Pred njima

veličanstveno se uzdizala Mappa Mundi, no Langdon je nije ni pogledao - umjesto toga, pogled je skrenuo prema vanjskim zidovima prostorije.

»Moramo pronaći Armeniju!« rekao je Langdon. »Zemljovid Armenije.«

Primjetno zatečena njegovim zahtjevom, Sienna je pohitala do desnog zida dvorane u potrazi za kartom Armenije.

Langdon je istoga trenutka otpočeo sličnu potragu na lijevom zidu i tako polagano obilazio sobu.

Arabija, Španjolska, Grčka...

Svaka zemlja bila je iscrtana do najmanjih pojedinosti, ako se uzme u obzir da su crteži načinjeni prije više od pet stoljeća, u doba kad je veći dio svijeta tek trebalo nacrtati ili istražiti.

Gdje je Armenija?

U usporedbi s inače živim fotografskim pamćenjem, Langdonova sjećanja na 'turu tajnim prolazima otprije nekoliko godina bila su mutna, velikim dijelom i zbog one druge čaše vina Gaja Nebbiolo u kojemu je uživao za ručkom prije obilaska. Riječ nebbiolo znači maglica, što je bilo savršeno prikladno.

Ipak, Langdon se sad jasno prisjećao da su mu u ovoj dvorani pokazali jedan zemljovid - onaj Armenije - koji je posjedovao jedinstvena svojstva.

Znam da je ovdje, pomislio je i nastavio pregledavati naizgled beskrajni niz karata.

»Armenija!« javila se Sienna. »Ovamo!«

Langdon se naglo okrenuo prema njoj; stajala je u donjem desnom kutu sobe. Pojurio je do nje, a Sienna je pokazala zemljovid Armenije s izrazom lica kao da pita: »Armeniju smo našli - i što s tim?«

Langdon je znao da nemaju vremena za objašnjavanje. Umjesto toga, posegnuo je rukom, zgrabio masivni drveni okvir karte i povukao ga prema sebi. Cijeli zemljovid kliznuo je u sobu, zajedno s velikim dijelom zida i obloge, otkrivajući tako tajni prolaz.

»Dakle, dobro«, rekla je Sienna s prizvukom poštovanja u glasu. »To je Armenija.«

Ne oklijevajući, Sienna se požurila kroz otvor, neustrašivo krenuvši u polumrak pred sobom. Langdon je pošao za njom, brzo zatvarajući zid za njima.

Usprkos mutnim sjećanjima na obilazak tajnih prolaza, Langdon se jasno sjećao ovoga. On i Sienna upravo su prošli kroza zrcalo i ušli u Palazzo Invisibile - tajni svijet koji je postojao iza zidova Palazzo Vecchija - tajno carstvo dostupno samo vojvodi na vlasti i onima njemu najbližima.

Langdon je na tren zastao u dovratku kako bi upio nov okoliš — blijedi, kameni hodnik osvijetljen samo blagim prirodnim svjetlom što je prodiralo kroz niz olovom zalivenih okana. Prolaz se spuštao nekih pedeset metara sve do drvenih vrata.

Skrenuo je u lijevo, gdje je lanac priječio prolaz na usko stubište što je vodilo nagore. Natpis iznad stuba opominjao je: uscita vietata.

Langdon se zaputio prema stubama.

»Ne!« upozorila je Sienna. »Piše - 'zabranjen izlaz'.«

»Hvala«, odvratio je Langdon i prepredeno se nasmiješio. »Znam čitati talijanski.«

Otkvačio je lanac, ponio ga sa sobom do tajnih vrata i brzo njime zablokirao pomični zid - lanac je provukao kroz alku

na vratima i oko obližnjih instalacija kako se vrata ne bi mogla otvoriti s druge strane.

»O«, krotko je primijetila Sienna. »Jako pametno.«

»Neće ih zadržati dugo«, odvratio je Langdon. »Ali nam i ne treba previše vremena. Za mnom.«

* * *

Kad se zemljovid Armenije konačno s treskom otvorio, agent Brüder i njegovi ljudi pohitali su uskim hodnikom prema drvenim vratima na drugom kraju. Kad su provalili kroz njih, Brüder je osjetio zapah hladnoga zraka i načas ostao zaslijepljen jarkim suncem.

Došao je do vanjske šetnice što je vodila uz krov palače. Pogledom je pratio stazu koja je vodila ravno do drugih vrata, pedesetak metara dalje, i ulazila u zgradu.

Brüder je pogledao u lijevo gdje se visoki, kazetirani strop Dvorane Pet stotina uzdizao poput planine. Nemoguće ga je prijeći. Brüder je pogledao u desno, gdje je, kao rub prolaza zjapila gola litica

obrušavajući se u duboki svjetlarnik. Mrtvi na mjestu.

Ponovno je pogledao naprijed. »Ovamo!«

Brüder i njegovi ljudi pohitali su šetnicom prema drugim vratima dok je iznad njih, kao lešinar, kružio helikopter.

Kad su Brüderovi ljudi provalili kroz vrata, naglo su se zaustavili zabijajući se jedni u druge.

Stajali su u sićušnoj kamenoj komorici bez izlaza osim onoga kroz koji su upravo ušli. Samotni drveni stol stajao je uza zid. Nad glavama, groteskni likovi s freskama oslikanog stropa kao da su im se podrugljivo cerekali.

Slijepa ulica.

Jedan od Brüderovih ljudi požurio je i pregledao info plakat na zidu. »Samo malo«, rekao je. »Ovdje piše da se tu nalazi finestra — nekakav tajni prozor?«

Brüder se osvrnuo oko sebe, ali nije primijetio prozor. Prišao je plakatu i sam pročitao.

Ovaj prostor nekoć je bio privatni atelje vojvotkinje Bianke Capello te se u njemu nalazio i tajni prozor - una finestra

segrata - kroz koji je Bianca krišom mogla promatrati supruga kako drži govore u Dvorani Pet stotina.

Brüder je pogledom još jednom pretražio sobu i tada spazio maleni, rešetkom prekriveni otvor skriven u bočnom zidu. Zar su pobjegli tim putem,?

Prišao je i razgledao otvor koji je izgledao premalen da bi se netko Langdonove veličine kroza njega provukao. Brüder je lice prislonio na rešetku i provirio, potvrđujući tako da nitko nije pobjegao kroz okno; s druge strane rešetke zid se okomito spuštao nekoliko katova, sve do poda Dvorane Pet stotina.

Kvragu, gdje su onda nestali?

Dok je Brüder okretao leđa malenoj kamenoj komori, osjećao je kako u njemu buja nakupljena zlovolja. U rijetkom trenutku neobuzdane emocije, agent Brüder zabacio je glavu i gnjevno zaurlao.

Buka je bila zaglušujuća u tom malenom prostoru.

Daleko dolje, u Dvorani Pet stotina, turisti i policajci naglo su se okrenuli i zagledali u rešetkom prekriven otvor visoko na zidu. Sudeći po zvukovima, činilo se kao

da je vojvotkinjina tajna radna soba sada služila za smještaj divljih zvijeri.

* * *

Sienna Brooks i Robert Langdon stajali su u potpunoj tami.

Prije nekoliko minuta Sienna je gledala kako se Langdon lukavo koristi lancem ne bi li tako zabravio okretni zemljovid Armenije, da bi se zatim okrenuo i pobjegao.

No, iznenadila se kad se, umjesto niz hodnik, Langdon zaputio strmim stubištem s oznakom uscita vietata.

»Roberte!« zbunjeno je prošaptala. »Piše - zabranjen izlaz. Uostalom, mislila sam da želimo ići prema dolje.«

»Što i činimo«, odvratio je Langdon osvrćući se preko ramena. »Samo što ponekad moraš prvo gore... da bi stigao dolje.« I onda joj je ohrabrujuće namignuo. »Sjećaš se Sotonina pupka?«

O čemu on to govori? Sienna je išla za njim, osjećajući se izgubljeno.

»Jesi li ikad čitala Pakao?« upitao je Langdon.

Jesam... sa sedam godina.

Trenutak poslije, shvatila je. »O, Sotonin pupak!« rekla je. »Sad se sjećam.«

Trebalo joj je malo vremena, no sad je shvatila kako Langdon spominje završetak Danteova Pakla. U tim pjevanjima, kako bi pobjegao, Dante se mora penjati niz dlakavi trbuh golemog Sotone, a kad stigne do njegova pupka - navodnog središta Zemlje - gravitacija odjednom mijenja smjer te se Dante, smjerajući spustiti se u čistilište... odjednom počinje uspinjati.

Sienna je slabo pamtila Pakao, osim tog svjedočenja o besmislenom djelovanju gravitacije u središtu Zemlje - Danteov genij očito nije obuhvaćao fiziku, a ni vektorske sile.

Stigli su do vrha stuba i Langdon je ondje otvorio jedina vrata. Na njima je pisalo: sala dei modelli di architettura.

Langdon ju je uveo unutra te zatvorio i zabravio vrata.

Soba je bila malena i skromno namještena; u njoj se nalazio niz vitrina s izloženim drvenim maketama Vasarijevih arhitektonskih rješenja unutrašnjosti palače. Sienna gotovo da ih nije ni

zamjećivala. Primijetila je samo da u sobi nema ni vrata ni prozora, dakle, sukladno natpisu… nema izlaza.

»Sredinom četrnaestog stoljeća«, tiho je govorio Langdon, »atenski vojvoda ustoličio se u palači, ali je izgradio ovaj tajni put za bijeg u slučaju napada. Zove se Stubište atenskog vojvode i spušta se do malenog kapka u bočnoj uličici. Ako uspijemo doći onamo, nitko nas neće vidjeti da izlazimo.« Pokazao je jednu od maketa. »Gledaj. Vidiš, ono sa strane?«

Doveo me ovamo da mi pokazuje makete?

Sienna je bojažljivo pogledala minijaturu i spazila tajno stubište koje se cijelim putem s vrha palače spuštalo sve do razine ulice, skriveno između vanjskih i unutarnjih zidova građevine.

»Roberte, vidim stube«, nervozno je rekla Sienna, »samo što su na drugom kraju palače. Nikad nećemo doći onamo.«

»Imaj malo vjere«, rekao je i prepredeno se nacerio.

Snažan tresak koji je odjeknuo odozdo otkrio im je da je zemljovid Armenije probijen. Stajali su skamenjeni slušajući

kako koraci vojnika nestaju niz hodnik; nitko od njih nije ni pomislio da bi se njihov plijen mogao popeti još više… osobito tim sićušnim stubama s natpisom NEMA IZLAZA.

Kad su utihnuli zvukovi odozdo, Langdon je samouvjereno krenuo prostorijom, vijugao između izložaka, uputivši se ravno prema nečemu što je podsjećalo na veliki ormar na suprotnom zidu. Ormar je bio površine oko jednog četvornog metra i smješten metar iznad poda. Ne oklijevajući, Langdon je zgrabio ručku i otvorio vrata.

Sienna je iznenađeno ustuknula.

Unutra kao da se otvorio mračni bezdan… kao da je ormar bio nekakav prolaz u drugi svijet. Iza njega carevala je tama.

»Za mnom«, rekao je Langdon.

Zgrabio je bateriju koja je visjela na zidu pokraj otvora. I zatim, iznenađujuće spretno i snažno, profesor se provukao kroz otvor i nestao u zečjoj rupi.

46.

LA S O F F I T TA , pomislio je Langdon. Najluđi tavan na svijetu.

Zrak u toj praznini vonjao je na starost i plijesan, kao da je stoljećima star gipsani prah postao toliko sitan i lagan da se odbijao slegnuti te umjesto toga lebdio u zraku. Golemi prostor škripao je i stenjao, u Langdonu stvarajući privid da se upravo uvukao u utrobu neke živuće zvijeri.

Kad je pronašao čvrsto uporište na širokom, poprečnom nosaču, podigao je bateriju i trakom svjetla rasparao tamu.

Pred njim se sterao naizgled beskrajan tunel, rascjepkan drvenom mrežom trokuta i četverokuta stvorenih sjecištima potporanja, greda, nosača i ostalih građevinskih elemenata što su stvarali nevidljivi skelet Dvorane Pet stotina.

Taj golemi tavanski prostor bio je jedan od onih što ih je Langdon posjetio tijekom svoje Nebbiolom zamagljene ture prije nekoliko godina. Prozor nalik na ormar usjekli su u zid dvorane s maketama kako bi posjetitelji mogli razgledati makete

struktura, a zatim s baterijom proviriti kroz otvor i vidjeti kako to zapravo izgleda.

Nakon što se našao u potkrovlju, Langdona je iznenadila arhitektonska sličnost sa starim novoengleskim štagljevima - tradicionalno sklapanje potporanja i nosača vezama zvanim 'Jupiterove strelice'.

Sienna se također provukla kroz otvor i hvatala ravnotežu na gredi pokraj njega; izgledala je dezorijentirano. Langdon je šarao baterijom amo-tamo kako bi joj pokazao ovaj nesvakidašnji krajobraz.

S ovoga kraja pogled dužinom potkrovlja bio je kao provirivanje kroz dugi niz jednakokračnih trokuta koji su nestajali u daljini protežući se i onkraj točke nestajanja. Pod njihovim nogama potkrovlje nije imalo pod, te su vodoravne potporne grede bile potpuno otkrivene, podsjećajući na niz golemih željezničkih pragova.

Langdon je pokazao ravno niz dugu os i progovorio prigušenim glasom: »Ovaj prostor nalazi se točno iznad Dvorane Pet stotina. Ako stignemo na drugi kraj, znam kako doći do Stubišta atenskog vojvode«.

Sienna je sumnjičavo promatrala labirint greda i potporanja koji se protezao pred njima. Jedini očiti način prolaska potkrovljem bio je skakati između nosača, kao djeca po željezničkim pragovima. Potpornji su bili veliki - svaki se sastojao od brojnih greda povezanih u snažne grede širokim željeznim obujmicama — dovoljno veliki da bi se po njima balansiralo. Izazov su, pak, bili razmaci između potporanja, previše udaljeni da bi se moglo sigurno preskakati.

»Nema šanse da skačem između greda«, prošaptala je Sienna.

Langdon je sumnjao da i sam to može, a pad bi značio sigurnu smrt. Okrenuo je bateriju prema otvorenom prostoru između greda.

Dva i pol metra ispod njih, na željeznim šipkama, visio je prašan vodoravan prostor - neka vrsta poda - i protezao se dokuda im je dopirao pogled. Usprkos prividnoj čvrstoći, Langdon je znao da se pod većinom sastoji od napetog prašinom prekrivenog platna. Bila su to 'leđa spuštenog stropa Dvorane Pet stotina - golema površina drvenih okvira koji su

obrubljivali trideset devet Vasarijevih platna postavljenih vodoravno, poput nekog šivanog pokrivača.

Sienna je pokazala tu prašnu površinu. »Možemo li se spustiti i prijeći preko toga?«

Ne, osim ako ne želiš kroz Vasarijevo platno propasti ravno u Dvoranu Pet stotina.

»Zapravo, postoji bolji put«, mirno je rekao Langdon ne želeći je uplašiti. Krenuo je niz potporanj prema središnjoj gredi potkrovlja.

Tijekom prethodnog posjeta, osim što je gledao kroz prozor u sobi s maketama, Langdon je razgledao i potkrovlje, ušavši kroz vrata na drugom kraju tavana. Ako ga je služilo njegovo vinom natopljeno pamćenje, onda je uzduž središnje nosive grede potkrovlja ležala čvrsta staza koja je turiste dovodila do velike platforme u središtu prostora.

No, kad je Langdon pristigao do sredine, staza koju je ondje zatekao nije nimalo nalikovala na onu koju je pamtio s obilaska.

Koliko sam zapravo Nebbiola popio tog dana?

Umjesto čvrste strukture prilagođene turistima, gledao je nabacane daske položene poprečno preko greda kako bi se dobila nekakva gruba šetnica - prije viseći most nego nešto čvrsto.

Očito se onaj čvrsti prolaz za turiste koji je otpočinjao na drugom kraju protezao samo do središnjeg vidikovca. Odande su se turisti vraćali istim putem. A ova nestabilna greda pred kojom su se našli Langdon i Sienna očito je ugrađena kako bi građevinci mogli održavati ostatak tavanskog prostora na ovom kraju.

»Kao da hodamo po dasci«, rekao je Langdon nepovjerljivo promatrajući uske grede.

Sienna je ravnodušno slegnula. »Ništa gore od poplave u Veneciji.«

Langdon je shvatio da je Sienna u pravu. Na posljednjem putovanju u Veneciju, Trg svetoga Marka bio je pod trideset centimetara vode te je od hotela Danili do bazilike put prešao po daskama postavljenima na cigle i kante. Naravno, mogućnost da smoči mokasinke nije se baš

mogla usporediti s mogućnošću da padne u smrt i pritom probije renesansno remek-djelo.

Otjeravši tu misao, Langdon je kročio na uski prolaz hineći samouvjerenost, u nadi da će tako umiriti sve strepnje koje bi Sienna krišom mogla gajiti. Ipak, unatoč izvanjskoj staloženosti, srce mu je udaralo kao ludo dok je prelazio prvu dasku. Kad se približio sredini, savila se pod njegovom težinom i zlokobno zacviljela. Nastavio je brže i konačno dopro na drugi kraj, do prividne sigurnosti potpornja.

Ispustio je zrak i baterijom posvijetlio Sienni nudeći joj, možda potrebne, umirujuće riječi. Očito joj nisu trebale. Čim je osvijetlio dasku, ona je zadivljujućom spretnošću prešla cijelu njezinu duljinu. Daska se jedva savila pod njezinim vitkim tijelom te mu se nekoliko trenutaka poslije pridružila na drugoj strani.

Ohrabren, Langdon joj je okrenuo leđa i prešao drugu dasku. Sienna je čekala da on prijeđe, okrene se i posvijetli joj, a onda je, držeći se uz njega, pošla za njim. Uhvatili su ritam i nastavili — dvije pojave kretale su se jedna za drugom u svjetlu jedne jedine

baterije. Ispod njih, kroz tanki strop krčali su policijski voki-tokiji. Langdon se škrto nasmiješio. Lebdimo iznad Dvorane Pet stotina, bez težine, nevidljivi.

»Dakle, Roberte«, prošaptala je Sienna. »Rekao si da ti je Ignazio otkrio gdje ćeš pronaći masku?«

»Rekao je... samo u šiframa.« Langdon je na brzinu objasnio kako Ignazio na sekretarici očito nije otvoreno želio otkriti skrovište maske, pa je taj podatak s njim podijelio na kriptičniji način. »Spomenuo je raj, što je, pretpostavljam, aluzija na posljednji dio Božanstvene komedije. Doslovno je rekao - 'Raj, dvadeset pet'.«

Sienna je podigla pogled. »Sigurno je mislio na dvadeset peto pjevanje.«

»Slažem se«, rekao je Langdon. Pjevanje je otprilike odgovaralo poglavlju, a riječ je zapravo bila poveznica s usmenom tradicijom pjevanja epskih pjesama. Božanstvena komedija sastojala se od točno stotinu pjevanja, podijeljenih na tri dijela.

Pakao 1. - 34.
Čistilište 1.-33.
Raj 1. - 33.

Raj dvadeset pet, pomislio je Langdon žaleći što mu fotografsko pamćenje nije dovoljno moćno da se prisjeti cijeloga teksta. Ni izdaleka — moramo pronaći knjigu.

»Što nije sve«, nastavio je Langdon. »Posljednje što mi je Ignazio rekao bilo je: Dveri su otvorene, ali moraš se požuriti.« Zastao je i pogledao Siennu. »Dvadeset peto pjevanje vjerojatno se odnosi na neko osobito mjesto u Firenci. Očito, nešto u vezi s dverima.«

Sienna se namrštila. »Samo što u gradu postoje stotine vrata.«

»Točno, i zato moramo pročitati dvadeset peto pjevanje Raja.« Osmjehnuo joj se pun nade. »Ti, slučajno, ne znaš napamet cijelu Božanstvenu komediju?«

Pogledala ga je smeteno. »Četrnaest tisuća redaka starog talijanskog što sam ih pročitala kao dijete?« Odmahnula je glavom. »Profesore, ti imaš ono uvrnuto pamćenje. Ja sam samo doktorica.«

Nastavili su, no Langdona je nekako rastužilo da Sienna i dalje, unatoč svemu što su prošli, radije skriva istinu o svom nesvakidašnjem intelektu. Samo doktorica? Langdon se nasmijao. Bogme, najskromnija

doktorica na svijetu, pomislio je prisjećajući se napisa o njezinim osobitim sposobnostima - sposobnostima koje, na nesreću, ali što nije iznenađujuće, nisu obuhvaćale savršeno sjećanje na jedan od najduljih epskih spjevova u povijesti.

U tišini su nastavili i prešli još nekoliko greda. Konačno je Langdon ispred sebe ugledao obris nečega što mu je dalo snagu. Vidikovac! Klimave daske po kojima su kročili vodile su ravno do daleko čvršće strukture sa zaštitnom ogradom. Ako se popnu na platformu, mogu nastaviti prolazom i iz potkrovlja izići kroz vrata, kako se prisjećao Langdon, smještena blizu Stubišta atenskog vojvode.

Dok su se primicali platformi, Langdon je spustio pogled na strop dva i pol metra niže. Dosad su sve lunete bile otprilike istih veličina. Ona koja je pristizala bila je golema - znatno veća od ostalih.

Apoteoza Cosima I... prisjetio se Langdon.

Golema, kružna luneta bila je najdragocjenija Vasarijeva slika - središnja u golemoj Dvorani Pet stotina. Langdon je često studentima pokazivao snimke tog

djela, ističući sličnosti s Washingtonovom apoteozom smještenom u američkom Kapitolu - skromni podsjetnik da je novorođena Amerika od Italije prihvatila mnogo više od pukog koncepta republike.

Danas je Langdona od izučavanja više zanimalo što brže proći pokraj Apoteoze. Ubrzavši korak, okrenuo se da Sienni šaptom dojavi kako su gotovo stigli.

Kad je to napravio, desnom nogom promašio je sredinu daske i posuđenom mokasinkom završio na rubu. Gležanj mu se izvrnuo i Langdon je posrnuo naprijed, napola zateturavši, napola potrčavši u pokušaju da brzim iskorakom povrati ravnotežu.

Bilo je prekasno.

Koljenima je snažno udario o dasku, a ruke očajnički pružio pred sobom trudeći se dosegnuti poprečni potporanj. Baterija je otklepetala u mrak ispod njih i sletjela na platno koje ju je zadržalo poput mreže. Langdonove noge su mlatarale i jedva ga dopremile do sigurnosti sljedećeg potpornja kad je daska iza njega pala i s treskom sletjela dva i pol metra niže, na drveni okvir koji je okruživao platno Vasarijeve Apoteoze.

Zvuk je odjeknuo potkrovljem.

Langdon se prestravljen pridigao na noge i okrenuo prema Sienni.

U slabom svjetlu izgubljene baterije što je ležala na platnu ispod, Langdon je vidio da Sienna stoji na potpornju iza njega, u zamci, bez mogućnosti da prijeđe. Njezine oči Langdonu su otkrile ono što je već znao. Buka daske u padu gotovo ih je sigurno odala.

* * *

Vayentha je naglo prikovala pogled za kićeni strop.

»Štakori na tavanu?« nervozno se našalio tip s kamkorderom dok je zvuk polagano zamirao.

Veliki štakori, pomislila je Vayentha zagledana u kružnu sliku u središtu stropa dvorane. Oblačić prašine polagano se probijao između okvira, a Vayentha se mogla zakleti da je na platnu primijetila malenu izbočinu... kao da ga netko gura s druge strane.

»Možda je policajcu s vidikovca ispao pištolj«, rekao je tip promatrajući kvrgu na

slici. »Što mislite, što traže? Sva ta zbrka jako je uzbudljiva.«

»Vidikovac?« upitala je Vayentha. »Stvarno se može doći gore?«

»Naravno.« Pokazao joj je prema ulazu u muzej. »U tim vratima su vrata što vode do staze na tavanu. Možete razgledati Vasarijeve potpornje. Neviđeno.«

Brüderov glas odjednom je ponovno odjeknuo Dvoranom Pet stotina. »U vražju mater, gdje su onda nestali?«

Njegove riječi, baš kao i njegov mučan urlik, prodrle su kroz rešetku visoko na zidu Vayenthi slijeva. Brüder je očito bio u prostoriji iza rešetke… čitav kat ispod ukrašenog stropa dvorane.

Vayenthin pogled ponovno je skrenuo na izbočinu na platnu.

Štakori na tavanu, pomislila je. Pokušavaju pronaći izlaz.

Zahvalila je tipu s kamkorderom i brzo se uputila prema ulazu u muzej. Vrata su bila zatvorena, no sa svim policajcima koji su jurili amo-tamo, pretpostavila je da nisu zaključana.

Naravno, instinkt je nije iznevjerio.

47.

VANI NA TRGU, USRED KAOSA policije koja je pristizala, sredovječni muškarac stajao je u sjenama Loggie dei Lanzi odakle je s velikim zanimanjem pratio zbivanja. Nosio je naočale Plume Paris, kravatu s cvjetnim uzorkom i sićušnu zlatnu naušnicu u jednom uhu.

Dok je promatrao komešanje, uhvatio se kako se ponovno češe po vratu. Preko noći dobio je osip koji se naizgled pogoršavao, stvarajući mu malene mjehure na čeljusti, vratu, obrazima i po očima.

Kad je pogledao nokte, primijetio je da su krvavi. Izvukao je maramicu i obrisao ih, a zatim počešao krvave mjehure na vratu i obrazima.

Kad se upristojio, ponovno je usmjerio pogled na dva crna kombija parkirana pred palačom. U onom njemu bližem, na stražnjem sjedalu smjestilo se dvoje ljudi.

Jedan je bio naoružani vojnik u crnom.

Druga je bila postarija, ali prelijepa srebrnokosa žena s modrim medaljonom.

Njemu se učinilo da vojnik priprema hipodermičku iglu.

* * *

U kombiju je doktorica Elizabeth Sinskey rastreseno zurila prema palači, pitajući se kako je kriza nabujala do ovih razmjera.

»Gospođo«, začula je duboki glas pokraj sebe.

Mamurno se okrenula vojniku koji ju je pratio. On ju je zgrabio za podlakticu i podigao špricu. »Budite mirni.«

Oštar ubod igle probio joj je kožu.

Vojnik je pritisnuo klip do kraja. »A sad natrag na spavanje.«

Sklapajući oči, bila bi spremna zakleti se da je primijetila nekog muškarca koji ju je promatrao iz sjene. Imao je dizajnerske naočale i uštogljenu kravatu. Lice mu je bilo kozičavo i rumeno. Načas joj se učinilo da ga poznaje, no kad je otvorila oči da pogleda još jednom, muškarac je nestao.

48.

U TAMI POTKROVLJA Langdona i Siennu razdvajalo je gotovo sedam metara ništavila. Dva i pol metra ispod njih, daska se smjestila na drveni okvir koji je pridržavao platno s Vasarijevom Apoteozom. Velika baterija još je gorjela i ležala na samome platnu stvarajući malenu udubinu, sličnu kamenu na trampolinu.

»Daska iza tebe«, prošaptao je Langdon. »Možeš li je pogurnuti da dosegne do potpornja?«

Sienna je pogledala dasku. »Drugi kraj past će na platno.«

A toga se Langdon pribojavao; najmanje im je trebalo da dasku pošalju kroz Vasarijevo platno.

»Imam ideju«, rekla je Sienna i uputila se uzduž grede prema bočnome zidu. Langdon ju je pratio po svojoj gredi, no kretanje je svakim korakom bivalo sve opasnije, kako su se udaljavali od svjetla baterije. Kad su stigli do bočnoga zida, bili su u gotovo potpunoj tami.

»Ondje dolje«, prošaptala je Sienna pokazujući u mrak ispod njih. »Na rubu okvira. Sigurno je učvršćen za zid. I trebao bi me izdržati.«

Prije nego što se Langdon stigao usprotiviti, Sienna se spuštala niz potpornu gredu, koristeći se onim poprečnima kao ljestvama. Zatim se spustila na rub drvenog okvira. Zaškripao je jednom, ali je izdržao. Zatim se, malo-pomalo uza zid, Sienna počela približavati Langdonu, kao da se kreće rubom visoke zgrade. Okvir je ponovno zaškripao.

Tanki led, pomislio je Langdon. Drži se obale.

Kad je Sienna stigla do polovice puta, prilazeći gredi na kojoj je on stajao u tami, Langdon je osjetio novu nadu da bi se uistinu mogli odavde izvući na vrijeme.

Odjednom su, negdje u tami pred njima, tresnula vrata i on je začuo brze korake na stazi. Bljesnulo je svjetlo baterije, šaralo po tavanu, svakog trenutka sve bliže njima. Langdon je osjetio kako ga nada napušta. Netko je išao prema njima - kretao se glavnim prolazom i tako im presjekao put bijega.

»Sienna, nastavi«, prošaptao je slijedeći instinkt. »Nastavi cijelom dužinom zida. Na drugom kraju je izlaz. Ja ću ih omesti.«

»Ne!« panično je prošaptala Sienna. »Roberte, vrati se!«

No Langdon se već pokrenuo; vraćao se gredom prema središnjem nosaču potkrovlja, ostavljajući Siennu u tami da, dva i pol metra ispod njega, plazi uz bočni zid.

Kad je stigao do središta, silueta bez lica u tom je trenutku stigla na uzdignuti vidikovac. Osoba je zastala kod niske ograde i trak svjetlosti usmjerila ravno Langdonu u oči.

Svjetlo ga je zaslijepilo i Langdon je odmah podigao ruke u znak predaje. Nije se mogao osjećati bespomoćnije - balansirao je visoko iznad Dvorane Pet stotina, obnevidio od snažna svjetla.

Langdon je čekao hitac ili bar oštru naredbu, no vladala je tišina. Trenutak poslije, svjetlo je skrenulo s njegova lica i počelo šarati po tami iza njega; očito je tražilo nešto… ili nekoga. Kad je svjetlo skrenulo s njegovih očiju, Langdonu je

uspjelo razaznati siluetu osobe koja mu je zapriječila put. Bila je to žena, vitka, od glave do pete u crnom. Nije ni najmanje sumnjao da se pod šiltericom skrivaju šiljci od kose.

Langdonovi mišići nagonski su se napeli kad su mu misli preplavile slike doktora Marconija kako umire na bolničkome podu.

Pronašla me. Došla je dovršiti posao.

Langdonu je u mislima bljesnula slika grčkih ronilaca koji plivaju duboko u tunelu, daleko od točke povratka, samo da bi udarili u zatvoren izlaz.

Ubojica je ponovno svjetlo baterije skrenula Langdonu u oči.

»Gospodine Langdone«, prošaptala je. »Gdje vam je prijateljica?«

Langdon je osjetio stravu. Ubojica je došla po nas oboje.

Langdon se svim silama trudio gledati u suprotnu stranu od Sienne; preko ramena, u tamu, odakle su došli. »Ona nema nikakve veze s ovim. Tražite mene.«

Langdon se molio da Sienna napreduje uza zid. Ako se uspije provući iza vidikovca, onda može nečujno prijeći natrag na

središnji prolaz, iza žene šiljaste kose i krenuti prema vratima.

Ubojica je ponovno podigla bateriju i pregledala pusto potkrovlje iza njega. Kad mu je svjetlo nakratko nestalo iz očiju, Langdon je u trenu spazio neko obličje u tami iza nje.

O, bože, ne!

Sienna je stvarno napredovala prema središnjem prolazu, ali se na nesreću našla na samo desetak metara iza njihove napadačice.

Sienna, ne! Preblizu si! Čut će te!

Svjetlo je ponovno bljesnulo u Langdonove oči.

»Profesore, slušajte me pažljivo«, rekla je ubojica. »Ako želite živjeti, predlažem da mi vjerujete. Moja misija je prekinuta. Nemam razloga da vam naškodim. Sad smo na istoj strani, i možda znam kako vam pomoći.«

Langdon jedva da je slušao; sve što ga je u tom trenutku zaokupljalo bila je Sienna, jedva vidljiva u profilu, koja se spretno penjala na prolaz iza vidikovca, previše blizu ženi s pištoljem.

Bježi! vikao joj je u mislima. Miči se odavde!

No Sienna se, što je uznemirilo Langdona, nije ni pomaknula; skutrila se u sjenama i nijemo promatrala.

* * *

Vayentha je promatrala tamu iza Langdona. Kvragu, gdje je pak ona nestala? Jesu li se razdvojili?

Vayentha je morala pronaći način kako taj dvojac u bijegu istrgnuti Brüderu iz šaka. To mi je jedina nada.

»Sienna?« progovorila je Vayentha grlenim šaptom. »Ako me čujete, slušajte me pažljivo. Ne želite da vas uhvate oni dolje. Neće biti milostivi. Ja znam put za bijeg. Mogu vam pomoći. Vjerujte mi.«

»Da vjerujemo vama?« suprotstavio joj se Langdon dovoljno glasno da su ga mogli čuti svi u blizini. »Vi ste ubojica!«

Sienna je blizu, shvatila je Vayentha. Langdon se obraća njoj… pokušava je upozoriti.

Vayentha je pokušala ponovno. »Sienna, situacija je komplicirana, ali vas ja

mogu izvući odavde. Odvagnite šanse. U zamci ste. Nemate izbora.«

»Ona ima izbora«, glasno se javio Langdon. »I dovoljno je pametna da od vas bježi što dalje može.«

»Sve se promijenilo«, nije se predavala Vayentha. »Nemam razloga napasti nijedno od vas.«

»Ubili ste doktora Marconija! I vjerojatno ste me vi ustrijelili u glavu!«

Vayentha je znala da joj on nikad neće povjerovati kako ga nema namjeru ubiti.

Isteklo je vrijeme za razgovore. Ničim ga ne mogu uvjeriti.

Ne oklijevajući, posegnula je u jaknu i izvukla pištolj s prigušivačem.

* * *

Nepomična u sjenama Sienna je ostala skutrena na prolazu, samo desetak metara iza žene koja je upravo napala Langdona. Čak i u tami, jasno je vidjela ženinu siluetu. Na Siennin užas, ova je mahala istim onim oružjem kojim je ubila doktora Marconija.

Pucat će, shvatila je Sienna promatrajući ženin govor tijela.

I, naravno, žena je načinila dva prijeteća koraka prema Langdonu i zastala uz nisku ogradu koja je okruživala vidikovac iznad Vasarijeve Apoteoze. Ubojica je Langdonu prišla najbliže što je mogla. Podigla je pištolj i naciljala Langdonu ravno u prsa.

»Boljet će samo trenutak«, rekla je, »ali nemam izbora.«

Sienna je reagirala nagonski.

* * *

Neočekivana vibracija dasaka iza Vayenthinih nogu bila je dovoljna da se okrene u trenutku pucnja. Iako je ispalila hitac, znala je da nije ciljala u Langdona.

Nešto joj se primicalo.

Primicalo joj se brzo.

Vayentha se okrenula u mjestu, zamahnula pištoljem za 180 stupnjeva prema napadaču i bljesak plave kose zasjao je u tami kad se netko u nju zabio punom snagom. Pištolj je ponovno zasiktao, ali se napadač spustio ispod razine cijevi kako bi se odozdo zabio u tijelo.

Vayenthina stopala poletjela su s poda, a trbuhom je silovito zaorala u nisku ogradu vidikovca. Dok joj je trup prelazio ogradu, zamahnula je rukama pokušavajući zgrabiti nešto što bi je zaustavilo, ali je bilo prekasno. Pala je preko ruba.

Vayentha je padala kroz tamu i spremala udariti o prašni pod dva i pol metra ispod platforme. Čudno, no sletjela je mekše nego što je zamišljala... kao da ju je uhvatila platnena ležaljka koja se udubila pod njezinom težinom.

Dezorijentirana, Vayentha je ležala na leđima i promatrala napadačicu. Sienna Brooks gledala ju je odozgo, preko ograde. Vayentha je ošamućena zaustila da progovori, no odjednom, tik ispod nje, odjeknuo je glasan zvuk paranja.

Platno koje ju je držalo razderalo se.

Vayentha je ponovno padala.

Taj put padala je tri jako dugačke sekunde u kojima se uhvatila kako zuri uvis u strop prekriven prelijepim slikama. Ona točno iznad nje - veliko kružno platno koje je prikazivalo Cosima I. okruženog kerubinima na oblaku - razjapila se velikom razderotinom točno u sredini.

A onda je, s teškim udarom, cijeli Vayenthin svijet nestao u tami.

* * *

Visoko gore, skamenjen od nevjerice, Robert Langdon provirivao je kroz poderanu Apoteozu u veliki prostor dolje. Na kamenom podu Dvorane Pet stotina, žena sa šiljcima od kose nepomično je ležala dok joj je iz glave brzo kuljala tamna lokva krvi. U ruci je još stezala pištolj.

Langdon je pogledao Siennu koja je također zurila dolje, zatravljena mračnim prizorom. Na licu joj je bio izraz potpunog šoka. »Nisam mislila…«

»Reagirala si nagonski«, prošaptao je Langdon. »Bila je spremna ubiti me.«

Odozdo su se kroz poderano platno probili uzbuđeni povici.

Langdon je Siennu nježno odmaknuo od ograde. »Moramo dalje.«

49.

U TAJNOJ SOBI VOJVOTKINJE BIANKE Cappello, agent Brüder začuo je mučan udar koji je izazvao sve veće komešanje u Dvorani Pet stotina. Brzo je prišao rešetki na zidu i provirio. Prizor na lijepom kamenom podu morao je obrađivati nekoliko sekundi.

Trudna direktorica muzeja stala je uz rešetku do njega i odmah pokrila usta u nijemoj stravi vidjevši ono dolje - zdrobljeni lik okružen uspaničenim turistima. Dok je ženin pogled polagano klizio u vis prema stropu Dvorane Pet stotina, ispustila je bolan jauk. Brüder je pogledao gore slijedeći njezin pogled, do kružnog stropnog panela - oslikanog platna s velikom rupom u sredini.

Okrenuo se ženi. »Kako mogu onamo gore?«

* * *

Na drugom kraju zgrade, Langdon i Sienna bez daha su se spustili s tavana i proletjeli kroz vrata. Nakon samo nekoliko

sekundi, Langdon je pronašao malenu nišu spretno skrivenu iza grimizne zavjese. Jasno je se sjećao iz obilaska tajnih prolaza.

Stubište atenskoga vojvode.

Zvuk koraka u trku i povici pristizali su naizgled odasvud i Langdon je znao da im vrijeme istječe. Povukao je zavjesu u stranu te su on i Sienna kliznuli na maleni podij.

Bez riječi, počeli su silaziti kamenim stubištem. Taj prolaz bio je načinjen kao niz zastrašujuće uskih stepenica u cik-caku. Što su se dublje spuštali, to im se činilo uže. Baš kad je Langdon pomislio da će ga zidovi zdrobiti, nasreću, nisu mogli dalje.

Razina zemlje.

Prostor na dnu stuba bila je malena kamena komora i iako su na izlazu stajala jedna od najmanjih vrata na svijetu, bio je to lijep prizor. Visoka samo metar i dvadeset, vrata su bila načinjena od tvrdog drveta sa željeznim zakovicama i teškim unutarnjim zasunom koji je one izvana sprečavao da uđu.

»Čujem buku ulice s druge strane«, prošaptala je Sienna, naizgled još potresena. »Što je ondje?«

»Via della Ninna«, odgovorio je Langdon zamišljajući živi pješački prolaz. »No, možda ima policije.«

»Neće nas prepoznati. Traže plavušu i tamnokosog muškarca.«

Langdon ju je upitno pogledao. »A to smo upravo mi…«

Sienna je odmahnula glavom, a na licu joj se ukazala nekakva melankolična odlučnost. »Roberte, nisam željela da me vidiš ovakvu, no na nesreću, ovako trenutačno izgledam.« Naglo je posegnula rukom i zgrabila plavu kosu. Zatim ju je povukla nadolje i sva kosa kliznula je s tjemena u jednom pokretu.

Langdon je ustuknuo, istodobno zatečen spoznajom da Sienna nosi periku i promjenom u njezinu izgledu. Sienna Brooks bila je zapravo potpuno ćelava, a golo tjeme glatko i blijedo, kao kod oboljelih od raka kad primaju kemoterapiju. Povrh svega još je i bolesna?

»Znam«, rekla je. »Duga priča. Sagni se.« Podigla je periku, očito s namjerom da je Langdonu navuče na glavu.

Ona to ozbiljno? Langdon se nevoljko prignuo i Sienna mu je nabila plavu kosu

na glavu. Perika mu je jedva pristajala, ali ju je namjestila najbolje što je mogla. Zatim je otkoračila i pogledala ga. Očito ne dokraja zadovoljna, posegnula je, odvezala mu kravatu i omču mu podigla na čelo, stegnula je poput marame i tako mu na glavu pričvrstila premalu periku.

Zatim se posvetila sebi; smotala je nogavice hlača i čarape spustila do gležnjeva. Kad se uspravila, na licu joj se razvukao cerek. Ljupka Sienna Brooks pretvorila se u obrijanu pankericu. Preobrazba nekadašnje šekspirijanske glumice bila je zapanjujuća.

»Ne zaboravi«, rekla je, »da je govor tijela devedeset posto prepoznavanja, pa kad se krećeš, kreći se kao ostarjeli roker.«

Ostarjeli, to može, pomislio je Langdon. Za rokera baš i nisam siguran.

Prije nego što se Langdon stigao pobuniti, Sienna je otključala malena vrata i širom ih otvorila. Spustila se i izvukla na zakrčenu, popločanu ulicu. Langdon je pošao za njom; kad je izbio na danje svjetlo, puzao je zamalo na sve četiri.

Osim nekoliko iznenađenih pogleda upućenih tom čudnom paru koji se izvukao

kroz vratašca u temeljima Palazzo Vecchija, nitko nije mario za njih. Nekoliko sekundi poslije Langdon i Sienna već su išli prema istoku; progutala ih je gomila.

* * *

Muškarac s naočalama Plume Paris pipao je raskrvavljena mjesta na koži dok se probijao kroz svjetinu, držeći se na sigurnoj udaljenosti od Roberta Langdona i Sienne Brooks. Usprkos sjajnom maskiranju, spazio ih je dok su se provlačili kroz vratašca na Via della Ninna - odmah je shvatio tko su.

Pratio ih je samo nekoliko ulica prije nego što se zapuhao; jaki bolovi u prsima tjerali su ga da plitko diše. Osjećao se kao da ga je netko opalio šakom u prsnu kost.

Stisnuvši zube, pozornost je usmjerio na Langdona i Siennu nastavljajući ih pratiti firentinskim ulicama.

50.

JUTARNJE SUNCE POSVE JE IZIŠLO i bacalo duge sjene na uske prolaze što su vijugali između zgrada stare Firence. Prodavači su počeli razmicati metalne rešetke koje su štitile njihove dućane i kafiće i zrak je otežao mirisom jutarnjeg espressa i svježe pečenog peciva.

Usprkos gladi koja ga je mučila, Langdon nije zastajao. Moram pronaći masku... i vidjeti što se skriva straga.

Dok je Langdon vodio Siennu prema sjeveru uskom Via dei Leoni, teško se uspijevao priviknuti na njezinu ćelavu glavu. Drastično izmijenjen izgled podsjetio ga je na to da je jedva poznaje. Išli su prema Piazzi del Duomo - trgu gdje je Ignazio Busoni pronađen mrtav nakon što je ostavio svoju posljednju poruku.

Roberte, uspio je bez daha izgovoriti Ignazio. Ono što tražiš na sigurnome je. Dveri su ti otvorene, ali moraš požuriti. Raj, dvadeset pet. Sretno ti bilo.

Raj dvadeset pet, ponavljao si je Langdon i dalje zbunjen činjenicom da se

Ignazio Busoni toliko dobro sjećao Danteova teksta da iz glave izvuče referencu na pojedino pjevanje. Očito je Busoni imao dobar razlog zašto je tako dobro zapamtio to pjevanje. Što god bilo, Langdon je znao kako će to ubrzo otkriti, čim dohvati primjerak spjeva, što je mogao učiniti na brojnim lokacijama u blizini.

Perika duga do ramena počela ga je svrbjeti, i premda se pod tom krinkom osjećao pomalo blesavo, morao je priznati da je Siennina improvizirana maska bila stvarno lukava. Nitko ga nije ni pogledao, čak ni policijska pojačanja koja su projurila kraj njih putem prema Palazzo Vecchiju.

Sienna je nekoliko minuta šutke hodala uz njega te ju je Langdon letimice pogledao da provjeri je li dobro. Izgledala je potpuno uronjena u misli, vjerojatno se trudeći prihvatiti činjenicu da je malo prije ubila ženu koja ih je progonila.

»Vrijedilo bi čuti što misliš«, nehajno je izgovorio, nadajući se skrenuti joj misli sa slike žene šiljate kose kako leži mrtva na podu palače.

Sienna je polagano izronila iz svojih misli. »Razmišljala sam o Zobristu«, rekla je

polagano. »Trudim se prisjetiti što bih još mogla znati o njemu.« »I?«

Slegnula je ramenima. »Najveći dio znam iz onog kontroverznog eseja koji je napisao prije nekoliko godina. Stvarno mi se uvukao pod kožu. U medicinskim krugovima proširio se poput virusa.« Trgnula se. »Oprosti, loš izbor riječi.«

Langdon se mračno nasmijao. »Nastavi.«

»U biti, u eseju iznosi postavku da je ljudska rasa na rubu istrebljenja i ako ne dođe do neke katastrofe koja bi radikalno srezala globalni rast populacije, naša vrsta neće preživjeti idućih stotinu godina.«

Langdon se okrenuo i zagledao u nju. »Samo stotinu godina?«

»Teza je bila prilično radikalna. Prognozirano vrijeme bilo je bitno kraće od prijašnjih procjena, ali su ga potvrđivali neki iznimno čvrsti znanstveni podaci. Stvorio si je brojne neprijatelje izjavom da bi se liječnici trebali prestati baviti medicinom jer produljenje životnog vijeka samo pogoršava problem.«

Langdonu je postalo jasno zašto se taj članak tako bjesomučno proširio medicinskom zajednicom.

»Što ne iznenađuje«, nastavila je Sienna. »Zobrista su odmah napali sa svih strana - političari, kler, Svjetska zdravstvena organizacija - i svi su ga proglasili luđakom i katastrofičarom koji samo pokušava raspiriti paniku. Osobito su se okomili na njegovu izjavu da će današnja mladež, ako se odluči množiti, stvoriti potomstvo koje će doslovno doživjeti svršetak ljudske rase. Zobrist je svoju tezu ilustrirao 'urom sudnjeg dana' koja u jednom satu prikazuje cjelokupni životni vijek čovječanstva na Zemlji... a mi smo u posljednjim sekundama.«

»Uru sam vidio na internetu«, rekao je Langdon.

»Da, uglavnom, ura je njegova i digla je veliku prašinu. No, Zobrist je najveći bijes na sebe navukao izjavom da bi njegova postignuća u genetskom inženjeringu čovječanstvu neizmjerno više pomogla kad bi se njima stvarale bolesti, umjesto da se njima liječi.«

»Što?«

»Upravo tako, tvrdio je da njegovu tehnologiju treba upotrebljavati za ograničavanje rasta populacije stvaranjem hibridnih rodova bolesti koje suvremena medicina ne bi bila sposobna liječiti.«

Langdon je osjetio navalu strave dok mu je um stvarao slike čudnih, hibridnih dizajniranih virusa, potpuno nezaustavljivih ako se nađu na slobodi.

»Tijekom samo nekoliko godina«, govorila je Sienna, »Zobrist se iz zlatnog dečka medicinskog svijeta pretvorio u potpunog izopćenika. Bacili su na njega anatemu.« Zastala je, a na licu joj se vidjelo suosjećanje. »Zapravo, nije čudno što je pukao i ubio se. Još je žalosnije to što mu je teza vjerojatno ispravna.«

Langdon je skoro pao. »Oprosti... misliš da je u pravu?«

Sienna je spokojno slegnula ramenima. »Roberte, govoreći s čisto znanstvenog gledišta - iz čiste logike, bez trunke srca - bez imalo sumnje mogu ti reći da, bez nekakve radikalne promjene, našoj vrsti dolazi kraj. I to brzo. Neće to biti ni plamen, ni sumpor, ni apokalipsa ni atomski rat... doći će do potpunog kolapsa

zbog broja ljudi na planetu. Ta matematika nije sporna.«

Langdon se skamenio.

»Dosta sam proučavala biologiju«, rekla je, »i normalno je da vrsta izumre zbog pretjeranog napučivanja vlastite okoline. Zamisli koloniju površinskih algi što živi u šumskom jezercu i uživa u tamošnjoj savršenoj ravnoteži hranjivih tvari. Bez nadzora, množe se tako bjesomučno da ubrzo prekriju cijelu površinu jezerca, zapriječe put suncu i time zaustave stvaranje hranjivih tvari u jezeru. Nakon što su iscrpile sve iz okoline, alge brzo umiru i nestaju bez traga.« Mučno je uzdahnula. »Slična sudbina lako može čekati i čovječanstvo. Znatno prije i brže nego što itko od nas zamišlja.«

Langdon je osjetio iskonsku zebnju. »Ali… to zvuči nemoguće.«

»Roberte, ne nemoguće, samo nezamislivo. Ljudski um posjeduje primitivni obrambeni mehanizam ega koji poriče sve stvarnosti što stvaraju stres prevelik da bi ga mozak mogao podnijeti. To se zove poricanje.«

»Čuo sam za poricanje«, uzvratio je raspoloženo Langdon, »ali mislim da ono ne postoji.«

Sienna je zakolutala očima. »Zgodno zvuči, ali vjeruj mi, potpuno je stvarno. Poricanje je životno važan dio mehanizma ljudskog samoodržanja. Bez njega svi bismo se ujutro budili prestravljeni misleći na sve moguće načine umiranja. Umjesto toga, umovi nam blokiraju egzistencijalne strahove fokusiranjem na stresove s kojima se možemo nositi - na primjer, hoćemo li stići na posao na vrijeme ili uspjeti platiti porez. Ako osjetimo one veće, egzistencijalne strahove, brzo ih odbacujemo okrećući se jednostavnim zadaćama i dnevnim sitnicama.«

Langdon se prisjetio nedavnog internetskog ispitivanja provedenog na studentima elitnih sveučilišta koje je otkrilo kako čak i visokoobrazovani korisnici pokazuju nagonsku potrebu za poricanjem. Rezultati su pokazali da velika većina studenata, nakon što otvore depresivni napis o topljenju polarnog leda ili izumiranju vrsta, brzo s te stranice prelaze na nešto trivijalno što im um čisti od straha;

na vrhu popisa našli su se vrhunci sportskih događanja, smiješne snimke mačaka i tračevi o slavnima.

»U antičkoj mitologiji«, javio se Langdon, »junak koji poriče vrhunska je manifestacija oholosti i ponosa. Nitko nije oholiji od čovjeka koji sebe smatra imunim na pogibelji svijeta. Dante se očito složio s time budući da oholost proglašava najgorim od sedam smrtnih grijeha… te ohole gura u najdublji krug pakla.«

Sienna je malo razmislila i onda nastavila: »Zobrist u svome članku optužuje brojne svjetske vođe za krajnje poricanje… da guraju glave u pijesak. Osobito je bio kritičan prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji.«

»Kladim se da je to dobro prošlo.«

»Reagirali su tako da su ga izjednačili s vjerskim fanaticima koji se šeću uokolo s transparentima ‘Kraj je blizu.«

»Ima nekoliko takvih i po Harvardu.«

»Da, a svi ih ignoriramo zato što nitko od nas nije kadar zamisliti to što će se dogoditi. Vjeruj mi, samo zato što ljudski um ne može zamisliti da se nešto događa… ne znači da se neće dogoditi.«

»Zvučiš skoro kao Zobristova obožavateljica.«

»Ja obožavam istinu«, silovito je uzvratila, »čak i kad ju je bolno teško prihvatiti.«

Langdon je ponovno osjetio čudnu udaljenost između sebe i Sienne te je zašutio u trenutku pokušavajući dokučiti čudan spoj strasti i nepristranosti u nje.

Sienna ga je letimice pogledala i lice joj se ublažilo. »Roberte, slušaj, ne kažem da Zobrist ima pravo tvrdeći kako je kuga koja bi pobila polovicu stanovništva rješenje prenapučenosti. Niti kažem da bismo trebali prestati liječiti bolesne. Kažem samo da je put kojim sada kročimo prilično jednostavan način uništenja. Rast populacije eksponencijalni je rast koji se odvija unutar prostorno zatvorenog sustava ograničenih zaliha. Kraj će doći naglo. Naše iskustvo neće nalikovati na trenutak kad ti nestaje benzina… više će sličiti skoku s litice.«

Langdon je izdahnuo i trudio se probaviti sve što je čuo.

»Kad smo već kod toga«, rekla je i mračno pokazala nadesno u vis, »prilično sam sigurna da je Zobrist skočio odande.«

Langdon je podigao pogled i shvatio kako upravo prolaze pokraj strogog kamenog pročelja muzeja Bargello. Iza njega, šiljasti vršak tornja Badije uzdizao se iznad okolnih građevina. Zagledao se u vrh tornja pitajući se zašto je Zobrist skočio, i svim se silama nadao da razlog nije to što je učinio neku strahotu i odbijao se suočiti s onim što slijedi.

»Zobristovi kritičari«, rekla je Sienna, »rado ističu da je paradoksalno kako mnoge genetske tehnologije koje je on razvio radikalno produljuju životni vijek.«

»Što samo pridonosi problemu prenapučenosti populacije.«

»Upravo tako. Zobrist je jednom prilikom javno iznio kako žali što nije kadar vratiti duha u bocu i izbrisati neke svoje doprinose ljudskoj dugovječnosti. Pretpostavljam da to, ideološki, ima smisla. Što dulje živimo, više sirovina trošimo na održavanje starih i bolesnih.«

Langdon je kimnuo. »Pročitao sam da u SAD-u šezdesetak posto troškova

zdravstvene skrbi odlazi na podršku pacijentima tijekom posljednjih šest mjeseci života.«

»Istina, i dok nam mozgovi govore da je to bezumlje, srca nam nalažu da bakicu održimo na životu najdulje što možemo.«

Langdon je kimnuo. »To je sukob Apolona s Dionizom - legendarna mitološka dilema. Vječna bitka između uma i srca koji rijetko žude za istim.«

Langdon je negdje čuo da taj mitološki primjer upotrebljavaju Anonimni alkoholičari pri opisu alkoholičara koji zuri u čašu pića - njegov mozak zna da će mu naštetiti, no srce žudi za ugodom koju piće pruža. Pouka je bila očita: ne pomišljajte da ste sami - svađaju se i bogovi.

»Komu treba agatusija?« odjednom je prošaptala Sienna.

»Kako?«

Sienna je podigla pogled. »Napokon sam se sjetila naslova Zobristova eseja. Kome treba agatusija?«

Langdon nikad nije čuo riječ agatusija, no pretpostavio je da su joj korijeni grčki - agathos i thusia. »Agatusija... to bi bilo nešto kao plemenita žrtva?«

»Skoro pa točno. Doslovno značenje jest žrtvovanje samoga sebe za opće dobro'.« Zastala je. »Također je poznata i kao dobrovoljno samoubojstvo.«

Langdon je taj pojam već čuo - jednom u vezi s ocem koji je doživio bankrot te se ubio da bi obitelj dobila životno osiguranje, i drugi put u slučaju serijskog ubojice koji se pokajao i skončao život zbog straha da nije sposoban obuzdati poriv za ubijanjem.

Ipak, najstrašniji primjer kojega se Langdon sjećao potječe iz romana Loganov bijeg, objavljenog 1967., koji opisuje društvo budućnosti gdje svi drage volje pristaju na samoubojstvo s navršenom dvadeset jednom godinom - tako u potpunosti uživaju u mladosti ne dopuštajući da im brojnost ili starost ugroze ograničene izvore prirodnih blaga planeta. Ako se točno sjećao, filmska verzija Loganova bijega 'doba terminacije' podigla je s dvadeset jedne na trideset godina, nesumnjivo pokušavajući film učiniti prihvatljivijim skupini najvažnijoj za kinoblagajne, dakle onoj između osamnaeste i dvadeset pete godine.

»Dakle, Zobristov esej...«, rekao je Langdon. »Nisam siguran da sam shvatio

naslov. Kome treba agatusija? Je li to mislio sarkastično? Kao, recimo, kome je potrebno dobrovoljno samoubojstvo... svima nama?«

»Zapravo i ne, esej cilja na jednu osobu.«

Langdon je odmahnuo glavom, nije shvaćao.

»U svom eseju Zobrist napada direktoricu Svjetske zdravstvene organizacije - doktoricu Elizabeth Sinskey koja ondje vlada čitavu vječnost i, kako Zobrist tvrdi, ne shvaća ozbiljno kontrolu rasta populacije. U svom napisu tvrdi da bi SZO-u bilo znatno bolje kada bi doktorica Sinskey počinila samoubojstvo.«

»Suosjećajan tip.«

»To je opasnost genijalnosti - bar mi se tako čini. Takvi posebni mozgovi često, mislim oni koji se mogu usredotočiti na nešto više nego ostali, čine to nauštrb emocionalne zrelosti.«

Langdon se prisjetio članaka što ih je pročitao o mladoj Sienni, tom čudu od djeteta s kvocijentom inteligencije 208 i potpuno iznadprosječnim mentalnim funkcijama. Langdon se pitao govori li ona, spominjanjem Zobrista, dijelom i o sebi -

također se pitao koliko će dugo još htjeti sačuvati svoju tajnu.

Ravno naprijed Langdon je spazio oznaku koju je tražio. Prešavši Via dei Leoni, Langdon ju je poveo do križanja s jednom nevjerojatno uskom ulicom - više prolazom. Natpis je glasio via dante alighieri.

»Zvuči kao da znaš mnogo o ljudskom mozgu«, rekao je Langdon. »Jesi se tome posvetila na medicini?«

»Ne, no kao dijete mnogo sam čitala. Zainteresirala sam se za mozak zbog svojih... ovaj, zdravstvenih problema.«

Langdon ju je upitno pogledao, nadajući se da će nastaviti.

»Moj mozak...«, tiho je otpočela Sienna. »Razvijao se drugačije nego kod druge djece i stvorio je neke... probleme. Mnogo vremena provela sam trudeći se shvatiti što sa mnom nije u redu, te sam pritom naučila mnogo i o neuroznanosti.« Pogledala ga je u oči. »Da, moja ćelavost povezana je s mojim zdravstvenim stanjem.«

Langdon je skrenuo pogled; bilo mu je neugodno.

»Ne brini se«, rekla je. »Naučila sam živjeti s time.«

Kad su zašli u hladan zrak sjenovite uličice, Langdon je sagledao sve što je netom saznao o Zobristu i njegovim neugodnim filozofskim stavovima.

Neprekidno ga je mučilo jedno pitanje. »Ti vojnici«, progovorio je. »Oni koji nas pokušavaju ubiti. Tko su? To nema smisla. Ako je Zobrist u svijet možda pustio kugu, ne bismo li svi bili na istoj strani i trudili se zaustaviti njezino širenje?«

»Ne nužno. Zobrist je možda izopćenik medicinske zajednice, no vjerojatno ima legiju odanih pristaša svoje ideologije - ljude koji se slažu kako je prorjeđivanje zlo nužno za spas planeta. Koliko znamo, ti vojnici možda pokušavaju zaštititi ostvarenje Zobristove vizije.«

Zobristova privatna armija apostola? Langdon je razmislio o toj mogućnosti. Istini za volju, povijest je vrvjela fanaticima i kultovima koji su se ubijali zbog kojekakvih bezumnih ideja - vjerovanja da im je vođa Mesija, vjerovanja da ih svemirski brod čeka s druge strane Mjeseca, vjerovanja da je Sudnji dan neizbježan. Pretpostavke o

kontroli populacije u najmanju ruku utemeljene su u znanosti, no Langdonu se nešto nije slagalo u vezi s tim vojnicima.

»Jednostavno ne mogu vjerovati da bi hrpa profesionalnih vojnika pristala ubijati nevine mase… istodobno strahujući da bi i sami mogli oboljeti i umrijeti.«

Sienna ga je zbunjeno pogledala. »Roberte, što misliš, što vojnici rade u ratu? Ubijaju nevine i riskiraju vlastite živote. Kad ljudi vjeruju u nešto, sve je moguće.«

»Nešto? Kao, osloboditi kugu?«

Sienna ga je prodorno pogledala svojim smeđim očima. »Roberte, to nešto nije osloboditi kugu… nego spasiti svijet.« Zastala je. »Jedan odlomak u Zobristovu eseju koji je podigao veliku prašinu zapravo je bitno hipotetsko pitanje. Želim da odgovoriš.«

»Kako glasi pitanje?«

»Zobrist je upitao: ako bi okretom prekidača bilo moguće pobiti pola stanovništva Zemlje, biste li to učinili?«

»Naravno da ne bih.«

»Dobro. Ali, što ako saznaš da će ljudska rasa, ako odbiješ okrenuti prekidač ove sekunde, izumrijeti u idućih stotinu

godina?« Zastala je. »Bi li to učinio tada? Čak i ako bi to značilo da bi možda pobio prijatelje, obitelj, pa čak i sebe?«

»Sienna, jednostavno ne mogu…«

»Pitanje je hipotetsko«, rekla je. »Bi li danas pobio polovicu populacije ako bi vrstu spasio od izumiranja?«

Langdona je duboko potresla mračna tema o kojoj su raspravljali, pa je osjetio navalu sreće ugledavši poznati crveni stijeg na boku kamene kuće točno pred njima.

»Gledaj«, najavio je pokazujući. »Stigli smo.«

Sienna je odmahnula glavom. »Kao što rekoh, poticanje.«

51.

CASA DI DANTE smještena je u Via Santa Margherita i lako prepoznatljiva po velikoj zastavi obješenoj na kamenom pročelju kuće na polovici ulice: museo casa di dante.

Sienna je upitno promatrala stijeg. »Idemo u Danteovu kuću?.«

»Baš i ne«, rekao je Langdon. »Dante je stanovao iza ugla. Ovo je više Danteov…

muzej.« Langdon je jednom naišao onamo znatiželjan vidjeti zbirku, no pokazalo se da je riječ o pukim reprodukcijama čuvenih djela o Danteu sa svih strana svijeta - ipak, bilo je zanimljivo vidjeti ih sve pod istim krovom.

Siennu je naizgled obuzela nada. »Misliš da imaju izložen neki stari primjerak Božanstvene komedije?«

Langdon se nasmijao. »Ne, ali znam da imaju dućan gdje prodaju ogromne postere s integralnim tekstom otisnutim mikroskopski sitnim slovima.«

Pogledala ga je pomalo zapanjeno.

»Znam. I to je bolje nego ništa. Jedini problem jest što mi vid slabi, pa ćeš ti morati čitati sitna slova.«

»È chiusa«, doviknuo im je starac vidjevši kako prilaze vratima. »È il giorno di riposo.«

Zatvoreno nedjeljom? Langdon se odjednom osjetio izgubljenim. Pogledao je Siennu. »Nije li danas… ponedjeljak?«

Kimnula je glavom. »Firentinci su neradni dan prebacili na ponedjeljak.«

Langdon je zastenjao, u trenutku se sjetivši neuobičajenog gradskog tjednog

kalendara. Budući da su turistički dolari pritjecali najviše vikendom, mnogi firentinski trgovci odlučili su kršćanski 'dan odmora' prebaciti s nedjelje na ponedjeljak kako im neradni dan ne bi previše ispraznio džepove.

Na nesreću, shvatio je Langdon, to vjerojatno iz igre izbacuje i drugu mogućnost - Paperback Exchange - jednu od Langdonovih najomiljenijih firentinskih knjižara - gdje bi nesumnjivo pri ruci imali primjerak Božanstvene komedije.

»Neka druga ideja?« upitala je Sienna.

Langdon je razmislio i konačno kimnuo. »Iza ugla je mjesto gdje se okupljaju ljubitelji Dantea. Kladim se da netko ima primjerak koji možemo posuditi.«

»I to je vjerojatno zatvoreno«, upozorila ga je Sienna. »Gotovo je cijeli grad neradni dan pomaknuo s nedjelje.«

»Ovi ne bi ni pomislili učiniti nešto slično«, odvratio je Langdon s osmjehom. »Riječ je o crkvi.«

* * *

Pedeset metara iza njih, u svjetini, muškarac s osipom i zlatnom naušnicom nagnuo se na zid i uživao u prilici da dođe do daha. Disanje mu se nimalo nije poboljšalo, a osip na licu nije mogao zanemariti, osobito na onim osjetljivim dijelovima iznad očiju. Skinuo je naočale i nježno rukavom prešao po očnim dupljama, trudeći se ne razderati kožu. Kad je stavio naočale, primijetio je da mu je plijen krenuo dalje. Sileći se da ih slijedi, pošao je za njima, dišući što je mirnije mogao.

* * *

Nekoliko ulica iza Langdona i Sienne, u Dvorani Pet stotina, agent Brüder stajao je iznad polomljenog tijela predobro mu poznate žene sa šiljcima u kosi koje je sada ležalo raskrečeno na podu. Kleknuo je i uzeo njezin pištolj, pažljivo zbog sigurnosti izvukavši šaržer prije nego što ga je pružio jednom od svojih ljudi.

Trudna upraviteljica muzeja Marta Alvarez stajala je podalje, sa strane. Brüderu je maloprije iznijela kratko ali zapanjujuće izvješće o tome što se s

Robertom Langdonom zbivalo od sinoć… dodajući još jedan podatak koji je Brüder još pokušavao shvatiti.

Langdon tvrdi da pati od amnezije.

Brüder je izvukao mobitel i nazvao. Na drugoj strani zazvonilo je tri puta prije nego što mu se javio nadređeni; zvučao je daleko i nemirno.

»Slušam, agente Brüderu. Govorite.«

Brüder je govorio polagano trudeći se da jasno izrekne svaku riječ. »Još pokušavamo locirati Langdona i djevojku, ali došlo je do novog razvoja događaja.« Brüder je zastao. »Ako je to istina… onda se sve mijenja.«

Starješina se šetao po uredu i odupirao se porivu da si natoči još jedan viski; trudio se ovu rastuću krizu dočekati licem u lice.

Nikad u karijeri nije izdao klijenta ili propustio održati dogovor, svakako nije imao ni najmanju namjeru sada otpočeti s time. Istodobno, činilo mu se da se upetljao u scenarij čija se svrha razlikovala od onoga što je u početku zamišljao.

Prije godinu dana, čuveni genetičar Bertrand Zobrist doletio je na Mendacium i

zatražio sigurno skrovište za rad. U to vrijeme Starješina je pretpostavljao da Zobrist planira razviti tajni medicinski protokol čijim bi patentiranjem uvećao svoje golemo bogatstvo. Konzorciju nije bilo prvi put da ga unajmljuju paranoidni znanstvenici i inženjeri koji su radije radili u potpunoj izolaciji i tako spriječili krađu svojih vrijednih ideja.

S tim na umu, Starješina je prihvatio klijenta i nije se iznenadio saznavši da su ekipe Svjetske zdravstvene organizacije počele tragati za njim. Nije se premišljao ni kad je direktorica SZO-a osobno - doktorica Elizabeth Sinskey - bar naizgled osobno odlučila pronaći njihova klijenta.

Konzorcij se oduvijek sučeljavao s moćnim protivnicima.

Sukladno dogovoru, Konzorcij je poštovao sporazum sa Zobristom, nisu postavljali pitanja i onemogućivali su Sinskey da ga otkrije cijelo vrijeme trajanja ugovora.

Gotovo cijelo vrijeme.

Manje od tjedan dana prije isteka, Sinskey je nekako otkrila Zobrista u Firenci i napala ga, progonila i lovila sve dok nije

počinio samoubojstvo. Prvi put u karijeri Starješini nije uspjelo pružiti zaštitu koju je dogovorio, i to ga je progonilo... zajedno s bizarnim okolnostima Zobristove smrti.

Počinio je samoubojstvo... radije nego da ga uhvate?

Koga je to vraga Zobrist štitio?

Nakon njegove smrti, Sinskey je konfiscirala predmet iz Zobristova sefa, i sad se Konzorcij našao u otvorenoj borbi sa Sinskey u Firenci - visokorizični lov na...

Na što ?

Starješina se uhvatio da nesvjesno skreće pogled prema polici s knjigama i debeloj knjizi koju mu je prije dva tjedna darovao Zobrist potpuno luđačkog pogleda.

Božanstvena komedija.

Starješina je izvukao knjigu i odnio je na stol, gdje ju je spustio tako da je udarila svom težinom. Nesigurnim prstima otvorio je omot i ponovno pročitao posvetu.

Dragi prijatelju, hvala vam što ste mi pomogli pronaći put.

Zahvaljuje vam i svijet.

Kao prvo, pomislio je Starješina, Vi i ja nikada nismo bili prijatelji.

Posvetu je pročitao još triput. Zatim je pogled skrenuo na žarkocrveni krug što ga je klijent nažvrljao na kalendaru, obilježavajući njime sutrašnji datum.

Zahvaljuje vam i svijet?

Okrenuo se i dugo promatrao obzor.

U tišini, razmišljao je o videu i sjetio se posljednjeg poziva višeg asistenta Knowltona. Možda biste trebali pogledati snimku prije emitiranja… sadržaj je prilično uznemirujuće prirode.

Taj poziv i dalje je zbunjivao Starješinu. Knowlton je bio jedan od njegovih najboljih asistenata, i takav prijedlog bio je nešto posve novo. Nije bio toliko glup da predloži nepoštovanje protokola o podjeli zadataka.

Vrativši Božanstvenu komediju na policu, Starješina je prišao boci i natočio si još jedan viski.

Morao je donijeti tešku odluku.

52.

POZNATA I KAO DANTEOVA CRKVA, svetište Chiesa di Santa Margherita dei Cerchi više je kapelica nego crkva. Sićušan, jednosobni hram omiljeno je stjecište Danteovih štovatelja koji mu se klanjaju kao svetom tlu gdje su se zbila dva najvažnija trenutka u životu velikog pjesnika.

Prema predaji, upravo je u ovoj crkvi, s devet godina, Dante prvi put ugledao Beatrice Portinari — ženu u koju se zaljubio na prvi pogled, i za kojom mu je srce čeznulo cijeloga života. Na Danteovu veliku žalost, Beatrice je pošla za drugoga i zatim preminula mlada, s dvadeset četiri godine.

U ovoj se crkvi, nekoliko godina poslije, Dante oženio Gemmom Donati - ženom koja je, čak i po zapisima velikog pisca i pjesnika Boccaccia, bila loš izbor za Danteovu suprugu. Usprkos djeci, par gotovo da i nije pokazivao međusobnu privrženost, a nakon Danteova progonstva supružnici nisu iskazali ni najmanju želju da se ikad ponovno vide.

Ljubav Danteova života oduvijek je bila i zauvijek će ostati preminula Beatrice Portinari koju je Dante jedva poznavao, ali čija je uspomena bila toliko snažna da se njezin duh preobrazio u muzu koja je nadahnula njegova najveća djela.

Danteova slavna zbirka poezije La Vita Nuova prepuna je laskavih stihova o 'blagoslovljenoj Beatrice'. S još većim obožavanjem, Božanstvena komedija Beatrice opisuje kao spasiteljicu koja Dantea vodi kroz raj. U oba djela Dante čezne za svojom nedohvatnom gospom.

Danas je Danteova crkva postala hram slomljenih srca i onih koji pate zbog neuzvraćene ljubavi. Grob mlade Beatrice nalazi se unutar crkve, i njezina je skromna grobnica postala ciljem hodočašća i Danteu i svim nesretnim ljubavnicima.

Dok su se ovoga jutra Langdon i Sienna kroz staru Firencu probijali prema crkvi, ulice su se sve više sužavale dok nisu prešle u slavne pješačke prolaze. Poneki auto prošao bi provlačeći se kroz labirint, tjerajući pješake da se pripiju uza zgrade.

»Crkva je odmah iza ugla«, Langdon je rekao Sienni, u nadi da će im neki turist biti

kadar pomoći. Znao je kako su im šanse da pronađu dobrog Samaritanca veće nakon što je Sienna, u zamjenu za Langdonov sako, uzela natrag periku, te su se oboje vratili u normalno stanje - iz rokera i pankerice preobrazivši se... u sveučilišnog profesora i urednu mladu ženu.

Langdon je bio sretan što je opet onaj stari.

Dok su prolazili još tješnjom ulicom - Via del Presto - Langdon je istraživao ulaze. Uvijek je bilo problematično pronaći ulaz u crkvu budući da je sama zgrada bila iznimno malena, neurešena i čvrsto stiješnjena susjednim građevinama. Čovjek je lako mogao proći i ne primijetiti je. No, često je crkvu bilo lakše pronaći koristeći se ušima nego očima.

Jedna od posebnosti crkve svete Margherite dei Cerchi bili su česti koncerti, a kad ih nije bilo, u crkvi su puštali snimke kako bi posjetitelji mogli u svako doba uživati u glazbi.

Kao što je i predvidio, dok su napredovali uličicom Langdon je začuo tihe zvukove snimljene glazbe koja je postajala glasnija, sve dok se Sienna i on nisu

zaustavili ispred neupadljivog ulaza. Jedino što je upućivalo na to da je riječ o koncernom prostoru bio je sićušni znak - pravo proturječje žarkocrvenoj zastavi na muzeju Casa di Dante - koji je skromno objavljivao kako je riječ o crkvi Dantea i Beatrice.

S izuzetkom oltara s temom Bogorodice autora Nerija di Biccija, gotovo sva izvorna umjetnička djela u crkvi zamijenila su ona suvremena na temu dviju zvijezda - Dantea i Beatrice - pravoga razloga zašto je većina turista tragala za ovom sićušnom kapelicom. Većina slika prikazivala je Danteov čeznutljiv pogled prilikom prvog susreta s Beatrice, kada se pjesnik, po vlastitu priznanju, zaljubio u nju. Slike su uvelike varirale u kvaliteti, a većina se Langdonu činila kičastom i nepriličnom. Na jednoj od njih, Danteova poznata crvena kapica s pokrovima za uši izgledala je kao kapa koju bi Dante maznuo Djedu Mrazu. Unatoč tome, ponavljanje teme pjesnikova čeznutljivog pogleda uprtoga u svoju muzu nedvojbeno je ukazivalo kako je ovo crkva nesretne ljubavi - neispunjene, neuzvraćene, neostvarene.

Langdon se nagonski okrenuo nalijevo i pogledao skromni grob Beatrice Portinari. Bio je to glavni razlog zašto se posjećivalo crkvu, iako ne toliko zbog groba koliko zbog slavnog predmeta koji je stajao pokraj njega.

Pletena košara.

Tog jutra, kao i uvijek, pokraj Beatriceina groba stajala je jednostavna pletena košara. I tog jutra, kao i uvijek, bila je prepuna presavijenih listova papira - svaki redom rukom napisano pismo koje su posjetitelji upućivali osobno njoj.

Beatrice Portinari postala je neslužbena svetica zaštitnica ukletim ljubavnicima i, sukladno dugogodišnjoj tradiciji, rukom pisane molitve mogle su se ostavljati u košari, u nadi da će se Beatrice založiti za autora poruke - nekoga možda nadahnuti da ga zavoli još više, možda mu pomoći pronaći pravu ljubav ili mu čak dati snage da zaboravi minulu.

Langdon je prije mnogo godina, u porođajnim mukama stvaranja knjige o povijesti umjetnosti, zastao u crkvi i ostavio poruku u košari, moleći Danteovu muzu da mu podari, ne pravu ljubav nego nadahnuće

koje je i Danteu omogućilo da napiše svoje veličanstveno djelo.

Pjevaj mi, Muzo…

Prvi stih Homerove Odiseje činio mu se valjanom molbom, i Langdon je potajno vjerovao da je svojom porukom uistinu rasplamsao Beatriceino božansko nadahnuće jer je, nakon povratka kući, knjigu napisao s neviđenom lakoćom.

»Scusate!« Odjednom je odjeknuo Siennin glas. »Potete ascoltarmi tutti?« Halo, svi redom.

Langdon se okrenuo i ugledao Siennu koja se na sav glas obraćala raspršenim turistima koji su se svi do posljednjega zagledali u nju i djelovali pomalo uznemireno.

Sienna se ljupko nasmiješila svima i na talijanskom upitala ima li tko, kojim slučajem, primjerak Danteove Božanstvene komedije. Nakon nekoliko čudnih pogleda i odmahivanja glavom, pokušala je na engleskom, no bez ikakva uspjeha.

Starija žena koja je mela, oštro je zasiktala na Siennu i podigla prst na usne tražeći tišinu.

Sienna se okrenula prema Langdonu i namrštila kao da pita: »Što sad?«

Siennin glasni poziv nije bio baš ono što je Langdon imao na umu, no morao je priznati da je očekivao malo bolji ishod. Tijekom prethodnih posjeta Langdon je vidio velik broj turista koji su u ovom svetom prostoru čitali Božanstvenu komediju, očito uživajući potpuno obuzeti Danteovim iskustvom.

Danas to nije bio slučaj.

Langdon se usredotočio na postariji par koji je sjedio sprijeda. Starac je prignuo ćelavu glavu i spustio je na prsa; očito je potajice drijemao. No žena pokraj njega činila se savršeno budnom; ispod sijede kose, iz ušiju spuštali su joj se bijeli kabeli slušalica.

Tračak nade, pomislio je Langdon i probio se sve do para. Kao što se i nadao, ženini upadljivi bijeli kabeli vijugali su do iPhonea u krilu. Osjetivši da je netko promatra, ona je podigla pogled i slušalice izvukla iz ušiju.

Langdon nije imao pojma kojim jezikom ona govori, no globalno širenje iPhonea, iPadova i iPodova urodilo je

rječnikom, univerzalno razumljivim kao i ženski i muški simboli što su krasili zahode diljem svijeta.

»iPhone?« upitao je Langdon diveći se njezinu uređaju.

Starija gospođa odmah se razvedrila i ponosno kimnula. »Stvarno pametna stvarčica«, prošaptala je, s britanskim naglaskom. »Sin mi ga je nabavio. Preslušavam mejlove. Možete li vjerovati - da slušam svoje mejlove? Ovaj mali dragulj stvarno mi ih čita. Stvarno pomaže, mojim starim očima.«

»I ja ga imam«, odvratio je Langdon, nasmiješio se i sjeo pokraj nje, pazeći da ne probudi usnulog supruga. »No nekako sam ga sinoć uspio zametnuti.«

»O, koja tragedija! Jeste li probali s onim pronađi iPhone'? Moj mi sin kaže...«

»Ja, budala, nikad nisam aktivirao program.« Langdon joj se naivno smiješio i onda neodlučno nastavio: »Ako ne bih bio previše napastan, biste li mi na časak posudili svoj? Moram samo potražiti nešto na internetu. To bi mi uvelike pomoglo.«

»Naravno!« Izvukla je slušalice i položila mu uređaj na dlanove. »Nema problema. Jadničak moj!«

Langdon joj je zahvalio i uzeo mobitel. Dok je ona pokraj njega blebetala o tome kako bi se strašno osjećala da izgubi svoj iPhone, Langdon je otvorio Googleovu tražilicu i uključio mikrofon. Kad je mobitel jednom zapištao, Langdon je izdiktirao parametre pretrage.

»Dante, Božanstvena komedija, Raj, dvadeset peto pjevanje.«

Žena ga je zadivljeno pogledala — očito je tek trebala otkriti tu mogućnost. Dok su se rezultati počeli pojavljivati na malenom zaslonu, Langdon je načas pogledao Siennu koja je prelistavala neke tiskovine pokraj Beatriceine košare.

Nedaleko od Sienne, u sjeni je klečao tip s kravatom i usredotočeno se molio, duboko prignuvši glavu. Langdon mu nije mogao vidjeti lice, ali je osjetio tračak tuge za tog samotnjaka koji je vjerojatno izgubio voljenu osobu i ovamo došao u potrazi za utjehom.

Langdon se vratio iPhoneu i za nekoliko sekundi već je otvarao link na

Božanstvenu komediju - pristup je bio besplatan jer je djelo bilo u javnom vlasništvu. Kad se otvorilo 25. pjevanje, morao je priznati da ga tehnologija zadivljuje. Stvarno moram prestati izigravati snoba i vući u kožu uvezana izdanja, podsjetio se. E-knjige imaju svojih vrlina.

Dok ga je postarija žena promatrala pomalo zabrinuto i govorila nešto o visokim troškovima interneta u inozemstvu, Langdon je shvatio da mu vrijeme istječe, te se usredotočio na stranicu pred sobom.

Tekst je bio sitan, no blaga rasvjeta u kapelici osvijetljeni ekran učinila je vidljivijim. Langdon je bio sretan što je nasumce naišao na Mandelbaumov prijevod - popularnu i suvremenu obradu pokojnog američkog profesora Allena Mandelbauma. Za svoj sjajan prijevod, Mandelbaum je primio najviše talijansko odličje, Predsjednički križ reda zvijezde talijanske solidarnosti. Iako izvana ne toliko poetičan kao prijevod Longfellowa, Mandelbaumov prijevod težio je većoj jasnoći.

Danas mi je jasnoća draža od poezije, pomislio je Langdon nadajući se da će brzo pronaći tekst koji se odnosi na određeno

mjesto u Firenci — mjesto gdje je Ignazio sakrio Danteovu posmrtnu masku.

iPhoneov maleni ekran prikazivao je samo šest stihova, i kad je Langdon počeo čitati, prisjetio se odlomka. U uvodnom dijelu 25. pjevanja Dante spominje samu Božanstvenu komediju, fizički napor koji je uložio pišući je, kao i bolnu nadu da će ovaj nebeski spjev nadjačati vučju okrutnost progona koji ga je držao daleko od njegove lijepe Firence.

DVADESET I PETO PJEVANJE
Ako bi se igda svetu spjevu zbilo,
Na kojeg zemlja s nebom ruku stavi,
Djelanje na kom me je mršavilo
Dugo, nad zloćom da pobjedu slavi,
Što me jagnje izbaci iz tora,
U kom ko dušman vucima boravih…

Iako su te tercine bile podsjetnik da je draga Firenca bila onaj dom za kojim je Dante čeznuo pišući Božanstvenu komediju, Langdon nije pronašao spomen nijednog određenog mjesta u gradu.

»Što znate o troškovima roaminga?« upitala ga je žena, odjednom zabrinuto promatrajući svoj iPhone. »Sad sam se

sjetila kako mi je sin rekao da jako pazim na troškove interneta u inozemstvu.«

Langdon ju je uvjeravao kako mu treba još samo minuta te se ponudio da joj nadoknadi troškove, no unatoč tome, naslutio je da mu nikad neće dopustiti da pročita svih stotinu stihova 25. pjevanja.

Brzo je otvorio novih šest stihova i nastavio čitati

drukčijeg runa, drukčijega zbora,
povratit ću se pjesnik sa vrela
moga krštenja domoć se lovora;
tamo me vjera u sebe uvela,
vjera, s koje Bog u duše uć znade,
a Petar oko mog ovio se čela.

Langdon se mutno prisjećao tih tercina - neizravna referenca na politički sporazum koji su Danteu ponudili njegovi neprijatelji. Kako tvrdi povijest, Vuci' koji su Dantea prognali iz Firence poručili su mu da se može vratiti u grad samo ako pristane podvrgnuti se javnom sramoćenju - dakle, da stane pred cijelu kongregaciju, sam u krstionici, samo s krpom oko bedara kao priznanjem krivice.

U odlomku koji je Langdon netom pročitao, Dante, odbivši ponudu, izjavljuje

da će, ako se ikad vrati svojoj krstionici, nositi ne krpu krivca nego lovorov vijenac poete.

Langdon je ispružio kažiprst kako bi se prebacio na sljedeće stihove, no žena se odjednom pobunila i ispružila ruku zatraživši mobitel - očito se predomislila u svezi s posudbom.

Langdon gotovo da je i nije čuo. U djeliću sekunde prije nego što je dodirnuo ekran, oko mu je prešlo stihom… vidio ga je drugi put.

povratit ću se pjesnik sa vrela
moga krštenja domoć se lovora;

Langdon je zurio u riječi, osjećajući da je, žarko želeći pronaći spomen na određeno mjesto, zamalo previdio mogućnost što mu se otvoreno nudila u prvim stihovima.

… sa vrela mog krštenja…

U Firenci se nalazila jedna od najslavnijih krstionica na svijetu u kojoj se više od sedam stoljeća krstilo i pročišćivalo mlade Firentince - među njima i Dantea Alighierija.

Langdon je u mislima odmah stvorio sliku zgrade u kojoj se nalazila krstionica. Ta veličanstvena osmerokutna građevina u

mnogomu je bila daleko bliža nebesima od samoga Duoma. Sad se upitao nije li pročitao sve što je trebao pročitati.

Može li ta zgrada biti mjesto koje je Ignazio spominjao ?

U Langdonovim mislima bljesnula je zlaćana zraka dok se oblikovala prelijepa slika - veličanstvene brončane dveri - sjajne i blještave na jutarnjem suncu.

Znam što mi je Ignazio pokušao poručiti!

Sve preostale sumnje isparile su trenutak poslije, kada je shvatio da je Ignazio Busoni bio moguće i jedini u Firenci kadar otključati te dveri.

Roberte, dveri su ti otvorene, ali moraš se požuriti.

Langdon je staroj gospođi vratio iPhone i od srca joj zahvalio.

Pohitao je do Sienne i uzbuđeno prošaptao: »Znam o kojim je dverima govorio Ignazio! Rajskim dverima!«

Sienna ga je sumnjičavo pogledala. »Rajske dveri? Nisu li one… u raju?«

»Istini za volju«, odvratio je Langdon, lukavo joj se osmjehnuo i pošao prema

vratima, »ako znaš gdje treba tražiti, Firenca i jest raj.«

53.

POVRATIT ĆU SE PJESNIK sa vrela... moga krštenja.

Danteove riječi neprekidno su odjekivale Langdonovim mislima dok je niz uski prolaz poznat kao Via dello Studio vodio Siennu prema sjeveru. Njihovo odredište ležalo je pred njima i svakim korakom Langdon je bivao sve sigurniji da je na pravom putu i da je progonitelje ostavio daleko za sobom.

Dveri su ti otvorene, ali moraš se požuriti.

Dok su se približavali kraju uličice što je pomalo nalikovala na bezdan, Langdon je začuo tiho brujanje života. Odjednom se ulica pred njima otvorila na obje strane i ispljunula ih u veliko prostranstvo.

Piazza del Duomo.

Golem trg sa složenom mrežom građevina bio je drevno vjersko središte Firence. Danas je turistički centar grada, i već je bio prepun turističkih autobusa i jata posjetitelja koji su se tiskali oko slavne firentinske katedrale.

Pristigavši na južnu stranu trga, Langdon i Sienna našli su se sučelice katedrali zapanjujuće vanjštine od zelenog, ružičastog i bijelog mramora. Zadivljujuća veličinom kao i umjetničkim dosezima konstrukcije, katedrala se u oba smjera prostirala do naizgled nezamislivih daljina, punom dužinom ‘gotovo ravna visokom spomeniku od kamena u čast Georgeu Washingtonu, položenom vodoravno.

Usprkos odbacivanju tradicionalnog monokromatskog kamenog filigrana u ime neobično žarke mješavine boja, građevina je zračila čistom gotikom - klasična, robusna i trajna. Langdon je, istini za volju, pri prvom dolasku u Firencu tu arhitekturu smatrao gotovo kičem. No tijekom kasnijih dolazaka uhvatio se kako građevinu proučava satima, neobjašnjivo zatravljen nesvakidašnjim estetskim efektima te je, naposljetku, priznao njezinu veličanstvenu ljepotu.

Il Duomo - ili, službeno, katedrala Santa Maria del Fiore - koji je dao nadimak Ignaziju Busoniju, dugo vremena stajao je ne samo kao firentinsko duhovno središte, već i očevidac stoljeća drame i intriga. Nemirna povijest građevine sezala je od

dugočasnih i otrovnih raspri na temu Vasarijeve prezrene freske Posljednji sud u unutrašnjosti kupole... pa do uzavrelih svađa oko nadmetanja pri izboru arhitekta koji će dovršiti kupolu.

U konačnici je taj unosni ugovor preoteo Filippo Brunelleschi i završio kupolu - najveću svoga doba - te se i danas može vidjeti kako, posjednut ispred Palazza dei Canonici, kao kip zadovoljno promatra svoje remek-djelo.

Kad je Langdon ovog jutra pogled skrenuo u vis prema čuvenoj, crvenim crepovima pokrivenoj kupoli, arhitektonskom vrhuncu svoga vremena, prisjetio se one prilike kada je nepromišljeno odlučio popeti se gore samo da bi otkrio kako mu tamošnja uska i turistima pretrpana stubišta izazivaju napad klaustrofobije kao i svaki drugi tijesni prostor. Unatoč tome, Langdon nije mario za muke što ih je proživio uspinjući se 'Brunelleschijevom kupolom', jer ga je to potaklo da pročita iznimno zabavnu, istoimenu knjigu Rossa Kinga.

»Roberte?« javila se Sienna. »Idemo?«

Langdon je skrenuo pogled s kupole i shvatio da se ukopao na mjestu kako bi se divio arhitekturi. »Oprosti.«

Nastavili su, držeći se ruba trga. Katedrala im je stajala zdesna i Langdon je primijetio da turisti već izlaze kroz bočna vrata i provjeravaju svoje popise znamenitih građevina.

Pred njima se uzdizao zvonik - nije ga bilo moguće promašiti - kao druga od tri građevine u katedralnom kompleksu. Poznat još i kao Giottov kampanel, nije ostavljao ni najmanju sumnju da pripada katedrali pokraj sebe. Urešen identičnim ružičastim, zelenim i bijelim kamenjem, četvrtasti toranj uspinjao se u nebo do vrtoglavih devedesetak metara. Langdona bi uvijek zapanjilo što je ta vitka građevina uspjela ostati stajati sva ta stoljeća, osobito što je znao koliko joj teži vrh, u čijem se zvoniku smjestilo gotovo deset tona zvona.

Sienna je brzo hodala uz njega, očima nervozno pretražujući nebo iza kampanela, očito tražeći helikopter, ali se on nije pojavljivao. Svjetina je bila prilično brojna, čak i u taj rani sat, te se Langdon trudio držati najveće gužve.

Dok su prilazili kampanelu, prošli su pokraj reda karikaturista koji su stajali iza štafelaja i skicirali kičaste karikature turista-tinejdžera koji se vozi na skejtbordu, djevojku konjskih zubi s palicom za lakros, par na medenom mjesecu koji se ljubi na jednorogu. Langdona je pomalo zabavljala činjenica što je ta djelatnost dopuštena na istom onom posvećenom platou gdje je Michelangelo kao dječak postavljao svoj štafelaj.

Brzo zaobišavši podnožje Giottova zvonika, Langdon i Sienna skrenuli su u desno i prešli preko trga ravno do pročelja katedrale. Ondje je vladala najveća gužva; turisti iz svih krajeva svijeta mobitelima i videokamerama snimali su raznobojno glavno pročelje.

Langdon jedva da je podigao pogled, jer je već bio usredotočen na znatno manju zgradu koju je maloprije ugledao. Smještena točno nasuprot glavnog ulaza katedrale, stajala je treća i posljednja građevina katedralnog kompleksa.

Langdonu najmilija.

Krstionica svetoga Ivana.

Ukrašena istim višebojnim pokrovnim kamenjem i rebrastim stupovima kao i katedrala, krstionica se od veće građevine razlikovala svojim nesvakidašnjim oblikom - savršenim osmerokutom. Pomalo nalikujući na tortu na katove, kako su tvrdili neki, osmerostranična zgrada sastojala se od tri jasno odvojene razine koje su se penjale do plitkog, bijeloga krova.

Langdon je znao da osmerokut nema nikakve veze s estetikom, ali da je iznimno povezan sa simbolizmom. U kršćanstvu broj osam označava ponovno rođenje i ponovno stvaranje. Osmerokut služi i kao vizualni podsjetnik na šest dana Božjeg stvaranja neba i zemlje, dan odmora i osmi dan, kada se kršćani ponovno rađaju ili ponovno stvaraju' krštenjem. Osmerokut se uvriježio kao uobičajen oblik krstionica diljem svijeta.

Iako je Langdon krstionicu smatrao jednom od najvažnijih zgrada u Firenci, oduvijek je izbor njezina položaja smatrao pomalo nepoštenim. Ovakva bi krstionica, gotovo svugdje na svijetu, izazivala divljenje. Ovdje, u sjeni dvoje divovskih rođaka, krstionica je pomalo izgledala kao trinaesto prase.

Sve dok se ne kroči unutra, mislio je Langdon i prisjetio se čarobnih mozaika u unutrašnjosti, toliko spektakularnih da su rani štovatelji tvrdili da krstionica podsjeća na sama nebesa. Ako znaš gdje trebaš tražiti, Langdon je zagonetno rekao Sienni, Firenca i jest raj.

Stoljećima je to osmerostranično svetište bilo poprištem pokrštavanja bezbrojnih istaknutih pojava - među njima i Dantea.

Povratit ću se pjesnik sa vrela… moga krštenja…

Zbog progonstva, Danteu nikad nije bilo dopušteno vratiti se na ovo sveto mjesto — poprište njegova krštenja - iako je Langdon osjećao sve veću nadu da je Danteova posmrtna maska, putem malo vjerojatnog niza događaja što su se zbili sinoć, konačno pronašla put do svoga doma.

Krstionica, pomislio jc Langdon. Ignazio je ovdje sigurno sakrio masku prije smrti. Prisjetio se Ignazijeve očajničke poruke i, u trenutku jeze, zamislio je tog krupnog čovjeka kako se grabi za prsa, kako hita preko trga do uličice i ostavlja

posljednju poruku na sekretarici nakon što je masku ostavio u sigurnosti krstionice.

Dveri su ti otvorene.

Langdon nije skretao pogled s krstionice dok su se Sienna i on provlačili kroz gužvu. Sienna se kretala toliko spretno da je Langdon tu i tamo morao potrčati ne bi li uhvatio korak s njom. Čak i izdaleka, vidio je kako masivna glavna vrata krstionice blistaju na suncu.

Načinjena od pozlaćene bronce, visoka preko četiri i pol metra - Lorenzo Ghiberti izrađivao ih je više od dvadeset godina. Urešena su s deset pomno izrađenih ploča s detaljno načinjenim biblijskim likovima takve kakvoće da je Giorgio Vasari dveri proglasio neporecivo savršenima u svakom pogledu... i najvećim ikad stvorenim remek-djelom.

No ipak je Michelangelo svojim ushićenim svjedočanstvom vratima nadjenuo nadimak koji se održao sve do danas. Proglasio ih je toliko lijepima da su prikladna i za... Rajske dveri.

54.

BIBLIJA U BRONCI , pomislio je Langdon diveći se prelijepim vratima pred njima.

Blistave Ghibertijeve Rajske dveri, odnosno Rajska vrata činilo je deset kvadratnih panela, od kojih je svaki prikazivao važan starozavjetni prizor. Od Edenskoga vrta, preko Mojsija do Salomonova hrama, Ghibertijeva kiparska narativa prostirala se u dva okomita stupa od pet ploča.

Zapanjujuće bogatstvo pojedinačnih prizora tijekom stoljeća stvorilo je svojevrsno natjecanje u popularnosti među likovnjacima i povjesničarima umjetnosti - svi, od Botticellija pa do današnjih kritičara iznosili su argumente u korist njima 'najboljeg panela. Općim konsenzusom pobjednikom je proglašen prizor Jakova i Ezava - središnji panel iz lijevog stupca - navodno odabran zbog zadivljujućeg broja tehnika korištenih u izradi. Langdon je nekako pretpostavljao da je pravi razlog

prevlasti panela bio taj što se Ghiberti upravo na njemu odlučio potpisati.

Prije nekoliko godina Ignazio Busoni ponosno je Langdonu pokazao ta vrata i zatim pokorno priznao kako su, nakon pola milenija izlaganja poplavama, divljaštvu i zagađenju zraka, pozlaćena vrata potajice zamijenjena točnim replikama, a da se originali nalaze na sigurnom, i restauriraju se u Museu dell Opera del Duomo. Langdon je uljudno prešutio Busoniju kako savršeno dobro zna da se dive falsifikatu i da su, zapravo, te kopije drugi po redu komplet 'falšnih' Ghibertijevih vrata s kojima se Langdon susreo - na onaj prvi naišao je sasvim slučajno, istražujući labirinte katedrale Grace u San Franciscu, gdje je otkrio da replike Ghibertijevih Rajskih vrata služe kao ulazna vrata katedrale još od sredine dvadesetoga stoljeća.

Dok je Langdon stajao pred Ghibertijevim remek-djelom, pogled mu je privukla malena ploča s obavijestima postavljena odmah do njih, na kojoj mu je pozornost privukla jednostavna rečenica na talijanskom i potpuno ga iznenadila.

La peste nera. što je značilo ‘crna kuga'. Bože moj, pomislio je Langdon, ona je posvuda! Kako je pisalo na pločici, vrata su naručena kao ‘zavjetni’ dar Bogu - dokaz zahvalnosti što je Firenca nekako uspjela preživjeti kugu.

Langdon je na silu vratio pogled na Rajske dveri, a u glavi su mu odjekivale Ignazijeve riječi: Dveri su ti otvorene, ali moraš se požuriti.

Usprkos Ignazijevu obećanju, Rajske dveri bile su čvrsto zatvorene kao i uvijek, osim na rijetke vjerske blagdane. Turisti su ulazili u krstionicu s druge strane, kroz sjeverni ulaz.

Sienna se iza njega pridizala na prste i pokušavala proviriti iznad svjetine. »Nema kvake«, rekla je. »Nema ključanice. Nema ničega.«

Istina, pomislio je Langdon znajući da Ghiberti nije bio voljan uništiti svoje remek-djelo nečim toliko svjetovnim kao što je kvaka. »Vrata se otvaraju prema unutra. I zaključavaju se iznutra.«

Sienna je malo razmislila i onda napućila usne. »Dakle, odavde, izvana...

nitko ne zna jesu li vrata zaključana ili nisu.«

Langdon je kimnuo. »Nadam se da je Ignazio mislio upravo na to.«

Načinio je nekoliko koraka u desno i pogledao na sjevernu stranu, prema kudikamo manje kićenim vratima - turističkom ulazu - gdje se dosađivao kustos, pušeći cigaretu i odbijajući znatiželjne turiste tako što je pokazivao na natpis pokraj ulaza: apertura 13.00 - 17.00.

Ne otvaraju još nekoliko sati, pomislio je zadovoljno Langdon. I još nitko nije bio unutra.

Nagonski je pogledao na sat i ponovno se sjetio da je Mickey Mouse nestao.

Kad se okrenuo Sienni, njoj se priključila skupina turista koja je fotografirala kroz jednostavnu željeznu ogradu podignutu oko metar ispred Rajskih dveri kako turisti ne bi prilazili preblizu Ghibertijevu remek-djelu.

Zaštitna ograda bila je načinjena od crnog kovanog željeza s pozlaćenim šiljcima u obliku sunčevih zraka; podsjećala je na jednostavne ograde kakve često okružuju prigradske kuće. Ploča s opisom Rajskih

vrata bila je postavljena ne na samim veličanstvenim brončanim vratima, nego na ovoj običnoj, zaštitnoj ogradi.

Langdon je bio načuo da je smještaj ploče s obavijestima povremeno izazivao pomutnju među turistima, i baš se tada krupna žena u dizajnerskoj trenirci progurala kroz skupinu, pogledala pločicu, mrzovoljno promotrila željeznu ogradu i frknula: »Rajska vrata? To izgleda kao ograda koju doma imam za psa!« I otišla prije nego što joj je itko stigao objasniti.

Sienna se rukama uhvatila za zaštitnu ogradu i nehajno provirila kroz rešetke prema bravi sa stražnje strane.

»Gledaj«, prošaptala je, raskolačenih očiju okrenuvši se prema Langdonu. »Lokot straga nije zaključan.«

Langdon je provirio kroz rešetke i shvatio da je ona u pravu. Lokot je bio postavljen kao da je zaključan, ali ako bi se pomnije pogledalo, vidjelo se da je otključan.

Dveri su ti otvorene, ali moraš se požuriti.

Langdon je podigao pogled prema Rajskim vratima iza ograde. Ako je Ignazio

uistinu golema vrata krstionice ostavio otključana, onda će se jednostavno otvoriti prema unutra. No izazov je bio uvući se unutra i pritom ne privući pozornost svih na trgu - među njima i, nesumnjivo, policije i čuvara Duoma.

»Gledaj!« odjednom je u blizini zavrištala žena. »Sprema se skočiti!« Glas joj je bio ispunjen stravom. »Gore, tamo, na zvoniku!«

Langdon se naglo okrenuo od vrata i shvatio da to viče… Sienna. Stajala je pet metara od njega, pokazivala Giottov kampanel i urlala: »Ondje, na vrhu! Skočit će!«

Svi pogledi okrenuli su se u vis i pretraživali vrh zvonika. Nedaleko od njih i ostali su počeli pokazivati, žmirkati, dozivati jedni druge.

»Netko skače?«

»Gdje to?«

»Ne vidim ga.«

»Nije tamo lijevo?«

Trebalo je samo nekoliko sekundi da svi na trgu osjete paniku i poslušno se zagledaju u vrh zvonika. Bijesom šumskog požara koji proždire suhu travu, navala

straha prokuljala je trgom sve dok svi redom nisu izvijali vratove, gledali u vis i pokazivali.

Zarazni marketing, pomislio je Langdon i znao da za akciju ima samo nekoliko sekundi. Odmah je zgrabio željeznu ogradu i otvorio je baš u trenutku kad se Sienna vratila i s njim klisnula u maleni prostor iza nje. Nakon što su zatvorili vrata, okrenuli su se sučelice četiri i pol metra visokim brončanim dverima. Nadajući se da je Ignazija točno razumio, Langdon je ramenom zaorao u krilo masivnih dvokrilnih vrata i snažno pogurao nogama.

Isprva se nije dogodilo ništa, ali onda, bolnom sporošću, golemo krilo se pokrenulo. Dveri su otvorene! Rajske dveri odškrinule su se kojih tridesetak centimetara te se Sienna, ne gubeći vrijeme, okrenula bočno i kliznula unutra. Langdon je pošao za njom, uvlačeći se kroz uski otvor u mrak krstionice.

Zajedno su se okrenuli i pogurnuli vrata u suprotnom pravcu i tako hitro masivni portal s treskom zatvorili. U trenu

su kaos i buka izvana nestali, ostala je samo tišina.

Sienna je pokazala na dugačku drvenu gredu na podu njima slijeva, koja se očito stavljala u nosače na krilima vrata da služi kao zapreka. »Ignazio ju je sigurno skinuo zbog tebe«, rekla je.

Zajedno su podigli gredu i smjestili je u ležišta, zabravljujući tako Rajske dveri… i sebe čvrsto zatvarajući unutra.

Langdon i Sienna dugo su stajali u tišini, naslonjeni na vrata trudili su se doći do daha. U usporedbi s bukom na trgu, unutrašnjost krstionice činila im se spokojnom poput samoga raja.

* * *

Ispred krstionice svetog Ivana, muškarac s dizajnerskim naočalama i kravatom cvjetnog uzorka probijao se kroz svjetinu, ne mareći za prestrašene poglede onih koji bi zamijetili njegov krvavi osip.

Upravo je stigao do brončanih vrata kroz koja su Robert Langdon i njegova plavokosa pratiteljica tako lukavo prošli;

čak i izvana čuo je mukli udar zabravljivanja vrata.

Ovdje nema ulaza.

Atmosfera na trgu polagano se vraćala u normalu. Turisti koji su u očekivanju zurili u nebo gubili su zanimanje. Nitko ne skače. I svi su pošli svojim poslom.

Muškarca je ponovno svrbjelo, osip mu je postajao sve gori. Sad su mu i vršci prstiju natekli i počeli pucati. Strpao je šake u džepove kako bi spriječio da se češe. U prsima mu je i dalje bubnjalo dok je počeo obilaziti osmerokut u potrazi za drugim ulazom.

Jedva je stigao do ugla kad je osjetio oštru bol na Adamovoj jabučici i shvatio da se ponovno češe.

55.

LEGENDA TVRDI DA JE FIZIČKI nemoguće, nakon ulaska u krstionicu svetoga Ivana, ne podići pogled. Unatoč tome što je ondje bio već mnogo puta, Langdon je u trenu osjetio mistični doziv prostora i pustio da mu se pogled uzdigne prema stropu.

Visoko, visoko iznad glave, površina osmerokutnog svoda krstionice od kraja do kraja sezala je više od dvadeset četiri metra. Sjala je i ljeskala se kao da je načinjena od tinjajućeg ugljena. Potamnjela jantarnozlatna površina odražavala je svjetlo iz prostora neravnomjerno s više od milijun smalti pločica - sićušnih, nefugiranih djelića mozaika, ručno izrezanih iz staklaste silikatne glazure - i složenih u šest koncentričnih krugova s prikazima biblijskih prizora.

Dramatičnosti blještavila gornjeg dijela prostorije pridonosilo je i prirodno svjetlo što je u mračan prostor prodiralo kroz središnje okno - uvelike slično onom u rimskome Panteonu - potpomognuto nizom

visokih, malenih, duboko usječenih prozora koji su bacali trake svjetla toliko fokusirane i guste da su djelovale gotovo čvrsto - poput potpornih greda postavljenih pod vječno promjenjivim kutovima.

Dok su Langdon i Sienna zalazili dublje u prostoriju, on je upijao legendarni stropni mozaik - razvedeni prikaz nebesa i pakla, u velikoj mjeri nalik na opis iz Božanstvene komedije.

Dante Alighieri vidio je to kao dijete, pomislio je Langdon. Nadahnuće iz visina.

Langdon je pogled prikovao na središnji motiv mozaika. Lebdeći točno iznad glavnoga oltara uzdizao se devet metara visoki Isus Krist, stolujući i sudeći spašenima i prokletima.

Isusu zdesna, pravednici su primali nagradu vječnoga života.

Njemu slijeva, grešne se kamenovalo, nabijalo na ražanj ili su ih proždirale svakojake zvijeri.

To mučenje nadzirao je divovski mozaik Sotone, u liku paklene, ljudožderne nemani. Langdon bi uvijek ustuknuo kad bi ugledao taj lik koji je prije više od sedam stotina godina zurio u mladog Dantea

Alighierija, plašeći ga i konačno nadahnjujući njegov živopisan prikaz onoga što čuči u posljednjem krugu pakla.

Zastrašujući mozaik iznad glave prikazivao je rogatoga đavla koji čovjeka guta počevši od glave. Žrtvine noge trzale su se u Sotoninim ustima slično nogama napola ukopanih grešnika u Danteovu Malebolgeu.

Lo 'mperador del doloroso regno, pomislio je Langdon prisjećajući se Danteovih stihova. Car tog bolnog carstva...

Iz Sotoninih su ušiju klizile i vijugale dvije goleme zmije, također proždirući grešnike i stvarajući privid troglavoga Sotone - baš kao što ga je Dante opisao u posljednjem pjevanju Pakla. Langdon je prekopao sjećanje i prisjetio se dijelova Danteova imaginarija.

Na glavi tri mu lica stoje... sa tri brade pjena krvi curi... a ustmi trojmi kao mlinom melje... drobeć' grešne trojicu odjednom...

Langdon je znao da je Sotonino zlo troglavo i bremenito simboličkim značenjem - time je stvarao savršenu ravnotežu s trostrukom slavom Svetoga Trojstva.

Dok je Langdon zurio u taj strahotan prizor, pokušao je zamisliti kakav je učinak mozaik imao na mladog Dantea koji je iz godine u godinu pohodio službe u ovoj crkvi i gledao Sotonu kako u njega zuri svaki put kad bi se molio. Ovoga jutra Langdona je progonio neugodan osjećaj da đavo zuri ravno u njega.

Brzo je spustio pogled na galeriju i balkon na katu krstionice - jedino mjesto odakle su žene smjele promatrati krštenje - i zatim na uzdignuti grob protupape Ivana XXIII., čije tijelo počiva visoko na zidu poput kakva stanovnika špilje ili sudionika čarobnjačke levitacije.

Naposljetku mu je pogled skrenuo do pločicama ukrašenog poda, za koji su mnogi vjerovali kako sadrži tajne srednjovjekovne astronomije. Pogledom je prelazio po složenim crno-bijelim uzorcima sve dok nije stigao do samog središta prostorije.

I, eto ga ondje, pomislio je znajući da gleda točno mjesto krštenja Dantea Alighierija, u drugoj polovini trinaestoga stoljeća. »Povratit ću se pjesnik sa vrela moga krštenja...«, izgovorio je Langdon dok

mu je glas odjekivao praznim prostorom. »Stigli smo.«

Sienna je izgledala zabrinuto dok je promatrala središte poda, kamo je Langdon pokazivao. »Ali... ondje nema ničega.«

»Više nema«, odvratio je Langdon.

Ostao je samo veliki crvenkastosmeđi popločani osmerokut. Ta neobično jednostavna, osmerostrana površina očito je narušavala uzorak znatno kićenijeg poda i podsjećala tek na veliku, zakrpanu rupu, što je zapravo i bila.

Langdon je brzo objasnio kako je izvorni bazen za krštenje bio velik osmerokut smješten u samom središtu prostorije. Dok su suvremene krstionice obično uzdignute, one ranije bile su bliže doslovnom značenju latinske riječi fons - 'izvor ili vrutak' - u ovom slučaju, duboki bazen u koji se krštenike moglo dublje uroniti. Langdon se pitao kako je to zvučalo kad su djeca prestravljeno vrištala dok su ih uranjali u veliku lokvu ledene vode koja je nekoć stajala usred poda.

»Ovdje su krštenja bila studena i strašna«, rekao je Langdon. »Istinske potvrde. Čak i pogibeljne. Dante je navodno

jednom prilikom uskočio u krstionicu da spasi dijete koje se utapalo. U svakom slučaju, prvotnu krstionicu zatvorili su negdje u šesnaestom stoljeću.«

Sienna je počela šarati pogledom po građevini, primjetno zabrinuta. »No ako je Danteova krstionica nestala… gdje je Ignazio skrio masku?«

Langdon je shvaćao njezin nemir. U ovoj golemoj komori nije manjkalo skrovišta — iza stupova, kipova, grobova, u nišama, na oltaru, čak i na katu.

Unatoč tome, Langdon se osjetio prilično samopouzdano kad se okrenuo sučelice vratima kroz koja su maločas ušli. »Trebamo početi odande«, rekao je i pokazao prema zidu zdesna od Rajskih dveri.

Na podiju, iza ukrasnih vrata, uzdizao se visok, šesterokutni stup od klesanog mramora, pomalo nalik na malen oltar ili stolić. Vanjština mu je bila toliko složeno klesana da je podsjećala na sedefne kameje. Na vrhu mramornog postolja stajao je drveni poklopac, oko metar u promjeru.

Sienna je nesigurno pošla za Langdonom. Dok su silazili te prolazili kroz zaštitna vrata, Sienna je pogledala bolje i

onda iznenađeno udahnula shvativši u što gleda.

Langdon se nasmiješio. Upravo tako — ni oltar, a ni stol. Uglačana drvena ploča bila je zapravo poklopac - prekrivao za šuplju unutrašnjost.

»Krstionica?« upitala je.

Langdon je kimnuo. »Kad bi se Dante krstio danas, to bi obavili u ovom bazenu.« Ne gubeći vrijeme, udahnuo je duboko, zamišljeno, pa dlanove položio na drveni poklopac osjećajući trnce dok se pripremao ukloniti ga.

Langdon je čvrsto zgrabio rubove i povukao ih u stranu, oprezno poklopac maknuvši s mramornog postolja i spustivši ga pokraj krstionice. Zatim se zagledao u pola metra širok, mračan, prazan prostor.

Sablasni prizor natjerao je Langdona da proguta knedlu.

Iz sjene, mrtvo lice Dantea Alighierija uzvraćalo mu je pogled.

56.

TRAŽI, I NAĆI ĆEŠ.

Langdon je stajao na rubu krstionice i zurio u blijedožutu posmrtnu masku čije je naborano lice bezizražajno gledalo u vis. Nije bilo moguće previdjeti kukasti nos i izbačenu bradu.

Dante Alighieri.

Beživotno lice bilo je dovoljno zastrašujuće, no zbog smještaja u krstionici činilo se gotovo natprirodnim. Na trenutak Langdon nije bio siguran što zapravo vidi.

Maska... lebdi?

Langdon se prignuo i bolje pogledao prizor pred sobom. Krstionica je bila duboka više od pola metra - u većoj je mjeri podsjećala na okomiti zdenac nego na plitki bazen; strmi zidovi spuštali su se do šesterokutnog repozitorija ispunjenog vodom. A maska, neobično, kao da je visjela na pola puta do dna... kao da ju je neka čarolija držala tik iznad površine vode.

Langdonu je trebao koji trenutak da shvati što stvara taj privid. U krstionici se nalazila okomita šipka koja se uzdizala do

pola visine i prelazila u ravnu metalnu pliticu tik iznad vode. Plitica je naizgled bila ukrasna glava fontane i možda podložak za dječju guzu - no sad je poslužila kao pijedestal na kojem je počivala Danteova maska, sigurna iznad vodene površine.

Ni Langdon ni Sienna nisu rekli ni riječi dok su stajali jedno uz drugo i zurili u naborano lice Dantea Alighierija i dalje zapečaćeno u plastičnoj vrećici — kao da je ugušeno. Načas je prizor lica što zuri iz bazena punoga vode Langdonu prizvao vlastito zastrašujuće iskustvo iz djetinjstva, kad je zapeo na dnu zdenca i beznadno gledao u nebo.

Otjeravši tu misao, oprezno je posegnuo za maskom i primio je za rubove, ondje gdje bi se nalazile Danteove uši. Iako je lice po suvremenim mjerilima bilo maleno, prastari gips bio je teži nego što je očekivao. Polagano je izvukao masku iz krstionice i podigao je u vis kako bi je Sienna i on mogli bolje pogledati.

Čak i kroz plastičnu vrećicu, maska je bila izrazito životna. Svaka bora i mrlja lica staroga pjesnika ostavila je svoj trag u

mokrom gipsu. Osim stare pukotine u sredini maske, bila je u savršenom stanju.

»Okreni je«, prošaptala je Sienna. »Pogledajmo straga.«

Langdon je to već činio. Snimka iz Palazzo Vecchija jasno je pokazivala da su Langdon i Ignazio otkrili nešto na stražnjoj strani maske - nešto toliko zapanjujuće da su njih dvojica, u biti, iz palače otišli noseći masku.

Nevjerojatno pažljivo da ne ispusti krhki gips, Langdon je okrenuo masku i položio je licem na desni dlan kako bi mogli pregledati stražnju stranu. Za razliku od vremenom izjedenog, izboranog Danteova lica, unutrašnjost maske bila je glatka i gola. Budući da nije bila predviđena za nošenje, stražnja strana zalivena je gipsom kako bi taj krhki predmet dobio na čvrstoći, što je stvorilo bezobličnu, udubljenu površinu nalik na plitku zdjelu za juhu.

Langdon nije znao što bi mogao pronaći na stražnjoj strani maske, no svakako nije očekivao ovo.

Ništa.

Apsolutno ništa.

Glatka, prazna površina.

Sienna je izgledala jednako zbunjeno. »Goli gips«, prošaptala je. »Ako nema ničega, onda što ste vidjeli ti i Ignazio?«

Nemam blage veze, pomislio je Langdon i priljubio plastičnu vrećicu na gips ne bi li vidio bolje. Nema ničega! Osjećajući sve veće beznađe, Langdon je podigao masku pod trak svjetla i pomno je promatrao. Dok je okretao predmet ne bi li ga bolje pogledao, načas je pomislio da je blizu gornjeg ruba zamijetio blagu diskoloraciju - red oznaka što su se vodoravno protezale preko unutarnje strane Danteova čela.

Prirodna pogreška? Ili možda… nešto drugo. Langdon se odmah okrenuo i pokazao mramornu ploču sa šarkama na zidu iznad njih. »Pogledaj onamo«, rekao joj je. »Potraži ubruse.«

Sienna nije djelovala uvjereno, ali je poslušala i otvorila skriveni ormarić u kojem su se nalazili ventil za vodu u krstionici, prekidač za reflektor iznad krstionice i… hrpa lanenih ubrusa.

Sienna je iznenađeno pogledala Langdona, no on je prošao dovoljno crkava diljem svijeta da bi znao kako u

krstionicama svećenici uvijek pri ruci imaju pelene - zbog nepredvidljivosti dječjih mjehura, tog univerzalnog rizika svakog krštenja.

»Dobro«, rekao je pogledavši ubruse. »Pridrži masku na trenutak.« Nježno je masku prebacio Sienni u ruke i bacio se na posao.

Prvo je podigao šesterokutni poklopac i vratio ga na krstionicu kao maleni, oltaru sličan stol kakav su vidjeli prije. Zatim je iz ormarića uzeo nekoliko lanenih ubrusa i razastro ih umjesto stolnjaka. Naposljetku je uključio svjetlo iznad krstionice i reflektor je zasjao osvjetljavajući krug oko krstionice, blješteći na prekrivenoj površini.

Sienna je nježno masku položila na krstionicu dok je Langdon uzeo još nekoliko ubrusa kojima se pri vađenju maske iz plastične vrećice poslužio umjesto rukavicama, pazeći da je ne dodirne golim rukama. Trenutak poslije, Danteova posmrtna maska ležala je nezaštićena i gola, lica nagore ispod žarkog svjetla, poput glave anesteziranog pacijenta na operacijskom stolu.

Pod jakim svjetlom snažna tekstura maske djelovala je još više prijeteći - bore i nabori starosti naglašeni bezbojnim gipsom. Langdon nije gubio vrijeme; priručnim rukavicama okrenuo je masku i položio je licem na dolje.

Stražnja strana izgledala je znatno svježije od lica - čista i bijela, a ne kozičava i požutjela.

Sienna je naherila glavu, pomalo zbunjena. »Ne izgleda li ova strana novije?«

Istini za volju, razlika u boji bila je veća nego što je Langdon mogao zamisliti, no i naličje je bilo jednako staro kao i lice. »Neravnomjerno starenje«, rekao je. »Naličje maske zaštićeno je vitrinom tako da nikad nije trpjelo štetne učinke sunčeva svjetla.« To je Langdona nagnalo da pomisli kako bi morao udvostručiti faktor zaštitne kreme.

»Samo malo«, rekla je Sienna i primaknula se maski. »Gledaj! Na čelu! To je sigurno ono što ste vidjeli ti i Ignazio.«

Langdon je pogledom brzo prešao po glatkoj bijeloj površini, sve do onog izblijedjelog mjesta koje je već primijetio kroz plastiku - jedva primjetna linija oznaka koja je tekla vodoravno unutrašnjom

stranom Danteova čela. Sad, pod žarkim svjetlom, Langdon je jasno vidio da nije riječ o prirodnoj pogrešci... oznake su bile ljudsko djelo.

»To su... slova«, prošaptala je Sienna; riječi su joj zapinjale u grlu. »Ali...«

Langdon je proučavao natpis u gipsu. Jedan red slova - rukom ispisanih kitnjastim rukopisom, blijede žućkastosmeđe boje.

»I to je sve što piše?« javila se Sienna gotovo gnjevno.

Langdon ju je zamalo prečuo. Tko je to napisao? pitao se. Netko u Danteovo doba? Malo vjerojatno. Ako je tako, neki povjesničar umjetnosti zapazio bi ih još davno prilikom redovitog čišćenja ili restauracije, te bi zapis postao dio legende koja je obavijala masku. Langdon za slova nikada nije čuo.

U mislima mu je bljesnuo kudikamo vjerojatniji autor.

Bertrand Zobrist.

Zobrist je bio vlasnik maske i stoga je lako mogao zatražiti da ostane nasamo s njom kad god bi to poželio. Zapis na maski mogao je načiniti relativno nedavno i onda

je vratiti u staru vitrinu, a da to nitko ne sazna. Vlasnik maske, rekla mu je Marta, čak ni našima ne dopušta da bez njegove nazočnosti otvaraju vitrinu.

Langdon je na brzinu objasnio svoju teoriju.

Sienna kao da je prihvatila njegovo razmišljanje, no mogućnosti su je očito zabrinule. »To nema smisla«, rekla je vidljivo nemirna. »Ako povjerujemo da je Zobrist potajno nešto napisao na poleđini Danteove maske, zašto se onda pomučio složiti onaj mali projektor koji vodi do maske… zašto nije napisao nešto jasnije? Ovaj, to nema smisla. Ti i ja cijeli dan tragamo za maskom da bismo pronašli samo ovo?«

Langdon se usredotočio na tekst na naličju maske. Rukom pisana poruka bila je vrlo štura - samo sedam slova — i naizgled djelovala potpuno besmisleno.

Savršeno dobro razumijem njezinu ozlojeđenost.

No Langdon je osjetio poznate žmarce što su prethodili otkriću, shvativši gotovo u trenu da će mu tih sedam slova otkriti sve što treba znati o tome što predstoji njemu i Sienni.

Nadalje, osjetio je da maska širi blag miris - poznati miris koji je otkrivao zašto je gips na naličju toliko bjelji od lica... a ta razlika nije imala nikakve veze sa starošću ili suncem.

»Ne razumijem«, rekla je Sienna. »Slova su redom ista.«

Langdon je spokojno kimnuo proučavajući taj redak - sedam istih slova pažljivo, kaligrafski ispisanih preko unutrašnje strane Danteova čela.

PPPPPPP

»Sedam slova P«, rekla je Sienna. »Što bismo trebali s tim?«

Langdon se smireno nasmiješio i pogledao je u oči. »Predlažem da učinimo upravo ono što nam poruka nalaze.«

Sienna se zagledala u njega. »Sedam 'P'... to je poruka?«

»Točno«, rekao je nasmiješen. »I, ako si izučavala Dantea, onda je iznimno jasna.«

* * *

Izvan krstionice svetog Ivana, muškarac s kravatom obrisao je nokte o maramicu i nježno osušio čireve na vratu.

Pokušao je zanemariti peckanje u očima dok je žmirkao promatrajući svoje odredište.

Ulaz za turiste.

Ispred vrata, umorni kustos u blejzeru pušio je cigaretu i preusmjeravao turiste koji očito nisu znali dešifrirati radno vrijeme, zabilježeno prema međunarodnom standardu.

APERTURA 1300 - 1700

Tip s osipom pogledao je na sat. Deset i dvije minute. Krstionica je zatvorena još nekoliko sati. Neko vrijeme promatrao je kustosa i onda odlučio. Izvukao je zlatnu naušnicu iz uha i spremio je. Onda je izvukao novčanik i provjerio sadržaj. Osim zbirke kreditnih kartica i svežnja eura, u gotovini je nosio više od tisuću američkih dolara.

Bogu hvala pa je pohlepa grijeh koji ne mari za granice.

57.

PECc ATUM… PECc ATUM… Peccatum…

Sedam slova P na poleđini Danteove posmrtne maske Langdonu je odmah skrenulo misli na stihove Božanstvene komedije. Na trenutak se vratio na podij u Beču i svoje predavanje: »Božanstveni Dante - simboli Pakla«.

»Sad smo se spustili«, njegov glas odjekivao je preko zvučnika, »prolazeći kroz devet krugova pakla do središta Zemlje, gdje smo se našli licem u lice sa samim Sotonom.«

Langdon je nizao slajdove niza troglavih Sotona iz različitih umjetničkih djela - Botticellijeve Mappe, mozaika firentinske krstionice te strahotnog crnog demona Andree di Cionea, krzna uprljana grimiznom krvlju njegovih žrtava.

»Zajedno smo se«, nastavio je Langdon, »uspeli dlakavim Sotoninim prsima, promijenili pravac kretanja nakon što je gravitacija promijenila smjer i iz mračnog

podzemnog svijeta izišli... ponovno ugledati zvijezde.«

Langdon je nizao dijapozitive sve dok nije stigao do slike koju je već prikazao - čuvene slike Domenica di Michelina koja se nalazi unutar kupole i prikazuje Dantea u crvenoj halji kako stoji pred firentinskim zidinama. »Ako pomno promotrite... vidjet ćete te zvijezde.«

Langdon je pokazao na zvjezdano nebo koje se protezalo iznad Danteove glave. »Kao što vidite, nebesa su načinjena od niza devet koncentričnih sfera koje se prostiru oko Zemlje. Ta struktura od devet razina raja smišljena je da odražava i stoji u ravnoteži s devet krugova pakla. Kao što ste vjerojatno zamijetili, broj devet je tema koja se u Dantea neprekidno ponavlja.«

Langdon je zastao, otpio gutljaj vode i pustio publiku da dođe do daha nakon strahotnog silaska i konačnog izlaska iz pakla.

»Dakle, nakon užasa pakla, sigurno ste jako željni uputiti se prema raju. Nažalost, u Danteovu svijetu ništa nije jednostavno.« Dramatično je uzdahnuo. »Da

bismo uzašli u raj, moramo se - metaforički i doslovno - uspeti uz planinu.«

Langdon je pokazao na Michelinovu sliku. Na obzoru, iza Dantea, publika je mogla vidjeti samotnu, čunjastu planinu kako se uzdiže u nebesa. Uz planinu vijugala je staza - devet puta - uspinjući se na sve više terase prema vrhu. Stazom su se vukle nage pojave, jadne, putem trpeći razne pokore.

»Ovo je planina Čistilište«, objavio je Langdon. »Nažalost, ovaj mučni uspon od devet prstena jedini je put iz paklenih dubina do rajske slave. Na tom putu vide se pokajničke duše koje se uspinju… i svaka, plaća poštenu cijenu za počinjeni grijeh. Zavidni se moraju uspinjati zašivenih kapaka kako ne bi mogli žudjeti; oholi moraju na leđima nositi golemo kamenje kako bi ponizno povili leđa; proždrljivci se uspinju bez hrane i vode i tako trpe strahotnu glad; a pohotni se uspinju kroz vrelinu plamena i tako se čiste od goruće strasti.« Zastao je. »No prije nego što dobijete dopuštenje da se uspnete uz planinu i očistite od grijeha, morate razgovarati s ovom individuom.«

Langdon je prebacio slajd na povećani detalj Michelinove slike na kojemu je krilati anđeo sjedio na prijestolju u podnožju planine Čistilišta. Pod njegovim nogama red pokajničkih grešnika čekao je dopuštenje da kroči na planinsku stazu. Neobično, no anđeo kao da je mahao dugim mačem i njegovim vrškom kao da je probadao lice onog prvoga na redu.

»Tko zna«, doviknuo je Langdon, »što anđeo čini?«

»Bode nekoga u glavu?« začulo se nagađanje.

»Ne bi išlo.«

Drugi glas: »Bode ga u oko?«

Langdon je odmahnuo glavom. »Još netko?«

Glas iz dna dvorane progovorio je odlučno: »Piše mu po čelu.«

Langdon se nasmiješio. »Čini se da je netko proučio Dantea.« Ponovo je pokazao na sliku. »Znam da izgleda kao da jadnika ubada u čelo, ali tomu nije tako. Prema Danteovu tekstu, anđeo koji čuva čistilište vrškom mača svojim gostima ispiše nešto na čelu. Pitate se: 'Što li to piše?«

Langdon je zastao. »Čudno, ali samo jedno slovo… koje se ponavlja sedam puta. Zna li itko koje slovo anđeo sedam puta ispisuje na Danteovu čelu?«

»P!« doviknuo je glas iz publike.

Langdon se nasmiješio. »Točno. Slovo P. Ono znači peccatum — latinski, grijeh'. Činjenica da je ispisano sedam puta, simbolizira Septem Peccata Mortalia, također poznatih i kao…«

»Sedam smrtnih grijeha!« doviknuo je netko drugi.

»Bravo. Dakle, samo usponom uza sve razine čistilišta moguće je okajati grijehe. Na svakoj sljedećoj razini, anđeo briše jedno P s čela sve dok ne stignete do vrha, čela očišćena od sedam slova P… i duše očišćene od svih grijeha.« Namignuo je. »S razlogom se to zove čistilište.«

Langdon se vratio iz svojih razmišljanja i shvatio da Sienna zuri u njega s druge strane krstionice. »Sedam slova P?« oglasila se, vraćajući ga u sadašnjost i pokazujući na Danteovu posmrtnu masku. »Kažeš da je to poruka? I da nam govori što da radimo?«

Langdon je brzo objasnio Danteovu viziju planine Čistilišta, slova P koja označavaju sedam smrtnih grijeha te postupak brisanja slova s čela.

»Očito je«, zaključio je Langdon, »Bertrand Zobrist, kao fanatični poklonik Dantea, dobro poznavao sedam slova P i postupak brisanja slova s čela kao sredstvo napredovanja prema raju.«

Sienna ga je sumnjičavo promatrala. »Misliš da je Bertrand Zobrist ispisao slova na maski zato što želi da ih… doslovno izbrišemo s posmrtne maske? Misliš da nam je to činiti?«

»Shvaćam da je to…«

»Roberte, čak i da izbrišemo slova, kako će nam to pomoći? Ostat će nam potpuno prazna maska.«

»Moguće.« Langdon se osmjehnuo s nadom. »A možda i ne. Mislim da se tu skriva još ponešto.« Pokazao je na masku. »Sjećaš se da sam rekao kako je naličje maske znatno svjetlije zbog neravnomjernog starenja?«

»Da.«

»Možda sam se prevario«, rekao je. »Razlika u boji previše je drastična da bi bila

riječ samo o starenju, a i površina naličja ima zube.«

»Zube?«

Langdon joj je pokazao kako je površina naličja kudikamo hrapavija od one lica... i grublja, nalik na brusni papir. »U svijetu umjetnosti, takva hrapava površina naziva se nazubljenom i kao takva može omogućiti bolje prianjanje boje.«

»Ne pratim.«

Langdon se nasmiješio. »Znaš li što je gessol«

»Naravno, slikari njime grundiraju platna i...« Naglo je zašutjela - očito je shvatila što je mislio.

»Upravo tako«, odvratio je Langdon. »Njime stvaraju čistu, bijelu, nazubljenu površinu i ponekad njime prekrivaju neželjene slike ako žele ponovno upotrijebiti platno.«

Sienna je izgledala ushićeno. »I misliš da je Zobrist možda tako grundirao naličje posmrtne maske?«

»To bi objasnilo zube i svjetliju boju. Također bi moglo objasniti zašto bi želio da prebrišemo sedam slova P.«

Sienna je djelovala pomalo zbunjeno njegovim posljednjim riječima.

»Omiriši«, rekao je Langdon, podigavši masku do njezina lica kao svećenik koji dijeli misno vino na pričesti.

Sienna je ustuknula. »Grund vonja kao pokislo pseto?«

»Ne svaki. Obično grund ima miris krede. Pokislo pseto znači akrilni grund.«

»Što znači?«

»Znači da se može razrijediti vodom.«

Sienna je nakrivila glavu i Langdonu je bilo jasno da joj mozak radi. Polagano je pogledala masku, zatim naglo Langdona i raskolačila oči. »Misliš da je nešto ispod grunda?«

»To bi objasnilo mnogo toga.«

Sienna je odmah zgrabila šesterokutni drveni pokrov krstionice i odmaknula ga u stranu, otkrivajući vodu. Uzela je svježi laneni ubrus i umočila ga u vodu. Zatim je mokru krpu pružila Langdonu. »To bi trebao učiniti ti.«

Langdon je masku položio licem na lijevi dlan i uzeo mokru tkaninu. Iscijedivši suvišnu vodu, počeo je mokrom krpom tapkati po unutrašnjoj strani Danteova čela,

vlažeći dio sa sedam kaligrafskih slova P. Nakon što je nekoliko puta to učinio kažiprstom, ponovno je navlažio krpu u krstionici i nastavio. Tinta se počela mrljati.

»Grund se otapa«, uzbuđeno je rekao. »I tinta silazi s njim.«

Kad je treći put ponovio postupak, Langdon je progovorio pobožnim i mračnim, jednoličnim glasom koji je odjekivao u krstionici: »Krštenjem, Gospod Isus Krist oslobađa te od grijeha i uvodi u novi život vodom i Duhom Svetim«.

Sienna je zurila u njega kao da je sišao s uma.

Slegnuo je. »Činilo se prikladnim.«

Ona je zakolutala očima i okrenula se maski. Langdon je vlažio dalje i počeo se pomaljati izvorni gips ispod grunda - žućkasti ton bio je bliži onomu što je Langdon očekivao od tako starog artefakta. Kad je nestalo i posljednje P, obrisao je površinu suhom krpom i podigao masku da i Sienna vidi.

Ostala je bez daha.

Baš kao što je Langdon i predvidio, nešto se skrivalo ispod grunda - drugi sloj

kaligrafije - osam slova ispisanih ravno na blijedožutoj površini originalnoga gipsa.

Ovaj put slova su tvorila riječi.

58.

»ZDRAV SUD?« upitala je Sienna. »Ne razumijem.«

Nisam siguran da i ja razumijem. Langdon je proučavao tekst što je izronio ispod sedam slova P— dvije riječi ispisane preko unutarnje strane Danteova čela.

Zdrav sud

»Kao... zdrava pamet?« upitala je Sienna.

Moguće. Langdon je podigao pogled do mozaika na kojem je Sotona proždirao izmučene duše nesposobne da se ikad očiste od grijeha. Dante... Zdrav sud. Nije vidio povezanost simbola.

»Sigurno piše još nešto«, izjavila je Sienna, uzela masku Langdonu iz ruku i pomno je promatrala. Trenutak poslije, kimnula je. »Da, gledaj kraj riječi... ima još toga.«

Langdon je ponovno pogledao i spazio jedva vidljive obrise teksta što se probijao kroz vlažni grund iza zdravog suda.

Sienna je hitro zgrabila krpu i nastavila tapkati oko riječi sve dok se nisu pojavile nove, ispisane na blagoj krivini.

Tko zdrav sud ima…

Langdon je tiho zazviždao. Tko zdrav sud ima… neka sad pomno štije… da bi mu pažnja nauk razabrala… što se pod velom čudne pjesme krije.

Sienna je zurila u njega. »Što si rekao?«

»Jedna od najslavnijih tercina Danteova Pakla«, uzbuđeno je odvratio Langdon. »Dante svoje najmudrije čitatelje nuka da potraže mudrost skrivenu u njegovim kriptičnim stihovima.«

Langdon je često navodio upravo te stihove na predavanjima o književnom simbolizmu - stih je bio jedan od najboljih postojećih primjera postupka autora koji na sav glas objavljuje: »Hej, čitatelji! Ovdje postoji simboličko dvostruko značenje!«

Sienna je počela žustrije trljati naličje maske.

»Pazi malo!« opomenuo ju je Langdon.

»Da, imaš pravo«, odvratila je, svom snagom ribajući grund. »Ostatak citata je

ovdje - baš kao što si ga izrecitirao.« Zastala je da ponovno namoči krpu i ocijedi je.

Langdon je beznadno gledao vodu u krstionici koja je pobijeljela od rastopljenog grunda. Iskreno se ispričavamo svetom Ivanu, pomislio je, osjećajući nemir što posvećenu krstionicu upotrebljavaju kao sudoper.

Kad je Sienna tkaninu izvukla iz vode, s nje je kapalo. Jedva ju je malo ocijedila prije nego što je mokru krpu položila na središte maske i počela je čistiti kružnim pokretima kao da riba zdjelu za juhu.

»Sienna!« povikao je Langdon. »Ovo je prastara...«

»Tekst je na cijelom naličju!« objavila je ribajući unutrašnju stranu. »I napisan je...« Zastala je, naherila glavu nalijevo, masku okrenula nadesno, kao da pokušava čitati sa strane.

»Napisan je kako?« želio je saznati Langdon koji nije mogao vidjeti.

Sienna je do kraja očistila masku i osušila je čistim ubrusom. Tada ju je spustila pred njega kako bi oboje mogli proučiti nalaz.

Kad je Langdon ugledao naličje maske, utroba mu se prevrnula. Cijela udubljena površina bila je prekrivena tekstom - gotovo stotinu riječi. Na vrhu je počinjalo stihom Tko zdrav sud ima, i nastavljalo se u jednoj neprekinutoj liniji… skretalo niz desni rub maske do brade gdje je skrenulo u vis na lijevi kraj sve do vrha i onda se vratilo istim putom u malo manjem krugu.

Oblik teksta sablasno je podsjećao na spiralni uspon-planinom Čistilišta, sve do raja. Simbolog u Langdonu odmah je prepoznao oblik spirale. Simetrična arhimedska spirala u smjeru kazaljke na satu. Također je primijetio da mu je broj krugova od prve riječi do točke u središtu dobro poznat.

Devet.

Jedva dišući, Langdon je polagano okretao masku i čitao tekst koji je vijugao prema unutra u udubljenoj zdjelici, približavajući se središtu.

»Prva tercina je Danteova, gotovo doslovno«, rekao je Langdon. »Tko zdrav sud ima… neka sad pomno štije da bi mu pažnja nauk razabrala… što se pod velom čudne pjesme krije.«

»Ostatak?« nije se dala Sienna.

Langdon je odmahnuo glavom. »Mislim da nije. Stil je sličan, ali mislim da nije riječ o Danteu. Kao da netko podražava stil.«

»Zobrist«, prošaptala je Sienna. »Mora biti.«

Langdon je kimnuo. Bilo je moguće, kao i sve drugo. Zobrist je ionako, izmijenivši Botticellijevu Mappu dell'Inferno već razotkrio svoju sklonost suradnji s majstorima i prilagodbi umjetničkih djela vlastitim potrebama.

»Ostatak teksta stvarno je čudan«, rekao je Langdon vrteći masku i čitajući prema sredini. »Govori o… odsijecanju glava konjima… o iznošenju kosti slijepaca.« Pratio je do posljednjeg retka, ispisanog u uskome krugu u samom središtu maske. Naglo je udahnuo. »Također se spominju 'krvavocrvene vode'.«

Sienna je podigla obrve. »Baš kao u tvojim vizijama srebrnokose žene?«

Langdon je kimnuo, razmišljajući o tekstu. Krvavocrvene vode… lagune u kojoj se ne zrcale zvijezde?

»Gledaj«, prošaptala je čitajući mu preko ramena i pokazujući riječ na polovici spirale. »Točno mjesto.«

Langdon je pronašao riječi koje je preskočio pri prvom čitanju. Riječi koje upućuju na jedan od najslavnijih i najneobičnijih gradova svijeta. Osjetio je studen, znajući da je to također i grad gdje se Dante Alighieri zarazio smrtonosnom bolešću koja ga je dotukla.

Venecija.

Langdon i Sienna šutke su nekoliko trenutaka proučavali zagonetne retke. Napis je bio mračan i čudan, i težak za tumačenje. Riječi duzd i laguna Langdonu su, izvan svake sumnje, potvrđivale da se tekst odnosi na Veneciju - jedinstveni talijanski grad na vodi, sastavljen od stotina povezanih laguna, kojim je stoljećima vladao državni poglavar poznat kao dužd.

Na prvi pogled, Langdon nije mogao točno odrediti na koje mjesto u Veneciji upućuje ovaj napis, no činilo mu se kako svakako potiče čitatelja da slijedi naputke.

Uhom dodirnite tlo slušajući zvuk kapanja vode.

»Navodi na podzemlje«, rekla je Sienna, čitajući usporedo s njim.

Langdon je bojažljivo kimnuo čitajući sljedeći redak.

A onda zadrite duboko u potonulu palaču... jer ondje, u tami, ktonička zvijer čeka...

»Roberte?« nesigurno se javila Sienna. »Kakva to zvijer?«

»Ktonička«, odvratio je Langdon. »Znači, ona što prebiva pod zemljom.«

Prije nego što je Langdon uspio nastaviti, glasan zvuk zasuna odjeknuo je krstionicom. Očito je netko izvana otključao ulaz za turiste.

* * *

»Grazie mille«, rekao je muškarac s osipom na licu. Puno hvala.

Kustos krstionice nervozno je kimnuo spremajući petsto dolara u gotovini, i osvrtao se oko sebe provjeravajući gleda li itko.

»Cinque minuti«, podsjetio ga je kustos, kriomice otvarajući otključana vrata tek toliko da se muškarac s osipom uspije

provući. Zatim je zatvorio vrata, zaključao ga unutra i tako zagušio sve zvukove. Pet minuta.

Kustos je isprva odbio smilovati se muškarcu koji je tvrdio kako je prešao cijeli put iz Amerike da bi se pomolio u krstionici svetog Ivana, u nadi da će izliječiti tu strahotnu kožnu bolest. Naposljetku je ipak osjetio poriv za suosjećanjem, nesumnjivo uz pomoć petsto dolara za samo pet minuta samoće u krstionici… zajedno s rastućom zebnjom da bi taj tip zaraznog izgleda mogao prostajati pokraj njega iduća tri sata, sve dok se zgrada ne otvori.

Dok se potajno uvlačio u osmerokutno svetište, muškarac je osjetio kako mu pogled nagonski skreće u vis. Pas ti mater. Takav svod još nikad nije vidio. Troglavi demon zurio je ravno u njega te je brzo spustio pogled prema podu.

Mjesto kao da je bilo pusto.

Kvragu, gdje su li oni?

Dok je pogledom pretraživao prostoriju, oči su mu zastale na glavnom oltaru. Bio je to masivan, kockasti blok mramora ubačen u nišu, iza zaštitne ograde

i užadi što su turiste držali na sigurnoj udaljenosti.

Taj oltar bio je naizgled jedino skrovište u cijelom tom prostoru. Štoviše, jedan konopac malo se njihao, kao da ga je netko maločas okrznuo.

* * *

Iza oltara Langdon i Sienna nečujno su se skutrili. Jedva su stigli pokupiti prljave ubruse i popraviti poklopac prije nego što su se bacili iza glavnog oltara, oprezno noseći posmrtnu masku. Namjeravali su skrivati se ondje sve dok se prostor ne ispuni turistima, i onda se krišom izvući zajedno s njima.

Sjeverni ulaz krstionice očito se malo prije otvorio - bar na trenutak - jer je Langdon začuo zvukove što su dopirali s trga, no onda je jednako naglo, kad su se zatvorila vrata, sve ponovno utihnulo.

Sada je, u tišini, Langdon začuo korake jedne osobe kako odjekuju po kamenom podu.

Kustos? Provjerava prostor prije nego što ga otvori turistima?

Nije imao vremena ugasiti reflektor iznad krstionice; pitao se hoće li kustos primijetiti. Očito nije. Koraci su se odlučno uputili prema njima i zastali tik pred oltarom, pokraj užeta što su ga Langdon i Sienna netom preskočili.

Duga tišina.

»Roberte, ja sam«, bijesno se oglasio muški glas. »Znam da ste tamo iza. Dovraga, izlazite van i izvolite objasniti.«

59.

NEMA SMISLA PRETVARATI SE da nisam ovdje.

Langdon je Sienni dao znak da se skutri i ostane skrivena držeći Danteovu posmrtnu masku koju je vratio i zapečatio u vrećici.

Langdon je nakon toga polagano ustao. Stojeći poput svećenika iza oltara krstionice, Langdon se zagledao u svoju jednočlanu pastvu. Neznanac pred njim imao je pješčanosmeđu kosu, dizajnerske naočale i strahotan osip po licu i rukama. Nervozno je češao iziritirani vrat dok su mu podbuhle oči sijevale pomutnjom i gnjevom.

»Roberte, hoćeš li mi reći koga to vraga izvodiš?« upitao je, prekoračio ogradu i pošao prema Langdonu. Govorio je američkim naglaskom. »Naravno«, uljudno je uzvratio Langdon. »Samo mi prvo recite tko ste vi.«

Muškarac se ukopao i pogledao ga s nevjericom. »Što si rekao?« Langdon je u sugovornikovim očima nazro tračak nečega poznatoga... možda i u glasu... već sam ga

vidio… nekako, negdje. Langdon je mirno ponovio pitanje: »Molim vas, recite mi tko ste i kako smo se upoznali.«

A ovaj je u nevjerici podigao ruke. »Jonathan Ferris? Svjetska zdravstvena organizacija? Onaj koji je doletio na Harvard i pokupio vas?«

Langdon je pokušao probaviti to što je čuo.

»Zašto se niste javili?« želio je znati muškarac neprekidno češući vrat i obraze, crvene i prekrivene plikovima. »I, kvragu, tko je ona žena koju sam vidio da ulazi s vama? Sada radite za nju?.«

Sienna se pridigla na noge pokraj Langdona i odmah prešla u napad. »Doktore Ferrise? Ja sam Sienna Brooks. I liječnica sam. Radim u Firenci. Profesor Langdon sinoć je nastrijeljen u glavu. Pati od retrogradne amnezije i ne zna tko ste vi, a ni što mu se događalo tijekom posljednja dva dana. Ovdje sam zato što mu pomažem.«

Dok su Siennine riječi odjekivale pustom krstionicom, muškarac je zbunjeno nakrivio glavu, kao da nije do kraja shvatio njezine riječi. Nakon trenutka zbunjenosti,

uzmaknuo je za korak i onda se uhvatio za stupić.

»O.., Bože moj«, promucao je. »To sve objašnjava.«

Langdon je promatrao kako mu gnjev nestaje s lica.

»Roberte«, prošaptao je pridošlica, »mislili smo da si...« Odmahnuo je glavom kao da pokušava sastaviti slagalicu. »Mislili smo da ste prešli drugoj strani... da su vas možda oni potplatili... ili vam prijetili... stvarno, nismo znali!«

»Razgovarao je jedino sa mnom«, rekla je Sienna. »Zna samo da se sinoć probudio u mojoj bolnici i da su ga neki ljudi pokušali ubiti. Također, patio je od strašnih vizija - mrtva tijela, žrtve kuge i neka žena srebrne kose i s medaljonom u obliku zmije...«

»Elizabeth!« ispalio je muškarac. »Doktorica Elizabeth Sinskey! Roberte, ona te pozvala da nam pomogneš.«

»Pa, ako je to stvarno ona«, javila se Sienna, »onda se nadam da znate kako je u nevolji. Vidjeli smo je zarobljenu na stražnjem sjedalu kombija punog vojnika, i izgledala je drogirano ili nešto slično.«

Ferris je kimnuo glavom i trepnuo. Kapci su mu bili podbuhli i crveni.

»Što vam je s licem?« upitala je Sienna.

Otvorio je oči. »Molim?«

»Vaša koža? Kao da ste se zarazili nečim. Jeste li bolesni?«

Kao da ga je time ošamarila - iako je Siennino pitanje bilo na rubu pristojnosti, Langdon se pitao to isto. S obzirom na količinu spomena na kugu koje je danas susreo, tako crvena, plikovima posuta koža nije djelovala nimalo umirujuće.

»Dobro sam«, rekao je. »Kriv je prokleti hotelski sapun. Užasno sam alergičan na soju, a većina tih talijanskih parfimiranih sapuna bazirana je na soji. Budala tko ne provjeri.«

Sienna je uzdahnula s olakšanjem i opustila ramena. »Hvala Bogu da ga niste unijeli u organizam. Kontaktni dermatitis ipak je bolji od anafilaktičkog šoka.«

Na što su se nasmijali s nelagodom.

»Recite«, nastavila je Sienna, »znači li vam što ime Bertrand Zobrist?«

Muškarac se skamenio kao da je tog trena stao sučelice troglavom đavlu.

»Uvjereni smo da smo otkrili njegovu poruku«, rekla je Sienna. »Ona ukazuje na neko mjesto u Veneciji. Ima li vam to ikakvog smisla?«

Čovjekove oči bile su potpuno bjesomučne. »Isuse, da! Apsolutno! Na što ukazuje?«

Sienna je udahnula, očito se spremala da sugovorniku ispriča sve o spiralnoj poemi koju su Langdon i ona maloprije otkrili na maski, no Langdon je nagonski položio ruku na njezinu ne bi li je umirio. Muškarac je očito bio saveznik, no nakon današnjih zbivanja, Langdonu je utroba govorila da ne vjeruje nikome. Štoviše, prisjetio se kravate i naslutio kako je vrlo moguće da je to onaj isti čovjek koji se molio u malenoj Danteovoj crkvi. Je li nas slijedio?

»Kako ste nas pronašli ovdje?« upitao je Langdon.

Muškarac je i dalje djelovao zbunjen Langdonovom amnezijom. »Roberte, zvao si me sinoć i javio mi da si dogovorio sastanak s direktorom muzeja, Ignazijem Busonijem. Nakon toga si nestao. I nisi se javljao. Kad sam saznao da su Busonija pronašli

mrtvoga, zabrinuo sam se. Cijelo jutro tražim te po gradu. Vidio sam policiju ispred Palazzo Vecchija, i dok sam čekao da otkrijem što se zbiva, slučajno sam spazio tebe kako plaziš kroz vratašca zajedno sa...« Pogledao je Siennu - očito je zaboravio ime.

»Sienna«, pomogla mu je. »Brooks.«

»Oprostite, s doktoricom Brooks. Pratio sam vas u nadi da ću otkriti kog vraga izvodite.«

»Vidio sam vas u crkvi Cherchi - molili ste se, zar ne?«

»Jesam! Pokušavao sam shvatiti što radite, ali ništa nije imalo smisla! Iz crkve ste izišli kao da znate što radite, pa sam vas pratio. Kad sam vidio da ste se uvukli u krstionicu, shvatio sam da je vrijeme da se nađemo. Platio sam kustosu da ovdje sam provedem nekoliko minuta.«

»Prilično hrabro«, primijetio je Langdon, »naročito ako ste mislili da sam se okrenuo protiv vas.«

Sugovornik je odmahnuo glavom. »Nešto mi je govorilo da to nikad ne biste učinili. Profesor Robert Langdon? Znao sam da mora postojati neko drugo objašnjenje.

Amnezija? Nevjerojatno - nikad ne bih pogodio.«

Muškarac s osipom ponovno se počeo nervozno češati. Čujte, imam samo pet minuta. Moramo izići odavde, i to odmah. Ako sam vas ja pronašao, onda bi vas mogli pronaći i oni koji vas žele ubiti. Događa se mnogo toga što ne razumijete. Moramo u Veneciju. Odmah. Samo, glavno je neprimijećen izići iz Firence. Ljudi koji drže doktoricu Sinskey... oni koji vas progone... imaju oči posvuda.« Mahnuo je prema vratima.

Langdon se nije predavao - osjećao je da će konačno doprijeti do nekih odgovora. »Tko su vojnici u crnom? Zašto me pokušavaju ubiti?«

»Duga priča«, rekao je ovaj. »Objasnit ću vam putem.«

Langdon se namrštio; nije bio u potpunosti zadovoljan odgovorom. Domahnuo je Sienni i poveo je u kut - obratio joj se prigušenim glasom. »Vjeruješ mu? Što misliš?«

Sienna je pogledala Langdona kao da je lud što to pita. »Što ja mislim? Mislim da radi za Svjetsku zdravstvenu organizaciju. I

mislim da je naša najveća šansa da izvučemo neke odgovore.«

»A osip?«

Sienna je slegnula ramenima. »Upravo ono što kaže - teški kontaktni dermatitis.«

»A ako nije to što tvrdi da je?« prošaptao je Langdon. »Ako je… nešto drugo?«

»Nešto drugo?. « Pogledala ga je s nevjericom. »Roberte, to nije kuga - ako to pitaš. Za boga miloga, on je liječnik. Kad bi se zarazio nečim smrtonosnim i znao da je zarazan, ne bi bio toliko lud da zarazi svijet.«

»A što ako ne zna da ima kugu?«

Sienna je napućila usne i nakratko se zamislila. »Sranje, onda smo nadrapali i ti i ja… zajedno sa svima u širem području.«

»Znaš, mogla bi malo poraditi na načinu izražavanja.«

»Samo sam iskrena.« Sienna je Langdonu pružila vrećicu s posmrtnom maskom. »Izvoli pa nosi našeg malog prijatelja.«

Kad su prišli doktoru Ferrisu, primijetili su da je upravo završavao neki tihi telefonski razgovor.

»Nazvao sam vozača«, rekao je. »Čekat će nas ispred, pokraj...« Tada se ukipio, zagledao u Langdonovu ruku i ugledao, prvi put, mrtvo lice Dantea Alighierija.

»Isuse!« rekao je i ustuknuo. »Koji je sad to vrag?«

»Duga priča«, odvratio je Langdon. »Objasnit ću putem.«

60.

NJUJORŠKI UREDNIK JONAS Faukman probudio se začuvši zvuk svog telefona. Prevrnuo se u krevetu i pogledao na sat - četiri i dvadeset osam, ujutro.

U izdavačkome svijetu, kasnonoćne uzbune rijetke su kao i uspjeh preko noći. Faukman se nervozno izvukao iz kreveta i požurio hodnikom do radne sobe.

»Halo?« Glas s druge strane bio je poznati duboki bariton. »Jonase, hvala bogu da si doma. Robert je. Valjda te nisam probudio.«

»Naravno da si me probudio! Sada je četiri ujutro!«

»Oprosti, u inozemstvu sam.«

Na Harvardu ne uče o vremenskim zonama?

»Jonase, u nevolji sam i trebam uslugu.« Langdon je zvučao napeto. »Ona uključuje i tvoju karticu za korporacijski Netjets.«

»Netjets?« Faukman se s nevjericom nasmijao. »Roberte, mi izdajemo knjige. I nemamo privatne mlažnjake.«

»Prijatelju moj, obojica znamo da lažeš.«

Faukman je uzdahnuo. »U redu, preoblikovat ću. Nemamo na raspolaganju mlažnjake za pisce knjiga o povijesti religije. Ako želiš napisati Pedeset nijansi ikonografije, onda možemo razgovarati.«

»Jonase, ma koliko koštao let, platit ću ti. Dajem ti riječ. Jesam li te ikad iznevjerio?«

Osim što si posljednji rok prekoračio neke tri godine? Unatoč tome, Faukman je u Langdonovu glasu oćutio hitnju. »Reci, što se zbiva. Pokušat ću pomoći.«

»Nemam vremena za objašnjenje, ali mi stvarno moraš pomoći. Pitanje života i smrti.«

Faukman je s Langdonom surađivao dovoljno dugo da upozna njegov pomalo uvrnut smisao za humor, no u Langdonovu preplašenom glasu nije bilo ni tračka šale. Tip je mrtav ozbiljan. Faukman je izdahnuo i odlučio. Moj financ-direktor će me razapeti. Trideset sekundi nakon toga, Faukman je zapisao sve detalje o letu koje mu je Langdon izdiktirao.

»Sve u redu?« upitao je Langdon, očito osjećajući urednikovo nećkanje i iznenađenje nakon što je saznao sve detalje leta.

»Da, samo sam mislio da si u SAD-u«, rekao je Faukman. »Stvarno me zateklo to što si u Italiji.«

»I tebe i mene«, odvratio je Langdon. »Jonase, hvala još jednom. Krećem prema zračnoj luci.«

* * *

Američka uprava Netjetsa smještena je u gradu Columbusu u Ohiu, gdje danonoćno dežura pomoćna ekipa.

Predstavnica vlasnika Deb Kier maločas je primila poziv od vlasnika korporacije iz New Yorka. »Samo trenutak, gospodine«, rekla je, popravila slušalice i počela tipkati na terminalu. »Tehnički to pripada letovima Netjets Europa, ali vam mogu pomoći.« Brzo se ubacila u europski sustav Netjetsa, smješten u Paço de Arcosu u Portugalu i provjerila trenutačne položaje njihovih mlažnjaka u Italiji i okonje.

»U redu, gospodine«, rekla je, »čini se da imamo Citation Excel smješten u Monaku i možemo ga prebaciti u Firencu za malo manje od jedan sat. Hoće li to odgovarati gospodinu Langdonu?«

»Nadajmo se«, odgovorio je tip iz izdavačke kuće, zvučeći umorno i pomalo mrzovoljno. »Puno vam zahvaljujemo.«

»Zadovoljstvo je naše«, odvratila je Deb. »I gospodin Langdon želio bi letjeti za Ženevu?«

»Očito.«

Deb je tipkala dalje. »Sve spremno«, rekla je na kraju. »Gospodin Langdon ima potvrdu za Tassignano FBO u Lucci, devedesetak kilometara zapadno od Firence. Polijeće u jedanaest i dvadeset ujutro po lokalnom vremenu. Gospodin Langdon mora se prijaviti u zračnoj luci deset minuta prije polijetanja. Niste zatražili nikakav zemaljski transport ni catering i dali ste mi njegove podatke iz putovnice, dakle to je sve. Trebate li još što?«

»Novi posao?« uzvratio je kroz smijeh. »Hvala. Puno ste mi pomogli.«

»Hvala vama. Laku noć.« Deb je prekinula vezu i okrenula se računalu da

završi rezervaciju. Upisala je Langdonove podatke iz putovnice i spremala se nastaviti kad joj je na zaslonu bljesnulo upozorenje o najvišem stupnju uzbune. Deb je pročitala poruku i raskolačila oči.

Ovo je sigurno pogreška.

Ponovo je pokušala upisati Langdonove podatke. Treptavo upozorenje ponovno se pojavilo. Isto upozorenje pokazalo bi se na računalima svih zrakoplovnih tvrtki gdje bi Langdon pokušao rezervirati let.

Deb Kier dugo je gledala s nevjericom. Znala je da Netjets ozbiljno shvaća privatnost svojih klijenata, no ovo je upozorenje pogazilo sva korporativna pravila o privatnosti.

Deb Kier odmah je obavijestila vlasti.

* * *

Agent Brüder naglo je ugasio mobitel i počeo tjerati ljude natrag u kombije.

»Langdon je krenuo«, objavio je. »Privatnim mlažnjakom leti u Ženevu. Polijeće za manje od jedan sat iz Lucce, devedeset kilometara zapadno. Ako se

požurimo, stižemo onamo prije nego što krene.«

* * *

U istom trenutku unajmljena Fiatova limuzina jurila je na sjever kroz Via dei Panzani, ostavljajući za sobom Piazzu del Duomo i probijajući se prema firentinskom kolodvoru Santa Maria Novella.

Na stražnjem sjedalu Langdon i Sienna skutrili su se što su bolje mogli, dok je doktor Ferris sjedio sprijeda pokraj vozača. Rezervacija mlažnjaka bila je Siennina ideja. Uz malo sreće, dovoljno će zbuniti protivnika da njih troje sigurno prođe firentinskim željezničkim kolodvorom koji bi, nesumnjivo, inače bio prepun policije. Na sreću, Venecija je bila samo dva sata putovanja vlakom, a za domaće linije putovnica nije bila potrebna.

Langdon je pogledao Siennu koja kao da je zabrinuto promatrala doktora Ferrisa. Taj je očito trpio; disao je s naporom, kao da mu svaki udah izaziva bol.

Nadam se da nije pogriješila dijagnozu, pomislio je Langdon promatrajući

Ferrisov osip i zamišljajući sve mikrobe koji lebde u pretrpanom automobilu. Čak su mu i vršci prstiju izgledali nabrekli i crveni. Langdon je strepnje potjerao iz misli i zagledao se kroz prozor.

Dok su se približavali kolodvoru, prošli su pokraj hotela Baglioni koji je često udomljavao događanja vezana uz umjetnički kongres koji je Langdon pohodio svake godine. Gledajući ga, Langdon je shvatio da će učiniti nešto što nikad u životu nije učinio.

Napuštam Firencu, a nisam vidio Davida.

U mislima se ispričavajući Michelangelu, Langdon je skrenuo pogled prema željezničkoj postaji… a misli k Veneciji.

61.

LANGDON PUTUJE U ŽENEVU?

Doktorica Elizabeth Sinskey osjećala se sve lošije dok se pijano njihala na stražnjem sjedalu kombija koji je iz Firence jurio na zapad, prema privatnom aerodromu izvan grada.

Ženeva nema smisla, rekla je sebi.

Jedina važna poveznica sa Ženevom bila je ta što se ondje nalazi svjetska uprava SZO-a. Možda me Langdon traži ondje? Činilo joj se besmislenim, budući da je znao kako je ona u Firenci.

Tada joj je nešto drugo palo na um.

Bože moj… možda se Zobrist namjerio na Ženevu…

Zobrist je bio čovjek sklon simbolizmu, a stvoriti nultu točku u stožeru Svjetske zdravstvene organizacije svakako bi bio elegantan potez - s obzirom na dugogodišnju borbu protiv Sinskey. No ako Zobrist traži plodno tlo za širenje kuge, onda je Ženeva loš izbor. U usporedbi s drugim prijestolnicama, grad je bio zemljopisno izoliran i prilično hladan u ovo

doba godine. Većina boleština korijenje hvata u prenapučenim, toplijim krajevima. Ženeva je ležala više od tristo metara iznad morske razine, dakle teško da bi bila pogodno mjesto za širenje epidemije. Bez obzira na to koliko me Zobrist prezire.

I tako je pitanje ostalo otvoreno - zašto se Langdon uputio onamo? Čudno odredište američkog profesora bila je još samo jedna točka na sve duljem popisu njegovih neobjašnjivih poteza koji su otpočeli sinoć, i unatoč svim naporima, Sinskey se jako trudila pronaći ikakvo razumno objašnjenje za njih.

Na čijoj je on strani?

Istini za volju, Langdona je poznavala samo nekoliko dana, ali je dobro procjenjivala karaktere i odbijala je povjerovati da bi čovjeka kakav je Langdon bilo moguće zavesti novcem. Ipak, sinoć je s nama prekinuo vezu. A sad je bježao poput kakva podivljalog operativca. Ili su ga nekako uvjerili kako Zobristova djela imaju nekakav, makar izopačen smisao?

Ta misao izazvala joj je hladne trnce.

Ne, uvjeravala se. I predobro sam svjesna njegove reputacije; bolji je od toga.

Sinskey je Langdona prvi put srela prije četiri večeri na posebnom letu, u tijesnom trupu transportnog zrakoplova C-130 koji je inače SZO-u služio kao pokretni zapovjedni centar.

Bilo je malo poslije sedam kada su sletjeli na Hanskom Field, dvadeset pet kilometara od Cambridgea u Massachusettsu. Sinskey nije bila sigurna što može očekivati od slavnog akademika s kojim je kontaktirala samo telefonom, ali se ugodno iznenadila kada je samouvjereno pošao uz kosinu i u stražnji dio aviona, te je pozdravio nehajnim osmijehom.

»Vi ste doktorica Sinskey?« Čvrsto joj je stisnuo ruku.

»Profesore, čast mi je upoznati vas.«

»Oprostite, ja sam počašćen. Hvala vam za sve što činite.«

Langdon je bio visok muškarac, urbanog, pristalog izgleda i duboka glasa. Sinskey je morala pretpostaviti da mu je odjeća koju je imao na sebi zapravo odora za predavaonicu - sako od tvida, platnene hlače i mokasinke - što je imalo smisla s obzirom na to da su ga pokupili iz kampusa bez ikakva upozorenja. Također je djelovao

mlađe i čvršće nego što je zamišljala, što ju je samo potaklo da se prisjeti vlastitih godina. Skoro bih mu mogla biti majka.

Umorno mu se nasmiješila. »Hvala što ste došli, profesore.«

Langdon je pokazao na mrkog suradnika kojega je Sinskey poslala da ga pokupi. »Vaš prijatelj nije mi dao ozbiljniju šansu da se predomislim.«

»Dobro. Za to ga i plaćam.«

»Lijep medaljon«, rekao je Langdon promatrajući njezinu ogrlicu. »Lapis lazuli?«

Sinskey je kimnula i sama pogledala maleni, kameni medaljon u obliku klasičnog simbola zmije omotane oko okomitog štapa. »Suvremeni simbol medicine. Sigurna sam da znate - naziv mu je kaducej.«

Langdon je naglo podigao pogled kao da je nešto želio reći.

Čekala je. Molim?

Očito se predomislivši, uljudno se nasmiješio i promijenio temu. »Dakle, zašto sam ovdje?«

Elizabeth je pokazala prema priručnom prostoru za sastanke, organiziranom oko stola od nehrđajućeg

čelika. »Molim vas, sjednite. Morate nešto pogledati.«

Langdon se uputio prema stolu i Elizabeth je primijetila da, iako je profesor izgledao zainteresiran mogućnošću tajnog sastanka, nije djelovao nimalo uznemireno. Eto ga, sasvim se dobro osjeća u vlastitoj koži. Pitala se hoće li se osjećati jednako opušteno nakon što otkrije zašto su ga doveli ovamo.

Elizabeth je ponudila Langdonu da sjedne i onda mu, bez uvoda, predočila predmet koji su ona i njezina ekipa konfiscirali iz sefa u Firenci prije manje od dvanaest sati.

Langdon je dugo proučavao maleni rezbareni cilindar prije nego što joj je ukratko iznio ono što je već znala. Predmet je bio antički valjkasti pečat koji se upotrebljavao za tiskanje. Na sebi je nosio osobito jeziv prikaz troglavog Sotone popraćen jednom jedinom riječi: saligia.

»Saligia«, javio se Langdon. »Latinska mnemotehnika za…«

»Sedam smrtnih grijeha«, prekinula ga je Elizabeth. »Da, istražili smo.«

»Dobro…« Langdon je zvučao zbunjeno. »Postoji li neki razlog zašto ste htjeli da ovo pogledam?«

»Zapravo i postoji.« Sinskey je uzela valjak i počela ga silovito tresti - kuglica agitatora kotrljala se gore-dolje.

Langdona je zbunio njezin potez, no prije nego što je stigao upitati što to čini, zasjao je vrh valjka i ona ga je okrenula prema glatkoj izolacijskoj plohi na boku aviona.

Langdon je tiho zazviždao i prišao projekciji.

»Botticellijev Zemljovid pakla«, izjavio je Langdon. »Temelji se na Danteovu Paklu. Iako pretpostavljam da i to već znate.«

Elizabeth je kimnula. Ona i ekipa poslužili su se internetom da identificiraju sliku za koju se Sinskey iznenadila saznavši da je Botticellijeva, slikara najpoznatijeg po svojim vedrim, idealiziranim remek-djelima Rođenje Venere i Alegorija proljeća. Sinskey je voljela oba ta djela usprkos činjenici da su prikazivala plodnost i stvaranje života što ju je samo još više podsjećalo na vlastitu tragičnu nesposobnost da začne - jedina,

samotna žalost u inače iznimno plodnom životu.

»Nadala sam se«, rekla je Sinskey, »da biste mi mogli nešto reći o simbolici skrivenoj u toj slici.«

Langdon je prvi put cijele te noći izgledao ozlojeđeno. »Zato ste me zvali? Mislio sam da je riječ o krizi.«

»Molim vas.«

Langdon je patnički uzdahnuo. »Doktorice Sinskey, općenito uzevši, ako želite saznati više o nekoj slici, onda se javite muzeju koji čuva original.

U ovom slučaju, riječ je o vatikanskoj Biblioteca Apostolica. U Vatikanu radi veći broj sjajnih ikonografa koji...«

»Vatikan me mrzi.«

Langdon ju je zapanjeno pogledao. »I vas? Mislio sam da sam jedini.«

Tužno se osmjehnula. »SZO snažno zastupa mišljenje da je posvemašnja dostupnost kontracepcije jedan od ključeva globalnog zdravlja - u borbi protiv seksualno prenosivih bolesti poput AIDS-a, kao i zbog opće kontrole broja stanovništva.«

»Vatikan ne misli tako.«

»Točno. Potrošili su goleme količine energije i novca indoktrinirajući zemlje Trećeg svijeta idejom da je kontracepcija zlo.«

»A, da«, rekao je Langdon i znalački se nasmiješio. »Tko može bolje svijetu reći kako se seksati od hrpe osamdesetogodišnjaka u celibatu?«

Sinskey se profesor sviđao sve više i više.

Ponovno je protresla valjak da napuni bateriju i ponovno sliku projicirala na stijenu. »Profesore, pogledajte bolje.«

Langdon je prišao slici, promatrao je, prišao još bliže. Odjednom se naglo zaustavio. »Čudno. Izmijenjena je.«

Nije mu dugo trebalo. »Da, izmijenjena je i želim da mi kažete što te izmjene znače.«

Langdon je utihnuo; promatrao je cijelu sliku, zastao da promotri deset slova što su stvarala riječ catrovacer… zatim masku kuge… i neobičan citat na rubu, onaj o očima smrti'.

»Tko je to učinio?« upitao je Langdon. »Odakle potječe?«

»Zapravo, u ovom trenutku, što manje znate, to bolje. Samo se nadam da ćete biti

sposobni analizirati izmjene i reći nam što one znače.« Pokazala je prema stolu u kutu.

»Ovdje? Sada?«

Kimnula je. »Znam da puno tražim, ali ne mogu naglasiti koliko nam je to važno.« Zastala je. »Moglo bi postati pitanje života i smrti.«

Langdon ju je zabrinuto promatrao. »Dešifriranje može malo potrajati, ali ako vam je toliko važno…«

»Hvala vam«, ubacila se prije nego što se stigao predomisliti. »Trebate li nazvati koga?«

Langdon je odmahnuo glavom i rekao joj kako je planirao tih i samotnjački vikend.

Savršeno. Sinskey ga je smjestila za stol s projektorom, papirima, olovkom i laptopom koji je imao sigurnu satelitsku vezu. Langdona je iskreno zbunilo zanimanje SZO-a za preinačenu Botticellijevu sliku, ali se poslušno dao na posao.

Doktorica Sinskey pretpostavljala je kako bi mogao proučavati sliku satima bez ikakva pomaka, pa se stoga okrenula svojim poslovima. S vremena na vrijeme čula ga je kako trese projektor i zapisuje nešto u

bilježnicu. Prošlo je jedva deset minuta kad je Langdon spustio pisaljku i objavio: »Cerca trova.«

Sinskey ga je pogledala. »Molim?«

»Cerca trova«, ponovio je. »Traži, i naći ćeš. To govori šifra.«

Sinskey je pohitala i sjela uz njega, zadivljeno slušajući Langdona kako objašnjava da su razine Danteova pakla izmiješane i da, kad ih se poreda pravilno, otkrivaju talijansku frazu cerca trova.«

Traži, i naći ćeš? Sinskey je razmišljala. To mi poručuje onaj luđak? Zvučalo je kao otvoreni izazov. Neugodna sjećanja na bezumnikove posljednje riječi prilikom njihova susreta u Savjetu za međunarodne odnose vrtjela su joj se u umu: U tom slučaju, čini se da naša igra počinje.

»Problijedjeli ste u trenu«, rekao je Langdon zamišljeno je promatrajući. »Usuđujem se pretpostaviti da se niste nadali ovakvoj poruci?«

Sinskey se pribrala i popravila medaljon na vratu. »Baš i nisam. Recite... vjerujete li da mi ova karta predlaže da tragam za nečim?«

»Da. Cerca trova.«

»A daje li naznake gdje da tražim?«

Langdon se počešao po bradi dok su se ostali pripadnici SZO-a počeli okupljati oko njih, očito željni informacija. »Ne baš doslovno… ne, iako imam prilično dobru ideju gdje biste trebali započeti.«

»Recite«, zatražila je Sinskey, silovitije nego što je Langdon očekivao.

»Pa, što mislite o Firenci - u Italiji?«

Sinskey je stisnula usnice i trudila se ne reagirati. Članovi njezine ekipe nisu se toliko dobro kontrolirali. Svi redom zapanjeno su se pogledavali. Jedan je zgrabio mobitel i nazvao. Drugi je požurio kroz vrata, prema nosu aviona.

Langdon je izgledao potpuno smeteno. »Nešto sam rekao?«

Apsolutno, pomislila je Sinskey. »Zašto ste spomenuli Firencu?«

»Cerca trova«, odvratio je i na brzinu prepričao dugogodišnji misterij Vasarijeve freske iz Palazzo Vecchija.

Dakle, Firenca, pomislila je Sinskey koja je čula dovoljno. Očito nije bila čista slučajnost što je njezin dušmanin skočio u

smrt ni tri ulice od firentinske Palazzo Vecchije.

»Profesore«, rekla je, »kad sam vam prije pokazala medaljon i rekla da je riječ o kaduceju, zastali ste kao da nešto želite reći, ali ste se nećkali i naizgled predomislili. Što ste htjeli reći?«

Langdon je odmahnuo glavom. »Ništa. Glupost. Ponekad profesor u meni malo previše tupi.«

Sinskey mu se zagledala u oči. »Pitam vas zato što moram znati mogu li vam vjerovati. Što ste htjeli reći?«

Langdon je progutao knedlu i iskašljao se. »Nije važno, ali ste rekli da je riječ o drevnom simbolu medicine, što je točno. No kad ste ga nazvali kaducejem, načinili ste uobičajenu pogrešku. Kaducej su dvije zmije na štapu s krilima na vrhu. Vaš medaljon ima samo jednu zmiju i nema krila. I zove se…«

»Asklepijev štap.«

Langdon je iznenađeno nakrivio glavu. »Da. Upravo tako.«

»Znam. Iskušavala sam vašu iskrenost.«

»Molim?«

»Bila sam znatiželjna saznati hoćete li mi reći istinu bez obzira na to koliku biste mi neugodnost nanijeli.«

»Čini se da nisam prošao.«

»Nemojte to ponavljati. Posvemašnja iskrenost jedini je način na koji ćemo moći surađivati.«

»Surađivati? Nismo završili?«

»Ne, profesore, nismo završili. Molim vas, pođite u Firencu i pomognite mi pronaći nešto.«

Langdon je zurio s nevjericom. »Večeras?«

»Nažalost, da. Tek vam moram ispričati sve o istinski kriznoj prirodi ove situacije.«

Langdon je odmahnuo glavom. »Nije važno što ćete mi reći. Ne želim letjeti u Firencu.«

»Ne želim ni ja«, odvratila je mrko. »Samo, na nesreću, vrijeme nam istječe.«

62.

PODNEVNO SUNCE BLJEŠTALO JE na glatkom krovu talijanskog superbrzog vlaka Frecciargento dok je jurio prema

sjeveru, u luku prosijecajući toskanski krajolik. Usprkos tome što je vozila iz Firence brzinom od 280 kilometara na sat, ta srebrna strijela' nije stvarala gotovo nikakvu buku - tiho, ritmično škljocanje i blago ljuljanje gotovo da su uspavljivali one koji su njome putovali.

Robertu Langdonu posljednjih sat vremena bilo je u magli.

Kad su se ukrcali na ekspresni vlak, Langdon, Sienna i doktor Ferris smjestili su se u jednom od salottina u Frecciargentu - malenom salonu poslovne klase, s četirima kožnim sjedalima i stolom na sklapanje. Ferris je svojom kreditnom karticom unajmio cijeli kupe, zajedno s obiljem sendviča i mineralne vode što su ih Langdon i Sienna proždrljivo jeli nakon što su se sredili u toaletu pokraj privatnoga kupea,

Kad su se smjestili za dvosatnu vožnju do Venecije, doktor Ferris odmah je pogled skrenuo na Danteovu posmrtnu masku koja je ležala na stolu između njih, zapečaćena u svojoj plastičnoj vrećici. »Moramo točno otkriti na što nam, u Veneciji, ukazuje maska.«

»I to brzo«, dodala je Sienna u čijem se glasu osjećala hitnja. »To nam je vjerojatno jedina šansa da zaustavimo Zobristovu kugu.«

»Samo malo«, javio se Langdon i dlanom zaštitnički zakrilio masku. »Obećali ste mi da ćete, nakon što se sigurno ukrcamo na vlak, odgovoriti na pitanja glede posljednjih nekoliko dana. Dakle, sve što znam jest da me SZO pokupio iz Cambridgea kako bih im pomogao dešifrirati Zobristovu verziju La Mappe. Niste mi rekli ništa više.«

Doktor Ferris promeškoljio se s nelagodom i ponovno počeo češati osip na licu i vratu. »Jasno mi je da ste frustrirani«, rekao je. »I siguran sam da je neugodno ne sjećati se što se dogodilo, ali medicinski gledano...« Pogledao je Siennu tražeći potvrdu, i nastavio: »Ozbiljno vam preporučujem da ne tratite snagu trudeći se prisjetiti detalja koje ne pamtite. Kod žrtava amnezije, najbolje je da zaboravljena prošlost ostane zaboravljenom.«

»Da dignem ruke?« Langdon je osjećao bijes kako jača. »Vražju mater! Želim odgovore! Vaša organizacija dovukla me u

Italiju gdje su me upucali i gdje sam izgubio nekoliko dana života. Želim znati kako se to dogodilo!«

»Roberte«, umiješala se Sienna tiho, očito se trudeći umiriti ga. »Doktor Ferris je u pravu. Definitivno nije zdravo za tebe da te odjednom preplavi bujica podataka. Misli na djeliće koje stvarno pamtiš - srebrnokosu ženu, 'traži, i naći ćeš', tijela koja se trzaju s La Mappe — te slike slile su se u tvoj mozak kao nizovi prepletenih, neobuzdanih sjećanja i zamalo te onesposobile. Ako doktor Ferris počne prepričavati posljednjih nekoliko dana, gotovo sigurno će ti izbaciti druga sjećanja tako da bi ciklus halucinacija mogao iznova početi. Retrogradna amnezija je ozbiljno oštećenje. Pokretanje pogrešno spremljenih podataka može iznimno razorno djelovati na psihu.«

To Langdonu nije palo na pamet.

»Sigurno se osjećate potpuno dezorijentirani«, dodao je Ferris, »ali u ovom nam je trenutku vaša psiha potrebna netaknuta kako bismo mogli nastaviti. Najvažnije je da otkrijemo što nam maska želi reći.«

Sienna je kimnula. Čini se da se doktori slažu, primijetio je Langdon, ali je to prešutio.

Sjedio je mirno i trudio se nadjačati neizvjesnost. Bilo mu je čudno naići na potpunog neznanca i onda shvatiti da ga poznaje već nekoliko dana. Ipak, mislio je Langdon, njegove oči djeluju mi nekako poznato.

»Profesore«, sućutno je rekao Ferris, »jasno mi je da niste sigurni vjerujete li mi, što je razumljivo uzimajući u obzir sve što ste prošli. Uobičajena nuspojava amnezije su blaga paranoja i nepovjerenje.«

Što ima smisla, pomislio je Langdon, s obzirom na to da ne mogu vjerovati ni vlastitom umu.

»Kad smo kod paranoje«, našalila se Sienna, očito se trudeći razvedriti atmosferu, »Robert je primijetio vaš osip i pomislio da vas je napala crna kuga.«

Ferris je širom otvorio svoje podbuhle oči i glasno se nasmijao. »Ovaj osip? Vjerujte mi, profesore, da imam kugu, ne bih je liječio antihistaminikom koji mogu nabaviti u drogeriji.« Iz džepa je izvukao malenu tubu i dobacio je Langdonu.

Naravno, bila je to napola ispražnjena tuba kreme protiv svrbeža izazvanog alergijama.

»Oprostite«, rekao je Langdon i osjećao se glupo. »Dug dan.«

»Nema veze«, odvratio je Ferris.

Langdon se okrenuo prema prozoru i promatrao mutne nijanse talijanskog krajolika kako se stapaju u umirujući kolaž. Vinogradi i imanja bivali su sve rjeđi kako je ravnica uzmicala pred podnožjima Apenina. Vlak će se ubrzo početi uspinjati vijugavim planinskim prijevojem i onda ponovno spuštati, prema istoku, prema Jadranskom moru.

Pošao sam u Veneciju, pomislio je. Idem u potragu za kugom.

Taj čudan dan u Langdonu je pobudio osjećaj kao da se kreće kroz krajolik sačinjen od nejasnih obličja bez ikakvih vidljivih pojedinosti. Poput sna. Ironično zvuči, ali more obično ljude tjeraju od sna… Langdon se pak osjećao kao da se probudio unutar sna.

»Da bar znam što misliš«, prošaptala je Sienna sjedeći pokraj njega.

Langdon je podigao pogled i umorno se osmjehnuo. »Pomišljam kako ću se

probuditi kod kuće i otkriti da je sve bio ružan san.«

Sienna je naherila glavu; kao da se malo nadurila. »Ne bih ti nedostajala kad bi se probudio i shvatio da nisam stvarna?«

Langdon se morao nasmijati. »Zapravo, malo bi mi i falila.«

Potapšala ga je po koljenu. »Profesore, dosta snatrenja, na posao.«

Langdon je nevoljko pogled skrenuo na izborano lice Dantea Alighierija koje ga je bezizražajno promatralo sa stola pred njim. Nježno je podigao gipsanu masku i okrenuo je, te se zagledao u konkavno naličje, u prvi redak spiralnog zapisa:

Tko zdrav sud ima…

Langdon je sumnjao da u ovom trenutku spada među takve.

Bez obzira na to, bacio se na posao.

* * *

Tristo kilometara ispred jurećeg vlaka, Mendacium je i dalje bio usidren u Jadranu. Ispod palube, viši asistent Laurence Knowlton čuo je tiho kucanje na vratima staklenog odjeljka i dodirnuo prekidač ispod

stola kojim je staklo načinio prozirnim. S druge strane pokazala se malena, osunčana pojava.

Starješina.

I djelovao je smrknuto.

Bez riječi je ušao, zaključao odjeljak i ponovno zamutio staklo. Vonjao je na alkohol.

»Snimka koju nam je ostavio Zobrist«, rekao je Starješina.

»Da, gospodine?«

»Želim je pregledati. Odmah.«

63.

ROBERT LANGDON PREPISAO je spiralni napis s posmrtne maske na papir kako bi ga mogli pomnije analizirati. Sienna i doktor Ferris primaknuli su se kako bi pomogli, a Langdon je davao sve od sebe da ignorira Ferrisovo neprekidno češanje i teško disanje.

Dobro mu je, govorio si je Langdon, usredotočivši se na stihove pred sobom.

Tko zdrav sud ima…

neka pomno sad štije da bi mu pažnja nauk razabrala…

što se pod vetom čudne pjesme krije.

»Kao što već rekoh«, otpočeo je Langdon, »uvodna tercina Zobristova teksta doslovno je preuzeta iz Danteova Pakla — upozorenje čitatelju da riječi u sebi nose dublje značenje.«

Danteovo alegorijsko djelo bilo je toliko ispunjeno prikrivenim komentarima religije, politike i filozofije da je Langdon studentima često govorio kako se talijanskog pjesnika može izučavati jednako koliko i Bibliju -

čitati između redaka i pokušavati nazrijeti skriveno značenje.

»Stručnjaci za srednjovjekovne alegorije«, nastavio je Langdon, »običavaju svoje analize dijeliti u dvije kategorije - 'tekst' i 'slike'... pri čemu je tekst književni sadržaj djela, dok su slike simboličke poruke.«

»Dobro«, rekao je raspoloženo Ferris. »Dakle, činjenica da napis počinje ovim stihovima...«

»Navodi na zaključak«, ubacila se Sienna, »da letimično čitanje može otkriti samo dio priče. Da je pravo značenje možda skriveno.«

»Recimo da je tako.« Langdon se ponovno zagledao u tekst i nastavio čitati na glas.

Tražite izdajicu dužda mletačkog
što odsiječe glave konjima...
i izvadi kosti slijepih.

»Dakle«, rekao je Langdon, »nisam siguran za obezglavljene konje i kosti slijepih, no čini se da bismo trebali pronaći nekog određenog dužda.«

»Pretpostavljam... duždev grob?« upitala je Sienna.

»Kip ili portret...« odvratio je Langdon. »Duždeva nema već stoljećima.«

Mletački duždevi bili su slični vladarima drugih talijanskih gradova-država, a Venecijom je vladalo više od stotinu njih tijekom više od tisuću godina — počevši od 679. godine poslije Krista. Loza se ugasila potkraj osamnaestoga stoljeća Napoleonovim osvajanjem, ali njihova slava i moć ostali su i dalje izvor iskrenog povjesničarskog divljenja.

»Možda znate«, rekao je Langdon, »da su dvije najpoznatije turističke atrakcije u Veneciji - Duždevu palaču i baziliku svetog Marka - podigli duždevi za duždeve. Mnogi od njih pokopani su upravo ondje.«

»A znaš li«, upitala je Sienna, promatrajući tekst, »je li postojao dužd koga su smatrali osobito opasnim?«

Langdon je pogledao taj redak - tražite izdajicu dužda mletačkog... »Ne znam ni za jednoga, no u tekstu se ne navodi opasan nego 'izdajnik'. Postoji razlika, barem u Danteovu svijetu. Izdaja je jedan od sedam smrtnih grijeha - zapravo, najteži od njih - i kažnjava se u devetom, posljednjem krugu pakla.«

Dante je izdaju definirao kao čin izdajstva voljene osobe. Najcrnji povijesni primjer jest Judino izdajstvo voljenoga Isusa, čin koji je Dante smatrao toliko strahotnim da je Judu prognao u samo središte pakla - u područje imenom Judeka, okršteno imenom svog najsramotnijeg stanovnika.

»Dobro«, rekao je Ferris, »dakle tražimo dužda koji je počinio izdaju.«

Sienna je kimnula potvrdno. »Što će nam pomoći da skratimo popis mogućih kandidata.« Zastala je i pogledala tekst. »Ali, sljedeći redak... dužd koji je 'odsjekao glave konjima'?« Pogledala je Langdona. »Postoji li dužd koji je konjima odsjekao glave?«

Sienna mu je u misli prizvala sliku one strašne scene iz Kuma. »Ne pada mi ništa na pamet. No, tekst govori i da je 'iznio kosti slijepih'.« Pogledao je Ferrisa. »Vaš mobitel ima pristup internetu?«

Ferris je brzo izvukao mobitel, ali je podigao nabrekle, ispucale prste. »Teško ću moći pritiskati tipke.«

»Ja ću«, rekla je Sienna i uzela mobitel. »Upisat ću u tražilicu 'mletački

duždevi', 'bezglavi konji' i 'kosti slijepih'.« Brzo je tipkala po sićušnoj tipkovnici.

Langdon je još jednom preletio tekst i onda nastavio čitati na glas.

Kleknite u zlaćani mouseion mudrosti svete

i uhom dodirnite tlo

slušajući zvuk kapanja vode.

»Nikad još nisam čuo za mouseion«, rekao je Ferris.

»Drevna riječ, a znači hram pod zaštitom muza«, odvratio je Langdon. »U ranim danima Grčke, mouseion je bio mjesto gdje su se prosvijetljeni okupljali razmjenjivati misli i raspravljati o književnosti, glazbi i slikarstvu. Prvi mouseion izgradio je Ptolomej u Aleksandrijskoj knjižnici stoljećima prije Kristova rođenja, a nakon toga su diljem svijeta iznikle još stotine.«

»Doktorice Brooks«, rekao je Ferris, s nadom promatrajući Siennu. »Možete li potražiti koji mouseion u Veneciji?«

»Ima ih na desetke«, rekao je Langdon i smijuljio se. »Danas se zovu muzeji.«

»Ahhh…«, javio se Ferris. »Morat ćemo proširiti potragu.«

Sienna je i dalje tipkala po mobitelu i očito nije imala problema s multitaskingom dok je spokojno pretraživala natuknice. »Dobro, dakle tražimo muzej u kojem možemo pronaći dužda koji je konjima odrezao glave i slijepima pokrao kosti. Roberte, postoji li neki određeni muzej koji bi odgovarao tome?«

Langdon je već u glavi prevrtao sve najpoznatije venecijanske muzeje - Gallerie dell Academia, Ca Rezzonico, Palazzo Grassi, Zbirku Peggy Guggenheim, Museo Correr… no nijedan nije odgovarao kriterijima. Vratio se tekstu.

Kleknite u zlaćani mouseion mudrosti svete…

Langdon se lukavo nasmiješio. »U Veneciji postoji muzej koji savršeno odgovara opisu 'zlaćanog mouseiona mudrosti svete.«

I Ferris i Sienna s očekivanjem su se zagledali u njega.

»Bazilika svetog Marka«, objavio je. »Najveća crkva u Veneciji.«

Ferris nije djelovao uvjereno. »Crkva je muzej?«

Langdon je kimnuo. »Da, kao i Vatikanski muzej. Usto, unutrašnjost Svetog Marka legendarna je po tome što je, cijelom površinom, ukrašena zlatnim pločama.«

»Zlaćani mouseion«, rekla je Sienna i zvučala iskreno ushićena.

Langdon je kimnuo, ne sumnjajući da je Sveti Marko pozlaćeni hram koji se spominje u napisu. Stoljećima su Mlečani Svetoga Marka nazivali i La Ciesa d'Oro - Zlatna crkva - a Langdon je njezinu unutrašnjost smatrao najblještavijom crkvom svijeta.

»U tekstu se spominje da se ondje mora 'kleknuti'«, dodao je Ferris. »Crkva je logično mjesto za klečanje.«

Sienna je i dalje bjesomučno tipkala. »U potragu ću ubaciti i Svetog Marka. Sigurno ondje moramo potražiti dužda.«

Langdon je znao da u Svetom Marku duždeva ne manjka - bila je to, doslovno, bazilika duždeva. Osjetio je navalu hrabrosti i vratio se tekstu.

Kleknite u zlatani mouseion mudrosti svete

i uhom dodirnite tlo

slušajući zvuk kapanja vode.

Kapanje vode? pitao se Langdon. Ima li vode ispod Svetog Marka? Shvatio je da mu je pitanje glupo. Vode je bilo ispod cijeloga grada. Svaka zgrada u Veneciji polagano je tonula i propuštala vodu. Langdon je zamislio baziliku i pokušao se sjetiti gdje bi čovjek, u njezinoj nutrini, mogao klečati i osluškivati zvuk kapanja vode. A kad ga čujemo... što tada?

Langdon se vratio napisu i pročitao ga do kraja.

A onda zadrite duboko u potonulu palaču...

jer ondje, u tami, ktonička zvijer čeka,

uronjena u krvavocrvene vode...

lagune u kojoj se ne zrcale zvijezde.

»No dobro«, rekao je, uznemiren tom slikom, »očito slijedimo zvuk kapanja vode... do nekakve potonule palače.«

Ferris se počešao po licu, djelovao je nervozno. »Što je ktonička zvijer?«

»Podzemna«, javila se Sienna i dalje tipkajući. »'Ktonički' znači 'ispod zemlje'.«

»Djelomično točno«, rekao je Langdon. »Iako ta riječ ima i druga, povijesna značenja - jedno se obično povezuje s

mitovima i čudovištima. Ktonici su cijela kategorija mitskih božanstava i čudovišta - Erinije, Hekata i Meduza, kao primjer. Nazivaju se ktoničkima zato što stoluju u podzemnom svijetu i povezuje ih se s paklom.« Langdon je zastao. »Povijesno gledajući, ona izlaze iz zemlje na svjetlo dana kako bi u ljudskome svijetu stvarala kaos.«

Uslijedila je duga šutnja i Langdon je osjetio da svi misle jednako. To ktoničko čudovište… može biti samo Zobristova kuga.

Jer ondje, u tami, ktonička zvijer čeka,
uronjena u krvavocrvene vode…
lagune u kojoj se ne zrcale zvijezde.

»No, dakle«, rekao je Langdon trudeći se ne skretati s teme, »očito tražimo neko podzemno skrovište koje u najmanju ruku objašnjava posljednji redak koji spominje 'lagunu u kojoj se ne zrcale zvijezde'.«

»Pametno«, rekla je Sienna podižući pogled s Ferrisova mobitela. »Ako je laguna podzemna, u njoj se ne može odražavati nebo. Samo, postoje li podzemne lagune u Veneciji?«

»Ne znam ni za jednu«, odvratio je Langdon. »Ali u gradu podignutom na vodi, mogućnosti su beskrajne.«

»Što ako je laguna unutar neke građevine?« odjednom je upitala Sienna gledajući ih obojicu. »Tekst spominje 'tamu potonule palače'. Prethodno si spomenuo da je Duždeva palača povezana s bazilikom, je li tako? Što znači da te građevine objedinjuju mnoga mjesta koja se spominju u tekstu - mouseion svete mudrosti, palaču, važnost za duždeve - i smještene su točno na glavnoj venecijanskoj laguni, na razini mora.«

Langdon je razmislio o tome. »Misliš da je 'potonula palača' u napisu zapravo Duždeva palača?«

»Zašto ne? Tekst nam govori da prvo kleknemo u bazilici svetog Marka, a onda da pratimo zvuk kapanja vode. Možda zvuk vode vodi u susjedstvo, do Duždeve palače. Možda su joj temelji pod vodom ili nešto slično.«

Langdon je mnogo puta posjetio Duždevu palaču i znao da je apsolutno čvrsta. U tom razvedenom kompleksu zgrada nalazio se veliki muzej, pravi labirint

službenih prostorija, apartmana i dvorišta, kao i zatvorska mreža toliko velika da se smjestila u više zgrada.

»Možda si u pravu«, rekao je Langdon, »ali bi potraga na slijepo po palači trajala danima. Predlažem da učinimo točno što nam govori tekst. Prvo idemo u baziliku svetog Marka pronaći grob ili kip izdajničkog dužda, a onda ćemo kleknuti.«

»Nakon toga?« upitala je Sienna.

»Nakon toga«, uzdahnuo je Langdon, »molimo se kao ludi da čujemo kapanje vode… i da nas ono odvede nekamo.«

U tišini koja je slijedila, Langdon se prisjetio prestrašenog lica Elizabeth Sinskey koje je vidio u halucinacijama - dozivalo ga je preko vode. Vrijeme istječe. Traži, i naći ćes! Pitao se gdje je sad doktorica Sinskey… i je li dobro. Vojnici u crnom nesumnjivo su dosad shvatili da su Langdon i Sienna uspjeli pobjeći. Koliko vremena još imamo prije nego što krenu za nama?

Dok se Langdon vraćao napisu, borio se protiv navale umora. Pročitao je posljednji redak i onda mu je nešto palo na pamet. Pitao se vrijedi li to spomenuti. Laguna u kojoj se ne zrcale zvijezde. Možda

za potragu i nije bilo važno, ali je odlučio podijeliti s njima. »Morao bih spomenuti još nešto.«

Sienna je podigla pogled s mobitela.

»Sva tri dijela Danteove Božanstvene komedije«, rekao je Langdon. »Pakao, Čistilište i Raj — sva tri dijela završavaju istom riječi.«

Sienna je izgledala iznenađeno.

»Koja je to riječ?« upitao je Ferris.

Langdon je pokazao kraj prepisanog teksta. »Istom riječi završava i ovaj napis - 'zvijezde'.« Podigao je Danteovu posmrtnu masku i pokazao samo središte spiralnog teksta.

Laguna u kojoj se ne zrcale zvijezde.

»Štoviše«, nastavio je Langdon, »na kraju Pakla, Dantea zatječemo kako sluša kapanje vode u ponor i za zvukom kreće kroz otvor… koji ga izvodi iz pakla.«

Ferris je blago problijedio. »Isuse.«

U tom trenutku kupe je preplavio zaglušujući zapuh vjetra, kad je Frecciargento uletio u planinski tunel.

U tami, Langdon je sklopio oči i pokušao dopustiti umu da se opusti. Zobrist

možda i jest luđak, mislio je, ali je stvarno dobro pročitao Dantea.

64.

LAURENCE KNOWLTON OSJETIO JE olakšanje. Starješina se predomislio glede Zobristove snimke.

Knowlton se doslovno bacio na grimizni stick i ubacio ga u svoje računalo kako bi video mogao pokazati šefu. Breme Zobristove devet minuta duge poruke progonilo je asistenta te je žarko želio da je pogleda još netko. Neću biti jedini,..

Knowlton je pokrenuo snimku i zadržao dah.

Ekran se zatamnio i odjeljak su ispunili zvukovi malenih valova. Kamera je prolazila crvenkastim odsjajima podzemne špilje i iako Starješina naizgled nije reagirao, Knowlton je predosjećao da je jednako uznemiren kao i zatečen.

Kamera se prestala kretati naprijed i onda se obrušila prema površini lagune, zaronila pod vodu nekoliko stopa i uhvatila uglačanu titanijsku pločicu pričvršćenu na dno.

NA OVOME MJESTU, NA OVAJ DAN,
SVIJET SE ZAUVIJEK PROMIJENIO.

Starješina se jedva primjetno trgnuo. »Sutra«, prošaptao je gledajući datum. »Znamo li gdje bi moglo biti 'to mjesto'?«

Knowlton je odmahnuo glavom.

Kamera je skrenula u lijevo i otkrila uronjenu plastičnu vreću želatinozne, žutosmeđe tekućine.

»Za boga miloga, što bi to bilo?« Starješina je privukao stolac i smjestio se zureći u taj mjehur što je plutao, poput balona obješen ispod vode.

Neugodna šutnja nadvila se nad odjeljkom dok se snimka nastavljala. Ubrzo se ekran zatamnio i onda se na zidu špilje pojavila čudna sjena kljunasta nosa i progovorila svojim zagonetnim jezikom.

Ja sam Sjena.

Stjeran u podzemlje, moram se svijetu obratiti duboko iz nutrine zemlje, prognan u ovu polumračnu špilju gdje se krvavocrvene vode skupljaju u laguni u kojoj se ne zrcale zvijezde.

Ali, to je moj raj... savršena utroba za moje krhko dijete.

Za Inferno.

Starješina je podigao pogled. »Inferno?«

Knowlton je slegnuo ramenima. »Kao što sam rekao, prilično je čudna.«

Starješina se ponovno zadubio u ekran i pozorno gledao.

Kljunasta sjena nastavila je govoriti još nekoliko minuta, govorila je o pošastima, o potrebi pročišćenja populacije, o svojoj veličanstvenoj ulozi u budućnosti, o borbi protiv neukih duša koje su je pokušavale zaustaviti, i o onih nekoliko odanih koji su shvatili kako je taj radikalni potez jedini način spasenja planeta.

Bez obzira na to zbog čega se ratovalo, Knowlton se cijelog tog jutra pitao ne bori li se Konzorcij možda na pogrešnoj strani.

Glas je nastavio:

Stvorio sam remek-djelo spasenja, ali moj trud nije nagrađen fanfarama i lovorikama… već prijetnjama smrću.

Ne plašim se smrti… jer smrt vizionara preobražava u mučenika… preobražava velike ideje u moćne pokrete.

Isus. Sokrat. Martin Luther King.

Ubrzo ću im se pridružiti.

Remek-djelo koje sam stvorio djelo je samoga Boga… dar Onoga koji me podario

intelektom, sredstvima i hrabrošću neophodnima za kovanje takvoga djela.

A dan se bliži.

Inferno drijema poda mnom, sprema se iskočiti iz svoje vodene utrobe... pod budnim okom ktoničke zvijeri i svih njezinih furija.

Usprkos veličini mojih djela, Grijeh mi nije stran. Čak i da sam kriv za onaj najcrnji od njih sedam - tu samotnu kušnju pred kojom samo šačica pronalazi pribježište.

Oholost.

Snimajući ovu poruku podlegao sam zavodljivom zovu Oholosti... željan osigurati se da svijet dozna za moje djelo.

Zašto i ne bi?

Čovječanstvo treba doznati za izvor vlastitog spasenja... ime onoga koji je zauvijek zalupio razjapljene paklene dveri!

Svakim satom što istječe, ishod je sve izvjesniji.

Matematika - nemilosrdna jednako kao i zakon gravitacije - ne podliježe pregovorima. Isti onaj eksponencijalni procvat života koji je zamalo ubio Čovječanstvo, bit će i njegovo oslobođenje.

Ljepota živućeg organizma - bio on dobar ili zao - leži u činjenici da se pokorava Božjem zakonu i jedinstvenoj viziji.

Budite plodni i množite se.

Tako se protiv vatre... borim vatrom.

»To je dovoljno«, rekao je Starješina tako tiho da ga je Knowlton jedva čuo.

»Gospodine?«

»Zaustavi snimku.«

Knowlton je pritisnuo pauzu. »Gospodine, kraj je zapravo najstrašniji.«

»Vidio sam dovoljno.« Starješina je izgledao kao da mu je zlo. Nekoliko sekundi šetao se odjeljkom i onda se naglo okrenuo. »Moramo kontaktirati s FS-2080.«

Knowlton je razmislio o tom potezu.

FS-2080 bila je šifra jedne od Starješininih povjerljivih veza - iste one koja je Zobrista kao klijenta preporučila Konzorciju. Starješina se nesumnjivo u tom trenutku lupao po glavi što je vjerovao prosudbi FS-2080; preporuka koja je Zobrista dovela kao klijenta izazvala je kaos u pomno ustrojenom svijetu Konzorcija.

FS-2080 je uzrok krize.

Sve dulji niz nevolja što je okruživao Zobrista naizgled se samo pogoršavao, ne

samo za Konzorcij nego, prilično moguće, i za svijet.

»Moramo otkriti prave Zobristove namjere«, rekao je Starješina. »Želim znati što je točno izradio i je li prijetnja stvarna.«

Knowlton je znao da odgovore na ta pitanja može znati samo FS-2080. Nitko nije bolje poznavao Bertranda Zobrista. Došlo je vrijeme da Konzorcij zanemari protokol i procijeni kakvo je to bezumlje organizacija, u neznanju, podržavala cijelu proteklu godinu.

Knowlton je razmotrio moguće posljedice izravnog kontakta s FS-2080. Sama uspostava veze nosila je sa sobom određene rizike.

»Gospodine, očito je«, rekao je Knowlton, »ako kontaktirate FS-2080, morate to učiniti jako oprezno.«

Starješinine oči gnjevno su sjale dok je vadio svoj mobitel. »Oprez smo već potrošili.«

* * *

Sjedeći sa svoje dvoje suputnika u privatnom kupeu Frecciargenta, muškarac s kravatom cvjetnog uzorka i naočalama

Plume Paris davao je sve od sebe da ne počeše sve jači osip. Činilo mu se da se pojačala i bol u prsima.

Kad je vlak konačno izišao iz tunela, muškarac je pogledao Langdona koji je polagano otvorio oči, nesumnjivo se vraćajući iz dubokih misli. Pokraj njega, Sienna je pogledala njegov mobitel koji je zbog nestanka signala odložila dok je vlak prolazio tunelom.

Sienna je djelovala spremna nastaviti svoje pretraživanje interneta, no prije nego što se dočepala mobitela, taj je odjednom zavibrirao i ispustio niz oštrih zvukova.

Dobro poznavajući taj zvuk, muškarac s osipom odmah je zgrabio mobitel i pogledao osvijetljen zaslon, svim silama trudeći se prikriti iznenađenje. »Oprostite«, rekao je ustajući. »Bolesna majka. Moram se javiti.« Sienna i Langdon kimnuli su s razumijevanjem kad im se ispričao i izišao iz kupea te se brzo hodnikom uputio do obližnjeg toaleta.

Muškarac s osipom zaključao je vrata toaleta i prihvatio poziv. »Halo?«

Glas s druge strane zvučao je mračno: »Ovdje Starješina.«

65.

TOALET U Frecciargentu nije bio veći od toaleta u avionu - čovjek se jedva mogao okrenuti. Muškarac s osipom završio je razgovor sa Starješinom i spremio mobitel.

Sve se promijenilo, shvatio je. Cijela okolina visjela je naopačke i trebao mu je trenutak da se pribere.

Moji prijatelji sad su moji neprijatelji.

Muškarac je olabavio kravatu i zagledao se u čirevima prekriveno lice u zrcalu. Izgledao je gore nego što je mislio. Ipak, lice ga nije toliko brinulo u usporedbi s bolovima u prsima.

Nevoljko je otkopčao nekoliko puceta i rastvorio košulju.

Natjerao se da se pogleda u zrcalu... proučavao je svoja gola prsa.

Isuse.

Crna mrlja je rasla.

Koža na sredini prsa bila je duboko modrocrne boje. Mrlja se javila sinoć, velika poput loptice za golf, no sad je dosegla opseg naranče. Nježno je dodirnuo osjetljivu kožu i trgnuo se.

Žurno je zakopčao košulju, nadajući se da će imati snage provesti ono što je morao.

Idućih sat vremena je od životne važnosti, pomislio je. Dobro osmišljen niz manevara.

Sklopio je oči, pribrao se i razmišljao o svemu što se mora dogoditi. Moji prijatelji postali su moji neprijatelji, ponovno je pomislio.

Udahnuo je nekoliko puta, bolno, nadajući se tako smiriti živce. Znao je da mora ostati pribran ako želi svoje namjere očuvati u tajnosti.

Unutarnji mir najvažniji je čimbenik uvjerljive glume.

Čovjeku prevara nije bila strana, no unatoč tomu, srce mu je divljački tuklo. Ponovno je udahnuo, bolno i isprekidano. Godinama zavaravaš ljude, podsjetio se. To ti je posao.

Sredio se i spremio za povratak Langdonu i Sienni.

Moja posljednja predstava, pomislio je.

Kao posljednju mjeru opreza, prije izlaska iz toaleta izvukao je bateriju iz mobitela i tako potpuno onesposobio uređaj.

* * *

Blijed je, pomislila je Sienna kad se muškarac s osipom vratio u kupe i s bolnim uzdahom smjestio u svoj naslonjač.

»Sve u redu?« upitala je Sienna, iskreno zabrinuta.

Kimnuo je. »Hvala. Sve u redu.«

Očito saznavši sve što je njezin sugovornik mislio izreći, Sienna je promijenila temu. »Opet trebam vaš mobitel«, rekla je. »Ako nemate ništa protiv, potražila bih još nešto o duždevima. Možda dobijemo neke odgovore i prije posjeta Svetom Marku.«

»Nema problema«, rekao je, izvukao mobitel iz džepa i pogledao ekran. »A, kvragu. Baterija mi je krepavala još dok sam razgovarao. Izgleda da je potpuno prazna.« Pogledao je na sat. »Ubrzo smo u Veneciji. Morat ćemo se strpjeti.«

* * *

Pet milja od talijanske obale, na Mendaciumu, viši asistent Knowlton šutke

je promatrao Starješinu koji je kružio skučenim odjeljkom poput kakve zvijeri u kavezu. Nakon telefonskog razgovora, Starješini su očito proradili kotačići i Knowlton je dobro znao da nije uputno ni pisnuti dok Starješina razmišlja.

Naposljetku je osunčani muškarac progovorio - tako napetim glasom kakav Knowlton nije pamtio. »Nemamo izbora. Moramo snimku poslati doktorici Elizabeth Sinskey.«

Knowlton je sjedio poput kipa, ne želeći pokazati iznenađenje. Srebrnokosom vragu? Onoj kojoj je Zobrist uz našu pomoć izmicao cijelu godinu? »Da, gospodine. Da joj video nekako pošaljem mejlom?«

»Zaboga, ne! I da time riskiramo da snimka dopre u javnost? Uslijedila bi masovna histerija. Želim doktoricu Sinskey na brodu najbrže što je možete dopremiti.«

Knowlton ga je gledao s nevjericom. Želi na Mendacium dovesti direktoricu SZO-a? »Gospodine, takav proboj našeg sigurnosnog protokola očit je rizik...«

»Knowltone, obavi to! SMJESTA!«

66.

F S - 2080 ZURI KROZ prozor jurećeg Frecciargenta i u oknu promatra odraz Roberta Langdona. Profesor je u mislima još prevrtao moguća rješenja zagonetke posmrtne maske što ju je sklepao Bertrand Zobrist.

Bertrand, pomisli FS-2080. Kako mi nedostaje.

Bol gubitka bila je još svježa. Ona noć kad su se sreli i dalje je bila čaroban san.

Chicago. Snježna oluja.

Siječanj, prije šest godina... ali, kao da je bilo jučer. Probijam se kroz nanose Magnificent Milea kojim šiba vjetar; podignutim ovratnikom branim se od zaslijepljujuće bjeline. Unatoč hladnoći govorim si da me ništa neće odvratiti od cilja. Noćas imam priliku slušati velikog Bertranda Zobrista... uživo.

Znam sve što je taj čovjek ikad napisao, i znam da imam sreću što držim jednu od pet stotina ulaznica tiskanih za taj događaj.

Kad stignem donde, tijela promrzla od vjetra, osjetim navalu panike ugledavši gotovo pustu dvoranu. Je li predavanje otkazano? Grad je zbog vremena na rubu kolapsa… je li vrijeme Zobrista spriječilo da večeras dođe?

I onda stiže.

Visoka, otmjena pojava osvaja podij.

Visok je… tako je visok… živih, zelenih očiju koje kao da u svojim dubinama skrivaju sve misterije svijeta. Pogleda praznu dvoranu—samo desetak najpostojanijih pristaša — a ja se sramim što je prostor gotovo pust.

Pa to je Bertrand Zobrist!

Zatim uslijedi trenutak strahotne tišine dok zuri u nas, stroga lica.

I onda, bez upozorenja, prasne u smijeh; zelene oči mu sjaje. »Kvragu i prazna dvorana«, izjavi. »Hotel mi je odmah pokraj. Idemo u bar!«

Oduševljenje provali i mala skupina preseli se u susjedstvo, u hotelski bar gdje se naguramo u veliki separe i naručujemo pića. Zobrist nas časti pričama o svojim istraživanjima, usponu do slave i razmišljanjima o budućnosti genetskog

inženjeringa. Dok se redaju runde, tema skreće na Zobristovu novootkrivenu strast prema filozofiji transhumanizma.

»Vjerujem da je transhumanizam jedina nada za dugoročan opstanak čovječanstva«, propovijeda Zobrist, na što raskopča košulju, povuče je u stranu i svima pokaže na ramenu tetovirani znak 'H+' »Kao što vidite, potpuno sam predan.«

Osjećam se kao na privatnoj audijenciji kod neke rock-zvijezde. Bilo mi je nezamislivo da je taj hvaljeni genij među genijima nablizu toliko karizmatičan i čaroban. Svaki put kad me Zobrist pogleda, njegove zelene oči u meni raspale potpuno neočekivane osjećaje… iskonski zov seksualne privlačnosti.

Kako večer prolazi, skupina se polagano smanjuje, uzvanici se ispričavaju i vraćaju u stvarnost. U ponoć sam nasamo s Bertrandom Zobristom.

»Hvala vam za ovu večer«, kažem mu dok mi zadnja runda muti um. »Sjajan ste učitelj.«

»Laskamo?« Zobrist se smiješi i primiče mi se; noge nam se dodiruju. »Daleko ćete dogurati.«

Očijukanje je očito neumjesno, ali mi smo u snježnoj noći u opustjelom čikaškom hotelu i cijeli svijet kao da je zaspao.

»Dakle, što ćemo?« pita Zobrist. »Čašica za laku noć kod mene u sobi?«

Skamenim se; znam da izgledam kao jelen pred automobilskim farovima.

Zobristove oči toplo svjetlucaju. »Ako smijem primijetiti«, prošapće. »Nikad niste bili sa slavnom osobom.«

Osjećam kako rumenim, trudim se prikriti navalu osjećaja — nelagodu, uzbuđenje, strah. »Zapravo, istini za volju«, odvraćam, »nikad ni s jednom osobom.«

Zobrist se nasmiješi i primakne se još bliže. »Ne znam baš što ste čekali, ali dajte da vam budem prvi.«

U tom trenutku svi odbojni seksualni strahovi i frustracije djetinjstva nestaju… iščezavaju u snježnoj noći.

I prvi put u životu osjetim čežnju neobuzdanu stidom.

Želim ga.

Deset minuta poslije već smo u Zobristovoj hotelskoj sobi, goli, zagrljeni. Zobrist se ne žuri, njegove strpljive ruke

izazivaju oćute koje ovo neiskusno tijelo još nije doživjelo.

To je moja odluka. Nije me tjerao.

U plaštu Zobristova zagrljaja osjećam kao da je na svijetu sve kako treba. Ležim, zurim kroz prozor u snježnu noć i znam da ću tog čovjeka slijediti posvuda.

Frecciargento naglo uspori, a FS-2080 izroni iz blaženih sjećanja, vrativši se u mračnu stvarnost.

Bertrande… nema te više.

Njihova prva zajednička noć bila je prvi korak jednog nevjerojatnog putovanja.

Nismo bili samo ljubavnici. Bili smo učitelj i apostol.

»Most Libertà«, rekao je Langdon. »Još malo pa smo stigli.«

FS-2080 tužno kimne zureći u vode lagune Veneto, sjećajući se kako su jednom ondje jedrili… spokojna slika koja se pretopila u strahotnu uspomenu otprije tjedan dana.

Bili smo skupa kad je skočio s tornja Badije.

Posljednje oči koje je vidio bile su moje.

67.

NETJETSOV MLAŽNJAK Citation Excel poskakivao je kroz snažne turbulencije dok se velikom brzinom uspinjao iz zračne luke Tassignano i skretao prema Veneciji. Doktorica Elizabeth Sinskey, u kabini, jedva da je primijetila neugodan polazak; samo je odsutno gladila svoj medaljon i kroz okno zurila u prazan prostor.

Konačno su joj prestali davati injekcije te je osjećala da joj se um bistri. U sjedištu pokraj nje, agent Brüder je šutio - vjerojatno je razmišljao o bizarnom obratu koji se maločas zbio.

Sve se okrenulo naopačke, pomislila je doktorica Sinskey i dalje se trudeći povjerovati u ono što je netom vidjela.

Prije trideset minuta uletjeli su na maleni aerodrom kako bi presreli Langdona pri ukrcaju u privatni mlažnjak koji je naručio. No umjesto da pronađu profesora, zatekli su Citation Excel u praznome hodu i dva Netjetsova pilota kako šetaju pistom i provjeravaju satove.

Robert Langdon se nije pojavio.

A onda je uslijedio telefonski poziv.

Kad je telefon zazvonio, Sinskey je bila ondje gdje je provela cijeli dan - na stražnjem sjedalu crnog kombija. Agent Brüder ušao je u vozilo sa zapanjenim izrazom lica i pružio joj mobitel.

»Hitan poziv za vas, gospođo.«

»Tko je to?«

»Samo me zamolio da vam poručim kako vam mora prenijeti važne informacije o Bertrandu Zobristu.«

Sinskey je zgrabila mobitel. »Doktorica Elizabeth Sinskey.«

»Doktorice Sinskey, nikad se nismo upoznali, no moja organizacija odgovorna je za to što se Bertrand Zobrist cijelu prošlu godinu skrivao od vas.«

Sinskey se naglo razbudila. »Tko god da jeste, štitili ste zločinca!«

»Nismo učinili ništa protuzakonito, ali to nije...«

»Vraga niste!«

Njezin sugovornik duboko je i strpljivo udahnuo i progovorio jako tiho. »Nas dvoje imat ćemo vremena na pretek raspravljati o etičnosti mojih poteza. Znam da me ne

poznajete, ali ja znam mnogo o vama. Gospodin Zobrist dobro me plaćao da prošlih godinu dana vas i ostale držim što dalje od njega. U ovom trenutku kršim vlastiti strogi protokol time što stupam u vezu s vama. Ipak, vjerujte mi da nemamo izbora, osim udružiti snage. Plašim se da je Bertrand Zobrist učinio nešto strašno.«

Sinskey nije imala pojma tko je taj tip. »I to ste tek sada shvatili?«

»Da, točno. Upravo sada.« Zvučao je iskreno.

Sinskey se pokušavala rastrijezniti. »Tko ste vi?«

»Netko tko vam želi pomoći prije nego što bude prekasno. U mojem je posjedu videosnimka koju je načinio Bertrand Zobrist. Zatražio me da je objavim svijetu… sutra. Mislim da je morate odmah vidjeti.«

»O čemu je riječ?«

»Nećemo telefonom. Moramo se sastati.«

»Kako vam mogu vjerovati?«

»Tako što ću vam reći gdje se nalazi Robert Langdon… i zašto se tako čudno ponaša.«

Na spomen Langdonova imena Sinskey se zavrtjelo u glavi, ali je, zapanjena, poslušala to nevjerojatno objašnjenje. Njezin sugovornik, čini se, surađivao je s neprijateljem cijelu godinu, no dok je slušala detalje, Sinskey je u nutrini znala da mora vjerovati njegovim riječima.

Nemam izbora, moram se pokoriti.

Njihove ujedinjene snage skratile su postupak rekvizicije 'odbačenog' Netjetsovog mlažnjaka. Sinskey i vojnici dali su se u potjeru i pojurili prema Veneciji gdje su, prema podacima njezina sugovornika, Langdon i njegovo dvoje suputnika u tom trenutku pristizali vlakom. Bilo je prekasno da se uzbune tamošnje vlasti, no sugovornik je tvrdio kako zna kamo se uputio Langdon.

Trg svetog Marka? Sinskey je osjetila žmarce zamišljajući svjetinu u tom najnapučenijem dijelu Venecije. »Kako to znate?«

»Nećemo telefonom«, rekao je muškarac. »No, morate znati da Robert Langdon, ne znajući, putuje s iznimno opasnom individuom.«

»S kim to?« upitala je Sinskey.

»Jednim od najbližih Zobristu.« Teško je uzdahnuo. »S nekim kome sam vjerovao. Očito, glupo. Nekim za koga vjerujem da može predstavljati ozbiljnu prijetnju.«

Dok je privatni mlažnjak letio prema venecijanskoj zračnoj luci Marco Polo prevozeći Sinskey i šestoricu vojnika, njezine misli vratile su se Robertu Langdonu. Izgubio je pamćenje? Ne sjeća se ničega? Iako su te čudne vijesti objasnile neke detalje, Sinskey se osjećala još gore nego kad je tog istaknutog akademika upetljala u cijelu krizu.

Nije mogao birati.

Prije gotovo dva dana, kad je regrutirala Langdona, nije mu čak dopustila ni da ode kući po putovnicu. Umjesto toga, sredila mu je potajni prolaz u firentinskoj zračnoj luci, kao specijalnom časniku za vezu Svjetske zdravstvene organizacije.

Dok se C-130 tegobno podizao u zrak i skretao na istok preko Atlantika, Sinskey je pogledala Langdona pokraj sebe i primijetila da ne izgleda dobro. Usredotočeno je zurio u oblogu trupa bez prozora.

»Profesore, vama je jasno da ovaj avion nema prozora? Donedavno je to bio vojni transporter.«

Langdon se okrenuo pepeljasta lica. »Da, to sam primijetio u trenutku kad sam ušao. Nije mi dobro u zatvorenim prostorima.«

»Pa se sad pravite da gledate kroz zamišljeno okno?«

Krotko se osmjehnuo. »Otprilike tako nešto.«

»Onda radije pogledajte ovo.« Izvukla je fotografiju svog koščatog, zelenookog dušmanina i položila je pred njega. »Ovo je Bertrand Zobrist.«

Sinskey je Langdonu već prepričala svoj sukob sa Zobristom u Savjetu za međunarodne odnose, govorila o njegovoj strasnoj privrženosti Jednadžbi populacijske apokalipse, dobro poznatim primjedbama o globalnim prednostima crne kuge i, onom najstrašnijem, posvemašnjem nestanku s lica zemlje tijekom prošle godine.

»Kako se netko tako istaknut uspije skrivati toliko dugo?« upitao je Langdon.

»Imao je veliku pomoć. Profesionalnu pomoć. Možda čak i neke strane vlade.«

»Koja bi to vlada podržavala stvaranje kuge?«

»Iste one vlade koje pokušavaju na crnom tržištu nabaviti atomske glave. Ne zaboravite da je djelotvorna kuga najstrašnije biokemijsko oružje i da je ono basnoslovno vrijedno. Zobrist je lako mogao lagati partnerima i uvjeriti ih da njegova kreacija ima ograničen doseg. Tada bi bio jedini koji stvarno zna što točno čini ono što je stvorio.«

Langdon je zašutio.

»U svakom slučaju«, nastavila je Sinskey, »ako ne zbog moći ili novca, oni koji su mu pomagali mogli su to činiti zato što dijele njegovu ideologiju. Zobristu ne manjka pristaša koji bi za njega učinili sve. Bio je stvarno slavan. Zapravo, ne tako davno održao je predavanje na vašem sveučilištu.«

»Na Harvardu?«

Sinskey je izvukla nalivpero i na rubu Zobristove fotografije ispisala slovo H i znak plus. »Simboli vam idu«, rekla je. »Prepoznajete li ovaj?«

H+

»H-plus«, prošaptao je Langdon i neodređeno kimnuo. »Naravno, prije par godina bilo ga je posvuda po kampusu. Pretpostavio sam da je riječ o nekakvoj konferenciji kemičara.«

Sinskey se nasmijala. »Ne; bile su to najave za kongres 'Humanost-plus' iz 2010. Bilo je to jedno od najvećih okupljanja transhumanista. H-plus je simbol transhumanističkog pokreta.«

Langdon je naherio glavu, kao da je pokušavao negdje smjestiti taj pojam.

»Transhumanizam«, rekla je Sinskey, »jest intelektualni pokret, određen vid filozofije koji brzo pušta korijenje u znanstvenoj zajednici. U biti, postavka glasi da bi se ljudi trebali koristiti tehnologijom kao sredstvom nadilaženja slabosti prirođenih ljudskome tijelu. Drugim riječima, sljedeći korak ljudske evolucije bio bi taj da počnemo sami sebe biološki prilagođavati.«

»Zvuči zlokobno«, rekao je Langdon.

»Kao i svaka druga promjena, u pitanju je samo njezina razina. Tehnički gledano, servisiramo se već godinama— razvijamo cjepiva s pomoću kojih djeca

stječu otpornost na neke bolesti... dječju paralizu, boginje, tifus. Razlika je u tome da sad, sa Zobristovim otkrićima na području genetskog inženjeringa genskog materijala učimo kako stvarati nasljednu imunizaciju, onu koju bi na primatelja djelovala na temeljnoj razini stanice zametne loze - i tako sve sljedeće generacije učinila otpornima na određenu bolest.«

Langdon je izgledao zapanjeno. »Dakle, ljudska vrsta prošla bi evoluciju koja bi je učinila imunom na, recimo, tifus?«

»Više je riječ o potpomognutoj evoluciji«, ispravila ga je Sinskey. »Uobičajeni evolucijski proces - bez obzira na to je li riječ o ribi dvodihalici koja razvija noge ili čovjekolikom majmunu koji razvija palac - traje milenijima. Sad unutar samo jedne generacije možemo stvoriti radikalne genetske prilagodbe.

Zagovornici tehnologije smatraju to konačnim dokazom darvinovskog 'opstanka najsposobnijih' - pri čemu ljudi postaju vrsta koja uči kako poboljšati vlastiti evolucijski proces.«

»Zvuči kao igranje Boga«, odvratio je Langdon.

»Potpuno se slažem«, rekla je Sinskey. »No Zobrist, kao i mnogi drugi transhumanisti, iznosi uvjerljive postavke kako je evolucijska obveza čovječanstva koristiti se svime što mu je pri ruci - na primjer, genetsku mutaciju stanice zametne loze — kako bi se poboljšala vrsta. Problem leži u tome što je naš genetski ustroj nalik na kulu od karata - svaki dio povezan je i podržavan bezbrojnim drugim dijelovima, i to često na nama nepojmljiv način. Ako pokušamo ukloniti ijednu ljudsku značajku, možemo prouzročiti promjenu stotina drugih - moguće s katastrofalnim posljedicama.«

Langdon je kimnuo. »Postoji razlog zašto je evolucija postupan proces.«

»Upravo tako!« rekla je Sinskey, osjećajući da njezino poštovanje prema profesoru jača iz trenutka u trenutak. »Petljamo se u proces čije je stvaranje trajalo eonima. Ovo su opasna vremena. Danas doslovno posjedujemo mogućnosti aktivacije određenih genskih sekvenci koje će našim potomcima podariti povećanu spretnost, izdržljivost, snagu, čak i inteligenciju - u biti, stvoriti nadrasu. Te hipotetične,

poboljšane' pojedince transhumanisti nazivaju posthumanoidima, i neki od njih vjeruju da su oni budućnost naše vrste.«

»Jezivo podsjeća na eugeniku«, odvratio je Langdon, na što se Sinskey naježila koža.

Tijekom četrdesetih godina dvadesetoga stoljeća nacistički znanstvenici zadrli su u tehnologiju koju su zvali eugenikom - pokušaj da rudimentarnim genetskim inženjeringom povećaju stopu rađanja onih s određenim poželjnim' genetskim osobinama, a smanje stopu rađanja onih s 'manje poželjnim' etničkim osobinama.

Etničko čišćenje na genetskoj razini.

»Postoje sličnosti«, priznala je Sinskey, »i premda je teško pojmiti kako bi netko stvorio novu ljudsku rasu, mnogi pametni ljudi vjeruju da je za naš opstanak životno važno otpočeti upravo taj proces. Jedan od suradnika transhumanističkog časopisa H+, genetski inženjering zametne loze opisuje kao 'očiti sljedeći korak' i tvrdi kako to 'otkriva istinski potencijal naše vrste'.« Sinskey je zastala. »Ipak, u njihovu obranu priznajem da su također objavili i članak iz

časopisa Discover, naslovljen: 'Najopasnija ideja na svijetu'.«

»Mislim da ću se složiti s ovim potonjim«, rekao je Langdon. »Barem sa sociokulturološkog stajališta.«

»Kako to?«

»Ovaj, pretpostavljam da ta genetska poboljšanja - kao i estetska kirurgija - stoje mnogo novca.«

»Naravno. Ne može si svatko priuštiti da poboljša sebe ili svoju djecu.«

»Što znači da bi legalizacija genetskih poboljšanja odmah stvorila svijet onih koji imaju i onih koji nemaju. Sadašnji jaz između bogatah i siromašnih sve je veći, a genetski inženjering stvorio bi rasu nadljudi i... recimo, podljudi. Mislite li da se ljudi ne brinu zbog onog jednog postotka hiperbogatih koji vladaju svijetom? Samo zamislite kad bi taj jedan posto bio, i to doslovno, nadmoćna vrsta - pametnija, snažnija, zdravija. Takva situacija plodno je tlo za ropstvo ili etničko čišćenje.«

Sinskey se nasmiješila privlačnom akademiku pokraj sebe. »Profesore, brzo ste shvatili što točno smatram najvećom manom genetskog inženjeringa.«

»To sam možda shvatio, ali me Zobrist i dalje zbunjuje. Sva ta transhumanistička promišljanja kao da se vrte oko poboljšanja čovječanstva, poboljšanja zdravlja, liječenja neizlječivih bolesti, produljenja životnog vijeka. A Zobristovo poimanje pretjeranog rasta populacije kao da zagovara ubijanje ljudi. Čini mi se da su njegove ideje o transhumanizmu i eksploziji populacije u proturječju.«

Sinskey je patnički uzdahnula. Dobra postavka, no nažalost, na nju ne može odgovoriti samo jednim jasnim i mučnim odgovorom. »Zobrist je svim srcem vjerovao u transhumanizam - u poboljšanje vrste s pomoću tehnologije; ipak, vjerovao je i u to da će naša vrsta izumrijeti prije nego što za to dobijemo priliku. Zapravo, ako nitko ne poduzme ništa, sama naša brojnost uništit će vrstu prije nego što dobijemo priliku shvatiti mogućnosti genetskog inženjeringa.«

Langdon je raskolačio oči. »Dakle, Zobrist je htio prorijediti stado... kako bi dobio na vremenu?«

Sinskey je kimnula. »Jednom prilikom sebe je opisao kao čovjeka koji je zapeo na brodu na kojem se svakoga sata broj

putnika udvostručuje, a on istodobno očajnički pokušava sklepati splav za spašavanje prije nego što brod potone pod vlastitom težinom.« Zastala je. »Zagovarao je da se polovica baci preko ograde.«

Langdon je protrnuo. »Zastrašujuća pomisao.«

»Prilično. I nemojte se zavaravati«, rekla je. »Zobrist je čvrsto vjerovao da će se radikalno rezanje broja ljudi jednom pamtiti kao vrhunsko junačko djelo… trenutak u kojem je ljudska rasa odlučila opstati.«

»Kao što rekoh, zastrašujuće.«

»I još više zato što Zobrist nije bio usamljen. Kad je umro, mnogima je postao mučenik. Nemam pojma na koga ćemo naletjeti kad stignemo u Firencu, zato moramo biti jako oprezni. Nećemo biti jedini koji će pokušati pronaći tu kugu, i zbog vaše sigurnosti, ne smijemo nikome živom reći da ste u Italiji i da tragate za njom.«

Langdon joj je spomenuo svog prijatelja Ignazija Busonija, stručnjaka za Dantea za kojega je Langdon bio uvjeren da ga može ubaciti u Palazzo Vecchio poslije zatvaranja, kako bi na miru pogledao sliku na kojoj se nalaze riječi Cerca Prova, one iz

Zobristova malog projektora. Busoni bi također možda mogao pomoći Langdonu shvatiti čudan navod o očima smrti.

Sinskey je zabacila svoju dugu srebrnu kosu i netremice pogledala Langdona. »Profesore, tražite i nađite. Vrijeme istječe.«

Sinskey je otišla do priručnog skladišta i izvukla najsigurniji spremnik za opasne tvari kojim je raspolagao SZO — model s biometričkom bravom.

»Dajte mi palac«, rekla je spustivši spremnik pred Langdona.

Langdon ju je zbunjeno pogledao, ali se pokorio.

Sinskey je programirala spremnik tako da ga samo Langdon može otvoriti. Onda je uzela maleni projektor i smjestila ga unutra na sigurno.

»Ovo vam je nekakav portabl-sef«, rekla je i nasmiješila se.

»S oznakom biološke opasnosti?« Langdon nije djelovao uvjereno.

»To je sve što imamo. Gledajte to ovako - nitko neće petljati po njemu.«

Langdon se ispričao, otišao protegnuti noge i do toaleta. Dok ga nije bilo, Sinskey

mu je pokušala ubaciti spremnik u džep sakoa. Na nesreću, bio je prevelik.

Ne može taj projektor nositi svima pred nosom. Malo je razmišljala i onda se vratila do skladišta uzeti skalpel i pribor za šivanje. Znalački precizno zarezala je podstavu Langdonova sakoa i pažljivo sašila tajni džep u koji je spremnik točno pristajao.

Kad se Langdon vratio, upravo je završavala posljednje šavove.

Profesor je zastao i zagledao se u nju kao da je oskvrnula Mona Lisu. »Vi ste razrezali postavu mog Harris Tweeda?«

»Samo mirno, profesore«, rekla je. »Ja sam školovana kirurginja. Šavovi su savršeno profesionalni.«

68.

VENECIJANSKI KOLODVOR Santa Lucia elegantna je i niska građevina od sivog kamena i betona. Dizajnirana u modernističkom, minimalističkom stilu, s pročeljem otmjeno oslobođenim svih znakova osim jednog simbola - krilatih slova FS - znaka državnih željeznica, Ferrovie dello Stato.

Budući da je postaja smještena na zapadnom kraju kanala Grande, putnici pri dolasku u Veneciju moraju samo kročiti iz zgrade kako bi se našli potpuno uronjeni u karakteristične vizure, mirise i zvukove Venecije.

Langdona se svaki put najviše dojmio slankasti zrak - čisti, morski povjetarac bremenit aromom bijele pizze što su je ispred kolodvora prodavali ulični trgovci. Danas je puhalo s istoka i vjetar je nosio miris dizela iz dugog niza vodenih taksija koji su mirovali na visokim vodama kanala Grande. Deseci kapetana mahali su rukama i dovikivali turistima u nadi da će privući

nove mušterije u svoje taksije, gondole, vaporette i privatne glisere.

Kaos na vodi, pomislio je Langdon promatrajući tu plutajuću prometnu gužvu. No, gužva koja bi u Bostonu izazvala revoluciju, u Veneciji je djelovala nekako spokojno.

Nedaleko od kanala, poznata sivozelena kupola crkve San Simeone Piccolo uzdizala se u popodnevno nebo. Crkva je bila jedna od arhitektonski najeklektičnijih u Europi. Neobično strma kupola i kružno svetište stilom su pripadali Bizantu, dok je mramorni trijem sa stupovima očito uzor našao u klasičnom grčkom predvorju rimskog Panteona. Glavni ulaz natkrilio je veličanstveni mramorni zabat s portretima cijele hrpe svetaca mučenika.

Venecija je muzej na otvorenom, pomislio je Langdon spuštajući pogled na vode kanala što su zapljuskivale stubište crkve. Muzej koji polako tone. Unatoč tome, mogućnost poplave djelovala je nevažno u usporedbi s prijetnjom koja je, Langdon je strepio, moguće vrebala ispod grada.

A nitko nema pojma...

Napis na naličju Danteove posmrtne maske i dalje se Langdonu vrtio po glavi, a on se pitao kamo će ga ti reci povesti. U džepu je nosio prepisani tekst, no samu gipsanu masku - na Siennin prijedlog — Langdon je umotao u novinski papir i krišom pospremio u automatsku garderobu na kolodvoru. Iako potpuno neprikladno počivalište za taj neprocjenjiv predmet, ormarić je svakako bio neizmjerno sigurniji od nošenja nezamislivo vrijedne gipsane maske po Gradu na Vodi.

»Roberte?« Sienna je odmakla naprijed s Ferrisom i pokazivala navođene taksije. »Nemamo mnogo vremena.«

Langdon je požurio k njima, iako je, kao ljubitelj arhitekture, smatrao gotovo nepojmljivim požurivati vožnju kanalom Grande. Malo je doživljaja u Veneciji ugodnijih od ukrcaja na vaporetto broj 1 - glavnu liniju gradskog vodenog autobusa bez krova - po mogućnosti noću i sjesti na pramac i po svježem zraku gledati kako polagano prolaze kraj reflektorima osvijetljenih katedrala i palača.

Danas ništa od vaporetta., pomislio je Langdon. Vodeni autobusi, vaporetti, bili su

užasno spori, stoga je vodeni taksi bio bolje rješenje. Na nesreću, red za taksi ispred kolodvora izgledao je beskonačan.

Ferris, očito nimalo voljan čekati, brzo je stvar uzeo u svoje ruke. Povećim snopom novčanica brzo je prizvao vodenu limuzinu - ulašteni venecijanski kabriolet načinjen od južnoafričkog mahagonija. Iako je plovilo bilo pretjerano elegantno, putovanje će biti diskretno i brzo - samo petnaest minuta kanalom Grande do Trga svetog Marka.

Njihov vozač bio je zapanjujuće zgodan muškarac u po mjeri šivanom Armanijevu odijelu. Podsjećao je više na filmsku zvijezdu nego na skipera, no bili su ipak u Veneciji, prijestolnici talijanske elegancije.

»Maurizio Pimponi«, predstavio se i namignuo Sienni dok su se ukrcavali. »Prosecco? Limoncello? Šampanjac?«

»No, grazie«, odvratila je Sienna i rafalnim talijanskim naredila mu da ih do Trga svetog Marka prebaci najbrže što može.

»Ma certo!« Maurizio je ponovno namignuo. »Moj brod najbrži je u cijeloj Veneciji…«

Dok su se Langdon i ostali smještali u udobna sjedala na otvorenoj krmi, Maurizio

je motor prebacio u vožnju unatrag i znalački ih odmaknuo od obale. Nakon toga je smotao kormilo u desno i pokrenuo motore naprijed, velikim brodom manevrirajući kroz gomilu gondola i za sobom ostavljajući nekoliko gondoliera u prugastim majicama da za njim mašu šakama dok su im se vitka, crna plovila opasno ljuljala na njegovim valovima.

»Scusate!« povikao je Maurizio ispričavajući se. »VIP!«

Nakon samo nekoliko sekundi, Maurizio se izvukao iz gužve na kolodvoru Santa Luda i zaplovio na istok uz kanal Grande. Dok su ubrzavali ispod otmjenog luka Ponte degli Saclzi, Langdon je namirisao karakteristično slatkast vonj lokalnog specijaliteta seppie al nero - sipe na crno - koji je dopirao iz restorana natkrivenih tendama na obližnjoj obali. Dok su skretali u zavoj kanala, ugledali su veliku kupolu crkve San Geremia.

»Sveta Lucija«, prošaptao je Langdon pročitavši svetičino ime na natpisu na boku crkve. »Kosti slijepih.«

»Što si rekao?« Sienna ga je pogledala u nadi da je Langdon možda otkrio nešto više o zagonetnom napisu.

»Ništa«, rekao je. »Čudna primisao. Vjerojatno ništa.« Pokazao je prema crkvi. »Vidite onaj natpis? Ovdje je pokopana sveta Lucija. Ponekad predajem o hagiografskoj umjetnosti - slikarstvu koje prikazuje kršćanske svece - i sad mi je na pamet palo da je sveta Lucija zaštitnica slijepih.«

»Si, santa Luda«, ubacio se Maurizio željan da pomogne. »Svetica slijepih! Vi znate priču, ne?« Vozač se okrenuo prema njima i nadvikivao se s bukom motora. »Lucija je bila toliko lijepa da su svi žudjeli za njom. Zato si je Lucija, kako bi očuvala čistoću za Boga i sačuvala djevičanstvo, izvadila oči.«

Sienna je zastenjala. »Eto ti, što je predanost.«

»Kao nagradu za njezinu službu«, dodao je Maurizio, »Bog je Luciji udijelio još ljepše oči.«

Sienna je pogledala Langdona. »On zna da to nema smisla, nije li tako?«

»Zagonetni su putevi Gospodnji«, odvratio je Langdon, prisjećajući se

dvadesetak slika starih majstora koje prikazuju svetu Luciju s vlastitim očima na tanjuru.

Iako postoje brojne inačice legende o svetoj Luciji, sve spominju kako je Lucija izvadila svoje oči što su budile požudu i stavila ih na pladanj na dar svom zaljubljenom proscu, prkosno izjavljujući: »Eto ti ono za čime toliko žuđaše… a što se ostaloga tiče, preklinjem te, pusti me sada s mirom!« Jeziva je činjenica što je upravo Sveto pismo nadahnulo Lucijino samounakazivanje, vječno ga povezujući s Kristovom čuvenom opomenom: »I ako te oko sablažnjava, izvadi ga i baci od sebe.«

Izvaditi oko, pomislio je Langdon i zapitao se nije li sveta Lucija ona slijepa osoba koja se spominje u tekstu. Tražite izdajicu dužda mletačkog što… iznese kosti slijepih.

»Maurizio«, povikao je Langdon pokazujući prema crkvi svetoga Jeremije. »Jesu li kosti svete Lucije u toj crkvi?«

»Nekoliko njih, da«, rekao je Maurizio, spretno upravljajući jednom rukom i gledajući svoje putnike; nije mario za promet pred sobom. »No većina nije. Sveta

Lucija toliko je obožavana da joj je tijelo podijeljeno crkvama diljem svijeta. No Venecijanci vole svetu Luciju najviše, pa zato feštamo…«

»Maurizio!« zaurlao je Ferris. »Sveta Lucija je slijepa, ti nisi. Gledaj naprijed!«

Maurizio se dobroćudno nasmijao i okrenuo u pravi tren da znalački izbjegne sudar s nadolazećim brodom.

Sienna je gledala Langdona. »Na što ciljaš? Izdajnički dužd koji je iznio kosti slijepih?«

Langdon je napućio usne. »Nisam siguran.«

Brzo je Sienni i Ferrisu prepričao povijest relikvija svete Lucije — njezinih kostiju - jednu od najčudnijih priča u cijeloj hagiografiji. Navodno, kad je prelijepa Lucija odbila udvaranje jednog utjecajnog prosca, taj ju je prijavio i onda je spalio na lomači gdje je, kako legenda tvrdi, njezino tijelo odbijalo gorjeti. Budući da joj je put bila otporna na vatru, vjeruje se da njezine relikvije imaju osobite moći, pa tko god ih posjeduje, uživat će u neobično dugom životu.

»Kosti koje imaju moći?« upitala je Sienna.

»Vjeruje se da je tako - što je razlog zašto su njezine relikvije svuda po svijetu. Već dva tisućljeća moćni vođe pokušavaju prevariti starost i smrt posjedovanjem kostiju svete Lucije. Njezin kostur bio je ukraden, ponovno ukraden, premješten i razdijeljen više puta od ijednog drugog sveca u povijesti. Njezine kosti prošle su kroz ruke najmanje desetorice najmoćnijih ljudi u povijesti.«

»Među njima«, upitala je Sienna, »i dužda izdajnika?«

Tražite izdajicu dužda mletačkog što odsiječe glave konjima... i iznese kosti slijepih.

»Vrlo moguće«, rekao je Langdon, shvativši da se u Danteovu Paklu sveta Lucija spominje vrlo često. Lucija je jedna od onih triju blagoslovljenih žena - le tre donne benedette - koje su pripomogle prizvati Vergilija da Danteu pomogne pobjeći iz podzemnog svijeta. Dante je svetu Luciju smjestio u uzvišeno društvo, uz Djevicu Mariju i njegovu voljenu Beatrice.

»Ako si u pravu«, rekla je Sienna, a u glasu joj se čulo uzbuđenje, »onda je onaj isti izdajnički dužd koji je konjima odsjekao glave…«

»… također ukrao i kosti svete Lucije«, dovršio je Langdon.

Sienna je kimnula. »što nam uvelike skraćuje popis.« Pogledala je prema Ferrisu. »Jeste li sigurni da vam mobitel ne radi? Možda bismo na internetu mogli potražiti…«

»Krepao mrtav«, rekao je Ferris. »Sad sam provjerio. Žao mi je.«

»Ubrzo ćemo stići«, rekao je Langdon. »Ne sumnjam da ćemo u bazilici svetoga Marka uspjeti pronaći neke odgovore.«

Sveti Marko bio je jedini dio zagonetke koji se Langdonu činio savršeno izvjesnim. Mouseion svete mudrosti. Langdon je računao da će bazilika otkriti identitet tajanstvenog dužda… a onda, s malo sreće, pravu palaču koju je Zobrist odabrao da u njoj oslobodi svoju kugu. Jer ondje, u tami, ktonička zvijer čeka.

Langdon je iz misli pokušavao izbaciti sve moguće slike kuge, no bez uspjeha. Često se pitao kako je ovaj nevjerojatni grad izgledao na vrhuncu slave… prije nego što

ga je kuga oslabila dovoljno da padne pred Osmanlijama i onda pred Napoleonom... u doba kad je Venecija vladala, slavna kao trgovačko središte Europe. Po svemu sudeći, u svijetu nije bilo ljepšega grada, neusporediva bogatstva i kulture njegovih stanovnika.

Ironično, no propast je donijela upravo sklonost građana prema stranom luksuzu - smrtonosna kuga iz Kine je u Veneciju doputovala na leđima štakora što su se motali po trgovačkim brodovima. Ista ona kuga koja je uništila nezamislive dvije trećine stanovništva Kine pristigla je u Europu i vrlo brzo ubila svakog trećeg - jednako staro i mlado, bogato i siromašno.

Langdon je čitao opise života u Veneciji tijekom epidemija kuge. S malo kopna gdje bi se pokapalo mrtve, podbuhla tijela plutala su kanalima - ponegdje su bili toliko zakrčeni truplima da su ih radnici morali razmicati poput trupaca kako bi ih potjerali na more. Činilo se da nikakve molitve ne mogu ublažiti gnjev kuge. Kad su gradski oci shvatili da su štakori uzrok boleštine, bilo je već prekasno, ali je Venecija i dalje na snazi držala proglas

sukladno kojem su brodovi na sidru morali provesti čitavih četrdeset dana prije nego što bi dobili dopuštenje za istovar. Sve do danas, taj broj četrdeset - na talijanskom quaranta — služi kao mračni podsjetnik na podrijetlo riječi karantena.

Dok je njihov gliser jurio dalje, u još jedan zavoj kanala, otmjena crvena tenda vijorila je na vjetru i Langdonovu pozornost skrenula s mračnih misli o smrti prema otmjenoj, trokatnoj građevini njemu slijeva.

CASINO DI VENEZIA: BESKONAČNE EMOCIJE.

Iako Langdon nije dokraja razumio tekst na transparentu kasina, veličanstvena renesansna palača bila je dijelom venecijanske panorame još od šesnaestoga stoljeća. Nekoć privatna, sada se prometnula u otmjenu igraonicu čuvenu kao mjesto gdje je, godine 1883., skladatelj Richard Wagner umro od srčanog udara nedugo nakon što je dovršio svoju operu Parsifal.

Iza kasina, zdesna, barokno, rustično pročelje dičilo se još većom reklamom, ovaj put tamnomodrom s natpisom: CA' PESARO — GALLERIA INTERNAZIONALE DARTE

MODERNA. Prije mnogo godina Langdon je bio unutra i vidio Poljubac, remek-djelo Gustava Klimta, posuđeno iz Beča. Klimtov zapanjujući, zlatnim listićima obložen prikaz prepletenih ljubavnika u njemu je probudio strast za njegovim slikarstvom, i sve do danas Langdon je venecijanskoj galeriji Ca' Pesaro skidao kapu što mu je probudila doživotnu ljubav prema modernom slikarstvu.

Maurizio je vozio dalje, sve brže, po širokom kanalu.

Ispred njih izdigao se čuveni most Rialto - polovica puta do Trga svetog Marka. Dok su se približavali mostu i spremali se proći ispod njega, Langdon je podigao pogled i spazio samotnu pojavu kako nepomično stoji iza ograde, smrknuta lica zureći u njih.

Lice je bilo i poznato... i zastrašujuće.

Langdon je nagonski ustuknuo.

Sivkasto, izduljeno lice imalo je hladne, mrtve oči i dug, kljunast nos.

Gliser je kliznuo ispod zlokobne pojave baš kad je Langdon shvatio da je to samo turist koji se hvali svojom najnovijom kupovinom - jednom od stotina maski kuge

što se svakodnevno prodaju na obližnjoj tržnici Rialta.

No danas mu se taj kostim nije činio nimalo privlačnim.

69.

TRG SVETOG MARKA leži na samom južnom kraju kanala Grande gdje se taj zaštićeni vodeni put spaja s otvorenim morem. To pogibeljno križanje nadzire, svojom strogom trokutastom formom Dogana de Mar - Pomorski carinski ured - čija je stražarska kula nekoć Veneciju čuvala od stranih invazija. Danas je kulu zamijenio golemi zlatni globus i vjetrokaz u obliku božice Fortune čije promjene smjera na vjetru služe da pomorce koji putuju oceanima podsjete na nepredvidljivost usuda.

Kad je Maurizio upravio vitku brodicu prema kraju kanala, pred njima se otvorilo prijeteće valovito more. Robert Langdon već je mnogo puta prošao tom rutom, iako uvijek u znatno većem vaporettu, te je osjetio nemir dok je njihova limuzina poskakivala na sve većim valovima.

Da bi dopro do rive na Trgu svetoga Marka, njihov gliser morat će proći kroz dio otvorene lagune čije su vode zakrčene stotinama plovila - od luksuznih jahti i

tankera preko privatnih jedrilica sve do golemih linijskih kruzera. Kao da se sa seoske ceste skretalo na osmerotračni autoput.

Sienna je izgledala jednako nemirno dok je promatrala deset katova visoki kruzer koji je prolazio pred njima, samo tristotinjak metara dalje. Palube su vrvjele putnicima koji su se svi redom nabili na ograde i s morske strane snimali Trg svetog Marka. Za njim su u redu stajala još tri, čekajući priliku da zaplove pokraj najpoznatije znamenitosti Venecije. Langdon je čuo da je posljednjih godina broj brodova porastao tolikom brzinom da je beskrajan niz kruzera prolazio cijeloga dana i cijele noći.

Za kormilom Maurizio je promatrao niz nadolazećih kruzera i onda bacio pogled nalijevo, prema obližnjem molu pod tendom. »Da parkiramo kod Harryjeva Bara?« Pokazao je prema restoranu, čuvenom po tome što je ondje smiješan koktel Bellini. »Sveti Marko je odande blizu i pješice.«

»Ne, vozite nas do kraja«, naredio je Ferris i pokazao preko lagune na dokove Trga svetoga Marka.

Maurizio je dobrohotno slegnuo ramenima. »Kako želite. Držite se!«

Motori su zagrmjeti i limuzina je počela sjeći velike valove te upala u traku koju su označavale plutače. Kruzeri u prolazu izgledali su kao plutajući stambeni blokovi, svojim valovima podižući ostale brodove poput plutenih čepova.

Na Langdonovo iznenađenje, istim putom plovili su i deseci gondola. Njihovi vitki trupovi - gotovo trinaest metara dugi i teški oko šesto kilograma — djelovali su neobično stabilno na uzburkanim vodama. Svakom od njih upravljao je, čvrsto stojeći, gondolijer, s platforme na lijevoj strani krme u svojoj tradicionalnoj crno-bijeloj prugastoj majici, veslajući jednim veslom pričvršćenim za palac o desnom boku. Čak i na uzburkanom moru bilo je jasno da se sve gondole misteriozno zanose u lijevo, a za tu neobičnost, Langdon je bio otkrio, zaslužna je asimetrična konstrukcija broda; trup svake gondole zanosi udesno, od gondolijera, kako bi bio protuteža skretanju u lijevo izazvanom veslanjem samo s desne strane.

Maurizio je ponosno pokazao jednu od njih dok su pored nje plovili. »Vidite li metalni dio sprijeda?« doviknuo je preko ramena pokazujući elegantni ukras koji se uzdizao s pramca. »Jedini metal na gondoli - ferro di prua - željezo s prove. To je slika Venecije.«

Maurizio je objasnio kako taj srpasti ukras što se izdiže iz pramca svake gondole u Veneciji ima simbolično značenje. Zakrivljeni oblik ferra predstavlja kanal Grande, šest zubaca što je za šest sestieriy ili venecijanskih općina, a zakrivljeno sječivo zapravo je stilizirana kapa venecijanskog dužda.

Dužd, pomislio je Langdon čije su se misli vratile poslu koji ih je čekao. Tražite izdajicu dužda mletačkog što odsiječe glave konjima... i iznese kosti slijepih.

Langdon je podigao pogled prema obali pred njima, gdje se šumarak uzdizao odmah do ruba vode. Iznad krošanja, na potpuno vedrom nebu, pojavio se crveni, cigleni toranj zvonika svetog Marka, s čijeg je vrha zlatni arhanđeo Gabrijel gledao nadolje s vrtoglavih stotinu metara visine.

U gradu gdje visoke zgrade nisu postojale zbog njihove sklonosti potonuću, visoki kampanel San Marca služio je kao navigacijska točka svima koji su lutali venecijanskim labirintom kanala i prolaza; izgubljeni putnik trebao bi samo pogledati u vis i pronaći put povratka na Trg svetoga Marka. Langdonu je i dalje bilo teško povjerovati da se taj golemi toranj urušio 1902. godine, za sobom ostavljajući golemu hrpu otpada na trgu. Valja pridodati da je jedina žrtva te katastrofe bila mačka.

Posjetitelji Venecije mogu doživjeti jedinstvenu atmosferu grada na bezbroj zadivljujućih lokacija, no Langdonu je oduvijek najomiljenija bila Riva degli Schiavoni. Široka kamena promenada koja je vodila uz rub mora izgrađena je u devetom stoljeću od izvađenog škriljca i vodi od Arsenala sve do Trga svetog Marka.

Obrubljena kafićima, otmjenim hotelima i crkvom Antonija Vivaldija, Riva počinje na Arsenalu - drevnim venecijanskim brodogradilištima - gdje je nekoć davno miris kuhane borove smole lebdio u zraku dok su brodograditelji vrelim katranom premazivali svoja oštećena plovila

i njime zatvarali rupe. Navodno je baš posjet tom brodogradilištu Dantea Alighierija nadahnuo da rijeke ključale smole iskoristi kao sredstvo za mučenje u svome Paklu.

Langdon je pogled skrenuo u desno i pratio Rivu sve do njezina veličanstvenog kraja. Ondje, na najjužnijoj točki Trga svetog Marka, golema popločana ravan susretala se s otvorenim morem. U zlatno doba Venecije, okomitu strminu ruba ponosno su nazivali 'rubom civilizacije'.

Danas je stotinjak metara dugi rub gdje se Trg svetog Marka susreće s morem okružen, kao i uvijek, s najmanje stotinu crnih gondola što se ljuljaju na vezovima dok im se srpasti ukrasi podižu i spuštaju pred bijelim, mramornim zgradama piazze.

Langdonu je i dan-danas bilo teško proniknuti u taj maleni grad - samo dvaput veći od njujorškog Central Parka - koji je nekim čudom iznikao iz mora, postavši najveće i najbogatije carstvo zapada.

Dok je Maurizio prilazio obali, Langdon je uočio da je glavni trg doslovno pretrpan ljudima. Napoleon je jednom Trg svetog Marka nazvao 'salonom Europe', a po svemu sudeći, u tom 'salonu održavala se

zabava za kudikamo previše uzvanika. Cijeli trg izgledao je kao da će potonuti pod težinom obožavatelja.

»Bože moj«, prošaptala je Sienna zureći u gomile ljudi.

Langdon nije bio siguran je li to izrekla iz straha da je Zobrist odabrao tako prenapučeno mjesto da oslobodi svoju kugu... ili pak zato što je naslućivala da je Zobrist moguće imao pravo upozoravajući na pogibelj prekobrojnosti.

Venecija je svake godine ugošćivala zapanjujući broj turista—procjenjivao se na trećinu jednog postotka svjetskog stanovništva - 2000. godine ondje ih se našlo dvadesetak milijuna. S još milijardom novih stanovnika Zemlje rođenih nakon te godine, grad je stenjao pod dodatnom težinom od tri milijuna turista godišnje. I Venecija je, jednako kao i planet, bila ograničena prostorom i u jednom trenutku neće više moći uvoziti dovoljno hrane, rješavati se dovoljne količine otpada, ni osigurati dovoljan broj kreveta za sve koji će je poželjeti posjetiti.

Ferris je stajao blizu njih, ali nije gledao kopno nego more - promatrao je brodove koji su uplovljavali.

»Dobro ste?« upitala ga je Sienna pomalo znatiželjno.

Ferris se naglo okrenuo. »Da, dobro... samo razmišljam.« Okrenuo se naprijed i doviknuo Mauriziju: »Pristanke što bliže možete Svetom Marku.«

»Nema problema!« Njihov im je vozač domahnuo. »Dvije minute.«

Limuzina se izravnala s Trgom svetog Marka, a Duždeva palača uzdizala se u svom sjaju njima zdesna, vladajući obalom.

Savršen primjer venecijanske gotike, palača je bila uzor pritajene elegancije. Bez ijedne kule ili šiljka što su se obično povezivali s francuskim ili engleskim dvorcima, bila je zamišljena kao velika, četverostrana prizma koja je osiguravala najveću moguću unutarnju površinu gdje je prebivalo duždevo brojno upravno i pomoćno osoblje.

Gledana s mora, golema površina bijelog pješčenjaka na pročelju bila bi pretjerana da taj efekt nije bio smišljeno ublažen dodavanjem portala, stupova, lođa i

četverolisnih perforacija. Geometrijski uzorci načinjeni od ružičastog pješčenjaka protezali su se cijelom vanjskom stranom što je Langdona podsjetilo na Alhambru u Španjolskoj.

Dok se gliser primicao vezovima, Ferris kao da je bio zabrinut skupinom ljudi ispred palače. Svjetina se zbila na mostu, i svi su redom pokazivali niz uski kanal koji se usijecao između dvaju velikih dijelova Duždeve palače.

»Što gledaju?« upitao je Ferris nervozno.

»Il Ponte dei Sospiri«, odgovorila je Sienna. »Legendarni venecijanski most.«

Langdon se zagledao niz taj tijesni vodeni put i spazio prelijepo klesan, zatvoreni tunel koji je u luku spajao dvije zgrade. Most uzdisaja, pomislio je i prisjetio se jednog od najomiljenijih filmova iz djetinjstva Mala romarna, koji se temeljio na legendi: ako se dvoje mladih ljubavnika poljubi ispod toga mosta u sumrak, dok zvone zvona Svetog Marka, ljubav će im trajati dovijeka. Ta duboko romantična ideja pratila je Langdona cijeloga života. Naravno, filmu nije naštetilo ni to što je u njemu prvi

put kao zvijezda nastupila prelijepa četrnestogodišnjakinja, imena Diane Lane u koju se Langdon odmah, onako dječački zaljubio... i, priznavao je, nikad se nije dokraja izliječio od toga.

Godinama poslije, Langdon se užasnuo otkrivši da Most uzdisaja nije ime dobio po uzdasima strasti... nego po uzdasima patnji. Pokazalo se da je taj zatvoreni prolaz služio kao veza između Duždeve palače i duždevih tamnica gdje su zatočenici venuli i umirali dok su njihovi mučni uzdasi odjekivali kroz rešetke prozora na uskom kanalu.

Langdon je jednom posjetio tamnicu i iznenadio se da se najstrašnije ćelije nisu nalazile u razini vode koja je često plavila, nego odmah pod krovom palače - zvale su se plombi, po krovu obloženom olovom, i bile pakleno vruće ljeti i ledeno hladne zimi. Slavni ljubavnik Casanova jednom je tamnovao u piombi. Inkvizicija ga je optužila za preljub i špijunažu - preživio je ondje petnaest mjeseci i uspio pobjeći prevarivši svog čuvara.

»Sta attento!« doviknuo je Maurizio pilotu gondole dok je gliserom ulazio na vez

s kojeg je gondola upravo izlazila. Pronašao je mjesto pred hotelom Danieli, samo stotinjak metara od Trga svetog Marka i Duždeve palače.

Maurizio je prebacio konop preko bitve i skočio na obalu kao na audiciji za neki gusarski film. Kad je privezao gliser, okrenuo se i pružio ruku, nudeći svojim putnicima pomoć pri izlasku.

»Hvala«, rekao je Langdon kad ga je mišićavi Talijan povukao na obalu.

Za njim je izišao Ferris, pomalo rastresen, ponovo pogledavajući prema moru.

Sienna se iskrcala posljednja. Dok ju je vraški zgodni Maurizio povlačio na obalu, promatrao ju je pogledom koji kao da joj je govorio kako bi joj bilo bolje da se riješi dvojice svojih pratitelja i ostane na brodu s njim. Sienna kao da to nije primijetila.

»Grazie, Maurizio«, promrmljala je odsutno ne skrećući pogled s obližnje Duždeve palače.

Zatim je, ne gubeći vrijeme, povela Langdona i Ferrisa ravno u svjetinu.

70.

PRIKLADNO OKRŠTEN IMENOM jednog od najvećih svjetskih putnika, međunarodna zračna luka Marco Polo smještena je šest kilometara od Trga svetog Marka, na vodama lagune Veneto.

Zbog pogodnosti leta privatnim zrakoplovom, Elizabeth Sinskey sletjela je prije samo deset minuta i već je jurila lagunom u futurističkom crnom gliseru — Duboisovu SR52 Blackbird - što ga je poslao stranac s kojim je razgovarala prije.

Starješina.

Nakon što je cijeli dan provela imobilizirana straga u kombiju, Sinskey je osvježavao i snažio svjež morski zrak. Okrenula je lice u slani vjetar i pustila da joj srebrna kosa vijori. Od posljednje injekcije prošla su gotovo dva sata i konačno se počela buditi. Prvi put od sinoć, Elizabeth Sinskey bila je ona stara.

Agent Brüder sjedio je sa svojom ekipom pokraj nje. Nitko nije rekao ni riječ. Ako su i strepili pred tim neobičnim

susretom, znali su da su takva razmišljanja nevažna - odluka nije bila na njima.

Dok je gliser jurio dalje, pred njima, zdesna, izronio je velik otok čiju su obalu prekrivale četvrtaste ciglene zgrade i dimnjaci. Murano, prepoznala ga je Elizabeth - slavne tvornice puhanog stakla.

Ne mogu vjerovati da sam se vratila, pomislila je osjetivši prodoran žalac tuge. Puni krug.

Prije mnogo godina, dok je još studirala medicinu, sa zaručnikom je došla u Veneciju te su navratili u Muranski muzej stakla. Ondje je zaručnik spazio prelijepi, ručno rađeni mobil i nevino primijetio da baš takav jednoga dana želi objesiti u dječjoj sobi. Gonjena krivnjom što je tu bolnu tajnu čuvala predugo, Elizabeth mu je konačno otkrila sve o svojoj astmi u djetinjstvu i tragičnoj terapiji glukokortikoidima koja je razorila njezin reproduktivni sustav.

I nikad nije doznala čime je skamenila srce tog mladića - svojom neplodnošću ili pak nepoštenjem. Tjedan dana poslije toga, otišla je iz Venecije bez zaručničkog prstena.

Jedina uspomena na to bolno putovanje bio je medaljon od lapis lazulija.

Asklepijev štap bio je prikladan simbol liječenja - u ovom slučaju terapija je bila bolna - no otad ga je nosila svakodnevno.

Moj dragocjeni medaljon, pomislila je. Oproštajni dar čovjeka koji je želio da mu rodim djecu.

Danas venecijanski otoci za nju nisu imali nikakvo romantično značenje; izolirana sela rađala su primisli - ne na ljubav već na karantenske kolonije nekoć utemeljene u naporima da se obuzda Crna smrt.

Dok je Blackbird jurio pokraj otoka San Pietro, Elizabeth je shvatila da plove prema velikoj sivoj jahti koja kao da je bila usidrena u dubokom kanalu i čekala njihov dolazak.

Metalnosivi brod izgledao je kao proizvod američkog programa nevidljivih vozila. Ime na krmi nije ničim otkrivalo kakve bi vrste mogao biti.

Mendacium?

Brod je rastao sve više i Sinskey je ubrzo spazila samotnu pojavu na stražnjoj palubi - malenog, samotnog, osunčanog muškarca koji ih je promatrao dalekozorom. Kad je gliser pristao uz široku krmenu

platformu Mendaciuma, sišao je stubama da ih dočeka.

»Doktorice Sinskey, dobrodošli.« Suncem opaljen muškarac uljudno se rukovao s njom; dlanovi su mu bili meki i glatki, teško da bi mogao biti pomorac. »Hvala što ste došli. Molim vas, za mnom.«

Dok se skupina uspinjala nekoliko paluba više, Sinskey je zamijetila nešto što je podsjećalo na skupine radnih odjeljaka. Čudni brod zapravo je bio prepun ljudi, ali se nitko nije odmarao - radili su svi redom.

Radili, na čemu to?

Dok su se penjali, Sinskey je čula kako se bude veliki brodski motori i stvaraju velik val kad je jahta ponovno zaplovila.

Kamo smo se zaputili? uznemireno se zapitala.

»Rado bih s doktoricom Sinskey razgovarao nasamo«, obratio se muškarac vojnicima i zastao da pogleda nju. »Slažete li se s tim?«

Elizabeth je kimnula.

»Gospodine«, naglo se umiješao Brüder, »preporučio bih da doktoricu

Sinskey pregleda vaš brodski liječnik. Imala je neke zdravstvene…«

»Dobro sam«, ubacila se Sinskey. »Stvarno. Ipak, hvala vam.«

Starješina je dugo promatrao Brüdera i onda pokazao prema stolu s hranom i pićem što su ga iznijeli na palubu. »Dođite do daha. Trebat će vam. Ubrzo se vraćate na obalu.«

Nakon toga je, bez riječi, Starješina agentu okrenuo leđa i Sinskey uveo u elegantnu kabinu koja je bila i radna soba te za sobom zatvorio vrata.

»Piće?« upitao je i pokazao prema šanku.

Odmahnula je glavom i dalje pokušavajući shvatiti taj čudni okoliš. Tko je taj čovjek? Što radi ovdje?

Njezin ju je domaćin promatrao, prstima podbočivši bradu. »Znate li da vas je moj klijent Bertrand Zobrist običavao nazivati srebrnokosim vragom'?«

»I ja za njega imam nekoliko nadimaka.«

Sugovornik nije odavao nikakve emocije dok je prilazio stolu i pokazao na veliku knjigu. »Molim vas, pogledajte ovo.«

Sinskey je prišla i pogledala. Danteov Pakao? Prisjetila se strahotnih slika smrti što ih je Zobrist prikazao na njihovu susretu u Savjetu za međunarodne odnose.

»Zobrist mi je ovo dao prije dva tjedna. Ima i posvetu.«

Sinskey je proučavala rukom ispisan tekst na prvoj stranici. Potpisao ga je Zobrist.

Dragi prijatelju, hvala vam što ste mi pomogli pronaći put.

Zahvaljuje vam i svijet.

Sinskey je osjetila jezu. »Kakav ste mu to put pomogli pronaći?«

»Nemam pojma. Zapravo, nisam imao pojma do prije nekoliko sati.«

»A sada?«

»Sad sam učinio rijetku iznimku u protokolu… kontaktirao sam s vama.«

Sinskey je prešla velik put i nije bila raspoložena za zagonetne razgovore. »Gospodine, ne znam tko ste, ni kog vraga izvodite na ovom brodu, ali ste mi dužni objašnjenje. Recite mi zašto ste skrivali čovjeka za kojim je aktivno tragala Svjetska zdravstvena organizacija.«

Usprkos bijesu u njezinom glasu, muškarac je odgovorio odmjerenim šaptom: »Jasno mi je da smo nas dvoje radili svatko na svojoj strani, no predložio bih vam da zaboravimo prošlost. Što je bilo, bilo je. Naime, čini mi se da budućnost zahtijeva naš potpuni angažman.«

Izrekavši to, izvukao je maleni, crveni stick, ubacio ga u kompjutor i rukom joj dao znak da sjedne. »Bertrand Zobrist snimio je ovaj video. Nadao se da ću ga, u njegovo ime, emitirati sutra.«

Prije nego što je stigla uzvratiti, monitor računala se zatamnio i začula je tih zvuk valića. Iz tame se počeo oblikovati prizor… unutrašnjost špilje pune vode… poput podzemnog jezera. Čudno; učinilo joj se da je voda osvijetljena odozdo… i da sjaji neobičnim grimiznim sjajem.

Dok su valići i dalje zapljuskivali, kamera se spustila i zaronila u vodu, fokusirajući na muljem prekriveno dno špilje. Na njemu je stajala pričvršćena blistava, četvrtasta pločica s natpisom, datumom i imenom.

NA OVOME MJESTU, NA OVAJ DAN,
SVIJET SE ZAUVIJEK PROMIJENIO.

Datum je bio sutrašnji. Ime je bilo Zobristovo.

Elizabeth Sinskey osjetila je hladnu jezu. »Kakvo je to mjesto?« upitala je. »Gdje je to mjesto?«

Umjesto odgovora, Starješina je pokazao prvi tračak emocije - duboki uzdah razočaranja i strepnje. »Doktorice Sinskey«, odvratio joj je, »nadao sam se da biste vi mogli znati odgovor na to pitanje.«

* * *

Milju dalje, na obalnoj šetnici Rive degli Schiavoni, pogled na more jedva se primjetno promijenio. Svaki pažljivi promatrač primijetio bi divovsku sivu jahtu koja je netom skrenula iza rta s istočne strane. I zaplovila ravno prema Trgu svetog Marka.

Mendacium, sa strahom je shvatio FS-2080.

Sivi trup nije se mogao zamijeniti ni s jednim drugim.

Starješina dolazi... vrijeme istječe.

71.

VIJUGAJUĆI KROZ MASU svijeta na Rivi degli Schiavoni, Langdon, Sienna i Ferris držali su se ruba vode, probijali se dublje u Trg svetog Marka i stigli do južnoga ruba, mjesta gdje se trg susretao s morem.

Ondje je bilo gotovo nemoguće probiti se kroz turiste; sve to izazivalo je Langdonu nepodnošljiv osjećaj klaustrofobije dok je mnoštvo hrlilo fotografirati dva golema stupa što su stajala ondje i uokvirivala trg.

Službeni ulaz u grad, ironično je pomislio Langdon znajući da su se ondje, skoro do konca osamnaestoga stoljeća, obavljala i javna smaknuća.

Na vrhu jednog od stupova ugledao je bizarni kip svetog Teodora kako ponosno pozira s legendarnim zmajem kojeg je ubio i koji je Langdona uvijek više podsjećao na krokodila.

Na vrhu drugog stupa stajao je sveprisutni simbol Venecije - krilati lav. Svuda po gradu mogao se vidjeti krilati lav koji šapu ponosno oslanja na otvorenu knjigu s latinskim natpisom Pax tibi Marce,

evangelista meus (Mir budi s tobom, Marko, evangelistu moj). Prema legendi, te je riječi izgovorio anđeo kad je sveti Marko pristigao u Veneciju zajedno s proroštvom da će mu jednoga dana tijelo počivati ondje. Tom apokrifnom legendom poslije su se poslužili Mlečani kako bi opravdali krađu kostiju svetog Marka iz Aleksandrije, s namjerom da ga polože u baziliku svetoga Marka. Sve do danas krilati lav preživio je kao simbol grada i vidljiv je na gotovo svakom koraku.

Langdon je pokazao nadesno, iza stupova, preko Trga svetog Marka. »Ako se razdvojimo, nađimo se pred glavnim ulazom u baziliku.«

Ostali su se složili i zaputili se uz rub mase, prateći zapadni zid Duždeve palače što je vodio prema trgu. Unatoč zakonu koji je zabranjivao hranjenje, slavni venecijanski golubovi izgledali su živi i zdravi - neki su kljucali pod nogama ljudi, dok su se drugi obrušavali po terasama kafića i pustošili nezaštićene košare kruha, kinjeći time konobare u smokinzima.

Za razliku od većine europskih trgova, ova velika piazza nije bila pravokutnog oblika, nego oblika slova L Kraća noga -

znana još i kao piazzetta - povezivala je more i baziliku svetog Marka. Ravno naprijed trg je skretao pod pravim kutom u dužu nogu koja se od bazilike protezala do muzeja Correr. No umjesto da je pravokutan, trg je bio oblika nepravilnog trapeza, znatno se sužavajući na jednom kraju. Takva iluzija trg je činila naizgled kudikamo duljim nego što je bio, a efekt je pojačavala mreža pločica čiji su uzorci ocrtavali izvorne tezge uličnih trgovaca iz petnaestoga stoljeća.

Dok se Langdon probijao prema pregibu trga vidio je, ravno pred sobom u daljini, blistavi, modri stakleni brojčanik zvonika svetog Marka — isti onaj astronomski sat kroz koji je James Bond bacio zločinca u filmu Operacija svemir.

Sve do tog trenutka, ulazeći na ograđeni trg, Langdon nije mogao osjetiti jedinstveni dar grada.

Zvuk.

Bez automobila i bilo kakvih motornih vozila, Venecija je uživala u blaženom nepostojanju uobičajenoga gradskog prometa, podzemne željeznice, truba, prepuštajući tako zvučni prostor

karakteristično nemehaničkom tkanju ljudskih glasova, gugutanja golubova i violina što su svirale serenade po terasama kafića. Venecija je zvučala kao nijedna druga metropola na svijetu.

Dok je kasnopopodnevno sunce sa zapada obasjavalo Svetog Marka, bacajući duge sjene po trgu, Langdon je podigao pogled prema visokom tornju kampanela koji se uzdizao nad trgom i dominirao drevnom venecijanskom panoramom. Gornja lođa kule bila je natrpana stotinama posjetitelja. Čak i sama pomisao da se ondje nađe izazvala mu je žmarce, te je spustio glavu i nastavio se probijati morem ljudi.

* * *

Sienna je lako mogla držati korak s Langdonom, ali se Ferris vukao za njima pa je Sienna odlučila ostati u sredini ne bi li obojicu imala: na oku. No kako je razmak između njih sve više rastao, nestrpljivo se osvrnula. Ferris je pokazao na prsa, dajući joj do znanja da se zapuhao i mahnuo joj da produži.

Sienna je poslušala, brzo krenula za Langdonom i Ferrisa izgubila iz vida. Ipak, dok se probijala kroz gužvu, nešto ju je grizlo - čudna sumnja da se Ferris namjerno vuče... kao da se pokušava od njih udaljiti.

Davno naučivši vjerovati svojim instinktima, Sienna se uvukla u jednu nišu i provirivala iz sjene motreći ljude iza sebe, pogledom tražeći Ferrisa.

Gdje li je nestao?

Kao da se više nije ni trudio pratiti ih. Sienna je proučavala lica u gomili i konačno ga ugledala. Iznenadila se kada je Ferris zastao i prignuo se, tipkajući po mobitelu.

Istom onom za koji mi je rekao da mu je krepala baterija.

Obuzeo ju je iskonski strah i opet je znala da mu ne treba vjerovati.

Lagao mi je u vlaku.

Dok ga je Sienna promatrala, pokušavala je zamisliti što on to radi. U potaji šalje poruke? Istražuje joj iza leđa? Trudi se riješiti zagonetku Zobristova napisa prije nego što to učine Langdon i Sienna?

Bez obzira na razloge, bezočno joj je lagao.

Ne mogu mu vjerovati.

Sienna se pitala treba li pojuriti tamo i napasti ga, ali je u trenu odlučila kliznuti u gužvu prije nego što je spazi. Ponovno se uputila prema bazilici tražeći Langdona. Moram ga upozoriti da Ferrisu ne govori više ništa.

Bila je samo pedesetak metara od bazilike kad je osjetila kako je za vestu povlači neka snažna ruka.

Naglo se okrenula i našla se licem u lice s Ferrisom.

Muškarac s osipom teško je disao, očito nakon brzog proboja kroz rulju kako bi je dostigao. Djelovao je izbezumljeno, što Sienna prije nije zamijetila.

»Oprostite«, rekao je jedva dišući. »Izgubio sam se u masi.«

Sienna je znala onog časa kad ga je pogledala u oči.

Skriva nešto.

* * *

Kad je Langdon pristigao do pročelja bazilike svetog Marka, iznenadio se otkrivši da njegovi suputnici nisu više iza njega. Također se iznenadio ne vidjevši red turista

koji su čekali da uđu u crkvu. Ipak, shvatio je, kasno je popodne u Veneciji - doba kad većina turista osjeća malu snagu nakon obilnih porcija paste i vina, te se radije šeće trgovima ili ispija kave umjesto da pokušava upiti još povijesti.

Pretpostavljajući da će Sienna i Ferris stići svakog trena, Langdon se zagledao u ulaz bazilike pred njim. Povremeno optuživan da nudi neugodno prevelik broj ulaza, donji dio pročelja gotovo je u potpunosti zauzeo niz od pet ulaza čije su skupine stupova, bačvasti lukovi te razjapljena brončana vrata davali zgradi, ako ništa drugo, privid dobrodošlice.

Jedan od najljepših europskih primjera bizantinske arhitekture, bazilika svetog Marka imala je nedvojbeno mek i čudnovat izgled. U suprotnosti sa strogim, sivim tornjevima katedrale Notre-Dame u Chartresu, Sveti Marko djelovao je veličanstveno, ali i nekako bliže zemlji. Šira nego što je visoka, crkvu je natkriljivalo pet ispupčenih, obijeljenih kupola što su zračile prozračnom, gotovo svečanom atmosferom, koja je nemali broj vodiča natjerala da

Svetog Marka uspoređuju sa svadbenom tortom od puslica.

Visoko, na središnjem vršku crkve, vitka statua svetog Marka nadgledala je trg koji je nosio njegovo ime. Stopala su mu počivala na šiljastom luku tamnomodre boje, istočkanom zlatnim zvijezdama. Na toj raznobojnoj pozadini, zlatni krilati mletački lav isticao se kao blistava maskota grada.

No, ispod tog zlatnog lava Sveti Marko izlagao je jedno od svojih najslavnijih blaga - četiri mamutska brončana konja što su u tom trenutku blještala na suncu.

Konji Svetog Marka.

Kao da su spremni svakog trenutka skočiti na trg, ta četiri neprocjenjivo vrijedna pastuha - kao i još toliko blaga u Veneciji — pokradena su u Konstantinopolu nakon križarskoga rata. Još jedno tako oteto umjetničko djelo nalazilo se izloženo ispod konja, na jugozapadnom uglu crkve - klesani purpurni porfir poznat kao Tetrarsi. Kip je bio dobro poznat po stopalu što je nedostajalo, odlomljeno tijekom krađe u Konstantinopolu u trinaestom stoljeću. Nekim čudom, šezdesetih godina stopalo je iskopano u Istanbulu. Venecija je uložila

zahtjev za dijelom kipa koji nedostaje, ali su turske vlasti uzvratile jednostavnom porukom: Ukrali ste kip — mi čuvamo stopalo.

»Gospodine, kupujete?« javio se ženski glas i skrenuo Langdonov pogled nadolje.

Krupna Ciganka držala je dug štap s kojeg je visjela zbirka venecijanskih maski. Većinom su bile načinjene omiljenim stilom volto intero - stilizirane, bijele maske što prekrivaju cijelo lice i koje za karnevala nose žene. U zbirci se našlo i nekoliko šaljivih polumaski Colombine, par bautasa trokutaste brade i moretta, maski bez vrpci. Usprkos šarolikoj ponudi, Langdonu je pozornost privukla jedina, sivocrna maska na vrhu štapa, svojim prijetećim, mrtvim očima zureći ravno u njega preko svog dugog, kljunastog nosa.

Doktor kuge. Langdon je skrenuo pogled, ne trebajući podsjetnik na ono što radi u Veneciji.

»Kupite?« ponovno se javila Ciganka.

Langdon se blijedo nasmiješio i odmahnuo glavom. »Sono molto belle, ma no, grazie.«

Dok se žena udaljavala, Langdon je pogledom pratio zlokobnu masku kuge koja je poskakivala iznad glava ljudi. Teško je uzdahnuo i pogled vratio na četiri brončana konja na balkonu na katu.

Tada je u trenutku shvatio.

Langdon je shvatio kako se dijelovi mozaika stapaju u cjelinu - konji Svetog Marka, venecijanske maske, pokradeno blago Konstantinopola.

»Bože moj«, prošaptao je. »To je to!«

72.

ROBERT LANGDON STAJAO JE kao zatravljen.

Konji Svetog Marka!

Četiri veličanstvena konja - kraljevskih vratova i kićenih ogrlica - u Langdonu su probudila neočekivanu navalu sjećanja - shvatio je kako ono nosi objašnjenje najvažnijeg elementa tajanstvenog napisa s Danteove posmrtne maske.

Langdon se jednom prilikom zatekao na otmjenom vjenčanju na povijesnoj Runnymede Farm u New Hampshireu - domu pobjednika kentakijskog derbija, Dancer s Imagea. Kao dio raskošne zabave, gosti su počašćeni nastupom slavne konjičke trupe Behind the Mask - zapanjujućim spektaklom u kojem su jahači nastupali odjeveni u blještave venecijanske kostime, lica skrivenih iza maski volto intero. Kao ugljen crni frizijski konji bili su najveći koje je Langdon ikada vidio. Divovske pojavom, te zapanjujuće životinje tutnjale su manežom u plimi titravog mišićja, lakih kopita i metar dugih griva što

su divlje vijorile na njihovim dugim, otmjenim vratovima.

Ljepota tih stvorenja ostavila je takav dojam na Langdona da je, vrativši se kući, potražio podatke na internetu i otkrio da je ta sorta nekoć bila omiljena kod srednjovjekovnih kraljeva kao bojni konji, te je posljednjih godina vraćena s ruba izumiranja. Izvorno poznat kao Equus robustus, suvremeni naziv vrste, frizijski konj, bio je znak poštovanja prema njihovoj domovini Friziji, nizozemskoj pokrajini gdje se rodio i genijalni grafičar M. C. Escher.

Pokazalo se da su snažna tijela prvih frizijskih konja nadahnula robusnu estetiku konja Svetog Marka u Veneciji. Kako je pisalo na internetskoj stranici, konji Svetog Marka bili su toliko lijepi da su postali ‘umjetničko djelo koje se kralo najviše puta u povijesti.

Langdon je oduvijek bio uvjeren kako ta sumnjiva čast pripada Gentskom oltaru te je na brzinu pogledao internetsku stranicu ARCA-e kako bi potvrdio svoju teoriju. Udruga za istraživanje krađa umjetničkih djela nije objavila top-listu, ali je ondje naišao na kratku povijest tužnog

života kipova koji su postali metom otimačine i pljačke.

Četiri brončana konja u četvrtom je stoljeću izlio nepoznati grčki kipar na otoku Kiosu gdje su stajali sve dok ih Teodozije II. nije prenio u Konstantinopol i postavio na Hipodromu. Zatim je, tijekom Četvrtog križarskog rata, kad su mletačke snage poharale Konstantinopol, tadašnji dužd naložio da se četiri dragocjena kipa brodom prevezu do Venecije, što je bilo gotovo nemoguće zbog njihove veličine i težine. Konji su u Veneciju doplovili 1254. te su ih postavili pred pročelje katedrale svetog Marka.

Više od pola tisućljeća poslije, 1797. godine, Napoleon je osvojio Veneciju i sebi uzeo konje. Prebacili su ih u Pariz i postavili na istaknuto mjesto, na vrh Slavoluka pobjede. Konačno su 1815., nakon Napoleonova poraza kod Waterlooa, konji skinuti sa Slavoluka i šlepom vraćeni u Veneciju, gdje su ponovno postavljeni, ovaj put na prednjem balkonu bazilike svetog Marka.

Iako je Langdon prilično dobro poznavao povijest konja, na stranici Udruge pronašao je odlomak koji ga je zaprepastio.

Ukrasne ovratnike na konjske vratove dodali su Mlečani godine 1204. s namjerom da prikriju mjesto gdje su glave odrezane kako bi se olakšao prijevoz brodom iz Konstantinopola u Veneciju.

Dužd je naredio da se odsijeku glave konjima Svetog Marka? Langdonu je to zvučalo nezamislivo.

»Roberte?« dozivao ga je Siennin glas.

Langdon je izronio iz misli, okrenuo se i ugledao Siennu kako se probija kroz masu, s Ferrisom uza se.

»Konji u tekstu!« vikao je uzbuđeno Langdon. »Shvatio sam!«

»Što?« Sienna je izgledala zbunjeno.

»Tražimo izdajničkog dužda koji je konjima odsjekao glave.«

»Da?«

»Tekst se ne odnosi na žive konje.« Langdon je pokazao u vis prema pročelju Svetog Marka gdje je trak žarkog sunca osvjetljivao četiri brončana kipa. »Odnosi se na ove konje!«

73.

NA PALUBI Mendaciuma doktorici Elizabeth Sinskey drhtale su ruke. Gledala je snimku u Starješininoj radnoj sobi i premda se u životu nagledala svakakvih užasa, ovaj neobjašnjivi film što ga je prije samoubojstva snimio Bertrand Zobrist natjerao joj je u kosti mrtvačku studen.

Na ekranu pred njom treperila je sjena kljunastog lica, projicirana na vlažni zid podzemne špilje. Silueta je govorila dalje, ponosno opisujući svoje remek-djelo - kreaciju zvanu Inferno - koja će spasiti svijet pokosivši stanovništvo.

Bog nam pomogao, pomislila je Sinskey. »Moramo…«, progovorila je, ali ju je glas izdao. »Moramo pronaći to podzemno mjesto. Možda nije prekasno.«

»Gledajte dalje«, odvratio je Starješina. »Postaje sve luđe.«

Odjednom je sjena maske nabujala na mokrom zidu, nadvila se golema nad nju, i onda je u kadar stupila pojava.

Pas ti majku.

Sinskey se zagledala u kompletnu odoru doktora kuge - crni plašt i strahotnu kljunastu masku. Doktor kuge hodao je ravno prema kameri, a maska mu je ispunjavala ekran stvarajući sve veću jezu.

»Najmračniji zakuci pakla čekaju one«, prošaptao je, »koji ostaju neutralni u vremenima moralne krize.«

Sinskey je osjetila kako joj se ježi koža na vratu. Isti taj citat Zobrist joj je ostavio na šalteru zračne luke kad mu je prije godinu dana pobjegla iz NewYorka.

»Znam«, nastavio je doktor kuge, »da ima onih koji me nazivaju čudovištem.« Zastao je, a Sinskey je shvatila da su riječi upućene njoj. »Znam da ima onih koji me smatraju bezdušnom zvijeri što se krije iza maske.« Ponovno je zastao i još se više primaknuo kameri. »Ali ja nisam bez lica. Kao ni bez duše.«

Izrekavši to, Zobrist je skinuo masku i spustio kukuljicu plašta - ogolio je lice. Sinskey se ukočila zureći u poznate zelene oči koje je posljednji put vidjela u polumraku Savjeta za međunarodne odnose. Njegove oči na snimci plamtjele su

jednakom strašću, no u njima je bilo još nešto - bjesomučni žar fanatika.

»Moje je ime Bertrand Zobrist«, rekao je gledajući u kameru. »I ovo je moje lice, otkriveno i ogoljeno da ga svijet vidi. Što se tiče moje duše... ako bih na dlanu mogao podići svoje usplamtjelo srce, kao što je Danteov Gospod učinio za njegovu ljubljenu Beatrice, vidjeli biste da sam prepun ljubavi. One iskonske ljubavi. Za sve vas. I, iznad svega, za nekoga među vama.«

Zobrist je prišao još bliže, duboko se zagledao u kameru govoreći joj nježno, kao ljubavnici.

»Ljubavi moja«, prošaptao je. »Jedina moja ljubavi. Ti si moj blagoslov, razarač svih zala, branitelj moje vrline, moje spasenje. Goli ležasmo, i ne hoteći ti mi dade snage da prijeđem bezdan, da učinim što sam učinio.«

Sinskey je slušala, osjećajući gađenje.

»Ljubavi moja«, nastavio je Zobrist bolnim šaptom koji je odjekivao u sablasnoj podzemnoj špilji u kojoj je govorio. »I ti si moje nadahnuće i moj vodič, moj Vergilije i moja Beatrice u jednom, i ovo je remek-djelo jednako tvoje kao i moje. Ako se ti i ja,

zvijezdama ukleti ljubavnici, nikada više ne dotaknemo, bit ću spokojan znajući da sam budućnost ostavio u tvojim brižnim rukama. Moj rad ovdje dolje završen je. Sad je došao čas da se ponovno uspnem u gornji svijet... i ponovno ugledam zvijezde.«

Zobrist je ušutio i riječ zvijezde kratko je odjeknula špiljom. Nakon toga je, savršeno mirno, posegnuo rukom i dohvatio kameru, prekidajući snimanje.

Ekran se zacrnio.

»Podzemno mjesto«, rekao je Starješina i isključio monitor. »Mi ga ne prepoznajemo. Možda vi?«

Sinskey je odmahnula glavom. Nikad nisam vidjela nešto slično. Pomislila je na Roberta Langdona pitajući se je li išta napredovao u dešifriranju Zobristovih ključeva.

»Ako pomaže«, javio se Starješina, »vjerujem da znam tko je Zobristova ljubav.« Zastao je. »Individua kodnog imena FS-2080.«

Sinskey je poskočila. »FS-2080?« Zaprepašteno je zurila u Starješinu.

I on je izgledao jednako zatečen. »To vam nešto znači?«

Sinskey je kimala s nevjericom. »Svakako znači.«

Srce joj je tuklo. FS-2080. Iako nije znala identitet pojedinca, znala je što znači kodno ime. SZO je takva imena nadzirao već godinama.

»Transhumanistički pokret«, rekla je. »Zvuči poznato?«

Starješina je odmahnuo glavom.

»Jednostavno rečeno«, objašnjavala je Sinskey, »transhumanizam je filozofija koja iznosi postavku kako ljudi trebaju iskoristiti svu raspoloživu tehnologiju i poboljšati vrstu ne bi li je tako učinili snažnijom. Opstanak najsposobnijih.«

Starješina je ravnodušno slegnuo ramenima.

»Općenito uzevši«, nastavila je, »transhumanistički pokret sastavljen je od odgovornih pojedinaca - etički stabilnih znanstvenika, futurista, vizionara - no kao i u mnogim pokretima i u njemu postoji malena, militantna frakcija uvjerena da pokret ne napreduje dovoljno brzo. To su apokaliptički mislioci uvjereni da stiže kraj i da netko mora poduzeti nešto radikalno kako bi spasio budućnost vrste.«

»Pretpostavljam«, javio se Starješina, »da je Bertrand Zobrist bio jedan od njih?«

»Apsolutno«, odvratila je Sinskey. »Vođa pokreta. Osim što je bio iznimno inteligentan, posjedovao je zastrašujuću karizmu i pisao članke o kraju svijeta iz kojih je unutar transhumanizma niknuo cijeli kult fanatika. Danas se mnogi njegovi 'apostoli' služe kodnim imenima, sve redom sličnog oblika - dva slova i četveroznamenkasti broj - na primjer, DG-2064, BA-2105, ili taj koji ste naveli.«

»FS-2080.«

Sinskey je kimnula. »To može biti samo transhumanističko kodno ime.«

»Imaju li brojke i slova neko značenje?«

Sinskey je pokazala prema njegovom računalu. »Odite na internet. Pokazat ću vam.«

Starješina se nećkao, ali je prišao kompjutoru i pokrenuo pretraživanje.

»Upišite 'FM-2030«, rekla je Sinskey smještajući se iza njega.

Starješina je upisao FM-2030 i pojavilo se na tisuće stranica.

»Otvorite bilo koju«, rekla je Sinskey.

Starješina je otvorio prvu, te se otvorila stranica Wikipedije sa slikom zgodnog Iranca — Fereidoun M. Esfandiary - te ga opisala kao pisca, filozofa, futurista i začetnika transhumanističkog pokreta. Rođen tridesetih godina dvadesetoga stoljeća, pripisuje mu se masovno širenje transhumanističke filozofije, kao i proročko predviđanje umjetne oplodnje, genetskog inženjeringa i globalizacije civilizacije.

U Wikipediji je stajalo da Esfandiaryjeva najradikalnija postavka glasi kako će mu tehnologije omogućiti da živi stotinu godina - rijetkost za njegovu generaciju. I kao dokaz povjerenja u buduću tehnologiju, Fereidoun M. Esfandiary promijenio je ime u FM-2030, kodno ime stvoreno spajanjem prvog i srednjeg inicijala, zajedno s godinom u kojoj će navršiti stotu. Nažalost, podlegao je raku gušterače sa sedamdeset godina i nije ostvario cilj, no u počast njegovoj uspomeni, radikalni transhumanistički sljedbenici i dalje se koriste njegovom tehnikom imenovanja.

Kad je Starješina završio s čitanjem, ustao je i prišao oknu, bezizražajno i dugo se zagledavši u more.

»Dakle«, konačno je prošaptao kao da razmišlja naglas. »Ljubav Bertranda Zobrista - FS-2080 - očito je netko od tih... transhumanista.«

»Nema sumnje«, odvratila je Sinskey. »Žao mi je što ne znam tko je točno FS-2080, ali...«

»To sam želio reći«, prekinuo je Starješina i dalje gledajući u more. »Ja to znam. Znam točno o kome je riječ.«

74.

SAM ZRAK KAO DA JE OD ZLATA.

Robert Langdon u životu je posjetio mnoge veličanstvene katedrale, ali mu se ambijent Svetog Marka, Chiese d'Oro, uvijek činio istinski jedinstvenim. Stoljećima se tvrdilo da se čovjek može obogatiti ako samo udiše zrak u Svetom Marku. Ta izjava trebala se shvatiti ne samo metaforički, nego i doslovno.

Budući da su unutrašnje obloge bile sastavljene od nekoliko milijuna prastarih zlatnih pločica, govorilo se da su mnoge čestice prašine koje su lebdjele u zraku zapravo čestice zlata. Lebdeća zlatna prašina zajedno sa žarkim suncem što se probijalo kroz veliki zapadni prostor stvarala je živo okruženje koje je vjernicima pomagalo domoći se duhovnog bogatstva i, pod uvjetom da dovoljno duboko dišu, još malo zemaljskih blaga u obliku pozlate na plućima.

U ovo doba, kad je nisko sunce prodiralo kroz zapadni prozor, svjetlo se raspršilo preko Langdonove glave poput

neke široke, blistave lepeze, poput tende od sjajne svile. Langdon si nije mogao pomoći; udahnuo je, pun strahopoštovanja i osjetio da Sienna i Ferris pokraj njega čine to isto.

»Kamo ćemo?« prošaptala je Sienna.

Langdon je pokazao prema stubištu. Crkveni muzej nalazio se na gornjoj razini gdje se održavala velika izložba posvećena konjima Svetog Marka, za koje je Langdon bio uvjeren kako će im brzo otkriti identitet zagonetnog dužda koji je životinjama odrubio glave.

Dok su se uspinjali stubama, primijetio je da se Ferris ponovno bori s disanjem, a Sienna mu je uspjela uhvatiti pogled što je pokušavala već nekoliko minuta. Izraz lica odavao joj je oprez kad je kriomice glavom mahnula prema Ferrisu i prošaptala nešto što Langdon nije uspio razumjeti. Prije nego što ju je zamolio da mu pojasni, Ferris ih je pogledao - samo časak prekasno, jer je Sienna skrenula pogled i gledala ravno u njega.

»Doktore, dobro ste?« nevino ga je upitala.

Ferris je kimnuo i počeo se brže uspinjati.

Talentirana glumica, pomislio je Langdon, samo, što mi je to pokušavala reći?

Kad su stigli na kat, ispod sebe su vidjeli cijelu baziliku. Svetište je bilo sagrađeno u znaku grčkoga križa, oblikom više nalik na kvadrat, za razliku od izduljenih pravokutnika u Svetom Petru ili Notre-Dameu. Manjom udaljenosti od narteksa do oltara sveti Marko zračio je nekom grubošću i čvrstoćom, ali se isto tako doimao pristupačnijim.

No, kako ne bi bio previse pristupačan, crkveni oltar stajao je iza zaslona sa stupovima nadsvođenog velikim raspelom. Pokrivao ga je elegantni ciborij i mogao se hvastati jednim od najvrednijih oltarskih artefakata na svijetu - čuvenom Pala d'Oro. Velika zavjesa od pozlaćenog srebra, to 'zlatno platno' bilo je tkanina samo po tome što je nastalo spajanjem starijih tapiserija i ranijih radova - prvenstveno bizantskog emajla - utkanih u jedinstven, gotički okvir. Urešena s otprilike tisuću tristo bisera, četiristo granata, tristo safira kao i smaragdima, ametistima i rubinima, Pala d'Oro smatrala se, uz konje

Svetog Marka, jednim od najljepših venecijanskih blaga.

Arhitektonski gledano, riječ bazilika određuje svaku istočnu crkvu, građenu bizantskim stilom, podignutu u Europi ili na zapadu. Kao replika Justinijanove bazilike svetih apostola u Konstantinopolu, Sveti Marko bio je stilom toliko istočnjački da su ga vodiči često navodili kao dobru alternativu posjetu turskim džamijama, mnoge od kojih su bile bizantske katedrale prenamijenjene u muslimanska svetišta.

Iako Langdon Svetog Marka nikad nije smatrao zamjenom za veličanstvene turske džamije, morao je priznati da ponetko svoju strast za bizantskom umjetnošću može zadovoljiti posjetom tajnom nizu soba odmah zdesna od transepta crkve, u kojima je skriveno takozvano Blago svetog Marka - blještava zbirka sastavljena od 283 dragocjene ikone, dragulja i kaleža prikupljenih tijekom pljačke Konstantinopola.

Langdonu je bilo drago što je ovog popodneva u bazilici vladao relativan mir. Ljudi je još bilo mnogo, no bar je bilo mjesta za manevriranje. Vijugajući između raznih

skupina, Langdon je Ferrisa i Siennu poveo prema zapadnom prozoru, gdje su posjetitelji mogli izići i na balkonu razgledavati konje. Usprkos Langdonovoj uvjerenosti da će biti kadar otkriti o kojem je duždu riječ, zabrinjavao ga je onaj sljedeći korak — pronaći samog dužda. Njegov grob? Njegov kip? Za to će morati potražiti barem nekakvu pomoć, uzimajući u obzir da se u samoj crkvi nalazilo na stotine kipova, ne brojeći donju kriptu kao ni natkrivene grobove uz njezinu sjevernu stranu.

Langdon je spazio mladu kustosicu koja je vodila grupu, pa joj se uljudno ubacio u predavanje. »Oprostite«, obratio joj se, »je li danas popodne dežuran Ettore Vio?«

»Ettore Vio?« Žena ga je pogledala upitno. »Si, certo, ma...« Naglo je zašutjela, a oči su joj zasjale. »Lei è Robert Langdon, vero?« Vi ste Robert Langdon, nije li tako?

Langdon se krotko nasmiješio. »Si, sono io. Je li moguće razgovarati s Ettoreom?«

»Si, si!« Žena je svojoj grupi rukom dala znak da malo pričeka i onda odjurila.

Langdon i kustos muzeja Ettore Vio jednom su se zajedno pojavili u kratkom dokumentarcu o bazilici, otkad su stalno bili u kontaktu. »Ettore je o ovoj bazilici napisao knjigu«, objasnio je Langdon Sienni. »Zapravo, nekoliko njih.«

Sienna je i dalje izgledala neobično uznemirena zbog Ferrisa koji se držao na blizu kad ih je Langdon poveo preko gornjeg prolaza prema zapadnom prozoru, odakle su se mogli vidjeti konji. Kad su stigli do prozora, mišićavi stražnji dijelovi konja izgledali su kao siluete ispod popodnevnog sunca. Vani na balkonu turisti su uživali u blizini konja, kao i u veličanstvenoj panorami Trga svetog Marka.

»Eno ih ondje!« povikala je Sienna i uputila se k vratima koja su vodila na balkon.

»Baš i nisu«, rekao je Langdon. »Konji koji se nalaze na balkonu zapravo su replike. Pravi konji Svetog Marka čuvaju se unutra zbog sigurnosti i očuvanja.«

Langdon je Siennu i Ferrisa poveo hodnikom prema dobro osvijetljenoj niši gdje je identična skupina od četiri pastuha

naizgled kasala prema njima iz pozadine ciglenih lukova.

Langdon je s divljenjem pokazao na kipove. »Ovdje su originali.«

Svaki put kad bi iz takve blizine vidio konje, nije si mogao pomoći - morao se diviti teksturi i detaljima njihove muskulature. Dramatičnu pojavnost njihove namreškane kože dodatno je pojačavala raskošna zlaćanozelena patina što je potpuno prekrivala njihovu površinu. Langdonu je pogled na ta četiri pastuha, savršeno očuvana usprkos burnoj prošlosti, bio vječni podsjetnik na važnost čuvanja velikih djela.

»Njihovi ovratnici«, rekla je Sienna pokazujući na ukrasne ovratnike oko njihovih vratova. »Rekao si da su dodani? Da pokriju šav?«

Langdon je Sienni i Ferrisu već ispričao o čudnom detalju vezanom uz odrubljene glave što ga je pronašao na web-stranici ARCA-e.

»Očito je tako«, rekao je Langdon prilazeći plakatu s informacijama postavljenom u blizini.

»Roberto!« zagrmio je veseli glas iza njih. »Pa ti me vrijeđaš!«

Langdon se okrenuo i spazio Ettorea Via, srdačna, sijeda muškarca u modrom odijelu, s naočalama na lančiću oko vrata, kako se probija kroz turiste. »Usuđuješ se kročiti u moju Veneciju i ne javiti mi se?«

Langdon se nasmiješio i rukovao s njim. »Ettore, volim te iznenaditi. Dobro izgledaš. Ovo su moji prijatelji, doktorica Brooks i doktor Ferris.«

Ettore ih je pozdravio i onda ustuknuo, mjerkajući Langdona. »Putuješ s doktorima? Bolestan si? A tvoja odjeća? Pretvaraš se u Talijana?«

»Nijedno od toga«, rekao je Langdon kroza smijeh. »Došao sam po neke podatke o konjima.«

Ettorea kao da je to zagolicalo. »Postoji nešto što čuveni profesor ne zna?«

Langdon se nasmijao. »Moram saznati više o rezanju glava konjima zbog transporta u vrijeme križarskih ratova.«

Ettore Vio gledao ga je kao da se Langdon raspitivao o kraljičinim hemoroidima. »Zaboga, Roberte«, prošaptao je, »o tome ne govorimo. Ako želiš vidjeti odrubljene glave, mogu ti pokazati slavnog dekapitiranog Carmagnolu ili pak...«

»Ettore, moram znati koji je mletački dužd odrubio te glave.«

»To se nikada nije dogodilo«, branio se Ettore. »Čuo sam priče, naravno, ali povijesno malo toga navodi na zaključak da je ijedan dužd počinio…«

»Ettore, molim te, pomozi«, rekao je Langdon. »Prema priči, koji je dužd upleten u to?«

Ettore je stavio naočale i pogledao Langdona. »Dakle, prema priči, naše voljene konje u Veneciju je prebacio najlukaviji i najpretvorniji dužd.«

»Prijetvoran?«

»Da, dužd koji je navukao sve u križarski rat.« S očekivanjem je promatrao Langdona. »Dužd koji je uzeo državnu blagajnu da bi otplovio u Egipat… ali je umjesto toga vojsku poslao na Konstantinopol.«

Zvuči kao izdaja, pomislio je Langdon. »Kako se zvao?«

Ettore se namrštio. »Roberte, mislio sam da si poznavatelj svjetske povijesti.«

»Da, ali je svijet velik, a povijesti ima napretek. Dobro bi mi došla pomoć.«

»Onda dobro, posljednji ključ.«

Langdon se želio pobuniti, ali je naslutio da bi time samo tratio snagu.

»Tvoj dužd živio je gotovo cijelo stoljeće«, rekao je Ettore. »Što je čudo za njegovo doba. Praznovjerje je njegovu dugovječnost pripisivalo junačkome činu spašavanja kosti svete Lucije iz Konstantinopola i njihov prijenos ovamo u Veneciju. Sveta Lucija izgubila je oči zbog...«

»Iznio je kosti slijepih!« ispalila je Sienna i pogledala Langdona koji je pomislio to isto.

Ettore je malo sumnjičavo pogledao Siennu. »Na neki način, dalo bi se reći.«

Ferrisa kao da je u hipu nešto smoždilo, kao da još nije došao do daha nakon duge šetnje trgom i uspona stubama.

»Valjalo bi dodati«, rekao je Ettore, »da je dužd toliko volio svetu Luciju zato što je i sam bio slijep. Kad mu je bilo devedeset, izišao je ravno na trg, ne videći ama baš ništa, i zagovarao križarski pohod.«

»Znam tko je«, rekao je Langdon.

»Pa i trebao bi!« odvratio je Ettore sa smiješkom.

Budući da mu je fotografsko pamćenje bilo bolje prilagođeno slikama nego idejama

izvan konteksta, Langdonovo otkriće pristiglo je u obliku umjetničkog djela - legendarne Doréove ilustracije što prikazuju prastarog, slijepog dužda koji visoko diže ruke i podbada okupljenu svjetinu da se pridruži križarima. Naziv Doréove ilustracije jasno je vidio u mislima - Dandolo navješćuje križarski pohod.

»Enrico Dandolo«, izjavio je Langdon. »Dužd koji je živio vječno.«

»Finalmente!« rekao je Ettore. »Prijatelju, čini se da ti je um ostario.«

»Zajedno s ostatkom. Pokopan je ovdje?«

»Dandolo?« Ettore je odmahnuo glavom. »Ne, nije ovdje.«

»Onda gdje?« htjela je znati Sienna. »U Duždevoj palači?«

Ettore je skinuo naočale i malo razmislio. »Samo malo. Toliko je duždeva, ne mogu se sjetiti...«

Prije nego što je uspio dovršiti, preplašena docentica dotrčala je do njega, povukla ga na stranu i nešto mu šapnula na uho. Ettore se ukočio, vidno uznemirio i odmah odjurio do ograde gdje se zagledao

dolje prema svetištu. Trenutak poslije okrenuo se Langdonu.

»Vraćam se odmah«, povikao je i odjurio bez riječi.

Langdon je, zatečen, prišao ogradi i pogledao. Što se dolje zbiva?

Isprva nije vidio ništa, samo turiste koji su se motali uokolo. Trenutak poslije, shvatio je da mnogi od njih zure u istom pravcu, prema glavnom ulazu kroz koji je zastrašujuća skupina u crno odjevenih vojnika upravo ušla u crkvu te se širila preko narteksa, zatvarajući sve izlaze.

Vojnici u crnom. Langdon je osjetio kako šakama steže ogradu.

»Roberte!« povikala je Sienna iza njega.

Langdon nije skretao pogled s vojnika. Kako su nas pronašli?

»Roberte«, ponovila je, s još većom hitnjom. »Nešto nije u redu! Pomozi mi!«

Langdon se okrenuo od ograde, zbunjen njezinim pozivima upomoć.

Kamo je otišla?

Časak poslije, pogledom je pronašao i Siennu i Ferrisa. Na podu, ispred konja Svetoga Marka Sienna je klečala iznad

doktora Ferrisa… koji se srušio u grčevima i grabio se za prsa.

75.

»MISLIM DA JE DOBIO srčani udar!« povikala je Sienna.

Langdon je dojurio do Ferrisa koji se izvalio na podu. Borio se za zrak, nije mogao disati.

Što je s njim? Langdonu se u jednom trenutku sve skupilo. Vojnici su pristizali, Ferris se bacakao po podu - Langdon se osjetio paraliziranim; nije znao kamo bi krenuo.

Sienna se prignula nad Ferrisa, olabavila mu kravatu i onda na silu rastvorila nekoliko gornjih gumbi košulje kako bi lakše disao. No dok se košulja rastvarala, Sienna je ustuknula i vrisnula; zateturala je natraške i pokrila usta zagledavši se u golu kožu na njegovim prsima.

Vidio je i Langdon.

Koža na Ferrisovim prsima bila je potpuno neprirodne boje. Crnomodra mrlja zlokobnog izgleda, u promjeru velika kao grejp širila mu se preko prsne kosti. Ferris

je izgledao kao da ga je u prsa pogodila topovska kugla.

»Unutarnje krvarenje«, rekla je Sienna, šokirano pogledavajući Langdona. »Nikakvo čudo što je teško disao cijeli dan.«

Ferris je okrenuo glavu, očito pokušavajući progovoriti, ali mu je iz usta izlazilo samo pištanje. Turisti su se počeli okupljati oko njih, i Langdon je predosjetio da bi situacija mogla postati kaotična.

»Vojnici su dolje«, upozorio je Siennu. »Ne znam kako su nas pronašli.«

Iznenađenje i strah na Sienninu licu brzo su se pretvorili u gnjev kad je bijesno pogledala Ferrisa. »Lagali ste nam, nije li tako?«

Ferris je ponovno pokušao progovoriti, ali je jedva ispustio pokoji zvuk. Sienna mu je grubo prekopala džepove i izvukla novčanik i mobitel koje je strpala u svoj džep; zatim se optužujući ustobočila nad njim.

U tom trenutku neka postarija Talijanka probila se kroz masu i bijesno povikala na Siennu. »L'hai colpito alpetto!« I onda je silovito šakom zamahnula prema vlastitim prsima.

»No!« odsjekla je Sienna. »Masaža srca će ga ubiti! Pogledajte mu prsa!« Okrenula se Langdonu. »Roberte, moramo odavde. Smjesta.«

Langdon je pogledao Ferrisa koji mu je očajnički uzvraćao pogled, molećivo, kao da mu nešto pokušava poručiti.

»Ne možemo ga samo tako ostaviti!« izbezumljeno je rekao Langdon.

»Vjeruj mi«, rekla je Sienna. »Ovo nije srčani udar. I mi odlazimo. Odmah.«

Dok su se ljudi tiskali, turisti su počeli dozivati upomoć. Sienna je zapanjujućom snagom Langdona zgrabila za ruku i odvukla ga iz kaosa, na svjež zrak balkona.

Langdon je na tren ostao zaslijepljen. Sunce mu je tuklo ravno u oči, nisko nad zapadnim krajem Trga svetoga Marka, zlatnim svjetlom kupajući cijeli balkon. Sienna je Langdona povela na lijevo, niz terasu na kat i provlačila se između turista koji su izišli van kako bi se divili trgu i replikama konja Svetog Marka.

Prije nego što se stigao predomisliti, on i Sienna ponovno su skrenuli lijevo, prateći balkon za jugoistočnim uglom bazilike, prema 'Papirnatim vratima -

dogradnji koja je baziliku povezivala s Duždevom palačom - ime je dobila po proglasima koje su ondje duždevi vješali javnosti na znanje.

Nije srčani udar? Ferrisova crnomodra prsa nisu Langdonu izlazila iz misli i odjednom je osjetio strah od Siennine dijagnoze njegove stvarne bolesti. Štoviše, činilo mu se da se nešto promijenilo, da Sienna više ne vjeruje Ferrisu. Zato mi je prije pokušavala privući pozornost?

Sienna se naglo zaustavila i nagnula preko kićene balustrade, zagledavši se u zakriveni kutak Trga svetog Marka daleko ispod njih.

»Kvragu«, rekla je. »Više smo nego što sam mislila.«

Langdon je zurio u nju. Pomišljala si na skok?

Sienna je izgledala preplašeno. »Roberte, ne možemo dopustiti da nas ulove.«

Langdon se okrenuo prema bazilici i pogledao teška vrata od kovanog željeza i stakla točno iza njih. Turisti su ulazili i izlazili, i ako se Langdon nije varao, prolaz

kroz vrata odvest će ih natrag u muzej, blizu stražnje strane crkve.

»Nadzirat će sve izlaze«, rekla je Sienna.

Langdon je razmotrio mogućnosti za bijeg i shvatio da imaju samo jednu. »Mislim da sam unutra vidio nešto što bi moglo riješiti taj problem.«

Jedva sposoban pojmiti ono na što je u tom trenu pomišljao, Langdon je poveo Siennu natrag u baziliku. Provukli su se uz rub muzeja trudeći se ostati što dalje od pogleda ljudi od kojih su mnogi sad gledali dijagonalno preko golemog, otvorenog prostora srednjeg broda prema pomutnji što je okruživala Ferrisa. Langdon je uočio bijesnu staru Talijanku koja je dvojicu u crno odjevenih vojnika upućivala prema balkonu, otkrivajući tako Langdonov i Siennin put bijega.

Moramo se požuriti, pomislio je Langdon promatrajući zidove - tada je konačno spazio ono što je tražio, blizu velikih izloženih tapiserija.

Uređaj na zidu bio je žarkožute boje, s crvenom naljepnicom s upozorenjem: ALLARME ANTINCEDIO.

»Protupožarni alarm?« javila se Sienna. »To je tvoj plan?«

»Možemo se izvući u masi.« Langdon je zgrabio ručicu alarma. Eto, što je tu je. Prije nego što se stigao predomisliti, snažno je povukao i mehanizam je zdrobio maleni stakleni valjak.

Izostale su i sirene i kakofonija koje je Langdon očekivao.

Tišina.

Povukao je još jednom.

Opet ništa.

Sienna ga je gledala kao da je poludio. »Roberte, nalazimo se u kamenoj katedrali prepunoj turista. Ako misliš da su ovi alarmi aktivni kad samo jedna budala može…«

»Naravno! Požarni propisi u SAD-u…«

»U Europi si. Ovdje imamo manje advokata.« Pokazala je preko Langdonova ramena. »I više nemamo vremena.«

Langdon se okrenuo prema staklenim vratima kroz koja su netom prošli i ugledao dvojicu vojnika kako trče s balkona, oštrim pogledima pretražujući područje. Langdon je prepoznao jednoga, onog istog mišićavog

agenta koji je otvorio vatru na njih dok su Trikeom bježali iz Siennina stana.

Budući da im nije preostalo gotovo ništa, Langdon i Sienna kliznuli su im iz vida obzidanim spiralnim stubištem, spuštajući se natrag u prizemlje. Kad su stigli do polukata, zastali su u sjeni stubišta. Na drugoj strani svetišta, nekoliko vojnika nadziralo je izlaze, neprekidno pogledima šarajući po cijelom prostoru.

»Ako izađemo iz stubišta, vidjet će nas«, rekao je Langdon.

»Stubište se nastavlja«, prošaptala je Sienna pokazujući na natpis accesso vietato i zaštitnu traku koja je zatvarala stubište pred njima. Iza nje, stube su se u još užoj spirali spuštale prema mrkloj tami.

Glupa ideja, pomislio je Langdon. Podzemna kripta bez izlaza.

Sienna je već prekoračila vrpcu i napipavala put niz taj spiralni tunel, nestajući u tami.

»Otvoreno je«, došapnula je odozdo.

Langdona to nije iznenadilo. Kripta svetog Marka razlikovala se od većine kripti po tome što je i dalje služila kao kapela, gdje

su se redovno održavale službe u nazočnosti kostiju svetog Marka.

»Mislim da vidim prirodno svjetlo!« prošaptala je Sienna.

Kako je to moguće? Langdon se pokušao prisjetiti prijašnjih posjeta tom posvećenom podzemnom prostoru i pretpostavio da je Sienna moguće vidjela lux eterna — električno svjetlo što je vječno svjetlilo na grobu svetog Marka u središtu kripte. No dok su mu se koraci primicali, Langdon nije imao vremena razmisliti. Brzo je prekoračio vrpcu, provjerio je li je pomaknuo, i onda dlan položio na grubo klesani kameni zid, napipavajući zavojiti put te nestao iz vida.

Sienna ga je čekala na dnu stuba. Iza njega, u tami se kripta jedva nazirala. Bila je to kockasta, podzemna komora s neugodno niskim kamenim svodom što su ga podržavali antikni stupovi i cigleni lukovi. Težina cijele bazilike počiva na tim stupovima, pomislio je Langdon, osjećajući navalu klaustrofobije.

»Rekla sam ti«, šapnula je Sienna dok joj je lijepo lice osvjetljavao tračak prigušenog prirodnog svjetla. Pokazala je na

nekoliko malenih, lučnih proreza visoko na zidu.

Svjetlarnica, shvatio je Langdon, koji je bio zaboravio da su ondje. Otvori - načinjeni da u tu tijesnu kriptu dovedu svjetlo i svjež zrak - vodili su do dubokih kanala što su se spuštali s Trga svetog Marka iznad njih. Prozorsko staklo bilo je ojačano gustom željeznom mrežom načinjenom od petnaest međusobno prepletenih krugova i premda je Langdon pretpostavljao da ju je moguće otvoriti iznutra, otvori su mu dosezali tek do ramena i bili previše tijesni. Čak i kad bi im nekako uspjelo provući se kroz prozor i uvući u šaht, popeti se kroza njega bilo bi nemoguće jer je bio tri metra dubok i na vrhu zatvoren teškim, sigurnosnim rešetkama.

U mutnom svjetlu što se probijalo kroz okna, kripta svetog Marka podsjećala je na šumu obasjanu mjesečinom - gusti šumarak stupova nalik na debla što su bacali duge i guste sjene po tlu. Langdon je pogled skrenuo prema središtu kripte, gdje je samotno svjetlo gorjelo na grobu svetog Marka. Patron bazilike počivao je u

kamenom sarkofagu iza oltara, pred kojim su stajali redovi klupa za one sretnike pozvane da se pomole ovdje, u samom srcu mletačkog kršćanstva.

Sićušno svjetlo u hipu je oživjelo pokraj njega; Langdon se okrenuo i ugledao Siennu kako drži osvijetljeni ekran Ferrisova mobitela.

Langdona je to zateklo. »Nije li Ferris rekao da mu je baterija krepala?«

»Lagao je«, rekla je Sienna tipkajući. »O mnogočemu.« Namrštila se promatrajući ekran i odmahnula glavom. »Nema signala. Mislila sam da ću možda pronaći lokaciju groba Enrica Dandola.« Žurno je prišla prozorčiću i podigla mobitel visoko iznad glave pokušavajući uhvatiti signal.

Enrico Dandolo, pomislio je Langdon jedva imajući priliku razmisliti o tom duždu prije nego što je morao bježati. Usprkos trenutačnoj nevolji, njihov posjet Svetom Marku uistinu je poslužio svrsi - otkrili su tko je izdajnički dužd koji je konjima odrubio glave... i iznio kosti slijepih.

Na nesreću, Langdon nije imao pojma gdje se nalazi Dandolov grob, očito nije znao ni Ettore Vio. A on poznaje svaki pedalj ove

bazilike… vjerojatno i Duždeve palače. Činjenica da Ettore nije odmah rekao gdje je grob Langdonu je otkrila kako se ne nalazi nigdje u blizini Svetoga Marka, a ni Duždeve palače.

Dakle, gdje onda?

Langdon je pogledao Siennu koja je stajala na klupi što ju je dovukla pod jedno okno. Otključala je prozor, otvorila ga širom i Ferrisov mobitel gurnula u svjež zrak šahta.

Zvuci s Trga svetog Marka dopirali su odozgo i Langdon se načas upitao postoji li ipak neki izlaz odatle. Iza klupa stajao je niz sklopivih stolaca i Langdon je predosjetio kako bi možda mogao jednu podići u sam šaht. Možda se gornja rešetka također otvara iznutra?

Langdon se kroz tamu požurio do Sienne. Načinio je samo nekoliko koraka kad ga je snažan udarac u čelo odbacio unatrag. Srušio se na koljena i načas pomislio da ga je netko napao. Brzo je shvatio da nije i prokleo samoga sebe što nije predvidio da njegovih metar i osamdeset uvelike nadilaze visinu lukova izgrađenih za

prosječnu ljudsku visinu prije više od tisuću godina.

Dok je klečao na hladnom kamenu i čekao da mu zvijezde ugasnu, zatekao se kako zuri u natpis na podu.

Sanctus Marcus.

Dugo ga je promatrao. Ne zbog imena svetog Marka, nego zbog jezika kojim je natpis bio ispisan.

Latinski.

Nakon cjelodnevnog bavljenja suvremenim talijanskim, Langdon se osjetio pomalo izgubljenim zatekavši ime svetog Marka napisano latinskim; bio je to brzi podsjetnik da je taj mrtvi jezik bio lingua franca Rimskoga Carstva u doba svečeve smrti.

Tada je Langdonu na um palo još nešto.

Početkom trinaestog stoljeća - u vrijeme Enrica Dandola i četvrtog križarskog pohoda - jezik moćnika i dalje je pretežito bio latinski. Mletački dužd koji je Rimskom Carstvu vratio slavu ponovno osvajajući Konstantinopol nikad ne bi bio pokopan pod imenom Enrica Dandola... umjesto toga, poslužili bi se njegovom latinskom inačicom.

Henricus Dandolo.

Nakon toga, poput strujnog udara pogodila ga je davno zaboravljena slika. Iako je otkriće nadošlo dok je klečao u kapelici, znao je da nema veze s božanskim nadahnućem. Vjerojatnije, bio je to samo vizualni trag koji mu je potaknuo um na stvaranje neočekivane veze. Slika koja je naglo izronila iz dubina Langdonova pamćenja bila je slika Dandolova latinskog imena... uklesanog u izlizanu mramornu ploču, u ravnini pločicama obloženog poda.

Henricus Dandolo.

Langdon je jedva disao dok je zamišljao jednostavni znamen na duždevu grobu. Bio sam ondje. Točno kao što je napis iznosio, Enrico Dandolo uistinu je bio pokopan u pozlaćenom muzeju - mouseionu svete mudrosti - samo ne u bazilici svetog Marka.

Dok mu se istina bistrila, Langdon se polagano pridizao na noge.

»Ne mogu uloviti signal«, rekla je Sienna, izvlačeći se iz šahta i prilazeći mu.

»Ne treba ti«, uspio je doći do riječi. »Zlaćani mouseion mudrosti svete...« Duboko je udahnuo. »Ja... sam pogriješio.«

Sienna je problijedjela. »Nemoj mi reći da smo u krivom muzeju.«

»Sienna«, prošaptao je Langdon osjećajući mučninu, »u krivoj smo državi.«

76.

VANI NA TRGU svetog Marka, Ciganka koja je prodavala venecijanske maske uzela si je pauzu; naslonila se na vanjski zid bazilike da se odmori. Kao i uvijek, zauzela je omiljeno mjesto - malenu nišu između dviju metalnih rešetki na pločniku - savršen položaj da se odloži težak teret i promatra zalazak sunca.

Tijekom godina nagledala se koječega na Trgu svetog Marka, no čudno zbivanje koje joj je privuklo pozornost nije se odvijalo na trgu... sve se događalo ispod njega. Zatečena glasnim zvukom pod nogama, žena se kroz rešetku zagledala u uski šaht, dubok možda tri metra. Prozor na dnu bio je otvoren i netko je kroz otvor na dnu gurao sklopivi stolac što je strugao po kamenu.

Na Cigankino iznenađenje, za stolicom je slijedila lijepa žena s plavim konjskim repom koju je očito netko podizao straga i koja se sad kroz tijesni prozor uvlačila u uski otvor.

Plavuša se pridigla na noge i odmah podigla pogled, očito zatečena prizorom

Ciganke koja kroz rešetke zuri u nju. Plavuša je prst stavila na usne i usiljeno se nasmiješila. Zatim je rasklopila stolac, popela se na njega i rukom posegnula prema rešetki.

Ma, prekratka si ti, pomislila je Ciganka. I što to izvodiš?

Plavuša je sišla sa stolca i obratila se nekom u unutrašnjosti zgrade. Iako je jedva mogla stajati u uskom prolazu pokraj stolca, pomaknula se u stranu kada se druga osoba - visok, tamnokos muškarac u šminkerskom odijelu - provukla iz podruma bazilike u već pretrpan šaht.

I on je podigao pogled i kroz željeznu rešetku pogledao Ciganku u oči. A onda je, nezgrapno izvijajući udove, zamijenio mjesta s plavušom i popeo se na klimavi stolac. Bio je visok, i kad je ispružio ruku mogao je dosegnuti sigurnosni zasun ispod rešetke. Stojeći na prstima, dlanove je položio na rešetku i pogurnuo. Rešetka se podigla centimetar-dva prije nego što ju je morao spustiti.

»Puà darci una mano!", doviknula je plavuša Ciganki.

Da vam dam ruku? pitala se Ciganka nemajući namjeru miješati se. što to izvodite?

Plavuša je izvukla muški novčanik i izvadila novčanicu od stotinu eura te njome mahnula kao ponudom. Bilo je to više novca nego sto je prodavačica svojim maskama zaradila za tri dana. Ali, budući da joj cjenjkanje nije bilo strano, odmahnula je glavom i podigla dva prsta. Plavuša je izvukla i drugu.

Ne vjerujući vlastitoj sreći, Ciganka je nevoljko kimnula, trudeći se izgledati ravnodušno dok se prigibala i grabila rešetke gledajući muškarca u oči kako bi mogli uskladiti napore.

Kad je muškarac ponovno pogurnuo, Ciganka je povukla prema gore rukama snažnim od godina nosanja svoje robe i rešetka se podigla uvis... do pola. Baš kad su pomislili da su uspjeli, odozdo se začuo glasan prasak i muškarac je nestao, stropoštavši se dolje u šaht kad je sklopivi stolac popustio pod njim.

Željezna rešetka odmah joj je otežala u rukama; pomislila je da je ispusti, no obećanih dvjesto eura dalo joj je snagu pa

ju je uspjela podići sve do zida bazilike, gdje se zaustavila s glasnim zveketom.

Ciganka je zadihana pogledala niz šaht tu hrpu tijela i slomljenog namještaja. Kad se muškarac uspravio i otresao prašinu, ispružila je ruku niz šaht tražeći novac.

Ona s konjskim repom potvrdno je kimnula i iznad glave podigla novčanice. Ciganka je posegnula, no bile su predaleko.

Daj novac muškom.

Odjednom je u šahtu nastala gungula - bijesni glasovi dovikivali su se u bazilici. Muškarac i žena prestrašeno su se okrenuli i uzmaknuli od prozora.

Tada je nastao posvemašnji kaos.

Tamnokosi je preuzeo komandu; čučnuo je i odlučno ženi naredio da se popne na lopovske ljestve koje je načinio rukama. Ona je zakoračila i tada ju je pogurnuo gore. Plazila je po cijevi, zubima držeći novčanice kako bi oslobodila ruke naprežući se da dopre do ruba. Muškarac je gurao, sve više… više… i podizao je sve dok prstima nije dohvatila rub.

Golemim naporom izvukla se na trg poput žene koja izlazi iz bazena. Novac je

strpala Ciganki u ruke, odmah se okrenula i kleknula uz rub šahta, posegnuvši za muškarcem.

Bilo je prekasno.

Snažne ruke u dugim crnim rukavima pružile su se u šaht poput podivljalih pipaka nekog gladnog čudovišta, zgrabile muškarca za noge i povukle ga prema prozoru.

»Bježi, Sienna!« povikao je opirući se. »Odmah!«

Ciganka je vidjela kako promatraju jedno drugo pogledima punim bola i žaljenja… i onda je sve završilo.

Muškarca su grubo provukli kroz prozor natrag u baziliku.

Plavuša je šokirano gledala, očiju punih suza. »Roberte, strašno mi je žao«, prošaptala je. »Zbog svega.«

Trenutak poslije odjurila je u gužvu; konjski rep poskakivao joj je dok je trčala uskom uličicom Merceria dell'Orologio… i iščezla u srcu Venecije.

77.

TIHI ZVUKOVI zapljuskivanja vode blago su Roberta Langdona vratili u svjesno stanje. Namirisao je sterilni vonj antiseptika pomiješan sa slanim morskim zrakom i osjetio kako se svijet ljulja pod njim.

Gdje sam?

Prije samo nekoliko trenutaka, tako mu se činilo, zatekao se u smrtnoj borbi protiv snažnih ruku koje su ga izvlačile iz svjetlarnika natrag u kriptu. No, čudno je bilo što više pod sobom nije osjećao hladni, kameni pod Svetog Marka... umjesto njega, našao se na mekom madracu.

Langdon je otvorio oči i proučavao prostor - malena, naizgled čista soba s jednim okruglim oknom. Ljuljanje se nastavilo.

Jesam li to na brodu?

Langdonovo posljednje sjećanje bilo je da ga je jedan od vojnika u crnom prikovao za pod kripte i bijesno zarežao na njega: »Daj, prestani bježati već jednom!«

Langdon je divljački urlao dozivajući pomoć dok su mu vojnici pokušavali začepiti usta.

»Moramo ga izvesti odavde«, rekao je jedan drugome.

Njegov partner neodlučno je kimnuo. »Može.«

Langdon je osjetio kako mu snažni prsti znalački opipavaju arterije i vene na vratu. Pronašavši točno mjesto na karotidnoj arteriji, prsti su pritisnuli čvrsto i usredotočeno. Za nekoliko sekundi Langdonu se zamutio vid i osjetio je da gubi svijest; mozak mu je ostao bez kisika.

Ubijaju me, pomislio je Langdon. Baš pokraj groba svetog Marka.

Došla je tama, ali se činila nepotpunom... više ga je preplavilo sivilo, prekidano mutnim obličjima i zvucima.

Langdon nije imao pojma koliko je vremena prošlo, ali mu se svijet počeo vraćati u fokus. Činilo mu se da je u nekoj plovećoj bolnici. Sterilno okruženje i miris izopropilnog alkohola stvarali su neobičan déjà vu - kao da je zatvorio krug i probudio se, kao i prethodne noći, u nepoznatom bolničkom krevetu, s mutnim sjećanjima.

Misli su mu u času skrenule na Siennu i njezinu sigurnost. Još je vidio njezine nježne smeđe oči kako ga gledaju, prepune grizodušja i straha. Langdon se molio da je uspjela pobjeći i pronaći siguran izlaz iz Venecije.

U krivoj smo državi, rekao joj je Langdon, zaprepašten shvativši da zna točan smještaj groba Enrica Dandola. Zagonetni mouseion mudrosti svete uopće nije bio u Veneciji... bio je svjetovima daleko. Baš kao što je opominjao Danteov tekst, kriptično značenje spjeva 'što se pod velom čudne pjesme krije'.

Langdon je namjeravao Sienni objasniti sve čim pobjegnu iz kripte, ali nije za to dobio priliku.

Pobjegla je znajući samo da nisam uspio.

Langdon je osjetio čvor u želucu.

Kuga je još na slobodi... svjetovima daleko.

S druge strane bolničkih vrata čuo je glasni topot čizama u hodniku, okrenuo se i ugledao čovjeka u crnom koji je ulazio u njegovu kabinu. Oči su mu bile ledene. Langdonu je nagon nalagao da ustukne dok

mu se ovaj primicao, ali nije imao kamo bježati. Što god da mi ovi tipovi požele napraviti, to će i napraviti.

»Gdje sam?« upitao je Langdon, trudeći se zvučati što je prkosnije mogao.

»Na jahti, usidrenoj pred Venecijom.«

Langdon je promatrao zeleni medaljon na vojnikovoj odori — globus, okružen slovima ECDC. Langdon nikad dotad nije vidio ni taj simbol, a ni akronim.

»Od vas trebamo podatke«, rekao je vojnik, »i nemamo mnogo vremena.«

»Zašto bih vam išta rekao?« upitao je Langdon. »Zamalo ste me ubili.«

»Ni izdaleka. Koristili smo judašku tehniku shime'waza. Nismo vas namjeravali ozlijediti.«

»Jutros ste pucali na mene!« izjavio je Langdon jasno se sjećajući metka koji je udario o blatobran Siennina jurećeg Trikea. »Metak mi je za dlaku promašio križa.«

Vojnik je stisnuo oči. »Da sam vas želio pogoditi ondje, pogodio bih vas. Ispucao sam jedan metak jer sam vam pokušao probušiti gumu mopeda i tako vas spriječiti da pobjegnete. Imao sam naredbe s vama

uspostaviti vezu i otkriti zašto se ponašate toliko nepredvidljivo.«

Prije nego što je Langdon uspio dokraja pojmiti njegove riječi, kroz vrata su ušla još dvojica vojnika i pošla prema njegovu krevetu.

Između njih nalazila se žena.

Prikaza.

Bestjelesna i onostrana.

Langdon ju je odmah prepoznao kao viziju iz svojih halucinacija. Žena pred njim bila je prelijepa, duge srebrne kose, s medaljonom načinjenim od lapis lazulija. Budući da se prije ukazivala u strahotnom krajoliku umirućih tijela, Langdonu je trebao trenutak da povjeruje kako ona, od krvi i mesa, uistinu stoji pred njim.

»Profesore Langdone«, rekla je i umorno se nasmiješila zaustavljajući se pokraj njegove postelje. »Drago mi je što ste dobro.« Sjela je i provjerila mu puls. »Saznala sam da patite od amnezije. Sjećate li se mene?«

Langdon je nekoliko trenutaka promatrao ženu. »Ovaj… vidio sam vas u vizijama, iako se ne sjećam ničega.«

Žena se nagnula prema njemu; na licu joj se čitalo suosjećanje. »Ime mi je Elizabeth Sinskey. Direktorica sam Svjetske zdravstvene organizacije i unovačila sam vas da mi pomognete pronaći...«

»Kugu«, ispalio je Langdon. »Koju je stvorio Bertrand Zobrist.«

Sinskey je kimnula; izgledala je raspoloženije. »Sjećate se?«

»Ne; probudio sam se u bolničkom krevetu s nekim čudnim malim projektorom i vizijama u kojima ste mi vi govorili da moram tražiti i naći. I to sam pokušavao raditi kad su me ovi tipovi namjerili ubiti.« Langdon je pokazao na vojnike.

Onaj mišićavi se narogušio - bio je očito spreman uzvratiti — ali ga je Êlizabeth Sinskey ušutkala mahnuvši rukom.

»Profesore«, tiho je rekla, »ne sumnjam da ste strašno zbunjeni. Budući da sam ja osoba koja vas je uvukla u sve ovo, užasnuta sam svime što se dogodilo, ali sam sretna što ste na sigurnom.«

»Na sigurnom?« odvratio je Langdon. »Zarobljen sam na brodu.« Kao i vi!

Srebrnokosa žena kimnula je s razumijevanjem. »Plašim se da će vas, zbog

amnezije, mnogo toga što vam se spremam reći, zbuniti. No, bilo kako bilo, vrijeme nam istječe i mnogima je potrebna vaša pomoć.«

Sinskey se premišljala, kao da ne zna kako nastaviti. »Kao prvo«, progovorila je, »morate shvatiti da vas agent Brüder i njegova ekipa ni u jednom času nisu htjeli ozlijediti. Imali su izravne naredbe da pod svaku cijenu ponovno s vama uspostave kontakt.«

»Ponovno uspostave? Ja se ne…«

»Profesore, molim vas, samo slušajte. Sve će se razjasniti. Obećavam.«

Langdon se spustio na krevet; misli su mu se kovitlale dok je doktorica Sinskey nastavljala.

»Agent Brüder i njegova ekipa pripadnici su ekipe za nadzor i podršku. Rade za Europski centar za kontrolu i sprečavanje bolesti.«

Langdon je pogledao ECDC-ove medaljone na njihovim odorama. Kontrola i sprečavanje bolesti?

»Njegova skupina«, nastavila je, »specijalizirala se za otkrivanje i zaustavljanje širenja zaraznih bolesti. U biti, oni su specijalna postrojba za ublažavanje

akutnih, visokorizičnih zdravstvenih kriza. Bili ste mi glavna nada za pronalaženje zaraze koju je stvorio Zobrist, pa kad ste nestali, naredila sam njegovoj ekipi da vas pronađe... ja sam ih pozvala u Firencu da mi pruže podršku.«

Langdon se zapanjio. »Vojnici rade za vas?.«

Kimnula je. »Posudili su mi ih iz ECDC-a. Kad ste sinoć nestali i prestali se javljati, pomislili smo da vam se nešto dogodilo. No tek danas, rano jutros, kad su naši tehničari uhvatili vašu prijavu na sveučilišni mejl, znali smo da ste živi. U tom trenutku, jedino objašnjenje vašeg čudnog ponašanja bilo je da ste promijenili stranu... da su vam, moguće, ponudili veliku svotu novca kako biste izvor zaraze pronašli za nekog drugog.«

Langdon je odmahnuo glavom. »To je bezumno!«

»Da, kao scenarij činilo se malo vjerojatnim, no to je bilo jedino logično objašnjenje - kad je situacija toliko rizična, ne možemo se prepuštati slučaju. Naravno, nismo ni pomišljali da patite od amnezije. Kad su naši tehničari otkrili da ste se

logirali u svoj račun, pratili smo IP adresu, pronašli stan u Firenci i krenuli. Tada ste nam pobjegli na mopedu s nekom ženom, što je samo ojačalo sumnje da radite za drugu stranu.«

»Provezli smo se tik do vas!« Langdon se gušio. »Vidio sam vas u crnom kombiju, straga, okruženu vojnicima. Mislio sam da su vas zarobili. Izgledali ste kao u deliriju, kao drogirani.«

»Vidjeli ste nas?« Doktorica Sinskey iznenadila se. »Čudno... imate pravo, dali su mi lijekove.« Zastala je. »No samo zato što sam im tako naredila.«

Langdon se potpuno smeo. Ona im je naredila da je drogiraju?

»Možda se ne sjećate«, rekla je Sinskey, »ali kad je naš C-130 sletio u Firencu, došlo je do promjene pritiska te sam doživjela napad poznat kao paroksizmalna pozicijska vrtoglavica - teško oboljenje unutrašnjeg uha od kojeg sam patila u prošlosti. Privremeno je i nije ozbiljno, ali žrtve trpe strašnu omamljenost i mučninu te jedva drže glavu uspravnu. Inače bih otišla u krevet i preživjela groznu mučninu, ali nas je čekala kriza sa

Zobristom pa sam si prepisala injekcije metoklorpramida svakih sat vremena čime sam spriječila povraćanje. Lijek ima tešku nuspojavu i izaziva snažnu omamljenost, no bar sam mogla telefonski voditi operaciju sa stražnjeg sjedala kombija. Specijalci su me htjeli prebaciti u bolnicu, ali sam im naredila da to ne čine sve dok vas ponovno ne pronađemo. Na sreću, vrtoglavica je konačno minula tijekom leta za Veneciju.«

Langdon se nervozno svalio u krevet. Cijeli dan bježim pred Svjetskom zdravstvenom organizacijom — pred onim istim ljudima koji su me uvukli u to.

»Dakle, profesore, sad se moramo koncentrirati«, izjavila je Sinskey dok joj se u glasu čuo prizvuk hitnje. »Zobristova kuga... imate li pojma gdje se nalazi?« Pogledala ga je očima punim očekivanja. »Imamo jako malo vremena.«

Daleko je, poželio je reći Langdon, ali ga je nešto spriječilo. Pogledao je Brüdera, čovjeka koji je jutros pucao po njemu, a maloprije ga zamalo zadavio. Langdonu se sve mijenjalo tolikom brzinom da nije više znao kome vjerovati.

Sinskey se prignula k njemu, lice joj je bilo napeto. »Nama se čini da je zaraza ovdje u Veneciji. Je li to točno? Recite nam gdje je, i poslat ću ekipu na kopno.«

Langdon je oklijevao.

»Gospodine!« nestrpljivo je zarežao Brüder. »Očito znate nešto… recite nam gdje je! Zar ne shvaćate što će se dogoditi?«

»Agente Brüder!« Sinskey se bijesno okrenula k njemu. »Dosta je«, naredila je, okrenula se ponovno Langdonu i tiho progovorila: »S obzirom na sve što ste proživjeli, potpuno je razumljivo da ste dezorijentirani i ne znate komu vjerovati.« Zastala je i zagledala mu se ravno u oči. »Vrijeme nam istječe i molim vas da vjerujete meni.«

»Može li Langdon ustati?« javio se neki novi glas.

Maleni, sređeni muškarac, potamnio od sunca pojavio se na vratima. Promatrao je Langdona uvježbanom mirnoćom, ali mu je Langdon u očima vidio prijetnju.

Sinskey je Langdonu dala znak da se uspravi. »Profesore, ovo je čovjek s kojim najradije ne bih surađivala, ali je stanje dovoljno ozbiljno da nemamo izbora.«

Langdon je nesigurno prebacio noge na pod i ustao; trebao mu je trenutak da povrati ravnotežu.

»Za mnom«, rekao je muškarac i uputio se prema vratima. »Morate nešto vidjeti.«

Langdon se nije predavao. »Tko ste vi?«

Muškarac je zastao i prepleo prste. »Imena nisu važna. Možete me zvati Starješinom. Vodim organizaciju koja je… žalim što moram reći, pogriješila pomažući Bertrandu Zobristu da ostvari svoje ciljeve. Sad pokušavam ispraviti svoje pogreške prije nego što bude prekasno.«

»Što mi to želite pokazati?« upitao je Langdon.

Muškarac je netremice promatrao Langdona. »Nešto što će vas nesumnjivo uvjeriti da smo na istoj strani.«

78.

LANGDON JE ZA Potamnjelim pošao labirintom klaustrofobičnih hodnika u potpalublju, praćen doktoricom Sinskey i ECDC-ovim vojnicima koji su ih slijedili. Dok su se približavali stubištu, Langdon se nadao da će se uspeti na danje svjetlo, no umjesto toga, spustili su se još dublje u utrobu broda.

Duboko u nutrini plovila, vodič ih je proveo kroz skupinu zaključanih, staklenih odjeljaka - neki su imali prozirne stijenke, neki pak neprozirne.

U svakoj zvučno izoliranoj prostoriji zaposlenici su marljivo radili tipkajući po računalima ili razgovarali telefonima. Oni koji bi podigli pogled i uočili skupinu u prolazu izgledali su istinski uznemireni što vide neznance u ovom dijelu broda. Potamnjeli im je umirujuće kimnuo i produžio.

Što je ovo? pitao se Langdon dok su prolazili još jednim nizom tijesno postavljenih radnih prostora.

Naposljetku, domaćin ih je doveo do velike dvorane za sastanke u koju su ušli svi. Kad su se smjestili, Potamnjeli je pritisnuo gumb, stakleni zidovi zašištali su i postali neprozirni, zatvarajući ih unutra. Langdon se trgnuo, nije još nikad vidio ništa slično.

»Gdje se nalazimo?« naposljetku je želio saznati Langdon.

»Ovo je moj brod - Mendacium.«

»Mendacium?« upitao je Langdon. »Kao... kao latinsko ime Pseudologosa grčkog božanstva prijevare?«

Potamnjeli se iznenadio. »To malo tko znade.«

Teško bi se moglo smatrati plemenitim imenom, pomislio je Langdon. Mendacium je bilo tajnovito božanstvo koje je vladalo nad svim pseudologoima - demonima osobito nadarenima za varke, laži i patvorine.

Potamnjeli je izvukao sićušni crveni stick i ubacio ga u elektroničku opremu što je stajala na polici u dnu prostorije. Golemi LCD ekran zapucketao je i oživio, a stropna se rasvjeta prigušila.

U neizvjesnoj tišini, Langdon je začuo tiho grgorenje vode. Isprva je pomislio da zvuk dopire izvana, no tada je shvatio da dolazi iz zvučnika pokraj ekrana. Polagano se oblikovala slika - vlažni zid špilje, osvijetljen titravim, crvenkastim svjetlom.

»Ovaj video snimio je Bertrand Zobrist«, rekao im je domaćin. »I od mene je zatražio da ga sutra emitiram u svijet.«

Zanijemio od nevjerice, Langdon je pratio taj bizarni kućni video… špilja s lagunom koja se blago talasala… kamera roni, u nju… zaranja ispod površine do muljevitog dna s pločicom na kojoj se kočio natpis

NA OVOME MJESTU,

NA OVAJ DAN, SVIJET SE ZAUVIJEK PROMIJENIO.

I potpis: BERTRAND ZOBRIST.

Datum je bio sutrašnji.

Moj bože! Langdon se u mraku okrenuo prema Sinskey, ali je ona samo tupo buljila u pod - očito je već pogledala film i bila potpuno nesposobna pogledati ga još jednom.

Kamera je skrenula u lijevo i Langdon se smeo ugledavši kako pod vodom lebdi

mjehur prozirne plastike pun želatinaste, žutosmeđe tekućine. Krhka sfera kao da je bila pričvršćena za dno kako ne bi isplivala na površinu.

Koji je to vrag? Langdon je proučavao spremnik. Tekući sadržaj kao da se polagano vrtložio... kao da je tinjao.

Kada je shvatio, ostao je bez daha. Zobristova kuga.

»Zaustavite snimku«, javila se iz tame Sinskey.

Slika se zaledila - pričvršćena plastična vreća lebdi ispod vode - zapečaćeni oblak tekućine obješen u prostoru.

»Mislim da možete pogoditi što je to«, rekla je Sinskey. »Pitanje glasi, koliko će ostati unutar spremnika?« Prišla je ekranu i pokazala sićušnu oznaku na prozirnoj vreći. »Na nesreću, ovo nam otkriva od čega je načinjena. Možete li pročitati?«

Dok mu je srce tuklo, Langdon je žmirkao čitajući natpis koji je, činilo mu se, bio proizvođačev zaštitni znak: Solublon®.

»Najveći svjetski proizvođač vodotopive plastike«, rekla je Sinskey.

Langdon je osjetio kako mu se utroba grči. »Kažete da se ta vreća... otapa?.«

Sinskey mu je mračno kimnula. »Kontaktirali smo s proizvođačem i od njega, nažalost, saznali da proizvode desetke raznih tipova takve plastike koja se otapa od deset minuta do deset tjedana - ovisno o primjeni. Brzina otapanja varira ovisno o vrsti vode i temperaturi, ali ne sumnjam da je Zobrist pomno uračunao sve te čimbenike.« Zastala je. »Pretpostavljamo da će se ova vreća otopiti...«

»Do sutra«, umiješao se Starješina. »Sutra je datum što ga je Zobrist zaokružio u mom kalendaru. Isti je datum i na pločici.«

Langdon je nijemo sjedio u tami.

»Pokažite mu ostalo«, rekla je Sinskey.

Na ekranu slika se ponovno pokrenula i kamera je švenkala preko blistavih voda i pećinske tame. Langdon nije nimalo sumnjao da se to mjesto spominje u tekstu. Laguna u kojoj se ne zrcale zvijezde.

Prizor je prizivao slike iz Danteovih paklenih vizija... rijeku Kokit što teče špiljama podzemnog svijeta.

Gdje god da se nalazila laguna, njezine vode obujmili su strmi, mahovinom prekriveni zidovi; Langdon je naslućivao da su djelo ljudskih ruku. Također je naslutio da kamera otkriva samo zakutak goleme unutrašnjosti, a tu pretpostavku potvrđivala je nazočnost jedva vidljivih okomitih sjena na zidu. Bile su široke, stupaste i ravnomjerno raspoređene.

Stupovi, shvatio je Langdon.

Svod špilje podržavaju stupovi.

Laguna nije bila špilja, bila je golema dvorana.

Onda zadrite duboko u potonulu palaču…

Prije nego što je stigao išta zaustiti, pozornost mu je privukao dolazak nove sjene na zidu… ljudskog obličja, dugog, kljunastog nosa.

O, blagi Bože…

Sjena je progovorila, prigušeno, šapćući preko vode, sablasnim ritmom poezije.

Ja sam vaše spasenje. Ja sam Sjena.

Idućih nekoliko minuta Langdon je gledao najstrašniji film koji je ikada vidio. Očito mahnitanje genija-bezumnika,

monolog Bertranda Zobrista - izveden pod krinkom doktora kuge - bremenit referencama na Danteov Pakao, nosio je jasnu poruku: rast čovječanstva oteo se nadzoru i na vagi se našao sam opstanak ljudskoga roda.

S ekrana, glas je nastavljao:

Ne činiti ništa znači raskriljenih ruku dočekati Danteov pakao... zgrčen, izgladnio, valjajući se u Grijehu. Stoga sam se hrabro bacio na djelo. Neki će užasnuti ustuknuti, no svako spasenje ima svoju cijenu. Jednoga dana svijet će pojmiti ljepotu moje žrtve.

Langdon je ustuknuo kad se pojavio sam Zobrist, odjeven kao doktor kuge i konačno strgnuo masku. Langdon je zurio u ispijeno lice i bjesomučne zelene oči, shvativši da konačno gleda lice čovjeka koji je bio ishodište čitave ove krize. Zobrist je počeo izjavljivati ljubav nekome koga je nazivao svojim nadahnućem:

... znajući da sam budućnost ostavio u tvojim nježnim rukama. Moj rad ovdje dolje završen je. Sad je došao čast da se ponovno uspnem u gornji svijet... i ponovno ugledam zvijezde.

Kad je snimka završila, Langdon je Zobristove posljednje riječi prepoznao kao gotovo doslovno ponavljanje Danteovih posljednjih riječi u Paklu.

U tami dvorane za sastanke Langdon je shvatio da su se svi trenuci straha što ih je doživio danas u hipu stopili u jedinstvenu, zastrašujuću stvarnost.

Bertrand Zobrist dobio je lice… i glas.

Upalila su se svjetla u dvorani i Langdon je opazio da ga svi gledaju s iščekivanjem.

Elizabeth Sinskey izgledala je skamenjeno; onda je ustala i nervozno se poigravala medaljonom. »Profesore, očito je da nam vrijeme istječe. Jedine dobre vijesti do sada jesu da nisu zabilježeni slučajevi detekcije patogena, kao ni prijave oboljenja, stoga pretpostavljamo da je topiva Solublonova vreća još neoštećena. No ne znamo gdje je tražiti. Naš cilj jest neutralizirati prijetnju tako što ćemo vreću blokirati prije nego što se raspadne. Jedini način, naravno, jest smjesta otkriti gdje se nalazi.«

Agent Brüder je ustao i netremice gledao Langdona. »Pretpostavljamo da ste u

Veneciju došli zato što se saznali da je Zobrist ondje sakrio svoju kugu.«

Langdon je zurio u skup ispred sebe, u lica napeta od straha, u sve te koji su se nadali čudu i žalio je što im ne može prenijeti bolje vijesti.

»Nalazimo se u pogrešnoj državi«, objavio je. »Ono što tražite nalazi se skoro tisuću i pol kilometara dalje.«

* * *

Langdonova utroba tutnjala je dubokom grmljavinom motora Mendaciuma kad se brod okrenuo u širokom luku i zaplovio prema venecijanskoj zračnoj luci. Na brodu je nastao pakao. Starješina je odjurio, izvikujući naredbe posadi. Elizabeth Sinskey dočepala se svog mobitela i nazvala pilote transportnog zrakoplova C-130, zahtijevajući od njih da budu što prije moguće spremni poletjeti iz venecijanske zračne luke. Agent Brüder zasjeo je za laptop provjeriti može li skupiti nekakvu međunarodnu prethodnicu koja bi ih čekala na njihovu konačnom odredištu.

Svjetovima daleko.

Starješina se okrenuo dvorani za sastanke i žurno obratio Brüderu. »Je li venecijanska policija javila nešto novo?«

Brüder je odmahnuo glavom. »Ni glasa. Traže, ali Sienna Brooks je nestala.«

Langdon se skamenio. Traže Siennu?

Sinskey je završila razgovor te se i ona pridružila raspravi. »Nisu imali sreće?«

Starješina je odmahnuo glavom. »Ako se slažete, mislim da bi SZO trebao odobriti uporabu sile neophodne da je se privede.«

Langdon je skočio na noge. »Zašto? Sienna Brooks nema nikakve veze s tim!«

Starješinine tamne oči zaorale su ravno u Langdonove. »Profesore, moram vam reći neke stvari o gospođici Brooks.«

79.

PROBIJAJUĆI SE KROZ masu turista na mostu Rialto, Sienna Brooks ponovno je potrčala; pojurila je na zapad uz kanal, šetnicom ulice Fondamenta Vin Castello.

Uhvatili su Roberta.

Još je vidjela njegov očajnički pogled kako je promatra dok su ga vojnici iz svjetlarnika povlačili natrag u kriptu. Nije nimalo sumnjala da će ga njegovi tamničari, na ovaj ili onaj način, brzo uvjeriti da im otkrije sve što je pronašao.

U krivoj smo zemlji.

Još tragičnije, znala je da će tamničari najbrže što mogu Langdonu otkriti pravu narav situacije.

Strašno mi je žao, Roberte.

Zbog svega.

Molim te, znaj, nisam imala izbora.

Sienni je već nedostajao. Čudno. Ovdje, usred venecijanske gungule, osjetila je da se u njoj budi poznata samoća.

Taj osjećaj nije bio nimalo nov.

Još od djetinjstva, Sienna Brooks osjećala se samotno.

Odrastajući s nesvakidašnjim intelektom, Sienna, je mladost provela poput stranca u stranoj zemlji… došljaka koji je zaglavio u osamljenom svijetu. Pokušavala je steći prijatelje, ali su se vršnjaci bavili trivijalnostima koje je nisu zanimale. Pokušala je poštovati starije, ali joj se najveći dio starijih činio kao ostarjela djeca kojima je nedostajalo čak i ono osnovno poimanje svijeta oko sebe i, što ju je najviše mučilo, imalo znatiželje ili skrbi za njega.

Osjećam se kao da ne pripadam ničemu.

I tako je Sienna Brooks naučila kako biti duh. Nevidljiva. Naučila je kako biti kameleon, izvođač koji glumi još samo jedno lice u svjetini. Njezina djetinja ljubav prema glumi, u to nije ni najmanje sumnjala, izvirala je iz nečega što će postati njezinom životnom čežnjom da bude netko drugi.

Netko normalan.

Njezin nastup u Shakespeareovu Snu ivanjske noći pomogao joj je da se osjeti dijelom nečega jer su joj stariji glumci pomagali, pritom je ne gledajući svisoka. No, radost joj je bila kratka vijeka; nestala je

onoga časa kad je nakon premijere sišla s pozornice i sučelila se s hrpama ljudi iz medija blistavih očiju dok su se njezini partneri, neprimjetno, iskradali na stražnja vrata.

I oni me mrze.

Sa sedam godina, Sienna je pročitala dovoljno da si dijagnosticira tešku depresiju. Kad je to priopćila roditeljima, ostali su zatečeni, kao i inače kad bi se suočili s neobičnošću svoje vlastite kćeri. Ipak, poslali su je psihijatru. Doktor joj je postavio hrpu pitanja koja je ona već sama sebi postavila, i onda joj prepisao kombinaciju amitriptilina i klordiazepoksida.

Sienna je bijesno skočila s kauča. »Amitriptilin?« suprotstavila mu se. »Želim biti sretna - ne zombi!«

Psihijatar je, što mu služi na čast, ostao savršeno miran u trenutku tog ispada i predložio drugo rješenje. »Sienna, ako radije ne bi uzimala lijekove, možemo pokušati s holističkim pristupom.« Zastao je. »Zvuči kao da si zarobljena u začaranom krugu razmišljanja o sebi i tome kako ne pripadaš ovom svijetu.«

»Istina«, odgovorila je Sienna. »Pokušavam prestati, ali ne mogu!«

Mirno se osmjehnuo. »Naravno da ne možeš. Fizički je nemoguće da ljudski um ne razmišlja ni o čemu. Duša žudi za emocijom i neprekidno će tragati za gorivom koje pokreće tu emociju - dobrim ili lošim. Tvoj problem jest kriva vrsta goriva.«

Sienna nikad dotad nije čula da itko o umu govori rječnikom mehanike, što ju je odmah privuklo. »Kako mu mogu priskrbiti drugo gorivo?«

»Moraš preusmjeriti intelektualni fokus«, rekao je. »U ovome času, najvećim dijelom razmišljaš o sebi. Pitaš se zašto se ti ne uklapaš... i što s tobom nije u redu.«

»Istina«, ponovila je Sienna, »ali pokušavam riješiti problem. Trudim se uklopiti. Ne mogu riješiti problem ako ne razmišljam o njemu.«

Nasmijao se. »Uvjeren sam da je tvoj problem... upravo razmišljanje o problemu.« Liječnik joj je predložio da pokuša fokus skrenuti sa sebe i vlastitih problema... i pozornost usmjeriti na svijet oko sebe... i njegove probleme.

Tada se sve promijenilo.

Počela je svu svoju energiju trošiti ne na samosažaljenje, nego na suosjećanje s ljudima. Otpočela je filantropske projekte, dijelila juhu u skloništima za beskućnike, čitala knjige slijepima. Nevjerojatno, no nitko od onih kojima je pomagala, čini se, nikad nije primijetio da je drugačija. Bili su samo zahvalni da netko za njih mari.

Sienna je svakog tjedna radila sve više, jedva je stizala spavati shvativši koliko ljudi treba njezinu pomoć.

»Sienna, uspori malo!« opominjali su je. »Ne možeš spasiti svijet.«

Kakve strašne riječi.

Svojim javnim radom, Sienna je došla u vezu s nekoliko članova tamošnje humanitarne udruge. Kad su je pozvali da im se pridruži na jednomjesečnom putovanju na Filipine, objeručke je dočekala priliku.

Zamišljala je da će ondje hraniti siromašne ribare ili seljake u zabiti za koju je pročitala da je čudesna zemlja geoloških ljepota, divnog morskog dna i blještavih ravnica. No kad se skupina smjestila na rubovima grada Manile - najgušće naseljenog mjesta na svijetu - Sienna je

užasnuta ostala bez riječi. Nikad nije vidjela takve razmjere siromaštva.

Kako jedan čovjek može išta promijeniti?

Na svakog čovjeka kojega je nahranila dolazile su stotine koje su je promatrale beznadnim pogledom. U Manili su zastoji trajali šest sati, zagađenje je gušilo, vladala je zastrašujuća prostitucija u kojoj su žrtve uglavnom bila mala djeca što su ih većinom roditelji prodali svodnicima i tješili se saznanjem da će im djeca bar imati hrane.

Usred tog kaosa dječje prostitucije, varalica, džepara i još većih užasa, Sienna je ostala paralizirana. Posvuda oko sebe vidjela je čovječanstvo obuzeto iskonskim nagonom opstanka. Kad se suoče s beznađem... ljudi se pretvaraju u životinje.

Sienni se vratila sva njezina mračna depresija. Odjednom je vidjela čovječanstvo kakvo ono jest - vrstu na rubu propasti.

Nisam imala pravo, pomislila je. Ne mogu spasiti svijet.

Izbezumljena, Sienna je počela trčati gradskim ulicama, gurati se kroz mase, obarati ljude, tjerati dalje, tragati za otvorenim prostorom.

Guši me ljudsko meso!

Dok je trčala, ponovno je na sebi osjetila poglede. Nije se više uklapala. Bila je visoka, svjetloputa, s plavim konjskim repom što se vijorio za njom. Muškarci su zurili u nju kao da je gola.

Kad su je konačno izdale noge, nije imala pojma koliko je pretrčala ni kamo je dospjela. Obrisala je suze i prljavštinu iz očiju i shvatila da se našla usred nekog sirotinjskog grada - grada načinjenog od valovitih metalnih ploča i kartona - spojenih zajedno. Posvuda oko nje bebe su cmizdrile, a vonj ljudskog izmeta lebdio je u zraku.

Protrčala sam kroz vrata pakla.

»Turist?« podrugljivo se oglasio dubok glas iza nje. »Magkano?« Koliko?

Sienna se okrenula i ugledala kako joj prilaze trojica mladića, slineći poput vukova. U trenutku je shvatila da je u opasnosti i pokušala uzmaknuti, ali su je okružili poput grabežljivaca što love u čoporu.

Sienna je vikom dozivala pomoć, ali na njezine krikove nitko nije obraćao pozornost. Pet metara od sebe ugledala je tek neku staricu kako sjedi na

automobilskoj gumi i guli trulež sa stare glavice luka nekakvim zahrđalim nožem. Kad je povikala, starica nije ni trepnula.

Kad su je muškarci zgrabili i uvukli u nekakvu malenu šupu, Sienna je dobro znala što će se dogoditi; užas ju je potpuno obuzeo. Borila se svime što je imala, no bili su snažni i brzo je bacili na stari, prljavi madrac.

Razderali su joj bluzu, grebli po mekoj koži. Kad je zavrištala, poderanu bluzu ugurali su joj u usta toliko duboko da je pomislila kako će se ugušiti. Onda su je prevrnuli na trbuh, lice joj zarili u pljesnivi krevet.

Sienna Brooks oduvijek je žalila neuke duše koje su u svijetu tolike patnje uspijevale vjerovati u Boga, ali se sad i sama molila… molila se svim srcem.

Molim te, Bože, izbavi me od zla.

Još dok se molila, čula ih je kako se smiju, kako je izazivaju dok su joj svojim prljavim rukama svlačili traperice niz noge kojima je lamatala. Jedan od njih uspeo joj se na leđa, bio je znojan i težak; njegov znoj kapao joj je po koži.

Ja sam nevina, pomislila je Sienna. I ovako ću izgubiti nevinost.

Odjednom je taj s leđa odskočio s nje, i podrugljivi povici pretvorili su se u povike gnjeva i straha. Onaj topli znoj što se slijevao Sienni na leđa odjednom je prokuljao... slijevajući se u crvene lokve na madracu.

Kad se Sienna prevrnula da vidi što se zbiva, ugledala je staricu kako s napola očišćenim lukom i zahrđalim nožem stoji iznad napadača koji je obilno krvario iz leđa.

Starica je prijeteći pogledala ostale i mahala krvavim nožem sve dok se trojac nije odvukao.

Bez riječi, starica je Sienni pomogla da skupi odjeću i odjene se.

»Salamat«, kroza suze je izgovorila Sienna. »Hvala.«

Starica se potapšala po uhu, što je značilo da je gluha.

Sienna je priljubila dlanove, sklopila oči i s poštovanjem prignula glavu. Kad je otvorila oči, starice više nije bilo.

Sienna je odmah napustila Filipine, ne pozdravivši se ni s ostatkom ekipe. Nikad nije govorila o tome što joj se dogodilo.

Nadala se da će prešućivanjem događaja sve to izblijedjeti, no time kao da je samo pogoršala stanje. Mjesecima poslije još su je progonile noćne more i više se nigdje nije osjećala sigurnom. Trenirala je borilačke sportove i premda je brzo ovladala smrtonosnim umijećem dim maka, i dalje se posvuda osjećala ugroženom.

Vratila joj se depresija, deseterostruko snažnija, i konačno je u potpunosti prestala spavati. Svaki put kad bi se češljala, primijetila bi da joj ispadaju veliki buseni, svakog dana sve više kose. Na vlastiti užas, za nekoliko tjedana bila je proćelava; razvila je simptome, po vlastitoj dijagnozi, telegeničkog efluvija - alopecije povezane sa stresom za koju je jedini lijek bio izliječiti stres. Svaki put kad bi se pogledala u zrcalo, ugledala bi ćelavu glavu i osjetila kako joj srce bjesomučno udara.

Izgledam kao starica!

Naposljetku joj je preostalo samo obrijati glavu. Bar više nije izgledala staro. Izgledala je bolesno. Ne želeći podsjećati na oboljele od raka, kupila si je periku, složila si plavi konjski rep i, u najmanju ruku, barem podsjećala na sebe.

No u nutrini, Sienna Brooks se promijenila.

Ja sam oštećena roba.

Očajnički pokušavajući za sobom ostaviti vlastiti život, otputovala je u Ameriku i upisala medicinu. Oduvijek je pokazivala interes za medicinu i nadala se da će kao liječnica osjećati da može nečemu služiti… kao da čini bar nešto da ublaži patnje tog izmučenog svijeta.

Usprkos danonoćnom radu, škola joj je išla lako i dok su joj kolege učili, Sienna je honorarno glumila da bi zaradila još novca. Naravno, nije to bio Shakespeare, ali su njezino poznavanje jezika i pamćenje značili da se, umjesto kao na poslu, na pozornici osjeća kao u pribježištu gdje je konačno mogla zaboraviti tko je… i biti netko drugi.

Bilo tko.

Sienna je pokušavala pobjeći od vlastitog identiteta otkako je izgovorila prve riječi. Kao dijete, odbacila je svoje pravo ime, Felicity, i zamijenila ga onim krsnim, Sienna. Felicity je značilo sretna, a ona je dobro znala da nema sreće.

… fokus skrenuti sa sebe i vlastitih problema… i pozornost usmjeriti na svijet oko sebe… i njegove probleme, podsjećala je sebe.

Napad panike na prepunim ulicama Manile u Sienni je potaknuo zebnju zbog prenapučenosti i svjetske populacije. Tada je otkrila radove Bertranda Zobrista, znanstvenika genetskog inženjeringa koji je iznosio neke radikalne teorije o svjetskoj populaciji.

On je genij, shvatila je čitajući njegove napise. Sienna nikad nije osjetila takvo što prema drugom ljudskom biću, i što je više čitala Zobrista, više se osjećala kao da zadire u srce srodnoj duši. Njegov članak »Ne možete spasiti svijet«, Siennu je podsjetio na ono što su joj svi govorili još dok je bila dijete… a Zobrist je vjerovao u dijametralno suprotno.

Možete spasiti svijet, pisao je Zobrist. Ako nećete vi, tko će? Ako ne sada, onda kada?

Sienna je pomno proučavala Zobristove matematičke jednadžbe, učeći sama o njegovim predviđanjima maltuzijanske katastrofe i neizbježnoj

propasti vrste. Njezin intelekt obožavao je te zakučaste pretpostavke, ali je osjećala kako stres buja u njoj gledajući cjelokupnu budućnost čovječanstva… matematički zagarantiranu… toliko očitu… neizbježnu.

Zašto to nitko drugi ne uviđa?

Iako su je njegove ideje uplašile, Sienna je postala opsjednuta Zobristom; gledala je snimke njegovih predavanja, pročitala sve što je ikad napisao. Kad je doznala da drži predavanja u Sjedinjenim Državama, znala je da ga mora vidjeti. Te noći promijenio se čitav njezin svijet.

Smiješak joj je obasjao lice, prisjećanje na tu čarobnu večer bilo je rijedak trenutak sreće… večer koje se živo sjećala prije samo nekoliko sati, sjedeći u vlaku s Langdonom i Ferrisom.

Chicago. Snježna oluja.

Siječanj, prije šest godina… ali, kao da je bilo jučer. Probijam se kroz nanose Magnificent Milea, kojim šiba vjetar, podignutim ovratnikom branim se od zaslijepljujuće bjeline. Unatoč hladnoći govorim si da me ništa neće odvratiti od cilja. Noćas imam priliku slušati velikog Bertranda Zobrista… uživo.

Dvorana je gotovo pusta kad Bertrand izlazi na podij i on je visok… tako je visok… živih, zelenih očiju koje kao da u svojim dubinama skrivaju sve misterije svijeta.

»Kvragu i prazna dvorana«, izjavi. »Idemo u bar!«

Stignemo onamo, samo šačica nas u tihom separeu, a on govori o genetici, o populaciji, i svojoj najnovijoj strasti… transhumanizmu.

Dok se redaju runde, osjećam se kao na privatnoj audijenciji kod neke rock-zvijezde. Svaki put kad me Zobrist pogleda,, njegove zelene oči u meni raspale potpuno neočekivane osjećaje… iskonski zov seksualne privlačnosti.

Za mene potpuno nov osjećaj.

I onda ostajemo posve sami.

»Hvala vam za ovu večer«, kažem dok mi zadnja runda muti um. »Sjajan ste učitelj.«

»Laskamo?« Zobrist se smijesi i primiče mi se; noge nam se dodiruju. »Daleko ćete dogurati.«

Očijukanje je očito neumjesno, ali mi smo u snježnoj noći u opustjelom čikaškom hotelu i cijeli svijet kao da je zaspao.

»Dakle, što ćemo?« pita Zobrist. » Čašica za laku noć kod mene u sobi?«

Skamenim se; znam da izgledam kao jelen pred automobilskim farovima. Ne znam kako ću!

Zobristove oči toplo svjetlucaju. »Ako smijem primijetiti«, prošapće. »Nikad niste bili sa slavnom osobom.«

Osjećam kako rumenim, trudim se prikriti navalu osjećaja — nelagodu, uzbuđenje, strah. »Zapravo, istini za volju«, odvraćam, »nikad ni s jednom osobom.«

Zobrist se nasmiješi i primakne se još bliže. »Ne znam baš što ste čekali, ali dajte da vam budem prvi.«

U tom trenutku svi odbojni seksualni strahovi i frustracije djetinjstva nestaju… iščezavaju u snježnoj noći.

Zatim sam gola u njegovu naručju.

»Opusti se, Sienna«, šapće i onda, strpljivim rukama iz mog neiskusnog tijela izvlači bujicu osjećaja o kojima nisam ni sanjala.

Pronašla sam Ljubav.

I slijedit ću je posvuda.

80.

NA GORNJOJ PALUBI Mendaciuma Langdon je zgrabio ulaštenu tikovu ogradu, umirio noge koje su drhturile i pokušao doći do daha. Morski zrak bivao je hladniji, a grmljavina niskoletećih putničkih mlažnjaka govorila mu je da se približavaju venecijanskoj zračnoj luci.

Moram vam reći nešto o gospođici Brooks.

Pokraj njega, za ogradom, Starješina i doktorica Sinskey bili su tihi, ali na oprezu, dajući mu vremena da se pribere. Ono što su maloprije rekli Langdonu toliko ga je uznemirilo i smutilo da ga je Sinskey izvela na svježi zrak.

Morski zrak krijepio je, no Langdonu glava nije bila nimalo bistrija. Mogao je samo tupo zuriti u zapjenjeni krmeni val broda, i truditi se u onome što je čuo otkriti nekakvu logiku.

Kako je tvrdio Starješina, Sienna Brooks i Bertrand Zobrist bili su dugogodišnji ljubavnici. I aktivno sudjelovali u nekom radikalnom transhumanističkom

pokretu. Njezino puno ime glasilo je Felicity Sienna Brooks, ali je također bila poznata i kao FS-2080... što je imalo veze s njezinim inicijalima i godinom stotog rođendana.

Ništa od toga nema smisla!

»Siennu Brooks upoznao sam preko drugih veza«, govorio je Starješina Langdonu, »i vjerovao sam joj. I zato, kad me lani zamolila da primim mogućeg bogatog klijenta, pristao sam. Pokazalo se da je taj mogući bio Bertrand Zobrist. Unajmio me da mu osiguram sklonište gdje može u tajnosti raditi na svom remek-djelu. Pretpostavljao sam da razvija novu tehnologiju koju želi zaštititi od krađe... ili možda izvodi neka radikalna genetska istraživanja što se kose s etičkim propisima SZO-a... nisam pitao, no vjerujte mi, nisam ni pomišljao da stvara... kugu.«

Langdon je bio kadar samo rastreseno kimnuti... potpuno zatečen.

»Zobrist je bio fanatičan ljubitelj Dantea«, nastavio je Starješina, »i zato je odabrao Firencu kao grad gdje se želio sakriti. Moja organizacija pribavila mu je sve potrebno - skriveni laboratorij s prostorom za stanovanje, razne lažne

identitete i zaštićene komunikacijske kanale kao i osobnog asistenta koji se skrbio za sve - od njegove sigurnosti do nabavke hrane i potrepština. Zobrist se nikad nije koristio kreditnim karticama, niti se pojavljivao u javnosti, stoga mu je bilo nemoguće ući u trag. Čak smo ga opskrbili maskama, lažnim identitetima i ispravama da može putovati neprimijećen.« Zastao je. »Što je očito i učinio, kad je otišao postaviti topivu vreću.«

Sinskey je ispustila zrak, ne trudeći se prikriti svoju ozlojeđenost. »SZO mu je godinu dana pokušavao ući u trag, ali kao da je nestao s lica Zemlje.«

»Skrivao se čak i od Sienne«, rekao je Starješina.

»Kako?« Langdon je podigao pogled i nakašljao se. »Niste li rekli da su bili ljubavnici?«

»Bili su, ali ju je naglo otpilio nakon što je nestao. Iako ga je Sienna uputila nama, sporazum se odnosio samo na Zobrista i jedan dio bio je da će, kad nestane, nestati za sve, dakle i za Siennu. Očito joj je, nakon toga, poslao oproštajno pismo u kojem joj javlja da je jako bolestan i

da će umrijeti za nekih godinu dana, te da ne želi da ga gleda kako propada.«

Zobrist je napustio Siennu?

»Sienna mi se javila tražeći informacije«, rekao je Starješina, »ali sam odbijao njezine pozive. Morao sam poštovati klijentove želje.«

»Prije dva tjedna«, nastavila je Sinskey, »Zobrist je u Firenci ušao u banku i anonimno iznajmio pretinac. Nakon odlaska, naši dežurni dobili su obavijest iz banke da je novi program za prepoznavanje lica prerušenog muškarca identificirao kao Bertranda Zobrista. Moja ekipa odletjela je u Firencu i trebalo nam je tjedan dana da otkrijemo skrovište koje smo zatekli prazno, ali smo u njemu pronašli dokaze da je stvorio neki iznimno zarazan patogen te ga sakrio na drugom mjestu.«

Sinskey je zastala. »Očajnički smo tragali za njim. Idućeg jutra prije svitanja spazili smo ga kako hoda uz Arno i odmah smo krenuli u potjeru. Tada nam je pobjegao na toranj i radije se bacio se u smrt.«

»Možda je to ionako namjeravao«, ubacio se Starješina. »Bio je uvjeren da ionako neće dugo poživjeti.«

»Pokazalo se«, preuzela je Sinskey, »da je za njim tragala i Sienna. Nekako je otkrila da smo krenuli u Firencu i onda je pratila naše kretanje uvjerena da smo ga pronašli. Na nesreću, zatekla se ondje i vidjela ga kako se baca.« Uzdahnula je. »Pretpostavljam da joj je bilo strašno traumatično gledati kako joj ljubavnik i učitelj skače u smrt.«

Langdon je osjetio mučninu, jedva sposoban pojmiti što mu to oni govore. Jedina osoba kojoj je vjerovao u cijeloj toj priči bila je Sienna, a sad mu ovi ljudi govore da nije ona za koju se izdaje? Što god rekli, nije mogao povjerovati da bi Sienna podržala Zobristovu želju da stvori kugu.

A možda i bi?

Bi li danas pobio polovicu populacije ako bi vrstu spasio od izumiranja? tako ga je upitala.

Langdon je osjetio jezu.

»Nakon Zobristove smrti«, objašnjavala je Sinskey, »poslužila sam se svojim utjecajem kako bih banku natjerala da

otvori Zobristov sef u kojem se, kakva ironija, nalazilo pismo naslovljeno na mene… i ona čudna spravica.«

»Projektor«, ubacio se Langdon.

»Točno. Napisao mi je kako želi da budem prva koja će posjetiti nultu točku koju nitko neće pronaći, a da ne prati njegov Zemljovid pakla.«

Langdon se prisjetio preinačene Botticellijeve slike koja je isijavala iz sićušnog projektora.

Starješina je dodao: »Zobrist mi je naložio da sadržaj sefa dostavim doktorici Sinskey, ali najkasnije sutra ujutro. Kad ga se doktorica Sinskey dočepala, uhvatila nas je panika i krenuli smo u akciju trudeći se vratiti ga u skladu s klijentovim željama.«

Sinskey je pogledala Langdona. »Nisam se nadala da ću zemljovid shvatiti na vrijeme, pa sam zatražila vašu pomoć. Sjećate li se toga?«

Langdon je odmahnuo glavom.

»U potaji smo vas avionom prebacili do Firence, gdje ste dogovorili sastanak s nekim za koga ste mislili da može pomoći.«

Ignazio Busoni.

»Sinoć ste se sastali s njim«, govorila je Sinskey, »i zatim ste nestali. Pomišljali smo da vam se nešto dogodilo.«

»A zapravo«, rekao je Starješina, »nešto se stvarno dogodilo. U pokušaju da vrati projektor, agentica imenom Vayentha pratila vas je od zračne luke. Izgubila vas je negdje oko Piazze della Signoria.« Namrštio se. »Bila je to teška pogreška. A Vayentha je imala hrabrosti za to okriviti pticu.«

»Molim?«

»Gugutanje grlice. Po njezinoj izjavi, našla se u savršenoj poziciji, pratila vas je iz zasjenjene niše kad je prošla skupina turista. Rekla je da je tada grlica glasno zagugutala s prozora iznad njezine glave, što je turiste natjeralo da stanu i zapriječe joj put. Kad je ponovno mogla izići u uličicu, više vas nije bilo.« S gađenjem je odmahnuo glavom. »No dakle, izgubila vas je na nekoliko sati. I onda je, konačno, ponovno pronašla trag - no tada je s vama bio još jedan muškarac.«

Ignazio, pomislio je Langdon. Sigurno smo s maskom odlazili iz Palazzo Vecchija.

»Uspješno vas je obojicu pratila u pravcu Piazze della Signoria, ali ste je očito

primijetili i odlučili bježati - razdvojili ste se.«

Što ima smisla, pomislio je Langdon. Ignazio je bježao s maskom i sakrio je u krstionici prije nego što je dobio infarkt.

»A onda je Vayentha strahovito pogriješila«, rekao je Starješina.

»Upucala me u glavu?«

»Ne, prerano se otkrila. Privela vas je na ispitivanje prije nego što ste doznali išta. Morali smo znali jeste li dešifrirali kartu, ili možda doktorici Sinskey rekli ono što je trebala znati. Niste rekli ni riječ. Rekli ste da ćete radije umrijeti.«

Tragao sam za smrtonosnom kugom! Vjerojatno sam mislio da ste plaćenici koji žele pronaći biološko oružje.

Snažni brodski motori naglo su zavezli unatrag usporavajući plovilo dok se približavalo zgradi za utovar zračne luke. U daljini, Langdon je vidio neupadljiv trup transportnog zrakoplova C-130 u koji su dotakali gorivo. Na trupu je stajao natpis SVJETSKA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA.

U tom trenutku prišao im je Brüder smrknuta lica. »Upravo sam saznao da je jedina kvalificirana ekipa unutar radijusa

od pet sati ova naša, što znači da smo prepušteni sami sebi.«

Sinskey je klonula. »Lokalne vlasti?«

Brüder je oprezno progovorio: »Još ne. To je moja preporuka. Trenutačno nemamo točnu lokaciju, dakle oni ne mogu ništa. Štoviše, operacija obuzdavanja uvelike nadilazi njihovu stručnost, stoga postoji realni rizik da će učiniti više štete nego koristi.«

»Primum non nocere«, prošaptala je Sinskey i kimnula, izgovarajući temeljno načelo medicinske etike: najvažnije jest ne nanijeti štetu.

»I, konačno«, rekao je Brüder, »Sienni Brooks ni traga ni glasa.« Pogledao je Starješinu. »Znate li ima li Sienna u Veneciji neke veze koje bi joj mogle pomoći?«

»Ne bi me iznenadilo«, odvratio je. »Zobrist posvuda ima sljedbenike, i ako poznajem Siennu, ta će se okoristiti svim sredstvima da ostvari svoj cilj.«

»Ne možete je pustiti iz Venecije«, rekla je Sinskey. »Nemamo pojma u kakvom je stanju topiva vreća. Ako je itko pronađe, u ovom trenutku potreban je najlakši dodir da probije plastiku i zarazu oslobodi u vodu.«

Uslijedio je trenutak šutnje dok su svi razmišljali o ozbiljnosti situacije.

»Bojim se da imam još loših vijesti«, rekao je Langdon. »Zlaćani mouseion mudrosti svete.« Zastao je. »Sienna zna gdje se nalazi. Ona zna kamo smo krenuli.«

»Što?« panično se oglasila Sinskey. »Mislila sam da niste imali priliku Sienni reći što ste otkrili! Rekli ste mi kako ste joj kazali samo to da ste se zatekli u krivoj zemlji.«

»Što je istina«, rekao je Langdon, »ali je znala da tragamo za grobnicom Enrica Dandola. Na internetu može pronaći gdje se nalazi. A kad pronađe Dandolov grob… spremnik ne može biti daleko. U tekstu stoji da treba pratiti zvuk kapanja vode sve do potonule palače.«

»U vražju mater!« ispalio je Brüder i odjurio.

»Neće nas pretећi«, rekao je Starješina. »Imamo prednost.«

Sinskey je teško uzdahnula. »Nisam toliko sigurna. Transporter je spor, a čini se da je Sienna Brooks neviđeno snalažljiva.«

Dok je Mendacium pristajao, Langdon se zatekao kako bojažljivo promatra kabasti

C-130 na pisti. Izgledao je kao da jedva može letjeti i nije imao prozore. Već sam se njime vozio? Langdon se nije sjećao ničega.

Ili zbog ljuljanja broda, ili pak zbog sve veće odbojnosti prema klaustrofobičnom zrakoplovu, Langdon nije znao zašto, ali ga je odjednom zahvatio napad mučnine.

Okrenuo se Sinskey. »Nisam siguran jesam li u stanju letjeti.«

»Dobro ste«, rekla je. »Danas ste prošli sito i rešeto i, naravno, u tijelu imate toksine.«

»Toksine?« Langdon je nesigurno ustuknuo. »O čemu to govorite?«

Sinskey je skrenula pogled; očito je rekla više nego što je namjeravala.

»Profesore, žao mi je. Na nesreću, upravo sam saznala da je vaše zdravstveno stanje malo složenije od obične rane na glavi.«

Langdon je osjetio žalac straha prisjećajući se crne mrlje na Ferrisovim prsima kad je taj kolabirao u bazilici.

»Što je sa mnom?« želio je znati.

Sinskey je oklijevala, kao da ne zna što bi rekla. »Prvo ćemo vas ukrcati u avion.«

81.

SMJEŠTEN ISTOČNO, TIK do veličanstvene crkve Frari, Atelier Piero Longhi bio je oduvijek jedan od vodećih venecijanskih dobavljača povijesnih kostima, perika i rekvizita. Na popisu njegovih klijenata nalaze se filmske kompanije i kazališne družine, kao i utjecajni pripadnici javnosti koji se pouzdaju u stručnost osoblja koje ih oprema za najekstravagantnije balove karnevala.

Prodavač se upravo spremao zatvoriti, kad je na vratima glasno zazvonilo. Podigao je pogled i spazio privlačnu ženu plave kose svezane u rep, koja je naglo ušla. Bila je zadihana, kao da je trčala kilometrima. Požurila se do pulta, a smeđe oči bile su joj divlje i očajne.

»Moram razgovarati s Giorgiom Vencijem«, rekla je hvatajući dah.

Svi bismo to, pomislio je prodavač. Samo, čarobnjaka ne viđa nitko.

Giorgio Venci - glavni dizajner ateljea - svoju je magiju izvodio iza zavjese, s

klijentima razgovarao iznimno rijetko i nikad bez prethodne najave. Bogat i utjecajan, Giorgio si je dopuštao određene mušice, među njima i strast prema samoći. Blagovao je sam, letio je sam i neprekidno se tužio na sve veći broj turista u Veneciji. Nije bio tip koji je volio društvo.

»Oprostite«, rekao je prodavač smiješeći se uvježbano. »Ali signor Venci nije ovdje. Mogu li vam ja pomoći?«

»Giorgio je ovdje«, izjavila je. »Stan mu je na katu. Svjetlo gori. Prijateljica sam mu. Hitno je.«

Žena je doslovno plamtjela. Prijateljica — tako tvrdi. »Mogu li Giorgiju prenijeti vaše ime?«

Žena je uzela list papira s pulta i nažvrljala niz slova i brojki.

»Samo mu predajte ovo«, rekla je i prodavaču pružila papir. »Molim vas, požurite se. Nemam mnogo vremena.«

Prodavač je bojažljivo odnio papir gore i položio ga na dugački krojački stol, gdje je Giorgio pogrbljen kao lud šivao za strojem.

»Signore«, obratio se šaptom. »Netko vas je došao vidjeti. Ona kaže da je hitan slučaj.«

Ne prekidajući rad, ne podižući pogled, Vend je ispružio ruku, uzeo papir i pročitao napisano, šivaći stroj se zaustavio.

»Pošaljite mi je odmah«, naredio je Giorgio, derući papir na komadiće.

82.

VELIKI TRANSPORTNI ZRAKOPLOV C-130 još se uspinjao kad je skrenuo prema jugoistoku i zagrmio preko Jadranskog mora. U trupu Langdon se istodobno osjećao i stiješnjen i prepušten sudbini — pritisnut nepostojanjem prozora i smućen svim neodgovorenim pitanjima što su mu se vrtjela po glavi.

Vaše zdravstveno stanje, rekla mu je Sinskey, malo je složenije od obične rane na glavu

Langdonu je srce brže zakucalo na pomisao što bi sve upravo mogao čuti, no u tom se trenutku bavio raspravom s ekipom specijalaca o strategiji obuzdavanja pošasti. Brüder je telefonirao u blizini, s vladinim agencijama razgovarao o Sienni Brooks, nadzirući sve pokušaje da se nju pronađe.

Sienna...

Langdon se i dalje trudio dokučiti značenje tvrdnje da je ona u potpunosti upletena u sve ovo. Dok se zrakoplov izravnavao nakon uspona, maleni muškarac koji je sebe nazivao Starješinom prešao je

preko kabine i sjeo sučelice Langdonu. Prepleo je prste ispod brade i napućio usne. »Doktorica Sinskey zamolila me da vas uputim… da vam pokušam objasniti vašu situaciju.«

Langdon se pitao što mu on može reći, a da bi time imalo razjasnio ovu zbrku.

»Kao što sam prethodno govorio«, počeo je Starješina, »većim dijelom ovo je otpočelo nakon što vas je moja agentica Vayentha prerano privela. Nismo imali pojma koliko ste napredovali u svojoj istrazi za doktoricu Sinskey, ili koliko ste podataka podijelili s njom. Plašili smo se da će, ako je saznala lokaciju projekta koji smo štitili po nalogu klijenta, oduzeti ili uništiti projekt. Morali smo ga pronaći prije nje, i zato smo vas trebali da radite za nas.» a ne za Sinskey.« Starješina je zastao, lupkao je vršcima prstiju. »Nažalost, tada smo već otkrili karte… i vi nam nikako niste vjerovali.«

»I onda ste mi pucali u glavu?« bijesno je upitao Langdon.

»Skovali smo plan da vas natjeramo da nam povjerujete.«

Langdon se izgubio. »Kako možete natjerati nekoga da vam vjeruje… nakon što ste ga oteli i ispitivali?«

Sugovornik se meškoljio s nelagodom. »Profesore, je li vam poznata porodica kemijskih spojeva zvanih benzodiazepini?«

Langdon je odmahnuo glavom.

»Oni su vrsta lijekova koji se, među ostalim, koriste i za liječenje posttraumatskog stresa. Kao što možda znate, kad netko proživi neki strašan događaj, recimo automobilsku nesreću ili silovanje, dugotrajna sjećanja mogu izazvati trajna oštećenja. Korištenjem benzodiazepina, neuroznanstvenici mogu liječiti posttraumatski stres i vratiti sjećanja u stanje koje je prethodilo traumatičnom događaju.«

Langdon je slušao šutke, nesposoban zamisliti kamo točno vodi ovaj razgovor.

»Kad se stvaraju nova sjećanja«, nastavio je Starješina, »ti događaji ostaju otprilike četrdeset osam sati pohranjeni u kratkotrajnom pamćenju prije nego što se presele u dugotrajno pamćenje. Novim mješavinama benzodiazepina moguće je lako osvježiti kratkoročno pamćenje… u biti

izbrisati sadržaj prije nego što svježa sjećanja prijeđu u dugotrajno pamćenje. Na primjer, ako se žrtvi nasilja, tijekom prvih nekoliko sati nakon napada, ubrizga benzodiazepin, njezina sjećanja mogu nestati zauvijek, te tako trauma ne može postati dijelom žrtvine psihe. Jedina mana postupka jest ta što žrtva gubi sva sjećanja na nekoliko dana života.«

Langdon je, ne vjerujući, zurio u tog malog čovjeka. »Vi ste mi izazvali amneziju!«

Starješina je posramljeno uzdahnuo. »Nažalost, tako je. Kemijski induciranu. Vrlo sigurno. Samo, uz brisanje kratkoročnog pamćenja.« Zastao je. »Dok ste bili u nesvijesti, mumljali ste nešto o kugi, a mi smo pretpostavili da su uzrok tome slike iz projektora. Nikad nismo ni pomišljali da je Zobrist stvorio stvarnu kugu.« Zastao je. »Također ste i mrmljali nešto što nam je zvučalo kao Very sorry. Very sorry.«

Vasari. U tom trenutku to je zacijelo bilo sve što je otkrio u vezi s projektorom. Cerca trova. »Ali… mislio sam da je rana na glavi uzrokovala amneziju. Netko je pucao u mene.«

Starješina je odmahnuo glavom. »Nitko nije pucao, profesore. Nema rane na glavi.«

»Što?!« Langdon je nagonski prstima potražio šavove i nabreklu ranu na zatiljku. »Onda koji je ovo vrag?« Podigao je kosu da otkrije izbrijano područje.

»Dio privida. Načinili smo mali urez na tjemenu i odmah ga zatvorili šavovima. Morali ste povjerovati da vas je netko napao.«

Znači, to nije rana od metka?

»Kad ste se probudili«, rekao je Starješina, »htjeli smo da vjerujete kako vas je netko htio ubiti… da ste u opasnosti.«

»Pa, pokušavali su me ubiti!« povikao je Langdon i svojim ispadom privukao poglede svih u avionu. »Vidio sam doktora u bolnici - doktora Marconija - njega su ustrijelili hladnokrvno.«

»To je ono što ste vidjeli«, mirno je odvratio Starješina, »ali se nije dogodilo. Vayentha je radila za mene. Bila je iznimno talentirana za takve poslove.«

»Ubijanje ljudi?« upitao je Langdon.

»Ne«, mirno je odgovorio Starješina. »Iluziju da ubija ljude.«

Langdon je dugo zurio u njega i prisjećao se sjedobradog liječnika čupavih obrva koji se stropoštao na pod dok mu je iz prsa liptala krv.

»Vayenthin pištolj bio je napunjen slijepim mecima«, rekao je Starješina. »I aktivirao radijski kontroliran uređaj koji je detonirao vrećicu krvi na prsima doktora Marconija. Kad smo već kod njega, živ je i zdrav.«

Langdon je sklopio oči zapanjen onim što je čuo. »A... bolnička soba?«

»Na brzinu sklepana scenografija«, rekao je Starješina. »Profesore, znam da je sve ovo teško probaviti. Radili smo brzo, bili ste mamurni, pa nismo morali dotjerati sve do savršenstva. Kad ste se probudili, vidjeli ste što ste željeli vidjeti - bolničke rekvizite, nekoliko glumaca i koreografirani napad.«

Langdonu se vrtjelo u glavi.

»To radi moja tvrtka«, rekao je Starješina. »Jako dobro stvaramo iluzije.«

»A Sienna?« upitao je Langdon trljajući oči.

»Morao sam procijeniti, te sam odlučio surađivati s njom. Glavno mi je bilo štititi klijentov projekt od doktorice Sinskey, a

Sienna i ja dijelili smo taj cilj. Da bi zadobila vaše povjerenje, Sienna vas je spasila od ubojice i pomogla vam pobjeći u stvarnu uličicu. Taksi je također bio naš, s još jednim relejem na stražnjem vjetrobranu zbog konačnog efekta tijekom bijega. Taksi vas je odveo do stana koji smo sklepali na brzu ruku.«

Siennin skromni stan, pomislio je Langdon shvaćajući zašto mu je izgledao kao da je namješten stvarima s otpada. Što je također objasnilo i zgodnu slučajnost da je Siennin susjed' imao odjeću koja mu je savršeno pristajala.

Sve je bilo namješteno.

Čak i očajnički poziv Siennine prijateljice iz bolnice bio je lažan. Sienna, ovo ti je Danikova!

»Kad ste nazvali Američki konzulat«, nastavio je Starješina, »nazvali ste broj koji vam je pronašla Sienna. Telefon je zazvonio na Mendaciumu.«

»Nikad nisam dobio Konzulat…«

»Ne, niste.«

Ostanite gdje ste, govorio mu je lažni zaposlenik Konzulata. Poslat ću odmah nekoga po vas. A onda, kad se pojavila

Vayentha, Sienna ju je, baš zgodno, spazila na ulici i povezala sve. Roberte, tvoja vlada pokušava te ubiti! Ne možeš u ovo uvlačiti vlast. Jedina ti je nada otkriti što znači taj projektor!

Starješina i njegova tajanstvena organizacija - ma koji vrag oni bili — uspješno su preprogramirali Langdona da prestane raditi za Sinskey i okrene se k njima. Privid je bio potpun.

Sienna me savršeno iskoristila, pomislio je osjećajući više tugu nego bijes. U to malo vremena koliko su bili zajedno, prirasla mu je srcu. Najteže je Langdonu padalo mučno pitanje kako se jedna tako svijetla i vedra duša kao Sienna može potpuno predati Zobristovu manijačkom rješenju problema prekobrojnog stanovništva.

Mogu ti reći bez sumnje, rekla mu je prije, da bez radikalne promjene, dolazi kraj našoj vrsti… matematika je neosporiva.

»A svi članci o Sienni?« upitao je Langdon prisjetivši se programske knjižice i napisa o zapanjujuće visokom kvocijentu inteligencije.

»Sve izvorno«, odgovorio je Starješina. »Najbolje iluzije koriste se što je moguće većim dijelom stvarnog svijeta. Nismo imali mnogo vremena za pripreme, tako da su Siennino osobno računalo i njezini stvarni dokumenti bili gotovo jedino što nam je bilo na raspolaganju. A sve to trebali ste vidjeti samo i jedino u slučaju da ste istinski posumnjali u nju.«

»Nije bilo predviđeno ni da se koristim njezinim računalom«, nastavio je Langdon.

»Da, tada smo izgubili nadzor. Sienna nije očekivala da će specijalci pronaći stan, pa kad su uletjeli, Sienna se uspaničila i krenula improvizirati. Pobjegla je s vama na trokolici i trudila se održati iluziju. Dok se cijela misija raspadala, nisam imao izbora, morao sam otpisati Vayenthu, ali je ona prekršila protokol i dala se u potjeru za vama.«

»Zamalo me ubila«, rekao je Langdon, Starješini prepričavši obračun na tavanu Palazzo Vecchija, kad je Vayentha podigla pištolj i naciljala Langdona ravno u prsa. Boljet će samo na trenutak… no ovo mi je jedina mogućnost. Sienna je tada iskočila i

gurnula je preko ograde, odakle je Vayentha pala u smrt.

Starješina je glasno uzdahnuo, razmišljajući o tome što je Langdon netom izgovorio. »Sumnjam da vas je Vayentha pokušavala ubiti... njezin pištolj ispucavao je samo slijepe metke. Jedina nada za iskupljenje bila joj je vratiti nadzor nad vama. Vjerojatno je mislila da će vas, ako ispuca ćorak, moći uvjeriti da nije ubojica i da ste se zatekli usred iluzije.«

Starješina je malo zastao, zamislio se i zatim nastavio. »Neću se baviti nagađanjima je li Sienna stvarno namjeravala ubiti Vayenthu ili je samo pokušavala omesti hitac. Počinje mi svitati da sam Siennu Brooks poznavao znatno lošije nego što sam mislio.«

Kao i ja, složio se Langdon iako se sjećao šoka i kajanja na licu mlade žene; naslutio je kako je to što je učinila agentici sa šiljcima u kosi najvjerojatnije bila pogreška.

Langdon se osjećao kao da pluta... posve sam. Okrenuo se prema prozoru, čeznuo je da pogleda svijet ispod sebe, ali je vidio samo stijenku avionskog trupa.

Moram odavde.

»Jeste li dobro?« upitao je Starješina zabrinuto promatrajući Langdona.

»Ne«, odvratio je ovaj. »Ni približno.«

* * *

Preživjet će, pomislio je Starješina. Samo se pokušava nositi s novom stvarnošću.

Američki profesor izjedao je kao da ga je tornado netom podigao s da, izvrtio i bacio u neku stranu zemlju, ostavljajući ga u šoku i dezorijentirana.

Pojedinci na koje se namjeri Konzorcij rijetko otkriju istinu što se krije iza režiranih događanja kojima su posvjedočili, a ako i uspiju, Starješina nikad nije nazočan da bi proučio posljedice. Danas je, osim krivnje koju je osjetio osobno promatrajući Langdonovu izgubljenost, osjećao i teško breme odgovornosti za trenutačnu krizu.

Prihvatio sam pogrešnog klijenta. Bertranda Zobrista.

Vjerovao sam pogrešnoj osobi. Sienni Brooks.

Sad je Starješina letio ravno u oko oluje - u samo središte moguće smrtonosne kuge, sposobne izazvati pomor u cijelome svijetu. Ako iz toga izvuče živu glavu, nekako mu se činilo da Konzorcij neće uspjeti preživjeti. Uslijedit će beskrajne istrage i optužbe.

Je li to kraj koji me čeka?

83.

TREBAM ZRAKA, pomislio je Robert Langdon. Trebam pogled,... bilo što.

Trup bez prozora kao da ga je drobio. Naravno, čudna priča o svemu što mu se danas dogodilo nije nimalo pomogla. U glavi su mu tutnjala pitanja bez odgovora... većinom ona o Sienni.

Čudno, ali mu je nedostajala.

Glumila je, podsjetio se. Iskoristila me.

Bez riječi, Langdon je ostavio Starješinu i uputio se prema nosu aviona. Vrata kokpita bila su otvorena i prirodno svjetlo koje je prodiralo kroz njih privlačilo ga je poput svjetionika. Stojeći na vratima — piloti ga nisu primijetili - Langdon je grijao lice na suncu. Beskrajan prostor pred njim izgledao mu je kao mana nebeska. Vedro, modro nebo činilo mu se savršeno spokojnim... tako trajnim.

Ništa nije vječno, podsjetio se i dalje se naprežući pojmiti moguću katastrofu s kojom su se suočili.

»Profesore?« začuo je tih glas iza sebe i okrenuo se.

Langdon je zatečeno uzmaknuo. Pred njim je stajao doktor Ferris. Posljednji put kad ga je vidio, grčio se na podu bazilike svetog Marka, borio za zrak. Sad se stvorio u avionu, nalaktio se na pregradu, na glavi imao šiltericu dok mu je lice, prekriveno kalaminskom kremom, bilo prašnjavo roza boje. Prsa i trup bili su mu debelo zamotani zavojima i disao je plitko. Ako je Ferris i imao kugu, činilo se da nitko pretjerano ne razbija glavu mogućnošću njezina širenja.

»Vi ste… živi!« ispalio je Langdon, ne skidajući pogled s njega.

Ferris je umorno kimnuo. »Manje-više.« Držanje mu se drastično promijenilo - djelovao je kudikamo opuštenije.

»Ali, mislio sam…«, Langdon je ustuknuo. »Istini za volju… ne znam više što bih mislio.«

Ferris mu se sućutno nasmiješio. »Danas ste se, bogme, naslušali laži. Mislio sam da vam se trebam ispričati. Kao što ste vjerojatno shvatili, ne radim za SZO, niti sam otišao u Cambridge po vas.«

Langdon je kimnuo, bio je preumoran da bi ga u tom trenutku išta moglo iznenaditi. »Radite za Starješinu.«

»Radim. Poslao me da vama i Sienni pomažem na terenu… i da vam pomognem pobjeći specijalcima.«

»U tom slučaju, savršeno ste obavili svoje«, rekao je Langdon, prisjećajući se kako se Ferris pojavio u krstionici, Langdona uvjerio da radi za SZO i onda osigurao Sienni i njemu prijevoz iz Firence, daleko od ekipe doktorice Sinskey. »Očito niste liječnik.«

Ovaj je odmahnuo glavom. »Nisam, danas sam samo odigrao tu ulogu. Moj zadatak bio je pomoći Sienni da očuva iluziju kako biste shvatili na što ukazuje projektor. Starješina je bio čvrsto odlučio pronaći Zobristovu kreaciju kako bi je mogao sačuvati od Sinskey.«

»Niste imali pojma da je riječ o kugi?« upitao je Langdon, i dalje radoznao čuti više o Ferrisovu čudnom osipu i unutarnjem krvarenju.

»Naravno da nisam! Kad ste spomenuli kugu, pretpostavio sam da je riječ o priči koju vam je Sienna prodala da vas pokrene. Pa sam se ubacio u igru. Smjestio sam nas u vlak za Veneciju… i onda, onda se sve promijenilo.«

»Kako?«

»Starješina je vidio Zobristovu bizarnu snimku.«

To bi moglo proći. »I shvatio da je Zobrist lud.«

»Upravo tako. Starješina je u tom času shvatio u što se uvalio Konzorcij i to ga je prestravilo. Odmah je zatražio da razgovara s osobom koja je najbolje poznavala Zobrista - FS-2080 - i provjeri zna li ona što je Zobrist učinio.« »FS-2080?«

»Oprostite, Sienna Brooks. Kodno ime koje je odabrala za ovu operaciju. Očito nešto u vezi s transhumanistima. A Starješina nije mogao doprijeti do nje osim preko mene.«

»Telefonski razgovor u vlaku«, rekao je Langdon. »Vaša 'bolesna majka'.« »Pa, očito da sa Starješinom nisam mogao razgovarati pred vama, i zato sam izašao. Rekao mi je za snimku i ja sam se prestrašio. On se nadao da je i Sienna prevarena, no kad sam mu rekao da ste vi i Sienna razgovarali o kugi i naizgled niste namjeravali prekinuti misiju, shvatio je da su Sienna i Zobrist na istoj strani. U tom trenu, Sienna je postala neprijatelj. Rekao mi je da ga obavijestim o

našem položaju u Veneciji… i da šalje ekipu koja će je zadržati. Ljudi agenta Brüdera zamalo su je ulovili u bazilici svetog Marka… no uspjela je pobjeći.«

Langdon je tupo zurio u pod; još je vidio Siennine lijepe smeđe oči kako ga gledaju prije nego što je nestala.

Strašno mi je žao, Roberte. Zbog svega.

»Ona je pravi borac«, rekao je tip. »Vjerojatno niste vidjeli da me napala u bazilici?«

»Napala?«

»Da, kad su vojnici ušli, spremao sam se vikom otkriti gdje je Sienna, ali me očito pročitala. Dlanom me pogodila ravno u prsa.«

»Što!?«

»Nisam znao što mi se dogodilo. Nekakva finta iz borilačkih vještina, valjda. Budući da sam ondje već bio ozlijeđen, bol je bila neizdrživa. Trebalo mi je pet minuta da dođem do daha. Sienna vas je odvukla na balkon prije nego što je ijedan očevidac shvatio što se zapravo zbilo.«

Langdon je zatečen pomislio na postariju Talijanku koja je vikala na Siennu

- »Lihai colpito alpetto!« - i šakom se silovito udarila po prsima.

Ne smijem! odvratila je Sienna. Masaža srca će ga ubiti. Pogledajte mu prsa!

Dok je Langdon vrtio prizor u sjećanju, svanulo mu je kojom se brzinom Sienna Brooks snalazila u gužvi. Sienna je smišljeno pogrešno shvatila staričin talijanski. U hai colpito al petto nije bio naputak Sienni da mu masira srce… bila je to gnjevna optužba: Udarila si ga u prsa!

No u sveopćem kaosu, Langdon to nije primijetio.

Ferris mu se bolno osmjehnuo. »Kao što ste možda čuli, Sienna Brooks prilično je mudra glavica.«

Langdon je kimnuo. To sam čuo.

»Ekipa doktorice Sinskey dovela me na Mendacium i previla mi prsa. Starješina me zamolio da pođem s vama zbog podataka, budući da sam jedina druga osoba koja je danas sa Siennom provela neko vrijeme.«

Langdon je kimnuo, ali mu je smetao osip. »A vaše lice?« upitao je Langdon. »I modrica na prsima? To nije…«

»Kuga?« Ferris se nasmijao i odmahnuo glavom. »Nisam siguran jesu li

vam rekli, ali danas sam odigrao dva liječnika.«

»Kako, molim?«

»Kad sam se pojavio u krstionici, rekli ste da vam izgledam nekako poznato.«

»I jeste. Nekako mutno. Mislim, zbog očiju. Rekli ste mi da je to zato što ste me vi pokupili u Cambridgeu…« Langdon je zastao. »Što znam da nije istina…«

»Djelovao sam vam poznato zato što smo se već susreli. Ali ne u Cambridgeu.« Čovjek je promatrao Langdona, tražeći bilo kakav trag prepoznavanja. »Zapravo, bio sam prvi koga ste vidjeli kad ste se jutros probudili u bolnici.«

Langdon se prisjetio mračne bolničke sobe. Bio je mamuran i vid mu je bio zamućen, tako da je bio prilično siguran kako je prva osoba koju je ugledao probudivši se bio blijedi, postariji liječnik čupavih obrva i raskuštrane, prosijede brade koji je govorio samo talijanski.

»Ne«, rekao je Langdon. »Prvo sam vidio doktora Marconija nakon…«

»Scusi, profesore«, prekinuo ga je ovaj, besprijekornim talijanskim. »Ma non si ricorda di me?« Zgrbio se poput starijeg

čovjeka, zagladio nepostojeće čupave obrve i počešao se po nevidljivoj, prosijedoj bradi. »Sono ii dottor Marconi.«

Langdon je ostao bez teksta. »Vi ste bili… doktor Marconi?«

»Zato su vam oči izgledale poznato. Nikad dotad nisam nosio lažnu bradu ni obrve, i nažalost nisam imao pojma, sve dok nije bilo prekasno, da sam jako alergičan na mastiks - ljepilo od lateksa - koji mi je izazvao osip i upalu kože. Siguran sam da ste se prestravili ugledavši me… s obzirom na to da ste se plašili moguće kuge.«

Langdon je samo zurio i prisjećao se kako je doktor Marconi češao bradu prije nego što je, nakon Vayenthina napada, krvareći iz prsa pao na bolnički pod.

»Sve je pogoršala«, govorio je tip pokazujući zavoje oko prsa, »praskalica koja se pomaknula usred operacije. Nisam je na vrijeme stigao namjestiti, pa kad je prsnula, slomila mi je rebro i ostavila gadnu modricu. Cijeli dan mučim se s disanjem.«

A ja mislio da imate kugu.

Njegov sugovornik duboko je udahnuo i trgnuo se. »Zapravo, mislim da mi je vrijeme da ponovno sjednem.« Odlazeći,

pokazao je iza Langdona. »Ionako se čini da imate društvo.«

Langdon se okrenuo i spazio doktoricu Sinskey kako prolazi kabinom dok joj je duga, srebrna kosa vijorila za leđima. »Profesore, tu ste!«

Direktorica SZO-a izgledala je iscrpljeno, ali je Langdon spazio neobičan, nov tračak nade u njezinim očima. Nešto je otkrila.

»Oprostite što sam vas ostavila«, rekla je Sinskey i prišla mu. »Bavila sam se koordinacijom i ponešto istražila.« Pokazala je na otvorena vrata kokpita. »Vidim da ste izišli na sunce.«

Langdon je slegnuo ramenima. »Avionu vam stvarno trebaju prozori.«

Sućutno mu se osmjehnula. »Kad smo kod svjetla, nadam se da vam je Starješina uspio rasvijetliti nedavne događaje.«

»Tako je, iako ničim nisam zadovoljan.«

»Kao ni ja«, složila se i osvrnula oko sebe provjeravajući jesu li sami. »Vjerujte mi«, tiho je rekla, »da će on i njegova organizacija trpjeti teške posljedice. Osobno ću se pobrinuti. U ovom trenutku ipak se

moramo usredotočiti na pronalaženje kontejnera prije nego što se otopi i oslobodi zarazu.«

Ili prije nego što do njega stigne Sienna i pomogne pri otapanju.

»Moram razgovarati s vama o zgradi u kojoj se nalazi Dandolov grob.«

Langdon je zamišljao tu veličanstvenu građevinu otkako je shvatio da im je ona odredište. Mouseion mudrosti svete.

»Upravo sam otkrila nešto uzbudljivo«, rekla je Sinskey. »Razgovarali smo s tamošnjim povjesničarom«, rekla je. »Nema blage veze zašto se raspitujemo o Dandolovu grobu, ali sam ga upitala znade li možda što se nalazi ispod groba i rekao mi je da zna.« Nasmiješila se. »Voda.«

Langdon se iznenadio. »Stvarno?«

»Da, čini se da su donje razine građevine poplavljene. Tijekom stoljeća razina vode porasla je i potopila najmanje dva kata. Rekao je da ondje ima mnogo mogućih zračnih džepova i djelomično uronjenih prostora.«

Moj bože. Langdon se prisjetio Zobristova videa i neobično osvijetljene podzemne špilje na čijim je mahovinom

obraslim zidovima primijetio nježne, okomite sjene stupova. »Potopljena dvorana.«

»Upravo tako.«

»Ali… kako se Zobrist onamo spustio?«

Doktorici su oči zasjale. »To je ono suludo. Nećete vjerovati što smo maločas otkrili.«

* * *

U tom trenutku, na oko kilometar i pol od obale Venecije, s uskog otoka poznatog kao Lido, s uzletišta aerodroma Nicelli poletjela je vitka Cessna Citation Mustang i pojurila u sumračno nebo.

Vlasnik mlažnjaka, poznati dizajner kostima Giorgio Venci nije bio u avionu, ali je svojim pilotima naredio da privlačnu, mladu putnicu odvedu kamo god želi.

84.

NOĆ SE SPUSTILA na drevnu bizantsku prijestolnicu.

Uzduž obala Mramornog mora reflektori su zatreperili i bljesnuli, osvjetljujući panoramu blistavih džamija i vitkih minareta. Bilo je vrijeme aksama i zvučnici diljem grada odjekivali su čudnim zapjevima adhäna, poziva na molitvu.

La-ilaha-illa-Allah.

Nema boga osim Alaha.

Dok su vjernici žurili u džamije, ostatak grada živio je dalje ne osvrćući se; pustopašni studenti pili su pivo, biznismeni su zaključivali poslove, trgovci hvalili svoje začine i ćilime, a turisti su sve to promatrali u čudu.

Bio je to podijeljen svijet, svijet suprotstavljenih silnica - religiozan i svjetovan, drevan i suvremen, istočnjački i zapadnjački. Zajahavši na zemljopisnu razdjelnicu Europe i Azije, ovaj bezvremeni grad doslovno je bio most koji je iz Starog svijeta vodio... u svijet još stariji.

Istanbul.

Iako više nije bio turska prijestolnica, stoljećima je služio kao središte triju različitih Carstava — Bizantskog, Rimskog i Osmanskog. Zbog tog razloga, Istanbul je nedvojbeno bio jedno od najbogatijih povijesnih mjesta na svijetu. Od palače Topkapi, preko Plave džamije, sve do Tvrđave sedam kula, grad buja folklornim pričama o borbi, slavi i porazu.

Večeras, visoko na nebu iznad uzbibane gomile, transportni zrakoplov C-130 spuštao se kroza sve gušću olujnu frontu, slijećući u zračnu luku Atatürk. U kokpitu, svezan u sjedištu iza pilota, Robert Langdon provirivao je kroz vjetrobran, zadovoljan što je dobio sjedalo s pogledom.

Osjećao se malo svježije nakon što je nešto pojeo i gotovo cijeli sat odrijemao u repu aviona - počinak mu je bio prijeko potreban.

Sad je zdesna Langdon ugledao svjetla Istanbula, blještavog poluotoka u obliku roga koji je zadirao u crninu Mramornog mora. Bila je to europska strana, od svoje azijske sestre odvojena zmijolikom crtom tame.

Bosporski tjesnac.

Na prvi pogled, Bospor je izgledao kao široki jaz koji je Istanbul presijecao na dvoje. Langdon je znao da je taj kanal žila kucavica istanbulske trgovine. Osim što je gradu podario dvije obale umjesto jedne, Bosporom su brodovi iz Sredozemnog prelazili u Crno more, što je Istanbul pretvorilo u postaju na putu između dvaju svjetova.

Dok je avion ponirao kroz sloj magle, Langdon je pogledom budno pretraživao daleki grad i trudio se ugledati golemu građevinu koju su došli pretražiti.

Mjesto gdje se nalazi grob Enrica Dandola.

Pokazalo se da Enrico Dandolo - onaj izdajnički mletački dužd - nije pokopan u Veneciji, nego su mu ostaci ukopani u samom srcu utvrde koju je osvojio 1204... u velikom gradu ispod njih. Dandolo je počivao, posve prikladno, u najveličanstvenijem hramu koji mu je osvojeni grad mogao ponuditi — u građevini koja je do danas ostala krunskim draguljem cijele regije.

Aja Sofija.

Prvotno izgrađena 360. godine poslije Krista, Aja Sofija služila je kao pravoslavna katedrala sve do 1204., kad su Enrico Dandolo i snage četvrtog križarskog pohoda osvojile grad i pretvorile je u katoličku crkvu. Kasnije, tijekom petnaestoga stoljeća, nakon što je Konstantinopol osvojio sultan Fatih Mehmed, postala je džamija i kao islamski hram održala se sve do 1935., kad je sekularizirana i pretvorena u muzej.

Zlaćani mouseion mudrosti svete, pomislio je Langdon.

Aju Sofiju ne samo što je krasilo više zlatnih ploča nego Svetoga Marka, nego je i njezino ime - Aja Sofija - doslovno značilo 'sveta mudrost'.

Langdon je zamišljao tu građevinu i pokušao pojmiti činjenicu da negdje ispod nje, u mračnoj laguni, leži pričvršćena, lelujava vreća što lebdi pod vodom, polagano se rastapa i sprema osloboditi svoj sadržaj.

Langdon se molio da nisu zakasnili.

»Donje razine zgrade nalaze se pod vodom«, rekla mu je Sinskey još tijekom leta, uzbuđeno Langdonu domahujući da pođe za njom do njezina radnog prostora.

»Nećete vjerovati što smo maločas otkrili. Jeste li ikad čuli za redatelja dokumentaraca koji se zove Göksel Gülensoy?«

Langdon je odmahnuo glavom.

»Dok sam istraživala Aju Sofiju«, objašnjavala je Sinskey, »otkrila sam da je o njoj snimljen film. Dokumentarac što ga je Gülensoy režirao prije nekoliko godina.«

»O Aji Sofiji snimljeni su deseci filmova.«

»Aha«, rekla je, zaustavljajući se pred radnim stolom, »ali nijedan ovakav.« Okrenula je laptop kako bi i on mogao vidjeti. »Čitajte.«

Langdon je sjeo i preletio članak - kliping nekolicine raznih izvora među njima i Hürriyjet Daily News - u kojima se raspredalo o Gülensoyjevu najnovijem filmu: U dubinama Aje Sofije.

Čim je počeo čitati odmah je shvatio zašto je Sinskey toliko uzbuđena. Samo prve dvije riječi Langdona su natjerale da iznenađeno podigne glavu. Ronjenje s bocama?

»Znam«, rekla je. »Samo čitajte.«

Langdon se vratio članku.

RONJENJE S BOCAMA ISPOD AJE SOFIJE: dokumentarist Göksel Gülensoy i njegov istraživački tim ronilaca otkrili su nepoznate poplavljene bazene što se protežu stotinama metara ispod istanbulske najposjećenije vjerske građevine.

Tijekom istraživanja, otkrili su brojna arhitektonska čudesa, među njima i 800 godina stare potopljene grobove djece-mučenika, kao i potopljene tunele koji su Aju Sofiju spajali s palačom Topkapi, palačom Tekfur, kao i legendarne podzemne dogradnje tamnice Anemas.

»Vjerujem da je ono ispod Aje Sofije znatno uzbudljivije od onoga iznad površine«, objašnjavao je Gülensoy, opisujući kako mu je nadahnuće za film dala stara fotografija istraživača koji su iz čamca razgledavali temelje Aje Sofije, veslajući velikom, djelomično potopljenom dvoranom.

»Očito ste pronašli pravu zgradu!« uskliknula je Sinskey »I čini se da ispod zgrade postoje veliki džepovi prostora kojima se moguće kretati, velikim dijelom čak i bez ronilačke opreme... što bi moglo objasniti ono viđeno u Zobristovu videu.«

Agent Brüder stao je pokraj njih i proučavao sliku na zaslonu laptopa. »Također se čini da se vodeni putovi ispod zgrade mrežasto granaju prema bezbroj drugih točaka. Ako se vreća otopi prije nego što stignemo, bit će nemoguće spriječiti širenje sadržaja.«

»Sadržaja…«, javio se Langdon. »Imate li ikakvog pojma što bi to bilo? Mislim, što točno? Znam da imamo posla s patogenom, ali…«

»Analizirali smo snimku«, rekao je Brüder, »i došli do zaključka da je vjerojatnije biološkog, a ne kemijskog podrijetla… što će reći, da je to nešto živuće. S obzirom na malu količinu u spremniku, pretpostavljamo da je izrazito zarazno i posjeduje sposobnost replikacije. Je li riječ o zarazi koja se prenosi vodom poput one bakterijske, ili posjeduje nakon oslobađanja sposobnost kretanja zrakom poput virusa, ne znamo točno, ali je moguće oboje.«

Sinskey se ubacila: »Sada prikupljamo podatke o površinskim temperaturama vode u tom području i pokušavamo dokučiti kakve bi sorte zaraznih supstanci mogle uspijevati u podzemlju, no Zobrist je bio

nesvakidašnje talentiran i lako je mogao stvoriti nešto s jedinstvenim sposobnostima. Moram pretpostaviti da je upravo to razlog zašto se Zobrist odlučio za to mjesto.«

Brüder je kimnuo, mireći se sa sudbinom, i brzo iznio svoju procjenu neobičnog mehanizma za raspršivanje - uronjene topive vreće - čija je jednostavna genijalnost postajala jasna svima. Pričvrstivši vreću ispod zemlje i pod vodu, Zobrist je stvorio nevjerojatno stabilan okoliš za inkubaciju; sa stalnom temperaturom vode, bez sunčevog zračenja, bez kinetičkih tampon-zona, i potpuno tajan. Odabirući vreću željene trajnosti, Zobrist je zarazu mogao ostaviti da određeno vrijeme zrije bez nadzora, prije nego što se sama oslobodi u programiranom trenutku.

Čak i ako se Zobrist nikad ne vrati onamo.

Nagli trzaj aviona pri slijetanju stjerao je Langdona dublje u njegovo sjedište u kokpitu. Piloti su snažno zakočili i onda odrulali avion do udaljenog hangara, gdje su ga zaustavili.

Langdon je napola očekivao da će ih dočekati cijela vojska zaposlenika SZO-a, odjevena u zaštitna odijela. No, jedini koji je čekao njihov dolazak bio je vozač velikog bijelog kombija sa žarkocrvenim križem jednakih krakova.

Čeka nas Crveni križ? Langdon je ponovno pogledao i shvatio da se tim križem koristi još jedan entitet. Švicarsko veleposlanstvo.

Otkopčao je pojas i pronašao Sinskey dok su se svi spremali za iskrcavanje. »Gdje su svi?« pitao je. »Gdje je ekipa iz SZO-a? Turska policija? Ili svi već čekaju u Aji Sofiji?«

Sinskey ga je neodlučno pogledala. »Zapravo«, odvratila je, »odlučili smo ne obavijestiti lokalne vlasti. Uza se već imamo ECDC-ovu najbolju ekipu i činilo nam se poželjnijim sve ovo, bar trenutačno, održati u tajnosti kako ne bismo potaknuli opću paniku.«

Langdon je vidio Brüdera i njegove kako blizu njih zatvaraju velike transportne torbe sa svom mogućom zaštitnom opremom - zaštitnim odijelima, respiratorima i elektroničkim detektorima.

Brüder je torbu prebacio preko ramena i prišao im. »Mi smo spremni. Ulazimo u zgradu, pronađemo Dandolov grob, potražimo vodu iz teksta i onda ćemo ekipa i ja načiniti procjenu i odlučiti hoćemo li zatražiti podršku policije.«

Langdon je odmah uočio nedostatke plana. »Aja Sofija zatvara se u sumrak, tako da bez policije ne možemo ni ući.«

»Što je sređeno«, ubacila se Sinskey. »Moja veza iz švicarskog veleposlanstva javila se kustosu muzeja Aje Sofije i zatražila privatni obilazak za VIP osobe odmah po našem dolasku. Kustos je pristao.«

Langdon se zamalo glasno nasmijao. »Izvanredni obilazak za direktoricu Svjetske zdravstvene organizacije? I cijelu vojsku sa zaštitnom opremom? Mislite da to neće izazvati neka pitanja?«

»Specijalci i oprema ostaju u autu dok Brüder, vi i ja procjenjujemo situaciju«, rekla je Sinskey. »Također, službeno, ja nisam VIP. Vi ste.«

»Kako, molim?«

»Muzeju smo javili da je čuveni američki profesor sa svojim istraživačkim

timom došao napisati rad o simbolima u Aji Sofiji, ali im je let kasnio pet sati te je propustio priliku razgledati građevinu. Budući da on i ekipa odlaze sutra ujutro, nadali smo se...«

»Dobro«, rekao je Langdon. »Shvatio sam.«

»Muzej šalje zaposlenika koji će nas osobno dočekati. Pokazalo se da je veliki obožavatelj vaših napisa o islamskoj umjetnosti.« Sinskey mu se umorno nasmiješila, očito se trudila izgledati optimistično. »Uvjeravaju nas da ćete imati pristup svakom zakutku zgrade.«

»Što je još važnije«, javio se Brüder, »imat ćemo cijelu građevinu za sebe.«

85.

ROBERT LANGDON TUPO JE BULJIO kroz prozor kombija što je jurio primorskom autocestom koja je zračnu luku Atatürk povezivala sa središtem Istanbula. Švicarski dužnosnici nekim su čudom pojednostavnili preinačene carinske procedure, pa su Langdon, Sinskey i ostali iz skupine za nekoliko minuta već bili na putu.

Sinskey je Starješini i Ferrisu naredila da s nekoliko članova SZO-a ostanu u avionu i nastave tragati za Siennom Brooks.

Iako nitko zapravo nije vjerovao da bi Sienna Brooks na vrijeme mogla stići u Istanbul, postojala je zebnja da bi mogla nazvati nekog od Zobristovih pristaša u Turskoj i zatražiti pomoć u ostvarivanju bezumnog Zobristova nauma prije nego što bi Sinskey i ekipa mogli djelovati.

Bi li Sienna uistinu počinila masovno ubojstvo? Langdon se i dalje s mukom trudio probaviti sve što se danas zbilo. To ga je boljelo, ali je bio prisiljen prihvatiti istinu. Roberte, nikad je nisi poznavao. Izigrala te.

Kišica je počela padati na grad i Langdon je u času osjetio umor slušajući ravnomjerno šištanje brisača. Sebi zdesna, na Mramornom moru, vidio je pozicijska svjetla luksuznih jahti i golemih tankera što su uplovljavali i isplovljavali iz gradske luke pred njima. Duž cijele obale, rasvijetljeni minareti uzdizali su se vitki i otmjeni iznad kupola džamija i nijemo podsjećali da je Istanbul, iako suvremen i svjetovan grad, i dalje svojom srži ukorijenjen u religiji.

Langdon je tih petnaest kilometara autoceste oduvijek smatrao jednom od najljepših europskih prometnica. Savršeni primjer sraza starog i novog u Istanbulu, cesta je djelomično pratila Konstantinov zid, podignut više od šesnaest stoljeća prije rođenja čovjeka po kojemu je avenija dobila ime - Johna F. Kennedyja. Američki predsjednik iskreno se divio viziji turske republike koju je Kemal Atatürk izdigao iz pepela propalog carstva.

Pružajući neusporediv pogled na more, Kennedyjeva avenija vijugala je kroz veličanstvene šumarke i povijesne parkove, pokraj luke u Yenikapiju i naposljetku se probijala između gradskih međa i

Bosporskog tjesnaca gdje je nastavljala na sjever, cijelim putem oko Zlatnog roga. Ondje se, visoko iznad grada, uzdizalo osmanlijsko uporište, palača Topkapi. Strateški nadzirući Bosporski prolaz, palača je bila omiljena meta turista koji su je posjećivali kako bi se divili vidicima i zapanjujućoj zbirci osmanlijskog blaga, među njima i plaštu i sablji što su, navodno, pripadali osobno proroku Muhamedu.

Ne idemo tako daleko, znao je Langdon, zamišljajući njihovo odredište, Aju Sofiju, koja je izrastala iz središta grada, nedaleko od njih.

Kad su sišli s Kennedyjeve avenije i počeli vijugati gusto napučenim gradom, Langdon se zagledao u mase ljudi na ulicama i pločnicima, osjetivši kako ga progone razgovori toga dana.

Prenapučenost.

Kuga.

Izopačena Zobristova stremljenja.

Iako je Langdon savršeno razumio kamo je smjerala ta misija, sve do tog trenutka nije potpuno probavio tu činjenicu. Idemo ravno na nultu točku. Sjetio se

polagano raspadajuće vreće pune žutosmeđe tekućine i pitao se kako se upleo u sve to.

Neobičan napis koji su Langdon i Sienna otkrili na naličju Danteove posmrtne maske naposljetku ga je doveo ovamo - u Istanbul. Langdon je specijalce uputio u Aju Sofiju, i znao je da ih po dolasku čeka još posla.

Kleknite u zlaćani moustion mudrosti svete

i uhom dodirnite tlo slušajući zvuk kapanja vode.

A onda zadrite duboko u potonulu palaču...

jer ondje, u tami, ktonička zvijer čeka,

uronjena u krvavocrvene vode...

lagune u kojoj se ne zrcale zvijezde.

Langdona je ponovno mučila spoznaja da posljednje pjevanje Danteova Pakla završava gotovo jednako. Nakon dugog silaska podzemljem, Dante i Vergilije pristižu do najniže točke pakla. Ondje, bez izlaza, čuju zvukove kapanja vode koja teče kroz stijene ispod njih i prate rječicu kroz procjepe i pukotine da bi na kraju pronašli spas.

Dante je pisao: Jest kraj nevidljiv za oko… al zbori potočić o njem, što kroz stijenu dere izdubav rupu… vod pođe sa mnom po toj skritoj stazi, da u svijet bijeli vratimo se tuda…

Taj Danteov prizor očito je nadahnuo Zobristove riječi, iako se u ovom slučaju činilo da je Zobrist sve okrenuo naglavačke. Langdon i ostali svakako će pratiti zvuk vode, no za razliku od Dantea, neće se udaljavati od pakla… poći će ravno u njega.

Dok se kombi probijao sve užim ulicama i sve napučenijim četvrtima, Langdon je počeo poimati izopačenu logiku koja je Zobrista navela da središte Istanbula odabere kao epicentar pandemije.

Istok susreće Zapad.

Raskrižje svjetova.

Istanbul je mnogo puta u povijesti pao žrtvom smrtonosnih kuga što su pokosile golemi dio njegova stanovništva. Zapravo, tijekom završne faze crne kuge, upravo ovaj grad prozvan je 'kužnim središtem' Carstva, i govorilo se da je kuga svakodnevno ubijala više od deset tisuća stanovnika. Nekoliko čuvenih osmanlijskih slika prikazivalo je građane kako u obližnjim taksimskim

poljima iskapaju masovne grobnice kako bi ondje ukopali brda leševa.

Langdon se nadao da je Karl Marx pogriješio tvrdeći: »Povijest se ponavlja.«

Uzduž kišom opranih ulica, nevine duše išle su svojim večernjim poslima. Lijepa Turkinja dozivala je djecu na večeru, dvojica staraca dijelila su piće ispred otvorenog kafića, dobro odjeveni par hodao je pod kišobranom, držeći se za ruke; muškarac u smokingu iskočio je iz autobusa i potrčao ulicom, sakoom štiteći kutiju s violinom, i očito kasneći na koncert.

Langdon se zatekao kako proučava lica oko sebe, i trudi se izmaštati sve detalje svakog pojedinog života.

Masa je sastavljena od pojedinaca.

Sklopio je oči, okrenuo glavu od prozora i pokušao misli skrenuti s mračnoga puta kojim su pošle. No, šteta je već bila počinjena. U tami njegova uma izronila je nezvana slika — samotni krajolik Bruegelova Trijumfa smrti - strahotna panorama kuge, jada i muka što razara grad na obali mora.

Kombi je skrenuo u desno na Aveniju Torun, i Langdon je načas pomislio da su

stigli. Njemu s lijeva, izronivši iz magle, pojavila se veličanstvena džamija.

No, to nije bila Aja Sofija.

Plava džamija, odmah je shvatio zamijetivši kako se šest žljebastih, šiljastih minareta s višestrukim serefe balkonima, uspinje k nebu parajući ga svojim vršcima. Langdon je negdje pročitao kako je egzotičan i bajkovit izgled balkona na minaretima Plave džamije nadahnuo scenografiju legendarnog Pepeljugina dvorca u Disney Worldu. Plava džamija ime je dobila po blještavom moru modrih pločica koje su urešavale njezine unutarnje zidove.

Blizu smo, pomislio je Langdon kad je kombi ponovno ubrzao, skrenuo na Aveniju Kabasakal i pojurio širokom ravni Sultanahmetova parka, smještenog na pola puta između Plave džamije i Aje Sofije i poznatog po sjajnom pogledu na obje.

Langdon je žmirkao gledajući kroz vjetrobran šiban kišom i na obzoru tragao za Ajom Sofijom, ali su kiša i farovi otežavali vidljivost. I još gore, činilo se da je promet na aveniji zastao.

Ispred sebe, Langdon je vidio samo niz blještavih stop-svjetala.

»Nekakvo događanje«, objasnio im je vozač. »Mislim, neki koncert. Možda ćemo brže pješice.«

»Koliko je daleko?« upitala je Sinskey.

»Odmah tamo kroz park. Tri minute. Jako sigurno.«

Sinskey je kimnula Brüderu i onda se okrenula ostatku ekipe. »Ostanite u kombiju. Dođite što bliže moguće zgradi. Agent Brüder javit će vam se ubrzo.«

S tim riječima, Sinskey, Brüder i Langdon iskočili su iz kombija na ulicu i uputili se kroz park.

Stabla širokih listova u Sultanahmetovu parku pružala su bar neki zaklon od sve lošijeg vremena dok je skupina hitala krošnjama natkrivenim stazama. Šetnice su bile prepune putokaza koji su posjetitelje upućivali na brojne znamenitosti parka - egipatski Obelisk iz Luksora, Zmijski stup iz Apolonova hrama u Delfima, i Milijunski kamen koji je nekoć služio kao nulta točka od koje su se mjerile sve udaljenosti u Bizantskome Carstvu.

Konačno su izišli ispod krošanja u podnožju kružnog bazena koji je označavao

središte parka. Langdon je kročio na otvoreno i podigao pogled prema istoku.

Aja Sofija.

Više planina... nego zgrada.

Blistajući pod kišom, divovska silueta Aje Sofije nalikovala je na grad. Njezina središnja kupola - nemoguće široka i išarana sivosrebrnim rebrima - kao da je počivala na nakupini drugih kupolastih zgrada, nabacanih oko nje. Četiri visoka minareta - svaki samo s jednim balkonom i sivosrebrnim vršKom - izrastala su iz uglova zgrade, toliko daleko od središnje kupole da su se jedva mogli smatrati dijelom jedinstvene građevine.

Sinskey i Brüder, koji su dotad hodali ujednačenim tempom, naglo su zastali i oči su im poletjele u vis... visoko... dok su im umovi pokušavali upiti cjelokupnu visinu i širinu građevine što se nadvila nad njima.

»Blagi Bože.« Brüder je ispustio tih uzdah pun nevjerice. »Pretraživat ćemo... to?«

86.

DRŽE ME KAO zatočenika, naslutio je Starješina dok se šetao utrobom parkiranog transportnog zrakoplova C-130. Pristao je poći u Istanbul i Sinskey pomoći spriječiti krizu prije nego što dokraja izmakne nadzoru.

Starješini nije promaknula činjenica da bi surađujući sa Sinskey mogao ublažiti negativne posljedice koje bi, moguće, otrpio zbog svoga nepromišljenog sudjelovanja u ovoj krizi. Samo što me Sinskey drži u pritvoru.

Čim se avion parkirao u državnom hangaru zračne luke Ataturk, Sinskey i njezina ekipa izišli su iz zrakoplova, a šefica SZO-a je Starješini i nekolicini djelatnika Konzorcija naredila da ostanu unutra.

Starješina je pokušao izići i udahnuti zraka, ali su ga piloti kamenih lica spriječili podsjetivši ga kako je doktorica Sinskey zapovjedila da svi ostanu u zrakoplovu.

Nije dobro, pomislio je Starješina i sjeo dok mu je pred očima počela svitati sva neizvjesnost vlastite budućnosti.

Starješina je već odavno navikao igrati ulogu lutkara, najviše sile koja povlači sve konce, a odjednom mu je netko oteo svu njegovu moć.

Zobrist, Sienna, Sinskey.

Svi su ga porazili... čak ga i izigrali.

I tako se, zapevši u tom čudnom pritvoru SZO-ova transportnog zrakoplova bez prozora, počeo pitati nije li ga napustila sreća... i je li njegovo trenutačno stanje moguća karmička osveta za nečasno proživljeni život.

Lažem da živim.

Ja sam distributer dezinformacija.

Iako Starješina nije bio jedini koji je na svijetu prodavao laži, ustoličio se kao najveća riba u tom ribnjaku. Manje ribe bile su potpuno druga priča, i Starješinu je vrijeđalo da ga ikako povezuju s njima.

Dostupne putem interneta, tvrtke s imenima poput Kompanija Alibi ili Alibi Network diljem svijeta zgrtale su bogatstvo dajući nevjernima mogućnost da varaju i izvuku se nekažnjeno. Obećavajući da će klijentima nakratko zaustaviti vrijeme kako bi mogli klisnuti od muža, žene ili djece, te tvrtke stvarale su maestralne iluzije - lažne

poslovne kongrese, lažne liječničke preglede, čak i lažna vjenčanja - s lažnim pozivnicama, prospektima, avionskim kartama, hotelskim rezervacijama, pa čak i specijalnim brojevima koji su vodili do telefonskih centrala Kompanije Alibi gdje su uvježbani profesionalci izigravali recepcionare ili kontakte potrebne za iluziju.

Starješina nikada nije tratio vrijeme na takve šarene laži. Bavio se isključivo prijevarama velikih razmjera i svojim umijećem potpomagao one sposobne platiti milijune dolara za najbolju moguću uslugu.

Vlade.

Velike korporacije.

Povremeno i one superbogate i jako važne.

Kako bi ostvarili svoje ciljeve, ti klijenti na raspolaganju su imali sve pogodnosti Konzorcija, osoblje, iskustvo i kreativnost. Iznad svega, imali su mogućnost poreći sve — jamstvo da se nijedna iluzija stvorena da potpomogne njihovu prijevaru nikad neće moći povezati s njima.

Bez obzira na to jesu li pokušavali naštimati' svjetska tržišta, opravdati rat, dobiti izbore ili pak izmamiti terorista iz

skrovišta, svjetski moćnici oslanjali su se na masovne dezinformacije koje su potpomagale oblikovati mišljenje javnosti.

Oduvijek je bilo tako.

Šezdesetih godina Rusi su stvorili cijelu lažnu špijunsku mrežu što je dostavljala bezvrijedne podatke koje su, pak, Britanci godinama presretali. Godine 1947. Američko ratno zrakoplovstvo izvelo je cijelu predstavu s NLO-om kako bi skrenulo pozornost s tajnog pada zrakoplova u Roswellu u Novom Meksiku. I nedavno, svijet je povjerovao kako u Iraku postoji oružje za masovno uništenje.

Gotovo tri desetljeća Starješina je moćnicima pomagao štititi, očuvati i povećati njihovu moć. Iako je iznimno pazio koje poslove prihvaća, Starješina je oduvijek strepio da će jednoga dana prihvatiti pogrešan ugovor.

I taj dan je došao.

Starješina je vjerovao kako se svaka propast epskih razmjera može povezati s jednim određenim trenutkom - slučajnim susretom, nepromišljenom odlukom, nepažljivim pogledom.

Shvatio je da je u ovom slučaju taj trenutak stigao prije gotovo dvanaest godina kad je pristao unajmiti mladu studenticu medicine koja je tražila dodatnu zaradu. Njezin prodoran intelekt, zapanjujuće jezične vještine i talent za improvizaciju učinili su je u trenutku privlačnom Konzorciju.

Sienna Brooks bila je prirodni talent

Sienna je odmah shvatila njegove operacije, a Starješina je naslućivao kako ni mladoj ženi nije strano čuvati tajne. Sienna je za njega radila gotovo dvije godine, zaradila dobar novac koji joj je pomogao platiti školarinu i onda je, bez upozorenja, objavila da je gotovo. Poželjela je spašavati svijet i, kao što mu je tada rekla, to nije mogla raditi uz njega.

Starješina nije ni pomišljao da će Sienna Brooks izroniti gotovo desetljeće poslije i sa sobom donijeti dar - nevjerojatno bogatog potencijalnog klijenta.

Bertranda Zobrista.

Starješina se naježio, prisjećajući se.

Sienna je kriva.

Cijelo vrijeme bila je dijelom Zobristova plana.

Nedaleko od njega, za priručnim konferencijskim stolom u C-130, rasprava se usijala dok su dužnosnici SZO-a telefonirali i prepirali se.

»Sienna Brooks?« pitao je jedan, vičući u slušalicu. »Jeste li sigurni?« Dužnosnik je kratko slušao; namrštio se. »Dobro, molim detalje. Pričekat ću.«

Prekrio je mikrofon i okrenuo se suradnicima. »Po svemu sudeći, Sienna Brooks napustila je Italiju nedugo poslije nas.«

Oko stola svi su se ukočili.

»Kako?« upitala je službenica. »Nadzirali smo zračne luke, mostove, kolodvor…«

»Aerodrom Nicelli«, odvratio joj je. »Na Lidu.«

»Nemoguće«, uzvratila je žena mašući glavom. »Nicelli je malen. Nema polijetanja. On služi samo za lokalne helikoptere i…«

»Sienna Brooks nekako se dočepala privatnog mlažnjaka smještenog u hangaru na Nicelliju. Još istražuju.« Ponovno je mikrofon prinio usnama. »Da, ovdje sam. Što imate?« Dok je slušao novosti, ramena su mu se sve više i više spuštala, a onda je

sjeo. »Razumijem. Hvala vam.« Prekinuo je vezu.

Njegovi kolege upitno su se zagledali u njega.

»Siennin mlažnjak poletio je prema Turskoj«, rekao je trljajući oči.

»Onda zovite Europsku upravu zračnog prijevoza!« povikao je netko. »Neka ga vrate natrag!«

»Ne mogu«, odvratio je. »Prije dvanaest minuta sletio je na privatni aerodrom Hezarfen - samo dvadeset kilometara odavde. Sienna Brooks je nestala.«

87.

KIŠA JE BUBNJALA po prastaroj kupoli Aje Sofije.

Gotovo tisuću godina bila je to najveća crkva na svijetu, pa čak je i danas teško zamisliti nešto veće. Kad ju je ponovno ugledao, Langdon se sjetio cara Justinijana koji je, kad je Aja Sofija bila dovršena, ustuknuo korak i oholo izjavio: »Solomone, nadmašio sam te!«

Sinskey i Brüder sve su odlučnije marširali prema monumentàlnoj građevini koja je, kako su joj prilazili, samo sve više bujala veličinom.

Staze su obrubljivale stare topovske kugle kojima su se koristile snage Mehmeda Osvajača - živopisni podsjetnik da je povijest ove zgrade bremenita nasiljem - dok je bila osvajana, a potom prenamijenjena da služi duhovnim potrebama odabranih pobjedničkih moćnika.

Dok su se primicali južnom pročelju, Langdon je bacio pogled nadesno, prema tri kupolama natkrivena, silosima slična dodatka koja su izrastala iz zgrade. Bili su

to Mauzoleji sultana među kojima je jedan - Murat III. - navodno imao više od stotinu djece.

Zvonjava mobitela proparala je noćni zrak; Brüder je izvukao svoj, provjerio tko zove i javio se nervozno: »Što je novo?«

Dok je slušao izvješće, s nevjericom je odmahivao glavom. »Kako je to moguće?« Slušao je dalje i zatim uzdahnuo. »Dobro, javljajte mi. Spremamo se ući.« Prekinuo je vezu.

»Što se zbiva?« htjela je saznati Sinskey.

»Dobro otvorite oči«, rekao je Brüder osvrćući se uokolo. »Možda dobijemo društvo.« Ponovno je pogledao Sinskey. »Po svemu sudeći, Sienna Brooks je u Istanbulu.«

Langdon se zagledao u njega, ne vjerujući kako je čuo da je Sienna pronašla način kako doći u Tursku i to što će, nakon što je uspješno pobjegla iz Venecije, riskirati uhićenje i moguću smrt ne bi li osigurala uspjeh Zobristova plana.

Sinskey je djelovala jednako nemirno; udahnula je kao da se sprema Brüdera

nešto upitati, ali se očito predomislila - okrenula se Langdonu. »Kuda?«

Langdon je pokazao na lijevo, iza jugozapadnog ugla zgrade. »Ondje je česma za ritualno pranje«, rekao je.

Mjesto sastanka s čovjekom iz muzeja bila je raskošnom rešetkom ukrašena česma koja se nekoć koristila za ritualno pranje prije molitve.

»Profesore Langdone!« povikao je muški glas kad su se primaknuli.

Nasmiješeni Turčin izišao je ispod osmerokutne kupole što je prekrivala fontanu. Ushićeno je mahao rukama. »Profesore, ovamo!«

Langdon i ostali požurili su k njemu.

»Zdravo, moje ime je Mirsat«, rekao je, dok mu je engleski, osim naglaskom, bujao i žarom. Bio je sitan muškarac, prorijeđene kose, štreberskih naočala, u sivom odijelu. »Ovo je za mene velika čast.«

»Mi smo počašćeni«, odvratio je Langdon rukujući se s Mirsatom. »Hvala vam što ste nam ovako na brzinu ukazali gostoljubivost.«

»Da, da!«

»Ja sam Elizabeth Sinskey«, predstavila se doktorica Sinskey, rukovala s Mirsatom i onda pokazala na Brüdera. »A ovo je Christoph Brüder. Došli smo pomoći profesoru Langdonu. Žao nam je što nam je let kasnio. Jako ste ljubazni što ste nam ovako izišli u susret.«

»Molim vas! Nije to ništa!« Mirsat je umirao od sreće. »Profesora Langdona vodio bih danju i noću. Njegova knjižica Kršćanski simboli u muslimanskom svijetu je bestseler u našem muzejskom dućanu.«

Stvarno, pomislio je Langdon. Sad znam jedino mjesto na svijetu koje nudi tu knjigu.

»Hoćemo?« upitao je Mirsat i domahnuo im da ga slijede.

Skupina se požurila preko malog otvorenog prostora, zaobišla redovni ulaz za turiste i uputila se prema nekadašnjem glavnom ulazu u zgradu - tri duboko usađena luka s masivnim brončanim vratima.

Dvojica naoružanih čuvara čekala su ih ondje da ih pozdrave. Ugledavši Mirsata, jedan od njih otključao je jedna vrata i širom ih otvorio.

»Sagolun«, rekao je Mirsat, izgovorivši jednu od pregršt Langdonu poznatih turskih fraza - osobito uljudan oblik zahvale.

Skupina je ušla i čuvari su za njom zatvorili teška vrata; tresak je zaječao kamenom unutrašnjosti.

Langdon i ostali zastali su u narteksu Aje Sofije - tijesnom predvorju uobičajenom za kršćanske crkve, koje je služilo kao arhitektonska tampon-zona između božanskog i svjetovnog.

Langdon ih je često nazivao duhovnim jarcima.

Skupina je prišla još jednim vratima i Mirsat je otvorio jedno krilo. Iza njega, umjesto svetišta koje je očekivao ugledati, Langdon je spazio drugi narteks, malo veći od prvoga.

Ezonarteks, shvatio je Langdon, zaboravivši da je svetište Aje Sofije uživalo dvije razine zaštite od vanjskog svijeta.

Kao da posjetitelja želi pripremiti za ono što leži onkraj, ezonarteks je bio malo kićeniji od narteksa; zidova od uglačana kamena što je sjao u svjetlu lijepih svijećnjaka. Na drugom kraju tog spokojnog prostora uzdizala su se četvora vrata,

natkriljena veličanstvenim mozaicima kojima se Langdon, zatekao se, usredotočeno divio.

Mirsat je prišao najvećim vratima - divovskom, broncom opločenom portalu. »Carske dveri«, prošaptao je Mirsat, a glas mu je zvučao kao da je pijan od sreće. »U bizantskim vremenima, tim vratima koristio se samo i jedino car. Turisti obično ne prolaze kroz njih, ali je ovo osobita noć.«

Mirsat je posegnuo za vratima, međutim je zastao. »Prije nego što uđemo«, prošaptao je, »da vas pitam, biste li unutra željeli razgledati nešto osobito?«

Langdon, Sinskey i Brüder međusobno su se pogledavali.

»Da«, odvratio je Langdon. »Naravno, ima toliko toga, no ako bismo mogli, rado bismo započeli kod groba Enrica Dandola.«

Mirsat je naherio glavu kao da nije dobro razumio. »Oprostite? Vi želite vidjeti… Dandolov grob?«

»Tako je.«

Mirsat je izgledao pokislo. »Ali, gospodine.., Dandolov grob posve je običan. Nikakvih simbola. Nije naš najbolji izložak.«

»To mi je jasno«, uljudno je uzvratio Langdon. »Unatoč tome, bili bismo vam neizrecivo zahvalni ako biste nas poveli onamo.«

Mirsat je dugo promatrao Langdona, a onda mu se pogled podigao ravno u vis, do mozaika iznad vrata kojemu se Langdon maločas divio. Mozaik je potjecao iz devetog stoljeća i prikazivao Krista Pantokratora - ikonu Krista koji drži Novi zavjet u lijevoj ruci, dok blagoslivlja desnom.

A onda, kao da je njihovom vodiču nešto sijevnulo kroz glavu, kutovi Mirsatovih usana razvukli su se u lukav osmijeh i počeo je šaljivo prijetiti prstom. »Pametnjaković! Jako ste pametni!«

Langdon ga je gledao, »Oprostite?«

»Ne brinite se, profesore«, zavjerenički je prošaptao Mirsat. »Živoj duši neću reći zašto ste zapravo ovdje.«

Sinskey i Brüder zbunjeno su pogledali Langdona.

A Langdonu je preostalo samo slegnuti ramenima kad je Mirsat širom rastvorio vrata i uveo ih unutra.

88.

NEKI SU TAJ PROSTOR NAZIVALI Osmim svjetskim čudom, a Langdon, našavši se ondje, nije želio osporavati tu tvrdnju.

Kad je skupina preko praga kročila u to divovsko svetište, Langdon se sjetio kako je Aji Sofiji potreban samo trenutak da svojim posjetiteljima nametne pravu veličinu vlastitih razmjera.

Ta prostorija bila je toliko golema, da su se u usporedbi s njom veličanstvene katedrale Europe činile malenima. Zapanjujuća snaga takve veličine - Langdon je to znao - bila je dijelom privid, dramatična nuspojava bizantskog tlocrta s centraliziranim naosom koji je sav unutarnji prostor koncentrirao unutar jedinstvenog, četverokutnog prostora, ne izdužujući ga u četiri kraka križnog tlocrta, kakav su prihvatili graditelji katedrala.

Ova je zgrada sedamsto godina starija od Notre-Damea, pomislio je Langdon.

Nakon što si je uzeo trenutak da upije svu prostornost dimenzija, Langdon je

pustio da mu pogled odluta prema nebu, više od pedeset metara iznad glave, do široke, zlatne kupole što je krunila svod. Iz središta, četrdeset rebara širilo se prema van poput sunčevih zraka i protezalo do kružne arkade od četrdeset nadsvođenih prozora. Za dana se svjetlo što se probijalo kroz te prozore odbijalo - i to ne jednom - od krhotina stakla ugrađenih u zlatne ploče, stvarajući tako mistično svjetlo' po kojem je Aja Sofija bila najslavnija.

Langdon je samo jednom vidio točan prikaz te zlatne atmosfere ovog prostora. John Singer Sargent. Nimalo ne iznenađuje da je, stvarajući svoju čuvenu sliku Aje Sofije, taj američki slikar paletu ograničio na razne nijanse tek jedne boje.

Zlatne.

Blistava zlatna kupola često se nazivala 'kupolom samih nebesa'; podržavali su je gigantski lukovi koji su se sami oslanjali na nizove polukupola i timpanona. Te potpornje nosila je druga razina manjih polukupola i arkada stvarajući privid kaskada arhitektonskih oblika što su se s nebesa spuštali ka zemlji.

Spuštajući se s neba na zemlju, iako izravnijim putem, dugi lanci obrušavali su se ravno s kupole i nosili more blještavih svijećnjaka koji su naizgled visjeli tako nisko nad podom da su viši posjetitelji riskirali sudar s njima. U stvarnosti, bila je to samo još jedna iluzija koju je stvarala izvorna veličina prostora, budući da su svjetla visjela više od tri i pol metra iznad tla.

Kao i svi veličanstveni hramovi, i Aja Sofija svojim je divovskim razmjerima služila dvjema namjenama. Prvo, bila je dokaz Bogu do koje mjere Čovjek može otići u odavanju počasti Njemu. Drugo, služila je kao svojevrsna šok-terapija vjernicima - fizički prostor toliko bremenit da su se, ulazeći, osjećali poput patuljaka izbrisanih ega, fizičkih tijela i kozmičke važnosti stiješnjenih do veličine truna na Božjem licu... atoma na Tvorčevu dlanu.

Sve dok čovjek ne postane ništa, Bog iz njega ne može stvoriti nešto. Martin Luther te je riječi izrekao u šesnaestom stoljeću, ali je očito ta ideja bila dio plana svih graditelja od najranijih primjera religijske arhitekture.

Langdon je pogledao Brüdera i Sinskey koji su isprva zurili u vis, no sad su poglede oborili na pod.

»Isuse«, rekao je Brüder.

»Tako je!« uzbuđeno se javio Mirsat. »I Alahu i Muhamede!«

Langdon se cerekao dok je njihov vodič Brüdern skretao pogled prema glavnom oltaru iznad kojega su veličanstveni mozaik što je prikazivao Isusa obrubljivala dva velika diska s arapskim imenima Muhameda i Alaha, ispisanima kićenom kaligrafijom.

»Ovaj muzej«, objašnjavao je Mirsat, »pokušava posjetitelje podsjetiti na razne vidove uporabe ovog svetog prostora tako što istodobno izlaže kršćansku ikonografiju iz doba kad je Aja Sofija bila bazilika, i islamsku ikonografiju iz doba kada je služila kao džamija.« Ponosno se nasmiješio. »Usprkos religijskim trvenjima u stvarnome svijetu, mislimo da se njihovi simboli dobro slažu. Profesore, znam da se slažete.«

Langdon je kimnuo od sveg srca, prisjećajući se da su svu kršćansku ikonografiju, kad su zgradu prenamijenili u džamiju, obijelili vapnom. Restauracija

kršćanskih simbola uz bok muslimanskim simbolima imala je očaravajući učinak, osobito zato što su stilovi i senzibilitet dviju ikonografija bili dijametralno suprotni.

Dok je kršćanska tradicija sklonija doslovnim slikama svojih bogova i svetaca, islam se usredotočuje na kaligrafiju i geometrijske uzorke kojima otkriva ljepotu Božjeg univerzuma. Islamska tradicija tvrdi kako samo Bog može stvoriti život i stoga čovjeku nije umjesno stvarati slike života - ni bogove, ni ljude, ni životinje.

Langdon se prisjetio kako je jednom to pokušao objasniti svojim studentima: »Na primjer, muslimanski Michelangelo nikad ne bi naslikao Božje lice na stropu Sikstinske kapele. On bi ispisao Božje ime. Prikazivanje Božjega lica smatralo bi se svetogrđem.«

Zatim je nastavio objašnjavati razloge.

»I kršćanstvo, kao i islam, jesu logocentrični«, rekao je studentima, »što znači da su usredotočeni na Riječ. U kršćanskoj tradiciji, Riječ postaje tijelo u Ivanovu evanđelju: 'I Riječ tijelom postade i nastani se među nama. Stoga, bilo je prihvatljivo Riječ prikazati u ljudskom

obličju. No, u islamskoj tradiciji, Riječ nije postala tijelo i stoga Riječ mora ostati u formi riječi… najvećim dijelom, u kaligrafskim prikazima svetih ljudi islama.«

Jedan od Langdonovih studenata sumirao je tu složenu povijest zapanjujuće točnom lakonskom primjedbom: »Kršćani vole face, muslimani vole riječi.«

»Ovdje pred nama«, nastavio je Mirsat pokazujući na drugi kraj veličanstvenog prostora, »vidite jedinstveno stapanje kršćanstva s islamom.«

Brzo je istaknuo stapanje simbola na masivnoj apsidi — najuočljiviji bili su Djevica i mali Isus koji su gledali mihrab — polukružnu nišu u džamiji koja pokazuje gdje leži Meka. U blizini se stubište uspinjalo do propovjedaonice koja je podsjećala na one s kojih se propovijeda u kršćanstvu, ali je ovdje to bio minbar, posvećeni podij odakle imam vodi službu petkom. Jednako tako, uzdignuti podij u blizini podsjećao je na kršćanski kor, no ustvari bio je to müzzein mahfili, uzdignuta platforma gdje kleči mujezin i pjeva odgovore na imamove molitve.

»Džamije i katedrale zapanjujuće su slične«, izjavio je Mirsat. »Tradicije istoka i zapada nisu toliko različite koliko mislite.«

»Mirsate?« javio se, naizgled nestrpljivo, Brüder. »Ako je moguće, stvarno bismo željeli vidjeti Dandolov grob.«

Mirsat je djelovao pomalo ozlojeđeno, kao da je sugovornikova hitnja u neku ruku izraz nepoštovanja prema građevini.

»Da«, rekao je Langdon. »Oprostite što vas požurujemo, ali nam je vrijeme jako ograničeno.«

»Onda, dobro«, rekao je Mirsat pokazujući prema visokom balkonu njima zdesna. »Idemo gore, vidjeti grob.«

»Gore?« zatečeno se javio Langdon. »Nije li Enrico Dandolo pokopan u kripti?« Langdon se prisjećao groba, ali ne i točnog mjesta gdje se nalazi. Zamišljao je mračne, podzemne dijelove građevine.

Mirsada kao da je zateklo to pitanje. »Ne, profesore, grob Enrica Dandola svakako se nalazi gore.«

* * *

Koji se vrag tu zbiva, pitao se Mirsat.

Kad je Langdon zatražio da vidi Dandolov grob, Mirsat je naslutio da je riječ o mamcu. Nitko ne želi gledati Dandolov grob. I tako je pretpostavio da Langdon u stvari želi vidjeti zagonetnu dragocjenost odmah uz Dandolov grob - mozaik Deesis - drevnog Krista Pantokratora, navodno jedno od najzagonetnijih umjetničkih djela u zgradi.

Langdon istražuje mozaik i pokušava to prikriti, nagađao je Mirsat zamišljajući da profesor u potaji piše knjigu o Deesisu.

Ali, Mirsat se zbunio. Langdon je sigurno znao da se mozaik nalazi na katu, dakle, čemu toliko iznenađenje?

Osim ako uistinu traži Dandolov grob?

Zbunjen, Mirsat ih je poveo prema stubištu prolazeći pokraj jedne od dviju legendarnih urni Aje Sofije - giganta zapremine 1250 litara, isklesanog iz jednog komada mramora tijekom helenističkog razdoblja.

Šutke se uspinjući s pratnjom, Mirsat je osjetio nemir. Langdonovi suradnici nisu nimalo podsjećali na akademike. Jedan je izgledao kao nekakav vojnik, krut, mišićav, od glave do pete u crnom. A žena srebrne

kose… Mirsatu se činilo da ju je već negdje vidio. Možda na televiziji?

Počeo je naslućivati kako svrha posjeta nije ona koja se činila. Zašto su zapravo ovdje?

»Još jedno stubište«, veselo je objavio kad su stigli do polukata. »Gore ćemo pronaći grob Enrica Dandola i, naravno«, zastao je i pogledao Langdona, »čuveni mozaik Deesis.«

Ni da trepnu.

Činilo mu se da Langdon stvarno nije došao zbog mozaika. On i njegovi suradnici neobjašnjivo su se zalijepili baš za Dandolov grob.

89.

DOK IH JE MIRSAT VODIO STUBIŠTEM, Langdon je jasno vidio da Brüder i Sinskey strepe. Istini za volju, uspon na kat nije imao smisla. Langdon se prisjećao Zobristova videa iz podzemlja... i dokumentarca o potopljenim dijelovima zgrade ispod Aje Sofije.

Moramo dolje!

Ipak, ako se ondje nalazi Dandolov grob, nisu imali izbora nego slijediti Zobristove upute. Kleknite u zlaćani mouseion mudrosti svete i uhom dodirnite tlo slušajući zvuk kapanja vode.

Kad su se konačno uspeli na kat, Mirsat ih je poveo nadesno uz rub balkona odakle se pružao zapanjujući pogled na svetište. Langdon je gledao naprijed, potpuno usredotočen.

Mirsat je opet zdušno govorio o mozaiku Deesis, ali ga je Langdon ignorirao.

Ugledao je svoj cilj.

Dandolov grob.

Izgledao je točno kako ga je Langdon pamtio - četverokutna, bijela, mramorna

ploča u uglačanom kamenom podu, ograđena stupovima i zaštitnom užadi.

Langdon je brzo prišao i pogledao uklesani natpis.

HENRICUS DANDOLO

Kad su mu se pridružili ostali, Langdon se bacio na posao; prekoračio je zaštitnu ogradu i stao tik ispred ploče.

Mirsat se glasno pobunio, ali se Langdon nije dao smesti - brzo je kleknuo kao da se sprema pomoliti pod nogama izdajničkog dužda.

A onda, kretnjom koja je Mirsata natjerala da užasnuto poviče, Langdon je dlanove položio na grob i prostro se. Dok je spuštao lice prema podu, shvatio je da izgleda kao da se klanja Meki. Taj potez očito je zatekao Mirsata koji je zanijemio i nagla tišina obavila je cijelu građevinu.

Langdon je duboko udahnuo, glavu skrenuo u desno i nježno lijevo uho priljubio uz tlo. Na koži je osjećao hladnoću kamena.

Zvuk koji je čuo kako odjekuje kroz kamen bio je jasan kao suza.

Moj Bože.

Odozdo kao da je odjekivalo finale Danteova Pakla.

Langdon je polagano okrenuo glavu i pogledao Brüdera i Sinskey. Časak poslije, živo je kimao glavom.

Nakon što su čuli kako se voda slijeva nadolje, ostalo je jedno pitanje. Kamo otječe?

Langdonov um odjednom su preplavile slike napola vodom ispunjene pećine, okupane sablasnim crvenim svjetlom… negdje ispod njih.

A onda zadrite duboko u potonulu palaču…

jer ondje, u tami, ktoničia zvijer čeka,
uronjena u krvavocrvene vode…
lagune u kojoj se ne zrcale zvijezde.

Nakon što se Langdon pridigao i ponovno prekoračio ogradu, Mirsat ga je promatrao s izrazom lica koji je odavao nemir i osjećaj da je prevaren. Langdon je bio gotovo stopu viši od turskog vodiča.

»Mirsate«, otpočeo je Langdon. »Oprostite mi. Kao što vidite, situacija je nesvakidašnja. Nemam vam vremena objasniti, ali vas moram upitati nešto iznimno važno o građevini.«

Mirsat je neodlučno kimnuo. »Dobro.«

»Ovdje, na Dandolovu grobu čuje se kako voda curi negdje pod kamen. Moramo znati kamo ta voda otječe.«

Mirsat je odmahnuo glavom. »Nije mi jasno. Vodu se čuje ispod svih podova u Aji Sofiji.«

Svi su se ukočili.

»Tako je«, rekao im je Mirsat, »osobito kada kiši. Krov Aje Sofije ima površinu od otprilike deset tisuća četvornih metara koji se moraju ocijediti i to često traje danima. A obično padne nova kiša prije nego što se krovovi dokraja osuše. Zvuk curenja i kapanja vode često se ovdje čuje. Možda znate da Aja Sofija leži na golemim špiljama punima vode. Snimljen je čak i dokumentarac koji…«

»Da, da«, rekao je Langdon, »ali znate li da li voda koju se čuje ovdje, na Dandolovu grobu, otječe na neko određeno mjesto?«

»Naravno«, rekao je Mirsat. »Otječe na isto mjesto gdje se skuplja sva voda s Aje Sofije. U gradski vodospremnik.«

»Ne«, javio se Brüder, i prekoračio ogradu. »Ne tražimo cisterne. Tražimo velik, podzemni prostor, moguće sa stupovima.«

»Da«, rekao je Mirsat. »Stari gradski vodospremnik upravo je takav - golemi podzemni prostor sa stupovima. Prilično impresivan. Izgrađen je u šestom stoljeću kako bi se ondje smjestila gradska zaliha vode. Danas je u njemu tek oko metar vode, ali...«

»Gdje je?« zaurlao je Brüder i glas mu je odjeknuo praznim prostorom.

»Što... cisterna?« preplašeno je upitao Mirsat. »Ulicu dalje, istočno odavde.« Pokazao je prema van. »Zovemo je Yerebatan šaraj.«

Saraj , upitao se Langdon. Kao Topkapi saraj? Putokazi za palaču Topkapi bili su posvuda gdje su prolazili. »Ali... ne znači li šaraj zapravo palača'?«

Mirsat je kimnuo. »Da. Naša stara cisterna nosi ime Yerebatan šaraj. Što znači - potonula palača.«

90.

PLJUŠTALO JE KAO IZ KABLA kad je doktorica Elizabeth Sinskey, praćena Langdonom, Brüderom i njihovim zbunjenim vodičem Mirsatom, izjurila iz zgrade.

A onda zadrite duboko u potonulu palaču…

Gradski vodospremnik—Yerebatan saraj - očito je bio smješten u pravcu Plave džamije i malo sjevernije od mjesta gdje su se nalazili.

Mirsat je vodio.

Sinskey nije preostalo drugo nego Mirsatu objasniti tko su i da se žure kako bi spriječili moguću zdravstvenu krizu u potonuloj palači.

»Ovamo!« povikao je Mirsat vodeći ih kroz mračni park. Divovska Aja Sofija bila im je za leđima dok su pred njima blistali bajkoviti tornjevi Plave džamije.

Hitajući pokraj Sinskey, agent Brüder vikao je u mikrofon mobitela izvješćujući svoju ekipu i naređujući joj da ih čeka na ulazu u cisternu. »Po svemu sudeći, Zobrist

se namjerio na gradske zalihe vode«, govorio je Brüder bez daha. »Trebaju mi nacrti svih dovoda i odvoda cisterne. Provest ćemo protokol za potpunu izolaciju i obuzdavanje. Trebaju nam fizičke i kemijske barijere zajedno s vakuumom…«

»Čekajte«, doviknuo mu je Mirsat. »Krivo smo se razumjeli. U cisterni nisu zalihe vode. Više ne!«

Brüder je spustio mobitel i zabuljio se u vodiča. »Što?«

»U vodospremniku su se čuvale zalihe, ali to je bilo davno«, pojasnio je Mirsat. »Više nije tako. Modernizirali smo se.«

Brüder je zastao pod krošnjom koja ih je štitila; svi su stali pokraj njega.

»Mirsate«, obratila mu se Sinskey, »sigurni ste da nitko ne pije vodu iz cisterne?«

»Zaboga, nikako«, odvratio je Mirsat. »Voda tamo samo leži… i onda se probija u zemlju.«

Sinskey, Langdon i Brüder zbunjeno su se pogledavali. Sinskey nije znala treba li osjećati olakšanje ili nemir. Ako nitko redovito ne dolazi u dodir s vodom, zašto je Zobrist odlučio kontaminirati je?

»Kad smo prije više desetljeća modernizirali vodovod«, objašnjavao je Mirsat, »cisterna je izišla iz uporabe i postala samo veliki bazen u podzemnoj dvorani.« Slegnuo je ramenima. »Danas je to samo turistička atrakcija.«

Sinskey se naglo okrenula i unijela mu se u lice. Turistička atrakcija? »Samo malo… moguće se spustiti onamo u cisternu?«

»Naravno«, rekao je. »Svakodnevno ih dolazi više tisuća. Špilja je prilično impresivna. Postoje prolazi preko vode… čak i mali kafić. Ventilacija nije najbolja pa je zrak prilično zagušljiv i vlažan, ali je mjesto i dalje omiljeno.«

Sinskey se zagledala u Brüdera i bilo joj je jasno da i ona i taj iskusni specijalac misle isto — mračna, vlažna špilja prepuna stajaće vode u kojoj se razvija patogen. Posljednji djelić te noćne more bile su staze po kojima su se turisti muvali cijele dane, tik iznad površine vode.

»Načinio je bioaerosol«, izjavio je Brüder.

Sinskey je kimnula i klonula.

»Što znači«, nastavio je Brüder, »da je prenosiv zrakom.«

Langdon je utihnuo i Sinsky je bilo jasno da tek sada poima sve moguće razmjere krize.

Zrakom nošeni patogen bio je mogući scenarij kojim se Sinskey neko vrijeme bavila, no kad je povjerovala kako je cisterna zapravo gradski vodospremnik, ponadala se da se Zobrist ipak odlučio za vodom prenosivi oblik. Bakterije što prebivaju u vodi čvrste su i otporne na vremenske uvjete, ali se razmnožavaju sporo.

Patogeni nošeni zrakom šire se brzo.

Jako brzo.

»Ako se prenosi zrakom«, rekao je Brüder, »onda je vjerojatno viralan.«

Virus, složila se Sinskey. Zobrist se odlučio za patogen koji se najbrže širi.

Osloboditi virus koji se prenosi zrakom pod vodom prilično je čudno, istini za volju, no mnogi oblici života razvijaju se u tekućini, da bi se izlegli na zraku - komarci, spore plijesni, bakterije uzročnici legionarske bolesti, mikotoksini, crvene alge, čak i ljudska bića. Sinskey je mračno

zamišljala virus kako se širi lagunom cisterne… a onda se zaražene mikrokapljice podižu u vlažni zrak.

Mirsat se sa zebnjom na licu zagledao preko ulice zakrčene prometom. Sinskey mu je pratila pogled do niske zgrade od crvenih i bijelih cigli čija su jedina vrata bila otvorena i otkrivala nešto nalik na stubište. Vani je čekala grupica dobro odjevenih ljudi pod kišobranima, dok je vratar na ulazu nadzirao protok gostiju koji su silazili stubama.

Nekakav podzemni plesnjak?

Sinskey je zapazila zlatna slova na zgradi i osjetila kako joj se steže srce. Osim ako se klub ne zove Cisterna i nije izgrađen 523. godine poslije Krista, onda joj je bilo jasno zašto Mirsat izgleda toliko zabrinut.

»Potonula palača«, promucao je Mirsat. »Čini se… da je večeras koncert.«

Sinskey je to zateklo. »Koncert u cisterni?«

»Veliki, zatvoreni prostor«, odvratio je. »Često se koristi kao kulturni centar.«

Brüder je očito dovoljno čuo. Potrčao je prema zgradi provlačeći se kroz zagušeni

promet na Aveniji Alemdar. Potrčali su i ostali, agentu za petama.

Kad su stigli do ulaza, prolaz je zapriječila skupina koja je čekala da je propuste - tri žene u burkama, dvoje turista koji su se držali za ruke i muškarac u smokingu. Svi su se nagurali u dovratak, trudeći se tako skloniti s kiše.

Sinskey je čula melodiozne zvuke klasične glazbe koji su dopirali odozdo. Berlioz, pretpostavila je čuvši neuobičajenu orkestraciju, no što god bilo, zvučalo je izgubljeno ovdje, na ulicama Istanbula.

Kad su se približili ulazu, osjetila je topli zapuh koji se uspinjao stubama; pirio je iz dubina bježeći od zatvorene špilje. Propuh je na površinu, osim zvukova violina, donosio i dobro poznati vonj vlage i mase ljudi.

Sinskey je osjetila iskonski strah.

Kad se skupina turista pojavila na vrhu stubišta, zadovoljno čavrljajući dok su izlazili iz zgrade, vratar je dopustio novoj skupini da siđe.

Brüder je odmah krenuo unutra, ali ga je vratar zaustavio uljudno podigavši ruku. »Gospodine, samo trenutak. Broj mjesta je

ograničen. Sljedeći posjetitelj izići će za manje od minute. Hvala vam.«

Brüder je djelovao spreman probiti se na silu, ali ga je Sinskey uhvatila za rame i povukla u stranu.

»Čekajte«, naredila je. »Ekipa vam stiže i ne možete sami pretražiti ovo mjesto.« Pokazala je ploču na zidu pokraj vrata. »Cisterna je golema.«

Informacijska ploča opisivala je podzemni prostor veličine katedrale - dužine dva nogometna igrališta - sa stropom površine veće od devet tisuća kvadratnih metara koju je podupiralo 336 mramornih stupova.

»Pogledaj ovo«, rekao je Langdon stojeći nekoliko metara dalje. »Nećete vjerovati.«

Sinskey se okrenula. Langdon joj je pokazao plakat za koncert.

O, Bože blagi.

Direktorica SZO-a ispravno je glazbu odredila kao romantičarsku, ali skladbu nije napisao Berlioz. Autor je bio drugi romantičarski skladatelj - Franz Liszt.

Večeras je, duboko u utrobi zemlje, Istanbulski državni simfonijski orkestar

izvodio jedno od Lisztovih najslavnijih djela - Danteovu simfoniju - cijelu skladbu nadahnutu Danteovim silaskom u pakao i povratkom na zemlju.

»Izvode je cijeli tjedan«, rekao je Langdon proučavajući sitno otisnuta slova. »Besplatni koncert. Sredstva je osigurao anonimni donator.«

Sinskey je naslućivala da može pogoditi tko je taj anonimni donator. Zobristova sklonost dramatiziranju, činilo se, bila je istodobno i drska i praktična strategija. Cijeli tjedan besplatnih koncerata privući će ovamo na tisuće turista i dovesti ih u zaraženo područje... gdje će udisati kontaminirani zrak i onda se vratiti svojim domovima, ovdje i u inozemstvu.

»Gospodine?« vratar se obratio Brüdernu. »Oslobodilo se nekoliko mjesta.«

Brüder se okrenuo Sinskey. »Javite gradskim vlastima. Što god našli dolje, trebat će nam podrška. Kad stigne moja ekipa, neka mi se jave. Idem dolje provjeriti mogu li otkriti gdje je Zobrist usidrio tu stvar.«

»Bez respiratora?« upitala je Sinskey. »Ne znate sigurno je li topivi spremnik neoštećen.«

Brüder se namrštio i podigao dlan u topli propuh koji je dopirao kroz vrata. »Žao mi je što moram reći, ali ako je zaraza probila, pretpostavljam da su svi u gradu već zaraženi.«

Sinskey je mislila isto, ali nije to htjela izgovoriti pred Langdonom i Mirsatom.

»Nadalje«, nastavio je Brüder, »vidio sam već kako masa reagira kad moja ekipa umaršira u zaštitnim odijelima. Nastat će opća panika i stampedo.«

Sinskey je odlučila pokoriti se Brüdernu - on je bio specijalist i već je proživio ovakve situacije.

»Jedina realna mogućnost«, rekao joj je Brüder, »jest pretpostaviti da je dolje, netaknuta i pokušati obuzdati širenje.«

»Dobro«, rekla je Sinskey. »Učinite tako.«

»Još jedan problem«, ubacio se Langdon. »Što ćemo sa Siennom?«

»Što s njom?« upitao je Brüder.

»Bez obzira na to što namjerava izvesti ovdje u Istanbulu, jezici joj idu jako dobro i vjerojatno govori malo turskoga.«

»I?«

»Sienna zna da tekst spominje potonulu palaču «, rekao je Langdon. »A na turskom, potonula palača izravno upućuje…«, pokazao je natpis 'Yerebatan saraj' iznad vrata, »… ovamo.«

»Istina«, umorno se složila Sinskey. »Vjerojatno je to već pogodila i zaobišla Aju Sofiju.«

Brüder je pogledao prema jedinom ulazu i tiho opsovao. »Dobro, ako je dolje i namjerava uništiti spremnik prije nego što ga uspijemo ukloniti, u najmanju ruku ondje nije dugo. Dvorana je ogromna i vjerojatno nema pojma gdje treba tražiti. A sa svim tim ljudima, ne može baš neprimjetno zaroniti pod vodu.«

»Gospodine?« vratar se ponovno obratio Brüdern. »Želite li ući?«

Brüder je spazio još jednu skupinu ljubitelja glazbe koja je prelazila ulicu te je vrataru potvrdno kimnuo da želi.

»Idem s vama«, rekao je Langdon i pošao.

Brüder se okrenuo i unio mu se u lice. »Ni u ludilu.«

Langdon je zvučao nepokolebljivo. »Agente Brüder, jedan od razloga zašto smo se našli u ovoj situaciji jest taj što me Sienna Brooks navlačila cijeli dan. Kao što rekoste, možda smo svi već zaraženi. Pomoći ću vam, htjeli to ili ne.«

Brüder ga je pogledao i potom popustio.

* * *

Kad je Langdon prošao kroz vrata i počeo se za Brüderom spuštati strmim stubištem, osjetio je topao zrak koji je iz nutrine cisterne kuljao prema njima. Vlažni povjetarac nosio je zvukove Lisztove Danteove simfonije kao i poznat, neugodan vonj… vonj golemog broja ljudi naguranih u zatvorenom prostoru.

Langdon je odjednom osjetio kako ga obavija nekakav sablasni pokrov; kao da su dugi prsti nevidljive ruke segnuli iz tla i zagrebli mu kožu.

Glazba.

Simfonijski zbor - stotinu glasova - pjevao je dobro poznati dio, naglašavajući svaki slog Danteova mračnog spjeva.

»Lasciate ogni speranza«, pjevali su, »voi ch entrate.«

Tih šest riječi - najpoznatiji stih cijelog Danteova Pakla - navro je s dna stubišta poput prijetećeg zadaha smrti.

Praćen treštanjem truba i rogova, zbor je još jednom otpjevao tu opomenu. »Lasciate ogni speranza voi ch entrate!«

Tko uđe, nek se kani svake nade.

91.

OKUPANA CRVENIM SVJETLOM, podzemna špilja odjekivala je zvucima glazbe nadahnute paklom - jaucima glasova, disonantnim piskom gudača i dubokom tutnjavom timpana koja je poput potresa grmjela špiljom.

Dokuda je Langdonu sezao pogled, pod tog podzemnog svijeta bila je glatka vodena površina - tamna, nepomična — nalik na crni led na smrznutom jezeru u Novoj Engleskoj.

Laguna u kojoj se ne zrcale zvijezde.

Iz vode su izrastale, pomno poredane u naizgled beskrajne redove, stotine i stotine debelih dorskih stupova penjući se deset metara u vis da bi poduprli bačvasti svod dvorane. Stupove je odozdo osvjetljivao niz crvenih reflektora, stvarajući tako nadrealističku šumu osvijetljenih debala što su nestajala u tami poput kakva privida, fatamorgane.

Langdon i Brüder zastali su na dnu stubišta, na trenutak skamenjeni sablasnom prazninom pred sobom. Sama

špilja kao da je sjala crvenkastim odsjajem i Langdon je upijao cijeli taj prizor, dišući što je pliće mogao.

Zrak ovdje dolje bio je teži nego što je zamišljao.

Langdon je ugledao svjetinu u daljini, njima slijeva. Koncert se održavao duboko u podzemnom prostoru, na pola puta do stražnjega zida, a publika se smjestila na široke platforme. Nekoliko stotina slušatelja sjedilo je u koncentričnim krugovima oko orkestra, dok je još stotinjak stajalo na vanjskome rubu. Još neki smjestili su se na stazama, nalaktili se na čvrste ograde i, slušajući glazbu, promatrali vodu.

Langdon se uhvatio kako pregledava to more bezobličnih silueta, pogledom tražeći Siennu. Nje nije bilo na vidiku. Umjesto toga, vidio je pojave u smokinzima, haljinama, bištevima, burkama, pa čak i turiste u kratkim hlačama i majicama. Presjek čovječanstva što se okupio u grimiznom svjetlu Langdonu je nalikovao na sudionike neke okultne mise.

Ako Sienna i jest ovdje, shvatio je, bit će je gotovo nemoguće uočiti.

U tom trenutku pored njih prošao je krupan muškarac i uputio se prema izlazu; pritom je snažno kašljao. Brüder se naglo okrenuo i pomno ga promatrao kako odlazi. Langdon je osjetio jedva primjetan svrab u grlu, ali se uvjerio da to samo zamišlja.

Brüder je oprezno zakoračio na stazu, procjenjujući brojne mogućnosti. Put pred njima podsjećao je na ulaz u Minotaurov labirint. Jedna staza ubrzo se račvala u tri grane koje su se svaka posebno ponovno račvale i stvarale povišeni labirint što je lebdio nad vodama, skretao između stupova i vijugao u tamu.

… u mračnoj mi se šumi noga stvori, pomislio je Langdon prisjećajući se zlokobnog prvog pjevanja Danteova remek-djela, s ravne staze skrenuvši zaluta.

Langdon se preko ograde staze zagledao u vodu. Bila je oko metar i dvadeset duboka i neočekivano bistra. Kroz nju se vidio popločani pod, prekriven tankim slojem mulja.

Brüder je brzo pogledao dolje, progunđao nešto neodređeno i onda podigao pogled prema dvorani. »Vidite li išta što podsjeća na mjesto iz Zobristova videa?«

Sve, pomislio je Langdon, proučavajući strme, vlažne zidove oko njih. Pokazao je prema najudaljenijem kutu špilje, daleko na desnoj strani, udaljenom od gužve podija s orkestrom. »Pretpostavljam, negdje ondje dolje.«

Brüder je kimnuo. »I meni se tako čini.«

Požurili su se stazom, skrenuli na onu desnu koja ih je vodila dalje od svjetine, u pravcu najdubljih zakutaka potonule palače.

Dok su hodali, Langdon je shvatio koliko se čovjek preko noći lako može sakriti u ovom prostoru i ostati neopažen. Zobrist je vjerojatno upravo tako snimio svoj video. Naravno, ako je širokogrudno potpomogao ovaj tjedni niz koncerata, mogao je jednostavno i zatražiti da neko vrijeme ostane sam u cisterni.

Što više ionako nije važno.

Brüder je ubrzao korak, kao da podsvjesno hvata tempo simfonije koji je ubrzao do slapova silaznih polutonova.

Dante i Vergilije silaze u pakao.

Langdon je pomno motrio strme, mahovinom obrasle zidove u daljini njima

zdesna, trudeći se usporediti ih s onim što su vidjeli na snimci. Na svakom novom račvanju staze skretali su u desno, dalje od ljudi, uputivši se prema najudaljenijem kutu pećine. Langdon se osvrnuo i iznenadio vidjevši koliki su put prešli.

Napredovali su gotovo trkom; prošli šačicu posjetitelja, no kad su ušli u najdublje dijelove cisterne, ljudi su doslovno nestali.

Brüder i Langdon ostali su sami.

»Sve izgleda isto«, očajavao je Brüder. »Gdje početi?«

Langdon je dijelio njegovu ozlojeđenost. Jasno se sjećao snimke, ali mu ovdje ništa nije bilo poznato.

Langdon je, dok su napredovali, proučavao blago osvijetljene putokaze na stazi. Jedan je obavještavao o zapremini prostora, koja je iznosila gotovo osamdeset tisuća kubičnih metara. Drugi je ukazivao na stup koji se razlikovao time što je tijekom gradnje ukraden s obližnjeg gradilišta. Treći je prikazivao crtež prastare gravure koja je blijedila - simbol oka uplakane kokoši', koja je plakala za svim robovima koji su umrli gradeći vodospremnik.

No upravo je znak sa samo jednom riječi Langdona natjerao da se naglo zaustavi.

Zastao je i Brüder te se okrenuo. »Što je?«

Langdon je pokazao.

Na putokazu, uz strelicu, stajalo je ime strahotne Gorgone - ozloglašenog ženskog čudovišta.

MEDUZA =>

Brüder je pročitao natpis i slegnuo ramenima. »Pa što?«

Langdonu je srce tuklo. Znao je kako Meduza nije samo strahotna sablast s kosom od zmija čiji pogled u kamen pretvara svakoga tko je pogleda, nego i istaknuta članica grčkog panteona podzemnih duhova... kategorije poznate kao ktonička čudovišta.

A onda zadrite duboko u potonulu palaču...

jer ondje, u tami, ktonička zvijer čeka...

Pokazuje put, shvatio je Langdon i potrčao stazom. Brüder ga je jedva dostizao dok je Langdon vijugao u tamu, prateći putokaze do Meduze. Konačno je stigao do

kraja, do malenog vidikovca nedaleko od temelja krajnjeg desnog zida cisterne.

A pred njim je bljesnuo nevjerojatan prizor.

Iz vode je izranjao divovski blok mramora - glava Meduze u čijoj su se kosi uvijale zmije. Njezina nazočnost bila je to čudnija što joj je glava na vratu bila okrenuta naopačke.

Naglavačke kao prokletnici, shvatio je Langdon i sjetio se Botticellijeva Zemljovida pakla i grešnika postavljenih naopačke što ih je smjestio u Malebolge.

Brüder je stigao zadihan i stao pokraj Langdona uz ogradu te se zapanjeno zagledao u preokrenutu Meduzu.

Langdon je pretpostavljao kako je ta isklesana glava koja je služila kao potporanj stupu vjerojatno ukradena negdje i ovdje iskorištena kao jeftin građevinski materijal. Razlog za njezin obrnuti položaj vjerojatno je bilo praznovjerje kako će joj tim obratom oteti sve zle sile. Unatoč tome, Langdon se nije mogao otresti navale mračnih misli što su ga posjele.

Danteov Pakao. Finale. Središte Zemlje. Gdje gravitacija mijenja smjer. Gdje gore postaje dolje.

Koža mu se naježila od zebnje, ali je Langdon pogledom pokušao prodrijeti kroz crvenkastu maglicu što je okruživala isklesanu glavu. Većina Meduzine zmijske kose nalazila se pod vodom, ali su joj oči bile iznad površine, gledale u lijevo, negdje preko lagune.

Langdon se sa strahom nagnuo preko ograde i okrenuo glavu, pogledom prateći pogled kipa prema već poznatom, pustom zakutku potonule palače.

Shvatio je u trenu.

Našao je mjesto.

Zobristovu nultu točku.

92.

AGENT BRÜDER OPREZNO SE SPUSTIO, kliznuvši ispod ograde u do prsa duboku vodu. Kad mu je hladna tekućina prodrla kroz odjeću, mišići su mu se zgrčili od studeni. Pod čizmama, dno vodospremnika bilo je klizavo, ali je djelovalo čvrsto. Zastao je na trenutak, smirio se i promatrao koncentrične krugove vode kako se od njegova tijela, poput udarnih valova, udaljavaju preko lagune.

Brüder nekoliko trenutaka nije disao. Kreči se sporo, rekao si je. Ne diži valove.

Iznad njega, na stazi, Langdon je stajao uz ogradu i promatrao susjedne staze.

»Sve je spremno«, prošaptao je Langdon. »Nitko vas ne vidi.«

Brüder se okrenuo licem prema obrnutoj, golemoj glavi Meduze köju je jarko osvjetljavao crveni reflektor. Prevrnuto čudovište izgledalo je još veće nakon što se Brüder spustio do njega.

»Pratite Meduzin pogled preko lagune«, šaptao je Langdon. »Zobrist je bio sklon

dramatiziranju i simbolici... ne bih se iznenadio da je svoj smrtonosni izum smjestio u ravnini s ubojitim pogledom Meduze.«

Veliki umovi slično razmišljaju. Brüder je bio sretan što je američki profesor inzistirao da siđe s njim; Langdonova stručnost dovela ih je gotovo odmah do tog zabačenog kuta cisterne.

Dok su akordi Danteove simfonije i dalje odjekivali u daljini, Brüder je izvukao svoju vodootpornu Tovatecovu bateriju, uronio je pod vodu i uključio je. Snažan halogeni mlaz proparao je vodu i rasvijetlio dno vodospremnika pred njim.

Samo polako, podsjećao se Brüder. Nemoj ništa poremetiti.

Bez ijedne riječi, oprezno se zaputio u lagunu polagano se krećući kroz vodu, baterijom pomno šarajući naprijed-natrag, kao da rukuje kakvim podvodnim detektorom mina.

* * *

Langdon je, stojeći uz ogradu, počeo osjećati neugodno stezanje u grlu. Zrak u

cisterni, usprkos vlazi, vonjao je ustajalo; manjkalo mu je kisika. Dok se Brüder oprezno probijao kroz lagunu, profesor je sam sebe umirivao govoreći si kako će sve biti u redu.

Stigli smo na vrijeme.

Sve je netaknuto.

Brüderova ekipa može ovo zaustaviti.

Unatoč tome, Langdon je osjećao žmarce. Zbog dugogodišnje klaustrofobije znao je da će, bez obzira na okolnosti, ovdje osjećati strah. Nešto u vezi s tisućama tona zemlje što mi lebde nad glavom… i koje podržavaju samo porozni stupovi.

Otjerao je tu misao i još jednom se osvrnuo oko sebe provjeravajući ima li neželjenih znatiželjnika.

Ništa.

Najbliži njemu stajali su na drugim stazama i svi redom gledali u suprotnom pravcu, prema orkestru. Nitko kao da nije primijetio Brüdera koji se polagano probijao kroz vodu prema najdubljem kutu cisterne.

Langdon je ponovno pogledao vođu specijalaca čija je uronjena baterija i dalje sablasno poskakivala pred njim, osvjetljujući mu put.

Dok je Langdon dalje pomno promatrao, krajičkom oka u trenu je spazio kretnju s lijeve strane - prijeteće crno obličje što se ispred Brüdera izdizalo iz vode. Langdon se naglo okrenuo i zagledao u rastuću tamu, napola očekujući da će ugledati nekakvo čudovište što izranja ispod površine.

Brüder se također naglo zaustavio; očito je i sam primijetio pojavu.

U udaljenom kutu, titravo crno obličje uzdiglo se nekih deset metara visoko uza zid. Sablasna silueta izgledala je gotovo identično onoj doktora kuge što se pojavila u Zobristovu videu.

To je sjena, shvatio je Langdon i izdahnuo. Brüdeföva sjena.

Sjena se pojavila kad je Brüder prošao pokraj uronjenog reflektora, baš kao što je bio slučaj sa Zobristovom sjenom na snimci.

»To je to mjesto«, doviknuo je Langdon Brüderu. »Blizu ste.«

Brüder je kimnuo i nastavio se oprezno probijati dublje u lagunu. Langdon je išao uz ogradu, držeći se usporedo s njim. Kako je agent odmicao sve dalje i dalje, Langdon je ponovno na trenutak pogledao

prema orkestru, provjeravajući je li itko zamijetio Brüdera.

Ništa.

Kad je ponovno pogledao lagunu, Langdonu je pozornost privukao odsjaj svjetla sa staze pod njegovim nogama.

Spustio je pogled i spazio malenu lokvu crvene tekućine.

Krv.

Nekim čudom, Langdon je stajao usred nje.

Krvarim?

Langdon nije osjećao bol, ali se ipak počeo mahnito pregledavati, tražeći ranu ili moguću reakciju na nevidljivi toksin u zraku. Provjerio je krvari li mu nos, nokti, uši…

Zbunjen pitanjem odakle se krv ondje našla, Langdon se osvrnuo oko sebe i potvrdio da je potpuno sam na pustoj stazi.

Langdon je ponovno pogledao lokvicu i taj put primijetio tanak mlaz što se slijevao stazom i skupljao u udubini pod njegovim nogama. Crvena tekućina, činilo mu se, dopirala je odnekud ispred njega i slijevala se prema ulegnuću u stazi.

Netko je ranjen, pomislio je Langdon. Brzo je pogledao Brüdera koji se približavao središtu lagune.

Langdon je ubrzao stazom, prateći mlaz. Kako je napredovao prema kraju, mlaz je postao širi i slobodno tekao. Koji je to vrag? Na tom mjestu prerastao je u potočić. Potrčao je prateći tok sve do zida, gdje je staza naglo završavala.

Slijepa ulica.

U mutnoj tami nazro je velik bazen koji je sjao crvenilom, kao da ondje leži netko zaklan.

U tom trenutku, dok je promatrao kako se crvena tekućina sa staze slijeva u spremnik, shvatio je da je pogriješio u procjeni.

To nije krv.

U crvenom svjetlu toga golemog prostora, uz crvenkaste odraze na stazi, nastao je privid koji je tim prozirnim kapima podario crveno-crni odsjaj.

Obična voda.

Umjesto da osjeti olakšanje, to otkriće u njemu je izrodilo surovi strah. Zagledao se u lokvu i zatim spazio mrlje na rukohvatu… i otiske stopala.

Netko se ovdje izvukao iz vode'

Langdon se okrenuo dozvati Brüdera, ali je ovaj bio predaleko, a glazba je prerasla u fortissimo limenih puhača i timpana. Zaglušujuće. Langdon je u tom času osjetio nekoga pokraj sebe.

Nisam sam ovdje.

Polaganom kretnjom Langdon se okrenuo prema zidu, prema mjestu gdje je završavala staza. Tri metra od njega, zaklonjeno crnim sjenama, uspijevao je razaznati okruglo obličje u bazenu punom vode, poput velike stijene prekrivene crnim suknom. Obličje se nije micalo.

Onda se pomaknulo.

Izdužilo se, a bezoblična glava okrenula se iz oborena položaja.

Netko se skutrio u crnoj burki, shvatio je Langdon.

Tradicionalni islamski komad odjeće nije otkrivao kožu, no dok se glava pod velom okretala prema Langdonu, zureći kroz uski prorez burkinog pokrivala za lice bljesnula su dva tamna oka, netremice gledajući Langdona.

Shvatio je u trenutku.

Sienna Brooks izletjela je iz svog skrovišta. Jednim skokom prešla je u sprint, zabila se u Langdona, oborila ga na tlo i potrčala niz stazu.

93.

DALJE U LAGUNI, agent Brüder naglo se zaustavio. Halogensko svjetlo njegove Tovatecove baterije uhvatilo je oštar odsjaj metala ispred njega na podu cisterne.

Jedva dišući, Brüder je oprezno zakoračio naprijed pazeći da ne uznemiri vodu. Kroz bistru površinu uspio je razaznati uski titanijski četverokut pričvršćen na podu.

Zobristova pločica.

Voda je bila toliko bistra da je gotovo mogao pročitati sutrašnji datum i popratni tekst:

NA OVOME MJESTU, NA OVAJ DAN,
SVIJET SE ZAUVIJEK PROMIJENIO.

Misli malo, govorio si je Brüder dok mu je pouzdanje jačalo. Imamo nekoliko sati da sve zaustavimo prije sutrašnjeg dana.

Prisjećajući se Zobristova videa, Brüder je blago skrenuo trak svjetla u lijevo od pločice, tražeći pričvršćeni topivi spremnik. Kad je svjetlo prodrlo kroz

mračnu vodu, Brüder je zbunjeno naprezao pogled.

Nema ga.

Skrenuo je mlaz još više u lijevo, do točnog mjesta gdje se spremnik pokazao na snimci.

I dalje ništa.

Ali… bio je ovdje!

Brüderu se čeljust stisnula kad je načinio još jedan oprezan korak, polagano snopom svjetla prelazeći po cijelom području.

Nije bilo spremnika. Samo pločica.

U kratkom času punom nade Brüder se zapitao nije li možda i ta prijetnja, kao toliko toga danas, bila samo još jedna iluzija.

Je li sve bila prevara?

Je li nas Zobrist samo htio prestrašiti?

I onda je ugledao.

S lijeve strane pločice, jedva vidljiva na dnu lagune, ležala je vrpca. Mlohava traka podsjećala je na mrtvog vodenog crva. Na drugom njezinom kraju vidio je sićušnu plastičnu kopču za koju se zakvačilo nekoliko ostataka Solublonove plastike.

Brüder je zurio u taj ofucani ostatak prozirne vreće. Visio je na kraju poveza kao ostaci raspuknutog balona.

I onda mu je u utrobi polagano svanula istina.

Zakasnili smo.

Zamišljao je kako se uronjeni spremnik polagano rastapa i raspada... smrtonosni sadržaj prodire u vodu... i izranja na površinu lagune.

Drhtavim prstom isključio je bateriju i na trenutak ostao stajati u tami - pokušavao je srediti misli.

A one su se brzo pretvorile u molitvu.

Bog nam pomogao svima.

* * *

»Agente Brüder, ponovite!« vikala je Sinskey u radio, na pola stubišta što je vodilo u vodospremnik; trudila se uhvatiti bolji signal. »Ne čujem vas!«

Zapahnuo ju je topli povjetarac i nastavio uza stube prema otvorenim vratima. Specijalci su pristigli i ekipa se iza zgrade pripremala trudeći se prikriti

zaštitna odijela dok su čekali Brüderovo izvješće.

»… probijena vreća…«, Brüderov glas krčao je u njezinu prijamniku, »… i oslobođeno…«

Što?! Sinskey je molila boga da je krivo razumjela dok je jurila niza stube. »Ponovi!« naredila je približavajući se dnu stubišta gdje je glazba bivala sve glasnija.

Brüderov glas ovaj put zvučao je kudikamo jasnije: »… i ponavljam… zaraza se proširila!«

Sinskey je posrnula i zamalo pala na ulazu u cisternu, na samom dnu stubišta. Kako je to moguće?

»Spremnik se otopio«, glasno je odjekivao Brüderov glas. »Zaraza je u vodi!«

Doktoricu Sinskey oblio je hladan znoj dok je podizala pogled i pokušala njime obuhvatiti prostrano podzemlje koje se prostiralo pred njom.

Kroz crvenkastu maglicu ugledala je beskrajnu vodenu površinu iz koje su nicale stotine stupova. Ipak, povrh svega, ugledala je ljude.

Stotine ljudi.

Sinskey je zurila u spokojnu svjetinu što je, do posljednjega, upala u Zobristovu podzemnu, smrtonosnu zamku. Reagirala je nagonski. »Agente Brüder, odmah dođite. Odmah otpočinjemo evakuaciju.«

Brüder je odgovorio već idućeg trenutka. »Apsolutno ne! Zaključajte vrata! Odavde ne izlazi nitko!«

Kao direktorica Svjetske zdravstvene organizacije, Elizabeth Sinskey bila je navikla da se njezine naredbe izvršavaju bez primjedbi. Načas joj se učinilo da nije dobro razumjela riječi vođe specijalaca. Zaključati vrata?

»Doktorice Sinskey!« Brüder se nadvikivao s glazbom. »Čujete li me? Zatvarajte ta prokleta vrata!«

Brüder je ponovio naredbu, no bilo je nepotrebno. Sinskey je znala da je on u pravu. Sučeljeni s mogućom pandemijom, karantena je bila jedina mogućnost.

Sinskey je refleksno podigla ruku i zgrabila medaljon od lapis lazulija. Žrtvuj nekolicinu da spasiš mnoge. Sve odlučnija, podigla je mikrofon do usana. »Agente Brüder, potvrđujem. Naredit ću zatvaranje vrata.«

Sinskey se spremala okrenuti leđa užasu u vodospremniku i narediti blokadu područja, kad je u masi osjetila neki nemir.

Nedaleko od nje, žena u crnoj burki trčala je prema njoj krcatom stazom, rušeći ljude u trku. Žena pod velom kao da se uputila ravno prema doktorici Sinskey i izlazu.

Netko je progoni, shvatila je i onda spazila muškarca koji je trčao za njom.

I skamenila se. To je Langdon!

Sinskey je pogled naglo preusmjerila na ženu u burki koja se brzo primicala i svima na stazi dovikivala nešto na turskom. Sinskey nije govorila turski, no sudeći po panici koja je zahvatila ljude, njezine riječi vjerojatno su bile jednake poviku 'Požar!' u prepunom kazalištu.

Panika se proširila svjetinom i odjednom prema stubištu nisu trčali samo Langdon i žena pod velom. Trčali su svi.

Sinskey je okrenula leđa stampedu i počela očajnički dovikivati ostatku ekipe.

»Zatvaraj vrata!« vrištala je Sinskey. »Blokiraj cisternu! SMJESTA!«

***

U trenutku kad je Langdon skrenuo za ugao prema stubištu, Sinskey je već bila na polovici stuba, probijala se prema izlazu i bjesomučno vikala da zatvore vrata. Sienna Brooks bila joj je za petama, boreći se s teškom, mokrom burkom dok se vukla uza stube.

Jureći za njima, Langdon je osjetio plimni val prestravljene publike iza sebe.

»Zatvori izlaz!« ponovno je povikala Sinskey.

Langdonove duge noge nosile su ga po tri stepenice i brzo je dostizao Siennu. Iznad sebe vidio je kako se teška, dvokrilna vrata vodospremnika počinju zatvarati.

Presporo.

Sienna je prestigla Sinskey, zgrabila je za rame i iskoristila ga kao uporište da se progura pokraj nje, divljački se penjući preko nje prema izlazu. Sinskey je pala na koljena, a njezin voljeni medaljon udario je o betonske stube i raspolovio se.

Langdon se opirao nagonu da stane i pomogne ženi koja je pala, ali je umjesto toga projurio pokraj nje, trčeći prema gornjoj platformi.

Sienna je bila samo nekoliko koraka ispred njega, gotovo nadomak ruke, ali je stigla do zaravni gdje se vrata nisu zatvarala dovoljno brzo. Ne usporavajući ni časa, Sienna je spretno izvila svoje vitko tijelo i bočno skočila kroz uski otvor.

Već se napola provukla kad joj je burka zapela za kvaku i naglo je zaustavila, prikliještivši je između dvaju krila, nadohvat slobode. Dok se izvijala da pobjegne, Langdon je naglo ispružio ruku i čvrsto zgrabio tkaninu burke. Držao je čvrsto, povlačio prema sebi, pokušavao je uvući, ali se ona divljački izvijala i odjednom je Langdonu u ruci ostala samo hrpa mokre tkanine.

Vrata su se s treskom zatvorila, zarobila platno i zamalo Langdonu zahvatila ruku. Mokra tkanina zaglavila se u vratima i one vani spriječila da vrata zatvore do kraja.

Kroz uski procjep Langdon je vidio Siennu Brooks kako trči kroz gužvu na ulici dok joj je ćelava glava sjala pod uličnim svjetiljkama. Na sebi je imala istu vestu i traperice koje je nosila cijeli dan, a

Langdona je odjednom preplavio snažan, sve prisutniji osjećaj izdaje.

To je potrajalo samo jedan trenutak. Tada je neočekivana, strahotna snaga Langdona prikucala o vrata.

Stampedo ga je dostigao.

Stubište je odjekivalo kricima strave i pomutnje dok su se zvukovi simfonijskog orkestra pretapali u zbunjenu kakofoniju. Langdon je osjećao kako mu pritisak na leđima raste dok se usko grlo punilo. Rebra su mu bolno upirala o vrata.

A onda su vrata provalila na van i Langdon je izletio u noć poput čepa iz boce šampanjca. Zateturao je pločnikom i zamalo pao na cestu. Iza njega, bujica ljudi kuljala je iz zemlje kao mravi što bježe iz zatrovanog mravinjaka.

Specijalci koji su čuli te kaotične zvukove izišli su iza zgrade. Njihove pojave u punoj zaštitnoj opremi, s respiratorima, u času su pojačale paniku.

Langdon se okrenuo i zagledao niz ulicu za Siennom. Vidio je samo aute, svjetla i pomutnju.

A onda je, u jednom trenu, njemu slijeva, niže niz ulicu blijeda put ćelave

glave zasjala u noći, pojurila kroz uličnu gužvu i nestala iza ugla.

Langdon je očajnički pogledao iza sebe, tražio je Sinskey ili policiju ili nekog od agenata koji nije na sebe navukao kabasto zaštitno odijelo. Ništa.

Langdon je znao da je ostao sam.

Ne oklijevajući, potrčao je za Siennom.

* * *

Duboko dolje, u najdubljem zakutku vodospremnika, agent Brüder stajao je potpuno sam u vodi do grudi. Zvukovi pandemonija odjekivali su kroz tamu dok su se pomahnitali turisti i glazbenici gurali prema izlazu i nestajali na stubama.

Vrata se nisu stigla zatvoriti, s užasom je pomislio Brüder. Blokada nije uspjela.

94.

ROBERT LANGDON NIJE BIO TRKAČ, ali su mu godine plivanja ojačale noge i imao je dug korak. Za nekoliko sekundi stigao je do ugla i zaobišao ga; našao se na široj aveniji. Budno je pogledom pretraživao pločnike.

Mora biti ovdje!

Kiša je prestala i sa svog ugla Langdon je jasno vidio cijelu, dobro osvijetljenu ulicu. Nije bilo skrovišta.

Unatoč tome, Sienna kao da je isparila.

Langdon je zastao, upro se šakama o bokove i dahtao pogledom pretražujući cijelu, kišom natopljenu ulicu ispred sebe. Jedina kretnja koju je spazio, pedesetak metara ispred, bili su istanbulski suvremeni otobüses koji su kretali sa stajališta i ubrzavali avenijom.

Je li Sienna uskočila u gradski autobus?

Činilo mu se prerizičnim. Bi li se uistinu svjesno zatočila u autobusu znajući da će svi tragati za njom? Ipak, ako je bila

uvjerena da je nitko nije primijetio kako skreće za ugao, i ako je autobus naišao sasvim slučajno, nudeći joj tako savršenu priliku…

Moguće.

Na krovu autobusa bio je natpis s odredištem - na ekranu je pisala jedna riječ: GALATA.

Langdon se požurio ulicom prema postarijem muškarcu koji je stajao pod tendom nekog restorana. Bio je otmjeno odjeven, u vezenu tuniku i bijeli turban.

»Oprostite«, zadihano mu se obratio Langdon zaustavljajući se pred njim. »Govorite li engleski?«

»Naravno«, odvratio je taj, pomalo nervozan zbog hitnje u Langdonovu glasu.

»Galata? Je li to neko mjesto?«

»Galata?« odvratio je ovaj. »Most Galata? Kula Galata? Luka Galata?«

Langdon je pokazao na autobus koji se udaljavao. »Galata! Kamo autobus vozi?«

Muškarac u turbanu zagledao se za autobusom i malo razmislio. »Most Galata«, odvratio je. »Izlazi iz staroga grada i prelazi tjesnac.«

Langdon je zastenjao; pogledom je još jednom panično prešao ulicom, ali Sienni ni traga ni glasa. Posvuda su zatulile sirene dok su vozila hitnih službi jurila pokraj njih u pravcu vodospremnika.

»Što se zbiva?« upitao je muškarac uznemireno. »Je li sve u redu?«

Langdon je još jednom pogledao autobus koji se udaljavao i znao je da riskira, no nije mogao birati.

»Nije, gospodine«, odvratio je Langdon. »Došlo je do krize i trebam vašu pomoć.« Pokazao je prema rubniku, gdje je čuvar trenutak prije zaustavio srebrni Bentley. »Auto je vaš?«

»Da, ali...«

»Potreban mi je prijevoz«, rekao je Langdon. »Znam da se nismo upoznali, ali se sprema katastrofa. Pitanje života i smrti.«

Muškarac u turbanu zagledao se netremice u profesorove oči, kao da mu pretražuje dušu. Naposljetku je kimnuo. »Onda bolje uđite.«

Dok se Bentley bučno udaljavao od rubnika, Langdon se uhvatio za sjedalo. Muškarac je očito bio iskusan vozač i kao

da je uživao u izazovu vijuganja kroz promet i igri lovice s autobusom.

Trebala su mu manje od tri ulična bloka da Bentleyjem pristigne tik iza autobusa. Langdon se nagnuo naprijed u sjedalu i žmirkao gledajući stražnje staklo. Svjetla u kabini bila su prigušena, i Langdonu je uspijevalo nazrijeti samo mutne obrise putnika.

»Molim vas, ne ispuštajte autobus iz vida«, rekao je Langdon. »Imate mobitel?«

Vozač je izvukao mobitel iz džepa i pružio ga putniku koji mu je od srca zahvalio prije nego što je shvatio kako ne zna koga nazvati. Nije znao brojeve ni Sinskey ni Brüdera, a zvati urede SZO-a u Švicarskoj trajalo bi cijelu vječnost.

»Kako mogu dobiti gradsku policiju?« upitao je Langdon.

»Jedan-pet-pet«, odgovorio je vozač. »Za cijeli Istanbul.«

Langdon je nazvao broj i čekao. Zvonilo je beskonačno. Naposljetku se javila snimka i na turskom i engleskom prenijela poruku da će se morati strpjeti zbog velikog broja poziva. Langdon se pitao nije li uzrok

tog velikog broja upravo kriza u vodospremniku.

U potopljenoj palači vjerojatno je vladao posvemašnji kaos. Zamišljao je Brüdera kako izlazi iz lagune i pitao se što je otkrio ondje. Langdona je mučila slutnja da to već zna.

Sienna je ušla u vodu prije njega.

Pred njim bljesnula su stop-svjetla autobusa i vozilo je skrenulo na postaju uz rub ceste. Vozač Bentleyja također se zaustavio, petnaestak metara iza autobusa, pružajući Langdonu priliku da savršeno dobro pregleda putnike koji su ulazili i izlazili. Sišlo je samo troje — svi redom muškarci - no Langdon je svakoga posebno pomno promotrio, savršeno svjestan Siennina umijeća prerušavanja.

Pogled mu je ponovno privukao stražnji prozor. Okno je bilo zatamnjeno, ali su svjetla u autobusu gorjela punim sjajem i Langdon je jasnije vidio ljude u kabini. Nagnuo se naprijed, istegnuo vrat, lice gotovo prilijepio za Bentleyjev vjetrobran, pogledom tražeći Siennu.

Samo mi nemojte reci da sam uzalud riskirao!

Tada ju je ugledao.

U samom dnu vozila, leđima okrenuta njemu, vitka ramena uzdizala su se do zatiljka obrijane glave.

To može biti samo Sienna.

Kad je autobus ponovno krenuo, svjetla su se opet prigušila. U djeliću sekunde prije nego što je nestala u tami, njezina glava okrenula se unatrag i pogledala kroz stražnji prozor.

Langdon se skutrio u sjedalu, u sjene Bentleyja. Je li me vidjela? Vozač u turbanu već se ubacivao u promet, prateći autobus.

Cesta se spuštala prema moru, i Langdon je pred sobom vidio svjetla niskog mosta koji se protezao daleko preko vode. Most je izgledao potpuno zakrčen prometom. Zapravo, cijelo područje oko ulaza izgledalo je blokirano.

»Bazar začina«, rekao je vozač. »Jako omiljen u kišnim večerima.«

I onda je pokazao na rub obale, gdje se nevjerojatno dugačka zgrada protezala u sjeni jedne od istanbulskih spektakularnijih džamija - Nove džamije - ako se Langdon nije prevario, sudeći po visini njezina dva slavna, identična minareta. Bazar začina

izgledao je veći od većine američkih šoping-centara, i Langdon je ugledao ljude kako kuljaju unutra-van kroz goleme, lukom nadsvođene dveri.

»Alo?« oglasio se tihi glas negdje iz auta. »Acil Durum! Alo?«

Langdon je pogledao telefon u ruci. Policija.

»Da, halo!« Ispalio je Langdon podižući slušalicu. »Zovem se Robert Langdon. Radim za Svjetsku zdravstvenu organizaciju. U gradskom vodospremniku došlo je do velike krize i pratim osobu odgovornu za nju. Ona je u autobusu, u blizini Bazara začina i kreće prema...«

»Samo trenutak«, rekao je operator. »Spojit ću vas s dežurnim.«

»Ne, čekajte!« No Langdon je opet završio na čekanju.

Vozač Bentleyja prestrašeno se okrenuo prema njemu. »Kriza u cisterni?«

Langdon se spremao objasniti, no vozačevo lice odjednom je zasjalo crveno, upravo demonski.

Kočna svjetla!

Vozač je naglo okrenuo glavu i Bentley je silovito zakočio tik iza autobusa. Svjetla u

kabini ponovno su bljesnula i Langdon je jasno vidio Siennu. Stajala je na stražnjim vratima, neprekidno povlačila kočnicu za slučaj opasnosti i udarala po njoj želeći izići iz autobusa.

Vidjela me, shvatio je Langdon. Sienna je nesumnjivo vidjela gužvu na mostu Galata i znala kako ne može dopustiti da je uhvate.

Langdon je u trenutku otvorio vrata, ali je Sienna već izletjela iz autobusa i potrčala u noć. Langdon je mobitel dobacio vlasniku. »Policiji javite što se dogodilo! Recite im da blokiraju ovo područje!«

Muškarac u turbanu prestrašeno ga je gledao.

»I hvala vam!« povikao je Langdon »Tesekkürler!«

Izrekavši to, Langdon je pojurio nizbrdo za Siennom koja je trčala ravno u svjetinu što se motala oko Bazara začina.

95.

ISTANBULSKI TRISTO GODINA STAR

Bazar začina jedna je od najvećih natkrivenih tržnica na svijetu. Izgrađen u obliku slova 'L', taj veliki kompleks sačinjen je od osamdeset osam nadsvođenih dvorana podijeljenih na stotine dućana gdje tamošnji trgovci žustro reklamiraju zapanjujuću lepezu jestivih užitaka sa svih strana svijeta - začine, voće, bilje i istanbulske sveprisutne slatkiše, rahat-lokum.

Ulaz u bazar - golemi kameni portal s gotičkim lukom - smješten je na uglu ulica Çiçek Pazari i Tahmisa, a govori se da bazar svakodnevno posjeti više od tristo tisuća duša.

Noćas se Langdonu, dok je prilazio krcatom ulazu, činilo da se svih tih tristo tisuća našlo ondje baš u tom trenutku. I dalje je trčao svom snagom, ne skidajući pogled sa Sienne. Bila je samo dvadesetak metara ispred njega i trčala ravno prema ulazu u bazar; nije pokazivala nikakve znake usporavanja.

Sienna je stigla do portala i silovito se zabila u masu. Provlačila se između ljudi, otvarala si put ulaska. U trenutku kad je stala na prag, načas se osvrnula za sobom. Langdon je u njezinim očima prepoznao preplašenu djevojčicu koja bježi u strahu... očajna, otevši se nadzoru.

»Sienna!« povikao je.

Ona se bacila u to more ljudi i nestala mu iz vida.

Langdon se bacio za njom, udarao, gurao se, izvijao vrat sve dok je nije spazio kako se provlači zapadnim prolazom bazara, njemu slijeva.

Prepuni sanduci egzotičnih začina obrubljivali su prolaz - indijski curry, iranski šafran, kineski cvjetni čaj - zasljepljujuće boje stvarale su tunele žutoga, smeđega i zlatnoga. Svakim korakom Langdon bi namirisao novu aromu - prodoran miris gljiva, gorko korijenje, mošusna ulja - sve je to kuljalo u zrak, praćeno zaglušujućim korom svih jezika svijeta. Posljedica toga bilo je posvemašnje preopterećenje osjetila... na beskrajnoj ljudskoj pozadini.

Tisuća ljudi.

Užasan osjećaj klaustrofobije obuzeo je Langdona i zamalo je zastao prije nego što se uspio pribrati da bi zadro još dublje u bazar. Vidio je Siennu tik pred sobom; neslomljivom silinom gurala se kroz masu. Očito je odlučila ići do kraja… gdje god je taj kraj čekao. Langdon se na trenutak zapitao zašto je goni.

U ime pravde? Uzimajući u obzir što je Sienna učinila, Langdon nije mogao ni zamisliti kakva bi je kazna mogla očekivati da je uhvate.

Da spriječi pandemiju? Što je učinjeno, učinjeno je.

Dok se Langdon probijao kroz ocean neznanaca, odjednom je shvatio zašto toliko očajnički želi zaustaviti Siennu Brooks.

Želim dobiti odgovore.

Samo desetak metara pred njim, Sienna se uputila prema izlazu na kraju zapadnog krila bazara. Još jednom se hitro osvrnula i prestravila ugledavši Langdona toliko blizu. Kad se ponovno upravila naprijed, spotaknula se i pala.

Siennina glava trznula se naprijed i udarila u rame čovjeka ispred nje. Padajući, ispružila je desnu ruku tražeći nešto čime bi

zaustavila pad. Pronašla je samo rub bačve sa sušenim kestenima, očajnički ga zgrabila, povukla na sebe i time izazvala lavinu kestena.

Langdonu su trebala tri koraka da stigne do mjesta gdje je pala. Pogledao je dolje, ali ugledao je samo prevrnutu bačvu i kestene. Sienni ni traga.

Prodavač je bjesomučno urlao.

Gdje je nestala?

Langdon se okrenuo oko sebe, ali je Sienna nekako uspjela iščeznuti. Kad je pogledao zapadni izlaz, tek petnaestak metara dalje, znao je da taj pad nije bio nimalo slučajan.

Langdon je pojurio do izlaza i istrčao na golem trg, također prepun ljudi. Pogledom je prelazio po trgu, uzalud tragajući.

Ravno pred njim, na drugom kraju višetračne autoceste, most Galata protezao se preko velikih voda Zlatnog roga. Dvojni minareti Nove džamije uzdizali su se Langdonu zdesna, blistajući nad trgom. A slijeva je zjapio golem trg... krcat ljudima.

Zvuk automobilskih truba Langdonu je privukao pogled prema autocesti koja je

trg razdvajala od mora. Spazio je Siennu, već stotinjak metara dalje, kako se žuri među jurećim automobilima; jedva je izbjegla da je ne zdrobe dva kamiona. Uputila se prema moru.

Langdonu slijeva, na obalama Zlatnog roga, prijevoznici su se ubijali od posla - trajekti, autobusi, taksiji, turističke brodice.

Langdon je svom snagom preko trga potrčao prema autocesti. Kad je stigao do ograde, skok je uskladio s farovima koji su mu se primicali i sigurno pretrčao prva dva od nekoliko traka. U idućih petnaest sekundi, progonjen zasljepljujućim farovima i gnjevnim trubama, Langdon se uspio probiti od bankine do bankine - zastajao je, kretao, vijugao, sve dok nije preskočio drugu ogradu i našao se na travnatoj morskoj obali.

Iako ju je još vidio, Sienna je odmakla daleko naprijed, zaobišla stajalište taksija i autobusa te se uputila ravno na dokove, gdje je Langdon spazio sve moguće vrste plovila što su uplovljavala i isplovljavala — turističke brodice, vodene taksije, privatne ribarice, glisere. Na drugoj obali svjetla grada treperila su sa zapadne strane

Zlatnog roga i Langdon nije nimalo sumnjao da, ako se Sienna dočepa druge obale, neće biti nimalo nade da je pronađe, vjerojatno nikada više.

Kad je Langdon konačno stigao do mora, skrenuo je lijevo i požurio se šetnicom privlačeći zapanjene poglede turista koji su čekali u redovima da se ukrcaju u flotilu kičasto urešenih brodova-restorana urešenih kupolama nalik na one na džamijama, intarzijama od lažnog zlata i treperavim neonskim rubovima.

Las Vegas na Bosporu, zaječao je Langdon, hitajući dalje.

Siennu je ugledao daleko pred sobom i više nije trčala. Zastala je na doku, na mjestu gdje se nakupila hrpa privatnih glisera i raspravljala s jednim od vlasnika.

Ne puštajte je na brod!

Dok joj se približavao, shvatio je da Sienna moljaka mladog muškarca koji je stajao za upravljačem vitkog glisera što se upravo spremao zaploviti. Muškarac se smiješio, ali je uljudno odmahivao glavom. Sienna je nastavila mahati rukama, ali je vozač očito donio konačnu odluku te se okrenuo komandama.

Dok se Langdon brzo primicao, Sienna ga je pogledala, a na licu joj se čitalo čisto beznađe. Ispod nje, zagrmjela su dva brodska motora, zapjenila vodu i udaljila plovilo od obale.

Sienna je u času poletjela; skočila je s doka preko vode. I s treskom aterirala na krmu od fiberglasa. Osjetivši udarac, vozač se okrenuo s nevjericom na licu. Povukao je ručicu i prebacio motore u prazni hod, dvadesetak metara od obale. Bijesno vičući, uputio se prema svojoj neželjenoj putnici.

Kad je vozač nasrnuo na nju, Sienna je bez napora iskoračila u stranu, zgrabila mu zapešće i njegovom vlastitom inercijom prebacila ga preko ruba krme. Pljusnuo je na glavu. Nekoliko trenutaka poslije izronio je, pljuvao, bjesomučno mahao rukama i izvikivao niz izraza, bez sumnje turskih prostota.

Sienna je gotovo mirno bacila pojas za spašavanje u vodu, prešla za kormilo i gurnula naprijed obje ručice gasa.

Motori su zagrmjeli i gliser je pojurio.

Langdon je stajao na doku i hvatao dah gledajući kako vitki bijeli trup klizi po vodi i pretapa se u sablasnu sjenu u noći.

Usmjerio je pogled prema obzoru i shvatio da su Sienni dostupne ne samo daleke obale, nego doslovno beskrajna mreža vodenih putova što su iz Crnog mora vodili u Sredozemlje.

Otišla je.

U blizini se vlasnik izvukao iz vode, pridigao na noge i odjurio pozvati policiju.

Langdon se osjetio strašno osamljen gledajući kako nestaju svjetla ukradenog glisera. Grmljavina snažnih motora također se polako izgubila.

A onda su motori naglo utihnuli.

Langdon se zagledao u daljinu. Ugasila je motore?

Pozicijska svjetla kao da se više nisu smanjivala; samo su se nježno ljuljala na valićima Zlatnoga roga. Iz nekog nepoznatog razloga, Sienna Brooks se zaustavila.

Nestalo joj je goriva?

Dlanovima je načinio trubu i osluhnuo; uspio je čuti tihi rad motora u praznom hodu.

Ako ima goriva, što onda radi?

Langdon je čekao.

Deset sekundi. Petnaest sekundi. Trideset sekundi.

A onda, neočekivano, motori su ponovno proradili, isprva nevoljko, a onda sve odlučnije. Langdon se zaprepastio kad su pozicijska svjetla glisera načinila širok zaokret, a pramac se usmjerio prema njemu.

Vraća se.

Dok se gliser približavao, Langdon je promatrao Siennu za kormilom; gledala je pred sebe, u prazno. Na trideset metara od obale, smanjila je gas i dovela gliser do veza odakle je maloprije isplovio. Tada je ugasila motore. Tišina.

Langdon jc stajao iznad nje, zanijemio od nevjerice.

Sienna nijednom nije podigla pogled.

Umjesto toga, zarila je lice u dlanove. Zadrhtala je; ramena su joj se objesila i tresla. Kad je konačno pogledala Langdona, oči su joj bile pune suza. »Roberte«, zajecala je. »Ne mogu više bježati. Nemam kamo poći.«

96.

PROBILA SE U SVIJET.

Elizabeth Sinskey stajala je na dnu stubišta cisterne i zurila u pustoš ispražnjene špilje. S naporom je disala kroz respirator. Iako je vjerojatno već bila izložena tom, kakvom već, patogenu, Sinskey je, sa specijalcima ulazeći u opustjeli prostor, osjećala olakšanje što nosi zaštitno odijelo. Odjenuli su loptasta bijela odijela spojena s nepropusnim kacigama i skupina je izgledom podsjećala na astronaute koji prodiru u neku izvanzemaljsku letjelicu.

Sinskey je znala da gore na ulici stotine prestravljenih slušatelja i glazbenika zbunjeno drhte i da mnogima krpaju ozljede zadobivene u stampedu. Drugi su pobjegli daleko odande. Bila je sretna što je samo natukla koljeno i razbila medaljon.

Samo se jedan oblik zaraze širi brže od Virusa, pomislila je Sinskey. A to je strah.

Ulazna vrata bila su zaključana, hermetički zatvorena, pod nadzorom gradske policije. Sinskey je predviđala

pravni cirkus po dolasku lokalne policije, no svi mogući sukobi nestali su onog trenutka kad su ugledali zaštitnu opremu i saslušali njezina upozorenja o mogućoj zarazi.

Sada smo sami, pomislila je direktorica SZO-a, zagledavši se u šumu stupova što su se zrcalili u vodi. Nitko ne želi sići ovamo.

Iza nje, dvojica agenata razvlačila su golemu poliuretansku ceradu preko dna stuba i toplinskim pištoljem lijepili je za zid. Dvojica drugih otkrila su proširenje na stazi i počela postavljati gomilu elektroničke opreme, kao da se spremaju analizirati mjesto zločina.

Što ovo i jest, pomislila je Sinskey. Mjesto zločina.

Ponovno se prisjetila žene u mokroj burki koja je pobjegla iz vodospremnika. Po svemu sudeći, Sienna Brooks riskirala je vlastiti život kako bi onemogućila SZO da zaustavi širenje i privede kraju Zobristovu izopačenu misiju. Sišla je ovamo i razderala spremnik…

Langdon je za Siennom pojurio u noć, a Sinskey još nije znala ništa o tome što im se dogodilo.

Nadam se da je profesor Langdon na sigurnom, pomislila je.

***

Agent Brüder stajao je mokar na stazi i tupo zurio u preokrenutu glavu Meduze; pitao se kako dalje.

Kao agent Službe za nadzor i podršku, Brüder je bio obučen razmišljati na makrokozmičkoj razini, u stranu stavljajući svaku etičku ili osobnu dvojbu. Prijetnje vlastitom zdravlju jedva je primjećivao sve do ovog trenutka. Uvalio sam se u ovo, pomislio je, prekoravajući sam sebe zbog pogibeljne akcije koju je izveo; no gotovo da i nije imao izbora. Trebala nam je trenutačna procjena situacije.

Brüder je na silu preusmjerio misli na ono što ga je čekalo - provedba plana B. Na nesreću, u trenucima krize, plan B uvijek je bio jednak: povećaj radijus. Borba sa zaraznom bolešću često je podsjećala na gašenje šumskog požara; ponekad je valjalo uzmaknuti i predati bitku nadajući se pobjedi u ratu.

U tom trenutku Brüder još nije bio odustao od pomisli da je još moguće provesti potpunu blokadu. Sienna Brooks najvjerojatnije je probila vreću samo nekoliko minuta prije provale masovne histerije i evakuacije. Ako je u pravu, onda je i unatoč činjenici što su stotine ljudi pobjegle s poprišta moguće da su svi bili dovoljno daleko da izbjegnu kontaminaciju.

Svi osim Langdona i Sienne, shvatio je Brüder. Oboje je bilo na nultoj točki i sad su negdje u gradu.

Brüdera je morila još jedna briga - mučila ga je izvjesna nelogičnost. Dok je bio u vodi, nije uspio pronaći probijeni Solublonov spremnik. Brüderu se činilo da bi morao, ako je Sienna probila vreću - udarcem, paranjem ili kako već - pronaći oštećene, ispuhane ostatke koji bi plutali negdje u blizini.

No Brüder nije pronašao ništa. Svi ostaci spremnika kao da su nestali. Brüder je sumnjao da bi Sienna sa sobom ponijela Solublonov spremnik, budući da u tom stanju ne bi bio bolji od sluzave, raspadajuće kaše.

Dakle, gdje je nestao ?

Brüder je bio nemiran, naslućujući da nešto previđa. Čak i u tom stanju usredotočio se na novu strategiju obuzdavanja, koja je od njega iziskivala odgovor na životno važno pitanje.

Koliki je trenutačni radijus širenja zaraze?

Brüder je znao da će odgovor na to dobiti za nekoliko minuta. Ekipa je po stazama, u sve većem radijusu, rasporedila niz prijenosnih detektora virusa. Ti uređaji - takozvane PCR jedinice - ispitivali su lančanu reakciju polimeraze kako bi otkrili prisutnost virusne kontaminacije.

Agent se još nadao. Bez ikakvih kretanja u vodi, i s obzirom na to da je prošlo malo vremena, bio je uvjeren da će PCR uređaji otkriti relativno maleno kontaminirano područje koje će onda moći napasti kemikalijama i sisaljkama.

»Spremni?« javio se tehničar kroz megafon.

Agenti raspoređeni po vodospremniku odgovorili su podizanjem palaca.

»Ubacite uzorke«, zatreštao je megafon.

Svuda po pećini, analitičari su čučnuli i pokrenuli svoje PCR uređaje. Svaki uređaj

analizirao je uzorak s točke na kojoj se smjestio operater na stazi; bili su razmješteni u sve širim krugovima oko Zobristove pločice.

Tišina je vladala cisternom dok su svi čekali, moleći se da ugledaju samo zelena svjetla.

I onda se dogodilo.

Na uređaju najbližem Brüderu, indikator detekcije virusa počeo je bljeskati crveno. Mišići su mu se napeli i pogled je skrenuo k susjednom uređaju.

I on je zatreptao crveno.

Ne.

Zapanjeni mrmor odjeknuo je špiljom. Brüder je užasnut promatrao kako, jedan po jedan, svi PCR uređaji pale crvena svjetla - cijelom površinom cisterne, sve do ulaza.

O, Bože... pomislio je. More treptavih crvenih indikatora stvaralo je sliku koju nije bilo moguće drugačije tumačiti.

Radijus kontaminacije bio je ogroman.

Cijela cisterna bila je prepuna virusa.

97.

ROBERT LANGDON GLEDAO JE odozgo Siennu Brooks koja se skutrila za kormilom ukradena glisera i mučio se shvatiti prizor koji je maločas vidio.

»Sigurno me mrziš«, jecala je gledajući ga suznim očima.

»Mrzim?« povikao je Langdon. »Nemam blagog pojma tko si! Samo si mi lagala!«

»Znam«, tiho je rekla. »Žao mi je. Pokušala sam postupiti ispravno.«

»Tako da oslobodiš kugu?«

»Ne, Roberte, ne shvaćaš.«

»Shvaćam ja, shvaćam!« odvratio je Langdon. »Shvaćam da si ušla u vodu da uništiš Solublonov spremnik! Htjela si osloboditi Zobristov virus prije nego što ga itko uspije zaustaviti!«

»Solublonov spremnik?« Sienni se u očima vidjela zbunjenost. »Ne znam o čemu to govoriš. Roberte, otišla sam do cisterne zaustaviti Bertrandov virus... ukrasti ga i uništiti ga zauvijek... kako ga nitko ne bi mogao proučavati - pa ni doktorica Sinskey ni SZO.«

»Ukrasti? Zašto bi ga skrivala od SZO-a?«

Sienna je duboko udahnula. »Toliko toga ne znaš, ali sad je sve gotovo. Roberte, stigli smo prekasno, jako prekasno. Nikad nismo imali šansu.«

»Naravno da smo imali šansu! Virus će se osloboditi tek sutra. Zobrist je odabrao taj datum, i da nisi ušla u vodu...«

»Roberte, nisam oslobodila virus!« povikala je Sienna. »Kad sam ušla u vodu, tražila sam ga ali je bilo prekasno. Nije bilo ničega.«

»Ne vjerujem ti«, rekao je Langdon.

»Znam da mi ne vjeruješ. I ne krivim te.« Posegnula je u džep i izvukla mokri letak. »Možda će ovo pomoći.« Dobacila je papir Langdonu. »Pronašla sam to netom prije nego što sam ušla u vodu.«

Uhvatio je letak i rastvorio ga. Bio je to koncertni program za sedam izvedbi Danteove simfonije u cisterni.

»Pogledaj datume«, rekla je.

Langdon je nekoliko puta pročitao datume; ono što je vidio zbunilo ga je. Zbog nečega bio je uvjeren kako je večerašnji nastup zapravo prva večer - prva od sedam

izvedbi tijekom tjedna, smišljena da namami ljude u kugom zaraženu cisternu. No, program je otkrivao drugačiju priču.

»Noćas je bila zadnja večer?« upitao je Langdon podižući pogled s letka. »Orkestar je svirao cijeli tjedan?«

Sienna je kimnula. »Iznenadila sam se kao i ti.« Zastala je i mrko gledala pred sebe. »Roberte, virus je već na slobodi. I to već tjedan dana.«

»To ne može biti«, suprotstavio se Langdon. »Datum je sutrašnji. Zobrist je čak postavio pločicu sa sutrašnjim datumom.«

»Znam, vidjela sam je u vodi.«

»Onda znaš da se usredotočio na sutra.«

Sienna je uzdahnula. »Roberte, Bertranda sam poznavala dobro, bolje nego što sam ti ikad priznala. Bio je znanstvenik, okrenut rezultatima. Sad shvaćam kako datum na ploči nije datum oslobađanja virusa. To je nešto drugo, znatno važnije za njegov cilj.«

»A to bi bilo…«

Sienna ga je ozbiljno promatrala iz glisera. »Datum globalnog zasićenja - matematička projekcija datuma nakon

kojega se virus proširio svijetom... i zarazio svakog pojedinca.«

Ta mogućnost u Langdonu je izazvala iskonski grč i nije si mogao pomoći - pretpostavio je da mu laže. Njezina priča krila je fatalnu pogrešku, a Sienna Brooks već je dokazala da je u stanju lagati o svemu.

»Samo jedan problem, Sienna«, rekao je gledajući je. »Ako se kuga već proširila svijetom, zašto ljudi ne obolijevaju?«

Sienna je odvratila pogled; nije ga mogla pogledati u oči.

»Ako je ta kuga u svijetu već tjedan dana«, ponovio je Langdon, »zašto ljudi ne umiru?«

Polagano se okrenula prema njemu. »Zato što...«, prozborila je, a riječi su joj zapinjale u grlu. »Bertrand nije stvorio kugu.« U očima su joj ponovno nabujale suze. »Stvorio je nešto neizmjerno opasnije.«

98.

UNATOČ DOTOKU KISIKA koji je strujao njezinim respiratorom, Elizabeth Sinskey se vrtjelo u glavi. Prošlo je pet minuta otkako su Brüderovi PCR uređaji otkrili zastrašujuću istinu.

Mogućnost da ga obuzdamo davno je nestala.

Solublonov spremnik očito se otopio tijekom prošlog tjedna, najvjerojatnije još prve večeri, a Sinskey je znala da je orkestar nastupao sedam večeri zaredom. Onih nekoliko preostalih komadića vreće pričvršćenih za sidro nije nestalo samo zato što ih je prekrivalo ljepilo koje je spremnik čvrsto držalo na kopči.

Zaraza je aktivna već tjedan dana.

Budući da nisu imali mogućnosti izolirati patogen, agenti su se zgrbili nad uzorcima u priručnom laboratoriju postavljenom u vodospremniku i bacili se na uobičajeni defenzivni protokol - analiza, klasifikacija, procjena rizika. Dosad su PCR uređaji otkrili samo jedan čvrst podatak, a taj nije iznenadio nikoga.

Virus se prenosi zrakom.

Sadržaj Solublonova spremnika očito je isplivao na površinu, pretvorio se u virusom kontaminiran aerosol koji se podigao u zrak. Nije potrebna velika količina, to je Sinskey znala. Osobito u ovako zatvorenom prostoru.

Virus - za razliku od bakterija ili kemijskih patogena - širi se populacijom zapanjujućom brzinom i prodornošću. Ponašanjem paraziti, virusi prodiru u organizam i vežu se na stanice domaćina procesom zvanim adsorpcija. Zatim vlastiti DNK ili RNK ubacuju u tu stanicu, preuzimaju je i tjeraju je da stvara višestruke inačice virusa. Kad nastane dovoljan broj kopija, nove čestice virusa ubijaju stanicu i probijaju staničnu stijenku, te jure dalje u potrazi za novim stanicama koje će napasti i tako ponoviti cijeli postupak.

Zaraženi pojedinac tada izdahne ili kihne te iz tijela ispušta dišne kapljice; te kapljice ostaju lebdjeti u zraku sve dok ih ne udahnu drugi domaćini, i tako cijeli proces počinje iznova.

Eksponencijalni rast, razmišljala je Sinskey, prisjećajući se Zobristovih grafikona kojima je ilustrirao eksploziju stanovništva. Zobrist se koristi eksponencijalnim rastom virusa da bi se borio protiv eksponencijalnog rasta čovječanstva.

Goruće pitanje glasilo je - kako će se virus ponašati?

Rečeno hladnije - kako će napasti domaćina?

Virus ebole oduzima krvi sposobnost grušanja, što posljedično izaziva nezaustavljivo krvarenje. Hanta-virus onesposobljuje pluća. Cijeli niz virusa poznatih kao onkovirusi uzrokuje rak. Virus HIV-a napada imunološki sustav i uzrokuje AIDS. U medicinskoj zajednici nisu tajili da bi, kada bi virus HIV-a dobio sposobnost prenošenja zrakom, došlo do potpunog izumiranja.

Dakle, kog vraga izvodi Zobristov virus?

Što god da je to, učincima očito treba vremena da se pokažu... obližnje bolnice nisu prijavile nijedan slučaj pacijenata sa

simptomima koji bi odudarali od onih uobičajenih.

Nestrpljivo čekajući odgovore, Sinskey se zaputila prema laboratoriju. Spazila je Brüdera kako stoji pokraj stuba - konačno je ulovio signal na mobitelu. Prigušenim glasom razgovarao je s nekim.

Požurila se k njemu i stigla baš kad je završavao razgovor.

»Da, dobro«, rekao je Brüder, a na licu mu se nazirala mješavina nevjerice i užasa. »Još jednom, ne mogu naglasiti koliko je važno da ovaj podatak ostane u tajnosti. U ovom trenutku, supertajno. Nazovite me kad doznate nešto novo. Hvala.« Prekinuo je vezu.

»Što se zbiva?« upitala je Sinskey.

Brüder je polagano ispustio zrak. »Upravo sam razgovarao sa starim prijateljem koji je vrhunski CDC-ov virolog u Atlanti.«

Sinskey se naročušila. »Obavijestili ste CDC bez mog ovlaštenja?«

»Procijenio sam da je tako najbolje«, odgovorio je. »Moj kontakt bit će diskretan, a potrebni su nam neopisivo točniji podaci

od onih koje ćemo izvući iz ovog priručnog laboratorija.«

Sinskey je pogledala šačicu agenata koji su uzimali uzorke vode i čučali nad prijenosnim elektroničkim uređajima. U pravu je.

»Moja veza iz CDC-a«, nastavio je Brüder, »nalazi se u potpuno opremljenom mikrobiološkom laboratoriju i već je potvrdio postojanje krajnje zaraznog, nikad dosad viđenog virusnog patogena.«

»Samo malo!« ubacila se Sinskey. »Kako ste mu tako brzo dostavili uzorak?«

»Nisam«, kruto je odvratio Brüder. »Testirao si je krv.«

Sinskey je trebao samo trenutak da shvati značenje.

Već je na globalnoj razini.

99.

LANGDON JE KORAČAO polagano, osjećao se čudno, bestjelesno, kao da kroči osobito živom noćnom morom. Što bi moglo biti opasnije od kuge?

Sienna nije rekla više ništa otkako se izvukla iz glisera i Langdonu dala znak da pođe za njom niz pustu, pošljunčanu stazu, dalje od vode, što dalje od ljudi.

Iako su joj suze prestale teći, Langdon je osjećao bujicu emocija što je kuljala njezinom nutrinom. Čuo je sirene kako tule u daljini, no Sienna kao da ih nije primjećivala. Tupo se zagledala u zemlju, naizgled hipnotizirana ritmičnim škripanjem šljunka pod njihovim nogama.

Ušli su u mali park i Sienna ga je povela u gusti šumarak gdje su se skrili od svijeta. Ondje su sjeli na klupu koja je gledala prema moru. Na drugoj obali, drevna Galatska kula blistala je iznad spokojnih kuća razasutih po padini brda. Svijet je odande izgledao neobično spokojno, neizmjerno daleko, pomislio je Langdon, od onoga što se vjerojatno upravo zbiva u

cisterni. Dosad su, pretpostavljao je, Sinskey i ekipa već shvatili kako su stigli prekasno da zaustave kugu.

Pokraj njega Sienna je gledala preko mora. »Roberte, nemam mnogo vremena«, rekla je. »Vlasti će prije ili poslije otkriti kamo sam se zaputila. No prije toga, moraš čuti istinu… cijelu istinu.« „

Langdon je šutke kimnuo.

Sienna je otrla oči i okrenula se na klupi kako bi bili lica u lice. »Bertrand Zobrist…«, otpočela je. »Bio mi je prva ljubav. I postao mi je mentor.«

»To već znam, Sienna«, rekao je Langdon.

Zatečeno ga je pogledala, ali je nastavila, kao da se plaši da ne izgubi tempo. »Upoznala sam ga u osjetljivim godinama i njegove su me ideje i intelekt očarali. Bertrand je vjerovao, kao i ja, da je naša vrsta na rubu propasti… da nas čeka strahotan kraj koji hita prema nama znatno brže nego što se itko usuđuje prihvatiti.«

Langdon nije rekao ništa.

»Cijelo svoje djetinjstvo«, govorila je Sienna, »željela sam spasiti svijet. I uvijek su mi govorili samo: 'Ne možeš spasiti svijet,

i zato nemoj u to ime žrtvovati vlastitu sreću. « Zastala je, ukočena lica, zadržavajući suze. »Onda sam upoznala Bertranda — prekrasnog, sjajnog čovjeka koji mi je rekao da je ne samo moguće spasiti svijet... nego da je to moralni imperativ. Otkrio mi je cijeli krug istomišljenika - ljudi zapanjujućih sposobnosti i intelekta... ljudi koji uistinu mogu promijeniti budućnost. Prvi put u životu, Roberte, nisam se osjećala osamljenom.«

Langdon joj se blago nasmiješio; u njezinim riječima prepoznao je patnju.

»U životu sam doživjela svakakvih strahota«, nastavila je Sienna dok joj je glas podrhtavao. »Događaje koje sam teško mogla ostaviti za sobom...« Skrenula je pogled i bojažljivo dlanom prešla preko ćelavog tjemena prije nego što se uspjela pribrati i okrenuti se njemu. »Možda je to razlog da je jedino što me pokreće vlastito uvjerenje da smo sposobni biti bolji nego što jesmo... sposobni poduzeti nešto da izbjegnemo katastrofalnu budućnost.«

»I Bertrand je vjerovao u to?« upitao je Langdon.

»Apsolutno. Bertrand je bezgranično vjerovao u čovječanstvo. Bio je transhumanist koji je vjerovao da živimo na pragu blistave posthumane ere razdoblja istinske transformacije. Imao je um futurista, oči koje su gledale kako je tek šačica mogla zamišljati. Poimao je zapanjujuću moć tehnologije i vjerovao da će za nekoliko generacija naša vrsta postati potpuno drugačija - genetički poboljšana kako bi bila zdravija, pametnija, snažnija, čak i suosjećajnija.« Zastala je. »Postojao je samo jedan problem. Nije vjerovao da ćemo kao vrsta poživjeti toliko dugo da bismo ostvarili tu mogućnost.«

»Zbog pretjeranog rasta populacije…«, javio se Langdon.

Kimnula je. »Maltuzijanska katastrofa. Bertrand mi je znao govoriti da se osjeća kao sveti Juraj koji pokušava ubiti ktoničko čudovište.«

Langdon nije shvatio značenje. »Meduzu?«

»Metaforički, da. Meduza i cijeli niz ktoničkih božanstava žive pod zemljom zato što su izravno povezani s Majkom Zemljom. Alegorijski, ktonici su vječni simbol…«

»Plodnosti«, rekao je Langdon, zatečen što je tek sad uvidio tu paralelu. Plodnost. Populacija.

»Da, plodnost«, ponovila je Sienna. »Bertrand je upotrebljavao naziv 'ktoničko čudovište' da bi prispodobio zlokobnu prijetnju naše vlastite plodnosti. Našu pretjeranu produkciju potomaka opisivao je kao čudovište što vreba na obzoru… čudovište koje moramo obuzdati odmah, prije nego što nas sve proždre.«

Tlači nas naša vlastita snaga, shvatio je Langdon. Ktoničko čudovište. »I kako se Bertrand borio s tim… čudovištem?«

»Molim te, shvati«, ustobočila se, »kako to nisu jednostavni problemi. Trijaža je uvijek prljav posao. Čovjek koji trogodišnjem djetetu odreže nogu je užasan zločinac… osim ako taj nije liječnik koji dijete spašava od gangrene. Ponekad je jedini izbor odlučiti se za manje od dva zla.« Ponovno je zaplakala. »Vjerujem da je Bertrandov cilj bio plemenit… ali njegove metode…« Odvratila je pogled; bila je na rubu sloma.

»Sienna«, blago je prošaptao Langdon. »Moram sve to shvatiti. Moraš mi objasniti

što je Bertrand učinio. Što je točno pustio u svijet?«

Sienna se opet okrenula prema njemu, a iz blagih, smeđih očiju zračio je mračan strah. »Oslobodio je virus«, prošaptala je. »Iznimno specifičnu vrstu virusa.«

Langdon je zadržao dah. »Reci.«

»Bertrand je stvorio nešto poznato kao viralni vektor. Tu je riječ o virusu smišljeno stvorenom da u stanicu koju napada ugradi genetičke informacije.« Sienna je zastala kako bi mu dopustila da to probavi. »Vektorski virus... umjesto da ubija stanicu-domaćina... u nju ubacuje dio prethodno programiranog DNK, i u biti preinačuje stanični genom.«

Langdon se trudio pojmiti sve to. Virus mijenja naš DNK?

»Zloćudna narav tog virusa«, nastavila je Sienna, »leži u činjenici da nitko od nas ne zna da smo zaraženi. Nitko ne obolijeva. Ne uzrokuje nikakve vidljive simptome koji bi naveli na zaključak da nas genetski mijenja.«

Langdon je na trenutak osjetio kako mu krv tutnji žilama. »I kakve to promjene izaziva?«

Sienna je nakratko sklopila oči. »Roberte«, šapnula je, »čim je virus prodro u vodu cisterne, započela je lančana reakcija. Svaka osoba koja je sišla u špilju i udahnula zrak zarazila se. I postala nositeljem virusa… nesvjesni sudionici koji su virus prenosili drugima i pokrenuli eksponencijalno širenje bolesti koja je poharala planet, poput šumskog požara. Dosad je virus prodro u čitavo stanovništvo svijeta. U tebe, u mene… u svakoga.«

Langdon je ustao s klupe i mahnito se ushodao. »I što nam on radi?« ponovio je pitanje.

Sienna je dugo šutjela. »Virus je sposoban ljudsko tijelo učiniti… neplodnim.« Promeškoljila se s nelagodom. »Bertrand je stvorio kugu sterilnosti.«

Njezine riječi teško su pogodile Langdona. Virus koji nas čini neplodnima! Langdon je znao da postoje virusi koji uzrokuju neplodnost, ali iznimno zarazan zračni patogen koji to čini mijenjajući nas genetski kao da je pripadao nekom drugom svijetu… nekoj orvelovskoj negativnoj utopiji budućnosti.

»Bertrand je često teoretizirao o takvom virusu«, tiho je rekla Sienna, »no nikad nisam ni pomišljala da će ga pokušati stvoriti... a još manje da će uspjeti. Kad sam dobila njegovo pismo i otkrila što je učinio, ostala sam u šoku. Očajnički sam ga pokušavala pronaći, moliti ga da uništi svoje djelo. Stigla sam prekasno.«

»Samo malo«, ubacio se Langdon koji je konačno došao do glasa. »Ako virus izaziva neplodnost kod svih na svijetu, onda neće biti novih naraštaja i ljudska rasa će početi izumirati... odmah.«

»Točno«, odvratila je, a glas joj je zvučao prigušeno. »Osim što izumiranje nije bilo Bertrandov cilj - zapravo, upravo suprotno - i zato je stvorio virus koji se aktivira nasumično. Unatoč činjenici da je Inferno endemski u svakom ljudskom DNK i da će se prenositi s ove generacije na sve sljedeće, aktivirat će se u samo određenom postotku stanovništva. Drugim riječima, virus nose svi na svijetu, ali će sterilnost prouzročiti samo u nasumično odabranom dijelu populacije.«

»Kojem to... dijelu?« čuo je sam sebe Langdon, ne vjerujući da uopće postavlja takvo pitanje.

»Kao što znaš, Bertrand je bio opsjednut Crnom smrću - kugom koja je ne birajući pobila trećinu europskog stanovništva. Vjerovao je da priroda zna kako sama sebe oplijeviti. Kad je Bertrand dovršio sve proračune o neplodnosti, bio je oduševljen otkrićem da je stopa smrtnosti kuge, dakle, jedna trećina, točan odnos potreban da se ljudsku populaciju svede na održivu količinu.«

Što je čudovišno, pomislio je Langdon.

»Crna kuga prorijedila je stado i otvorila put renesansi«, rekla je, »a Bertrand je Inferno stvorio kao suvremeni katalizator globalne obnove - transhumanističku Crnu smrt - s tom razlikom da će oni koji obole, umjesto da umru, jednostavno postati neplodni. Pretpostavljajući da se Bertrandov virus ukorijenio, trećina čovječanstva u ovom je trenutku neplodna... a jedna trećina ostat će neplodna zauvijek. Učinak je sličan učincima recesivnih gena.. koji se prenose na sve potomstvo, ali djeluju samo u malom postotku.«

Siennine ruke su drhtale dok je nastavljala: »Bertrand u svom pismu zvuči ponosno, piše kako Inferno smatra elegantnim i humanim rješenjem problema.« U oči su joj navrle nove suze; otrla ih je. »U usporedbi s virulentnošću Crne smrti, priznajem da ovakav pristup djeluje gotovo suosjećajno. Bolnice neće zatrpati bolesni i umirući, trupla neće trunuti po ulicama, ispaćeni preživjeli neće trpjeti umiranja svojih voljenih. Ljudi će jednostavno prestati imati toliko djece. Planet će doživjeti stalno opadanje stope novorođenih sve dok krivulja populacije ne promijeni smjer i naš ukupni broj počne opadati.« Zastala je. »Ishod će biti znatno snažniji od kuge koja je samo nakratko smanjila našu brojnost, stvarajući privremenu udolinu u grafikonu širenja čovječanstva. Bertrand je Infernom stvorio dugoročno rješenje, trajno rješenje… transhumanističko rješenje. Bio je genetski inženjer specijaliziran za genski materijal. Probleme je rješavao u korijenu.«

»To je genetski terorizam…«, prošaptao je Langdon. »On mijenja ono što jesmo, što smo oduvijek bili, i to na temeljnoj razini.«

»Bertrand to nije tako sagledavao. Sanjao je o popravku smrtonosne pogreške ljudske evolucije… činjenice da nam je vrsta jednostavno pretjerano plodna. Mi smo organizam koji, usprkos neusporedivom intelektu, nije kadar obuzdati vlastitu brojnost. Nikakva besplatna kontracepcija, edukacija, ni vladini poticaji - ništa ne daje rezultate. Samo rađamo nove bebe… željeli ih ili ne. Jesi li znao da je CDC nedavno objavio kako je gotovo polovica svih trudnoća u SAD-u neplanirana? A u nerazvijenim državama ta brojka prelazi sedamdeset posto!«

Langdon je već prije vidio te statistike, no tek je sad počeo nazirati sva značenja. Kao vrsta, ljudi su poput zečeva koje su naselili po nekim tihooceanskim otocima i dopustili im neobuzdano razmnožavanje do takvih razmjera da su razorili vlastiti ekosustav i naposljetku izumrli.

Bertrand Zobrist preinačio nas je kao vrstu… pokušavajući nas spasiti… preobrazio nas je u ne toliko plodnu populaciju.

Langdon je duboko udahnuo i zagledao se u Bospor, osjećajući da mu je

nestalo tlo pod nogama, kao i onim brodicama što su plovile u daljini. Sirene su bivale sve glasnije, dopirale su s dokova i Langdon je naslutio da im vrijeme istječe.

»Najstrašnije od svega«, rekla je Sienna, »nije činjenica da Inferno uzrokuje neplodnost, nego što je u mogućnosti tek je prouzročiti. Zrakom prenosiv viralni vektor je kvantni skok - godinama je ispred svoga vremena. Bertrand nas je u času izvukao' iz mračnog doba genetskog inženjeringa i glavom naprijed bacio nas u budućnost. Pandora je otvorila kutiju i ono što je izletjelo nemoguće je vratiti unutra. Bertrand je stvorio ključ preobrazbe ljudske rase... ako padne u pogrešne ruke, onda neka nam Bog svima pomogne. Takva tehnologija nikada nije smjela biti stvorena. Čim sam pročitala Bertrandovo pismo i opis kako je postigao svoje ciljeve, spalila sam ga. Onda sam se zaklela da ću pronaći njegov virus i uništiti sve tragove.«

»Ne razumijem«, izjavio je Langdon u čijem je glasu ključao gnjev. »Ako si htjela uništiti virus, zašto nisi surađivala s doktoricom Sinskey, sa SZO-om? Trebala si obavijestiti CDC, nekoga.«

»Daj molim te, uozbilji se. Državne agencije su zadnje pojave na svijetu koje bi smjele imati pristup takvoj tehnologiji! Roberte, razmisli malo. U cjelokupnoj ljudskoj povijesti, svako revolucionarno tehnološko otkriće što ga je postigla znanost pretvorilo se u oružje - od puke vatre do atomske energije - i to gotovo uvijek u rukama nekih moćnih država. Što misliš, odakle potječu naša biološka oružja? Iz istraživanja što su ih radili u SZO-u ili CDC-u. Bertrandova tehnologija - pandemijski virus iskorišten kao genetski vektor - najmoćnije je oružje ikad stvoreno. Ono otvara put užasima koje nismo u stanju ni zamisliti, među njima i ciljanom biološkom oružju. Zamisli patogen koji napada samo pojedince čiji genetski kod u sebi nosi određene etničke markere. To bi moglo pokrenuti posvemašnje etničko čišćenje na genetskoj osnovi.«

»Sienna, jasna mi je tvoja zabrinutost, no ta se tehnologija može upotrebljavati i za dobre svrhe, zar ne? Nije li to otkriće dar s neba za genetsku medicinu? Novi način cijepljenja na globalnoj razini, na primjer?«

»Moguće, no nažalost, naučila sam od moćnih očekivati samo najgore.«

U daljini Langdon je začuo grmljavinu helikoptera što je parala zrak. Provirio je kroz stabla u smjeru Bazara začina i ugledao pozicijska svjetla letjelice koja je preskočila brdo i ustremila se prema dokovima.

Sienna se ukočila. »Moram poći«, rekla je, ustala i pogledala na zapad prema Atatürkovu mostu. »Mislim da most mogu preći pješice, i odande stići…«

»Sienna, ne ideš nikamo«, čvrsto je rekao.

»Roberte, vratila sam se jer sam smatrala da ti dugujem objašnjenje. Sad ga imaš.«

»Ne, Sienna«, rekao je Langdon. »Vratila si se zato što bježiš cijeloga života i konačno si shvatila da više ne možeš bježati.«

Sienna kao da se stisnula pred njim. »Što mi preostaje?« upitala je promatrajući kako helikopter pretražuje vodu. »Strpat će me u zatvor čim me pronađu.«

»Sienna, nisi učinila ništa loše. Nisi stvorila virus… niti si ga oslobodila.«

»Istina, ali sam se svojski potrudila da SZO ometem da ga pronađe. Ako ne završim u turskom zatvoru, morat ću stati pred nekakav međunarodni tribunal optužena za biološki terorizam.«

Dok je buka helikoptera jačala, Langdon se zagledao prema udaljenim dokovima. Letjelica je lebdjela na mjestu, a elise su pjenile vodu dok je reflektor pretraživao brodice.

Sienna je izgledala spremna da u idućem trenutku pojuri.

»Molim te, slušaj«, rekao je Langdon, ublaživši glas. »Znam da si prošla sito i rešeto, znam da se bojiš, ali moraš misliti šire. Bertrand je stvorio virus. Ti si ga pokušala zaustaviti.«

»Nisam uspjela.«

»Da, i sad kad je virus oslobođen, znanstvena i medicinska zajednica morat će ga u potpunosti istražiti. A ti si jedina osoba koja o njemu nešto zna. Možda postoji način da ga se neutralizira… ili da se učini nešto kako bismo se pripremili.« Langdon ju je netremice promatrao. »Sienna, svijet mora saznati ono što ti znaš. Ne možeš samo tako nestati.«

Siennino sitno tijelo treslo se, kao da su brane tuge i nesigurnosti spremne popustiti. »Roberte, ja... ne znam što mi je činiti. Ne znam više ni tko sam. Pogledaj me.« Dlanom je pokrila ćelavo tjeme. »Pretvorila sam se u čudovište. Kako mogu i pomišljati da se suočim...«

Langdon joj je prišao i čvrsto je zagrlio. Osjećao je kako joj tijelo drhti, osjetio je njezinu nježnost na svojim grudima. Nježno joj je šaptao na uho.

»Sienna, znam da želiš bježati, ali te neću pustiti. Prije ili poslije, moraš početi vjerovati nekom.«

»Ne mogu...« Jecala je. »Ne znam kako...«

Langdon ju je zagrlio još čvršće. »Malim koracima. Prvi mali korak. Vjeruj meni.«

100.

OŠTAR UDARAC KOVINE O KOVINU zazvonio je trupom transportnog zrakoplova bez prozora C-130, što je Starješinu natjeralo da poskoči. Vani je netko drškom pištolja udarao po vratima zrakoplova i zahtijevao da uđe.

»Svi ostanite sjediti«, naredio je pilot zrakoplova uputivši se prema vratima. »To je turska policija. Upravo su prišli avionu.«

Starješina i Ferris brzo su se pogledali.

Iz bujice paničnih poziva što su ih obavili zaposlenici SZO-a u avionu, Starješina je naslutio da im je misija obuzdavanja propala. Zobrist je proveo svoj naum, pomislio je. Moja mu je tvrtka to omogućila.

S druge strane vrata, strogi glasovi počeli su vikati na turskom.

Starješina je skočio na noge. »Ne otvarajte vrata!« naredio je pilotu.

Pilot je zastao i zagledao se u Starješinu. »A zašto ne bih?«

»SZO je međunarodna humanitarna organizacija«, odvratio je Starješina, »i ovaj avion je suvereni teritorij.«

Pilot je odmahnuo glavom. »Gospodine, ovaj avion nalazi se u turskoj zračnoj luci i sve dok ne napusti turski zračni prostor, podložan je zakonima države.« Pilot je prišao izlazu i otvorio vrata.

Gledala su ga dvojica u odorama. Smrknuti pogledi nisu otkrivali ni tračak milosti. »Tko je kapetan ove letjelice?« upitao je jedan, teškim naglaskom.

»Ja sam«, rekao je pilot.

Policajac je pilotu pružio dva lista papira. »Nalozi za uhićenje. Ova dvojica putnika moraju poći s nama.«

Pilot je letimično pregledao papire i onda pogledao Starješinu i Ferrisa.

»Nazovite doktoricu Sinskey«, naredio je Starješina SZO-ovu pilotu. »Mi smo u međunarodnoj kriznoj misiji.«

Jedan policajac podrugljivo je promatrao Starješinu. »Doktoricu Elizabeth Sinskey? Direktoricu Svjetske zdravstvene organizacije? Ona je naredila da vas se uhiti.«

»To je nemoguće«, odvratio je Starješina. »Gospodin Ferris i ja došli smo u Tursku kako bismo pokušali pomoći doktorici Sinskey.«

»Onda to radite jako loše«, otpovrnuo mu je drugi. »Doktorica Sinskey stupila je u vezu s nama i prokazala vas obojicu kao sudionike bioterorističke zavjere na turskom tlu.« Izvukao je lisičine. »Obojica idete u stožer na ispitivanje.«

»Zahtijevam odvjetnika!« povikao je Starješina.

Pola minute poslije, i on i Ferris bili su u okovima, zatim su ih odvukli niz prilaz i grubo ubacili na stražnje sjedalo crne limuzine. Limuzina je odjurila i onda sišla s piste uputivši se do udaljenog kuta zračne luke gdje je stala kod mrežaste ograde, rasječene i razvučene kako bi se auto mogao provući. Prošavši ogradu, auto je poskakivao po prašnoj pustoši između oštećenih aerodromskih strojeva i zaustavio se pokraj starog hangara.

Dvojica u odorama izišla su iz limuzine i pregledala područje. Očito zadovoljni što ih nitko nije pratio, svukli su policijske odore i bacili ih. Zatim su pomogli

Ferrisu i Starješini izići iz auta, te su im skinuli lisičine.

Starješina je trljao zapešća, shvaćajući da mu zatočeništvo nikako ne leži.

»Ključevi su ispod tepiha«, rekao je agent i pokazao bijeli kombi parkiran u blizini. »Na stražnjem sjedalu je torba sa svime što ste tražili - putne isprave, gotovina, mobiteli na bonove, odjeća, i još nekoliko sitnica koje bi vam, mislili smo, mogle dobro doći.«

»Hvala vam«, rekao je Starješina. »Bili ste dobri.«

»Samo dobro uvježbani, gospodine.«

Nakon toga, dva Turčina vratila su se u crnu limuzinu i odvezla.

Sinskey me nikad nije namjeravala pustiti, podsjetio se Starješina. Naslutivši to još tijekom leta za Istanbul, Starješina je elektroničkom poštom uzbunio lokalni ured Konzorcija i javio da će, moguće, trebati izvlačiti Ferrisa i njega.

»Mislite li da će krenuti za nama?« upitao je Ferris.

»Sinskey?« Starješina je kimnuo. »Apsolutno. Iako mi se čini da sad ima većih briga.«

Dvojica su se popela u bijeli kombi, a Starješina je prekopao sadržaj torbe i slagao im dokumente. Izvukao je šiltericu i navukao je. U kapi je pronašao malenu bocu malt viskija Highland Park.

Stvarno su dobri.

Starješina je gledao tekućinu jantarne boje i govorio sebi da treba pričekati sutrašnji dan. A onda se sjetio Zobristova spremnika i pitao se kako bi mogla izgledati ta sutrašnjica.

Prekršio sam osnovno pravilo, pomislio je. Izdao sam klijenta.

Starješina se osjećao neobično izgubljeno; znao je da će u danima što slijede svijet ostati zatrpan vijestima o katastrofi u kojoj je odigrao važnu ulogu. Ovo se bez mene ne bi dogodilo.

Prvi put u životu, neznanje više nije smatrao moralno uzvišenim. Prstima je odvio čep na boci viskija.

Uživaj, rekao je sebi. Bilo kako bilo, dani su ti odbrojeni.

Starješina je otpio dobar gutljaj, uživajući u toplini u grlu.

Odjednom su tamu proparali reflektori i plave rotirke policijskih vozila što su ih okružila sa svih strana.

Starješina je mahnito gledao u svim pravcima… i onda sjeo, potpuno skamenjen.

Nema bijega.

Dok su se naoružani turski policajci primicali kombiju, s puškama na gotovs, Starješina je ispio bocu Highland Parka do kraja i mirno digao ruke iznad glave.

Znao je da ovaj put policajci nisu njegovi ljudi.

101.

ŠVICARSKI KONZULAT U ISTANBULU smjestio se na broju jedan Trga Levent, u vitkom, ultramodernom neboderu. Konkavno pročelje zgrade, načinjeno od modrog stakla, podsjeća na futuristički monolit na panorami drevne metropole.

Prošao je gotovo čitav sat otkako je Sinskey otišla iz cisterne kako bi u uredima Konzulata postavila privremeno zapovjedno središte. Gradske televizijske postaje brujale su izvješćima o paničnom stampedu prilikom posljednje izvedbe Lisztove Danteove simfonije u gradskoj cisterni. Nikakve pojedinosti nisu objavljene, ali nazočnost međunarodne medicinske ekipe u zaštitnim odijelima raspalilo je svačiju maštu.

Sinskey se zagledala kroz prozor u svjetla grada i osjetila se potpuno samom. Refleksno je posegnula rukom za medaljonom oko vrata, ali nije imala što uhvatiti. Slomljeni je medaljon, u dva dijela, ležao na njezinu stolu.

Direktorica SZO-a maločas je završila usklađivanje cijelog niza hitnih sastanaka koji će se u Ženevi održati za nekoliko sati. Specijalisti iz različitih agencija već su bili na putu, a i Sinskey je planirala odletjeti onamo i dočekati ih. Na sreću, netko od noćnih dežurnih uspio je stvoriti vreli vrč prave turske kave koju je Sinskey brzo iskapila.

Na otvorenim vratima pojavio se mladić iz konzularnog osoblja. »Gospođo? Došao je Robert Langdon.«

»Hvala«, rekla je. »Uvedite ga.«

Prije dvadeset minuta Langdon je nazvao Sinskey i objasnio da mu je Sienna Brooks pobjegla; ukrala je gliser i pobjegla na more. Sinskey je to već prije saznala od policije koja je i dalje pretraživala područje, ali dosad su ostali praznih ruku.

Kad se sad Langdonova krupna pojava stvorila u vratima, jedva ga je prepoznala. Odijelo mu je bilo prljavo, tamna kosa raščupana, a oči su mu izgledale umorno i mrko.

»Profesore, jeste li dobro?« Sinskey je ustala.

Langdon joj se umorno osmjehnuo. »Bilo je i boljih noći.«

»Molim vas«, rekla je pokazujući stolac. Sjednite.«

»Zobristova zaraza«, nakon što je sjeo, Langdon je otpočeo bez uvoda. »Mislim da ju je oslobodio prije tjedan dana.«

Sinskey je strpljivo kimnula. »Da, i sami smo zaključili isto. Nisu prijavljeni nikakvi simptomi, ali smo izolirali uzorke i pripremamo podrobna testiranja. Nažalost, mogli bi proći dani ili tjedni prije nego što stvarno shvatimo što je taj virus… i što je kadar učiniti.«

»Vektorski virus«, rekao je Langdon.

Sinskey je zatečeno naherila glavu, iznenadila se što mu je uopće poznat taj naziv. »Kako ste rekli?«

»Zobrist je stvorio zrakom prenosivi vektorski virus sposoban modificirati ljudski DNK.«

Sinskey je naglo ustala i pritom prevrnula stolac. To čak nije ni moguće! »Zašto biste iznijeli takvu postavku?«

»Sienna«, tiho je odgovorio Langdon. »Rekla mi je. Prije pola sata.«

Slinskey se rukama uprla o stol i s očitim nepovjerenjem zagledala u Langdona. »Nije pobjegla?«

»U svakom slučaju, pobjegla je«, odvratio je on. »Bila je slobodna, u gliseru je jurila na otvoreno more i lako je mogla nestati zauvijek. Ali se predomislila. Vratila se svojevoljno. Želi vam pomoći u ovoj krizi.«

Sinskey je pobjegao grubi smijeh. »Oprostite mi ako nisam sklona vjerovati gospođici Brooks, osobito kad iznosi takve nebulozne tvrdnje.«

»Ja joj vjerujem«, odvratio je, savršeno nepomućen, Langdon. »I ako kaže da je riječ o vektorskom virusu, onda bi vam bolje bilo da je shvatite ozbiljno.«

Sinskey se odjednom osjetila izmoždeno; mučila se analizirati Langdonove riječi. Prišla je prozoru i zagledala se van. Virusni vektor koji preinačuje DNK? Možda je sve to zvučalo nemoguće i strahotno, ali je morala priznati kako u tome postoji nekakva jeziva logika. Zobrist je ipak bio genetski inženjer i iz prve ruke znao da i najmanje mutacije jednoga gena mogu za tijelo imati katastrofalne posljedice - rak, otkazivanje organa, poremećaji krvi. Čak i

bolest strašna kao cistična fibroza — koja u sluzi guši oboljeloga - uzrokovana je samo sićušnom omaškom regulatornog gena na sedmom kromosomu.

Specijalisti su odnedavna počeli liječiti takve genetske poremećaje rudimentarnim vektorskim virusima koje su izravno ubrizgavali pacijentu. Ti nezarazni virusi bili su programirani da putuju bolesnikovim tijelom i ugrađuju zamjenski DNK koji je popravljao oštećene segmente. No i ta nova znanost, kao i sve znanosti, imala je svoju mračnu stranu. Posljedice vektorskih virusa mogu biti povoljne ili razorne… ovisno o inženjerovim namjerama. Ako bi se virus maliciozno programirao da ubacuje oštećen DNK u zdrave stanice, posljedice bi bile katastrofalne. Štoviše, ako bi razorni virus bio nekako prilagođen da postane izrazito zarazan i prenosiv zrakom…

Ta primisao natjerala ju je da zadrhti. Kakav je to genetski užas Zobrist iznjedrio? Kako namjerava prorijediti ljudsko krdo?

Sinskey je znala da za odgovorom može tragati tjednima. Ljudski genetski kod sadržavao je naizgled beskonačan labirint kemijskih permutacija. Mogućnost da se u

potpunosti istraži u nadi da će se otkriti ta jedna Zobristova preinaka jednaka je potrazi za iglom u plastu sijena… pritom ne znajući na kojem se planetu nalazi taj plast.

»Elizabeth?« Langdonov duboki glas vratio ju je u stvarnost.

Sinskey se okrenula i pogledala ga.

»Čujete li me?« upitao je, i dalje spokojno sjedeći. »Sienna je željela uništiti taj virus jednako kao i vi.«

»U to iskreno sumnjam.«

Langdon je izdahnuo i ustao. »Mislim da biste me trebali poslušati. Nedugo prije smrti Zobrist je Sienni napisao pismo i otkrio joj što je učinio. Precizno je opisao što će virus učiniti… kako će nas napasti… i kako će ostvariti ciljeve.«

Sinskey se skamenila. Postoji pismo?

»Kad je Sienna pročitala Zobristovo objašnjenje onoga što je stvorio, užasnula se. Željela ga je spriječiti. Virus je smatrala toliko opasnim da nije željela da ga se itko dočepa, među inima i Svjetska zdravstvena organizacija. Ne shvaćate? Sienna je pokušavala uništiti virus… ne osloboditi ga.«

»Postoji pismo?« upitala je Sinskey, usredotočivši se na jedno. »S detaljima?«

»Tako mi je Sienna rekla.«

»Trebamo to pismo! Detalji bi nam mogli uštedjeti mjesece istraživanja što je ta tvar i otkrivanja kako se s njome nositi.«

Langdon je odmahnuo glavom. »Ne shvaćate. Kad je Sienna pročitala Zobristovo pismo, užasnula se. I spalila ga odmah. Željela se osigurati da nitko…«

Sinskey je raspalila šakom po stolu. »Uništila je jedino što nam je moglo pomoći da se pripremimo za krizu? I još tražite da joj vjerujem?«

»Znam da je mnogo, uzevši u obzir njezina djela, ali umjesto da je kaznite, možda bi vam pomoglo da se prisjetite kako Sienna posjeduje jedinstven intelekt, obdaren prilično zapanjujućom sposobnošću prisjećanja.« Langdon je zastao, »što ako se sjeti dovoljnog dijela Zobristova pisma i tako vam pomogne?«

Sinskey je stisnula oči i jedva primjetno kimnula. »Pa profesore, u tom slučaju, što mi vi predlažete?«

Langdon je pokazao njezinu praznu šalicu. »Predlažem da naručite još kave… i poslušate jedini Siennin uvjet.«

Sinskey se puls ubrzao i pogledala je prema mobitelu. »Znate kako doći do nje?«

»Znam.«

»Recite mi što traži.«

Langdon joj je rekao, a Sinskey je utihnula, razmatrajući ponudu.

»Mislim da je to ispravno«, dodao je Langdon. »Uostalom, što možete izgubiti?«

»Ako je istina sve što ste rekli, onda vam dajem riječ.« Sinskey mu je gurnula mobitel. »Nazovite, molim vas.«

Iznenadila se vidjevši da Langdon potpuno ignorira telefon. Umjesto toga ustao je i uputio se prema vratima, rekavši da se odmah vraća. Sinskey je zbunjeno izišla u hodnik i pratila ga kako hoda kroz čekaonicu Konzulata, otvara staklena vrata i izlazi u predvorje s dizalima. Načas je pomislila da je na odlasku, ali umjesto da pozove dizalo, tiho se uvukao u ženski toalet.

Nekoliko trenutaka poslije, izišao je sa ženom koja je izgledala kao da je u ranim tridesetima. Sinskey je trebalo neko vrijeme da prihvati činjenicu kako je to stvarno Sienna Brooks. Zgodna žena s konjskim repom koju je vidjela prije potpuno se

izmijenila. Bila je potpuno ćelava, kao da joj je tjeme glatko obrijano.

Kad je dvojac ušao u njezin ured, šutke su sjeli sučelice stolu.

»Oprostite mi«, brzo se javila Sienna. »Znam da moramo raspravljati o mnogo čemu, ali kao prvo, nadala sam se da ćete mi dopustiti da kažem nešto što stvarno moram reći.«

Sinskey je u Sienninu glasu primijetila prizvuk tuge. »Naravno.«

»Gospođo«, progovorila je tihim glasom, »vi ste direktorica Svjetske zdravstvene organizacije. I bolje od svih znate da smo vrsta na rubu propasti... populacija koja se otela nadzoru. Bertrand Zobrist godinama se pokušavao sastati s utjecajnim osobama poput vas i raspravljati o neizbježnoj krizi. Posjetio je bezbrojne organizacije za koje je vjerovao da mogu potaći promjene - Institut Worldwatch, Rimski klub, Population Matters, Savjet za međunarodne odnose - no nikad nije pronašao nikoga tko bi se usudio uvući u smislenu raspravu o pravom rješenju. Svi ste uzvratili planovima za bolje obrazovanje o kontracepciji, poreznim olakšicama za

manje Obitelji, pa čak i kolonizacijom Mjeseca! Nije čudo da je Bertrand poludio.«

Sinskey je netremice zurila u nju.

Sienna je duboko udahnula. »Doktorice Sinskey, Bertrand vam je prišao osobno. Molio vas je da priznate kako smo se našli na rubu… molio vas je da razvijete bar nekakav dijalog. No umjesto da ste poslušali njegove ideje, proglasili ste ga luđakom, stavili ga pod nadzor i stjerali u ilegalu.« Siennin glas bio je bremenit emocijama. »Bertrand je umro samo zato što su ljudi poput vas odbili do dovoljne mjere otvoriti umove da bi priznali kako bi, moguće, naše katastrofalno stanje moglo zahtijevati prilično neugodno rješenje. Bertrand je samo govorio istinu… i zbog toga ste ga izopćili.« Sienna je otrla oči i preko stola se zagledala u Sinskey. »Vjerujte mi, znam kako je biti potpuno sam… a najgora vrsta samoće na svijetu jest izdvojenost koja proistječe iz nerazumijevanja. To ljude tjera da izgube dodir sa stvarnošću.«

Sienna je završila i uslijedila je napeta tišina.

»Samo sam to htjela reći«, prošaptala je.

Sinskey ju je dugo promatrala i onda sjela. »Gospođice Brooks«, rekla je, što je mirnije mogla, »u pravu ste. Možda prije nisam slušala...« Onda je spustila ruke na stol i zagledala se ravno u Siennu. »No sada slušam.«

102.

SAT U PREDVORJU Švicarskog konzulata odavno je već otkucao jedan ujutro.

Bilježnica na Sinskeynom stolu pretvorila se u pačvork rukom ispisanog teksta, pitanja i dijagrama. Direktorica Svjetske zdravstvene organizacije šutjela je, potpuno nepomična, već više od pet minuta. Stajala je pred prozorom i zurila u noć.

Iza nje, čekali su Langdon i Sienna, sjedili šutke, ispijali ostatke turske kave čija je teška aroma mljevenih zrna kave i pistacija ispunjavala sobu.

Jedini zvuk stvarale su fluorescentne cijevi na stropu.

Sienna je osjećala kako joj srce udara i pitala se što Sinskey misli, čuvši istinu do posljednje, okrutne pojedinosti. Bertrandov virus je kuga sterilnosti. Jedna trećina ljudske populacije ostaje neplodna.

Dok je objašnjavala, Sienna je promatrala cijelu lepezu emocija što ih je otkrivala Sinskey i koje su, iako obuzdane, bile gotovo opipljive. Prvo je slijedilo

zaprepašteno prihvaćanje činjenice da je Zobrist uistinu stvorio zrakom prenosivi vektorski virus. Zatim je pokazala tračak nade saznavši da virus nije načinjen da ubija ljude. A onda... polagano, uslijedio je sve veći užas dok je istina svitala, kad je shvatila da će golemi dio svjetske populacije postati sterilan. Bio je jasno kako otkriće da virus napada ljudsku plodnost na Sinskey utječe na duboko osobnoj razini.

U Sienninu slučaju prevladavalo je olakšanje. S direktoricom SZO-a podijelila je cjelokupan sadržaj Bertrandova pisma. Nemam više tajni.

»Elizabeth?« oglasio se Langdon.

Sinskey je polagano izronila iz misli. Kad ih je pogledala, lice joj je bilo ispijeno. »Sienna«, progovorila je bezizražajno, »podaci koje ste mi dali uvelike će nam pomoći pripremiti strategiju rješavanja ove krize. Cijenim vašu iskrenost. Kao što znate, o pandemijskim virusnim vektorima teoretski se raspravljalo kao o mogućem načinu imunizacije velikih skupina stanovništva, no svi su vjerovali kako je tehnologija još godinama udaljena.«

Sinskey se vratila za svoj stol i sjela.

»Oprostite«, rekla je odmahujući glavom. »No sve mi ovo trenutačno zvuči kao znanstvena fantastika.«

Što i ne iznenađuje, pomislila je Sienna. Svaki kvantni skok u medicini uvijek je tako izgledao - penicilin, anestezija, rendgenske zrake, prvi put kad je čovjek pogledao kroz mikroskop i pratio dijeljenje stanica.

Doktorica Sinskey zagledala se u svoj blok. »Za nekoliko sati naći ću se u Ženevi gdje će me zasuti pitanjima. Ne sumnjam da će prvo glasiti: postoji li ikakav način da se poništi djelovanje virusa.«

Sienna je naslućivala da je ona u pravu.

»I«, nastavila je Sinskey, »pretpostavljam da će prvi prijedlog glasiti da se analizira Bertrandov virus, da se shvati najbolje što se može i onda pokuša stvoriti njegova druga sorta - koju ćemo mi reprogramirati kako bismo vlastiti DNK vratili u prvotno stanje.« Sinskey nije djelovala optimistično kad je ponovno pogledala Siennu. »Je li protuvirus moguć, ostaje nam tek vidjeti - no, hipotetički

govoreći, rado bih čula vaša razmišljanja o takvom pristupu.«

Moja razmišljanja? Sienna se uhvatila kako zamišljeno promatra Langdona. Profesor joj je kimnuo, šaljući joj jasnu poruku: Prešla si velik put. Reci što misliš. Reci istinu onako kako je ti vidiš.

Sienna se nakašljala, okrenula prema Sinskey i progovorila jasnim, snažnim glasom: »Gospođo, u svijetu genetičkog inženjeringa s Bertrandom sam provela mnoge godine. Kao što znate, ljudski genom iznimno je osjetljiva struktura... kula od karata. Što ga više preinačujemo, veće su mogućnosti da omaškom izmijenimo pogrešnu kartu i urušimo cijelu građevinu. Vjerujem da postoji neopisiva opasnost u pokušaju da se poništi ono što je učinjeno. Bertrand je bio genetički inženjer iznimnih umijeća i vizije. Bio je godinama ispred kolega. U ovom trenutku, nisam sigurna bih li ikome drugome ukazala povjerenje da čačka po ljudskom genomu u nadi da će popraviti kvar. Čak i ako stvorite nešto što bi moglo djelovati, iskušati to značilo bi ponovno inficirati cjelokupnu populaciju nečim novim.«

»U potpunosti točno«, rekla je Sinskey, naizgled nimalo iznenađena time što je upravo čula. »Naravno, tu je i veći problem. Možda i nećemo željeti poništavati učinak.«

Njezine riječi Siennu su zatekle nespremnu. »Kako?«

»Gospođice Brooks, možda se i ne slažem s Bertrandovim metodama, ali njegova procjena stanja svijeta apsolutno je točna. Planet se suočava s teškom krizom prekomjerne populacije. Ako uspijemo neutralizirati Bertrandov virus, i pritom nemamo pametan plan… doslovno se vraćamo na početak.«

Sienna je ostala vidljivo šokiranaa budući da joj se Sinskey umorno osmjehnula i dodala: »što baš i niste očekivali da ćete čuti od mene…«

Sienna je odmahnula glavom, »čini mi se da više ne znam što mogu očekivati.«

»Onda vas možda ponovno iznenadim«, nastavila je Sinskey. »Kao što sam prije spomenula, glavešine vodećih zdravstvenih organizacija iz cijeloga svijeta za nekoliko sati okupit će se u Ženevi kako bi raspravljali o krizi i pripremili plan djelovanja. Ne mogu se sjetiti važnijeg

sastanka svih ovih godina koje sam provela u SZO.« Pogledala je mladu liječnicu ravno u oči. »Sienna, bilo bi mi drago da i vi sjednete za taj stol.«

»Ja?« Sienna je ustuknula. »Ja nisam genetički inženjer. Rekla sam vam sve što znam.« Pokazala je na njezin blok. »Sve što imam već je u vašim bilješkama.«

»Ni blizu«, ubacio se Langdon. »Sienna, svaka suvisla rasprava o ovom virusu tražit će svoj kontekst Doktorica Sinskey i njezina ekipa morat će razviti moralni okvir sukladno kojemu će procijeniti kako će reagirati na krizu. Očito je uvjerena da si u jedinstvenom položaju pridonijeti tom dijalogu.« »Samo što naslućujem da moj moralni okvir baš i neće usrećiti SZO.« »Vjerojatno neće«, odvratio je Langdon, »što je još jedan razlog da se nacrtaš tamo. Ti pripadaš novom soju mislilaca. Daješ kontru. Možeš im pomoći da shvate način razmišljanja vizionara kakav je bio Bertrand - genijalnih pojedinaca čija su uvjerenja toliko snažna da uzimaju stvar u svoje ruke.«

»Bertrand teško da je bio prvi.«

»Nije«, javila se Sinskey, »i neće biti ni posljednji. Svaki mjesec SZO otkriva laboratorije gdje znanstvenici petljaju po sivim zonama znanosti - od manipulacije ljudskim matičnim stanicama, do stvaranja himera... miješanih vrsta koje ne postoje u prirodi. To uznemiruje. Znanost napreduje tolikom brzinom da više nitko ne zna gdje treba povući crtu.«

Sienna se morala složiti. Nedavno su dva iznimno cijenjena virologa - Fouchier i Kawaoka - stvorila iznimno patogeni mutirani virus H5N1. Unatoč čisto akademskim porivima, njihovo novo djelo posjedovalo je neke sposobnosti koje su uzbunile specijaliste za biološku sigurnost i na internetu izazvale buru kontroverzi.

»Pribojavam se da će stanje postajati sve mutnije«, rekla je Sinskey. »Na rubu smo novih tehnologija koje ne možemo ni zamisliti.«

»Kao i novih filozofija«, dodala je Sienna. »Transhumanistički pokret izronit će iz sjene i prijeći u srednju struju. Jedna od njegovih temeljnih postavki glasi da mi, kao ljudska bića, imamo moralnu obvezu sudjelovati u procesu vlastite evolucije...

koristiti se tehnologijom da poboljšamo vrstu, da stvaramo bolje ljude - zdravije, snažnije, s funkcionalnijim mozgovima. Uskoro će sve biti moguće.«

»I ne mislite da se takva uvjerenja kose s evolucijskim procesom?«

»Ne«, odgovorila je Sienna ne oklijevajući. »Ljudi su tijekom milenija evoluirali postupno i pritom izmišljali nove tehnologije - trljali štapove da stvore toplinu, razvijali poljoprivredu da se prehrane, izumili cjepiva za borbu protiv bolesti i, sada, stvorili genetička oruđa kojima će preinačiti naša tijela kako bismo mogli preživjeti u svijetu koji se mijenja.« Zastala je. »Uvjerena sam da je genetski inženjering još jedan korak u dugom nizu ljudskog napretka.«

Sinskey je šutjela, utonula je u misli. »Dakle, uvjereni ste da bismo raskriljenih ruku trebali dočekati ta oruđa.«

»Ako ih ne prigrlimo«, odvratila je Sienna, »onda ne zaslužujemo živjeti ništa više od špiljskog čovjeka koji se na smrt smrzava zato što se plaši upaliti vatru.«

Njezine riječi kao da su još dugo odjekivale prostorijom prije nego što je itko progovorio.

Langdon je prekinuo šutnju. »Ne želim zvučati staromodno«, počeo je, »ali ja sam odgojen na Darwinovim teorijama i ne mogu si pomoći, moram propitivati mudrost pokušaja ubrzavanja prirodnog procesa evolucije.«

»Roberte«, živo je uzvratila Sienna, »genetski inženjering nije ubrzavanje evolucijskog procesa. To je prirodni tijek zbivanja. Zaboravljaš da je upravo evolucija stvorila Bertranda Zobrista. Njegov nadmoćni intelekt proizvod je upravo onog procesa što ga je Darwin opisao... evolucije u vremenu. Bertrandov rijedak uvid u genetiku nije došao kao bljesak božanskog nadahnuća... on je proizvod godina i godina ljudskog intelektualnog razvoja.«

Langdon je ušutio - očito je razmišljao o rečenome.

»I kao darvinist«, nastavila je, »znadeš da je priroda uvijek pronalazila način da na uzdi zadrži ljudsku populaciju - kuge, glad, poplave. Dopusti mi pitanje - nije li moguće da je ovaj put priroda pronašla neki drugi

način? Umjesto da nas pohara nekim strašnim bolestima i patnjom… možda je priroda, evolucijom, stvorila znanstvenika koji je otkrio novu metodu postupnog smanjenja naše brojnosti. Bez kuge. Bez umiranja. Samo vrsta usklađenija s vlastitim okolišem…«

»Sienna«, umiješala se Sinskey, »Moramo poći. Ali prije toga, moram razjasniti još nešto. Večeras ste mi neprekidno ponavljali da Bertrand nije bio zao… da je volio čovječanstvo i toliko iskonski čeznuo da spasi našu vrstu, da je bio kadar racionalizirati takve radikalne mjere.«

Sienna je kimnula. »Cilj opravdava sredstvo«, rekla je navodeći riječi firentinskog političkog teoretičara Machiavellija.

»Onda mi recite«, rekla je Sinskey, »vjerujete li da cilj opravdava sredstvo? Vjerujete li da je Bertrandov cilj spašavanja svijeta bio toliko plemenit da je zaslužio oslobađanje takvog virusa?«

U sobi je zavladala neugodna tišina.

Sienna se nagnula prema stolu; na licu joj se odražavala snaga. »Doktorice

Sinskey, kao što sam već rekla, vjerujem da su Bertrandovi potezi bili nepromišljeni i krajnje opasni. Da sam ga mogla zaustaviti, učinila bih to ne premišljajući se ni trenutka. Morate mi vjerovati.«

Elizabeth Sinskey ispružila je ruke preko stola i primila Siennu za ruke. »Vjerujem vam, Sienna. Vjerujem svakoj riječi koju ste izgovorili.«

103.

ZRAK PRIJE SVITANJA U zračnoj luci Atatürk bio je svjež i prošaran izmaglicom. Pala je lagana magla i prekrila pistu oko privatnog terminala.

Langdon, Sienna i Sinskey stigli su limuzinom te ih je dočekao službenik SZO-a i pomogao im da se izvuku iz vozila.

»Kad god želite, gospođo«, rekao je uvodeći trojac u skromnu zgradu terminala.

»Što je s gospodinom Langdonom?« upitala je Sinskey.

»Privatni avion za Firencu. Njegove privremene putne isprave već su u avionu.«

Sinskey je kimnula s poštovanjem. »A ono drugo, o čemu smo raspravljali?«

»Već smo krenuli. Paket će biti dostavljen najbrže moguće.«

Sinskey mu je zahvalila i službenik se preko piste uputio prema avionu. Okrenula se Langdonu. »Sigurni ste da nam se ne želite pridružiti?« Umorno mu se nasmiješila i zabacila dugu, srebrnu kosu, zataknuvši je za uši.

»S obzirom na situaciju«, nestašno je odvratio Langdon, »nisam siguran da kao profesor povijesti umjetnosti mogu ičim pridonijeti.«

»Već ste učinili mnogo«, odvratila je Sinskey. »Više nego što ste svjesni. Od čega nipošto najmanje nije...« Pokazala je na Siennu, ali mlada žena više nije bila uz njih. Stajala je dvadesetak metara dalje, zastavši pred velikim prozorom odakle se zagledala u C-130 koji ih je čekao - očito je utonula u misli.

»Hvala vam što ste joj vjerovali«, tiho je rekao Langdon. »Osjećam da joj to strašno nedostaje u životu.«

»Naslućujem da ćemo Sienna Brooks i ja mnogo naučiti jedna od druge.« Sinskey je pružila ruku. »Sa srećom, profesore.«

»I vama«, odvratio je Langdon dok su se rukovali. »Želim vam svu sreću u Ženevi.«

»Trebat će nam«, rekla je i glavom mahnula prema Sienni. »Dat ću vam nekoliko trenutaka. Kad završite, neka mi se pridruži.«

Dok je Sinskey išla preko terminala, nemarno je rukom posegnula u džep i

izvukla polovice razbijenog medaljona te ih čvrsto stegnula u šaci.

»Nemojte baciti taj Asklepljev štap«, doviknuo je Langdon za njom. »Da se popraviti.«

»Hvala«, odvratila je i mahnula mu. »Nadam se da je sa svime tako.«

* * *

Sienna Brooks stajala je sama kod prozora, promatrala svjetla na pisti koja je djelovala pomalo sablasno pod niskom maglom i oblacima koji su se skupljali. Na vrhu kontrolnog tornja u daljini ponosno je vijorila turska zastava - crveno polje urešeno drevnim simbolima mjesečevog srpa i zvijezde - zasade Osmanlijskog Carstva koje se i dalje ponosno viju u suvremenom svijetu.

»Da mi je znati što ti se mota po glavi?« odjeknuo joj je iza leđa dubok glas.

Sienna se nije okretala. »Stiže oluja.«

»Znam«, tiho je odgovorio Langdon.

Nakon duge stanke, Sienna se okrenula prema njemu. »Kad bi bar i ti išao u Ženevu.«

»Lijepo od tebe što to kažeš«, odgovorio je. »No bit ćeš prezauzeta razgovorima o budućnosti. Najmanje ti je potreban neki staromodni sveučilišni profesor koji bi te samo kočio.«

Zbunjeno ga je pogledala. »Misliš da si prestar za mene?«

Langdon se glasno nasmijao. »Sienna, definitivno sam prestar za tebe.«

Ona se s nelagodom premještala s noge na nogu. »Dobro... no bar znaš gdje ćeš me naći.« Slegnula je ramenima kao kakva curica. »Mislim... ako me ikad opet poželiš vidjeti.«

Nasmiješio joj se. »Bit će mi zadovoljstvo.«

Osjetila je kako joj se raspoloženje malo popravilo, no među njima zavladala je duga tišina - nijedno nije točno znalo kako se oprostiti.

Dok je Sienna odozdo zurila u tog američkog profesora, osjetila je navalu emocija na koje nije bila navikla. Bez upozorenja podigla se na prste i poljubila ga ravno u usta. Kad se odmaknula, oči su joj bile vlažne od suza. »Falit ćeš mi«, prošaptala je.

Langdon se nježno nasmiješio i zagrlio je, »I ti meni.«

Dugo su stajali tako, u zagrljaju što ga nijedno od njih nije bilo spremno okončati. Konačno je Langdon progovorio: »Ima stara izreka... često se pripisuje Danteu...« Zastao je. »Pamti ovu noć... jer ona je početak vječnosti.«

»Hvala ti, Roberte«, rekla je i suze su ponovno potekle. »Konačno se osjećam kao da imam neki cilj.«

Langdon ju je privukao bliže. »Stalno si govorila da želiš spasiti svijet, Sienna. Ovo je možda tvoja prilika.«

Sienna se nježno osmjehnula i okrenula se. Dok je sama hodala prema transporteru koji je čekao, razmišljala je o svemu što se zbilo... o svemu što bi se još moglo dogoditi... o svim mogućim budućnostima.

Pamti ovu noć, ponovila je za sebe, jer ona je početak vječnosti.

Dok je ulazila u avion, molila je Boga da je Dante bio u pravu.

104.

BLIJEDO POPODNEVNO sunce nisko je lebdjelo iznad Piazze del Duomo, ljeskajući se na bijelim pločama Giottova kampanela i bacajući duge sjene preko veličanstvene firentinske katedrale Santa Maria del Fiore.

Sprovod Ignazija Busonija bio je u tijeku kad je Robert Langdon ušao u katedralu i pronašao mjesto - bio je zadovoljan što će se baš ovdje odati počast Ignazijevu životu, u ovoj svevremenskoj bazilici za koju je skrbio tolike godine.

Usprkos živopisnom pročelju, unutrašnjost firentinske katedrale bila je gola i stroga. Unatoč tome, danas se činilo kao da to asketsko svetište zrači nekom svečanošću. Odasvud iz Italije, vladini dužnosnici, prijatelji i kolege iz svijeta umjetnosti sjatili su se u crkvi odati poštovanje toj zaigranoj ljudini koju su s ljubavlju nazivali Il Duomino.

Mediji su izvijestili da je Busoni preminuo radeći ono što je najviše volio - tijekom noćne šetnje oko Duoma.

Sama atmosfera sprovoda bila je iznenađujuće vedra - padali su humoristični komentari prijatelja i Obitelji; jedan kolega primijetio je da se Busonijeva ljubav prema umjetnosti renesanse, po vlastitoj izjavi, može mjeriti samo s njegovom ljubavlju za spaghetti bolognese i budino s karamelom.

Nakon službe, dok su se ožalošćeni motali i veselo prepričavali anegdote iz Ignazijeva života, Langdon se motao po unutrašnjosti Duoma, diveći se umjetničkim djelima što ih je Ignazio toliko iskreno volio... pod kupolom, Vasarijev Posljednji sud, Donatellovi i Ghibertijevi vitraji, Uccellov sat i često previđani podni mozaici.

U nekom trenutku Langdon se zatekao pred jednim poznatim licem - Danteom Alighierijem. Prikazan na legendarnoj Michelinovoj fresci, veliki pjesnik stajao je ispred planine Čistilišta i u rukama držao, kao da ga ponizno nudi, svoje remek-djelo, Božanstvenu komediju.

Langdon nije mogao a da se ne zapita što bi mislio Dante doznavši za posljedice koje je njegov spjev ostavio na svijet - stoljećima poslije - u budućnosti koju čak ni

firentinski pjesnik nikad ne bi mogao zamisliti.

Pronašao je vječni život, pomislio je Langdon, prisjećajući se sudova prvih grčkih filozofa o slavi. Sve dok ti izgovaraju ime, nikada nećeš umrijeti.

Bilo je već predvečerje kad se Langdon probio preko Piazze Sant Elizabetta i vratio u otmjeni firentinski hotel Brunelleschi. U sobi, laknulo mu je kad je zatekao veliki paket koji ga je čekao.

Konačno je dostava stigla.

Paket koji sam zatražio od Sinskey.

Langdon je žurno presjekao ljepljivu vrpcu što je zatvarala kutiju i izvukao dragocjeni sadržaj, zadovoljno primijetivši da su ga pomno zapakirali i omotali papirom sa zračnim mjehurićima.

No, iznenadio se otkrivši da se u kutiji nalazi još ponešto. Činilo se kako se Elizabeth Sinskey poslužila svojim velikim utjecajem da pribavi više nego što je zatražio. U kutiji se nalazila Langdonova odjeća - košulja, smeđe hlače i njegov otrcani sako od haris-tvida - sve pažljivo očišćeno i izglačano. Ondje je zatekao čak i

svoje mokasinke, svježe ulaštene. U kutiji je, na veliko zadovoljstvo, pronašao i lisnicu.

No, otkriće onog posljednjeg predmeta natjeralo je Langdona u smijeh. Djelomično zbog olakšanja nakon što mu je predmet vraćen... dijelom i zbog gluposti što se toliko vezao za njega.

Moj sat s Mickeyjem Mouseom.

Langdon je odmah taj kolekcionarski primjerak pričvrstio na zapešće. Osjet izlizanog kožnog reemena na koži pružio mu je neobičnu sigurnost. Kad se preodjenuo u svoju odjeću i noge ugurao u svoje mokasinke, Robert Langdon osjećao se gotovo kao onaj stari.

Izišao je iz hotela, sa sobom noseći osjetljivi paket u hotelskoj torbi koju je posudio od šefa recepcije. Večer je bila neobično topla i pridonosila je snovitosti njegove šetnje niz Via del Calzaiuoli prema samotnom tornju Palazzo Vecchija.

Stigavši, Langdon se prijavio kod čuvara gdje mu je ime bilo na popisu posjetitelja Marti Alvarez. Uputili su ga u Dvoranu Pet stotina, i dalje prepunu turista. Langdon je stigao na vrijeme,

očekujući da će ga Marta dočekati na ulazu, ali nje nije bilo nigdje,

Zaustavio je docenta u prolazu.

»Scusi?« dozvao ga je Langdon. »Doveposso trovare Marta Alvarez?«

Docent se nasmiješio od uha do uha, »Signora Alvarez? Ona ne ovdje. Ona ima bebu. Catalina! Molto bella!"

Langdonu je bilo drago čuti dobre vijesti o Marti. »A... ehe bello«, odvratio je. »Stupendo.«

Docent je odjurio, a Langdon se pitao što sad s paketom koji nosi.

Odlučivši se brzo, prešao je krcatu Dvoranu Pet stotina, prošao ispod Vasarijeva murala i uputio se prema muzeju palače, držeći se podalje od čuvara.

Naposljetku je stigao pred uski andito. Hodnik je bio mračan, ograđen vrpcama i natpisom: CHIUSO - ZATVORENO.

Langdon se oprezno osvrnuo oko sebe i zatim provukao ispod ograde u zamračen prostor. Posegnuo je u torbu i oprezno izvukao lomljivi paket s kojega je skinuo zaštitni omot.

Kad je plastika pala, Danteova posmrtna maska pogledala ga je još jednom.

Krhki gips još je počivao u originalnoj plastičnoj vrećici sa zatvaračem - Langdon je zatražio da ga preuzmu iz garderobnog ormarića na venecijanskom kolodvoru. Maska je naizgled bila besprijekorna, s jednom sitnom iznimkom - napisom na naličju ispisanim u elegantnoj spirali.

Langdon je pogledao antiknu vitrinu. Danteova posmrtna maska ionako je izložena lica naprijed... nitko neće primijetiti.

Oprezno je izvukao masku iz plastične vrećice. Onda ju je, neopisivo nježno, vratio na klin u vitrini. Maska je sjela na svoje mjesto, ugnijezdivši se u svom poznatom okružju od crvenog baršuna.

Langdon je zatvorio vitrinu i ostao stajati još nekoliko trenutaka, promatrajući Danteovo blijedo lice, sablasnu prezencu u mračnoj sobi. Konačno doma.

Prije nego što je izišao, Langdon je potiho uklonio stupice, vrpcu i znak s vrata. Prolazeći galerijom, zastao je i obratio se mladoj docentici.

»Signorina?« rekao je Langdon. »Morate upaliti svjetla iznad Danteove posmrtne maske. Teško ju je vidjeti u mraku.«

»Oprostite«, rekla je mlada žena, »ali ta izložba je zatvorena. Danteova posmrtna maska nije više ovdje.«

»Čudno.« Langdon je hinio iznenađenje. »Maločas sam joj se divio.«

Na ženinu licu vidjela se pomutnja.

Dok je trčala prema anditu, Langdon je tiho kliznuo iz muzeja.

Epilog

TRIDESET ČETIRI TISUĆE STOPA iznad mračnog prostranstva Biskajskog zaljeva, noćni Alitalijin let za Boston letio je na zapad u noći obasjanoj mjesečinom.

U kabini, Robert Langdon sjedio je posve obuzet mekim izdanjem Božanstvene komedije. Ritam pjevne terza rime, uz zvuk mlaznih motora, uljuljao ga je u gotovo hipnotičko stanje. Danteove riječi kao da su polijetale s papira, i onda mu odjekivale u srcu kao da su napisane samo za njega, u ovom trenutku.

Danteov spjev, prisjetio se Langdon, nije govorio toliko o patnjama pakla, koliko o snazi ljudskog duha kojom će izdržati svaki izazov, bez obzira koliko težak bio.

S druge strane okna izdigao se pun mjesec koji zaslijepljuje, sjajan, pomračivši sva ostala nebeska tijela. Langdon se zagledao u taj beskraj, izgubljen u razmišljanjima o svemu što se dogodilo posljednjih nekoliko dana.

Najmračniji zakuci pakla čekaju one koji ostaju neutralni u vremenima moralne

krize. Langdonu te riječi nikada nisu bile jasnije - u trenucima pogibelji, nema većeg grijeha od nedjelovanja.

Dok je avion hitao prema zapadu, Langdon je pomislio na dvije hrabre žene koje su sjedile u Ženevi, gledale budućnost ravno u oči i plovile složenostima promijenjenog svijeta.

S druge strane prozora, na obzoru su se pojavili oblaci, polako se vukli nebom i konačno prekrili mjesec, skrivajući njegov sjaj.

Robert Langdon zavalio se u sjedištu, osjećajući da je vrijeme za spavanje.

Dok je gasio svjetlo na stropu, još jednom je pogled skrenuo ka nebesima. Vani, u novonastaloj tami, svijet se preobrazio. Nebo je postalo blještava tapiserija zvijezda.

O piscu

DAN BROWN autor je Da Vincijeva koda, jednog od najčitanijih romana svih vremena, kao i svjetskih bestselera Izgubljeni simbol, Anđeli i demoni, Velika obmana i Digitalna tvrđava. Živi sa suprugom u Novoj Engleskoj.

Kraj

KIKA
ŽELEZNI